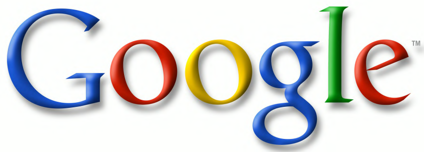
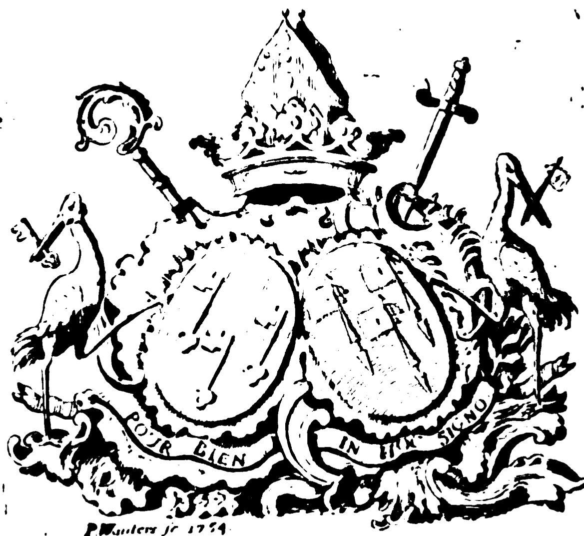
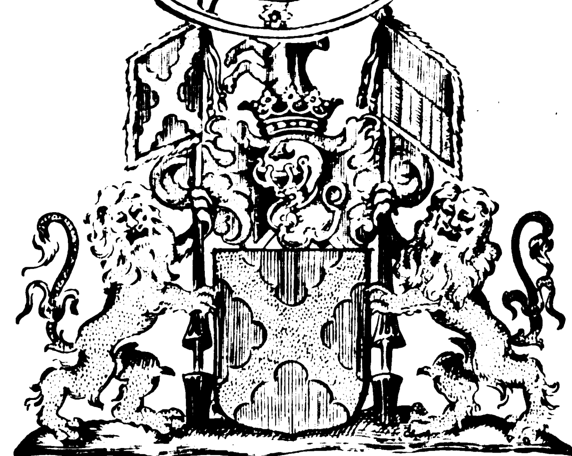

POUR BIEN
IN HOC SIGNO

D: HENR: JOS: REGA MED: DOC: PROFF: PRIM:

1725

ATHANASII KIRCHERI
SOC. IESV
OEDIPI
AEGYPTIACI
Tomus III.

THEATRVM HIEROGLYPHICVM,

HOC EST,

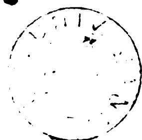
Noua & hucuſque intentata

OBELISCORVM

Cœterorumque Hieroglyphicorum Monumentorum, quæ tùm Romæ, tùm in Aegypto, ac celebrioribus Europæ Muſæis adhuc ſuperſunt,

INTERPRETATIO

Iuxta ſenſum Phyſicum, Tropologicum, Myſtic ſtoricum, Politicum, Magicum, Medicum, M cum, Cabaliſticum, Hermeticum, Sophi ſophicum; ex omni Orientalium & ſapientia demonſtr

Felicibus Auſpi

FERDINA

CAE

Ex Typographia Vitalis Maſca

SVPERIORV

Non-

AD EMINENTISSIMOS ET SERENISSIMOS SACRI ROM. IMP. PRINCIPES ELECTORES. DOMINOS MEOS CLEMENTISSIMOS.

OBELISCORVM erectionem, quam in præsentia executuri sumus, ad eos spectare fas est, per quos stetit Sacri Romani Imperij ad hoc vsque temporis intemerata Maiestas. Vobis *etenim,* Serenissimi, *debet omnis* Germania, *quòd diuturno lassata bello, per tot rerum discrimina, cladium vicissitudines, dubios præliorum euentus eluctata, lætam aliquando tandem ad pacis Oliuam frontem erexerit, & veterum non immemor triumphorum in præclaro immutabilique statu sese confirmârit. Id vnum quippe seu pace, seu bello spectastis, ne quid de dignitate pristina Gloriosissimi Imperij vllâ fortunæ calamitate iret imminnutum. Si gladium vaginâ vacuum spectauit Danubius, Albis & Mœnus sanguine discolores longo tempore defluxerant, & Rhenus funeribus illachrymatus est; eo omnia consilio prouenerunt; vt concussione isthâc tam vehementi, longâ annorū serie collectam eluuiem fortissima Natio in circumiecta maria feliciter exoneraret. Spectent igitur ijdem* Vestræ *conscij virtutis fluuij defixa vtrimq; in ripis trophæa, surrectas Pyramides, excitatos Obeliscos, & veterem dolorem nouâ fælicitatis à* Vobis *procuratæ memoriâ consolentur. Id pariter inter alia præclarissimum fuerit* Ferdinando III. Cæsari, *cuius auspicijs hoc Operis, quantum demum est, fuimus emoliti, spectari in eodem hoc gloriæ perennis Theatro,* Vestræ *monumenta virtutis, & totidem illius, quam ipse obtinet, bases, & solidissima fulcra Maiestatis.*

Nonnullæ Authoritates Doctrinæ Hieroglyphicæ in huius decursu Operis exponendæ.

I.

Aristoteles in mystica sua Theologia iuxta mentem Ægyptiorum à Platone oretenus accepta. l. 14. c. 14.

Sapientes Babylonij, & Ægyptij acumine mentis introspexerunt intellectualis Mundi species complexi scientiâ aliunde traditâ, vel ex seipsis inuentâ, quam etiam professionem ipsi sibi vendicarunt; siquidem enarraturi aliquid vtebantur doctrina intellectuaria, non autem humanaria vt nonnulli alij, qui consulentes eos, adhuc non sibi visi sunt satis firmiter discere ex sententijs locutione redditis, conceptus animorum acceptos scribebant, vti oculatâ fide legimus, in lapides per figuras, idem in omnibus scientijs artibusque facientes, quos locabant in templis tanquam paginas perlegendas, talesque aderant libri eorum vtensiles; quod fecerunt, vt indicarent etiam, quòd intellectus agens immaterialis creauit omnia secundùm propriam essentiæ cuiuslibet rationem, similitudinemque, quale optimum fuit, pulcherrimumque documentum, per quod vtinam etiam indicarent, quâ ratione attingerent formas illas mirandas & absconditas, sic enim illorum sacramentum esset laude dignius, qualis conditio paucis viris contingit.

II.

Iamblichus l. de mysterijs Ægyptiorum.

Imitantes Ægyptij ipsam vniuersi naturam fabricamque Deorum, ipsi quoque mysticarum reconditarumque notionum imagines quasdam in symbolis conficiendis ostendunt, quemadmodum & natura rationes occultas in apparentibus formis, quasi symbolis exprimit, & Dij veritatem idearum per manifestas imagines exprimunt. Cùm ergo perspiciant, superiora omnia, inferiorum similitudine delectari, atque insuper optent, à superioribus bonitate repleri, quatenus pro viribus imitentur, meritò & quasi conuenientem Superis modum agendi pro viribus offerunt, quando occulta mysteria rerum abditarum, symbolis inferant manifestis, in quibus interpretandis dimitte voces, accipe sensus. Et fol. 354. *Iam verò hæc non oratione rationeque nuda speculari solent; sed admonent insuper atque docent, ad excelsiora communioraque & superiora fato, naturam nostram progredi ad ipsum Deum, Opificemque Mundi; quatenus neque materiam ferat secum, neque aliud quicquam præter opportuni temporis obseruantiam, idque sacrorum opera nos consequi docent, atque simul efficiunt. Tradidit hanc quoque viam nobis ipse Mercurius, sed interpretatus est eam Propheta Bitis Ammoni Regi inuentam in adytis templi, in vrbe Sain Ægypti; literisque sacris, id est, hieroglyphicis insculptam, præbuit quoque nobis nomen DEI discurrens per vniuersum.*

III.

Plotinus l. 8. Enneadis 5. c. 6.

Δοκοῦσι δέ μοι καὶ οἱ Αἰγυπτίων σοφοί, εἴτε ἀκριβεῖ ἐπιστήμῃ λαβόντες, εἴτε καὶ συμφύτῳ περὶ ὧν ἐβούλοντο διὰ σοφίας δεικνύναι. Μὴ τύποις γραμμάτων διεξοδεύουσι λόγους καὶ προτάσεις. Μὴ δὲ μιμουμένοις φωνὰς καὶ προφορὰς ἀξιωμάτων κεχρῆσθαι· ἀγάλματα δὲ γράψαντες καὶ ἓν ἕκαστον ἑκάστου

πρα-

πράγματος ἄγαλμα ἐκτυπώσαντες ἐν τοῖς ἱεροῖς, τὴν ἐκείνου διέξοδον ἐμβιῶσαι. ὡς ἄρα τις καὶ ἐπιστήμη καὶ σοφία, ἕκαστόν ἐστιν ἄγαλμα, καὶ ὑποκείμενον, καὶ ἀθρόον, καὶ οὐ διανόησις, οὐδὲ βούλευσις. Ὕστερον δὲ ἀπ' αὐτοῦ ἀθρόας οὔσης, εἴδωλον ἐξηλιγμένον ἐν ἄλλῳ ἤδη. Καὶ λέγον αὐτὸ ἐν διεξόδῳ καὶ τὰς αἰτίας, δι' ἃς τοῦτο ἐξευρίσκον, ὡς τὸ καλῶς οὕτως ἔχοντος τὴν γεγενημένην θαυμάζειν.

Videntur verò mihi Sapientes Ægyptiorum siue consumata quâdam sapientiâ, siue naturali etiam mentis instinctu, vbi constituerunt sapientiæ mysteria nobis significare, non vsi fuisse figuris literarum significaturis sermonis discursiones & propositiones quasdam, & imitaturis voces pronunciationesque regularum, sed potiùs describentes imagines rerum singulas singularum, easque depingentes, in sacris clam rei ipsius discursum significasse. Quòd videlicet scientia & sapientia quædam sit vnaquæque imago siue exemplar, & subiectum illud spectaculum totum vnà collectum, neque sit excogitatio quædam, neque consilium. Postea verò ab ipsa imagine exemplari, siue sapientia simul tota, simulachrum in alio quodam fiat iam euolutum, atque loquens in discursione quadam, & causas propter quas ita res institutæ sint inueniens, dum videlicet dispositio rerum, quòd ità se benè habeat, mouet admirationem.

IV.

Simeon Ben Iochai in libro Zohar:

בחני מצרים פרשו חכמתם באותיות תבונתן תבונות החיות והעשבים וכל מיני כלים והיו סימנין ד׳ העולמים ומהם א׳ העולם אצילות וב׳ העולם המלאכים וג׳ העולם הגלגלים וד׳ העולם ד׳ טבעות וכל אלו ד׳ עולמים חכמי מצריים פרשו במשלי החיות ובחידות הדו ויגידו כי האחר בהאחר וכלן סעדו כי גבוה מעל גבוה שומר והוא ארון ורבון ויוצר כל העולמים וכלמה בהם:

Sacerdotes Ægypti explicabant sapientiam suam per signa, quorum similitudines sunt similitudines animalium, & herbarum, & omnis generis instrumentorum, & fuerunt signa 4 Mundorum, quorum 1 Mundus emanationis, 2 Mundus Angelorum, 3 Mundus Orbium, & 4 Mundus 4 Elementorum, & omnes istos 4 Mundos Ægyptij explicabant in parabolis animalium, & in ænigmatis de ijs loquebantur, indicantes quomodo vnus in altero sit, & quomodo omnes testentur, quòd excelsus super excelsum sit custos, & ipse est Dominus & Magister, & plasmator omnium Mundorum, omniumque quæ in ijs sint.

V.

Mor Isaac c. 6. Philosophiæ:

ܡܠܬܐ ܚܪܫܐ ܗܘ ܡܢ ܚܝܠܐ ܡܬܥܠܝܐ ܘܡܫܬܡܠܝܐ ܘܥܡ ܗܢܘܢ ܐܪܥܢܝܬܐ
ܘܡܫܘܚܬܐ ܘܡܫܬܘܕܥܘܬܐ ܩܢܝܢ ܡܬܚܬܝܐ ܥܡ ܥܠܝܝܐ ܕܬܚܝܬ ܣܗܪܐ
ܘܗܕܐ ܗܝ ܗܘܬ ܚܟܡܬܐ ܕܦܝܠܣܘܦܐ ܡܨܪܝܐ ܕܟܬܝܒܐ ܒܟܐܦܐ ܪܘܪܒܬܐ *

Scientia Magicæ ratio à supremis perficitur potentijs, vnà cum potentijs terrenis, familiaritatem ac conuenientiam supernis cum inferioribus, quæ sub Luna sunt, habentibus; & ipsa fuit sapientia Philosophorum Ægypti, sculpta in ingentibus saxis.

V I.

Abenuaſchia l. de ſeruitute Ægypti.

وان كثيرين اهل هذا بلد لايعرفون ما يدل عليه هذا اللغز وذلك ان تعليم
ليس اهل مصر قربوهم بل رجل طرقنا قبل زمان طويل من ارض كنعن وكان
مبرزا في الحكمة وفي نحو والمساحة والحساب والهندسة والموسيقي وفي فلسفة وساير
العلوم المتداولة التي سماها الاوايل التعاليم واهدوا هذه الصورة قربا بالله ✡

Vtique multi è populo huius regionis ignorant, quid ſignificent huiuſmodi ænigmata, atque hoc, quia indigenæ non conſecrarunt illa, ſed vir quidam ad nos ſe recepit olim ex terra Canaan, is erat eximius in Sapientia, & in Grammatica, Geometria, Muſica, Arithmetica, Philoſophia, & reliquis ſcientijs ſignificatis, quas Antiqui notant diſciplinas; & hic dono obtulit has figuras, vt Deo eſſent ſacra.

Artis Hermeneuticæ, ſiue Interpretatiuæ Hieroglyphicorum Suppoſitiones.

1 Hieroglyphica Ægyptiorum doctrina nihil aliud eſt, quàm arcana de Deo, diuiniſque Ideis, Angelis, Dæmonibus, cœteriſque Mundanarum Poteſtatum Claſſibus ordinibuſque ſcientia, ſaxis potiſſimùm inſculpta.

2 Hieroglyphica ſymbola ad exemplar naturæ inſtituta, non literis, ſyllabis, vocibus, periodis, ſed conceptibus Idealibus latentium myſteriorum ſenſus efformant.

3 Symbola Hieroglyphica in Obeliſcis, cœteriſque monumentis Ægyptiacis, non temerè, ἀλόγως καὶ ἀτάκτως congeſta ſunt, ſed ſummâ connexione formatorum conceptuum ſacramenta exhibent.

4 Hieroglyphica iuxta Mundorum varietatem & analogiam, quam ad inuicem habent, varios ſenſus inuoluunt, id eſt, vnum & idem ſymbolum, v. g. Accipitris pro appoſitarum conditione notarum, non Siderei tantùm, ſed & Archetypi, Intellectualis, Ethici, Politici, Chimici Mundi Solem indicat, ita vt dictum ſymbolum & Oſirin ſupramundanum, & Sidereum, & Hylæum ex æquo iuxta intentam analogiam exprimere poſſit. Quod idem de Iſide, Mophta, Anubi, cœteriſque Deorum monſtris; idem de crateribus, aquis, vaſis, cœteriſq; ſentiendum eſt.

5 Hieroglyphica ſymbola non tantùm ſublimiũ erant ſignificatiua ſacramentorum; ſed & naturalem quandam efficientiam habere credebantur, tùm ad Genios bonos quibuſcum occultam, & in abdyta naturæ abyſſo latentem ſympathiam habere putabantur, attrahendos; tùm ad contrarios & antitechnos Genios, ob eorundem cum ijs antipathiam, coërcendos profligandoſque.

6 Hieroglyphica ſymbola nihil aliud quàm prophylactica quædam ſigna, omnium malorum auerruncatiua, ob mirificum catenarum mundialium conſenſum connexionemque, eſſe exiſtimabantur.

Hiſce præmiſſis, iam tandem diuini Numinis auſpicio, Opus cœptum, difficilè ſanè, & Herculeis etiam formidandum humeris ordiamur.

OEDI-

OEDIPI AEGYPTIACI

SIVE

THEATRI HIEROGLYPHICI
Tomus III.

PRAEFATIO

AD SAPIENTISSIMVM

FERDINANDVM III.
ROMANORVM IMPERATOREM
IVSTVM, PIVM, FELICEM.

ANDIMVS tandem, Sacratissime Cæsar, *polymorphum Hieroglyphici Morphei Regnum; Theatrum inquam immensa monstrorum varietate refertum; non dico nudis naturæ monstris, sed ænigmaticis vetustæ sapientiæ Chimæris ita adornatum, vt inde immensos scientiarum thesauros sagacia ingenia, non sine literarum bono, eruere posse confidam. Hic Bubasticus Canis, Saiticus Leo, Mendesiorum Hircus, Crocodilus fœdo faucium hiatu formidabilis, diuinitatis, naturæ, animarumq; occultos, sub vmbratili imaginum ludibrio, vetustorum Sapientum sensus, aperiunt, Hîc sitibundæ Dipsades, Aspides virulentæ, Ichneumones callidi, Hippopotami crudeles, monstrosi Dracones, ventrosus bufo, implicatus conchæ limax, hirsutaque campe, sine numero spectra, mirum in naturæ sacrarijs seriem & ordinem exhibent. Occurrunt hîc mille rerum exoticâ quâdam metamorphosi transformatarum species, in alias & alias imagines figuris hominum conuersis, & in se rursum nexu mutuo resectis; vbi feritas cum humanitate, hæc cum affectata diuinitate, diuinitas denique, vt cum Porphyrio loquar, per omnium rerum species transiens, cum omnibus videtur monstrosum meditata coniugium; vbi nunc variegatâ facie sublimis, caninam ceruicem attollens hic gerit Cynocephalum, ille turpis Ibidis, aut Accipitris rostratâ laruâ indutus, magni Iouis alitem agit; alius virgineâ blandiens facie in Scarabæi indumento Scorpionis mentitur*

acu-

aculeum. Cæteri diuersis in vnam ridiculo sanè figmento coagmentatis rerum speciebus nunc triformes Sphynges, nunc, vt multa paucis complectar, Chimæras ζαχελευτι-δεμεντε; alij ex Plutonis officina veluti prodeuntes λυκο-κυνο-λεοντες Cerberos referre videntur. Nec desunt informes Isiacorum Canopi, immodicâ corporis distensione prominentes totos ventres diceres. Quid amplius? videres hic turpem illum oblonga Cercopithecum cauda, pileo textili, Crocotijsque Phrygijs Catamiti pastorculi specie indutum varijs modis gesticulantem. Videres & enormis crassitiei bouem, omnipotentis Deæ fœcundum Numen, gestuoso incessu, alis agglutinatis conspicuum, veluti volatus affectantem; vtrumque ijs symbolis adornatum, vt illum quidem Bellerophontem, hunc autem Pegasum diceres, tamen rideres vtrumque. Verbo quidquid fœcunda portentorum mater Ægyptus excogitauit vnquam, aut poëseos ludibundum finxit ingenium, in hoc pantomorpho naturæ theatro nobis ob oculos sub allegorico occultæ significationis velamine positum contemplamur. Quis porrò horridam hanc rerum faciem intuens non animo protinus cadat? Quis huic se monstrifero deserto per inhospita tesqua, asperos calles, innumeros præcipitiorum scopulos, sine viarum perito duce tutò committat? Quis theatra hæc ingressus, cum tot monstris & portentis impunè congredi audeat, & non nisi plumbeis obtusisque instructus pugionibus, temerè, vt ita loquar, ἱππομαχεῖν? video ego totius naturæ consultum Plinium hoc succubuisse prælio; video quoque solertem naturæ scrutatorem Ælianum, Marcellinum quoque & Hermapionem Cymbalum Mundi, aliosque Heroas ad primum conflictum mox animum de victoria adipiscendæ quasi despondentes sese ingenioso, seu mauis callido effugio subduxisse. An non igitur in hoc agone meritò ab omnibus temerarius veluti Icarios ausus attentaturus audiam? Sed macte animo.

Q. Cal. l. 12.

Ἄλγεα μὲν πρόσθε ποσὶ θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισιν
Ἐσθλὰ δὲ πολλὸν ἄποθε, μέσον δ᾽ ἐν μόχθον ἔθηκαν.

Incommoda enim ante pedes Dij posuerunt hominibus,
Commoda verò valde procul, in medio autem laborem statuerunt.

In tanta caligine audendum est aliquid, &

Quid nostri valeant humeri, quid ferre recusent,

periclitandum: vbi vires humanæ deerunt, aderit diuina bonitas, quæ vti ad hoc ab ineunte ætate me instimulauit, sic & gratiam, vt quod eius ope fieri posse cogitaui, perficiam, concedet. Sed vt paulò apertiùs mentem meam exponam, diuino Numinis auspicio, ad vltimum & vnicum intentionis nostræ scopum, in quem tam operoso binorum Tomorum apparatu hucusque collimauimus, id est, ad practicam hieroglyphicorum interpretationem, meliori quo fieri poterit modo & methodo perficiendam, progredimur. Opus sanè arduum, & innumeris difficultatibus inuolutum, ante vicennium Reipublicæ literariæ promissum, iam tandem fide soluta exhibitum. Quod Sacratissime *Cæsar, iussisti, pro mea tenuitate ingenij executus sum; vt proinde non tam mea, quàm* Tua, *quicquid in hoc Opere excellens comperietur, voluntate,* Tuâ *in literatos propensæ voluntatis significatione, singulari subsidiorum munificentiâ partum dici debeat; grataque cognoscat posteritas,* Te *in hac durioris temporis propagatione diuinitùs à Deo electum, vt quod nullus*

lus ante Te *Cæsarum, aut viribus vllis, aut potentia obtinere potuit*, Tu *obtineres*, Tu *conficeres*, Tu *omnibus numeris compleres & absolueres.*

Verùm idem mihi hic contigisse videtur, quod Isidi, quæ cùm omnia constanter certamina superasset, Titanum sæuitiam effugere nequiuit. Perdomitis ego supradictis monstris, cruentis belluis constanti labore subiugatis, dum Osiridem restauro, Titanum crudelitate inuaditur, Horus, fœtus tanto labore conceptus. Dum, inquam, in sublimi illa, atque hucusque intentata hieroglyphicorum, Typhonis sæuitia, hoc est, temporum iniquitate dispersorum perditorumque reuocandæ scientiæ laboro, domitisq; iam omnibus difficultatum monstris Osiridem perditum in integrum restituo; Horum Titanum iniquitate perdo, id est, fœtum hunc propria industria, labore summo, conatu pertinaci, studio denique contento partum, iniqui rerum censores eripere omnibus modis fortassis conabuntur. Nam in materia hac vti noua, nam, curiosa, ac rerum eximiarum abundantia & copia plena, sic inuidiæ veluti fulgidæ gloriæ concomitantis vmbræ quàm maximè exposita, Aristarchorum quorundam peruersa iudicia, & reprehensiones Momicas; quas nemo vnquam Doctorum, in tam arduo & glorioso puluere desudantium, effugere potuit, minimè defuturas præuideo; quorum tamen impugnationes curandæ non sunt: tametsi enim omnem in hoc Opere perfectionem fortasse non attigerim, non tamen nescio humanarum virium terminos circumscriptos, & non nihil esse prodire tenus, si non datur vltra. *Nam de præsentis argumenti vel præstantia, vel vtilitate, quam eorum explicatio & cognitio adfert, si pro dignitate differere velim, nullus vnquam exitus reperietur. Esto itaque, non posse me, non posse alium quempiam totum hoc mysteriorum pelagus exhaurire, latèque exporrectum ambitum omninò perlustrare; ideone præclaro & laborioso incepto desistendum, quod vni præstare negatum sit? minimè. Summè hallucinantur illi, qui nihil dignum, pretiosum nihil reputant, nisi quod omnibus numeris absolutum fuerit; illi nequaquam homini in hac rerum caducitate constituto, sed in alteram vitam abstracto, huiusmodi perfectionem reseruatam esse sibi persuadeant. Desinant itaque tantæ molis argumentum mihi exprobrare, rerum, quas ignorant, impugnatores. Deo laboro, qui vt quod aggressus sum, ad exitum perducere possim, pro infinita clementia concedet.* Tu, Cæsar, *iussisti, cui non obtemperare, nefas rebar. Totus literarum penè Orbis ad progrediendum me extimulauit; quid moror? Prodeat itaque Opus, in quo quicquid erroneum, mancum, mutilum & imperfectum, id totum meæ insufficientiæ; quicquid perfectum, & admiratione dignum, Deo Opt. Max. adscribas velim.*

DIATRIBE PROLVSORIA.

De Hieroglyphicis in genere.

CAPVT I.

De Etymo, origine, & propagatione Hieroglyphicæ doctrinæ.

Hieroglyphicum quid sit.

IEROGLYPHICVM, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ καὶ γλύφειν, id est, à Sacra sculptura deriuatum, nihil aliud est, quàm *Rei sacræ symbolum saxis insculptum*. Dicitur *Symbolum*, vt mysteriosi sensus ratio indicetur. Dicitur *rei sacræ*, vt differentia inter symbola sacra & profana constituatur. Fuit enim duplex Ægyptiorum parabolarum genus, vnum δημῶδες, quod tritas & vulgares similitudines complectebatur; alterum ἱερὸν, sacrum, hoc est, è sanctiori quadam & magis arcana doctrina depromptum. Nam Ægyptios non, vt multi sibi hucusque falsò persuaserunt, historias, non laudes Regum & Principum, non artes liberales, non aliud denique huius generis commentum, sed res sacras, vel ad diuinæ naturæ proprietates, vel ad Angelorum Geniorumque ordinum, præsidiorumque distributionem, vel ad Theurgiæ, expiationumque sacrarum rationem spectantes, incidisse, paulò post apparebit. Dicitur *saxis insculptum*, non quòd alijs quoque materijs ea non inscripserint (nam & ligneis, papyraceis, testaceis, inuolucrorumque fascijs fimbrijsque ea insculpta reperio;) sed quòd totam hieroglyphicæ doctrinæ substantiam vt plurimùm templorum parietibus & valuis, Obeliscis, Deorum simulachris, saxeisque tabulis, ad ea toti posteritati contra omnes temporum iniurias duratura sincere exhibenda inciderint. Ea verò quæ priuato Ægyptiorum vsui deseruirent, cuiusmodi amuleta sunt omnibus communia, pro facultate cuiusque cuicunque materiæ insculpebantur. Cyrillus l. 9. aduersus Iulianum: *Fuisse*, inquit, *apud Ægyptios quosdam ænigmatum magnâ industriâ & grauitate preditos, quos illi nominare solent* ἱερογλύφους, *qui templis & Obeliscis notas insculpebant, non vulgaribus vtentes literis, sed alijs figuris rerum naturas effingentes, prudentiorum augebant scientiam.*

Parabolarum genus duplex apud Ægyptios.

Hieroglyphicè quid inciderint Ægyptij.

Hieroglyphica non saxis tantùm sed alijs etiam materijs incisa.

S. Cyrillus.

Quis porrò Hieroglyphicorum fuerit Author, tametsi vberrimè in Obelisco Pamphilio deciderimus, quia tamen ibidem nonnulla omisimus, ea hîc opportunè inserenda putaui. Notandum itaque, nullam vnquam ætatem extitisse tantis ignorantiæ tenebris inuolutam, quæ non aliquem sapientiæ radium veluti per nubes emissum, saltem refracto sublustrique lumine vibraret. Est enim illa blanda conciliatrix, & quasi sui læna scientiæ illecebra, quæ hominem tanquam saginati corporis inutilem belluam perpetuò ad pastum nugatoriasque curas abijci minimè patitur, sed quandam honestatis faciem infixit pectori; quæ si excitata fuerit cre-

Sapientiæ studium omni æuo floruit apud aliquos.

briùs, illos, quos in animis hominum cernimus ſcientiæ igniculos, non obſcurè ventilabit. Atque hinc omnes artes ſcientiæque floruerunt, quibus animus contra ſarcinam corporis, & iſtam ſalebroſam rerum exilitatem fortiter eluctatus effecit, vt lux ingenij in præclariſſimis ſtudijs adoleſceret, tandemque ad formam ſcientiæ magis commutatam non mollibus quidem cliuis, ſed varijs difficultatum anfractibus contenderet. Inter cæteros tamen mortalium neminem fortiorem in hac agoniſtica literarum meta fuiſſe Hermete Triſmegiſto, ex Obeliſco Pamphilio paſsim probatum fuit. Siquidem nihil adeo ipſi incumbebat, quàm vt Sapientiam à primæuis Mundi Patriarchis traditam, omnium earum rerum, quæ in rebus humanis deſiderari poterant, longè præſtantiſsimam inſtauraret, & nè à plebeis ingenijs contaminarentur, hieroglyphicarum figurarum inuolucris ita implicaret, vt ſolis, quos ipſe dignos aptóſque iudicaret, ſuæ ſapientiæ medullam aperiret; reliquis extra ordinis Sacerdotalis à ſe inſtituti cancellos poſitis, cortice tantùm relicto. Cùm enim hunc Mundum ex tanta rerum varietate coagmentatum, quaſi ſcenam politiſsimis imaginibus diſtinctam, contemplatus intueretur; rectè huiuſmodi rerum creatarum ſimulachra τῶ Θεῶ σύμβολα, quæ ipſe nobis per tot obiectas ſui ſpecies inureret, totidemque literas magno diuinitatis fulgore illuminatas, quibus illud æternæ Mentis Numen nomen ſuum conſignaret, pronunciandas eſſe putauit. Atq; hinc prima hieroglyphicæ στοιχείωσις rudimenta prodierunt; quæ à primis Patriarchis, Adamo, Enoch, Noëmo, Chamo adumbrata, ab Hermete omnibus numeris abſoluta, in liberaliorē formam per ſtupendam Hieroglyphicorum architecturam exurrexerunt; quæ tanti ſemper deinceps inter Ægyptios fuit celebritate nominis, vt nec Moyſen eam doctrinam dedignatum, vel ipſe ſacer textus adſtruat, qui Moyſen omni Ægyptiorum ſapientiâ præditū dicit, quam Philo in libro de vita Moyſis, cuius verba alibi adduximus, aliam non fuiſſe dicit, quàm occultam Philoſophiam, deſcriptam literis, vt vocant, hieroglyphicis, τὴν διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν ἣν ἐν τοῖς λεγομένοις γράμμασιν ἱεροῖς ἐπιδείκνυνται, καὶ διὰ τῆς ζώων ἀποδοχῆς, ἃ καὶ Θεῶν τιμῆς γεραίρουσι; id eſt, *Notis aninalium quæ ipſi venerantur pro Numinibus*. Vt vel ex hoc capite pateat quàm vetuſta illa ſit ſapientia, quæ vel ipſum Moyſen diſcipulum habuerit. Hermetem verò huius literaturæ Authorem fuiſſe, vel ipſe Plato in Phœdro docet, quem & Thautum ſiue Thoth vocat, & Philo Biblius, qui Sanchoniatonis, Authoris vetuſtiſsimi, Moyſi ſynchroni, hiſtoriam Græcè vertit, Tautum ſiue Hermetem Triſmegiſtum ſymbolicæ literaturæ primum Doctorem apertè docet; quæ omnia fuſiſsimè in ſecundo libro Obeliſci Pamphilij comprobata ſunt, ad quem Lectorem, nè eadem toties repetere cogamur, remittimus. Cùm itaque hieroglyphica doctrina, eorumque Author multò ante Moyſis tempora iam floruerit; certò ille alius eſſe non potuit, quàm Mercurius Triſmegiſtus (quem Arabes ادريس Adris vocant) Sacerdos, Philoſophus, & Rex maximus Ægypti, quemque tempore Abrahæ, Miſraimo primo Pharaone rerum in Ægypto potiente, floruiſſe, in toto hoc Opere ſat ſuperque demonſtratum fuit; quod Iamblichus primo de myſterijs capite, confirmat, vbi Pythagoram, & Platonem, Eudoxum, cœteroſque Græciæ

Sacerdotibus ſolis hieroglyphica doctrina communicata à Triſmegiſto.

Hieroglyphicæ doctrinæ origo.

Moyſes hieroglyphica doctrina inſtructus. *Philo.*

Hermes Triſmegiſtus Author doctrinæ hieroglyphicæ. *Plato.* *Philo Biblius.*

Philosophos suam philosophandi rationem, ex colũnis Hermetis seu Mercurij, (vtique à nullo alio Hermete, nisi ab illo, quem descripsimus) didicisse, apertè docet; quem & ideo non immeritò totius literaturæ parentem nullo non tempore tota posteritas confessa est. Vide Obeliscum Pamphilium l. 2. cap. 1. 2. 3. vbi dicta hucusque omnigenis authoritatibus comprobantur. Quibus quidem præmissis, iam differentia, quâ literatura diuersarum Gentium ab Ægyptiaca Sacerdotali differat, assignanda est, vt multorum ea de re scrupulus eximatur, qui putant Chinensium, Brachmanum, & Mexicanorum literas verè hieroglyphicas notas esse.

CAPVT II.

Quomodo Hieroglyphica à cæteris diuersarum Gentium literis distinguantur, & potissimùm in quo Characteres Sinensium ab Hieroglyphicis differant.

Characteres significatiuos conceptuum omnes ferè gentes habent.

NVllam ferè esse Gentem adeo barbaram, nullam Nationem ita incultã, quæ non suis ad conceptus sibi inuicem manifestandos characteribus vtatur, experientia temporum nobis innotuit. Non loquimur autem hîc de literis & characteribus certo quodam Alphabeto constitutis & definitis, sed de characteribus significatiuis, integrum alicuius rei certæ conceptum inuoluentibus. Et his præ reliquis Orbis terrarum gentibus, tres vsas esse Nationes constat, videlicet Sinenses, Brachmanes, & Mexicanos; de quorum literis & characteribus hoc loco disseremus, ab Sinis exordium auspicaturi.

Sinenses, Brachmani, Mexicani potissimum.

Characteres Hieroglyphici Sinensium.

Sinensium characteres quando instituti.

SInenses ex Annalium suorum temporumque concatenatione, primam literarum inuentionem ponunt trecentis ferè annis post diluuium; quarum primus institutor & Rex fuit nomine Fohi. Ita habetur in libro de successione Regum. Et prima characterum forma habetur in libro de formandarum literarum Chinicarum ratione, quem dum hæc scribo, mihi communicauit negotiorum causa ex Sinarum Regione Romam profectus R. P. Michaël Boym Polonus è Soc: IESV, tùm linguæ Sinicæ, tùm rerum omnium ad dicti Regni mores & consuetudines pertinentium peritissimus; à quo quàm plurima ad Sinensium legendi atq; scribendi rationem spectantia oretenus excepi; ex quibus ea tantùm, quæ instituti mei propria sunt, describam; reliquas quæ Sinarum Regnum, eiusque politiam, atque linguæ rationem concernunt, Lector curiosus copiosissimè descripta reperiet in dilucidatione summaria rerum Sinicarum, à memorato Patre vberrimè & curiosissimè concinnata.

Chami posteri colonias misisse videntur in Sinas.

Dixi trecentis ferè post diluuium annis, eodem ferè tempore, quo filij Noëmi Mundo dominabantur, in vniuersi Mundi fines imperium pro-

propagantes, primam literarum inuentionem ab Imperatore Fohi detectam, non nisi à Noëmica stirpe eam edocto. Nam vti in primo Tomo relatum fuit, Cham primus ex Aegypto in Persiam, & hinc in Bactriam colonias suas transtulit, quem & eundem cum Zoroastre Bactrianorum Rege constituimus; Bactriana autem vltima Persidis Regio, Mogorum Regno contermina, ea loci opportunitate sita est, vt ex ea facilè in Chinam, vltimam habitati Orbis terrarum Nationem, colonias, atque vnà prima literarum elementa, quæ à Patre Cham, & Mercurio Trismegisto Mesraimi filij sui Consiliario, primoq; hieroglyphicorum institutore, tametsi imperfectè didicerant, transferre potuerint. Certè vt ad hoc credendum inducar, magni momenti argumentum sunt veteres isti Sinensium characteres, hieroglyphicorum in omnibus æmuli. Primò siquidem ex omnibus rebus mundialibus primos Sinas characteres suos construxisse, tùm ex Chronicis ipsorum patet, tùm ipsa characterum forma sat superque demonstrat; siquidem non secus ac Ægyptij ex animalibus, volucribus, reptilibus, piscibus, herbis, arborumque ramis, funiculis, filis, punctis, circulis, similibusque characteres suos, aliâ tamen & aliâ ratione dispositos formabant. Posteriores verò Sinæ rerum experientia doctiores, cùm magnam in tanta animalium, plantarumque congerie confusionem viderent; Characteres huiusmodi variè figuratos, certis punctorum linearumque ductibus æmulati, in breuiorem methodum concinnarunt, quâ & in hunc vsque diem vtuntur. Quorum quidem tantus est numerus, vt hodie è summorum literatorum numero non habeatur, qui ad summum octuaginta characterum millium notitiam non possederit; atque adeo, quantò quis plurium literarum cognitionem habuerit, tantò cœteris doctior habeatur. E quibus tamen decem millia ad idioma perdiscendum, vt tolerabiliter conuersari possit, sufficiunt. Porrò literas Sinæ nullâ ratione in Alphabeti morem, vti cœteris Nationibus consuetum est, dispositas, neque voces ex literis & syllabis compositas habent; sed singuli characteres singulis vocibus & nominibus respondent; adeoque tot characteribus opus habent, quot res sunt, quas per conceptũ mentis exponere volunt; vt si totum Calepinum in eorum idioma quis vertere attentaret, eum tot diuersos & differentes characteres habere oporteret, quot voces ibi differentes sunt. Neque aut declinationibus, aut coniugationibus vtuntur; cùm hæc omnia, vti paulò post videbitur, in ipsis characteribus implicentur; atque adeo magna memoria præditum esse oportet, cui vel ad aliquam saltem mediocrem eruditionem Sinis propriam pertingere sit animus; vt proinde non immeritò illi, qui per summos labores, & totum vitæ tempus in characteribus addiscendis impendentes ad summam eruditionem peruenerunt, primos in Regni administratione gradus titulosque sortiantur.

Sinensium characteres hieroglyphicis similes.

Sinensium characterum multitudo ingens.

Sinensium characteres singuli singulis vocibus respondent.

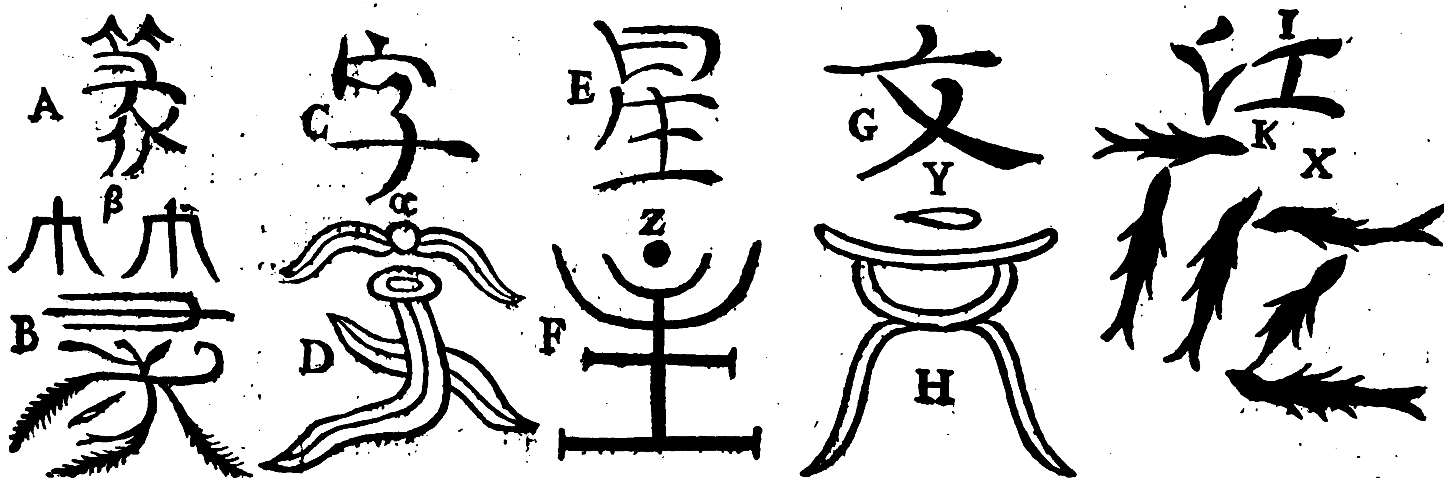
Vete-

Veterum Sinicorum Characterum Anatomia.

Sinicorum characterum veteru exempla.

Sinenses Antiquiex omnibus rebus characteres efformabant.

DIximus in præcedentibus, Sinas primæuos characteros suos ex omnibus rebus, quæ visui obijciuntur, assumpsisse, atque ex vario tantùm harum rerum congestarum ordine & dispositione mentis suæ conceptus manifestasse. Hinc igneæ naturæ argumentum tractaturi, serpentibus, aspidibus, & draconibus vtebantur, qui tali aut tali ordine & dispositione digesti, tale & tale quid significabant. In aëreis rebus describendis, volucrum varia dispositione; in aqueo argumento, piscibus; in vegetabili natura describenda floribus, folijs, ramis; in sideribus, punctis seu circulis, quorum singuli singulas stellas exprimebant, vtebantur; in reliquis indifferentibus argumentis ligna, globos, fila certa lege disposita adhibebant. Verùm vt hæc luculentiùs pateant, hic primæuos veterum Sinarum Characteres apponendos duxi, vt differentiam illorum à modernis, & hieroglyphicis Ægyptiorum luculentiùs videat curiosus Lector. Moderni enim non ampliùs figuratis eiusmodi characteribus vsi videntur, sed certis quibusdam ductibus linearum, qui tamen ductus figuratarum literarum Antiquis vsitatarum propè referrent, vti in sequentibus figuris apparet, in quibus litera A eosdem ductus imitatur, quos figurata litera B veterum. Idem apparebit in litera C modernorum, comparata ad literam veterum D, vti & E ad F, & G ad H, & I ad K, quarum vtraque flumen significat ex certa dispositione piscium, quam moderni per literam I ex similibus literarum ductibus efformatam imitantur.

Huiusmodi itaque characteres figuratos, quâ dispositione diuersorum animalium figuratas primæui ad conceptus suos manifestandos ordinabant, eâdem posteri non quidem animalium, sed certis linearum punctorumque tractibus, exhibebant, vti dictum est, qui mos in hunc vsque diem permansit, vt videre est in figuris paulò antè propositis A B C D E F G H I K, vbi loco ramorum, foliorum, piscium certo ordine dispositorum, moderni certis tractibus vtuntur, similibus tamen & quodammodo parallelis. Sed ad institutum nostrum reuertamur.

Diffe-

Differentia inter Sinenses & Hieroglyphicos Aegyptiorum characteres.

DIximus in præcedentibus, verisimile esse, posteros Chami colonijs in vltimam vsque Sinarum regionem propagatis, vnà quoque & literas propagasse; non tamen tantò, quantò Aegyptiorum hieroglyphica, mysteriorum apparatu adornatas; sed quantum sufficiebat ad conceptus mentis exponendos, rudi Minerua comparatas. Certè inter Sinenses characteres Crux, quæ tanto apud Aegyptios in honore habetur, sæpissimè spectarur, vti figura O docet, quæ non secus ac apud Ægyptios denarium numerum significat, perfectionis symbolum. Huic si subijciant aliam lineam, vt in N comparet, efficitur character qui terram significat. Si aliam lineam superiùs inferiori parallelam, vt in M comparet, adijciant, efficitur character qui Regem significat. Si lineolam, vt in L apparet, adijciant huic figuræ, character efficitur qui gemmam significat. Qui tres vltimi characteres vti in suo genere perfectionem quandam indicant, ita non incongruè per crucem constituuntur.

Crux ansata, & statua Serapidis inter Sinensium characteres.

10 decem xĕ O 十

Terra hĕ N 土

Rex uâm M 王

Petra gemma yú L 玉

Et tametsi non secus ac Aegyptij ex varijs animalium, vegetabilium, instrumentorumque congerie, sensa mentis suæ exposuerint; magna tamen inter vtramq; scribendi rationem differentia extitit. Ægyptij enim hieroglyphica nequaquam in communi conuersatione adhibebant, neq; licitum erat vnicuiq; eadem addiscere; sed qui ex lege & instituto politico ad id deputabantur; neque enim temerè, aut ἀλόγως animalium figuris vtebantur, sed per occultas eorum virtutes & operationes, summa in natura rerum, vti ex toto Opere patet, mysteria significabant. Præterea literæ hieroglyphicæ non simplices voces, aut nomina, sed integros conceptus ideales inuoluebant; ita Scarabæum intuentes, non animal, aut Solem præcisè, sed occultas operationes, quas non tantùm Sol materialis in hoc sensibili Mundo, sed & archetypus in intelligibili Mundo efficit, intelligebant. Quæ omnia in Sinensium characterum structura deficiunt; cùm hi præcisè solùm ad vocum nominumque simplices conceptus indicandos, nullo alio sub ijs latente mysterio, instituti sint. Non nego tamen, Sinas subinde diuersorum characterum significata ita adaptare, vt inde ingeniosæ allusionis significatio emergat, quæ tamen ad subtilitatem, hieroglyphicorumque argutas allusiones minimè accedunt; vti ex sequentibus literarum compositionibus patet; vbi character C, idem significat, quod afflictum esse, & componitur ex duobus characteribus B & A, quorum ille cor, hic portam significat; quasi di-

Differentia inter characteres sinensium, & hieroglyphica Ægyptiorum

Characterũ Sinensium exẽpla varia, eorumque explicatio.

Porta		A	門
Cor	sin	B	心
Afflictus	muén	C	悶
Homo	gîn	D	人
Rex	uam	E	王
Perfectus	tciuên	F	全
Amore alicuius captus. Mulier, filum, verbum.	liuén	G (a, b, c)	戀

dicerent, portam cordis clausam esse; homo enim, dum in afflictione constitutus est, omnes spiritus intra cordis portam concentrari sentit, vnde timor, metus, afflictio. Iterum dum hominem perfectum indicare volunt, characterem F formant, qui ex characteribus D & E, quorum hic hominem, ille Regem significat, componitur; quo indicare volunt, Regem inter homines solum perfectum esse. Rursus, character G hominem indicat amore alicuius captum, & ex characteribus tribus componitur, quorum vnus *a* mulierem, alter *b* filum, tertius *c* verbum indicat; indicaturque hoc ipso, quòd sicuti filo seu chorda res attrahimus materialiter, & verbo moraliter homo hominem, sic mulier virum. Hoc pacto cha-

Sol	ge	K	日
Luna	yue	I	月
Claritas	mûn	H	明

racter H idem significat quod claritatem; componiturque ex characteribus I & K, quorum ille Lunam, hic Solem indicat, quasi omnis ab hisce luminaribus Mundi claritas scaturiat. Innumeros alios huiusmodi characteres habent Sinæ, ex diuersorum characterum coagmentatione compositos, quibus non sine ingenio ad arcanas rerum significationes alludunt; quos consultò omittimus.

His itaque expositis, nè quicquam circa hoc argumentum scitu dignum omisisse videamur, paulò fusius de Sinicæ linguæ ratione discurrere hoc loco visum fuit, præsertim cùm non tam meâ voluntate, quàm alio-

rum

rum complurium instantibus precibus, ad id præstandum sollicitatus adigar.

Sinica lingua difficillima.

Cùm itaque lingua Sinica mirum in modum æquiuoca sit, vnumque verbum sæpe decem, sæpe viginti res differentes, sola accentus diuersa prolatione enunciata, significet, illa suprà quàm dici potest, difficilis redditur, & non nisi summo labore, intenso studio, & cum mille reflexionibus addisci potest ab exteris. Mandarina toti Regno communis est, eiusque principalis vsus est in Curijs & aula Regis, quæ sunt Paquini, & Nanchini, estque in toto Regno eadem, quæ in Hispania Castellana, & in Italia Toscana. Characteres toti Regno Sinarum, vti & Iaponiæ, Coreæ, Conchinchinæ, Tonchini communes sunt; idioma diuersissimum est: hinc Iapones, Conchinchinæ, Coreæ, & Tonchini gentes, libros & literas hoc characterum genere scriptas intelligunt quidem, sibi tamen mutuò loqui, ac se inuicem intelligere loquentes non possunt; non secus ac figuræ numerorum toti passim Europæ vsitatæ ab omnibus intelliguntur, tametsi voces, quibus pronunciantur, diuersissimæ sint; characteres enim signa sunt conceptuum rerum omnibus communium. Hinc aliud est, nosse characteres Sinicos, aliud Sinicâ linguâ loqui; posset enim externus quidam bonâ memoriâ præditus, & studio coniuncto, ad summam eruditionem ex librorum Sinicorum lectione peruenire, tametsi neque loqui, neque linguam intelligere posset. Quia tamen idioma in Dei causa negotiantibus Apostolicis Viris omninò necessarium est; hinc iuxta Musicas notas, *vt, re, mi, fa, sol, la*, ascensus descensusque Sinicorum accentuum in pronunciatione obseruatorum, quibus in linguæ difficultate superanda iuuarentur, notas inuenerunt; quas suprà Europæo modo scriptas dictiones Sinicas, sequenti modo exprimunt ^, -, `, ´, ˇ. Prima nota, quinque Sinicorum accentuum, ^ respondet Musico *vt*, & sonus seu enunciatio Sinicè vocatur chő p'ìm, quasi dicas, prima vox prodiens æqualis. Secunda nota - respondet Musico *re*, & sonus Sinicè vocatur p'ìm xiḿ, quasi dicas, clara vox æqualis. Tertia nota ` respondet Musico *mi*, & sonus Sinicè dicitur xàm xìm, id est, alta vox. Quarta nota ´ respondet Musico *fa*, Sinicè dicitur Kiú xiḿ, id est, abeuntis alta vox. Quinta nota ˇ respondet Musico *sol*, Sinicè dicitur gĕ xiḿ, id est, ingredientis propera vox. Sic verbi gratia vnica dictio, ya, scripta Europæis literis, notis quinque superioribus affecta, enunciari debet diuersis vocibus & accentibus, quemadmodum conscribitur ab Sinis diuersis characteribus. Vt significationes diuersas eadem pronunciata dictio ingerat auribus audientium, oratio verò paulatim prolata Musices referat ad tactus tempora. Ex monosyllabis dictionibus (nulla enim apud Sinas polysyllaba) ordinatam harmoniam. Figuras quinque vocalium seu accentuum suprà positorum expressimus hic vt vides.

Mandarinorum Sinensium lingua.

Character Sinensium idem cum Iaponicis, & aliarum Nationum adiacentium.

Sinensium character idem significat diuersè pro varia accentus mutatione.

Accentus reperti ab Europæis ad Sinicos characteres pronunciandos.

Dens	yâ	牙
Mutus	yā	啞
Excellens	yà	雅
Stupor	yá	訝
Anser	yă	鴨

Dictarum notarum ope exteri linguam addiscunt, quanto tamen cum labore, quantisque reflexionibus, faciliùs est cogitare, quàm calamo depingere. Sinæ

verò huiusmodi accentuum virgulis non vtantur, sed ad huiusmodi pronunciationes, vti ferè omnes nationes, à pueritia assuescunt, quanquam illorum literati quamlibet literam accentu sibi debito pronunciandam non solùm in actu exercito, verùm & in actu signato sciant & doceant. Mirantur autem Europæos pronunciata verba eorum, literis Latinis scribere posse, & tam genuinè repræsentare; & cùm, vti diximus, & suo & nostrate Alphabeto careant, quilibet ipsorum character prima litera esse potest, & media, & vltima; cùm vnaquæque vocem, & dictionem integram significet; quæ quidem voces magnam habent significationum varietatem; v. g. hæc vox y, minimùm triginta differentes significationes pro diuersitate literarum & pronunciationis habet. Iterum prima litera v. g. Chùn in lingua Mandarina aliter, aliter in Iaponia, aliter in Regnis differentibus pronunciatur, tametsi idem semper significet. Sic qui videt hanc literam 尊, format conceptum çún, quod idem est, ac reuereri; & sic de alijs; & hinc est quod dixi, qui vnam ipsorum linguam vnà cum literis nouit, non solùm in totum Regnum Sinarum, verùm in multa alia scripto peragrare poterit. Sed his propositis iam tempus est, vt veterum Sinarum characteres examinemus.

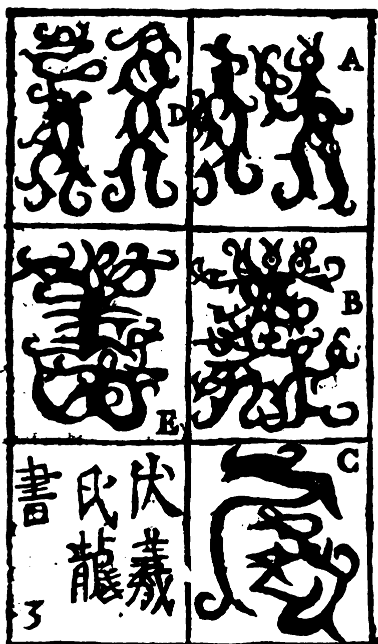
Characterum antiquissimorum Chinensium explicatio.

Characterum antiquissimorum Chinensium explicatio.

Sinenses antiqui Ægyptiorum more variis rerum naturalium figuris vtebantur ad scribendum.

PRimæui Sinæ, vti dixi, Ægyptios, à quibus descendebant, secuti, scripturam suam non literarum compositione, sed figuris, ex varijs rebus naturalibus compactis, peragebant, quibus quot conceptus rerum, tot signa diuersa respondebant. Primus Sinarum Imperator Fohì certum quoddam characterum genus inuenit, ex serpentibus & draconibus confectum, quo vsum ferunt Annales Sinici; vnde & liber, quem de rebus Mathematicis & Astrologicis conscripsit, draconum liber dicitur: Characterum formam hic apponimus, signanturq; literis A B C D E, qui quidem characteribus modernis Sinarum, numero 3 signatis, sic explicantur: Fohì xilùm xù, hoc est, Fohì draconum liber. Vides hic serpentes mirè intricatos, & in formas varias, pro diuersitate rerum, quas illis significabant, transformatos; tametsi vix sint inter Sinas, qui eorum notitiam habeant, vtpote nimiâ vetustate deperditorum.

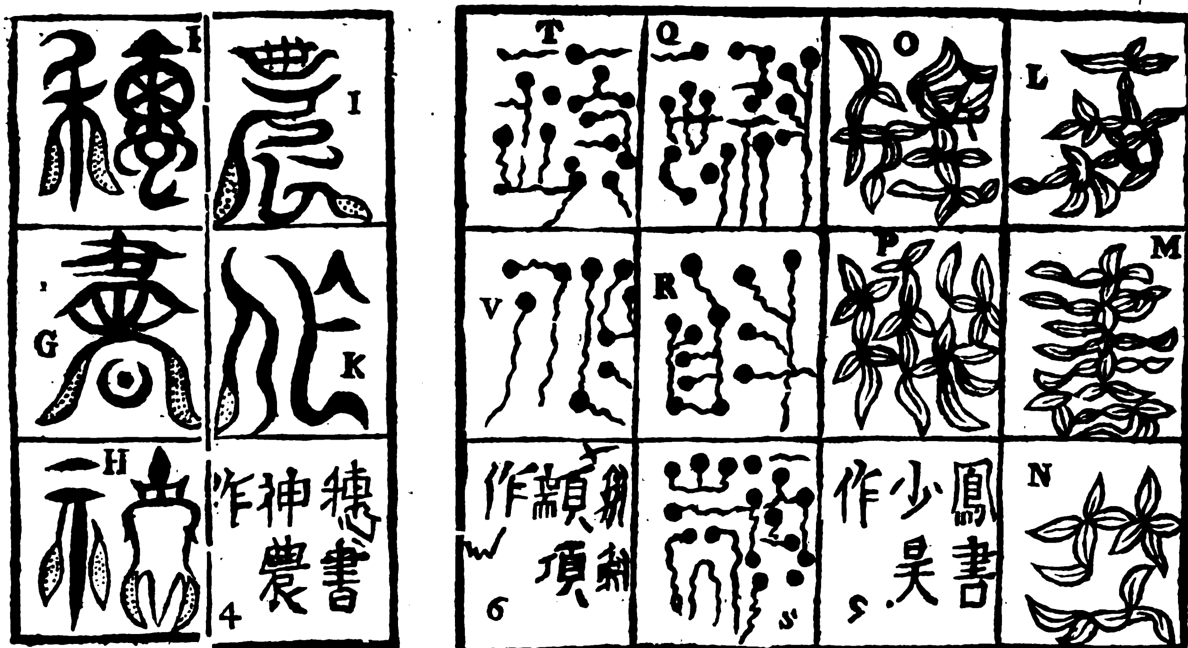
Sinensium Imperator primus characteres ex serpentium figuris inuenit.

Characteres Sinenses ex agriculturæ rebus desumpti.

Secunda priscarum literarum forma ex agriculturæ rebus desumitur concinnaturque, qua priscus Sinarum Rex nomine xìm Nûm, in describendis rebus ad agriculturam pertinentibus vsus est; & nomina Sinica numero 4 signata satis indicant, vt sequitur: Chum xu xim Nûm çò, id est, agriculturæ literas xìm Nùm Rex fecit; id est, similibus scripturis vsus est; characterum forma si-

ſignatur literis F G H I K,& hoc ordine legi debent, vti ſequitur 1 colum.

Figuræ quæ continent 2. 3. & 4 formas characterum.

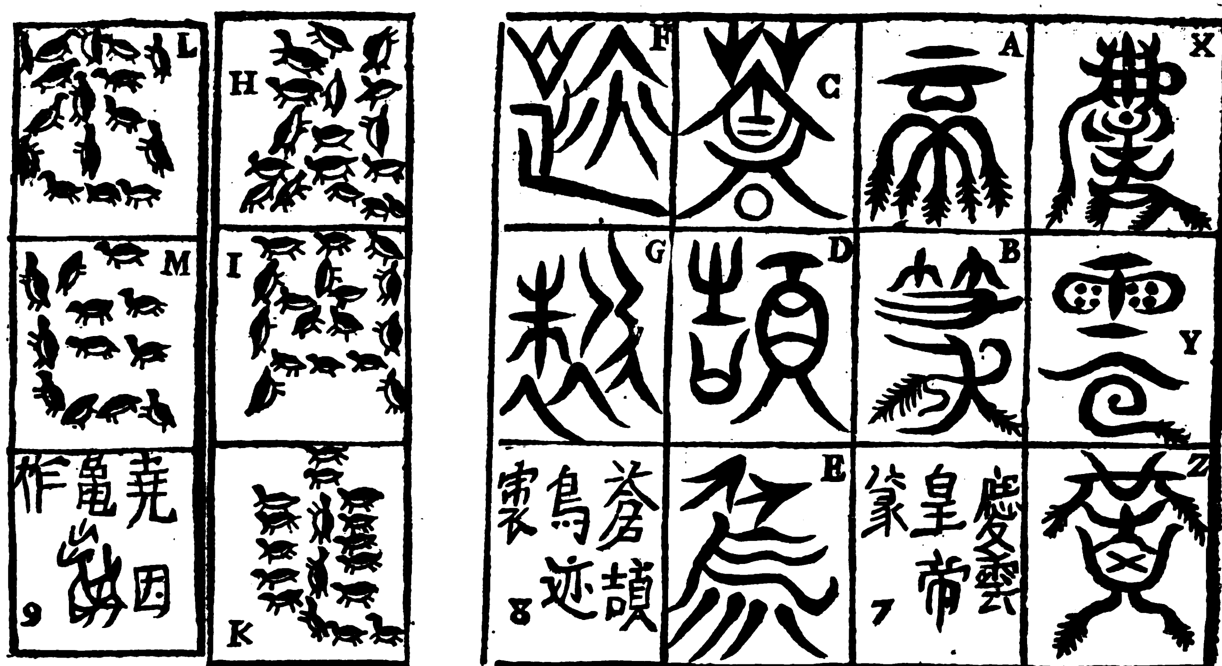
Tertia literarum forma, ex alis Auis, quæ Fumhoam dicitur, omnium quam oculus ſpectare poteſt, pulcherrimæ, vario pennarum alarumque ſitu conſtructa eſt; atque hiſce notis vſus eſſe Xau-hoam Imperator priſcus, librumque de volucribus hiſce literis concinnatum ſcripſiſſe dicitur. Ita characteres Sinici numero quinto ſignati exprimunt; Fum xù Xau hoam çò, id eſt librum, Fum hoam, Xau hoam fecit, & hiſce ac ſimilibus characteribus conſcripſit; characteres priſci ſignantur literis L M N O P, & hoc ordine legi debent; moderni verò characteres Sinici eos explicant eo modo quo dictum eſt. Vide binas columnas, vlt. & penult.

Quarta priſcorum characterum forma exhibetur ſignis Q R S T V, ex oſtreis & vermiculis conſtructa; ita Sinici characteres ſignati numero 6, totidem literis eos explicant: Liteù Chuen kim çò, hoc eſt, notæ oſtrearum & vermiculorum, quos Chuen kim Rex fecit, & librum hiſce & ſimilibus exarauit. Vide columnas binas ſuprà exhibitas.

Quinta characterum vetuſtorum forma exhibetur in ſequenti pagina literis X Y Z A B, ex herbarum radicibus compoſita; & hiſce priſci vtebantur, in literis & libris conſcribendis; atque hoc pacto eos explicant Sinica nomina ſignata numero 7. Kim yun hoam ty chuen, id eſt, literæ quibus ſcribebant literas & libros.

Sexta characterum forma, ſignata literis C D E F G, componitur ex decurtatis auium veſtigijs, quibus vſus eſt olim Rex Choam ham; ita Sinici characteres ſignati numero 8 explicant: Choam ham miao cye chi; id eſt, Choam ham ex auium decurtatis veſtigijs deſcripſit libros. Figura ſequitur.

Septima characterum forma, ex teſtudinibus conſtructa ſignatur literis H I K L M; quos inuenit Yao Rex. Sic explicant nomina Sinica ſignata numero 9: Yao yn quey çò, id eſt, Yao Rex per teſtudines fecit literas. Figura quoque ſequitur.

Octaua forma characterum ſignatur literis N O P Q R ex auibus & pauonibus; ita indicant Sinicæ notæ numero 10 ſignatæ; Su gney niao cyò chuen; id eſt, Su hiſtoriæ per auium & pauonum literas deſcribebantur.

Nona characterum forma ſignatur literis S T V X Y, & ex herbis, alis, & faſcijs conſtructa videtur; ita Sinicæ notæ numero 11 ſignificant: cha yè ſi mien çò, id eſt, herbarum, alarum, faſciarum literæ.

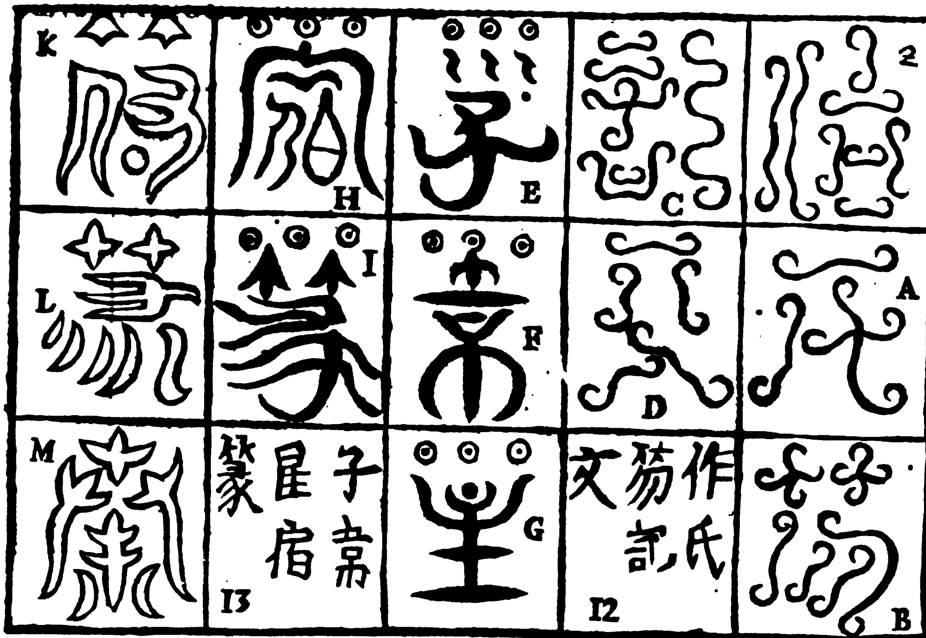

Decima characterum forma ſignata literis Z A B C D, ſic à Sinicis literis 12 numero ſignatis exponitur: çò xi ho ki uen, id eſt, has literas çò Author tabularum quarundam recordandi gratia componebat. Vide ſequentem figuram.

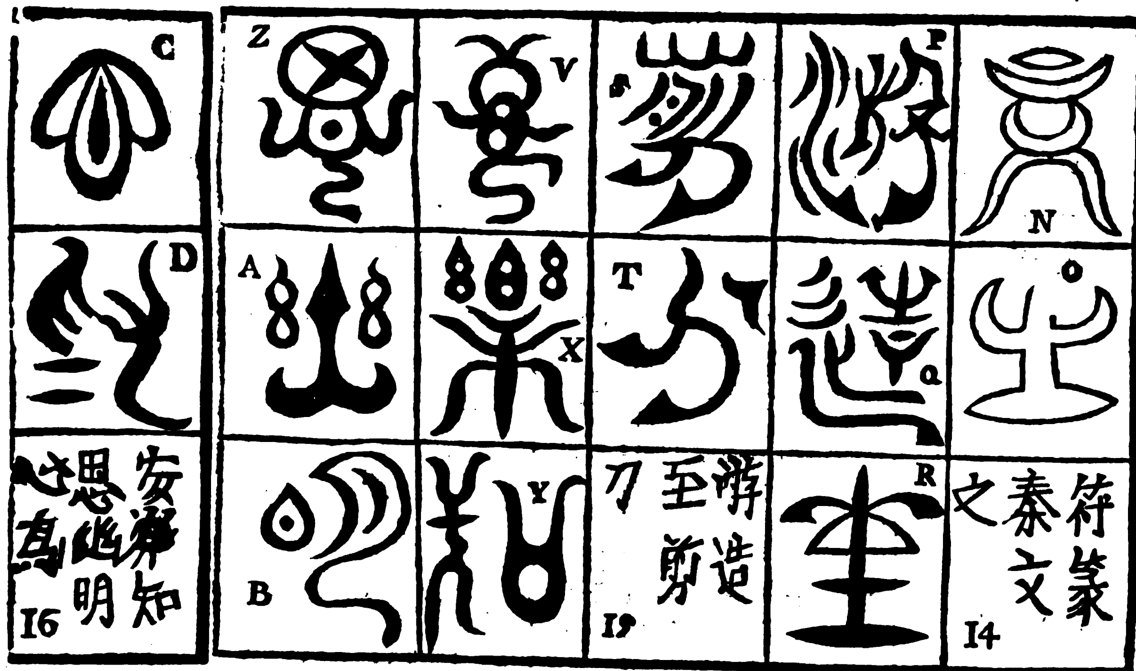
Vndecima characterum forma ſignata literis E F G H I, exhibet notas ſtellarum & plantarum; ita explicant Sinici characteres numero 13.

çu

çu guey ſym ſo chuen, id eſt, de çu guey, literæ plantarum & ſtellarum.

Duodecima characterum forma literis K L M N O ſignata, vocantur literæ edictorum, olim vſitatæ; ita docent Sinica nomina numero 14. Fu chuen tay uen chi, id eſt, literæ edictorum, priuilegiorum, & magnarum compoſitionum.

Decima tertia characterum forma ſignata literis P Q R S T exprimit literis numeri 15. Yeu çau chi cyen tao.

Decima quarta forma ſignata literis V X Y Z A B C D, ſunt literæ quietis, lætitiæ, ſcientiæ, diſcurſus, obſcuritatis, claritatis; ita exponit numerus 16. Ngan lo chi ſu yeu min ſym quey.

Decima quinta literarum forma ſignata E F G H I ex piſcibus compoſi-

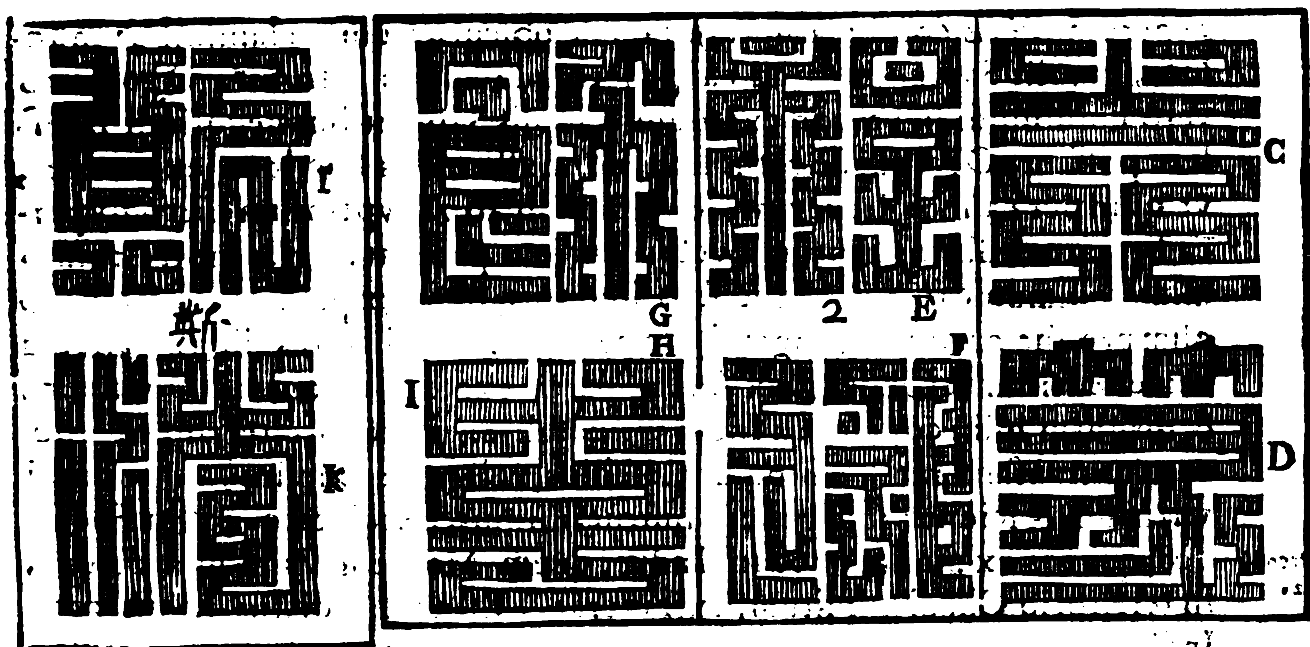
posita fuit; ita numerus 17 explicat, Ngun kiam mien lien cyeu, id est, obscuri fluminis, & piscium squamatorum coaceruationis literæ.

Decima sexta literarum forma signata literis K L M N O, vti legi non potuit, ita nec compositio, & structura literarum innotescere valuit.

Decimæ septimæ & vltimæ formæ characteres, signatæ literis A B C D E F G H I K, dicuntur literæ sigillorum, quibus in sigillandis literis, aut in inscriptionibus magnificis vtuntur. Litera A xàm, sursum dicitur, B fàm, id est, regula; C ta, magnus; D chuen antiqua litera; E chien diarium; F mao, modus; G xè, ornatus; H li, cognomen; I su, ille; K fàm, id est, regula.

Manus ad scribendum applicatio, Sinis vsitata.

At-

Atque hæ sunt formæ literarum veteribus Sinis vsitatarum; quas hic fusiùs exponendas duxi, vt corresponsus cum hieroglyphicis luculentiùs pateret. Quòd verò manum adpictam cum penicillo intueris, scias Sinenses non vti nostratibus calamis, neque atramento, verùm in lapide marmoreo tantillum de nigro colore atterunt ad imbuendum penicillum; quem eâ ratione, cùm scribunt, aut potiùs cùm pingunt, digitis tenent, vti in præcedenti figura apparet. Plura de huius linguæ proprietate, vti & varia lectionis peragendæ specimina vide in Opere de monumenti Sinici vetustissimi interpretatione; nolui enim hîc plura addere, nè Lectorem curiosum ad alia properantem diutiùs detinerem, & quia dicta huc vsque abundè declarant Sinensium characterum ab Hieroglyphicis differentiam, conuenientiamque.

CAPVT III.

De literis Brachmanum, siue Gymnosophistarum.

INter antiquissimos Hieromantas sapientiæ laude cumprimis illustres fuêre Gymnosophistæ, quas posteri Brachmanes dixerunt. Et quod apud Chaldæos Magi, apud Hebræos Cabalistæ, apud Græcos Philosophi, apud Ægyptios Sacerdotes & Prophetæ, hoc apud Indos fuerunt Gymnosophistæ. Hi enim, vt est apud Philostratum & Xenophontem, relicto fallaci insipientium hominum consortio, omnium deliciarum, opum, commoditatum posthabitis voluptatibus, soli Sapientiæ studio incumbentes, vitam in deserto Orientalis Indiæ agebant; erant ijs in cibum herbarum radices, fructus, similiaque quæ benigna mater Tellus ijs suppeditabat vitæ subsidia; aquâ saluberrimâ sitim extinguebant; pro domo antrum, pro cubili terra graminibus folijsque instrata. Hisce itaque vitæ institutis ad magnam rerum notitiam peruenerunt; atque insignia naturæ sacramenta, nè sibi solis vixisse viderentur, certo scripturæ gene-

Gymnosophistæ seu Brachmanes.

Xenophon.

Horum viuendi ratio.

Brachmanum seu Gymnosophistarum character.

genere posteris consignarunt, ijs tamen obscuritatum velaminibus inuoluto, vt solis Sapientibus ad ea penetranda aditus daretur. Quoniam verò huiusmodi signa non exiguum vel ipsis Sapientibus negotium facessere possunt, Oedipi esse ratus sum, nonnulla ex ijs hoc loco exponere, vt quid per ea indigitauerint, & quomodo ab Ægyptiorum hieroglyphica literatura distinguantur, Lectori curioso pateat. Has notas primò mihi communicauit D. Franciscus Stellutus, quas ex peruetusto Codice olim pro sua curiositate ingenij, atque erga reconditiores literas affectu Excellentissimus Cæsius Dux Aquæ Spartæ excerpi curauerat; quarum & magnam mihi copiam ex India Orientali ante sex circiter annos enodandas transmiserat P. Antonius Ceschius, religione eximius, atque omni virtutum & scientiarum genere instructissimus, è Societate nostra Sacerdos, qui eas ex monte quodam Indiæ, quem Montem Pagodum dicunt, in territorio Chaulensi situm, extraxerat. Est autem dictus Mons totâ Indiâ celeberrimus, & confluxu hominum illuc peregrinationis causa confluentium frequentissimus, ita ex omni parte plenus, vt non nisi ex vno latere ad interiora aditus pateat; totus quantus huiusmodi characteribus inscriptus, qui apud omnes in magna veneratione & cultu sunt. Has itaque, pro suo erga boni communis promotionem affectu, memoratus Pater Ceschius exscriptas ad me transmisit, vt meam in ijs exponendis industriam experiretur.

Mons Pagodū in India.

Brachmanū seu Gymnosophistarum characteres vtrum sint hieroglyphici

Quæritur igitur; an huiusmodi characteres verè hieroglyphici sint? Respondeo, dupliciter hieroglyphica considerari posse; vel vti signa sacra tantùm rerum arcanarum; vel vti sunt magnorum mysteriorum signa, ex animalium, plantarum, instrumentorum, similiumque occulta structura composita; & hæc propriè hieroglyphica dici possunt; huiusmodi enim characteres non tantùm rerum mysteriosarum sunt indices, sed & ipsi in mystica sua structura, earum, quas indicant, rerum proprietates continent; & tales fuerunt characteres hieroglyphici Ægyptijs proprij. Brachmanum vero characteres tametsi res arcanas indicent, non tamen propriè hieroglyphici dici possunt; cùm tantùm nudæ & simplices dictarum rerum notæ sint, arbitraria dictorum Sapientum institutione dictis rebus impositæ, vt paulò post videbitur, sicut characteres quos magica sigilla vocant. Sed vt hæc apertiùs deducantur, paulò altiùs ordiri visum est.

Mundum triplicem probant Sapientes.

Sapientes illi siue traditione ab Ægyptijs acceptâ, siue propriâ inuentione & studio acquisita scientia, triplicem Mundum ponebant, Intelligibilem, Cœlestem, Elementarem. Quos quidem tres Mundos ita sibi inuicem subordinatos credebant, vt inferior Mundus influatur à Cœlesti, & hic ab Intelligibili; adeoque nihil in Sublunaris Mundi sinu delitesceret, quod non suum in Sidereo Mundo astrum haberet, à quo influeretur, neque astrum, cui in Intellectuali Mundo non responderet Intelligentia, & astri Cœlestis, & Elementaris dominatrix. Quæ sententia, vt in præcedentibus diximus, prorsùs Ægyptiaca est. Hinc duodecim signis Zodiaci, septem Planetis, & Elementaris Mundi rebus, certas quasdam lite-

Characteres rebus Cœlestibus appropriati à Sapientibus Brachmani.

ras

ras assignarunt; quibus cui signo, aut planetæ quæuis res subiecta foret, dignosci posset; præterea singulis tam signorum duodecim, quàm septem planetarum proprietates, effectus, & operationes, vt paulò post videbitur, literis indicarunt. Hoc pacto res ad Medicinam, Agriculturam, Oeconomiam, Politicen, Ethicam, & Scientias pertinentes, totidem literis expresserunt; v. g. quos Saturnus, quos Iuppiter, quos Mars, quos Sol, Venus, Mercurius, Luna, in singulis duodecim signis Zodiaci effectus operarentur, determinauerunt; neque astris tantùm multùm tribuerunt, sed & ipsis Cœlis nullo ad astra habito respectu. Sed iam singularum memoratarum rerum characteres subiungamus.

Characteres triplicis Mundi iuxta Brachmanas.

Et primò quidem characteres Mundi triplices hi erant, quorum prior Mundum Intelligibilem, alter Sidereum, tertius Elementarem exprimit. Vniuersum verò sic exprimebant. Verùm characteres principalium Mundi partium hîc apponamus, nè quicquam curiosarum rerum omisisse videamur.

Mundus Intelligibilis	Aqua
Mundus Sidereus	Terra
Elementaris	Animantes
Vniuersum	Homines
DEVS	Sensitiua natura
Angeli	Vegetatiua
Dæmones	Exhalationes
Cœlum	Vapores
Stellæ	Lapides
Ignis	Metalla
Aër	Materia

Quas verò hi characteres mysticas rationes contineant, penetrare non licuit; vnde verisimiliùs est, inter Magicos characteres connumerari, pactum implicitum vel explicitum inuoluentes; cuius rei causa patet ex Arabum Magia, qui huiusmodi characteribus & libros, & amuleta referciunt, vti in Cabala Saracenica ostendimus, eosque vocant حروف الهند *harufelbend*, id est, literas Indicas.

Characteres Saturni effectus significantes.

1. Notæ sequentes sunt secundùm effectus Saturni in duodecim signis dispositi, & indicant omnia ea, quæ ei quouis modo subiecta sunt. Aliud enim Saturnus in Ariete, aliud in Tauro, Geminis, & Cancro, aliud in alijs signis operatur. In Ariete itaque notæ ei competentes indicant, in animæ bonis, profunditatem ingenij, mutationibus tamen expositi; in Tauro falsas apparentias, & visus deceptionem; in Geminis indicant characteres, itinera equo vel curru instituenda; in Cancro, dexterita-

D tem,

tem, calliditatemque & velocitatem in negotijs; in Leone, prosperam negotiorum expeditionem; in Virgine infirmitates, tædia, dolores; in Libra, nuptias, amores, conuersationes exercendas; in Scorpione, cibi & potus moderamen; in Capricorno seriam rerum curam; in Aquario, felicem à peregrinatione reditum; in Piscibus, carceres & captiuitatem significat, vt in sequenti tabula patet.

Figuræ variatio
Mutatio eiusdem
Deceptio visus
Apparitio falsa
Equus
Velox iter
Currus
Localis motus
Velocitas
Nuncius
Epistola
Infirmitas longa
Dolor seu tædium

222222 Perennis amor
Stabilis libido
Mensa vacua
Cibus
Potus
Extinctio
Occupatio
Carcer
Reuocatio
Reditus
Detentio
Clausura

Characteres Iouis effectus significantes.

2. Notæ sequentes explicant effectus ad Iouis influxum pertinentes, per duodecim signa Zodiaci dispositi. In Ariete Iuppiter concedit regimen, iustitiam, consilia, prudentiam; in Tauro, vel Leone regnum, eiusque amissionem; in Geminis, vel Virgine, varias negotiorum agitationes; in Capricorno, vel Libra occultorum apertionem; in Aquario, vel Scorpione vitam & sanitatem; in Sagittario, vel Piscibus doctrinam, vel sapientiam, vt sequitur.

Gubernatio
Regimen
Iustitia
Æquitas

Rectitudo
Lex
Præceptum
Statutum
Sanctio

Characteres Martis effectus significantes.

3. Notæ sequentes explicant effectus ad influxum Martis spectantes iuxta duodecim signa dispositi. In Ariete, bellum, tumultus, seditiones; in Tauro, Geminis, Cancro, Leone, & Virgine, cædes violentas, cru-

crudelitatem, exterminium; in Libra vſque ad Arietem, ira, terribilia, varia.

♂			Incendium
1	Bellum		Excidium
2	Seditio		Caſus atrox
3	Cædes		Ærumnæ
9	Tumultus		
	Rapina		Vaſtatio

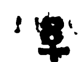
4. Notæ ad influxum Solis pertinentes, & iuxta duodecim ſigna diſpoſitæ indicant in omnibus ſignis potentiam, regimen, maieſtatem, & quæcunque regno conſeruando neceſſaria ſunt, vt ex ſequentibus patet. Characteres effectus Solis ſignificantes.

☉			
	Politica		Liberalitas
	Regimen		Clementia
	Maieſtas		Fauor
	Imperium		Iuſtitia
			Rectitudo

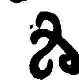
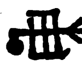
5. Notæ ad influxum Veneris pertinentes, amicitias, amores, voluptates, & ſimilia, beneuolentiam, gratiam, formam reſpicientia bona indicant. Characteres effectus Veneris ſignificantes.

♀			Pulchritudo
	Amor		Affabilitas
	Amicitia		Prodigalitas
	Beneuolentia		Generatio
	Gratia		Filij
			Bonum commune

6. Notæ quæ ad influxum Mercurij ſpectant, reſpiciunt omnia ea, quæ ad acquirendas ſcientias, arteſque pertinent, vt ſequitur. Characteres effectus Mercurij ſignificantes.

  Dolosa mens

 Ars Versatile ingenium

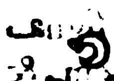
 Natura Scientia abdita

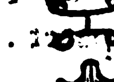
 Inuestigatio Consilium

Argutia Ratio

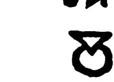
Characteres effectus Lunæ significantes.

7. Notæ ad influxum Lunæ pertinentes, ea propriè, quæ circa humidam naturam versantur, respiciunt, vt sequitur.

 Humiditas Instabilitas

 Fœcunditas Temperies mala

 Vegetabilium vbertas Ainmalium fœtura

 Arborum bitumen Frigus

 Intemperies

Characteres Brachmanum ad cœlos & sidera spectantes.

Lunæ cœli effectus.

Sequuntur modò alij characteres, quos ipsismet Cœlis & orbibus, non sideribus attribuebant. Primò septem Cœlos influxibus refertos, in quibus Cabalici effectus & proprietates ipsorum recondebantur, varijs literarum combinationibus comparatos exhibebant. In primo Cœlo Lunæ, quod *Samayn* vocabant, septem generales influxus suis notis expressi continebantur; quorum prima influentia dicebatur à Gymnosophistis *Lotpeny*, & res ad medicam rem pertinentes exhibebat. Secunda *Tygara*, & res odibiles continebat. Tertia *Dana* nominata, res ad scientias pertinentes. Quarta *Kalamia* dicta, res, quæ ad amores pertinent, indicabat. Quinta *Asimor* circa loquelam versabatur. Sexta *Bartaz* de itineribus tractabat. Septima *Broel* interpretationis negotia assignabat.

Mercurij cæli effectus.

Influentiæ cæli Mercurij.

Secundum Cœlum Mercurij, quod *Raquia* vocant, duodecim generales influxus continet, quorum vnusquisque suas sibi notas assignatas habet, vti ipsi putant, magnarum virtutum. Prima influentia à Gymnosophistis vocatur *Armad*, & pacis significationes habet. Secunda *Ibary*, & proportiones notat. Tertia *Lycy*, res ad separationes pertinentes tractat. Quarta *Hary*, ad miserum statum pertinentia exhibet. Quinta ad labores, & *Quym* dicitur; Sexta *Abythaur*, ad securitatem. Septima *Bathaya*, ad fugam. Octaua *Abracy*, ad custodiam. Nona *Iguedy*, ad defensionem. Decima *Inielvy*, ad vindictam. Vndecima *Rabdy*, ad restitutionem. Duodecima *Artinomy*, res ad sanationem pertinentes continet.

Ter-

Veneris cœli effectus & influentiæ.

Tertium Cœlum dicitur *Styquyn*, & Veneris sphœra est; tres generales influentias cum notis suis continet. Prima *Itasuny* dicta, refrigerationis negotium exhibet. Secunda *Lyathy*, motum notat; Tertia *Idalquy*, ad visum pertinentia sibi vendicat.

Solis cœli effectus & influentiæ.

Quartum Cœlum Solis *Laon* dictum, duas influentias obtinet. Prima *Abrastas* res de diuinatione. Secunda *Paratpyel* res de consilijs agitandis exhibet.

Martis cœli effectus.

Quintum Cœlum Martis *Mahum* dictum, notas habet duodecim, quibus influxus in duodecim menses indicantur.

Iouis & Saturni cœlorũ characteres.

Sexti & Septimi Cœli influxus in exemplari desuerunt; in alio tamen exemplari Sextum siue Iouis Cœlum *Telut* dictum, has sibi figuras obtinet: Cœlum Septimum Saturni *Araboh* dictum alias figuras continet. Habet prætereà complures alios characteres, quibus duodecim signorum Zodiaci, duodecim mensium, hebdomadum, horarum tùm diurnarum, tùm nocturnarum influxus indicantur. Verùm cùm illa peculiarem tractatum requirant, & non adeo ad nostrum institutum conferant, & tempori, & sumptibus parcentes, consultò omisimus. Atque ex hac Gymnosophistarum schola, Arabes plerasque suas notas magicas, quas & Indicas nominant, & nullis non periaptis inscriptas, excerpserunt; de quibus fusius tractatum vide in Cabala Saracenica, vbi etiam, unde extracti sint, & vnde primitiuam suam originem habuerint, indicatum reperies. Huiusmodi characteribus totus mons in India, quem Pagoda Canarim vocant Lusitani, eò quòd ab Orientalibus populis Dijs esset dicatus, exaratus cernitur, vti à teste oculato P. Ioanne Maracci, qui dum hæc scribo, Romæ Indiæ procuratorem agit, oretenus intellexi; tametsi dictæ notæ à nullo hucusque indigenarum intelligi potuerint; nec mirum; sunt enim ex earum numero literarum, quæ loco literæ, integram certæ alicuius rei significationem exhibent, vti ex interpretatione præcedentium patuit. Montis saxeam planitiem huiusmodi characteribus Veteres Indiæ Sapientes insigniebant, ea de causa, quòd putarent, hasce notas insignem virtutem & potestatem obtinere ad montem in Deorum, quibus dicabatur, tutela & inuiolabili custodia, conseruandum. Huiusmodi characteres sunt qui circa Crucem S. Thomæ Apostoli sanguine effigiatam incisi spectantur Meliaporæ in Narsinga; quarum interpretationem vide in Prodromo Copto folio 108, adductam. Atque hæc sunt quæ de Gymnosophistarum seu Veterum Brachmanum notis, dicenda existimaui.

Mons Pagodum plenus characteribus Gymnosophistarum.

CA-

CAPVT IV.

De Literatura Mexicanorum, & an propriè hieroglyphica dici possit.

Mexicana lingua, & littera

NOuæ Hispaniæ indigenæ infinita penè idiomatum varietate inter se discrepant; quæ non tantùm dialectis variant, sed planè inter se dissident. Inter eas verò excellit Mexicana, quæ & vicinis Nationibus, & longinquis, postquam Mexicani Imperij sui fines longè latèque propagarunt, tam communis esse cœpit, quàm in Europa Latina, & in Oriente Arabica, ita vt in singulis ferè Prouincijs Interpretes illius habeantur, quos *Naquatlatos* vocant. Porrò licet Mexicani characteribus literisque, vtpotè scriptoriæ artis ignari, destituantur; quibusdam tamen picturis mentem suam exprimere conati sunt. Hisce enim primò Chronologiam Regum, rerumque ab ijs gestarum memoriam; deinde redditus & tributa regni, vrbiumque; demum liberorum instituendorum leges posteris consignarunt, vti paulò post videbitur. Cùm itaque dicti characteres ex varijs animantium, herbarum, instrumentorum, similiumque figuris constructi sint; plerique hanc literaturam prorsùs hieroglyphicam esse sibi persuaserunt. Verùm hanc opinionem falsam esse, ex ijs, quæ paulò post adducemus, sat superque patebit. Siquidem certum est, nihil sub ijs latere arcanis rationibus inuolutum; sed figuræ ipsæ positæ, ipsas quasi actiones seu seriem rerum gestarum exprimunt, & non secus ac picturam quandam rei gestæ exhibent. Verùm vt & hoc loco ad oculum rem demonstremus, nonnullas figuras ex varijs Mexicanæ historiæ Scriptoribus extractas, explicandas duxi, vt instituti nostri ratio luculentiùs pateat.

Mexicani picturis loco literarũ vtuntur.

Mexicani characteres seu figuræ non sunt hieroglyphica.

Numerorum notæ apud Mexicanos.

Numeri sic exhibebantur à Mexicanis. Vnus circulus O vnitatem; duo circuli OO binarium; tres circuli OOO, ternarium notabant, & sic deinceps quemlibet numerum tot circulis exprimebant, quot numerus in se vnitates continebat. Numerum 20. sic exprimebant ⊓, huiusque notæ multiplicatione perueniunt ad 200 vsque, siquidem nota hæc bis posita 40; ter posita 60; quater posita 80; quinquies posita 100; decies posita 200 significat. Hæc quibus rebus apponebatur, tantum tributi istarum rerum soluendum significabant, vti sunt piperis, farinæ, fragorum, armorum, similiumque, quæ passim in libris eorum de tributi persolutione Regi facienda, habentur. Hæc figura 400 significabat; bis posita 800; ter posita 1200; quater posita 1600 indicabat, & sic de cæteris. Sequens verò figura operosissima sanè, 8000 significat. Numeros alios præterquam dictos inter tributaria eorum monumenta reperire non potui. Habebant tamen, vt suprà dixi, alios, quibus in annorum computu vtebantur, numeros, per circulos indicatos. Quod vt pateat; Nota, Mexicanos annum in octodecim Menses distribuere consueuisse, quorum vnusquisque viginti diebus constabat, quæ in se

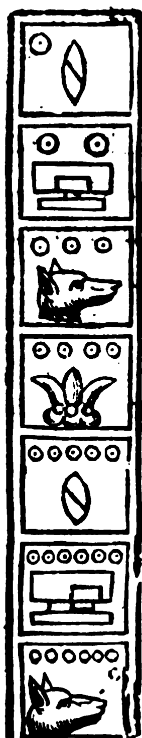
Annorum notæ apud Mexicanos.

Mexicani annum in 18 menses diuidebant.

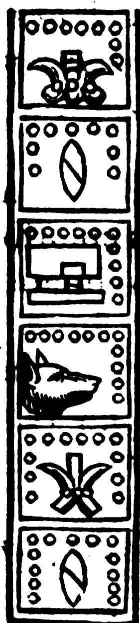
ſe inuicem ducta totius anni curriculum conſtituebant 360 dierum; reliquos dies quinque ſuperfluos intercalabant, neque quicquam operis illis diebus, Acoſta teſte, faciebant; ſed otio & Genio tantummodò indulgebant. Eoſdem dies in tredecim dierum claſſes, vt ita dicam, diſtinguebant, & præſcripto exiguo circulo inſtar O, toties, quoties opus erat, multiplicato, ordinem & numerum mutabant. Annos quoque in ſimiles claſſes atque ſecula diſtribuebant; conſtituebaturque ipſorum ſeculum quatuor eiuſmodi claſſibus, id eſt, annis duobus ſupra 50; nec tamen in annorum deſcriptione pluribus, quàm quatuor figuris ſeu notis, ſcilicet caſæ, cuniculi, cannæ ſeu arundinis, & cultri vtebantur, vt ſequitur; & ſic annorum tredecim claſſem ipſi pingebant.

Acoſta.

Seculorum claſſes apud Mexicanos.

1 Cuniculus
2 Arundo
3 Culter
4 Caſa
5 Cuniculus
6 Canna
7 Culter

8 Caſa
9 Cuniculus
10 Arundo
11 Culter
12 Caſa
13 Cuniculus

Vltimo autem die quarti ſeculi ſui 52 annorum, omnia vaſa ſua confringebant, ignemque extinguebant. Nam cùm à maioribus ſuis accepiſſent, Mundum ſeculari anno interiturum, id quinquageſimo ſecundo quouis anno operiebantur. Itaque totam noctem peruigilabant, metuentes nè vnquam ampliùs eluceſceret; Sole verò oriente, buccinis tibijſque lætitiam ſuam teſtabantur, & feſtum celebrabant, Dijs ſuis gratias agentes, quod nouum adhuc ſæculum Mundo prorogaſſent; noua ſibi vaſa & ſupellectilia alia comparabant, nouumque ignem à Sacerdote petebant; quæ omnia confirmat Samuel Purchas, in Opere de Mundi deſcriptione & peregrinationibus Anglicè deſcriptis, tom. 3. l. 5. c. 7. fol. 106. his verbis: *In the order and rule of the partitions Wich are numb red for yeares, that partition Where there is a branch Wit a footsticke a floWer, it doth ſignifie a bitter and vnfortunate yeare, Which the Mexicans had, and did feare, ſayng that their predeceſſours time out of minde did giue them Warning that ſuch yeares Which befell euery tWo and fiftich yeare Were dangerous, and vnfortunate, and bitter yeares. Becauſe that in ſuch yeares Were floods generally, and likeWiſe darkeneſſe of de-*

Mexicani ſingulis ſæculis ſuis Mundi interitum expectabant.

Samuel Purchas.

Eclips

Eclips of te Sunne; and vniuersall eantquakes. and like Wise. in such yeares they made, great sacrifice and ceremonies to their Goods, and gaue them salues to repentance, and did abstaine from all vices against the nery day and houre of such à yeare. In the Which day generally they put out all their lights and fires till that day Were past; and being passed they kindled neW lights bring hat out of à moantaine by à Priest. Hoc est: *In ordine & regula partitionum, quibus numerantur anni, illa partitio, in qua est ramus cum cauda floris, significat annum acerbum & infelicem, quem timent Mexicani, asserentes se à maioribus accepisse eiusmodi annos, qui semper post 52 annos reuertuntur, esse maximè periculosos, acerbos, & infortunatos, quia in huiusmodi temporibus sunt inundationes vniuersales, obscurationes quoque ob ecclipses Solis, & vniuersales terræmotus eueniunt: & istis annis magna sacrificia & cæremonias obtulerunt Dijs, pœnitentiam quoque egerunt abstinentes ab omnibus vitijs in ipsum diem & horam istius anni, quo die extinxerunt omnia lumina, & ignes, donec transisset; quo transacto accenderunt iterum lumina.* Denique hoc 52 annorum seculum ita ad memoriam distinguebant. Circulo ducto ex centro pingebant Solem, & ab eo ad circumferentiam ducebant lineas quatuor, Orbem diuidentes in quatuor partes æquales, suis coloribus distinctas, viridi, cæruleo, rubro, & fusco, quæ singulæ ad oram circumferentiæ distinctæ erant in tredecim interualla, & suis notis, vt suprà patuit, distinctæ, ac singulos annos extra circulum rudi pictura adumbrabant, quo quicquid memorabile accidisset, notabant; atque ita rerum gestarum memoriam ad posteros transmittebant.

Mexicani quomodo seculum suum 52. an. pingebant.

Mexicanorũ Mensium nomina.

Mensium Nomina.

1	*Tlacaxipenaliztli*	10	*Vchpaniztli*
2	*Tozcaetli*	11	*Pachtli*
3	*Hueitozeuzli*	12	*Hueipachtli*
4	*Toxcali*	13	*Quechqlli*
5	*Ezalioalitzli*	14	*Panquecaliztli*
6	*Tecuilhuicintli*	15	*Hatemuztli*
7	*Hucitecuilhuitli*	16	*Tititl*
8	*Miccathuitcintli*	17	*Vzcalli*
9	*Vcimiccailh*	18	*Coauitleuas*

Mexicani anni initium.

Initium anni ipsis à nostro Martio, iuxta Acostam 26 Februarij. Menses autem non modò ista nomina, sed & suos characteres habebant, plerumque à festis sumptos, quæ in illos incidebant, aut ab anni tempestatibus.

Viginti quoque illi dies singuli sua nomina & notas habebant:

1	Gladiolus	*Cipratli*	4	Lacertus	*Acuetzapalin*
2	Ventus	*Hecatl*	5	Anguis	*Cohuathl*
3	Casa	*Calli*	6	Mons	*Mozquintli*

7 Cer-

7	Ceruus	*Mazatl*	14	Leo	*Occlotl*
8	Cuniculus	*Tuchtli*	15	Aquila	*Cohau*
9	Aqua	*Atl*	16	Bubo	*Cozcaquahuitli*
10	Canis	*Itzcuintli*	17	Templum	*Olin*
11	Simia	*Ozumatli*	18	Cultellus	*Texpathl*
12	Scopæ	*Malinalli*	19	Pluuia	*Quinuitl*
13	Canna	*Acatl*	20	Rosa	*Xuchitl*

Quæ omnia vera esse Gomara prodit his verbis: *Eosdem hos dies & annos in tredecim dierum Classes distinguebant, & præscripto exiguo circulo instar literæ O, & toties, quoties opus erat multiplicato, ordinem & numerum notabant; annos quoque in similes Classes atque secula distribuebant; constabatque illorum seculum quatuor huiusmodi Classibus, id est, 52; nec tamen in annorum descriptione pluribus quàm quatuor figuris seu notis vtebantur, Casæ, Cuniculi, Cannæ, & Cultelli.* Annorum tredecim Classem vide suprà pagina 29.

Samuel Purchas verò in tertia parte peregrinationis Anglicè his verbis hosce tredecim annos describit: *Concerningh the pictures of bleW in the margents of this historie it is to te vnderstood that euery seuerall space or partition, doth signifie one yeare ond they bee the numbring of yeares; it is to te onderstood that euery seuerall space or partition signifie the one seuerall yeare, ond so they accounted el numbred euery yeare seuerally, prouding to thirteene rondles. And from thenee they began againe at the beginning in their accompt from one point or rondle, and so accordingly they did proceede in numbering againe, till they came to thirteene; and althoug that in the partitions or spaces seuerally, there be diuers figures yet the principall accompt of numbering, is that of accompt of de pictures or rundles there in contained; and althoug the names of de yeares that they giue to euery partition, from the number of the first point thill the thirteenth.* Id est, *Quantum ad picturas cæruleas ad marginem huius historiæ, aduertendum est; singula loca aut partitiones significant annum, & esse annorum numerum: ita vt loca seu partitiones sigillatim acceptæ significent totidem annos, & sic procedunt vsque ad tredecim circulos, & iterum incipiunt ab vno puncto seu circulo vsque ad tredecim, quamuis autem in singulis locis seu partitionibus sint diuersæ figuræ, præcipua tamen ratio numerandi sumitur à numero figurarum seu circulorum qui in illis continentur, quamuis nomina annorum, quæ attribuunt singulis partitionibus, ab vno vsque ad 13 sint.*

Limbus figuræ O Q R S T repræsentat numerum 51 annorum, quibus regnauit Thanuch; quorum symbola iam suprà exposuimus; figurarum verò intra limbum contentarum significationes eæ sunt, quæ sequuntur. A significat Regem Acacitli, B Quapan, C Ocelopan, D Aquexotl, E Tecineuh, F Tenuch, G Xominitl, H Xocoyol, I Xiuch caqui, K Atotl. Qui sunt decem primi gubernatores & fundatores Mexici: L Tenochtitlan, repræsentat arma, quibus vtebantur in acquisitione loci Tunal. N Aquilam significat, quæ ibidem nidulabatur; O habitationem siue mansionem eorum; P populum exhibet, loci Colhuacan; Q al- *Mexicanæ picturæ interpretatio.*

terius loci dicti Tanayncan; Z Regem Tanuch, qui vi armorum acquisiuit dicta loca; *b* indicat subiectionem & subiugationem istorum populo-

Typus Scripturæ Mexicanæ, quæ primordia fundationis Mexicanæ Ciuitatis indicantur.

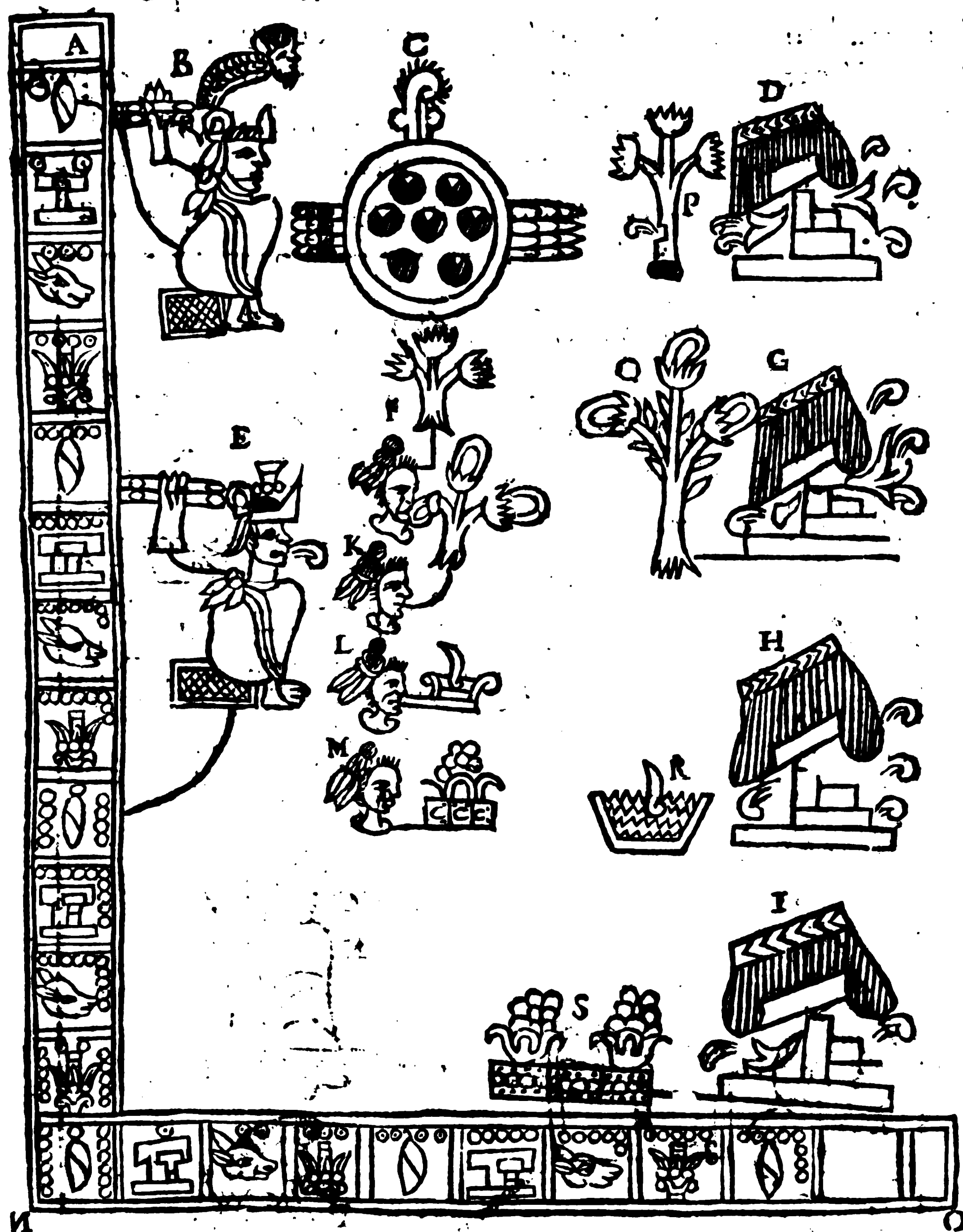

rum; PTYX significat vallum ex coaceruatione variorũ paludis reiectamentorum, quæ vi ventorum in hunc locum coaceruata formam crucis Andreanæ exprimebant. Ex quo patet, hanc non tam scripturam, quàm memorialia quædam signa ad historiam obiter indicandam, demonstrare.

Alterius Mexicanæ figuræ interpretatio.

Anno 1377 Tanucho successit II Rex Mexici Acampichtli; qui Mexicanam potentiam summè promouit, ob quatuor Ciuitatum subiugationem, in captiuitatem abductis earum Regibus; atque hanc historiam narrat sequens Schematismus, cuius hæc est interpretatio. B Regem II. Mexici Acampichtli dictum indicat; A,N,O, gnomon in 21 quadrata receptacula, vt suprà diuisus, indicat 21 annos, quibus hic Rex Regno præfuit; C indicat scutum & arma, quibus vsus est in expugnatione quatuor Ciuitatum, quæ signantur literis D G H I, cum figuris P Q R S, quæ sunt dictarum Ciuitatum insignia; nomina Ciuitatum sunt D Quaunathuac; G Mizquic; H Caitlahuiac; I Xochimilco; E denuo Regem Acampich veluti expugnatorem dictarum quatuor Vrbium D G H I, & quatuor earundem possessorum; quæ per quatuor capita F K L M expri-

exprimuntur, captiuitate & subiugatione triumphantem. Ex quibus patet hanc scripturam seu literaturam Veterum Mexicanorum nihil aliud

esse, quàm rudem quandam rerum gestarum per suas proprias imagines exhibitionem, nullo mysterio, subtilitate ingenij, aut eruditione fultam. Non secus reliquorum Regum historias exhibent, quas consultò omittimus.

Habent Mexicani certas leges, iuxta quas filios suos educare solent, quæ in his & sequentibus figuris exprimuntur. Primò enim mox ac mulier quædam pepererit, puer ponitur in cunis; post quadriduum verò obstetrix accipit puerum nudum, & portat in hortum, in quo supra aquas cratera strata est arundinibus, & viminibus contexta; hæc vbi puerum lauerit, tres pueri assidentes, oriza, fragis, similibusque patriæ fructibus instructi, nomen puero imponere ab obstetrice iubentur. Postea obstetrix monstrat puero instrumenta omnis generis, quibus pater eius exerceri solitus

Alia Mexicana pictura continens leges filios educandi.

litus est, quorum quædam ad rem militarem, alia ad alia exercitia pertinent, annuitque ipsi hisce se exercere debere, si vitam tolerare velit. Post has cœremonias obstetrix reportat puerum ad matrem benè lotum; parentes verò in templo eum sistunt, & Sacrificulo, pædagogoque imbuendum tradunt. Verùm iam singula explicemus.

A, significat matrem puerperam; C puerum cunis expositum; B, videlicet circulares figuræ, significant quatuor dies, quos puer transegit; D obstetricem quæ puerum portat ad aquas lauandum; E significat instrumenta tàm militaria, vt scutum cum sagittis X; quàm alia, vt secu-

Typus scripturæ Mexicanæ qua filiorum educatio rudi pictura exprimitur.

res, forcipes, cultros, hamos, & similia suis literis signata, quibus puer vti debebit, cùm ad aptam illis ætatem peruenerit; F G H tres pueri sunt fonti assidentes, & nomen infanti imponentes, placentis, fragis, oriza instructi; quæ se offerunt in I, arundines sunt, & vimina colligata in cratem, super quam vas aqua plenum, è quo lauatur puer; M storeæ quibus texendis occupari debet; K scopæ; L colus, quâ si fœmina fuerit, occupari debet; N sacrificulus est; O infans in cunis offertur in templo; P Magister puerorum cuius curæ commendatur; Q Pater; R infantis mater. Sic procedunt, continuando figuras educationem vlteriorem infan-

tis

tis exprimentes, vsque ad eius annum decimum quintum; quibus transactis, manumissus & in suam libertatem adscitus, propriâ industriâ vxore ducta vitam transigit; quorum omnium imagines hoc loco apponerem, verùm cùm illæ ex præcedenti sine vllo negotio pateant, superuacaneum esse ratus sum, librum inutilibus figuris, & ad rem nostram non adeo pertinentibus refercire; quare historiam pædotribicam Mexicanorum verbis tantùm explicare sufficiat.

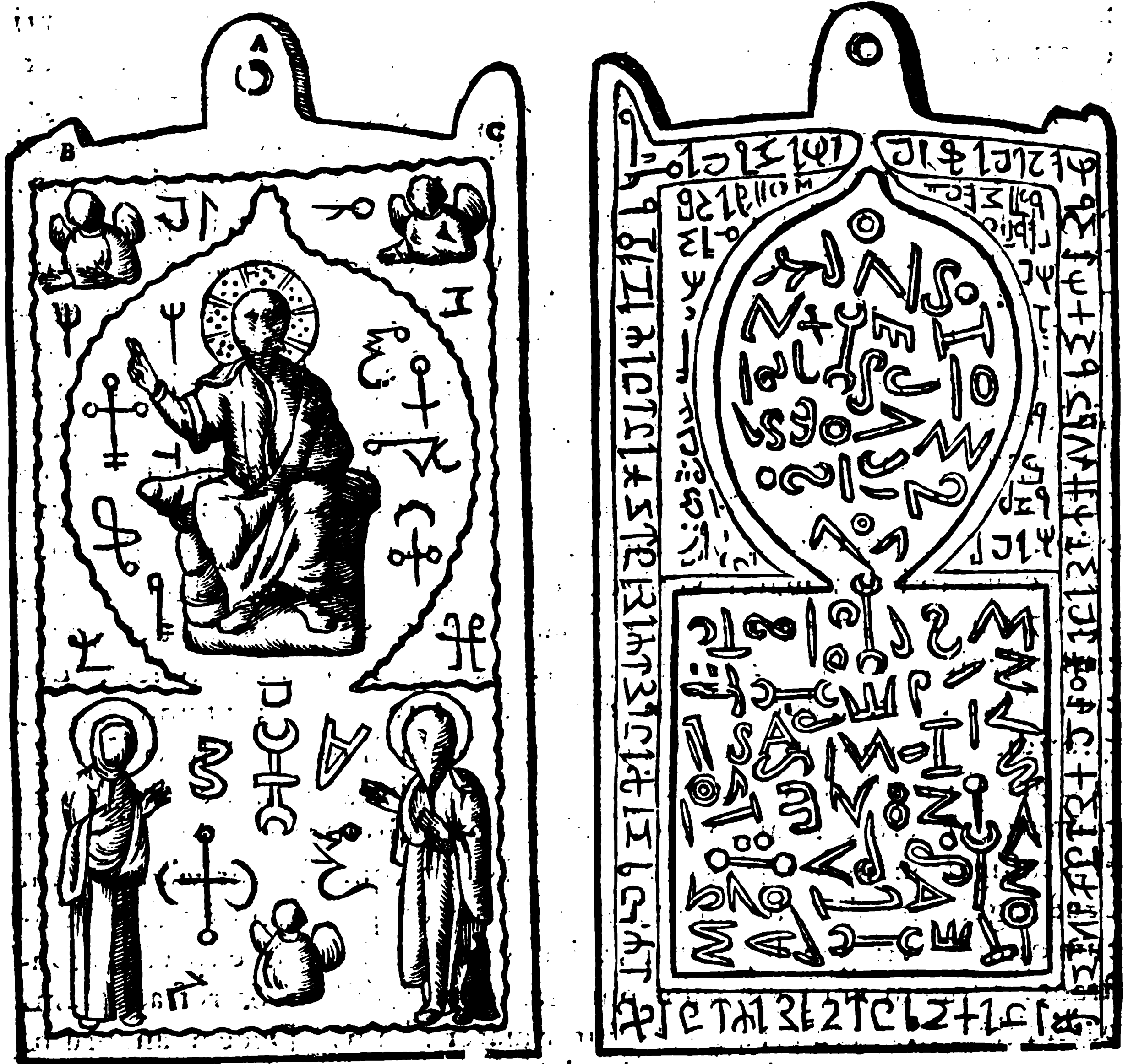
Post hanc itaque figuram aliam ponunt veluti paginam quandam, cuius figuris exprimitur, quomodo puer aut puella trium aut quatuor annorum educanda sit, nimirum admonitionibus sequentibus; & certa ijs panis, videlicet dimidij portio statuitur, vbi tertium annum attigerint; integer verò panis, quando quadriennium compleuerint; quæ omnia per imagines rerum faciendarum explicant; hinc matrem ponunt infantis inuolutam & sedentem, eo habitu quem in præcedenti figura A monstrat; triennium aut quadriennium tribus aut quatuor circulis, vti quatuor circuli in præcedenti figura ostendūt, indicant, ad quos cùm peruenerit puer, admonitionibus vrgetur, eique quotidie statuitur integri panis portio, significata certâ figurâ. Puellā verò mater ad exercitia sexui congrua sollicitat, integra quotidie statuta panis portione; dum verò puerum in nautica & piscatoria arte exercendum indicant, scaphæ figura cum adnexo hamo id indicant. Colus verò & textoriæ artis supellex puellam in ea exercendam docet. Porrò vbi puer quinque annorum fuerit, qui per quinque circulos indicantur eidem appositos; pater eius docet pueros in portandis rebus ad forum; ijsque tribuitur in dies panis integer: Mater autem instituit puellam filiam quinquennem in modo filandi. Vbi verò puer fuerit sex annorum, qui per sex circulos indicantur; pater eius docet ipsum rationem vendendi fructus patriæ proprios, scutorumq; conficiendorum modum, & deputatur ei quotidie panis vnus cum dimidio; mater verò docet filiam suam artem filandi. Vbi verò 7 annorum, qui per septem circulos indicantur, fuerit puer, pater eius instruit eum in arte piscandi, vti nassa quam in manu tenet, docet. Mater autem docet filiam artem filandi gossipium; vtrique autem quotidiana cibi portio statuitur panis vnus cum dimidio. Vbi vides nullum prorsùs mysterium subesse figuris, imò simplices tantùm actiones exprimere. Puero octo annorum, qui per octo circulos notantur, pater eius castigationem per spinas fruticis cuiusdam, qui vocatur Maquez, nisi benè se gesserit, minatur; similiter mater filiæ; & quotidianus victus panis cum dimidio vtrique deputatur, vti omnia figuris ipsis expressa monstrant. Nouem verò annorum puerum incorrigibilem & refractarium pater spinis Maquez torquet, similiter mater filiam. Decem annorum puerum pater eius castigat baculo ob inobedientiam & negligentiam in commissis rebus; similiter mater filiam ob negligentiam in filando commissam. Non secùs procedunt in reliquis muneribus, vsque dum, vt dixi, manumissus vxorem duxerit; quæ omnia per actionem ipsarummet imaginum exprimuntur; quæ nè in re inutili & oppidò ridicula, moras traham,

ham, consultò omitto. Qui plura huiusmodi desiderat, is consulat Itineraria Mexicana, & Samuelem Purchas in descriptione Mexici, vbi omnia fusiùs descripta, & figuris suis expressa reperiet. Et quoniam solùm differentiam inter Sinenses & Mexicanos characteres nobis demonstrare propositum erat, eaque ex dictis sat superque Lectori curioso constat; hisce relictis ad alia transeamus.

CAPVT V.

Tabulæ æneæ ex Museo Clarissimi Viri Ioannis Galuani Iuris Consulti Patauini extractæ interpretatio.

Prior Pars. *Altera Pars.*

HAnc præsentem Tabulam æneam exoticorum characterum varietate intricatissimam Excellentissimus Vir Ioannes Rhodius pro sui in boni communis promotionem affectu & zelo, ex celebri Museo inclyti Viri Ioannis Galuani Iuris Consulti Patauini extractam non ita pridem ad

ad me transmisit, vt si fieri posset, tantæ mysteriorum sub ijs reconditorum caligini aliquam lucem adferrem; cuius amicæ voluntati vti refragari non licuit, ita summâ quoque indagine ad arcana huius tabulæ sacramenta penetranda omnes animi ingenijque vires applicui. Res itaq; sic se habet.

Constat Christianos ex Maurorum & Arabum sanguine originem trahentes, imagines sacras vti olim, ita nunc construere consueuisse; quas magnæ virtutis esse aiebant, & potentissima veluti quædam amuleta aduersus malignas Dæmonum potestates (ramus haud dubiè veteris illius Magiæ, quam Gnostici Mundo impiè obtruserunt, successiuâ quâdam traditione ad hæc postera tempora propagatam) quas muris locorum infestorum, domuumque parietibus affigebant, aut etiam pectori alligatas magnâ veneratione gestabant; quemadmodum in Magia hieroglyphica fusè explicatum est, vbi & nonnulla huiusmodi haud absimilia Schemata adduximus. Nescio tamen, quâ superstitione in transuersum acti sacras huiusmodi imagines minimè effectum suum sortiri posse sibi persuaderent, nisi vanâ quâdam obseruantiâ eas occultis quibusdam ex Cabalistarum Magorumque Schola depromptis characteribus deformarent. Apud hosce enim nil sine characteribus rectè peragi videas. Quam quidem impiam consuetudinem non aliundè nisi ex superstitiosa Arabum Gente, cuius consortio perpetuò vtebantur, hauserant; & nè ipsis in institutis consentirent, satis magnum quid sibi præstitisse videbantur, si ad sacra Religionis Christianæ mysteria portentosos huiusmodi magnæ efficaciæ characteres applicarent; his enim coniunctis, sacram Imaginem maiorem vim & robur acquisituram simpliciùs sibi imaginabantur. Huiusmodi Christianorum superstitionem sat superque cruces, medalia, tabulæ sacræ, partim Hebraicis nominibus, partim alijs Magicis characteribus, portentosisque Angelorum nominibus vnà cum Christi & Beatæ Virginis imaginibus insignitæ, quæ passim ad me ex diuersis Mundi partibus tanquam ad eorundem similiumq; Interpretem transmittuntur, quæque suo tempore forsan oportuniùs prodemus, testantur. Atq; ex harum numero hæc præsens tabula vna quoque fuit, amuletumque gestatile fuisse, foramen A, & alicui rei appensum, luculenter ostendit. In huius tabulæ anteriore parte B A C primò videas Christum Dominum antiquo ritu sedi insidentem, cuius caput radioso circundatur orbe, quem nimbum Veteres vocasse alibi diximus, facie velatâ, manu eleuatâ quasi benedictionem impertientem; alterâ manu absconditâ. Per nimbum radiosum diuinitatis maiestatem, per faciem velatam, humano intellectui inaccessam significabant, per extensam manum benedicentem misericordiam, per absconditam, iustitiam eiusdem, ob pœnitentiæ spem tardantem, innuebant. In cornibus B C, duo Angeli ponuntur velatâ pariter facie, quorum prior, B, Gabrielem, alter, C, Michaëlem, vti ad vtriusque latus literæ appositæ docent, signat; Saluator verò septem characteres circumpositos habet, quibus septem Spiritus Apocalyptici signantur; quorum nomina sunt Sebtaël, Zedakiël, Madamiël, Schemsiël, Nogaël,

Quinam fuerint Melchitæ?

Interpretatio tabulæ.

Co-

Cochabiel, Leuaniel, & Intelligentijs septem planetarum respondent; sunt autem characteres ex Gymnosophistarum Schola profecti, hoc pacto per Ψ Intelligentiam ♄ exprimunt; per Intelligentiam ♃; per Intelligentiam ♂; per Intelligentiam ☉; per ♀ Intelligentiam ♀; per Intelligentiam ☿; per Intelligentiam ☽ indicant. Sed hæc varijs in locis huius Operis passim exposita sunt. Porrò quatuor characteres in quatuor Angelis positi indicant quatuor Mundi partium Intelligentias Præsides, & sunt Mahaziel, Azaël, Sauiel, Azazel. Horum virtute, vti est apud S. Irenæum, impiè putant, Christum Verbum Dei influere in mysticum Ecclesiæ suæ Mundum; quæ aptè sanè per imagines Beatæ Virginis & D. Ioannis Euangelistæ velatis faciebus conspicuas, perq; Lunam duplicem cruci colligatam innuuntur; quo influxus Malcuth archetypi, id est, Lunæ supercœlestis, in mysticum Ecclesiæ Mundum, vti in Cabala docuimus, notatur, quod factum fuisse innuitur mediante cruce & passione Dominicâ. Characteres verò α ω Græci sunt, atque idem sonant, quod α & ω Alpha & Omega, principium & finis, viuificator omnium, vti Arabica vox محيي *Mehi* docet, & complementum omnium, quæ crux siue denaria decussis, vti in Arithmetica exposuimus, indicat; quæ sunt attributa Christo appropriata.

Atque hæc est mysterij, quod sub prima huius tabulæ parte continetur, expositio: vbi, imaginibus sacris characteres Spirituum mysticos, Cabalicos, Græcos, Hebræos, Arabicos vnà mixtos conspicis, non forsan temerè, sed quia hosce maiorem sacris imaginibus iunctos efficaciam acquisituros ex solita, ipsisq; insita superstitione credebant; quod & in hunc vsque diem multis Christianis Orientalium partium vsitatum nouimus.

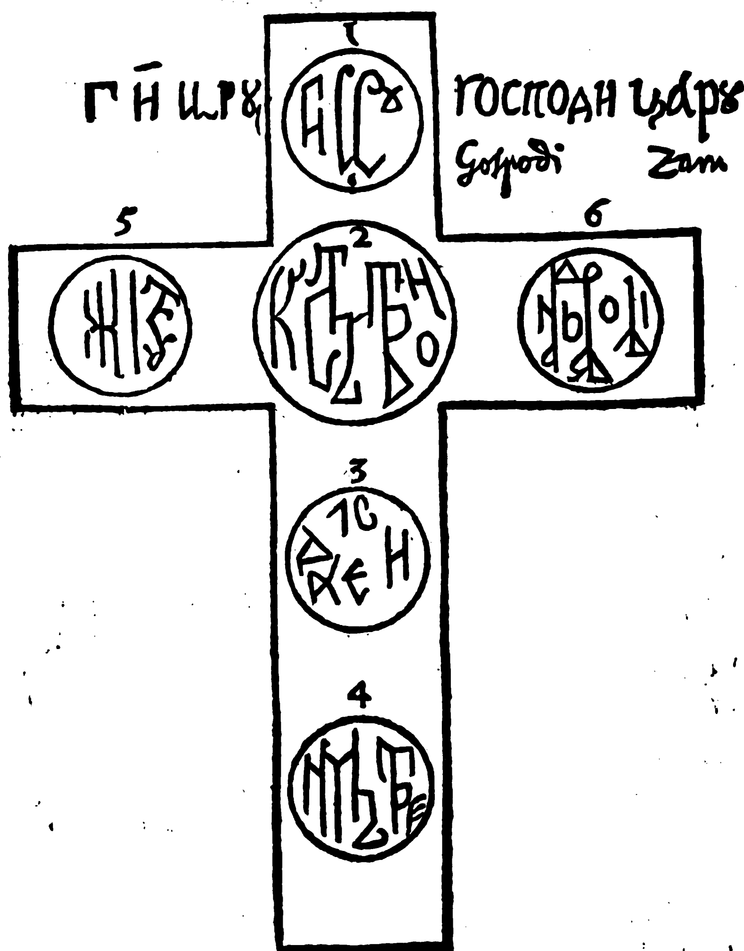
Altera verò pars Magicis characteribus deturpata, vti indigna fuit, quæ lucem aspiceret, præsertim quòd nil Ægyptiacum contineret, ita hîc quoque minimè apponenda fuit. Quare ad alia.

CAPVT VI.

Characterum quorundam in Cruce descriptorum interpretatio.

Misit non ita pridem ad me Constantinopoli P. Franciscus Bonamorus Crucis Schema, Magicis, vt ipse putabat, figuris transformatum; obnixè rogans, vt interpretatione meâ aliquam tantis tenebris lucem adferrem; feci quod petiuerat; & dico hanc scripturam minimè Magicam, sed Illiricam esse, illius generis, quam Seruianam aut S. Cyrilli vulgò vocant, & monogrammatico stylo ligatam & concatenatam; lingua verò Bulgara antiqua est eadem cum illa, quam in Sacris suis Rutheni

ni, Mosti, Bosni, cœteræque vicinarum gentium Nationes vsurpant. Verùm cùm huic Crucis Schemati aliud haud absimile hîc Romæ mihi enodandum oblatum fuisset, illud hîc opportunè exponendum duxi, nè quicquam curiosarum rerum in hoc Opere omisisse videamur, & si quandoq; in manus curiosorum similia crucis Schemata inciderint, interpretationem eorum hîc promptam paratamque inueniant. Crucis figura ea est quæ sequitur.

Nomina exoticis characteribus transformata signantur numeris 1 2 3 4 5 6, eorumque sensus hîc est in lingua Bulgarica, quæ & Illirica est, vnà cum interpretatione Latina.

1	ГОСПОДИ ЦАРЪ	*Gospodi Czaru*	*Domine Rex*
2	КАРСТЪ ТВОИ	*Karst tuoy*	*Crucem tuam.*
3	ДАЛ ЕСИ.	*Dal esi*	*Dedisti*
4	НАМЪ	*Nam.*	*Nobis*
5	. . . . . .		*Terribilem.*
6	НАДЪ ДИАВОЛЫ.	*Nad Diauoly.*	*Super Diabolos.*

F Fron-

Frontem Crucis signatam numero 1 hæc abbreuiata nomina tenent ГН ЦРЬ, id est, *Gospodi Czaru, Domine Rex*,

Literæ numero 2 notatæ hæ sunt, КРСТЪ ТВОИ, id est, *Karst tuoy, Crucem tuam*.

Literæ 3 numero signatæ hæ sunt, ДАЛ ЕСИ, id est, *Dalesi, Dedisti*.

Literæ 4 numero signatæ hæ sunt, НАМЪ, id est, *Nam, Nobis*.

Literæ 5 numero signatæ sunt НАДЪ, id est, *Nad, Super*.

Literæ 6 loco signatæ sunt ДИАВОЛЪ, id est, *Diauoly, Diabolos*.

CAPVT VII.

De Armenorum Characteribus Hieroglyphicis.

ALlatum est, dum hæc scribo, ad me Schema quoddam characteribus in omnia animalium genera transformatis plenum; quos cùm multi hieroglyphica sibi persuaderent, ego tandem diligenti indagine singulis excussis, inueni, id nihil aliud referre, quàm literas Armenorum maiusculas seu capitales ordine Alphabetico digestas. Fuerunt autem characteres mihi propositi sequentes, quorum priores, figuratos explicant; secundi characteres maiusculos Armenorum. Schema in sequenti pagina contemplare.

Verùm vt res luculentiùs pateat, Notandum, Armenos triplici literarum genere vti solere. Primum vocatur բոլորգիր *Poluerchir*, id est, orbicularis litera, seu rotunda, quo passim vti solent. Secundum dicitur նօտրգիր *Noderchir*, id est, Notariorum litera, quo nomine significantur expeditiores literæ, quæ currentes vocantur. Tertium genus appellatur երկաթագիր *Ergathachir*, ferrea scilicet litera, per quod designantur maiusculæ literæ, quæ ferri instar durant magis, difficiliùsque obliterantur. Quoniam verò maiusculæ literæ apponi consueuerunt in principijs Capitum seu Scripturarum, vocantur illæ prætereà alio nomine գլխագիր *Chelbhachir*, id est, Capitalis litera. Rursus eædem, quia delineantur interdum vario florum apparatu, appellantur etiam ծաղկագիր *Zakghachir*, florens nimirum litera. Hæ eædem vocantur subinde etiam գազանագիր *Chassanachir*, id est, litera belluina, quia nimirum sub varijs bellurum, volatilium, reptiliumque figuris exhibentur. Atque huius generis sunt literæ quæ paulò post sequuntur. Quarum hìc nonnullas adiungendas duxi, nè quicquam in

hoc Opere rerum peregrinarum omisisse videremur. In hoc Alphabeto Columna A refert Armenorum characteres figuratos, Columna verò B, eorundem maiusculos; ex quorum ductibus facilè patet, huiusmodi figuratos characteres esse eos ipsos quos diximus; minimè autem hieroglyphicos; cùm ex phantasia pictoris, pro commoditate literæ, & ductuum ratione, prodierint, & ex Ritualibus Armenorum luculenter patet, vbi initiales literas, vt plurimùm, hoc phantastico literarum Schemate expressas reperies.

Armenorum literæ figuratæ.

CAPVT VIII.

De alijs falsorum hieroglyphicorum Schematismis.

MIsit non ita pridem ad me Clarissimus Vir D. Harstorpherus Patritius Norimbergensis folium hieroglyphicis refertum, quod ex Gallico Authore, libroque quem Polyphilum vocat, extraxit; Authorque ea ex Ægyptiorum monumentis extraxisse asserit. Verùm ego singula summo studio examinando, tandem minimè inter hieroglyphicorum ea album reponenda reperi, sed vel ab Authore conficta, vel aliunde extracta esse, is facilè sibi persuadebit, qui hieroglyphicorum rationem ritè calluerit; de quibus quidem Lectorem monere volui, nè falsâ per-

suasione illusus, legitima pro illegitimis sibi compararet. Figuras non addo, cùm quilibet eas in citato loco libri reperire possit, habentur enim fol. 48. & separatim in Polyphilo, Gallicâ lingua conscripto Opere.

DIATRIBE II. PRAELVSORIA.

De Alphabeto mystico Aegyptiorum, & lingua Copta.

PRæmissa hieroglyphicorum cum alijs populorum diuersorum scripturis comparatione, iam ad instituti nostri tramitem reuertamur. Duplex itaq; linguæ genus Ægyptijs in vsu fuisse, alibi satis probatum fuit; prius commune & omnibus vsitatū, ad humani commercij vsum constitutum, fuitq; lingua seu idioma Ægyptiacum, quod Coptum seu Pharaonicum appellatur; alterū solis Sacerdotibus, Prophetis, & Hierogrammatæis, similibusque Sacerdotalis ordinis, quibus ad regnum spes erat, quod & hieroglyphicum appellamus, vsitatum. De illo priùs hoc loco differemus, de altero deinceps dissertaturi. Ita Aegyptijs natura comparatum fuit, vt quemadmodum nihil in omnibus eorum institutis fine mysterio peragebatur, ita & in lingua communi, vti ex Alphabeto eorundem, mysteriosâ literarum institutione ita concinnato, vt nulla ferè in eodem litera reconditorum sacramentorum non vndiquaque plena reperiretur, patet. Et tametsi in Obelisco Pamphilio amplè de illo tractauerimus, quia tamen multa, experientiâ longâ rerum magistrâ, consideratione dignissima interim ocurrerunt, ea hoc loco opportunè interserenda duxi.

Linguæ genus duplex Ægyptijs vsitatum. Commune.

Hieroglyphicum.

Alphabetum Ægyptiorum mysterijs plenum.

De primæuis Aegyptiorum literis variæ diuersorum sunt opiniones, quas in Obelisco Pamphilio fusè prosecuti sumus. Omnes tamen in hoc consentiunt, plerasque ex sacrorum animalium forma, incessu, aliarumque corporis partium situbus & symmetria desumptas. ita Demetrius Phalaræus, qui septem vocales assignans, septem Dijs consecratas ait, cæteras ex animalium forma desumptas. Eusebius astruit idem; & Author Scalæ magnæ siue Dictionarij Ægyptiaci apertis verbis id demōstrat, in principio suæ Scalæ his verbis: ⲭⲏⲙⲓ ⲁϥⲧⲁⲙⲓⲟ ⲛⲟⲩⲥϧⲁⲓ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲥⲭⲏⲙⲁ ⲛⲧⲉⲛⲓⲑⲏⲣⲓⲟⲛ. *Ægyptus primos suos characteres ex figura desumpsit animalium.* Verùm vt instituti nostri contextus luculentiùs pateat, nonnulla de primæua literarum institutione ex Obelisco Pamphilio repetenda duximus.

Ægyptiorum literæ ex animalium formis, incessu &c. sumptæ.

Eusebius. Author Scalæ magnæ.

Ferunt prisci Ægyptiarum rerum Scriptores, inferiorem Aegypti partem mari olim tectam fuisse; Osirim autem primum Aegypti Regem, cùm ex ingenti limi, arenarumque ex Aethiopia aduectarum coaceruatione Nili defluxu facta, hunc maris sinum, nescio quid terrestre parturire cerneret, Nili aquis in alueos deductis, terram intermediam ab aquis separatam, habitatoribus non aptam tantùm, sed & iucundam reddi-

Osiris inferiorem Ægyptum habitabilem reddidit.

didisse; ingenti verò serpentum è putrefacto limo natorum copiâ locum continuò infestum reddente, cùm multi quotidie serpentum morsibus, inter quos & Osiridis Nauarchus Canopus, perirent; Osirim magnam vim Ibidum hisce locis immisisse, qui deuoratis serpentibus locum breui tempore expurgatum à periculis immunem reddiderunt. Multiplicatis itaque Ibibus, cùm posteri notarent dictas aues in varias sese formas iuxta diuersum corporis situm transformare; accedentibus multis alijs ab Ibide receptis beneficijs, eum Genium seu Ahathodæmona Aegyptij, à figura quam pedibus exprimebat, appellantes, in sacrum animalium album retulerunt, locumque ipsum à nomine Agathodæmona appellarunt; quod Ptolomæus hisce verbis docet: Δέλτα μέγιστον ἐκεῖνο καλεῖται καθ' ὃ ἐκτρέπεται ὁ μέγας ποταμὸς λεγόμενος Ἀγαθὸς Δαίμων. *Delta magnum vocatur id, iuxta quod diuertitur fluuius dictus Agathodæmon.* Ibis igitur diuaricatis cruribus, & rostro ijs transuersim inserto exprimit primam Alphabeti Aegyptiaci literam, hoc pacto, A, quod idem sonat ac ἀγαθὸς δαίμων. Ita Plutarchus Sympos: 5. Ἶβις τῇ ποιᾷ τῇ τῶν ποδῶν διαστάσει πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς τὸ ῥύγχος ἰσόπλευρον τρίγωνον. *Ibis,* inquit, *pedûm diuaricatione eorum inter se, & cum rostro comparatione, triangulum refert æquilaterum.* Et lib. 9. Sympos: q. 3. Ἑρμῆς λέγεται θεῶν ἐν Αἰγύπτῳ γράμματα πρῶτος εὑρεῖν, διὸ καὶ τὸ τῶν γραμμάτων Αἰγύπτιοι πρῶτον ἶβιν γράφουσι, ὡς Ἑρμῇ (Ἀγαθοδαίμονι) προσήκουσαν. *Mercurius primus Deorum in Ægypto traditur inuenisse literas, atque adeo Ibin Ægyptij primam literam faciunt Mercurio, videlicet Agathodæmoni, conuenientem.*

Secunda litera fuit desumpta ex Ibidis collo cum rostro transuerso, quod cùm normam referat, ⲧⲁⲙⲁⲛⲧ dixêre; significat enim, vti ex Dictionario nostro Coptico patet, ⲧⲁⲙⲁⲛⲧ nihil aliud quàm normam, siue regulam mensurationibus perficiendis aptam. Cùm itaque Mercurius vti literarum, ita & Geometriæ Author fuerit, aptè secundam literam, normam Geometricam constituit, ex Ibidis collo & rostro desumptam. Innuit hoc apertis verbis Clemens Alexandrinus libro 5. Stromatum: Ἀριθμοῦ γὰρ ἐπινοίας καὶ μέτρου μάλιστα τῶν ζώων ἡ ἶβις ἀρχὴν παρασχοῦσα τοῖς Αἰγυπτίοις δοκεῖ ὡς τῶν κύκλων λοξός. *Numerum enim inuentionis & mensuræ maximè ex animantibus videtur præbuisse Ægyptijs, sicuti ex circulis obliquis.*

Tertia litera fuit desumpta ex diuaricatione pedûm Ibidis, omissa rostri insertione; sic enim cum plano terræ exactè Δέλτα exprimebat, vt proinde locum hunc Aegyptij mari vicinum non alio nomine, quàm Delta insignjuerint, & posteri hanc appellationem vsque ad nostra tempora retinuerint; putabant enim Aegyptij Mercurium sub Ibidis forma varias literarum formas humano generi tradidisse, ac inter cœtera per formam Δ, quomodo Nilus diuidendus sit, vt tellus illa aquis paludibusque submersa fructifera redderetur, & hominum habitationi apta, docuisse. Vnde forsan à ⲇⲁⲗⲧⲟⲓ, quod Copticè nihil aliud, quàm bonum agrum significare reperio, nomen huic literæ ⲇⲁⲗⲧⲁ fuerit impositum. Certè Delta ab Ibi sumptum, Pausanias apud Pierium lib. 17. docet his verbis: *Est & alia ratio, cur Ægyptum hieroglyphicè significarent Ibes, nempè cùm ea regio*

Ibium in serpentes immissio.

Ibis cur Agathodæmon dictus.

Ptolomæus.

Prima Ægyptiorum litera ex Ibi desumpta.

ⲀⲄⲀⲐⲞⲆⲀⲒⲘⲰⲚ.

Plutarchus.

Secunda Ægyptiorum litera ex collo & rostro desumpta est Γ.

Clemens Alex:

Tertia litera Ægyptiaca ex Ibide desumpta.

Δ Litera quid significet.

Pierius.

regio Delton à Δ Græcæ linguæ figura nuncuparetur, eam cum Ibibus similitudinem habet, quòd alites hæ literam eo incessu pedum interstitio ad æquales trianguli lineas deducto, signare videntur, idemque rostrum patefactum signat. Et libro 47. de septem literis: *Mercurium,* inquit, *qui primus literas Ægyptijs communicauit, Ibim primam literam esse voluisse; refert siquidem ea incessu triangularem effigiem, cruribus ita dispositis, vt suo loco dictum est, & quæ prima apud nos & Græcos litera est, ad Isoscelis trianguli faciem accommodatur.*

Quarta litera. Quarta litera erat V, desumpta ex apertione rostri Ibidis, & nostrum Y referebat; ex rostris enim volucrium figuras & characteres desumptos, Theogenes. Theogenes in hymno Solis testatur his verbis; ὃς ἐδίδαξας γραμμὰς καὶ γράμματα ἐκ τοῦ ῥύγχου τῶν ὀρνίθων. *Qui docuisti lineas & literas ex rostro auium.* Ibis siquidem aperti rostri hiatu primò docuit Ægyptios vsum circini, qui apud ipsos symbolum erat mensuræ rerum, & processus naturæ ex inferioribus ad superiora, vt in sequentibus fusè docebitur.

Quinta litera. Quinta litera erat apud ipsos O, & Græcorum Omicron respondebat: obseruabant enim hoc animal aut clistere se purgans, aut plumas dissipatas ordinans, collo in circulum contorto figuram illam quam ipsi in numerum literarum referentes ⲟⲫϯ dixerunt, vt Author Dictionarij nostri meminit, quem postea allegabimus, exprimere; quamuis alij velint, hanc literam quoque ex Solis figura fuisse desumptam. Habemus itaque quinque literas in vna Ibi diuersas figuras exhibente, repræsentatas, quas ipsi in numerum literarum retulerunt; vt proinde nemo miretur, Ibis in honore apud Ægyptios. hoc animal tanto apud Ægyptios in honore fuisse. Primò enim totam id Geometriam, processumque quantitatis Aegyptijs indicasse verisimile est; lineas quidem varia colli, pedùmque longiorum porrectione; angulos rostri, pedûmque diuaricatione; triangulos rectilineos per duo crura, quibus diuaricatis dum rostrum transuersim inserit, triangulum æquilaterum efficit; rationemque quantitatis triangularis per sectionem factam perfectè exprimit; quæ sunt prima Geometriæ tùm speculatiuæ, tùm practicæ fundamenta. De cœteris verò mysterijs huius volucris fusè suis locis actum est.

Sexta litera. ⲗⲁⲃⲗⲁ. Sexta litera erat Λ, quæ Λ Græcorum respondet, exprimebaturque à diuaricatis pedibus Ibidis, vnde & ⲗⲁⲃⲗⲁ dicta fuit, quæ Aegyptiacè progressum significat; Ibis enim ambulans hunc referebat characterem; vnde & inuentio cubiti Aegyptiaci siue Ibiaci; ex vestigijs enim huius animalis in limo littoris fluminis relictis, mensuram sumpserunt cubiti, & contraponitur præcedenti literæ V, ex quarum coniunctione nascitur X altera litera, frequens in Obeliscis, quâ animæ Mundi processum versus inferiora, & iterum ad superiora indigitabant. Sed hæc, suis locis ex professo tractata vide.

Ibi prima litera dicta Ægyptijs. Atque hinc patet, cur Plutarchus, Clemens, alijque Ibin primam literam dixerint: ex hac enim non literas tantùm, sed & hieroglyphicorum arcanam rationem ipsos didicisse, alibi dicitur; sumitur enim litera

apud

apud illos non pro figura simplici alicuius literæ, sed pro integro Systemate hieroglyphico, quòd cùm vnum esset, varia tamen & maxima sui forma exhibebat Ibis. Hinc soli Mercurio, vti Deo, rerumque maximarum inuentori eam dicabant. Sed de Ibi vide quæ in proprio Hierogrammatismo lib. 4. Obel: Pamph: disseruimus; cœteræ verò literæ hoc pacto inuentæ traduntur.

Ibis Mercurio dicata.

Ex omnibus Authorum monumentis constat, Bouem ob insignia beneficia ab Aegyptijs diuinis honoribus cultum, adeo vt Osirim sub Bouis forma varias res ad humanam vitam sustentandam necessarias, homines docuisse crediderint. Vnde curiosiùs figuram, vt ipsis solitum erat, obseruantes, tres characteres deducebant: ex cornuum curuitate ◡, quod Sima vocabant, hoc est symbolum Lunæ; deinde frontem quadratam □, quam O magnum appellabant; nam varia huius figuræ symbolo mysteria referebant. Hoc verò cum cornibus coniunctum, alium characterem ijs suppeditabat, quem Ⲁϩⲉ, à figura bouis vocabant, & Græcorum α respondebat; talem enim vocalem mugitus bouis exhibebat: fuit enim Ⲁϩⲉ non litera tantùm simplex, sed litera idealis hieroglyphica multos & varios conceptus implicans, vti in explicatione eius patebit: quæ ita se habere Plutarchus asserit lib. 9. Sympos. q. 3. vis verbis. Κάδμον φασὶ, τὸ ἄλφα πάντων προτάξαι διὰ τὸ τοὺς Φοίνικας, οὕτω καλεῖν τὸν βοῦν, οὐ δεύτερον οὐδὲ τρίτον (ὥσπερ Ἡσίοδος) ἀλλὰ πρῶτον τίθεσθαι τῶν ἀναγκαίων. *Cadmum ferunt ideo Alpha primam literam posuisse, quod Ⲁϩⲉ ita lingua Phœnicum dicitur, quem non secundum aut tertium, vt Hesiodus, sed primum locum inter res necessarias existimabant.*

Litera 7 & 8. Ϭⲓⲙⲁ ϩ

Ⲁϩⲉ Quid significet in lingua Phœnicum. Plutarchus.

Tertium apud Ægyptios animal sacrum fuit Accipiter, ex quo similiter characteres tùm vulgares, tùm symbolicos mutuatos legimus. Et caput quidem cum rostro dedit literam, quam in Alphabeto Scima vocabant, id est, visionem, eò quòd per Accipitris caput, quod hunc characterem exprimebat, Deum omnia videntem, vt in præcedentibus fusè ostensum fuit, occulta allegoria indicarent; quæ variâ authoritate alibi comprobantur.

Accipiter quales literas dederit.

Scima 9 litera Ϭⲓⲙⲁ ϩ

Quartum animal canis erat; sub quo etsi magna mysteria exhiberent, & ex illo quoque literam desumerent; qualem tamen inde deduxerint, comperire non licuit.

10 Litera Canis quas literas dederit.

Atque hæc erant quatuor illa animalia celeberrima, quæ literas, eò quòd præcipuas literas ex ijs addidicissent, appellabant, eaque in Comasiarum solemnitatibus circumferre solebant. Quæ omnia Clemens lib. 5. Stromatum comprobat his verbis: Ἤδη κἀν ταῖς καλουμέναις παρ' αὐτοῖς Κωμασίαις τῶν Θεῶν χρυσᾶ ἀγάλματα· δύο μὲν κύνας, ἕνα δὲ ἱέρακα, καὶ ἶβιν μίαν περιφέρουσι, καὶ καλοῦσι τὰ τέσσαρα τῶν ἀγαλμάτων εἴδωλα τέσσαρα γράμματα. *Iam verò in ijs, quæ ab alijs vocantur Deorum Comasiæ, aureas Deorum imagines, duos quidem canes, vnum Accipitrem, & vnam Ibim circumferunt, & vocant quatuor illa simulachra, quatuor lite-*

Quatuor animalia sacra.

Clemens.

literas, in honorem videlicet Mercurij, qui ex eorum forma prima literarum elementa ingeniosè & mysticis rationibus referta extraxerat.

Decem literæ ex quatuor animalibus extractæ.

Habemus itaque decem literas ex quatuor dictis animalibus deductas. Reliquas verò literas ex cœteris animantibus, vel etiam instrumentorum similitudine deducebant. Ex Arietis, quem Amun, siue Iouis Hammonij habitaculum dicebant, literam desumebant quæ respondebat nostro B; cuius literæ sonum pronunciationemq; discebant ex voce eiusdem animalis. Certè etymologicorum Interpretem huc respexisse verisimile est, dum ita canit:

Vndecima litera ex Arietis cornibus desumpta.

Ὁ δ' ἠλίθιος ὥσπερ προβάτων βὴ βὴ λέγων βαδίζει.
Stolidum tanquam pecus Be Be dicens ambulat.

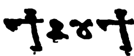
Hinc Pierius quoque ouem secundam Ægyptiorum literam fuisse asserit.

Duodecima litera Zeuta.

Porrò à Serpente deducebant aliam literam, quam Zeuta vocabant, hoc est, vitam, eò quòd Serpens vitæ symbolum apud eos esset, respondebatque ζ Græcorum; ita autem Coptitæ eam formant Ⲍ; quæ omnia suis locis demonstrantur.

Decimatertia litera Thoth dicta.

Præterea circulo igneo transuersum serpentem includentes literam efformabant, quam Thauta vocabant, hoc est, literam Thoth; respondebatque Θ Thitæ Græcorum; erat hic vnus ex maximè mysticis characteribus, quo per circulum igneum, Mundum; per Serpentem verò, Mundi conseruatorem occultè indigitabant. Quæ omnia fusè prosequitur Pherecydes Syrus, in libro, quem de Ophionibus & sacris Ægyptiorum inscripsit. Sed audiamus Eusebium l. 1. c. 7. circa finem, ad verbum omnia describentem: Παρὰ Φοινίκων δὲ καὶ Φερεκύδης λαβὼν τὰς ἀφορμὰς ἐθεολόγησε περὶ τοῦ παρ' αὐτῷ λεγομένου Ὀφιονέως θεοῦ, καὶ τῶν Ὀφιονιδῶν, περὶ ὧν αὖθις λέξομεν. Ἔτι μὴν οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐννοίας τὸν κόσμον γράφοντες, περιφερῆ κύκλον ἀεροειδῆ, καὶ πυρωπὸν χαράσσουσι, καὶ μέσον τεταμένον ὄφιν ἱερακόμορφον, καὶ ἔστι τὸ πᾶν σχῆμα, ὡς τὸ παρ' ἡμῖν Θῆτα; τὸν μὲν κύκλον κόσμον μηνύοντες; τὸν δὲ μέσον ὄφιν συνεκτικὸν τούτου ἀγαθὸν δαίμονα σημαίνοντες. *Pherecides quoque de Phœnicibus efformationes accipiens edoctus diuinitùs de Deo, quem Ophionea dicebant, & de Ophionidibus mirum in modum disseruit; de quo alio loco dicemus. Verùm Ægyptij vniuersum depingentes Mundum, hâc ipsâ inducti sententiâ, in circulum astralem, igneumque in superficie circumfusum serpentem forma Accipitris extendunt, vt sit Θ Thitæ Græcæ literæ figura consimilis, magnitudinem Mundi, ac formam per circulum significantes; per serpentem verò qui in circulo positus est, bonum dæmona conseruatorem omnium, cuius virtute Mundus contineatur, significantes.*

Eusebius.

Decimaquarta litera.

Porrò ex huiusmodi symbolo siue litera, aliam efformabant, quam ϕⲉⲗⲟ hoc est, amorem vocabant; respondebatque Græcorum φ. Verùm cùm huius literæ maxima mysteria alijs locis exposuerimus, hìc ea tantùm indicasse sufficiat; Lector interim Prodromum consulere poterit, vbi huius characteris arcana fusè descripsimus, quod & fusiùs in præcedentibus præstitimus.

Præterea multos characteres non ex animalibus, sed ex similitudine rerum,

rerum, quas referebant, desumptos reperio; vt litera M, quam ⲙⲱⲟⲩ id est, aquam vocant; refert enim hic character fluxum aquæ κυματώδη. Talis est & character ϫ, quem ϫⲁⲛⲧⲉⲫⲧ vocant, id est, catenam, hanc enim formâ & similitudine sua refert, ac sæpe, vti & præcedens, inter hieroglyphica Schemata occurrit. Sed hæc suo loco. Non secus literam N & P, illam ex similitudine Pyramidis geminæ, hanc ex Harpagonis similitudine discebant. O verò & C non ex Ibide tantùm & Boue, vti paulò antè dictum est, discebant, sed Clemente teste, literæ erant κυκλοειδεῖς ex similitudine Solis & Lunæ desumptæ. Verba eius ex lib. 5. Stromatum allego. Οἱ βούλονται γράφειν τὸν ἥλιον, ποιοῦσι τὸν κύκλον. Καὶ τὴν σελήνην σημαίνοντες σχῆμα μηνοειδὲς, κατὰ τὸ σχῆμα κύριον γράφουσι. *Qui Solem scribere volunt, circulum pingunt; qui Lunam, figuram cornigeram, iuxta propriam formam referunt.*

Decima quinta litera ⲙⲱⲟⲩ dicta: Decimasexta litera ϫⲁⲛⲧⲉⲫⲧ Litera 17. & 18, vti & litera 19 & 20 quales.

Sequitur tandem litera Tautica omnium mysteriosissima, quæ T Græcorum correspondet; cuius structuram & mysteria, cùm in Prodromo Copto, vti & proprio Hierogrammatismo in IV. Libro Obelisci Pamphilij fusè descripserimus, eò Lectorem remittimus, nè in tanta rerum dicendarum mole temporis iacturam faciamus.

Atque hæ sunt primæ Aegyptiorum literæ & elementa, quibus non solùm vulgò conscribebant epistolas, sed & sub ijs magna mysteria solis Sacerdotibus nota innuebant mysticis symbolis referta. Verùm vt vnicâ Synopsi, quæ huc vsque dicta sunt, intuearis, tabulam apponendam duximus, singula exactè exhibentem.

Primæua literarum Aegyptiarum fabrica, & institutio facta, à Tauto siue Mercurio Trismegisto.

	Character Zoographus.	Figura literarum vulgaris.	Græcorum ad eas affinitas.
I.		ⲁ ⲁⲅⲁⲑⲟⲥ ⲇⲁⲓⲙⲱⲛ dicitur, id est, Bonus Dæmon.	A
II.		ⲅ ⲅⲁⲙⲙⲁ dicitur, id est, Norma.	Γ
III.		ⲇ ⲇⲁⲗⲧⲁ dicitur, id est, Bonus ager.	Δ

IV.	♈ Processus inferiorum ad superiora symbolum est.	Y
V.	O ⲟⲫϯ dicitur, id est, Mundi Dominus.	O
VI.	λ ⲗⲁ̀ⲃⲇⲁ dicitur, Processus superiorum ad inferiora.	Λ
VII.	X Processus animæ mundi αἴω ϗ κάθω.	X
VIII. IX.	C Lunæ symbolum. □ ♉ O magnum.	Σ Ω
X.	σ ⲥⲓⲉⲉ̀ dicitur, id est, Visio.	σ Σ
XI.	B ⲃⲁⲉⲉⲟⲛ dicitur, id est, Fœcunditas.	B Baï
XII.	ζ ⲍⲉⲟⲧⲁ dicitur, id est, Vita.	Z

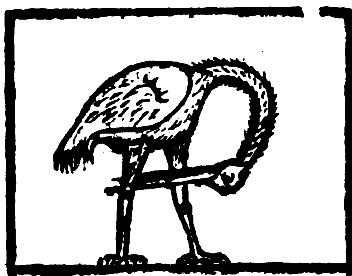
XIII.		Θ ⲑⲁⲩϯ dicitur, id eſt, Litera Thoth.	ⲑ ⲑ Thita.
XIV.		Φ ⲫⲩⲗⲟ dicitur, id eſt, Amor.	Φ ɸ
XV.		M ⲙⲱⲟⲩ Aqua, Litera eſt κυριολογικὴ τοῦ ὕδατος.	M μὶ
XVI.		Ζ ⲍⲁⲛⲩⲧⲓ dicitur, id eſt, Catena.	Ζ ξὶ
XVII.	N	N Litera, idē eſt, ac proceſſus rerum elementarium, ἄνω καὶ κάτω, ſiue vegetabilium proceſſus.	N νὶ
XVIII	P	P κυριολογικὴ ἅρπαγος Figura deſumpta ex harpagone, quo Oſiridis corpus ex vndis extractum.	P ῥῶ
XIX.		O Sol.	O
XX.		C Luna. Signa κυριολογικά.	Σ
XXI.	T ☥ †	Ⲧⲁⲫϯ Litera Thoth ſiue Tauti Dei, Thau Hebræorum.	T

Primus itaque character ſeu litera, ex diuaricatione pedûm Ibidis, & roſtro eiuſdem tranſuerſim inſerto, inuenta, Ἀγαθὸς Δαίμων dicebatur, id

id est, *Bonus Dæmon* initialibus literis sub vna comprehensis; hic enim præter dictarum vocum capitales, vt dixi, literas, eius quoque portionis figuram, quam Δ passim siue ⲁⲁⲗⲁⲧⲁ Copticè, hoc est, *Bonum agrum* vocant, exprimit; atque huius generis literarum vt plurimùm ex tribus vel perseæ, vel papyri ramusculis seu thyrsis, in figuram primæ literæ Alphabeticæ, quam sic exhibebant, adaptatis compositam in solemnitatibus Comasiarum Deorum statutis, at potissimùm Mercurio Ἰβιμόρφῳ, ex cuius auis figura inuenta erat, præferebant, quam & Hieralpham vocabant. Sed iam singulas Alphabeti hieroglyphici literas subiungamus.

A

I

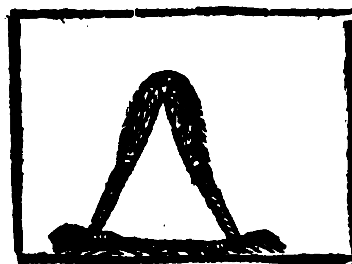
Hic character idem significat, quod Ἀγαθὸς δαίμων, id est, *Bonus genius*; & componitur ex initialibus literis Α & Δ. Si enim producitur Δ litera, fiet Α, quod in se monogrammaticè continet Δ & Α; inuenitur autem hæc litera hieroglyphica in omnibus ferè Aegyptiacis inscriptionibus, potissimùm in Obelisco Barberino, Lateranensi, Flaminio, Mahutæo, Mediceo, vt infrà sui loci dicetur, quam & Hieralpham imposterum vocabimus.

I I

Hic character Aegyptiacè ⲅⲁⲙⲙⲁ, id est, *Norma* dicitur, & propriè gamma Græcorum literam exprimit; quo quidem hieroglyphicè nihil aliud indicatur, quàm Symmetria rerum huius Vniuersi; vnde Mundi sensibilis moderatoris Hori manibus passim insertus spectatur: quemadmodum enim normâ, siue gnomone, omnia iustâ mensurâ & proportione disponuntur in Architectonicis operationibus, ita Vniuersi Genius in Mundi sensibilis fabrica, omnibus iustam dat proportionem, mensuram, pondus.

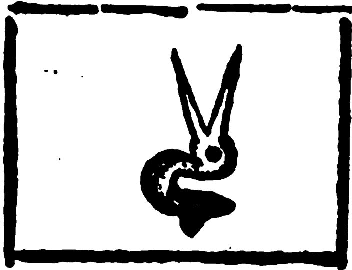
I I I

Character hic ⲁⲁⲗⲁⲧⲁ dicitur, id est, *Bonus ager*, & eam Aegypti partem, quam Δέλτα vocant, indicat; quia ea regio præ omnibus alijs Aegypti Prouincijs, tùm maximè salubris, tùm rerum omnium humano generi necessariarũ ferax est; ex Ibidis ibidem passim stabulantis incessu inuentus; quia verò bonorum omnium vbertas à supremis Potentijs influitur in hæc inferiora, aptè eam per pyramidalem, elementum ex diuaricatione Ibidis pedûm inuentum, exprimebant.

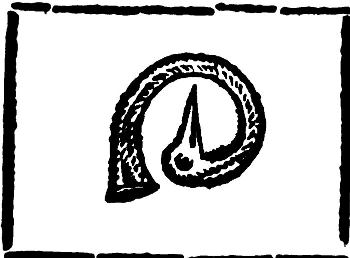
Ibis

I V

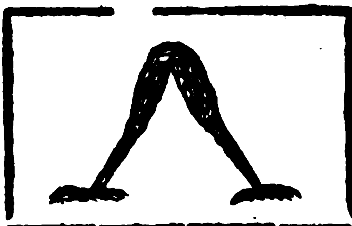
Ibis apertura roſtri, quam inſtrumentum circini dixerunt, occaſionem ipſis præbuit inueniendi literam Y, quo charactere proceſſum inferiorum ad ſuperiora rectè indicabant, à centro nimirum ad circumferentiam; Ibis enim dum vna roſtri parte in arena infixa, alterius circumductione neſcio quid circulare in arena relinqueret, vti in animalium obſeruandis actionibus ſtudioſiſſimi, ita & circini inſtrumentum, & centri ad circumferentiam motus occaſionem inde ipſos reperiſſe, mirum non eſt.

V

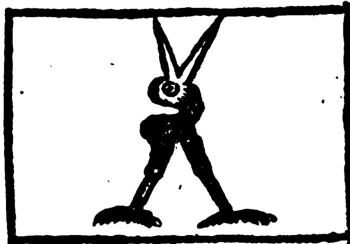
Character hic ⲟⲫⲧ dicitur, quod Aegyptiacè idem eſt, ac Dominus Orbis; æquiualet Græcorum O micron; ex Ibide pariter emanauit; Ibis ſiquidem ſubinde collum ita torquet, vt circulum imitari videatur; quod cùm notarent Aegyptij, à Mercurio in Ibin transformato, de inſigni quopiã myſterio ſe moneri, ſuperſtitioſiùs perſuadebant, ac proinde ipſi ⲟⲫⲧ nomen impoſuerunt, quod idem eſt, ac Mundi Dominus: alludit ad hoc Plutarchus lib: de Oſiride & Iſide, dum nomen Omphis (veriùs dices Ophta) explicat. Plutarchus.

V I

Hæc litera Aegyptijs λαβδα dicitur, & præcedenti oppoſita eſt; ſicut enim præcedens proceſſum inferiorũ ad ſuperiora, ita hæc ſuperiorum ad inferiora proceſſum indicat. Conſtituitur autem ex diuaricatione pedûm Ibidis, ex qua Aegyptij primùm Aegyptiaci cubiti, vti in Mechanica diximus, menſuram in arena progreſſu Ibidis impreſſam, inuenerunt; quæ ſuo loco pulchrè ex Abenephio probauimus. Inuenitur autem paſsim hoc ſignum inter hieroglyphica, vt ſuo loco dicetur; reſpondetque hæc litera τῷ λάμβδα Græcorum & Coptitarum.

V I I

Ex binis præcedentibus literis naſcitur compoſita litera decadica, ſiue veriùs decuſsis, quâ Aegyptij proceſſum animæ Mundi ἄνω καὶ κάτω expreſſerunt; ex Ibidis geſtibus pariter inuenta; Ibis enim diuaricatis pedibus conſiſtens, & aperto roſtro, & collo dorſo innitente, dum aperto ore crepitat, hanc

hanc figuram exprimit. Vide quæ de hoc numerico hieroglyphico fusius disseruimus in Arithmetica hieroglyphica. Respondet autem hæc litera τῷ χ Græcorum, aut Latinorum X.

VIII

Bouis caput exprimit hic character, & Aegyptijs idem significat ac litera ⲁ; quamquam nonnulli quoque hanc literam pro ω vel ο accipiant; Aegyptiorum tamen sententiæ veriùs standum existimo, cùm ad caput Bouis cornutum litera ⲁ propiùs accedat. Notat autem coniunctionem Solis & Lunæ, ita quidem, vt caput Bouis Solem, cornua verò Lunam significent. Verùm cùm de his passim toto hoc Opere dictum sit, ad loca propria Lectorem remittimus.

IX

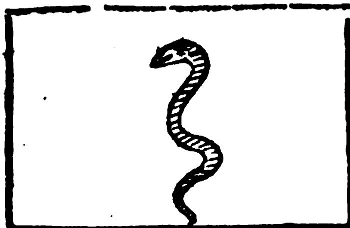
Hic character ⲥⲓⲙⲓ dicitur, id est, *Visio*, & respondet literæ Coptitarum Ϭ, & τῷ Σ Græcorum: ex capite Accipitris fuit inuentus; qui cùm acutissimi visus sit, rectè literam hanc isti Numini, quod visu omnia Mundi receptacula penetraret, id est, Soli consecrarunt: Sol enim diffusione radiorum omnia fouet, animat, conseruat, iuxta illud: Ἥλιός θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις.

X

Character hic Ægyptiacè ⲂⲀⲙⲟⲩⲛ dicitur, id est, *Fœcunditas*; est enim ex Arietis capite, quod Amun vocabant, deductus, qui cùm fœcunditatis symbolũ sit, rectè is capite Arietis cornibus in Ⲃ literam tortis exhibetur. Vnde & colligo, hoc nomen ⲂⲀⲙⲟⲩⲛ compositum esse, ex Ⲃ videlicet & ⲁⲙⲟⲩⲛ quasi diceres, B litera Ammonis. Verùm de hisce vide, quæ in proprio Hierogrammatismo Obelisci Pamphilij fusiùs egimus.

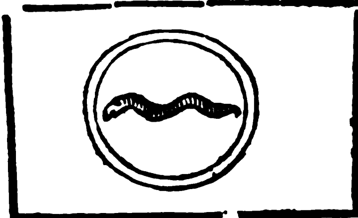
XI

Hic character Ægyptiacè ⲍⲏⲧⲁ, id est, *Vita* dicitur; nam vti in Hierogrammatismo Serpentis docuimus, fuit Ægyptijs Serpens symbolum vitæ; vnde mirum non est, ex Serpentis tortuoso corpore

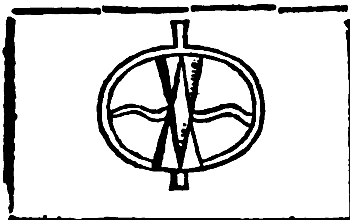
re hanc originem suam traxisse. Sed de hoc vide citatum locum.

XII

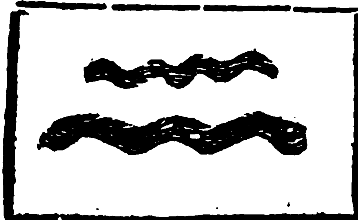
Hic character Ægyptijs ⲑⲁⲩⲧ id est, litera Tauti dicitur; & hieroglyphicè nihil aliud significat, quàm vitam Mundi, quam Serpens circulo inclusus notat; spectatur autem huiusmodi hieroglyphicum passim in Obeliscis, cœterisque monumentis Aegyptiacis, vti suo tempore ostendemus.

XIII

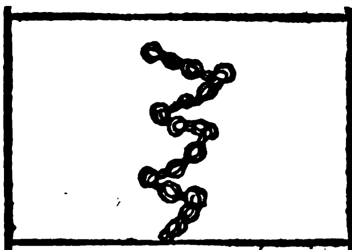
Ex præcedenti charactere natus est præsens character; quem Aegyptij ⲫⲓⲗⲟ id est, *Amorem* vocant, ostendit enim, omnia Mundi membra, per vitam vniuersalem, amore connecti; vnde & Sphæra amoris indigitatur; de qua pluribus tùm in Obelisco Pamphilio, tùm in Prodromo, alijsque huius Operis locis egimus.

XIV

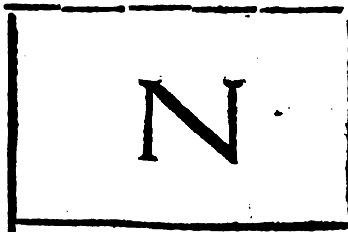
Hic character Aegyptijs ⲙⲱⲟⲩ id est, *Aqua* dicitur, quia fluxum aquæ exprimit, atque adeo κυριολογικὸν τοῦ ὕδατος σύμβολον est, respondetque M Coptitarum, Græcorum, Latinorumque; quo inter hieroglyphica nihil occurrit frequentiùs.

XV

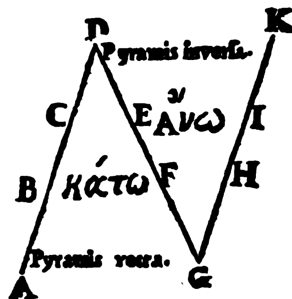

Hic character Aegyptijs ⲝⲁⲛⲑⲓ id est, *Catena* dicitur, eò quòd catenam circulis connexam exprimat, & est κυριολογικὸν τῆς σειρᾶς τῶν θεῶν σύμβολον, vti Psellus in Zoroastreæ Philosophiæ expositione docet, & respondet Græcorum ξ. Psellus.

XVI

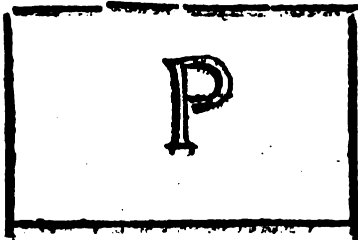

Hæc litera idem est ac rerum elementarium processus ἄνω καὶ κάτω, quam figuram, cùm folio 387. Obel. Pamph. amplè exposuerimus, superuacaneum esse ratus sum, ijs hìc diutiùs immorari.

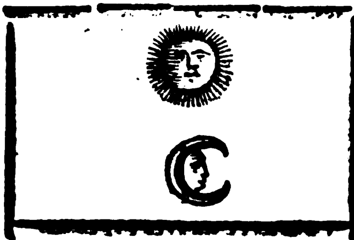
Kyrio-

X V I I

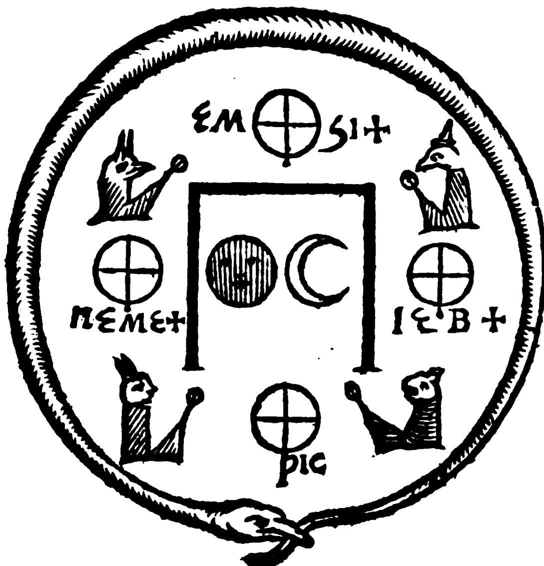
Κυκλολογικὸν τοῦ ἁρπαγος σύμβολον est, ideo & harpagonis figura descripta fuit, quo Osiridis corpus à Typhone in fluenta Nili coniectum, ab Isi extractum fuit, frequentissimumque est inter hieroglyphica, & ρ Coptum, Græcumque exprimit. Quare hæc de eo pauca sufficiant.

X V I I I

Hæ duæ literæ κυκλολογικὰ, τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς σελήνης σύμβολα, quid repræsentent, ex ipsorum figuris cognoscitur, nimirum Solem & Lunam, & eadem sunt, ac ⲟ & ⲥ Copticæ literæ. Videntur hæ literæ in peruetusto fragmento ab immortalis memoriæ Viro Nicolao Pereiscio transmisso, quod hîc apponam; vbi vides quatuor statuas Serpente in circulum contorto inclusas, cum characteribus ⊕ I, & figura in medio |ΟC|, quæ tametsi in Supplemento Prodromi, & Obelisco Pamphilio exposuerimus, ea tamen hoc loco veluti proprio vberiùs exponenda duximus.

Figura hieroglyphica à Peirescio missa.

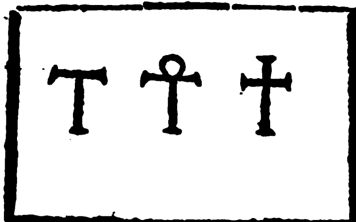

Constat Ægyptios sua Deorum nomina passim duobus descripsisse nominibus Copticis, ⲫϯ oc ⲡⲟ̄ⲥ quorum illud Deum hoc Dominum explicamus. Prius ⲫϯ monogrammaticè ⊕ I sic expressum habetur in Schemate, quatuor Mundi plagis oppositum. Inscriptiones verò seu nomina dicto characteri monogrammatico apposita, exhibent quatuor Mundi plagarum Numina, ⲛⲉⲙⲃⲓⲧⲫϯ *Nembitphta*, ⲫⲣⲏⲥⲫϯ *Phriphta*, ⲛⲓⲉⲫϯ *Niephta*, & ⲛⲉⲙⲉⲛⲫϯ *Nemenphta*, id est, Genius Septentrionis, Genius Austri, Genius Orientis, Genius Occidentis. Media verò figura |ΟC| idem significat ac Coptum vocabulum ⲡⲟ̄ⲥ id est, Dominus; symbolicè verò per ⲡ domum hanc mundanam, per ⲟ Solem, per c Lunam, teste Clemente Alexandrino l. 6. Stromatum indicant; Serpente verò annuum cyclum, teste Horo signant; quibus argutè quidem innuunt, Dominos huius mundanæ do-

Clemens Alex: Horus.

domus esse Solem & Lunam in medio constitutos, vt omnes Mundi partes ab hisce benignè influentibus participarent; vnde & ✱ inferiùs apertum est, ad significandum, influxum & emanationem à superioribus in inferiora fieri, non contrà. Quòd itaque Mundi anima, & Vniuersi Spiritus in hac mundana domo influit, id per asseclas eius Genios quatuor Mundi plagarum Præsides, aptè disponitur, ac singulis pro recta proportione distribuitur; quod denique dispositum aptèque distributum est, id Mundi Domini Sol & Luna ad omnigenam rerum generationem perducunt.

X I X.

Litera [Coptic], id est, Thoth seu Mercurij dicitur, & T Hebræorum, Græcorumque T exactè respondet, de quo integro tractatu vide Obeliscum Pamphilium; vt proinde superfluum sit de eodem fusiùs hìc agere.

Atque hæ sunt 22 literæ, quarum in conscribendis, consignandisque rebus ad commune hominum commercium pertinentibus vsus erat, quæ & simul hieroglyphicis inscriptionibus seruiebant. Ex quibus manifestè patet, literas has, vtpote quæ mysteriosâ quâdam structurâ constabant, hieroglyphicorum quoque vsum habuisse, atque ijsdem nomina integra concinnata hieroglyphicis inscriptionibus inseruisse, quæ vti in Obelisco Pamphilio fol. 147 vbertim probata sunt, & in sequentibus interpretationibus suo loco & tempore demonstraturi sumus, sic eadem hoc loco iterare superuacaneum duximus. *Literæ Ægyptiorum inseruiebant etiam hieroglyphicis inscriptionibus.*

DIATRIBE III. PRAELVSORIA.

Quòd literæ Aegyptiacæ à Cadmo primùm in Græciam traductæ, & de linguæ Coptæ antiquitate.

Magna sanè inter Authores de literis Græcis, vnde originem suam habuerint, controuersia est; alij enim Cecropi, quidam Inacho, nonnulli Palomedi earundem inuentionem adscribunt. Nos, vt paucis eam expediamus, asserimus, omnem tùm literarum, tùm scientiarum notitiam, primùm ex Ægypto in Græciam introductam. Et literas quidem alias esse non potuisse aio, quàm mysticas illas, quas paulò antè adduximus; *Græcarum literarum & scientiarum origo ex Ægypto.*

mus; quæ quidem ad quemlibet animi conceptum scripto exprimendum sufficiunt; tametsi Græci temporum successu semper alias & alias, vti ex Alphabeto illorum patet, adiecerint. Atque has literas vsui communi accommodatas, neglectis animalium figuris, per Cadmum ad Græcos primùm translatas, ex Herodoto in Terpsichore & alibi patet; quæ & ideo Cadmæa grammata, vel vt Herodoti verbis vtar, Φοινικὰ τοῦ Κάδμου γράμματα dicuntur. Vnde & consensus ille vetustissimus totius Græciæ satis conuincit, literas à Cadmo Græcos accepisse; neque causa est, cur rem tam manifestam aut negemus, aut Tetzæ neganti assentiamur; qui duplici argumento probare nititur, Græcos ante Cadmum literas habuisse. Prius est, quod Oraculum redditum fuerit Cadmo: Φράζεο δή μοι μῦθον ἀληθέος εἴκοσι Κάδμε. Alterum argumentum; quòd Bellerophon antiquior Cadmo scriptas tabellas de sua cæde attulit. Vtrumque argumentum futile est, & à Poëtis vtrumque fictum. Quare Cadmeæ literæ vocatæ, si Cadmo Authori acceptæ non referuntur? Et si Cadmus Author est, aut saltem primus doctor & index earum in Græcia, quomodo ante Cadmum literas habuêre Græci, cùm vetustiores nusquam, quàm Καδμεῖα γράμματα vocentur? Quibus omnibus subscribit Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum: Κάδμος δὲ Φοίνιξ ἦν, ὁ τῶν γραμμάτων Ἕλλησιν εὑρέτης, ὥς φησιν Ἔφορος. Vnde etiam Herodotus scribit, literas fuisse vocatas Phœnicias: fuisse autem Cadmum & Phœnicem Ægyptios, S. Hieronymus testatur, eos temporibus Iosue floruisse, & Cadmum vnà cum fratre Phœnice Thebis Ægyptiorum, vnde oriundi erant, in Syriam profectum fuisse; vt verisimile sit, tempore Othonielis è Phœnicia in Græciam venisse, atque ibi in memoriam Thebarum Ægyptiarum, Thebas Bæotias condidisse, relicta fratri Phœnici Phœnicia, à quo & nomen obtinuit. Ægyptij autem Viri literas alias, quàm quas à puero in Ægypto didicerant, tradere non potuêre. Cadmum igitur fuisse primum illum, qui Græcos literis Ægyptijs perfectè imbuit, nulli dubium esse debet. Fuisse autem in Græcia ante Cadmum semen quoddam seu rudimentum aliquod harum literarum, fuisseq; iam tunc in Græcia doctissimos Viros, ex Philone patet, qui refert in vita Moysis, ex Græcia ad eius instructionem doctissimos quosuis magnis promissis vocatos fuisse. Vel itaque proprias tunc temporis habuêre literas, siue à Cecrope primo Atheniensium Rege ex Ægypto illatas, siue ante eum ab Inacho introductas, vnde fabulam postea emersisse (literas Græcos habuisse ante Cadmum) verisimile est; siquidem Cecrops & ipse Ægyptius, Cadmo ferè vno seculo antiquior, & Moysi, teste Eusebio, synchronus, ideo, Tetza teste, Διφυὴς dictus fuit, quòd Græcam & Ægyptiacam linguam ex æquo calleret. Hunc etiam φυλαξίας ex Ægypto in Græciam vnà cum alijs cœremonijs transtulisse, Author est Pausanias; de quo & Tetzes ita canit.

Herodotus. Cadmus ex Ægypto literas traduxit in Græciam.

Cadmus Græcarum literarum inuentor.

Clemens.

Herodotus. Cadmus & Phœnix Ægyptij.

Philo.

Cecrops Aegyptius.

Pausanias.

Πρῶτος ἁπάντων Ἀττικῆς ὁ Κέκροψ βασιλεύς
Ὁ πρῶτος, ὁ καλούμενος καὶ διφυὴς τοιῶσδε
Ἢ ὅτι μῆκος ἀνδρῶν δύο ὡς μῆκος εἶχεν
Ἢ ὡς Ἑλλάδος ἔμπειρος, καὶ Αἰγυπτίας γλώσσης.

Primus omnium Atticæ Cecrops Rex, & primus, qui vocatur Διφυής, eò quòd magnitudinem virorum duorum in longum haberet, & quòd Græcæ & Ægyptiacæ linguæ peritus esset.

Literas igitur Græcas ab Ægyptijs primùm profectas, ex dictis patet. Vtrum autem lingua Græca quoque ab Ægyptiaca processerit, meritò quispiam dubitare posset. Affirmatiuam in Prodromo Copto capite quarto asseruimus; Verùm quotidianâ experientiâ instructior tandem comperi, linguam Ægyptiacam ex matribus vnam εἶναι cum nulla alia affinitatem, quantum quidem ex idiotismo, coniugatione, & inclinatione nominum colligere licuit, habere: neque nos mouere debent vocabula ἑλληνισμὸν redolentia, vocesque Græcanicæ passim in Lexico occurrentes. Siquidem huiusmodi vocum cum Copticis vocabulis commistionem, primùm Alexandri Magni & reliquorum ex Ptolemaica stirpe prodeuntium Regum, Ægypto potiuntium temporibus, ex frequenti, quod ipsis cum Græcis vltro citroque commeantibus, trecentorum & ampliùs annorum spacio intercedebat, commercio contigisse, alibi fusè docemus, & Coptitæ circa id à me consulti id ipsum affirmant. Non itaque verba mea in Prodromo Copto hoc sensu intelligi velim, quasi asseruerem, Græcam linguam ad Ægyptiacam eâ se ratione habere, vt Chaldæa v.g. lingua ad Hebræam, aut Italica ad Latinam, sicuti quidam opinati sunt; quarum hanc Latinæ, illam Hebraicæ linguæ filiam esse, nemo nisi dictarum linguarum imperitus inficiabitur: non enim sentio Græcam ab Ægyptia originem suam immediatè traxisse; multò minùs Græcam linguam Ægyptiam corruptam dicendam arbitror. Sed totam similitudinem vtriusque ad inuicem ex vocum commistione, vt dixi, contigisse is nouerit, qui vnam cum altera ἀκριβέστερον contulerit: Possunt enim aliquæ linguæ ijsdem vocibus alteri linguæ vsitatis vti, etiamsi ipsæ quoad substantiam toto, vt aiunt, cœlo discrepent: ita Germanica multas voces Latinas, Italicas, Gallicas interserit; Latina quoque Græca vocabula libens suscipit, cùm tamen vtraque diuersissima sit ab ijs linguis, à quibus mutuatur; quæ fusiùs alibi tractata reperies. Quin & lingua Copta non Græcis tantùm vocabulis, sed & Latinis, Arabicis, Hebraicis, Samaritanisque, ex vicinarum, vt reor, nationum consortio vtitur. Verùm cùm hoc linguæ Coptæ Argumentum peculiari Opere, quod Linguam Coptam restitutam vocamus, pertractauerimus, ad illud Lectorem remittimus, ex quibus facilè sagax Lector cognoscet, quæ vocabula Grecæ, quæ originis Ægyptiacæ sint.

Vtrum lingua Aegyptiaca à Græca processerit, num contrà.

Verùm hoc loco omittere non possum, quin ea interseram, quæ summus Vir Petrus à Valle, & amicus, dum viueret, singularis in 11. Epist. Itinerarij sui de lingua Coptica asserit; congrua sanè ijs quæ iam in præcedentibus docuimus. Verba eius Italica sunt sequentia. *Poiche siamo in questo proposito di lingue, voglio dire a V. S. vn'altra curiosità delle mie Mumie, che l'accennai di sopra, quando promisi di parlare delle lettere Egittie. Hà dunque da sapere, che quì in Egitto, frà quei Christiani, che hò nominati altre volte Cofti, hò trouato vna lingua particolare, con vna scrittura, i caratteri della*

Petrus à Valle.

quale,

quale, tanto di forma, quanto di nome, sono tutti Greci (benche alterati vn poco nella pronuntia) eccetto di otto, che ne hanno di più de' Greci, di pronuntia, e figura differenti: frà i quali ancora, volendo io per curiosità hauerne vn poco di cognitione, ci hò trouato qualche corrispondenza con le cose Greche, e di tali particolari, de' quali ne anche da' Greci poteua saper la ragione. Verbi gratia: Scriue questa lingua Cofta i suoi numeri arithmetici con le lettere dell' Alfabeto, come fà a punto la Greca: ma i Greci, non hauendo tante lettere, che bastino ad esprimere tutti i numeri, V. S. sà, che suppliscono con altre figure, e particolarmente il 6. lo segnano con vn ϛ. Sigmatau. Però io dico, se le lettere non bastano, che si trouino da i Greci altre figure, và bene: ma perche mettere così presto il ϛ al numero di sei; e non seguitare l'ordine delle lettere, fin che ce ne sono, essendoci tempo di supplire a quelle, che mancano, nel fine? Di questo, non trouo Greco, che mi sappia dar la ragione: ma sì ben l'hò trouata nella scrittura de' Cofti: perche l'Alfabeto loro hà vna lettera al sesto luogo, che i Greci non l'hanno; la figura della quale è a punto vn ϛ, però essi la chiamano So, e la pronuntiano come S, ma dal Sigma in qualche cosa differente: e così giustamente questa figura viene ad occupare il sesto luogo frà i numeri dell'arithmetica. De hisce fusè tractatum vide in Prodromo Copto. Di più la figura che li Greci mettono per 90. non è molto dissimile dalla lettera, che vi mettono i Cofti. In somma, da questi, e da altri inditij, raccolgo, che senza dubbio, ò la scrittura Cofta dalla Greca, ò la Greca dalla Cofta hà origine, benche le lingue siano frà di loro affatto diuersissime. Che i Greci habbiano dato la scrittura a i Cofti, nè dà inditio il loro nome moderno, che è Greco, e secondo alcuni non vuol dire altro che Tagliato; e dicono che fossero così chiamati, perche questi Christiani che sequitarno già l'heresie d'Entiche e di Dioscoro, prima del battesimo vsauano di circoncidersi; da che pigliarono anche nome di Christiani della Cintura, cioè dalla cintura in sù, perche da quella in giù, per la circuncisione, pareuano più tosto Ebrei. Di più sappiamo, che Alessandro edificò Alessandria, e lasciò colonie in Egitto, che poterono insegnare a i popoli la scrittura loro, & anche in parte la lingua; già che nella Cofta si troua pur ben spesso alcun vocabolo Greco, ma pronuntiato all'antica, co' i diftonghi stessi, con la H per sono di E, e con simili circonstanze, che da i Greci moderni, per mille inditij, conosciamo essere state mutate. Ma in contrario poi vedo, che i Cofti ne i loro libri si chiamano Egittij, come accennai nel principio; e che forse il nome di Cofto, ò per ingoranza è corrotto, ouero per burlargli come Circoncisi, è stato dato loro da i Greci moderni, cauato dalla somiglianza delle voci; perche la parola Cofto, che in Greco può significar Tagliato, si assomiglia vn poco al nome ⲣⲉⲙⲛⲕⲏⲙⲓ Guptios, cioè Egittio, co'l quale essi in lingua loro si chiamano; e più anche a Cubti, che e la voce significatrice pur di Egittio, con cui son chiamati dagli Arabi. La qual parola Cubti, potrebbe anche essere, che dagli Arabi per auuentura fosse stata dedotta dal nome della Città Coptos, che in Egitto, cioè nella Thebaide, era vn tempo principale, e commune di Egittij, e di Arabi, secondo Strabone. Che, se ben mi par duro, che a tutti li Egittij quella Città, la quale non si sà che fosse mai la reggia de tutto'l paese, hauesse potuto dare il nome, quantunque lo desse ad vna sola Prouincia, di cui era capo, che a detto di Tolomeo da essa prendeua il nome di Coptites nomos; tuttauia non sarebbe impossibile,

Strabo. Ptolomaeus.

che

che gli Arabi, che tanto l'haueuano in prattica, applicando idiotescamente, come spesso si suol fare, il nome di vna parte al tutto, con quello, che era proprio de' soli cittadini di Coptos, città nell'Egitto a loro più delle altre nota, hauessero in lor lingua tutti li Egittij vsato di chiamare: e che questo vso poi anche dentro all'Egitto si sia fatto familiare dopo che di quello gli Arabi s'impatronirono; la lingua de' quali hoggi communemente da tutti vi si parla; perche questa Costa, ò Egittia, frà di loro stessi è perduta; e solo hanno in essa alcuni libri sacri, dicendo ancora la Messa in quella lingua: ma perche poco, ò nulla l'intendono, sono tutti i libri tradotti in Arabo, e l'Euangelio, con l'Epistola, che è necessario d'intendersi, lo leggono due volte, in Costo, & in Arabo, come il Papa, che nelle Messe solenni lo fa leggere in Greco, & in Latino. E questa perdita della lingua Costa è auuenuta, perche li Arabi, quando si fecero padroni dell'Egitto, la prohibirono affatto, che nè anche si parlasse, per introdur la loro, come apunto è seguito. Vide Prodromum Copticum verbis Petri a Valle in omnibus subscribentem. Essendo dunque i Costi, Egittij, dobbiamo creder, che siano molto antichi; e si sà, che i popoli dell'Egitto sono assai più antichi di quelli della Grecia; la quale antichità di regione douerebbe seguitare anche la scrittura: e non è inuerisimile, che i Greci dagli Egittij l'habbiano hauta; poiche Cadmo, che ne fù a i Greci primo inuentore, la portò dalla Fenicia, che non è dall'Egitto molto lontana, doue allhora per auuentura i medesimi caratteri che in Egitto, poteuano vsarsi: anzi senza dubbio è da creder, che si vsassero, già che Diodoro Siculo chiaramente afferma, che Cadmo haueua origine da Thebe di Egitto; e si vede, che per questo alla città che in Grecia ei fabricò, pur Thebe mise nome. E che gli Egittij in quei tempi hauessero lettere, dobbiamo crederlo, poiche si sà che furono sempre huomini dotti. Mi conferma in questa opinione dell'antichità della scrittura Costa la ragione, che hò detta del ς incognita a i Greci, e la pronuntia de' distonghi, e della lettera H, e dell'Y, che tutte mostrano antichità grande, e maggiore almeno di quella del nome Costo, che senza dubbio è moderno. In somma, c'è da dire; e la questione è curiosa. Quod verò antiquitatem huius linguæ maximè comprobat, sunt nonnullæ voces Aegyptiæ, quæ subinde inter hieroglyphica occurrunt; de quibus vide Prodromum & Supplementum eius, Obeliscum quoque Pamphilium. Et confirmat nostram sententiam Petrus à Valle in citata epistola his verbis. Ma sopratutto le mie Mumie danno vna gran botta, alla seconda opinione fauoreuole; cioè, che la scrittura de' Costi sia antichissima, e forse più della Greca; perche in vna delle due Mumie, che presi intere, trà gli altri ornamenti e pitture, come già raccontai, ci hò trouato anche lettere Coste [illegible] che io le conobbi subito; e son quelle lettere Egittie, che dissi, del nome proprio, conforme io stimo; e questo me la fece tanto più piacere. E la mia Mumia è antichissima senza dubbio, e fin di quei tempi che in Egitto si vsauano i hieroglifici: il che si proua, non solo dagl'idoletti dipinti, e dalla memoria, che c'è nelle historie di questo modo di sepellire; ma dall'hauer io stesso nel pozzo medesimo, donde è stata cauata la Mumia, trouato e preso con le mie mani quella testa di tela incollata, soura la cui fronte vi sono molti caratteri hieroglifici, e quel cassone di legno di vn'altro corpo, che, come dissi di sopra, di hieroglifici è pur tutto intagliato; e se stauano tutte queste cose in vn pozzo, senza dubbio erano del medesimo tempo. Cosa, che proua non solo l'antichità della scrittura Costa; ma vn'al-

Diodorus Siculus.

vn'altro particolare ancora, non men bello: cioè, che i hieroglifici in quei tempi non fossero altrimenti lettere communi degli Egittij, come forse alcuni hanno pensato; ma che fosse vn'altro modo recondito da esprimere i concetti occultamente; quasi come le nostre Imprese; ouero, se pur erano lettere (come io credo) che fussero caratteri sacri, non adoperati comunemente in tutte le cose; conferma Diodoro Siculo, e molto prima di lui Herodoto ci hà lasciato scritto, che gli Egittij haueuano due sorti di lettere, sacre e profane; e che la popolare, e commune lettera Egittia di quel tempo fosse questa Cofta, della quale io parlo. Che se ben Herodoto nell'istesso luogo dice, che gli Egittij al contrario de' Greci scriueuano dalla destra alla sinistra, il che nella scrittura de' Cofti non auuiene; può esser nondimeno, che egli ciò intenda della scrittura sacra de' hieroglifici, non ispecificando d'intenderle amendue: e l'ordine de' hieroglifici nello scriuersi, come senza dubbio dee cominciar dall'alto in giù, così forse, doue sono più linee di essi, o vna linea sola per trauerso, dee proceder dalla destra alla sinistra, come Herodoto dice, e come intendo, che auuiene ancora de' caratteri de' Cinesi. Però, sia come si voglia, di questa scrittura Egittia de' Cofti, io ne tengo già appresso di me alcuni pochi libri; cioè il Salterio intero di Dauid, l'Euangelio intero di San Giouanni, & alcuni altri, che tornando in Italia con la gratia di Dio, potrò mostrargli, e leggerli a chi ne fosse curioso, e tenergli almeno per ornamento della mia libreria. Ma trà gli altri vno, che ne hò, e che stimai gran fortuna di trouarlo, il quale contiene da quattro Autori, che scriuono in Arabico (breuemente in vero, ma forsi a sufficienza, trà tutti insieme) la Grammatica di questa lingua Egittia; e di più due Vocabolarij con circa a sei mila voci Egittie, le più importanti, interpretati pur fedelmente da tempo antico in Arabico. se in Roma, ò altroue, doue della lingua Arabica comincia pur ad esserui qualche intelligenza, vi trouasse mai chi co'l mezo di essi potesse questo mio libro in Latino interpretarce; e, come io non mancherò di vsarne diligenza, potessimo per mezo delle stampe propagarlo, e comunicarlo in tutto'l Mondo a i Letterati; spererei che in tal modo anche questa perduta e morta lingua Egittia de' Cofti si potesse al Mondo risuscitare, con notabil beneficio e delle belle lettere per la sua antichità, & anco della Chiesa, per esser le poche reliquie, che di questi Egittij hoggi restano, Christiani antichissimi, e di tempo molto antico dalla Chiesa Romana separati. Quicquid hoc loco desiderat Petrus à Valle, id in Thesauro linguæ Aegyptiacæ, quam & linguam Aegyptiacam restitutam vocamus, ex ipsius dicti Petri Archetypo, quod in hunc finem mihi concesserat, vti in Præfatione dicti Thesauri patet, præstitimus. *E, come hanno tutta la Sacra Scrittura in questa lor lingua, e molte altre cose ancora, che alla religione appartengono; tutto quello, che frà di loro si trouerà conformarsi con noi, sarà di grande argomento contro gli Heretici moderni dell'Europa, che in tante cose da noi discordano, nelle quali tuttauia i Christiani oltremarini e separati da noi per tanti secoli, si vedono ad ogni modo con noi conuenire. Hà inteso V. S. in diuersi propositi lunghissime digressioni, che con altri, che con lei, non le haurei fatte giammai; perche discorsi simili alli orecchie di certi poco intendenti, paiono, & io lo sò, mere pedanterie; & al gusto degli altri bisogna in questo Mondo accommodarsi, almeno in apparenza.* Hæc Petrus à Valle. Restat tantùm hoc loco enodandum.

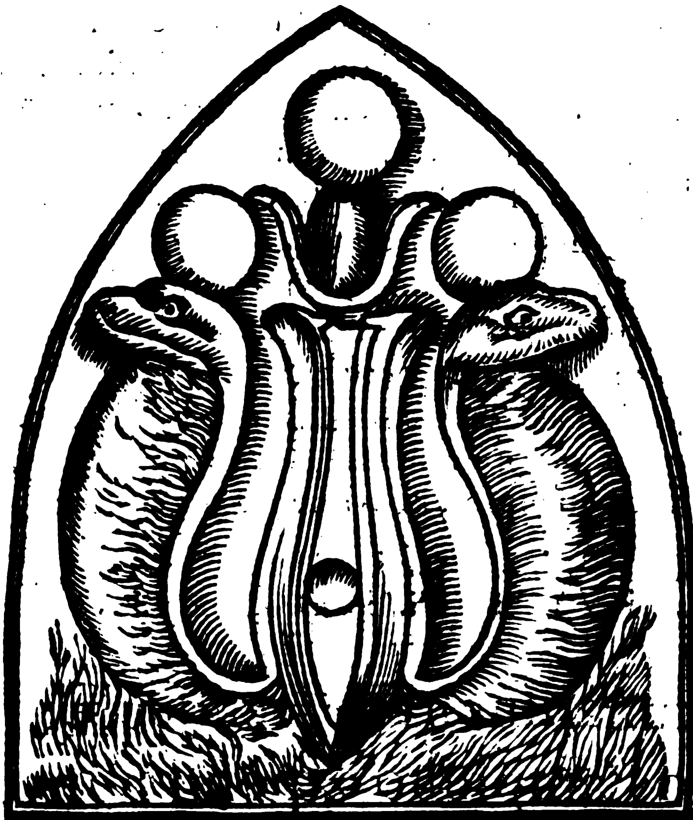
Diodorus Siculus. Herodotus.

Herodotus.

Vtrum

Vtrum hieroglyphica lectionem quandam vt in alijs scripturis conspiciant, & quomodo lectio instituenda.

CVm hieroglyphica symbolicos & mysticos conceptus per signa quædam summâ ingenij felicitate inuenta explicent, illa certè nequaquam syllabis, vocibus, periodis constare possunt, vti iam sæpe sæpius probauimus contra eos, qui nescio quibus argumentis persuasi, sub hieroglyphicis historias & laudes Regum contineri simpliciùs credunt. Nam vt rectè Iamblichus, cùm Ægyptij mysteria occulta symbolis inserant manifestis, in ijs interpretandis dimitte voces, accipe sensus. Sed hoc ita se habere, iam aliquot exemplis enodandum duxi. Sequens figura

tutulus est, & partim Deorum capitibus imponitur, partim seorsim occultam suam significationem habet. Nam hâc figurâ Isiaci templi Romæ coronidem insignitam fuisse reperio, ex innumeris saxis, quibus hæc figura insculpta cernitur, & duo adhuc in meo spectantur Museo; separati quoque sæpe sæpius huiusmodi tutuli spectantur in minutiorum characterum limbo Tabulæ Isiacæ, vt suo tempore videbitur. Figura constat ex flamma, binis aspidibus sphœras in capite gestantibus, & fasciculo gramineo cum flore & fructu, quibus globus imponitur. Hic character hieroglyphicus est, non literã, non syllabam, aut vocem, sed integrum idealem sensum animo oggerens; & ille est, qui sequitur. [Deorum natura æterna & immortalis vitam, ignem, calorem, motum, rerum vbertatem omnibus ritè eos colentibus tribuens.] Erat autem non tantùm dictarum rerum significatiuum, sed & insuper adiunctam habebat efficaciam, quo

posito

posito mox per occultam symbolorum rationem Dijs mirificè acceptam, id se, quod significabant symbola, obtenturos credebant; significabat præterea non operationes tantùm, quas in Mundo Archetypo, sed & quas in Sidereo & Elementari efficiebat. Tutulus enim se solo Mundi Archetypi rationes indicat; Accipitri impositus, Siderei Mundi virtutes; Isi verò impositus, aut Nephti, aut Elementaribus Genijs, Elementares indicabat operationes; & sic sentiendum est de omnibus alijs hieroglyphicis, vt in serie huius Operis exponetur. Hinc ea hieroglyphicorum natura est, vt deorsùm, sursum, dextrorsùm, sinistrorsùm, & quocunque tandem situ ponantur, sensum suum integrum & perfectum sortiantur, pro diuersorum subiectorum quibus incidebantur conditione, quemadmodum de simplicibus characteribus suprà retulimus. Nam in Obeliscis vt plurimùm perpendiculari situ in columnis suis exhibebantur; in tabulis verò marmoreis, planum situm & Horizonti parallelum obtinebant; in statuis verò mistum ex omnibus, perpendicularem, horizontalem, decliuem, sparsum interruptumque ordinem seruabant literæ; quod & in Tabula quoque Bembina videre est, vti suo loco dicetur.

Quod cùm dico, nemo sibi persuadeat velim, characteres ideo temerè & sine ratione positos: minimè; erat enim summa symbolicorum huiusmodi characterum connexio, & mirifica dispositio, quâ semper vnus conceptus alterum excipiebat. Verùm cùm ea sufficienter, nisi ipsâ praxi, explicari non possint, Lector curiosus hæc omnia luculentiùs in secutura mox hieroglyphicorum monumentorum interpretatione intuebitur, & quæ dixi, vera esse ipso experimento doctus comperiet.

DIATRIBE IV.

Hierogrammatismorum reliquorum quæ in Obelisco Pamphilio expositi non fuerunt, Interpretatio.

Hierogrammatismi in Obel. Pamph omissi explicantur.

CVm in Obelisco Pamphilio plerosque Hierogrammatismos hieroglyphicos amplè & copiosè exposuerimus, nonnullos tamen omiserimus; hìc opportunè inserendos existimaui, nè quicquam, quod ad hieroglyphicum negotium pertinet, omisisse videremur. Et quod quidem ad sacrorum animalium quadrupedum hierogrammata spectat, omnia exhibita esse ibidem nouerit Lector; quare ad auium quarundam, insectorum, plantarum, instrumentorum describendos Schematismos, calamum conuertamus.

CAPVT I.

Meleagridis, & Anseris Hierogrammatismus.

QVid propriè Meleagris sit, varij variè exposuerunt; alij Meleagrim Pauonem dixerunt; nonnulli Gallum Indicum; alij Pharaonicam Gallinā; alij Stymphalides aues; Penelopes alij dixerunt. Certè quid Meleagris propriè sit, figura hieroglyphica huius auis, inter hieroglyphica frequentissima, satis ostendit: Est enim nihil aliud, quàm volucris illa, quam vulgò gallinam Pharaonis appellant; cuius totum corpus coloris cerulei innumeris, ijsq; nigris conspersum maculis veluti quibusdam figuræ elegantissimæ & pulcherrimæ componitur, capite osseo, nescio quid triangulare mentiente, dorso in gibbum aliquantulum protuberante, collo longiusculo, & cauda exili; cuiusmodi hìc Romæ in viridarijs Principum spectantur, & non infrequenter in tabula Bembina, vt suo tempore videbitur. Has Isidi sacras testatur Pausanias in Phocicis. Nam Isidi Tithoreæ binæ quotannis nundinæ celebrabantur, Vere nempe, & Autumno; tertio verò ante vtrasque die, quibus eius penetralia introire fas erat, incolæ Tithorenses se arcano quodam ritu lustrabant, & eorum quæ proiecta erant superioribus nundinis extorum reliquias, in eundem semper locum deportatas defodiebant, atq; iste eis solennis diei ritus erat; postero verò die institores tabernas sibi ex arundine & fortuita quapiam materia erigebant; tertio postremùm die, qui ad eas nundinas venerant, supellectilem, & quoduis pecudum genus, vestem quoque, & argentum vendebant; pomeridianis verò horis ad sacra animum adijciebant, lautioresque, hoc est, ditiores, boues & capras, quorum tenuior res familiaris esset, Anseres & Meleagrides aues Deæ immolabant. Dicuntur Meleagrides, ob Meleagrum interfectum, ad cuius sepulchrum sorores eius plangebant; aiuntque Dianam eas in Meleagrides conuertisse; de quibus vide Mythologos, & Ouid. l. 8. met. Atque hæc quidem Græcorum de Meleagridis auibus sententia est; Ægyptij verò multò aliâ ratione de Meleagride Gallina philosophabantur. Cùm enim viderent, totum huius volucris corpus ineffabili quâdam symmetriâ constitutum; stellulisque toto corpore veluti in firmamento quodam distributis concinnatum; in eam venêre opinionem, Animam Mundi, quam ipsi Pantamorphum naturæ Genium appellabant, in huius sibi volucris corpore sedem constituisse, perque idipsum hominibus sagacibus auem se aperire circa eas res, quas tantâ maiestate, ordine, dispositione, & varietate fulgere intuerentur, putabāt. Hinc Pantamorphę naturę Genio, seu fundo paterno hanc auem veluti aptissimum symbolum attribuebant. Triquetrum caput habet, ad indicandum tres triades, quibus fundum paternum constituebatur; corpus ceruleum habet gibbosum, seu in formam arcus effectum, quo firmamenti arcuatam & ceruleam superficiem notabant, non secùs ac huius volucris corpus ceruleum, innumeris stellis exornatam. In Tabula Bembina capiti Pantamorphæ naturæ imponitur, cuius significatio

Marginal notes: Meleagris quid. — *Pausanias.* Meleagris Isidi sacra. — Meleagrides vnde dictæ. — *Ouidius.* — Meleagrides ex Ægyptiorum sententia quales. — Meleagridis caput triquetrum.

Abenephius.

ſuo tempore exponetur. Sæpe quoque contracto collo veluti dormire videtur. Sed audiamus Abenephium:

الدجاجة فرعون هي علامة الفلك الفلوكي

Gallina Pharaun illud eſt ſignum firmamenti ſiue ſtellarum fixarum. Vti enim firmamentum varijs ſtellis ornatum eſt, ſic Gallina Pharaonis maculis veluti ſtellulis quibuſdam variegata eſt; vnde Ægyptij per eam rectè firmamentum, & præſidem eius ſignificabant. Atque hæc de Meleagride ſiue Gallina Pharaonis ſufficiant.

Anſeris hierogrammatiſmus.

Anſeris figura ſubinde quoque inter hieroglyphica conſpicitur; quibus quidem Ægyptij nihil aliud indicabant, quàm Gubernatorem cautum & vigilem; eſt enim Anſer animal vigil, & ad minimos ſtrepitus vocem tollendo gratitat, ad natandum apprimè à natura inſtructum; hinc Chœniſcos appellabant illam nauis partem, quam puppim vocant, Anſeris effigie ornatam, teſte Bayſio. Fuiſſe autem inauratam effigiem Anſerinam, Lucianus in Dialogo, qui πλοῖον ἢ εὐχαὶ inſcribitur, teſtatur; Ὡς δὲ ἡ πρύμνα μὲν ἐπανέστηκεν ἠρέμα καμπύλη χρυσοῦν χήνισκον ἐπικείμενον. *Vt ipſa verò puppis ſenſim inſurgit inflexa, aureo anſerculo ornata.* Erat enim boni ominis nauis Anſer in nauigationis negotio, & quemadmodum Anſer facilè natando ad littus peruenit, ita & nauim felici progreſſu portum, quem peteret, obtenturam felici huius auſpicio credebant. Hinc Anſeres Iſidi immolatas teſtantur Ariſtides, Herodotus, & Pauſanias. Petrus Marſus apud Herodotum inquit, *Inueni Ægyptios Sacerdotes olim ſolitos bubulinis & anſerinis carnibus veſci, à quibus Iſis colitur, quam quidem Lunam eſſe volunt, cui inſunt Lunaria fronti cornua. Anſer enim eius temporis, quod eſt Lunæ proprium, id eſt, noctis ſilentium turbat.* & paucis interiectis verbis, *Sanè*, inquit, *Io Inachi Archiuorum Regis filia, à quo fluuius nomen accepit, à Phœnicibus rapta eſt*, vt Herodoto placet, *atq; in Ægyptum deducta; poſt mortem verò Iſis eſt appellata, atque Ægypti Genius*, teſte Seruio, *eſt habita*; vbi eius ſimulachrum ſiſtrum manu tenens dextrâ, ſiniſtrâ ſitulam bubulis præditam cornibus fuit; hæc in Buſiri templum habuit, vbi ei rem diuinam aqua & igni Sacerdotes faciebant, in monumentum nauigationis, quâ Io in Aegyptum delata eſt; quam ob cauſam factum eſt, vt Anſer Iſidi conſecraretur, quæ aquis gaudere conſueuit; ſicuti Iſis Nilo, cuſus Genius eſt & Gubernatrix. Verùm cùm de Anſeris hieroglyphico ſuo loco fuſiùs dicturi ſimus, hoc loco dicta de Anſere ſufficiant. Reſtabat de piſcis hierogrammate dicendum; verùm cùm proprijs locis & occaſionibus hoc argumentum fusè tractauerimus, hic ei diutiùs immorari noluimus. Vide Obeliſcum Pamphil. fol. 526. & in ſequentibus, Obeliſcos.

Lucianus. Anſeris figura nauium puppes ornabantur.

Herodotus. Pauſanias.

CA-

CAPVT II.

De Herbis & Plantis hieroglyphicis.

ÆGyptij mortalium curiosissimi, quemadmodum diuersos numeros diuersis Dijs, vt in Arithmeticis docuimus, dicare consueuerunt, ita mirâ quâdam ratione numeros huiusmodi mysticos rebus naturalibus ad prodigiosos effectus producendos applicabant; quod in vegetabilium argumento maximè patuit. Vnitatem siquidem supremo Numini & causæ causarum, ex quo, vti ex perenni quodam fonte, omnia profluunt, dicabant; Palladi dyadem; Mineruæ triadem; tetradem Apollini; pentadem Isi; hectadem Osiri; heptadem Mercurio; octadem Ammoni; & sic de cœteris numeris totidem Dijs dicatis idem iudicium esto. Posthæc herbarum folia quem numerum obtinerent, inquirebant; & quæ herba numerum aliquem certo Numini dedicatum folijs adæquaret, illam eidem quoque consecrabant, tanquam ad œconomiam dicti Numinis pertinentem. Flores denique secundùm numerum foliorum, quibus ornabantur, vnà cum figura & colore examinabant; & si quem florem Numini alicui quoad numerum, figuram, colorem correspondentem nacti essent, illum eidem Numini tanquam maximè appropriatum consecrabant; hoc eidem sacrificia peragebant, tanquam ad sollicitandum Numen efficacissimo; quos tandem longâ experientiâ docti tanquam ad dictorum Numinum catenas pertinentes, sacro hieroglyphicorum albo adnumerabant. Simili ratione numerum internodiorum in thyrsis plantarum, thyrsorumque figuram, num rotundus, num trigonus, aut tetragonus esset, ritè disquirebant; quibus quidem cœremonijs iuxta analogiam dictarum rerum adhibitis, mirandos tùm in Medicina, tùm in somnijs per diuinationem, effectus se exhibere posse credebant. Siquidem de cura alicuius morbi consultaturi, antequam lecto se committerent, complures huiusmodi plantarum florumque characterismos ante se ponebant, Numina sollicitantes, vt quæ ex dictis herbis ad morbi medelam conducerent, per somnia monstrarent; & quæ in somnio occurrisset, illam ad curam morbi diuinitùs demonstratam arbitrabantur. Non secùs in alijs consultationibus procedebant, de quibus vide quæ ex varijs Authoribus in Magia, & Theologia hieroglyphica adduximus.

Numeros Dijs suis dicabant Ægyptij

Folia & flores numeros Dijs congruentes habentes, dicabant ijsdem Ægyptij.

Plantarum & Herbarum vires per somnia inquirebant Ægyptij.

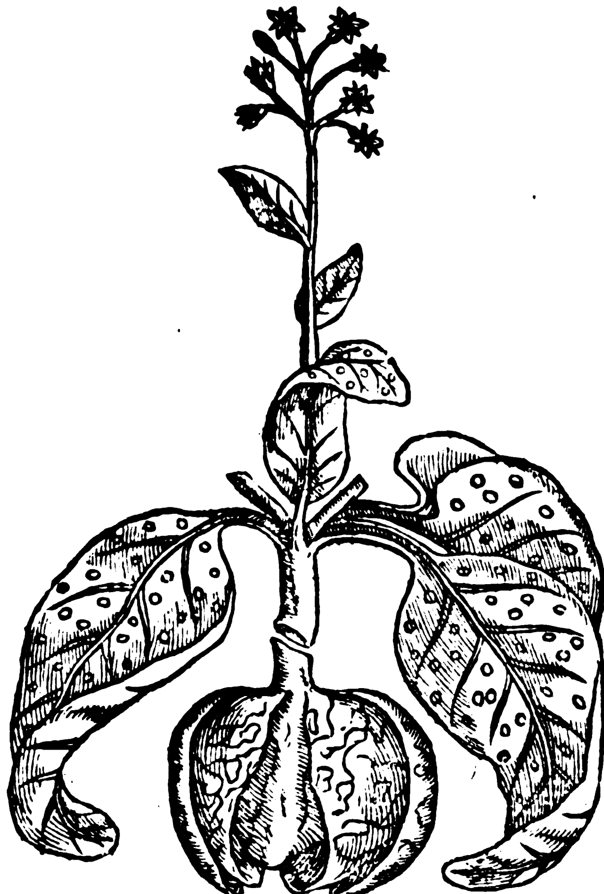
Præterea summè quoque characterismos singularum plantarum, cuinam is videlicet humani corporis membris responderet, idque meliùs exprimeret, vti in Medicina hieroglyphica fusè tradidimus, obseruabant. Hanc enim eidem membro maximè consentaneam esse existimabant, quæ figura sua extrinseca, & analogâ quâdam signaturâ id expressisset. Verùm vt huius aliquod tibi specimen præbeamus, hîc nonnulla herbarum schemata apponere voluimus, vt mens Ægyptiorum luculentiùs in Botanica doctrina innotesceret. Si quam itaque herbam cordi quoad figuram similem deprehendissent, eam cordis affectibus mederi certò certiùs sibi persuadebant; siquidem occulta sua signatura Numen illud quod cordi

præesset, aduocari credebant. Cuiusmodi erant Antoræ radices, vti ex præsenti figura patet. Iterum herba quæ figurâ suâ pulmones exprimeret, illam eandem remedium maximè appropriatum ad pulmonis morbos propulsandos esse arbitrabantur, cuiusmodi erat à pulmonibus dicta Pulmonaria, vt sequitur.

Antoræ radices Cardiacæ sunt, quia Cor exprimunt.

Herba Pulmonaria quia pulmonem exprimit, pulmonibus confert.

Hoc pacto dentibus, oculis, vesicæ mederi dicebantur sequentes herbæ: Dentaria, Anthemis, Colutea, seu Staphylodendrum Ægyptium, quia radicibus, floribus, folliculis, dentes, oculos, & vesicam exprimebant. Geneticis verò membris omnes orchidum species mederi credebant, quia membra genitalia radicibus suis referebant, vti sequens Cynosorchis docet. Hoc pacto Hermodactylum, quia radice suâ manus exprimit, vti figura docet, articularibus morbis, siue chiragræ prodesse dicebant. Profluuio capillorum siue Alopeciæ medebantur Adianto seu Polytricho, quia capillos exprimebat, vti ex figura sequenti patet. Si quem verò Scorpius momordisset, eum radice Scorpionis, quam herbam nos Doronicum seu Aconitum pardelianches vocamus, curabant, quia radix huius herbæ figurâ suâ perfectam Scorpionis figuram & similitudinem exprimit, vt figu-

ra

ra apposita luculenter docet. Non secùs de alijs plantarum signaturis & characterismis ratiocinabantur. Verùm cùm hæc omnia vberrimè in Medicina hieroglyphica tradiderimus, hìc longiores esse nolumus; sed ad Plantarum Aegyptiorum, quarum in hieroglyphicis, & sacrificijs ingens vsus erat, descriptionem calamum admouemus.

Dentaria dentibus, quos refert, prodest.

Anthemis herba oculos, quibus medetur, floribus refert.

Colutea vesicæ, quam refert, prodest.

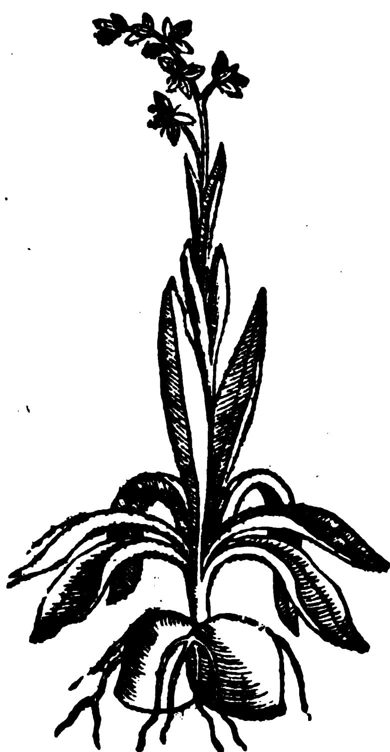

Adiantum seu πολύτριχον, quos refert,

profluuio capillorum, medetur.

Cynoſorchis generationi confert, quia eius organa exprimit.

Palma Chriſti, ſiue Hermodactylus, articularibus morbis prodeſt.

Aconitum pardelianches Scorpionis morſui, quem radice refert, prodeſt.

De herbarum & plantarum viribus libri conſcripti ab Ægyptijs.

De viribus herbarum, plantarumque Ægyptios Veteres plurimos conſcriptos habuiſſe libros, cùm Synopſis Codicum in primo Supplementi capite producta, tùm Author Scalæ magnæ ſatis demonſtrat, qui in denominationibus maioris momenti paſſim allegat Codices, ſiue Exemplaria antiqua his verbis:

وهذا في نسخة عتيقة

Hoc autem vide in Exemplari antiquo. Quin & Chironis Ægyptij, quem alij Aſclepium appellant, vetuſtiſſimus de herbarum viribus Codex, quem in ſuo de plantarum proprietatibus libello paſſim allegat Apuleius, id ſatis demonſtrat; ſiquidem denominationes plantarum omnes Ægyptiacas ſiue Coptas eſſe, non aliâ probatione indiget, niſi mutuâ ſingularum ad inuicem factâ collatione. Hiſce alius Arabicus Codex Vaticanus ſubſcribit, quem olim videre licuit beneficio Clariſſimi Viri Domini Rainaldi I. V. D. & Bibliothecæ Cuſtodis, in quo, cùm de occultis plantarum proprietatibus tractat, denominationes Ægyptiacas earundem adducit ita ſimiles ijs, quæ adducuntur ab Apuleio, vt ex eodem Chironis fonte vtriuſque doctrinam Codicis hauſtam clarè pateat. Verùm

Libri Ægyptij de herbis & plantis.

rùm nè Rempublicam literariam hac nouâ ſupellectilis acceſſione defraudemus, hìc earundem genuinam ſignificationem ſubiungendam duximus.

Certè Aegyptios ex plantarum œconomia magnam hieroglyphicorum ſupellectilem congeſsiſſe, ex Obeliſcis, tabulis, ſtatuis ſat ſuperque demonſtratur; quæ, quantum fieri poteſt, hoc loco exponenda duximus, nè in actuali hieroglyphicorum interpretatione Lectori confuſionem potiùs, quàm claritatem adferant. Et de vegetabilium hieroglyphicis, ferula, iunco, papyro, eorumque thyrſis, ramis, baculis; item de loto, perſea, ſcirpis; item de baculis, coronis, & alijs ex ijs fieri ſolitis, cùm ampliſsimè in Obeliſco tractauerimus, ijs omiſsis, ad alias plantas hieroglyphicas ibidem omiſſas, deſcribendas calamum conuertamus. Sed ad Rhombum.

§ I. ⲁⲕⲁⲕⲓⲁ planta Aegyptia eſt, quam Arabes سنت *Sant* appellant; Herbæ & plãtæ Ægyptiacæ variæ.
in Aegypti locis à mari remotis naſcitur, creſcuntque huiuſmodi arbores ad mori magnitudinem, ramoſque ſurſum latiùs expandunt. Caudex magnitudinis pruni, corticem habet nigrum, aſperum, acutiſſimiſque ſpinis munitum; folia habet longiuſcula, minutiſſimè inciſa; flores paruos, at aureos producit, globulis lanuginoſis præſtantiſſimi odoris, platani globulis, ſi colorem demas, ſimillimos; ſemen ſiliquis, minoribus tamen charubijs, incluſum geſtat. Hanc herbam Aegyptijs ſacram fuiſſe, & inter hieroglyphica receptam conſtat, eò quòd occulto quodam naturæ luſu Solem appetat; ſurgente ſiquidem Sole, non ſecus ac lotus & heliotropium, folia ſua pandere ſolet, ad occaſum verò ita ea arctè claudere, vt ſpinis quàm folijs veriſimiliores ſint; flos præterea lanuginoſo capite ſuo radioſum Solis fulgorem proximè mentitur, vti in horto noſtro domeſtico, vbi hæ arbores optimè proueniunt, obſeruare ſummâ admiratione licuit; vnde Aegyptij inter Solares herbas annumeratam in ſacrificijs, Solaribus Numinibus exhibitis, ſummâ diligentiâ vſurparunt, vt ſuo loco dicetur; ſiquidem Numina ſolaria huiuſmodi herbis fidei ſuæ commiſſis, vti ſummopere delectantur, ita eadem illis ritu legitimo adhibitis efficaciter ob occultam naturæ ſimilitudinem & analogiam, trahi exiſtimabant. Vide quæ de hac planta vberiùs egimus in tabula Bembina.

§ II. ⲁⲛⲧⲓⲗⲁⲗⲉⲉⲁⲥ planta Aegyptia eſt, quam nos eandem eſſe dicimus cum ea, quam Arabes & Syri قنطوريوس Græci quoque κενταύρειον dicunt. Centauria.
Eſtque herba, quam vulgò nos Centauream minorem vocamus, de qua vide Matthiolum, Fuchſium, cœteroſque Botanicos. Serapion Medicus Arabs his verbis eam deſcribit: Serapion Arabs.

قنطوريون هي حشيشة شبيهة هيوفاريقون وهو الفودنج الجبلي ✽

Centaureum herba eſt ſimilis Hypericoni, & eſt certa quædam Mèntha montana.

Cui Aben Sina ſubſcribit ijſdem penè verbis. Vaticanus Codex ita habet: Aben Sina

قنطوريون هي حشيشة وله ساق طوله اكثر من شبر وزهر احمر الى لون
الفرفير

الفر فير فيريع شبيه بزهر النبات الذي يقال له العدس يسموها المصريون انطيمس ✡

Centaurium herba crus habet, cuius longitudo maior palmo, & flos rubeſcens inſtar purpuræ, & in flore ſimilis apparet ei flori, qui appellatur Lachemdas; vocant eam Ægyptij Antims. Prophetas verò ſeu Hierophantas Aegyptios αἷμα ἡρακλῆς, hoc eſt, ſanguinem Herculis appellaſſe, auctor eſt Chiron apud Apuleium citato libello c. 75.

Apuleius. § III. ⲁⲥⲟⲩⲧ planta eſt, quam teſte Apuleio, Prophetæ Coptâ voce ⲟⲩⲣⲁⲙⲝⲉⲙⲛⲓ, id eſt, *Gloriam Cœli* appellabant; nos eandem eſſe dicimus,

Plantago. quam Arabes لسان الحمل linguam agni ſeu arietis, Græci ἀρνόγλωσσον πολύνευρον, Latini plantaginem multineruiam appellant. Cui rei aſtipulantur Arabes

Serapion Arabs. citati Aegyptiorum Interpretes fidiſſimi. Serapion.

لسان الحمل هي يسمى كثير الاضلاع وذو سبعة اضلاع وورقا الكبير وجوهره مركب من مائية وارضية ويسمه مجد السما ✡

Lingua agni vocatur multarum coſtarum πολύπλευρον, habet enim ſeptem latera ſeu coſtas, & folio magno conſtat; naturæ compoſitæ eſt ex aqueo & terreo, & vocatur Gloria Cæli. Codex Vaticanus eam vocat اسوث *Aſuth* eodem nomine, quo ſuprà Apuleius Aegyptios eam nominaſſe aſſerit; hanc eandem vocem refert Interpres Auicennæ Hebræus, quem habeo manuſcriptum.

אשיות שם העשב בלעז פלנטגוא:

Aſiuth nomen herbæ, Latinis Plantago. Vocatur autem ab Aegyptijs gloria Cœli, quia ſeptem neruos habet veluti ſeptem planetarum radios quoſdam in ſe deriuatos, omnem planetarum vim obtinens; magnique in medicis rebus vſûs erat, nec non in ſacris, quæ ſeptem Mundi Genijs peragere ſolebant. Videbis hanc herbam paſſim in Obeliſcis, cœteriſq; monumentis hieroglyphicis, vti ſuo loco exponemus.

Satyrion. § IV. ⲉⲉⲛⲛⲏ teſte Apuleio, idem eſt ac Satyrion herba, eius generis, quam Arabes حمي الكلب, Græci κυνὸς ὄρχιδα, hoc eſt, *Teſticu-*

Apuleius. *lum Canis*, à bulbo vocant: Panion, teſte Apuleio, vocatur ab Hierophantis, eò quòd vel manu tentum vehementer ad ſalaciam & libidinem excitet, vnde non malè quoque Satyrion à Satyris ſalacibus, & Panion à Pane, fœcunditatis Genio, etymon ſuum traxit. Vaticanus Codex:

حمي الكلب يسموها حكما مصر فنيون لانها تهيج الباه ✡

Teſticulus Canis herba eſt, quam Ægyptij Sapientes vocant Panium, quia potenter

Aben Sina. *excitat ad coitum.* Cui Aben Sina ſuffragatur.

حمي الكلب تهيج الباه حتى لا يسكن الا بحسو مرق الخس والعدس ✡

Teſticulus Canis herba ita coitum excitat, vt non ſedetur, niſi iuſculo è lactucis & lentibus aſſumpto. Vocatur autem ab Ægyptijs ⲉⲉⲛⲛⲏ à Luna, eò quòd ſicuti Luna influxu humoris ſui fœcundi rerum ſublunarium vegetabiliumque cauſa eſt, ita & inter plantas ⲉⲉⲛⲛⲏ humorem genitalem cenſeatur mouere. Hanc herbam pariter inter hieroglyphica reperio Hircino

capiti

capiti adiunctam, Mendesiorum Deo dicatam; quo aptè significabant, non aliam herbam meliori iure dicari Pani hircino, seu Deo fœcunditatis, quàm eam herbam, quæ & fœcunditatem præstat, & potenter geneticam vim in corporibus excitat. Hinc nihil eâ herbâ sacratiùs, nihil salubriùs habebatur, vti suo loco interpretabimur.

§ V. ⲟⲫⲓⲧⲉⲃⲓⲟⲕⲁ vel, vt corruptè Apuleius, Ophitebioca, idem est, ac Pentaphyllum in lingua Aegyptia, quam & Hierophantæ nunc πτερὸν Ἴβιδος, id est *alam Ibidis*, nunc Ἑρμοῦ βοτάνην, id est, *herbam Mercurij* vocant. Erat huius herbæ vsus maximus in sacris Mercurij, quam Hermanibim vocabant, id est, Ibin Hermeticam. Cùm enim Ibis ales esset, ob rerum maximarum inuentionem Mercurio dicata, in quam se transformatum humano generi varia reuelabat tùm ad literas, tùm ad Medicinam spectantia, vti in Alphabeto mystico docuimus; rectè eidem hanc consecrabant. Cur verò πτερὸν Ἴβιδος, *alam Ibidis* dicerent, hanc causam do, quia Mercurius Numen ἀντίτεχνον Typhonis est, quem per Crocodilum signabant, quemque Ibidis ala siderabat. Hanc herbam in sacris vsurpatam volunt, quòd sicut Ibidis ala, teste Horo, Crocodilum siderat, & immotum reddit, ita omnem malignam, noxiam, & exitialem vim Typhonis virtute & assistentiâ propulsabat, & inefficacem reddebat Hermanibis. Sed de hisce passim toto hoc Opere. Pentaphyllũ

§ VI. ⲛⲉⲙⲉⲥⲛⲉⲥⲧⲫⲉ nomen herbæ, quam corruptè *Nemestsphe* Apuleius vocat, alij *Nesphe*, in Aegyptiaca lingua appellatur *Pulchritudo*, seu *decor Cœli*; Hieromantæ eam, teste Apuleio, vocabant αἷμα Ἀθηνᾶς, *Sanguinem Mineruæ*; nihilque aliud est, quàm nostra Camæpythys. Author Vaticanus. Camæpythys

كمافيطوس فهو قضبان وزهر حمر الى السود وخضر دقاق وزهرة الطعم مع قبض يسير وحرافة نون المرارة وورقة عشبية تدب الى الارض لمصريون نسفا

Camæpythys thyrsi & flores rubei declinantes ad nigrum & subuirides, flosque amari saporis cum stipticitate pauca, eiusque acumen saporis est subamari, & eius folia herbida, subtilia, repentia super terram, Ægyptijs dicitur Nespha. Cui consentit Hebræus quoque Aben Sinæ Interpres;

במאפיטוס הוא ענפים יציץ אדום נוטה אל השחורה או אל ירקות דקים וציצו מר והטבעתו חם בשנית ויבש בשלישית:

Camæphythys rami & flores rubri, declinantes ad nigredinem, & flos eius amarus, natura quoque calida est in secundo, & sicca in tertio. Huius herbæ vsus erat in sacris Mineruæ siue Isidis Saiticæ, ob occultas naturæ proprietates, quas dictam herbam cum hac Deastra habere putabant.

§ VII. ⲁⲛⲉⲥⲉⲛ interpretamur ex Ægyptiaco *Bonum*, nihilque aliud est, quàm herba Artemisia, quam à bonitate ita vocant; Hierophantæ, teste Apuleio cap. 10. eam vocabant, nunc Bubasteoscordium ⲃⲟⲩⲃⲁⲥⲧⲉⲟⲥ ⲕⲁⲣⲇⲓⲁⲛ id est, *Cor Bubasti*, nunc ⲛⲉⲙⲁⲥⲁⲣ erat autem Bubastus Vrbs Ægypti, in qua Dianæ & Canum cultus mirificè florebat, cui ideò non inconuenienter respondet Græcorum ἀρτεμίσια, id est, *Dianæa*: Artemisia herba.

siue igitur à Canibus, qui hanc herbam amant, & sibi ex ea medicinas, teste Antonio Musa, contra naturales morbos parant, siue à Diana sit primùm inuenta virtus huius herbæ, nihil interest; sufficit nobis demonstrare ⲁⲛⲉⲥⲉⲛ ⲃⲟⲗⲁⲥⲧⲉⲟⲥ ⲕⲁⲣⲁⲓⲁⲛ Ægyptiorum, & Artemisiam Græcorum prorsùs eandem herbam esse. Hierophantæ hanc herbam quoque αἷμα κρόνου id est, *Sanguinem Saturni* vocabant. ita Apuleius loco citato; & confirmat id Aben Sina, qui eam Saturninæ naturæ, & contra lassitudinem mirificā vim obtinere asserit. Hæc herba Arabibus dicitur المدمعة Coptè quoque ϯⲁⲣⲧⲉⲙⲓⲥⲓⲥ & magno in sacris Isidis Bubasticæ in precio fuit habita; hac enim Isin, dum ad corpus Osiridis inquirendum Ægyptum peruagaretur, contra lassitudinem vsam, testatur Philadœmon l. de fuga Isidis; de quo & alibi in hoc Opere actum est.

Antonius Musa. Apuleius. Aben Sina.

§ VIII. ⲥⲁⲫϯ *Saphta*, hanc vocem ex Copto interpretor, contra Deum, dicoque esse herbam, quam Græci & Latini Hyoscyamum vocant; Zoroaster, teste Apuleio, τυφώνιον, eò quòd Typhoniæ naturæ sit, id est, ad insaniam excitans, & maximè diuinam in homine particulam, intellectricem videlicet facultatem sumpta corrumpens; vnde ad Typhonem placandum in sacris Ægyptiorum maximus huius herbæ vsus fuit; hac enim in sacris adytorum ritibus ter Crocodilum flagellare solebant, & concepta verborum forma malignam Typhonis vim profligare, vti Author est Serapion Nicæus. Arabibus dicitur البنج, Coptitis ⲟⲥⲕⲉⲛⲉⲙⲟⲩ.

Hyoscyamus.

§ IX. ⲥⲉⲫⲥⲉⲫ corruptè apud Apuleium c. 19. *Sophosph*, eadem herba est, quam Arabes زراوند *Zeraund*, Latini, Græcique Ἀριστολοχίαν appellant. Codex Vaticanus.

Aristolochia.

زراوند حشيشة لمصريون سفسف طولها نحو من شبر ولون زهره فرفيري منتن الريح

Zarund herba Ægyptijs Saphseph, longitudo eius palmus, & color floris purpureus, grauis odoris. Aben Sina verò:

زراوند جلا ملطف مفتح مرقق جذاب يجذب الشوك

Zarund virtutis est abstergentis, aperientis, attenuantis, & attrahentis, trahit enim spinas & surculos. Hebræus Interpres Aben Sinæ ita dicit:

זראונד ביונית ארסטולוגיא במצרים ספסף עליו לעלי הצמח שנקרא הביום והוא מין הלבלב:

Zarund, Græcè Aristolochia, Ægyptiacè Saphseph, florem alit similem flori, qui dicitur Habium, (fortè Apium putat) *& est species Lablab*. Prophetas Ægyptios eam Ligeam appellasse, Author est citatus Apuleius.

§ X. ⲥⲉⲙⲙⲉⲩⲡⲓ in Ægyptiaca lingua denotat eam herbam, quam nos Chamæleam aut Mezerium vocamus; ita Codex Vaticanus:

Chamælea.

المزرين اسود فهي حماليون لمصريون سامور

Metzerin nigrum herba est eadem cum Chamælea, Ægyptijs dicta Samur. Hebræus etiam cum Marrubio confundit:

כמאליון הוא מין מהרוין והוא שחור:

Cha-

Chamæleon ex genere Marrubij, & est nigro colore herba. De hac, & præcedente herba, nullum inter hieroglyphica vestigium reperi.

§ XI. ⲉⲙⲓⲛⲓⲟⲛ Ægyptijs idem est ac herba Dracontæa; ita Apuleius cap. 14. *A Græcis*, inquit, *dicitur Dracontæa, alijs Asclepias, alijs Pithonion, alijs Anchomanes, alijs Sancromaton, quibusdam Ancryssa, aliquibus Chereon, nonnullis Sceon: item Dorcadion, Prophetæ Typhonion vocant, alij Crocodilion, alij Ostanes; Zoroaster Theriophonon, Ægyptij Eminion; Draconis sanguine fertur nata*. Dicitur autem Pythonion, eò quòd ex Pythonis serpentis sanguine nata feratur; Typhonion, quòd Typhonis, hoc est, igneæ naturæ sit; Crocodilion, quia amica Crocodilis; Θηριόφονον, quia causticâ quâdam vi occidit animalia eam sumentia. Sunt qui hanc Dracontæam cum Culcasia confundant; perperam; siquidem Culcasia, quam & natiuam Brassicam appellant, gratissimum sese præbet Aegyptijs edulium. Dracontæa autem, siue ⲉⲙⲓⲛⲓⲟⲛ idem ijs videtur esse, quod nobis Arum; quam herbam è genere Dracontææ esse Mathiolus docet & Clusius, quæ & mordacitate quâdam igneâ seu causticâ vi maximè pollet; ita vt in insaniam eam sumentes ferè redigat, vnde & nomen Aegyptiacum videtur traxisse, quasi mente moueat: etsi quidam Arum quoque cum Colocasia confundant. Dicimus itaque Eminion, neque Colcasiam, neque Arum esse, sed Dracontæam maiorem, quæ & thyrso pellem maculatam, & flore, folijsque linguam serpentum refert, & eo ipso tempore è terra pullulat, quo serpentes; & eodem, quo serpentes, conditur. Aegyptiorum traditio est, sanguine ex vulnere ab Horo Typhoni inflicto, teste Apollodoro, natam esse; vnde non sine ratione Pythonion, Dracontæa, Typhonion dicitur; vsus eius erat in sacris, quibus Typhonem placare contendebant.

Dracontæa.

Mathiolus.

§ XII. ⲡⲉⲙⲡⲧⲉⲙⲫϯ, id est, *Donum Dei*; ita vocant Aegyptij Verbenacam, herbam satis notam, & Magicâ quâdam vi præditam, corruptè ab Apuleio *Pemsempte* dictā. Prophetas eam Iunonis lachrymam vocasse Chiron Author est apud Apuleium: Græcè inquit, ἱερὰν βοτάνην, alij περιστερεῶν ὀρθὸν, alij διόσδατον, alij πεχόεβον, alij παίχρωμον, alij Colletis: Demetrius & Aesculapius Cyparisson, Pythagoras Erisceptron, alij Aristeron, Aegyptij Pemsempte, Prophetæ ἥρας δάκρυον. Dicitur etiam πεμπτέμφθα *Donum Dei*, & ἱερὰ βοτάνη, ab vsu, quia eâ in sacrificijs vtuntur Aegyptij; περιστερεῶν, eò quòd Columbis sit amica & sympathica; παίχρωμον, quòd vsus eius omnibus conueniat; Erisceptrum, vel meliùs, τὸ τοῦ ἔρωτος σκῆπτρον; *Sceptrum amoris*, quòd in philtris vsus eius adhiberetur; Lachrymæ Iunonis denique à Mythologis nomen inuenit.

Verbenaca.

Apuleius.

§ XIII. ⲁⲛⲧⲟⲩⲉⲣⲙⲃⲟⲩⲥ Apuleius corruptè Antuermbesus, id est, *Lingua Bouis*, siue Græcè βούγλωσσον; hanc cum Hierophantis Chiron appellat γόνον τοῦ αἰλούρου, *Semen Felis*; Arabes لسان الثور *Linguam Bouis*; eius vires vide apud Apuleium c. 41. De hac herba cùm nihil inter hieroglyphica repererim, de ea quoque ampliùs dicere superuacaneum esse ratus sum.

Buglossa.

Marrubium. § XIV. ⲁⲥⲧⲉⲣⲟⲡⲏⲕ ✣ Ægyptiacè, idem eſt ac *Oculus Sideris*; eamque herbam dicimus, quam Latini Marrubium, πράσιον Græci, Hierophantæ nunc αἷμα τοῦ Ταύρου, *Sanguinem Tauri*, nunc γόνον τοῦ Ὥρου id eſt, *Semen Hori*, appellant. ita Author Vaticanus.

فراسيون حشيشة مرة الطعم لمصريون استرب جارة في الثانيا يابس في الثلثة ✡

Phraſium herba amari ſaporis, Ægyptijs Aſterop, calida in ſecundo, ſicca in tertio gradu. Cui adſtipulatur Hebræus Aben Sinæ Interpres.

פראסיון הוא עשב בלועז מרוביום מרה מטעם מפתח וממרק ומתיך וממס ומחתך:

Id eſt, *Phraſium herba eſt Marrubium lingua extera, amari ſaporis, aperit, abſtergit, liquefacit, reſoluit, & incidit*. Dicitur Oculus Sideris, id eſt, Solis, eò quòd in ſacris Hori magnus eius herbæ vſus. Vnde & Myſtæ eam vocabant γόνον τοῦ Ὥρου, *Semen Hori*, quem nos Solem interpretamur alibi. Vtebantur hâc herbâ Sacerdotes in ſacrificijs Hori & Serapidis, vti ſuo loco dicetur; pollet enim multùm Horæâ ſeu Phœbæâ virtute, id eſt, Solari, maximuſque eius in Medicis vſus erat.

Scilla herba ſeu Cæpa muris. § XV ⲥⲩⲗⲏⲕⲱⲱ ✣ nos eam herbam, quam Scillam vulgò vocant, interpretamur: Arabes eam vocant اسقيل *Eskil*, ſiue بصل الفر, *Cæpam muris*, Hieromanthæ Aegyptij τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Τύφωνος, id eſt, *Oculum Typhonis* appellant. ita Apul. c. 42. & Hali eam Scillam quoque putat.

اسقيل هو بصل الفار سمي بذلك لانه يقتل الفار وهو حريف قوي فقال قوم لانه العنصل لمصريون سليطا ✡

Eskil eſt cæpa muris, ita dicta, quòd mures interficiat, & eſt acuta vehementer, & voluerunt aliqui eam eſſe Scillam, Ægyptijs dicitur Slitha. Vocatur autem Typhonia herba, ob ſummam nocendi vim, & facultatem prorſùs igneam, cuiuſmodi Typhonem fuiſſe Plutarchus docet, lib. de Oſir. & Iſide. Ideo Aegyptij non malè hanc Typhonis oculum, cùm à colore igneo ſubflaueſcente, tùm à figura & qualitate aduſtiua, appellarunt. Nam vt rectè Aben Sina ait:

اسقيل لونه اصفر الى البياض ومنه جنس سمي قتل وظن بعضهم لانه البلبوس من اجل علامة التي وجدها ✡

Eskil coloris flaui ſubalbeſcentis, & ex ea genus quoddam veneni prorſùs lethiferi, & putauerunt aliqui, quòd ſit ipſe bulbus Napelli, propter ſignum quod inuenerunt in eo. Interpres Hebræus dicta confirmat:

אשקיל הוא בצל עכבר חם בשלישית יבש בשנית ימתיך ומרקיק מאוד:

Askil cæpa muris, calida in tertio gradu eſt, & ſicca in ſecundo, eſtque reſolutiua, & attractiua ſanguinis, aduſtiua, vlceratiua, ſubtiliatiua, & inciſiua, cum virtute vltra virtutem ſuæ calefactionis. Quos omnes effectus Typhonios eſſe, quis non videt? Hanc herbam Aegyptij Sacerdotes, teſte Plutarcho, tanquam Typhonium quid & prorſùs exitiale, ſummoperè deteſtabantur, tùm ob virulentiam huius plantæ, tùm ob contrarietatem, quam cum

Luna

Luna habet: crescente siquidem Luna, decrescit, & decrescente Luna, crescit. Quæ itaque de cæpis narrat Plutarchus abominationi habitis apud Aegyptios, id nequaquam de cæpis ordinarijs, quo edulio nil in Aegypto tritiùs, sed de cæpa scillitica intelligendum esse scias; quam & non sine causa oculum Typhonis appellabant. Cæpas quas abhorrebant Aegyptij.

§ XVI. ⲥⲉⲙⲉⲧ ⁂ idem est ac Nasturtium nostrum, de qua herba vide Apuleium cap. 20. & Aben Sina, voce حرف aliosque Latinos Botanicos. Nasturtium.

§ XVII. ⲧⲓⲁⲃⲟⲣⲓⲛ ⁂ vox Ægyptia est, significans eam herbam, quam Arabes بابونج *Babungs*, Latini Chamæmillam, Græc. παρθένιον, ἀργυρόκαλβον, χρυσόκαλον vocant, cuius virtutes & proprietates vide apud Aben Sina voce citata, & Chironem apud Apuleium. Chamæmilla.

§ XVIII. ⲥⲧⲉⲙⲉⲫϯ ⁂ *Cura Dei*, corruptè Apuleio Thephin vel Themphin, eam herbam esse dicimus, quam Arabes *Basielraghi*, Græci πολύγονον, πολύκαρπον, χιλιόφυλλον, Mystæ γόνον τῦ ἥρωος, *semen Herois* vocant, Latini denique Sanguinariam, Proserpinacam, à serpendo per terram ita dictam; quidam etiam Miserdiuinum vocant, de quibus vide Botanicos, voce Polygonon. Sanguinaria herba.

§ XIX. ⲡⲓⲁⲗⲗⲓⲁ ⁂ vel vt Hierophantæ eam nominant, ⲁⲥⲫⲟ ⁂ teste Chirone apud Apuleium, est idem ac Cyclaminus, de quibus suo tempore copiosior dabitur dicendi locus. Cyclaminus

§ XX. ⲉⲧⲟⲩⲱⲓ ⁂ corruptè Apuleio *Etui*, interpretamur capillum Veneris, siue πολύθριχον, quam & Græci ἀδίαντον, Arabes برشياوشان *Barschiauschan* vocant: nascitur in locis humidis, & fontium parietibus familiaris est. Capillus Veneris.

§ XXI. ⲡⲓⲥⲓⲛⲉ ⁂ vel ⲡⲙⲏⲣⲓⲙⲧⲉⲛⲏⲣⲓ ⁂ herba est, quã *Prolem Solis*, interpretamur, estque Heliotropium, teste Chirone apud Apuleium, qui & id ἡλιότροπον, quod ad Solem se continuò vertat, appellat; alij ἡλιοῦρον, id est, *Caudam Solis*, eò quòd vt animal Caudam, ita Sol hanc herbam sequi faciat. Vocatur & Sideritis, quòd sicut magnes ferrum, ita Sol hanc herbam trahat. Ægyptij hanc herbam in summo honore & æstimatione habebant, cùm absolutissimam flore suo Solis imaginem exhiberet. Hanc inter hieroglyphica optimo sanè iure Accipitri appictam reperio; est enim Accipiter Sol: herbæ verò flos Solis exhibet sponsam, quæ Solis amore rapta eum motu sollicitudinis pleno sequitur, tantâ constantiâ, vt in mensuræ temporis hieroglyphicum ideò eum assumpserint Ægyptij. Heliotropiũ

§ XXII. ⲙⲉⲛⲓⲡϯ ⁂ idem est, ac *Genius Lunæ*, corruptè Apuleio *Emenipse*, estque ea herba, quam Dictamnum Latini, ἀρτεμίδιον, videlicet à Diana, quæ Lunæ Genius est, appellant Græci; vocatur & eadem de causa à Theophrasto σπερμογόνος, *Sperma Lunæ*. Dictamnus. Theophrastus

§ XXIII. ⲗⲟⲧⲟⲙⲉⲧⲣⲁ ⁂ corruptè Apuleio *Lotonietra*, herba est, quam Nymphæam Ægyptiam vocamus, Lotusque dicitur, de cuius mira vi vide Theophrastum. Dicitur autem Lotometra, quòd Cœli cursum Nymphæa, seu Lotus.

sum

ſum, ſeu Solis ſuo flore quaſi metiatur, eiuſdem prorſus virtutis, quâ præcedentem plantam præditam docuimus. Arabes vocant نيلوفر *Nilufar*; etſi Nilufar diſtincta ſit à Lotometra; hæc enim præbet edulium ſuauiſſimum Ægyptijs, ob vim tamen extinctiuam caloris noxia eſt. Eſt igitur Nilufar propriè idem cum noſtra Nymphæa, quam Algam ſiue Papauer paluſtre vulgò vocant, à virtute extinctiua Veneris; quidam etiam clauum Veneris dixêre, vocaturque ab Ægyptijs ⲂⲒⲔⲒⲚⲦⲌⲈ.

Nufar ſeu Nilufar herba

§ XXIV. ⲠⲢⲀⲦⲌⲒⲀ id eſt, *Vinculum religionis*, eò quòd ab illicitis deſiderijs carnis hominem vſus huius herbæ vindicet; ita Author Vaticanus.

نيلوفر هو كرنب الما ويسمي حب العروس وحراس النسكي برد ورطب في الثانيه شرابه ملطف جدا

Nilufar Caulis aquaticus eſt, & vocatur Granum ſponſi, & cuſtodia continentiæ; frigidus & humidus in ſecundo gradu, & potus vehementis extinctionis eſt. Cui conſentit Interpres Aben Sina Hebræus his verbis:

נילופר או ננופר עשב יצמח במי האגמים ויעיל לחסר הסרח ויחסר תאות ומפיא טפת הזרע בסגולה שבו:

Nilufar ſeu Nenufar herba eſt germinans in aquis paluſtribus, minuit luxuriam, frangit vehementer deſiderium coitus, & congelat ſperma, occultâ quâdam proprietate, quæ in ipſa latet. Quibus conſonant verba Dioſcoridis. Νυμφαῖα ἐν ἕλεσι καὶ ὕδασι στασίμοις. Φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια κιβωρίῳ σμικρότερα δὲ καὶ ἐπιμηκέστερα, πρὸς ὥς ὑπερέχοντα τοῦ ὕδατος, πίνεται δὲ ἡ ῥίζη καὶ πρὸς ὀνειρωγμοὺς ἀφαιρεῖται γὰρ τούτους. ἀτονίαν δὲ ἐργάζεται αἰδοίου πρὸς ὀλίγας ἡμέρας εἰ τις ἐνδελεχῶς πίνοι. *Nymphæa*, inquit, *in paludibus, ſtagnantibuſq; aquis naſcitur, folia habet Fabæ ſiue Loto Ægyptiæ ſimilia, at minora, oblongioraque, plura ab vna eademque radice prodeuntia: bibitur contra Veneris inſomnia, eadem enim omninò adimit, quin & aliquot continenter diebus epota, inſtrumenta generationis ita debilitat, vt omni tentigine ſublatâ, frigidi ac impotentes reddantur, qui biberint.* De hac herba ita loquitur Proſper Alpinus in libro de plantis Ægyptijs c. 34. *Hanc*, inquit, *herbam eandem prorſùs cum Nymphæa, quam Arabes Nuphar appellant, exiſtimo, in toto quidem flumine Nilo Aegyptia loca lambente, nulla alia planta eſt inuenta, quæ notas Loti præſeferat, quàm Nymphæa ipſa, quæ profectò planta ſimilis eſt, vt de Loto affirmat Dioſcorides, Colocaſiæ ſeu Fabæ Aegyptiæ; floremq; fert album* (loquor de maiori Nymphæa) *lilio valde ſimilem, quem his verbis expreſſit Theophraſtus: flos candidus lilijs foliorum anguſtia proximus; verè enim hic maioris Nymphææ flos eſt, qui Sole occidente clauditur, atque ſub aqua occultatur, atque oriente ſupra aquas aſſurgit, & foras exit, aperiturque; quod non modò in Aegypto, verùm in multis Italiæ locis in hac planta obſeruatur, maximèque in locis circa Venetias, lacunoſis & paluſtribus; valles ſiquidem Morgheræ & Meſtri plurimas has plantas ferunt, in quibus quiſque, quod à Theophraſto, Dioſcoride, atque alijs multis de Loto dicitur, planè obſeruari poteſt.* Hanc herbam quoque Theophraſtus dicit in Euphrate creſcere, caulem ipſum & florem veſpere mergi vſque ad medias noctes, totumque abire in altum, vt nè dimiſſa quidem manu poſſit inueniri, verti deinde, paulatimque ſuberigi, & ad exortum Solis

Proſper Alpinus.

emer-

emergere extra aquam, ac florem patefacere, atque etiamnum exurgere, vt planè altè ab aqua absit. Quid porrò Ægyptij per hanc herbam hieroglyphicè indigitauerint, fusè in Tabulæ Bembinæ expositione declarabitur, & in Obelisco Pamphilio passim de ea agitur.

§ XXV. ⲥⲟⲩⲙⲉⲟⲛⲓⲁⲥ ⳿ Mentastrum interpretamur, ab Hierophantis dictum ἀτέμμα τῦ Ἀπόλλωνος, in sacris Ægyptiorum vsus eius persrequens; Arabibus dicitur Naanaa, de quo Aben Sina. Mentastrum.

نعناع حار يابس في الثانية وفيه رطوبة فضيلة فيه قوة مسخنة قابضة
تمنع واذا اترك طاقات منه في اللبن لم يتجبن ✡

Naanah calida & sicca in secundo, & in ea humiditas superflua, visque in ea calefactiua, stiptica, probibens; & cùm frusta ipsius in lacte ponuntur, id nunquã in caseum condensabitur. Vocatur & Semen Solis ab Arabe Ali, voce iam citata. Lego quoq; Mentham ab Hierophantis αἷμα καὶ γόνον τῦ Ἄμμωνος appellari. Vide Apul. c. 94. Vsus Mentastri ob odoris suauitatem, & phœbæam, quâ pollet, virtutem maximus erat in sacrificijs Osiridis Solaris, & Eubulus Ægyptius testatur lib. de odoribus.

§ XXVI. ⲥⲟⲩⲙⲓ ⳿ idem est ac Seriphium, siue Absynthium marinum: Ali id describit his verbis: Absynthium marinum. Ali Arabs.

ابسينتين ينبت في المصر كثيرا ويسمونها سومى وحشيشة تشبه لورق الصعتر
وفيه مرارة وقبض وحرافة ✡

Absynthium germinat multum in Aegypto, & vocatur Sumi, herba similis folio Origani, & in ea amaritudo, & stipticitas, & acuitas summa. Hæc herba pulchrè expressa in tabula Bembina in manu Isidis, cui sacra erat, conspicitur; eius mystica significatio erat, quòd sicuti Isis Luna temperat siccitatem Solis, aquas verò quibus influit, naturali quâdam acrimoniâ radiorum dissoluit, subtiliatque; ita Seriphium, aquis malignâ qualitate imbutis impositum, eas corrigit, & à malignitate vindicat. Sed de hoc vide, quæ copiosiùs scripsimus in Obel. Pamph. & tabulæ Bembinæ expositione.

§ XXVII. ⲁⲫⲗⲟⲫⲟⲩⲙ ⳿ hâc voce, teste Chirone apud Apuleium, vocant Aegyptij herbam, quam nos vulgò Mercurialem vocamus, solutiuâ vi præditam; Mystæ αἷμα βασιλεῖον, id est, *Sanguinem regium* vocant. Mercurialis herba.

§ XXVIII. ⲟⲩⲱⲁⲩⲛ ⳿ idem est ac Bryonia; Officinis vitis alba, Arabibus فاسيرا *Phasira*, cuius vires vide apud Botanicos. Bryonia.

§ XXIX. ⲫⲉⲛⲡⲣⲉ ⳿ nihil aliud est, quàm Scolopendria, quam quidam cum Asplero confundunt, eò quòd potu sumpta splenem minuat, spleneticisque prosit. Arabibus ✡ اسقولوفندريون Scolopendria

§ XXX. ⲁⲣⲁⲃⲟⲩⲥⲁⲗⲉⲙⲟⲛ idem, quod Cyclaminus est; ita ex Chirone Apuleius, Græcis πολυκέδωρον, Arabibus جويباذس *Baiàns*, de quo vide Aben Sina, Serapionem, aliosque Botanicos Arabes. Cyclaminus:

§ XXXI. ⲡⲁⲛⲧⲁⲅⲁⲑⲁ est idem, quod *Omne bonum*, vel *ad omnia bonum*, estque herba, quam alij Origanum, alij Pulegium appellant. Vide Apuleium c. 93. Antonium Musam, Colium Aurelianum, aliosque veteres Medicos. Origanum seu Pulegium Apuleius. Anton: Musa

§ XXXII.

Ruscus. § XXXII. ⲁⲗⲙⲏⲟⲩⲥ corruptè Apuleio *Sremeeos*, dicimus esse fruticem, quem Ruscum vulgò vocant. Græci μυρσίνην ἀγρίαν, *Myrtum syluestrem*, Arabes خارم, Aegyptij, teste Chirone apud Apuleium, αἷμα Τιτάνων, *Sanguinem Titanum*, vel *Myrtum Alexandrinam*, الكنة المكندرية, vel etiam αἷμα Ἴβιδος, *sanguinem Ibidis*, appellant. Hanc herbam in conflictu Deorum ex sanguine Titanum ortam, Author est Eubulus l. de Deorum in Aegypto metamorphosi. Ibidis verò sanguis vocatur, quia hic Crocodilos siderat, qui Titanes seu Typhoniã turbam exprimunt; quam virtutem cum hæc præsens possideat, mirum non est, hanc ab Ibidis sanguine etymologiam nactam esse.

Cuscuta. § XXXIII. ⲁⲉⲛⲧⲱⲣⲟⲃⲟⲛ nos Cuscutam interpretamur, quasi diceres, ὄροβον τῶν δένδρων, id est, *Orobum arborum*, siue ὀροβάγχην τῶν δένδρων, herbam arbores strangulantem, siue in arbores tyrannidem exercentem; cuiusmodi Cuscutam esse, nemo nisi ἀφυτόγνωμος ignorat. Sunt tamen, qui Smirnium, siue Olusatrum Ægyptios hoc nomine appellasse velint, sed perperam: est enim insignis inter has herbas differentia, vt peritis constat.

Portulaca. § XXXIV. ⲙⲟⲩⲧⲙⲟⲩⲧ idem significat, quod *liberans à morte*: ita Portulacam Ægyptij vocabant: Hierophantes verò αἷμα Ἄρεος, *sanguinem Martis*. Author Vaticanus.

بقلة الحمق حشيشة احمر معروفة لمصريون متموت بارد في الثالثة رطب في الثانية

Portulaca herba nota, Aegyptijs Motmut: frigida in tertio, & humida in fine secundi. Vocatur autem Motmut in Ægyptiaca lingua, eò quòd febribus malignis, & omnibus inflammationibus Ægypto proprijs, mirificè & vnicè conferat. Sanguinem Martis vocabant Mystæ μετὰ τὴν ἀντίφρασιν, eò quòd adustam & torridam seu Martiam bilem frigiditate atque humiditate suâ temperet, malignitatẽq; eius expellat, teste Abē Sina فينفع من الحميات الحارة & quòd febribus calidis mirum in modum profit. Hanc herbam in Tabulæ Bembinæ expositione cum mysticis suis rationibus illustratam vide.

Betonica. § XXXV. ⲥⲡⲁϯⲱⲡⲓⲁ quam corruptè Antonius Musa *Hierathiorine* vocat, Betonicam dicimus esse herbam, innumeris, vt cum Theophrasto loquar, virtutibus præditam; vnde non sine causa sacra Horo dicebatur Veteribus; quam & ψυχότροφον, id est, *animi nutricem* haud incongruè dictã lego, quia capiti, quod intellectricis animæ sedes, & habitaculũ est, mirificè confert. Verùm qui plura de viribus huius herbæ desiderat, consulat citatum Antonium Musam in particulari de ea conscripto libello, Apuleium, Theophrastum, Dioscoridem, aliosque veteres Botanicos.

Anton. Musa. Dioscorides. Apuleius. Theophrastus

Coriandrum. § XXXVI. ⲟⲭⲉⲱⲛ Coriandrum est: ita Arabes Botanici sæpè citati in voce كزبرة *Kazbare*, quod Coriandrum significat.

Atque hæc sunt, quæ de Aegyptijs plantis dicenda existimaui; quorum quidem in sequentibus hieroglyphicorum interpretationibus amplior fiet mentio.

SYN-

SYNTAGMA I. MENSA ISIACA, SIVE TABVLA BEMBINA.

SERENISSIMO PRINCIPI

LEOPOLDO GVILIELMO

Archiduci Austriæ, Supremo Belgij & Burgundiæ Gubernatori, nec non Magno Teutonici Ordinis Magistro.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

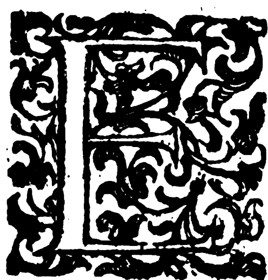

N aureis illis beatisque Ægyptiacæ felicitatis seculis ad regium dignitatis culmen euectis, post peractam inaugurationem, mox opulentum conuiuium parari solitum fuisse refert Athenæus; in quo quot fercula, tot symbolica virtutum regiarum, & ad regnum benè beatèque administrandum necessariarum schemata, stupenda hieroglyphicorum metamorphosi adornata ponebantur; vt Rex regium thronum subiens, insolenti hâc symbolorum parastasi, veluti tacito quodam documento sollicitatus, quod ex commissi sibi officij administratione potissimùm competeret, id ex subtili hoc & pleno ingenij apparatu addisceret. Mensam hoc loco Augustæ Serenitati Tuæ, *non ciborū corruptibilium, non eduliorum hominibus æquè ac brutis communium varietate stratam, apponendam duxi, sed vt cum priscis loquar, nectare & ambrosia refertam Deorum immortalium; ex qua quotquot gustassent, eos filiorum Dei consortio beatos, æternas in Elysijs campis choreas acturos sibi persuadebant Ægyptij. Quicquid enim in totius Ægyptiacæ Sapientiæ ambitu mirum arcanumque existit, id mirificâ quadam Sacramentorum maiestate obuelatum in hac Mensa veluti in epitoma quadam spectandum exhibetur; vnicum proinde Sacerdotum speculum, cuius contemplatione, quid in humanarum actionum administratione amplexandum, quid fugiendum, veluti ex vberrimo quodam diuini Numinis Oraculo se exploraturos confidebant. Quamuis verò hæc Christiano pectori, vtpote suis inuoluta superstitionibus, non admodum curanda sint; quia tamen in densissimis etiam tenebris, & lutulentis meandrorum ductibus subinde pretiosi nitent Carbunculi, id est, sub quadam typorum analogia, Christianæ fidei ac veræ religioni haud absimilia sacramenta elucescunt, quæ, quo erga religionis cultum animo, quo ergà Deum Cælitesque pietate & veneratione esse debeamus, haud obscurè nos instruunt; non omninò aspernanda duxerim. Cùm itaque,* Auguste Princeps, *magnæ menti* Tuæ, *quâ Orbem penè vniuersum virtutum* Tuarum *admiratione defixum trahis, ità comparatum sit, vt symbolicis ingenij lusibus data opportunitate obnixè indulgeas; certè cui maiori iure, quam* Tibi *hanc præsentem Isiacæ Sapientiæ Mensam instruerem, inueni neminem. Quam quidem glorioso & heroico nominis* Tui *titulo tantò libentius consecro, quantò maiori gratitudinis obligatione me* Tibi, *ob innumera nullo non tempore collata beneficia, deuinctam esse sentio. Vale Belgij delicium, & seculi nostri Heroicum decus; & vnà me sub Serenissimæ protectionis* Tuæ *scuto, vt cœpisti, foueto.*

SYNTAGMA I.

Mensæ Isiacæ, siue Tabulæ Bembinæ Interpretatio.

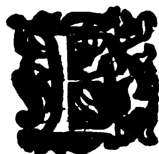
ΠΡΟΟΙΜΑΤΙΟΝ.

XHIBEO tibi tandem, Lector curiose, iam dudum promissam veram & genuinam celeberrimæ illius Isiacæ Tabulæ, quam à Bembo Cardinale eius olim possessore, Bembinam vocant, interpretationem; cuius lectioni antequam te committas, hæc à te paucis contendo: Primò vt Tabulâ in multiplices suas areas distinctâ, nec non diligentissimè suis signatâ literis ante te positâ, verba cum figuris exactè conferas; deinde rationes ad mentem Veterum Ægyptiorum adductas, non perfunctoriè aut superficie tenus, sed alta mentis trutina sedulò ponderes & expendas; ordinem denique & rerum expositarum contextum, ea qua in rerum abstrusarum notitia diligentia fieri & potest & debet, obserues. Quæ si præstiteris, rectum quoque, sincerum, & ingenuum, nullis cauillis obnoxium de vera & genuina eiusdem à me peractâ interpretatione iudicium te daturum confido. Vale, eaque fruere.

CAPVT I.

De nomine & origine huius Tabulæ Isiacæ.

ΥΜΕΘΟΔΕΡΩΣ in hoc libro processuri, ab ea Tabula interpretationis nostræ exordium ducere statuimus, à qua cœterarum ordine secuturarum rerum argumenta, veluti à fonte riui dependent. Tabula dicitur Isiaca, quia Isiacæ, hoc est, Ægyptiacæ Theologiæ summam continet; Bembina dicitur, eò quòd Bembus Cardinalis summo Reipublicæ literariæ bono eam primus ab interitu vindicatam Orbi protulerit. Nam à fabro quodam ferrario, qui illam in Borboniana Vrbis direptione comparauerat, pretio non contemnendo redemptam, veluti admirandum quoddam veteris Sapientiæ monumentum in Museo suo rebus omnibus ad literarum, antiquitatumque notitiam spectantibus instructissimo vsque ad mortem conseruauit: quo fatis functo tandem Duci Mantuæ cessit, in cuius Gazophylacio inter illustrium antiquitatum monumenta asseruata fuit, vsque ad annum 1630, quo in miseranda Mantuanæ Vrbis direptione ita euanuit, vt tametsi summo studio institum sit, vt sciretur, quid tandem de ea factum sit, in hunc vsque diem nemini explorare licuerit. Tabula longitudinem habuit quinque palmorum, latitudinem quatuor. Tota ærea fuisse perhibetur, & figuris partim encausto, quod Smaltum vocant, partim argenteis lamellis, quibus figu-

> Tabula Isiaca seu Bembina, cur ita appelletur.

> Bembus Cardinalis Isiacam tabulam conseruauit.

> Bembina tabula in direptione Mantuæ perijt.

> Bembinæ tabulæ magnitudo, materia, & ornamenta.

figurarum ornamenta & habitus mirè condecorabantur, affabrè insertis, constitisse; quam & primus omnium cælator eximius Æneas Vicus Parmensis, curâ Torquati Bembi, ad prototypi magnitudinem summo studio ac diligentiâ æri incisam, Ferdinando I. Cæsari dedicauit. Hanc eandem deinde deficientibus exemplaribus denuò incidendam dedit Herwartius Ducis Bauariæ Cancellarius, quam & Theatro hieroglyphicorum insertam euulgauit; ex quo nos omni, quâ fieri potuit, diligentiâ eam, in minorem proportionem traductam hîc curioso Lectori exhibemus. Quod dum facimus, non parua difficultas exoritur, an à Veteribus Romanis, an ab Ægyptijs monumentum hoc, inter cœtera sanè celeberrimum, confectum fuerit? Non desunt, qui Tabulam hanc à Romanis concinnatam sentiant; alij, ex Aegypto vnà cum alijs rerum Aegyptiarum monumentis, quibus vnicè Romani inhiabant, allatam, & in Isidis templo positam asserunt. Atque hi veriùs mihi coniecturare videntur. Certè Tabulam in Aegypto à veteribus Hieromantis concinnatam, ipsarum figurarum ratio, & mystica compositio, quin & artificium stylusque pingendi, quæ Aegyptiacum ingenium prorsùs sapiunt, sat superque demonstrant, minimè verò à Romanis, quorum proprium erat, nunquam Aegyptiacum simulachrum adeo purum effingere, quin semper nonnihil illi ex Latia Theosophia depromptum affingerent; quemadmodum passim toto hoc Opere demonstratum fuit. Cùm itaque Tabula hæc præsens purè hieroglyphica sit, nec quicquam ex cœterarum Gentium literatura, aut sculptura, picturaue admistum habeat; irrefragabiliter concluditur, illam ab Aegyptijs, & in Aegypto, & quod ampliùs est, ante Cambysis in Aegyptum factâ irruptione, eo videlicet tempore, quo maximè hieroglyphicæ literæ in Aegypto florebant, confectam esse. Accedit quòd ea confici non potuerit, nisi ab ipsis Hierogrammatistis, quorum officium erat, hieroglyphicas inscriptiones disponere, dispositas Obeliscis, saxis, valuis, mensis Templorum incidendas tradere; quæ quidem characterum notitia, cùm iam veterum Romanorum temporibus defecerit, certum est, hanc à Romanis perfici nullâ ratione potuisse; à priscis itaque Aegyptijs confecta fuit.

Bembina Tabula ex Aegypto fuit Romam translata.

CAPVT II.

Quæritur quem hæc tabula vsum habuerit apud Aegyptios.

ADyta Ægyptiorum, in quibus Sacerdotes sacra operari, ritusque, & cœremonias suas exercere solebant, subterranea loca erant, singulari quodam artificio ita constructa, vt nihil non mysteriosi in ijs occurreret. Muri ex omni parte pleni tùm hieroglyphicis picturis, tùm sculpturis, in quorum medio ara erat posita, cuius planum seu abacus erat hieraticis literis insignitus; iuxta mensam fauissa seu cisterna erat sacra, Niloticâ aquâ, quæ per occultos meatus illuc deriuabatur, referta: in men-

Adyta Aegyptiorum Sacerdotum qualia, & quibus rebus instructa.

ſa verò maximorum Numinum ſimulachra, & tota Geniorum concatenata ſeries adeo reconditis ſymbolis exhibebantur, vt non tantùm, quemadmodum ſtultè ſibi imaginabantur, ſummorum myſteriorum abditos receſſus notarent, ſed & ad quemcunque voluiſſent Geniorum, per horridas & execrandas adiurationes, analogoſque ritus & cœremonias ſiſtendum, efficaciam haberent infallibilem. In his itaque adytis ſeu remotis ab omnium hominum conſortio receſſibus docebatur Theologia illa myſtica Ægyptiorum arcanior, hieroglyphiciſque deſcripta ſymbolis, Sacerdotalis ordinis hominibus tradebatur. Quæ omnia teſtatur Arnobius cùm de Ægyptio Mago loquitur; *Magus*, inquit, *ſuis clandeſtinis artibus omnia illa perfecit, Ægyptiorum ex adytis potentium Angelorum nomina & remotas furatus eſt diſciplinas*. Clemens Alexandrinus de Pythagora diſſerens: Ὁ Πυθαγόρας περιετέμνετο, ἵνα δὴ καὶ εἰς τὰ ἄδυτα κατελθὼν τὴν μυστικὴν παρ' Αἰγυπτίων ἐκμάθῃ φιλοσοφίαν. *Pythagoras circumciſus eſt, vt in adyta intromiſſus myſticam ab Ægyptijs traditam diſceret Philoſophiam*. Iuſtinus Martyr quæſt. ad Ortodoxos 25. Τίμια δὲ ἦν ποτὲ παρ' Αἰγυπτίων μαθήματα τὰ ἱερογλυφικὰ καλούμενα τὰ ἐν τοῖς ἀδύτοις οὐ τοῖς τυχοῦσι, ἀλλὰ ἐν τοῖς ἐξαιρέτοις παραδιδόμενα. ἀστρονομία δὲ καὶ ἀστρολογία παρ' αὐτοῖς τότε χυδαῖά τε, καὶ πεζὰ, καὶ ἀγοραῖα μαθήματα λέγεται. *Id temporis hieroglyphicæ diſciplinæ in pretio erant apud Ægyptios, quæ in adytis tradebantur lectiſſimis quibuſuis, non hominibus de triuio; Aſtrologia verò abiecta, circumforanea, & vulgaris erat apud eos*. S. Clemens ad Iacobum de Hæretico Mago quodam dicebat; Εἰς Αἴγυπτον πορεύσομαι, καὶ τοῖς τῶν ἀδύτων Ἱεροφάνταις καὶ Προφήταις φιλιωθήσομαι. *Ibo in Ægyptum, & Adytorum Myſtis, Sacerdotibus & Prophetis amicitia ſociabor*. Neque tantùm adyta Ægyptiorum ſummè celebrabantur ab omnibus, ſed & libri Magici, quibus coniurabant Dæmones, & ſui eos iuris facere nitebantur Sacerdotes, vti memorat Lucianus in Philopſeude: Εἶτα τὰς βίβλους λαβὼν, εἰσὶ δὴ μοι Αἰγύπτιαι μάλα πολλαὶ περὶ τῶν τοιούτων, ἧκε εἰς οἰκίαν, καὶ περιχεῖ σε ἀμφὶ τὴν φρικωδεστάτην ἐπίρρησιν Αἰγυπτιάζων τῇ φωνῇ. *Domus infeſtabatur à Dæmone, ego autem accepi libros, quos plures huiuſmodi apud ſe habebant, veni domum, & quàm maximè horrendo carmine Dæmonem exegi, vocem imitatus Æpyptiam*. Quinam alij ſunt libri huiuſmodi, niſi quos diximus, tabulæ varijs hieroglyphicis, id eſt, Magicis ſignis inſtructæ? Quæ adeo vera ſunt, vt vel ipſa Sacra Scriptura Hebræis huiuſmodi abominationes, quas in adytis ad morem Aegyptiorum in ſubterraneis locis exſtructis peragere ſolebant, exprobrare videatur. Tale adytum fuit, quod Deus Ezechieli monſtrabat c. 8. v. 7. *Et introduxit me ad oſtium atrij, & ecce foramen vnum in pariete, & dixit ad me; fili hominis, ſcinde parietem; & cùm ſcidiſſem parietem, apparuit oſtium vnum, & dixit ad me; ingredere, & vide abominationes peſſimas, quas iſti faciunt, & ingreſſus vidi*.

Theologia Aegyptiaca docebatur in adytis ipſorū. *Arnobius*.

Clemens Alex.

Iuſtinus Martyr.

Libri Magici Aegyptiorum Sacerdotum.

Adyta Hebræorum ad ſimilitudinē Aegyptiacorū extructa. Ezechiel 8.

והנה כל תבנית רמש ובהמה שקץ וכל גלולי בית ישראל מחקה על הקיר סביב סביב:

Et ecce omnis ſimilitudo reptilium, & animalium, & vniuerſa idola domus Iſraël depicta erant in circuitu per totum. Quid hîc aliud nobis exhibetur, niſi abſolutiſſima ſimilitudo adytorum Aegyptiorum? quorum proprium erat, omnes muros, valuas, tabulas, menſas, & altaria Deorum ſuorum imaginibus

nibus

nibus insignire, vt habet sacer text: *Et septuaginta Viri de Senioribus domus Israël; Et Iezonias filius Zaphan stabat in medio eorum stantium antè picturas, & vnusquisque habebat thuribulum in manu sua, & vapor nebulæ de thure consurgebat.* Vel vt Thargum habet: *Et columna nubis incensi ascendebat:* Quid aliud nobis exhibetur, nisi ritus & cæremoniæ Sacerdotum Aegyptijs Dijs in adytis suis sacrificantium? Atque ex his omnibus satis luculenter patet, fuisse adyta instructa omni hieroglyphicæ doctrinæ supellectile, quâ quicunque ordinis Sacerdotalis gradibus apti censebantur, imbuebantur. Inter cæteras verò adyti partes aræ & mensæ hieroglyphicis potissimùm insigniebantur schematismis; nè id, in quo summa mysteria conficiebantur, mysterijs carere videretur. Atque talis fuit mensa nostra Isiaca, seu tabula, quam nobis exponendam assumpsimus; quæ vti totius adyti pars fuit præstantissima, ita præ cæteris summâ curâ ac diligentiâ appabatur, vti hîc factum videmus. Mensam verò hanc aræ loco seruisse, inde constat, quòd Ægyptios secuti Hebræi, Græci, & Latini, aras & mensas passim confundunt. Hebræos fortunæ mensam posuisse, Isaiæ cap. 65. v. 11. habetur: העורכים לגד שלחן *Ponentes fortunæ mensam:* vti Thargom Vzielidis:

Thargum Vzielidis.

Adyta Aegyptiorum hieroglyphicis instructa.

Mensæ adytorum Aegyptiacorum instructæ hieroglyphicis.

Tabula Bembina erat Mensa seu Ara in adytis Aegyptiorum Isiacis.

Thargum Vzielidis.

והמסדרין למעוות פתורין ודחלתיהם אגנים:

Idolis suis mensas, & Dijs suis terrificis crateres. Vbi plerique Rabbini mensas cum aris confundunt, vti Tomo I. fol. 354. fusè ostendimus. Verùm vt hæc enucleentur:

Notandum, mensarum maximam fieri in omni antiquitate mentionem: erant enim Dijs consecratæ, & in locis sacris religiosisque repositæ; sine quibus nihil conficiebatur; in his mactare, immolare, omnis generis vasa reponere solitum erat. Hinc à Græcis θυωρὸς, ἐδάφιζω θυωρὸς appellabatur, id est, teste Hesychio, mensa sacris vsibus consecrata ἐν τῇ θυηφυλάσσεται, in qua ea, quæ Dijs offerebantur, reponebantur. vide Diogenem Laërt. in Pherecid. & Pollucem l. 4. de partibus Theatri. Arnob. l. 1. *Sacras,* inquit, *facitis mensas, salinorum appositu & simulacbris eorum. Mensæ,* inquit Festus, *in ædibus sacris ararum vicem obtinebant.* Vt proinde Cicero non sine ratione aras, focos, & mensas in Oratione de Aruspicum responsis appellare voluerit. *Deorum,* inquit, *ignes, solennes mensæ, abditi & penetrales foci.* Porrò mensam diuinis mysterijs aptam, Festus tradit Anclabrin fuisse dictam, vti & vasa quoque ænea, quibus Sacerdotes in sacrificijs vtebantur, Anclabria, nimirùm ab antiquo Plautino verbo Anclare seu Antlare, siue id à Græco verbo ἀντλῶ, id est, *haurio,* siue à prisca voce, *anculare,* quod idem ac *ministrare* significabat, deductum fuerit. Certè Deos Deasque olim Anculos & Anculas, siue ministras fuisse vocitatas, Festus suprà citatus sat superque demonstrat. Fuerunt autem diuersis Dijs diuersæ mensæ dedicatæ. Hinc mensas curiales Iunoni, quæ Κύρις dicebatur; mensas Mythriacas apud Pollucem Mythræ; mensas Aphrodisiæ Veneri; mensas denique Isiacas, Isidi consecratas, & vti diuersis Dijs consecratas, sic ex diuersis materijs Dijs analogis confectas fuisse

Mensarum Sacrarum frequens apud Antiquos vsus.

Hesychius. Dio: Laert.

Arnobius.

Festus. Cicero.

Mensæ sacræ appellabantur apud Antiquos Anclabræ.

Mensæ diuersæ diuersis Dijs dedicatæ apud Antiquos. Pollux.

Mensarum Dijs dedicatarum diuersæ materiæ.

fuisse legimus. Hinc Ioui & Apollini mensæ aureæ; Dianæ, Veneri, Iunoni, argenteæ; reliquæ Deorum turbæ, marmoreæ; ligneæ denique Deorum pedissequis Numinibus destinabantur. Valerius Maximus non alia de causa Dionysium Syracusanum tanto habitum odio fuisse tradit, nisi quòd neglectâ religione mensas aureas & argenteas ex Apollinis templo sustulerit. Et Cicero de natura Deorum; *Iam mensas*, inquit, *argenteas de omnibus delubris iussit auferri, in quibus quòd more veteris Græciæ inscriptum esset, Bonorum Deorum, vti se illorum bonitate dicebat*. Idem Verrem mensas Delphicas è marmore, crateras ex ære pulcherrimos, vim maximam vasorum Corinthiacorum ex omnibus ædibus sacris abstulisse dixit. Erant itaque, vt multa paucis complectar, mensæ sacræ nihil aliud quàm aræ; quæ apud Veteres tanta semper in veneratione fuerunt, vt inde prouerbia promanârint, pro aris & focis decertare, id est, nullam rem tanti æstimandam, quàm eam, quæ Deorum immortalium Numinibus consecrata fuerit; & Aristophanis illud, Ἐν ἀχαρνεῦσιν οἷσιν οὔτε βωμός, οὔτε πίστις, οὔθ᾽ ὅρκος μένει, *Quibus nec ara, nec fides, nec vlla durant fœdera*, de summè perfidis, quales Spartanos fuisse dicit, prolatum. Iurantes quoque manu aram tetigisse Virgilius docet:

Tango aras, medios ignes, ac Numina testor.

Et Cicero pro Flacco; *Is si aram tenens iuraret, nemo crederet*. Erant præterea aræ, siue sacræ Mensæ asyla & perfugia hominum sacrosancta. Cicero post reditum; *Qui nisi in aram tribunatus confugisset, vim Prætoris effugere non potuisset*. Idem pro Roscio; *Sicut in aram, sic confugit in eius domum*. Et in Tuscul. quæstionibus: *Tantâ progenie orbatum, cùm in aram confugisset, hostilis manus interemit*. Ab ara itaque non licebat supplices abstrahere, cuiusmodi erat ara Concordiæ, cuius meminit S. Hieronymus, ad quam si quis confugisset, tanquam ad Cæsaris statuam, auelli inde eum nefas habebatur.

Ex his fusiùs forsan, quàm par erat, expositis, patet, ararum, mensarumque originem non aliunde quàm ab Ægyptijs profluxisse; quibus, vti dixi, solenne erat, mensas in adytis ponere, non qualescunque, sed hieroglyphicis affabrè adornatis, tùm ad reuerentiam ritibus & ceremonijs conciliandam, tùm ad potentiùs efficaciùsque Numina, quæ adiurationibus suis sollicitabant, quorumque imagines symbolicis habitibus ibidem exhibebantur, trahenda, institutas. Has in medio templi seu adyti ponebant, teste Aben Va schia in lib. de seruitute Ægypti:

والفيلسوفين مصر اقيموا في الهيكل المايدة منقوشة في حروف الطيور

Et in templo erat mensa, in qua omnis generis literæ & figuræ animalium incisæ spectabantur: Atque talis haud dubiè mensa fuit hæc præsens tabula hieroglyphica ære fulgida, splendore diuinitatis, quæ in ea coli putabatur, prorsùs æmula. Atque hæc de vsu tabulæ sufficiant.

Valerius Maximus.

Cicero.

Mensæ sacræ Antiquorum erant Aræ.

Virgilius.

Cicero.

Mensæ sacræ ædes sacrosanctæ.

S. Hieronymus.

Mensarum seu Ararum origo ab Aegyptijs profluxit

Aben Vaschia

Mensæ sacræ in adytis Aegyptiorum ponebantur.

CAPVT III.

Argumentum huius Tabulæ, seu Mensæ Isiacæ.

IMitantes Aegyptij ipsam Vniuersi naturam, fabricamque Deorum, teste Iamblicho, ipsi quoque mysticarum reconditarumque notionum imagines quasdam in symbolis conficiendis ostendebant, vt quemadmodum & natura rationes occultas in apparentibus formis quasi symbolis exprimit, & Dij idearum veritatem per manifestas imagines explicant, ita & ipsi operarentur. Cùm ergo cognoscerent, quòd superiora omnia inferiorũ similitudine delectentur, atq; insuper optarent à superioribus bonitate repleri; vt pro viribus ea imitarentur, meritò & ipsi conuenientẽ superis agendi modum pro viribus offerebant, dum occulta mysteria symbolis inserebant manifestis, in quibus interpretandis *dimitte voces, accipe sensus*. Hoc itaque cùm in more positum esset Aegyptijs, mensam hanc sacram construxerunt, cuius vti maximus in sacrificijs, Deorumque cultu vsus fuit, ita symbolis quoque summo ingenio excogitatis, vniuersam suam Theosophiam in ea exhibere visum fuit. Quemadmodum itaque in mensa opipara, omni ciborum exquisitissimorum apparatu instructa, nutritiua hominis facultas cibos in substantiam aliti conuertit; ita in hac sacra & mystica mensa Deorum immortalium conuiuio excepti Sacerdotes, dum æternarum incorruptibiliumque substantiarum naturam mirificis, summèque appropriatis symbolis expressam subtili intellectus indagine contemplarentur, per actionum ibidem expressarum similitudinem perfectâ ijs vnione coniungi putabantur; qui finis huius tabulæ fuit.

Iamblichus. Aegyptij in hieroglyphicis instituendis Deos imitabantur.

Aegyptij manifestis symbolis occulta mysteria significabant.

Mensa Isiaca vniuersam Theosophiam Aegyptiorũ continet.

Tabulæ Isiacæ finis, vt per eius doctrinam Deo vnirentur Sacerdotes Aegyptij.

Docet itaque mensa hæc primò, omnem triplicis Mundi, Archetypi, Intellectualis, & Sensibilis constitutionem; quomodo videlicet Paterna Mens, seu suprema diuinitas, veluti ex centro quodam in vniuersam Mundorum, tam sensibilium, quàm insensibilium circumferentiam agitata, omnia moueat, omnia animet, ac omnia triadis suæ charactere insigniat. Deinde quomodo per fundum paternum ex tribus triadibus constitutum (quod fundum nonnulli Iynga, quidam ὑσιμεχλὼ παντέμορφον; alij, vti Platonici, Mundi animam, Philo σοφίαν κοσμοτεχνῖτιν appellant) vniuersa moderetur: & quomodo vnaquæque trias Patre, Potentia, & Mente, triade perfectissima, fontanæ triadi fidei, veritatis, & amoris complicata existat. Videbis quoque in hac mensa diuinarum Potestatum (quæ sunt diuinæ ac supremæ Mentis, Iyngisque Paternæ asseclæ & administræ, quæque ex Paterno fundo veluti ex vberrimo quodam Oceano in omnes Mundi semitas disperguntur) ordinem, dispositionem, administrationem, & præsidia. Hìc spectantur Mundorum Rectores singuli suis notati insignibus, ignei, ætherei, & materiales. Hìc fontium Patres, quorum cura est, principia rerum omnium disponere, & conseruare, inuiolabiles naturæ leges fundare. Spectabis, Lector curiose, eorum Numinum, quæ Antiqui Zonia & Azonia, id est, quæ nulli certæ sphœræ alligantur, concatenatas series, singula suis insignibus adornata, & in triadas quasdam

Tabulæ Bembinæ argumẽtum.

Paterna Mens centro euoluta in circumferentiam.

Fundum paternum ex tribus triadibus constitutum.

Trias qualibet constat Potentia, Patre, & Mente.

Potestatum diuinarum ordo.

Rectores Mundorum.

Fontium patres.

Numina Zonia & Azonia.

sub

sub fœminino & masculino sexu, ad Paternæ Mentis exemplar, disposita, & ad supremi Numinis vultum conuersa. Hanc Deorum Dearumq; fabricam Sacerdotes in adytis operantes sedulò & intentâ mente contemplabantur, vt catenas seu Syras singulorum dispositorum agminum addiscerent, comperirentque; compertas appropriatis analogisque rebus ibidem præscriptis attractas sui iuris facerent. Nam in hac veluti in typo quodam monstrabatur, quibus ritibus & cœremonijs, quibus rebus quoduis Numen ad id quod intendebant, impetrandum sollicitarent. Hic Amilicti, hoc est, implacabiles quædã Potentiæ; hic Hypozoci, id est, succinctores siue sustentatores; quarum illæ, teste Psello, nunquam ad hæc inferiora flectuntur, & in causa sunt, vt animæ ab affectuum illecebris neutiquam demulceantur; hæ verò Mundum sustinent; quarum immobilitate vis declaratur firma & stabilis, sustentatione verò, custodiæ atque conseruationis cura; quas quidem facultates designant per solas Mundorum causas & immobilitatem. Quorum quidem Numinum Choros in dictas classes idealibus quibusdam hierogrammatismis digestas, certis anni, mensium, dierumque temporibus Abaco interseruerunt, vt quo quisq; tempore ritè coli, inuocari, & aduocari posset, constaret, vt Iamblichus docet. Non enim tempus quodlibet cuilibet aduocando Dæmoni oportunum rebantur; sed id, cui Dæmon, aut Numen præesse, & aliquam proprietatis analogiam habere credebatur. Horum enim inuocatione ritè peracta, primò ante omnia Sacerdotes sapientiam & mentis petebant illuminationem; quam adepti, ab omni fatorum necessitate se absolui, & θεολήπτους effici putabant, perpetuo Numinum consortio beatos. Secundò, hisce cœremonijs, ritibus, cultuque iuxta leges præscriptas religiosè peracto, futurorum prænotionem euentuum per varias diuinationum species se consecuturos sperabant, Numinibus hoc pacto cultis & inuocatis, vti credebant, iam per somnia, modò per visibiles verasque rerum formas, modò per alia & alia signa, & occulta symbola, mentes eorum ad futurorum πρόγνωσιν illustrantibus; ex hac infirmitatibus suis paratas reperire se putabant Medicinas; in hac amuleta contra omnium malignorum Dæmonum assultus efficacissima se repositas habere iactabant. Vt vel ex hac fusiori forsan quàm par erat periocha sat pateat, hanc mensam nihil aliud fuisse, nisi totius Ægyptiacæ Theologiæ, tùm practicæ, tùm theoricæ, epitomen quandam & anacephalæosin, vti ex sequenti interpretatione patebit. Quam antequam aggrediar, protestor, nihil me ex propria opinione aut sententia hic allaturum, sed omnes fidelis Oedipi partes tantùm adimpleturum in rerum hucusque incognitarum expositione. Et licet pleraque Magicis, Diabolicisque superstitionibus inuoluta sint; ea tamen hac cautela & circumspectione adducentur, vt nemini eas offendiculo futuras sperem; imò Christianum Lectorem ex hisce mille Diaboli technas in animarum exitium structas, nescio sub qua religionis cultusque diuini larua absditas, clarè cogniturum, cognitas remis velisque cum summo animæ fructu & emolumento deuitaturum, confido.

Cœremoniæ quibus Dij attrahebantur.

Amilicti, & Hypozoci.

Psellus.

Iamblichus. Tempus non quodlibet opportunũ rebantur Aegyptij ad Numina attrahenda.

Sacerdotes Aegyptij quid petiuerint in Deorũ inuocatione, nempe Illuminationẽ mentis. Futurorum prænotionem.

Medelam infirmitatum.

Defensionem contra Dæmones.

Authoris protestatio in Tabulæ Bembinæ interpretatione.

CA-

CAPVT IV.

Tabulæ seu Mensæ Isiacæ diuisio.

COnsideratur primò tota hæc Tabula A B C D, formâ parallelogrammi, iuxta spacium intrinsecum,& extrinsecum. Intrinsecum spacium diuiditur in tres regiones, iuxta trinum supremæ mentis exemplar; superiorem videlicet,mediam,& inferiorem. Suprema Regio continetur literis E F, & continet duodecim figuras andromorphas, seu hierogrammatismos in quatuor triades diuisos, & varijs multiformibusq; symbolis adornatos. Secunda regio seu media, quæ continetur literis G H,iterum in tria spacia subdiuiditur:medium literis Γ Δ Θ Φ insignitum, continet 7 figuras principales O, Q, R, S, X, Y, Z, multiplici symbolorum apparatu adornatas; duo verò, quorum dextrum extremum literis G Λ Ξ Π,sinistrum verò extremũ P H M N literis notatur,vario figurarum, ornamentorumq; apparatu concinnantur. Infima regio literis I K intercepta pariter, vti suprema, duodecim principalibus hierogrammatismis andropomorphis exhibetur; quorum explicationem paulò post adducemus.

Tabulæ Bembinæ diuisio in spacium intrinsecum, & extrinsecũ.
Intrinsecum Bembinæ tabulæ spaciũ diuiditur in tres regiones.
Prima regio tabulæ Bembinæ.
Secunda regio tabulæ Bembinæ.
Tertia regio tabulæ Bembinæ.

Vidimus intrinsecam figurarum dispositionem; iam extrinsecam paucis quoque declaremus. Extrinsecam dispositionem tabulæ limbus obtinet, quo totius tabulæ seu Mensæ consistentia clauditur. Est autem limbus quadruplex,superior, inferior,dexter, sinister. Superiorem A C, inferiorem B D,dextrum A B, sinistrum C D literis signauimus: quorum singuli varias hieroglyphicas ideas continent, vt postea videbitur. Restat præterea alia subdiuisio minorum limborum, quæ mediam regionem G Ξ H N à superiori & inferiori discriminat,varijs hieroglyphicis notatorum; quorum superior signatur literis G H, inferior Ξ N; transuersi verò Λ Γ Π Δ, & Θ Ρ Φ Μ literis signantur. ΣΨ's verò quæ limbo maiori subijcitur, tantùm ornamenti loco seruit. Atque hisce portionibus totius tabulæ Syntagma completur; quorum arcanas significationes eo ordine, quo eum subdiuisimus, paulò post exponemus.

Extrinsecum tabulæ Bembinæ spacium diuiditur in quatuor limbos.
Limborum minorum tabulæ Bembinæ diuisio.

CAPVT V.

Anatomia Tabulæ, siue de habitibus, ornamentis, tutulis, baculis, & tota πολυμόρφῳ hierogrammatismorum, eorundemque differentijs.

Anatomia tabulæ Bembinæ.

DIfferunt figuræ in hac Isiaca tabula octo potissimùm rebus, formâ videlicet, situ, gestu, operationibus, vestitu, tutulis, baculis, deniqne circumpositis sibi hierogrammatis, floribus, virgultis, literis minutis, animalibus; quæ omnia exponenda sunt.

Bembinà in tabula octo sunt consideranda.

Forma differunt; aliæ enim siue puram, siue mistam humanam figuram

Forma.

M

guram referunt, vt in superiori regione, media & infima, paucis exceptis, patet; aliæ diuersis animalium laruis transformatæ, vt in limbo quadruplici apparet.

Situs. Situ differunt, dum aliæ stantes, aliæ sedentes, geniculatæ aliæ, aliæ nauibus vectæ, aut abacis variè figuratis insistentes, aliæ denique alio situ spectantur; quæ occultâ significatione, vt posteà patefiet, non carent.

Gestus. Gestu differunt; aliæ siquidem brachijs nunc eleuatis, iam pendulis & efficaciter contractis manibus, aliæ ad currendum, ad adorandum aliquid aliæ compositæ videntur.

Operatio. Operationibus differunt; nam videas hîc nonnullas veluti imperiosè aliquid iubentes & imperantes, quasdam suppliciter nonnihil petentes, alias sacrificantes, alias denique offerentes, & supplici animo exhibentes.

Vestitus. Vestitu pariter discrepant, omnes tamen Ægyptiaco ritu adornatæ; sunt, quæ maxima corporis parte nudæ, & tenui vestitu à pectore aut vmbilico ad genua vsque velantur veriùs, quàm vestiuntur; & hic habitus vtplurimùm in masculis figuris spectatur: fœminæ amictu à mamillis ad pedes vsque extenso, & ligaculis quibusdam humeris implicato spectantur: præterea huiusmodi vestimenta iam reticulata, modò pennigerâ texturâ, aut alarum volucrium variè inuoluto velamine, nonnunquam stelligero cruciferoque contextu, alijsque symbolis per totum elaborata spectantur; quæ omnia plena mysterijs esse postea patebit.

Tutuli. Venio ad ornamenta capitis, vbi summa quoque varietas & diuersitas rerum consideratarum occurrit: quædam enim statuæ iam vittis planis, modò in conum turbinatis, quarum aliquæ albo, aliæ nigro colore imbutæ sunt, capiti impositis cernuntur; nonnullæ velo teguntur simplici, quædam bilimbari fascia in vertice fixa effinguntur: supra vela verò recensita tutuli exurgunt, non minori rerum varietate adornati; plerique pennigeri, aut herbacei, floreique φλογο-χυνο-οφιόμορφοι, id est, plerique diffusione flammarum, viperarumque exurgentium, vti & sphœrico corpore insigniti.

Baculi. Baculi seu sceptra quoque, quæ in manibus portant, multùm differunt; sunt nonnulla capite vpupæ, quædam flore Loti insignita, alia in sagittæ formam adaptata; non desunt, qui plantas aut pennas loco sceptri portent, plerisque Tautico charactere, id est, Cruce ansata instructis, vti ex tabula patet.

Hierogrammata circumposita. Habent singuli Hierogrammatismi varia symbolorum syntagmata apposita, quæ nos ad tria capita reducimus. Sunt primò animalia tùm quadrupedia, volatilia, reptiliaque, tùm ex his mista. Secundò sunt minuti charactêres hieroglyphici, quorum alij simpliciter apponuntur hierogrammatismis, alij intra oualem figuram conclusi spectantur, quas sacras tabellas in Obelisco Pamphilio denominauimus, indicantque nescio quæ amuleta ac phylacteria, vt suo loco dicetur. Tertiò sunt aræ, columnæ, & mensæ sacræ, vasis, ampullis, vrnis, crateribus, floribus, plantis refertæ; quæ omnia vti maximis mysterijs turgent, ita meritò singularem interpretationem merentur.

Atque hæc est anatomia, quam primò, antequam interpretationem ordi-

orditemur, ob oculos curiosi Lectoris exponendam duximus, nè tabulæ omnium mysteriosissimæ expositionem confusè, temerè, & sine digestione, illotis, vt aiunt, manibus aggressi videremur. Nihil porrò restat, nisi vt iam manum operi admoueamus, & datam iam tot annis fidem, tandem debito soluti, præstemus.

Vera & genuina Mensæ Isiacæ, siue Tabulæ Bembinæ Interpretatio.

ORdimur tandem diuini Numinis auspicio Isiacæ tabulæ interpretationem, iuxta eum ordinem, sub quo eam in præcedentibus partiti sumus; & nè in tanta rerum explicandarum varietate & multitudine confusionem incurramus, singulas tabulæ partes per octo paragraphos enucleandas duximus, authoritates rerum expositarum non semper appositur, sed Lectorem ad eas alibi, tùm in Obelisco Pamphilio, tùm in præcedentibus Tomis adductas per marginales numeros inquirendas remittemus, nè in tanta rerum authoritatumque coaceruatione filum interpretationis, cum fastidio & confusione Lectoris, impediatur; authoritates tamen rerum nunquam alibi comprobatarum integras semper apponemus. De hoc primò Lectorem monere voluimus, nè eum consilij nostri ratio lateret. Ad rem igitur. DEVS Optimus Maximus votis nostris aspiret.

Methodus seruanda in tabulæ Bembinæ interpretatione.

DIVISIO I.

Figurarum mediæ regionis Tabulæ expositio.

Bembinæ tabulæ regio media explicatur.

ÆGyptij diuinitatem per omnia diffusam contemplantes dupliciter sumebant, vel prout in solitaria æternæ Mentis vnitate constituta, & ab omni materiali rerum consortio longe remotissima, sempiterno suiipsius felicitatis bono in ineffabili diuinitatis recessu gaudebat; vel prout ad rerum creatarum ordines respectum quendam dicebat; in quantum videlicet veluti ex centro quodam in vniuersas Mundorum series per administros asseclasque sibi Genios & Secundeos euolutus omnia moderatur, omnia animat, omnia fœcundat, omnia denique ad Vniuersi sustentationem sollicitat. Cùm verò trinam quandam in Deo potentiam ponerent, atque adeo diuinitatem supremam triformi quâdam, vt ipsi loquuntur, potestate in vna substantia constitutâ, & ab Hermete Trismegisto posteris sub magna silentij occultatione sibi traditam, à qua omnia dependerent, quâue veluti signaculo quodam ideali omnes Mundanarum classium, tam sensibilium, quàm insensibilium ordines notarentur,

Ægyptij diuinitatem per omnia diffusã dupliciter considerabãt.

Trinam in Deo potentiã ponebant Ægyptij.

tur, apprimè nôssent; hinc aptè singularum triadum in Vniuerso elucescentium Systemata pulchrè singulas suis sibi appropriatis symbolis adornatas in hac Tabula expresserunt, vt iam exponemus.

Magna Deorum porta in medio Bembinæ tabulæ explicatur.

In medio itaque Tabulæ veluti centro Thronum *a b c d l m*, siue magnam, vt vocant, Deorum portam, magna symbolorum architectura fabricatam conspicis; cuius suprema coronis seu frons *a b* flammas in serpentum surrectarum formam diffusas exprimit. Secunda coronis *c d* globo aligero; Tertia *e f*, & calx *l m* throni eodem insigniuntur. Stolones throni octopartitis circulis, qui quadratis circumscribuntur, insigniuntur. Coronis tota binis columnis *e l*, & *f m*, albo-nigris gradibus distincta, & Isidis capite instructa innititur. Huic throno inseritur figura sub fœmineo habitu, ab vmbilico ad pedes pennigero femoralium habitu, ab vmbilico sursum, versus pectus, innumeris densatur vberibus (tametsi in schemate non benè exprimantur). Caput eius vittâ Ægyptiâ velatum, velo supraexpanditur meleagris, quæ volatum affectat; huius dorso calathus, ex quo emergunt duo perseæ folia, & bina cornua, quæ circulum Scarabæi figurâ notatum intercludunt: vnâ manu sceptrum Loti flore insignitum tenet, alterâ cum gestum exprimit, quo imperiosè aliquid iuberi solet; sedi insidet rasæ, & canis sedentis figurâ insignitæ. Sub throno Abacus spectatur, cuius limbus circulis octopartitis, vt dictum, notatur; intra Abacum figura ponitur accubans, ex Leone & Accipitre composita, pedibus anterioribus Canopum continens; à tergore verò globus ἐφι-πτερόμορφος; supra caput figuræ ἱερακολέοντος Luna sextilis, cui stella insistit, iungitur. Throno astant vtrimque binæ columnæ floridæ *V W*, quibus duo aspides surrecto pectore tumentes sacris vittis ornati, veluti throni excubitores assistunt.

Figura throno medio Bembinæ tabulæ insidens explicatur.

Assecla throno medio Bembinæ tabulæ adstantes.

Vidimus Thronum seu portam magnam supremæ Mentis; iam asseclas eidem circumstantes, & ad thronum supremum veluti conuersos contemplemur: quorum vtrinque tres, O, Q, R à dextris, a sinistris X, Y, Z, apponuntur; ex quibus O & Z stantes eodem habitu amictuque circundati spectantur: medij verò Q ἰβίμορφος, & Y αἰθερόμορφος, sedentium habitu pinguntur. Symbola quæ portant, & tutuli, quos capite gestant, & thronus cui insident, postea exponentur. Bina verò simulachra vtrimque throno summo vicina sunt R & X, eo situ, habituque symbolorum, quibus vides, insignita. Sed his ita ritè propositis, iam quid hoc hieroglyphico symbolorum apparatu Ægyptij notârint, exponamus. Thronus paulò antè descriptus nihil aliud indicat, quàm supremæ Mentis triformis in vniuersas trium Mundorum semitas diffusionem, ex cuius euolutione nascitur Mundus hic, siue Vniuersum hoc sensibile, quam Plutarchus domum Hori, magnam Deorum portam Ægyptij appellant; quem quidem ex trigono archetypo profluere alibi ex Platone probatum fuit. Coronis suprema throni seu portæ in medio flammarum ὀφιομόρφων diffusarum, indicat, Mentem supremam luce & vita plenam, æternam, incorruptibilem, ab omni materiei contagione segregatam, iuxta illud Zoroastris: Ηνίκα μὲν βλέψης μορφῆς ἄτερ εὐίερον πῦρ λαμπόμενον σκιρτηδὸν ὅλου κατὰ βένθεα κόσμου κλῦθι.

Thronus Bembinæ tabulæ medius seu magna Deorum porta, quid significet hieroglyphicè.
Plutarchus.
Plato.

Zoroaster.

κλῦθι πυρὸς τὴν φωνήν. *Cùm videris absque forma sacrum ignem micantem, saltando per profunda totius Mundi, tunc aduertas ignis vocem.* Atque hic est ignis ille abstractissimus, & in sublimitate diuinæ essentiæ absconditus, iuxta illud Zoroastris: Ἑαυτὸν ὁ πατὴρ ἥρπασεν, οὐδ᾽ ἐν ἑῇ δυνάμει νοερᾷ κλείσας ἴδιον πῦρ. *Seipsum enim summus Parens Deus rapuit, neque in sua Potentia intelligibili Ignem suum conclusit*, sed ipsum reliquis communicauit Mundis. πάντα γὰρ εἰσὶν πυρὸς ἑνὸς ἐκγεγαῶτα, *omnia siquidem ex vno igne producta sunt*. Sed quomodo id factum fuerit, videamus. Ex centro in Mundos euolutus primò illum communicauit Mundo Intellectuali Angelico per Spiritum; secundò Mundo Sensibili; tertiò Elementari: quæ omnia pulchrè ex throni symbolis patent. Diximus, coronidem *b a* supremam ὀφι-φλογόμορφον, indicare Mundum illum Empyreum seu Archetypum luce & vita infinita refertum; ex quo euoluta triformis Dei natura, vti Ægyptij loquuntur, ignem vitamque suam Intellectuali Angelico Mundo communicauit; quæ per *c d*, coronidem secundam, & per globum κυκλο-πτερόμορφον aptè indicantur; hic enim Mundus ab omni materiali fœce repurgatus non nisi mente & intellectu concipi potest. Ex hoc deinde triformis diuinæ essentiæ natura euoluta, se sensibili Mundo communicauit; & primò quidem diuinæ & paternæ Mentis fundo, Iyngi pantomorphæ, quam Platonici nunc primam Mentem, iam Verbum, modò animam Mundi, Philo etiam σοφίαν κοσμοτεχνίτην vocat; quam congruâ sanè symbolorum congerie in medio throni Ægyptij, tanquam in centro vniuersæ naturæ, quam moderatur, posuerunt. Sedet primò, vt innuatur potestas & dominium: sedes cane fulget, quia Iynx hæc Isiaca, seu paternum fundum in astro Sothios refulget, teste Diodoro: femoralibus variâ alarum texturâ expressis velocitatem sublimitatemque operationum, quibus in vniuersas Mundi semitas se diffundit, indicat: ab vmbilico ad pectus vsque innumeris densatur vberibus, quibus vniuersam Mundi machinam, necessariarum rerum vbertate continuò alit nutritque: Zonæ collo circundatæ Orbes denotant cœlestes, quos continuo motu agitat: velo tegitur caput, ad abdita & inaccessa naturæ, quæ operatur, mysteria indicanda: Meleagridem volantem capite gestat, ad varietatem entium vniuersæ naturæ, quæ aptè per Meleagridis diuersicoloris pennas indicantur, significandam: Canistrum dorso Meleagridis insistens, abundantiam, quam profert; folia perseæ sapientiam, quâ omnia administrat; cornua Lunam, & Scarabæus circulo inclusus Solem exprimit; quibus ostenditur Solis & Lunæ subsidio eam omnium dictarum rerum varietatem efficere; dextrâ manu sceptrum tenet lotiferum, quo ad exemplar Paternæ Mentis omnia se moderari ostendit; Loti enim flos indefesso motu Solem noctu diuque, teste Theophrasto, sequitur: imperioso verò sinistræ manus gestu, omnia eius mandatis iussisque substare innuitur; nam vt rectè Zoroaster: Πάντα γὰρ ἐξετέλεσσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ, ὃν πρῶτον κλήζει ἔθνη ἀνδρῶν. *Nam omnia Pater perfecit, & Menti tradidit secundæ, quam primam vocant nationes hominum.*

Mens suprema triformis quomodo trino Mundo se communicauerit.

Angelici Mundi symbola.

Sensibilis Mundi symbola.

Iyngis pantamorphæ, seu Animæ Mundi symbola.

Philo.

Diodorus.

Authoritates congruas hic omissas vide in Obelisco Pamph. l. 4. & 5. Tomo I. Oedipi fol. 190.

Vide Obelisco Pamph. l. 5.

Theophrastus.

Zoroaster.

Atque hæc est vniuersæ naturæ mater Isis πανδεχὴς, παμμαστὸς, μεγατρόφος,

Isis mater vniuersæ Naturæ.

ἔ@ς, μέγαν ἐγολ@, ζῶθις καὶ ἀγεγκύων; Omnia Dea Isis, iuxta illam suprà in Politica Ægyptiorum prolatam inscriptionem: Ἐγώ εἰμι παντογενής, καὶ ὄν, καὶ ἐσόμενον, καὶ τὸ πέπλον ἐμὸν οὐδεὶς τῶν θνητῶν ἀπεκάλυψε. *Ego Isis omne sum id quod est, & fuit, & erit, & meum peplum nemo mortalium vnquam retexit*; quæ quidem nulli alteri, nisi fundo Paterno, hoc est, Iyngi intelligibili seu Verbo Paterno competere possunt. De quibus vide primum Tomum fol. 185, vbi omnia hucusque dicta fusis authoritatibus comprobantur. Hoc est idearum Mundialium penuarium, quod aptè insinuatur per throni seu portæ stolones *g h i k* & per quadrata, quibus circuli octupartiti inscribuntur, continuato ordine circumcirca depicta: nam per quadratum, quaternarium, per circulos octopartitos, octonarium numerum indicari, in Geometria hieroglyphica ostendimus, quæ simul iuncta dant 12, mundanæ perfectionis symbolum, exprimuntque singulorum partialium Mundorum ideas, quas vide citato loco in tractatu de Geometria hieroglyphica expositas.

Idearum Mundialium penuarium Iynx panta-morpha.

Rerum Mundanarum vicissitudines columnis throni Pantamorphæ Iyngis exprimuntur.

Quoniam verò in Mundo elementari omnia, dierum noctiumque, tenebrarum, lucisque, consensuum dissensuumque vicissitudine; in æthereo, motuum contrarietate; in intellectuali verò, Numinum antitechnia, consono-dissonis, ad Vniuersi conseruationem subijciuntur; aptè sanè hanc per thronum indicatam mundanæ domus constitutionem binis columnis gradibus albo-nigris distinctis fulcitam expresserunt; quâ vicissitudines rerum, consensuum dissensuumque leges, sine quibus Mundus consistere minimè potest, aptè indicarunt. Vide quæ de hisce fusiùs egimus l. 4. Obel. Pamph. Hisce columnis Ophioniorum Agathodæmonum V & W, thronum stipantium ὀφιόμορφα sub Serpentum seu Aspidum forma, schemata apponuntur; quibus indicatur vita rerum, quâ singula huius Vniuersi domus tùm sensibilis, tùm vegetabilis naturæ membra per calorem & humidum animantur, viuunt, conseruantur; Aspis enim animal viuacissimum humido-calidi symbolum est; quæ omnia in Obelisco Pamphilio amplissimis authoritatibus exposita sunt. Columnis floreis insistunt, vt ostenderetur, quòd Agathodæmones Ophionei omnibus rebus, per vitam & animationem, consistentiam dent in Mundo inferiori, æthereo, & suo modo in intellectuali. Mundanæ huius domus throno Abacus subijcitur, Mundi Elementaris symbolum, & is superiorum Mundorum ideis influxiuâ virtute, per globum aligerum suprapositum aptè indicatâ, propagatis plenus; quæ aptè per limbum octupartitis circulis refertum indicantur. Intra Abacum ponitur T Leo accubans, capite Accipitrino, & nigro spectabilis velamine, cum reliquis hieroglyphicis, vt vides. Per Leonem, terreum animal, tellus rectè indicatur, per caput Accipitris spiritu igneo pollentis, ignis Elementum; in capite Lunam sextilem tenet stellâ insignitam, quæ Lunæ stellarumque subsidio omnia inferiora gubernari indicant; per Canopum verò quem anterioribus pedibus tenet, aqueum Elementum appositè signatur, in cuius capite flamma bipartita conspicitur, & supra flammam duæ pennæ, queîs aëreum Elementum indicatur; quod quidem nihil aliud esse, quàm aquæ per igneum calo-

Serpentes thronum stipantes Bembinæ tabulæ quid significent.

Obel. Pamph. l. 4. & 5.

Abaci throno subiecti schemata explicata.

calorem resolutæ effluuium putant; globus verò [Greek] totum hunc Elementarem Mundum per supremi triformis Numinis potentiam & animari, & conseruari indicat; huius enim particulari concursu vita, & consistentia rebus, quæ per columnas floreas appositas innuuntur, conceditur; quæ omnia cùm diuersis Oedipi locis, vti & in Obelisco Pamphilio authoritatibus omnigenis stabilita sint, eas hoc loco repetere superuacaneum esse existimaui.

Characteres minuti Isidi throno insidenti adscripti.

Restant characteres hieroglyphici minuti, qui Isidi adscribuntur, explicandi; quorum superiores hunc sensum efficiunt: *Porta quadripartiti Mundi, quâ Pantamorpha Mundi Anima ingressa, omnia diuinæ prouidentiæ oculo penetrat, vitam largitur per quadrifidi tàm superioris, tùm inferioris Mundi quinas portas influendo.* Inferiores verò hunc sensum præbent; *Vinculum portarum Mundi superioris & inferioris, quo per Agathodæmonem Ithimorphum zonarum catena mouetur.* Atque hanc Pantamorpham Naturæ Matrem ita apposite in suis hymnis describit Orpheus, vt eam exponere voluisse videatur.

Natura omnium mater Dea, artificiosa mater,
Suscitatrix, honorabilis, multa creans, Dæmon, Regina,
Omnidomans, indomita, gubernatrix, vbiq; splendens,
Omnium rectrix, honorata, præstantissima omnibus,
Incorrupta, primogenita, antiqua, claros viros cohonestans,
Nocturna, multa vastans, lumen ferens, ægrè detenta,
Quietum talis pedum vestigium voluens,
Casta Princeps Deorum, fine carens finis,
Communis quidem omnibus, incommunicabilis verò sola,
Ipsa pater sine patre, virtute valde gaudens maximâ,
Beneflorens, nexus, amicitia, multis mixta, sciens,
Dux potens, vitam ferens, omnia nutriens puella,
Sufficientia, iudicium, gratiarum celebris Suada,
Ætherea, terrestris, & marina Regina,
Amara quidem perniciosis, dulcis verò obtemperantibus,
Sapientissima, omnium datrix, nutrix, vbique Regina,
Incrementum nutriens, beata, maturorum verò dissolutrix;
Omnium quidem tu pater, mater, nutrix, & alumna
Statim generans, beata, semine abundans, maturitatis motus.
Omnium artifex, figula, multorum creatrix, veneranda Dea,
Æterna, metus ferens, multa experta, prudens Dea,
Semper fluente turbine celerem impetum agitans,
Omnium seruatrix, circularis alienæ formæ arbiter,
In throno sedens honorabilis, sola iudicatum perficiens,
Supra sceptrigeros grauiter sonans optima.
Intrepida, omnia domans, fatalis Parca, ignem spirans;
Æterna vita, & immortalis prouidentia,
Omnia tibi sunt; omnia enim tu illa sola facis.

Sed

Sed Dea supplico te cum fortunatis temporibus,
Pacem, sanitatem, ducere, incrementum omnium.

Habes hic primæ potissimæque partis tabulæ huius interpretationem. Vidimus itaque quomodo supremum triforme Numen ex Archetypo in Mundum Angelicum, & ex hoc in æthereum, & hinc in hylæum seu Elementarem Mundum sese explicet; vidimus quomodo Menti secundæ Pater omnia tradiderit gubernanda; quosque effectus in Mundis recensitis perficiat; iam videndum est, quomodo, & per quos asseclas seu administros Spiritus fundum paternum, seu vniuersalis Mundi forma iam explicata, omnia in Mundo administret.

Fundum paternum quid sit secundum Ægyptios.

Tenuerunt Ægyptij, vti tùm suprà, tùm in Theologia hieroglyphica copiosè ostensum fuit, fundum paternum nihil aliud esse, quàm Verbum Patris, quemque Mundi Spiritum Platonici vocant, Chaldæi Iyngem, alij alijs nominibus intitulant; atque hoc ex tribus triadibus esse compositum; quæ quidem triades nihil aliud sunt, quàm Geniorum triplici ordine distinctorum cœtus quidam, quorum singuli Patre, Potentiâ, & Mente, constant; εἶναι, inquit Psellus in Zoroastræis Oraculis, πατρικὸν τινα βυθὸν, ὅσπερ ἐκ τριῶν τριάδων συγκειμένων, ἑκάστη δὲ τριὰς ἔχει πατέρα, δύναμιν, καὶ νοῦν. Quàm aptè verò hæc Ægyptij expresserint, iam aperiamus.

Fundum paternum ex tribus triadibus compositum. Psellus.

DIVISIO II.

Quomodo fundum paternum, id est, vniuersalis Mundi anima in hac tabula in tres Triades secundùm Aegyptios diuidatur, interpretatio.

Fundum paternum Geniorum cœtus diuisit in tres triades. Prima trias.

FVndum paternum, siue Verbum ex triformis supremi Numinis essentia procedens, vt Ægyptij volunt, eodem triadis charactere insignitum, vniuersales Geniorum siue intellectualium substantiarum cœtus pariter in certas triadum classes, teste Psello, disposuit. Et prima quidem trias elucet in figuris V, S, W, qui sunt Ophionei Agathodæmones, quibus, vti diximus, pantamorphus Mundi spiritus, seu fundum paternum stipatum, omnibus vitam motumque præstat, per eius in triplicem Mundum, intellectualem, æthereum, & hylæum siue elementarem processum, vti paulò antè enodauimus. Secunda Trias quâ stipatur, denotatur à dextris per tres figuras O, Q, R; tertia verò à sinistris per tres figuras X, Y, Z; qui sunt veluti choragi quidam sui triadici ordinis. Et quoniam singuli triadici ordines Patrem, Potentiam, & Mentem continent, aptè sanè per figuras Q & Y, ordinis sui Duces Patres intelliguntur; R verò & X Potentiæ sui ordinis, O verò & Z Mentes sui ordinis; qui omnes paterno fundo substant, & ad id conuersi mandata in ministerijs suis ritè obeundis postulant; atque adeo natura pantamorpha primò ex hisce tribus triadibus V S W, O Q R, & X Y Z, constituta intelligitur. Verùm singulorum officina & ministeria explicemus.

Secunda trias

Tertia trias.

Singulæ triades habent Patrem, Potentiam, & Mentem.

Binæ

Binæ itaque triades O Q R, & X Y Z, thronum Pantamorphi Numinis, seu fundi Paterni, conuersis in eum vultibus, situ, gestu, nutu desiderium, quo fundi paterni iussa in res fidei suæ commissas exequi ambiunt, ostendunt; quarum duæ mediæ Q & Y suis in triadibus Patres vocantur, authoritatem enim & dominium, quod in triadis suæ choros obtinent, sessione satis declarant; O verò & Z figuræ mentes fœcundas, vt postea ex symbolis patebit, notant; R denique & X potentiæ efficaces in triadis suæ choro vocantur. Sed symbola singularum examinemus, à Patribus initium facturi. Patres medium in triade locum obtinent, tanquam Mundi sensibilis, vt Psellus loquitur, ductores, mentiumque, ac potentiarum, quæ eos circumstant, directores. Omnes, vt dixi, in fundi paterni thronum veluti in centrum, à quo profluxerunt, & à quo dominij authoritatem hauserunt, conuersis vultibus, tùm venerationis ergò, tùm iussa fundi paterni executuri.

Singularum Triadum Patres, Potétiæ, & Mentes explicantur.

Patres triadũ explicantur.

Primum itaque dextrum triadis schema, Q litera signatum, figuram Ἰβίμορφον, id est, sub Ibidis forma, sedi tessulato opere variè contextæ insidentem, exhibet; cuius caput flammam bisulcam, tutulo, circulo, binis hinc inde emergentibus serpentibus insignitam, & fascem pennis germinibusque compactum sustinet; manu dextrâ Tauticum crucis ansatæ characterem, sinistrâ sceptrum Isidis capite notatum præferente. Sub sede bini Crocodili in oppositas partes obuersi, veluti pressi procumbunt, quorum omnium explicatio hæc est. Per hominem Ibidis capite transformatum Mercuriale Numen, quem Ægyptij Hermanubin vocant, indicatur; nam vt rectè in Obelisco Pamphilio Hierogrammatismo de Ibide ostensum fuit, Ibidis caput humanæ figuræ appositum semper Mercuribin humidæ substantiæ Numen, vti suprà quoque in Astrologia Ægyptiorum docuimus, indicat. Sedet, quia summâ potestate pollet: sedem tessulatam ex albo-nigris quadratulis effectam occupat, quo indicatur, tametsi in natura rerum omnia consono-dissona sint, luce & tenebris, calido & frigido, & summâ rerum vicissitudine discrepent; ea tamen Hermanubidis virtute ita aptè disponi, vt summam modò symmetriam & pulchritudinem, sine qua Mundus consistere non potest, concilient. Hinc rectè de Mercurio Orpheus, *Qui Mundi habenas tenet, variegatâ sede splendidus.* Hinc, arbitror, Græci Mercurio virgam ex albo & nigro variatam attribuunt; quam quidem dispositionem mysticam fusiùs descriptam vide in Arithmetica hieroglyphica tractatu de Sigillis Arithmeticis. Abaco verò *n t*, sedi inserto figura Coturnicis spectatur; quæ cùm aduersarum rerum symbolum sit, nihil illâ aliud indicatur, nisi quòd Ibimorphâ virtute mala bonis, frigida calidis, & humidis sicca ita concilientur, vt summum Mundo inde emolumentum emergat. Manu dextrâ Tauticum characterem tenet, quo influxiuæ virtutis à supremâ Mente sibi communicatæ potestatem se continere innuatur. Sinistrâ sceptrum tenet Isidis capite insignitum, quo potestatem ab Iside seu Pantamorpha natura, seu fundo paterno acceptâ se exercere in res fidei suæ commissas, ostenditur. Velamine caput tectũ habet, ad mysteriorum arca-

Explicatio figuræ Ibimorphæ literâ Q notatæ.

Ibiformis homo quid significet.

Obel: Pamph: fol: 348.

Tessulata sedes Ibiformis Numinis quid.

Coturnix sedis Ibimorphæ figura.

Crux ansata, sceptrum, capitis ornamenta Pantamorphæ naturæ.

narumque operationum vim, quâ in Mundo pollet, demonstrandam; flamma verò è vertice diffusa igneam caloris vim; serpentes è globo emergentes vitam, quâ Mundum sibi commissum animat; pennæ velocitatem & subtilitatem, quâ omnia penetrat; fascis verò floreus fœcunditatem, quæ inde consequitur, notant. Binos Crocodilos throno suo subiectos, quasi calcare videtur: per Crocodilos Typhoniarum potestatum malitia, quam Ibimorphum Numen cohibet significatur, & virtute suâ αὐτιτίχνα prosternit; Ibis enim, teste Horo, solo tactu alæ suæ Crocodilum siderat: quorum omnium authoritates fusè allegatas vide in Obelisco Pamphilio lib. 4. de Hierogrammatismo Ibidis, & l. 5. fol. 449. Est præterea Ibimorphos hic Nilotici incrementi Numen Χαρζοσαφι, quod, teste Diodoro, & Plutarcho, in Nilometrio, vbi octodecim gradus attigisset, fœcunditatem maximam pollicebatur, quam & gradus octodecim albo-nigri S V sub pede figuræ Q aptè sanè indicant; omnem verò ab hoc numero excessum vel defectum veluti sterilitatis omen habebant, eumque Typhonis vel exsiccantis adurentisque humorem, vel suffocantis humore nimio terram virtuti adscribebant: quæ pulchrè sanè indicantur gradibus illis octodecim, vt diximus, albo-nigris signatis literis S & V sub Numinis Ibimorphi pede, quo Crocodilos Typhonios, qui humoris fœcundi defectum vel excessum, quibuscunque possunt modis, procurare student, inhibere nititur. Verùm ad reliquas huius triadis asseclas procedamus. Diximus triades singulas fundi paterni tribus constare, Patre, Potentiâ, & Mente; & Patrem seu Ducem triadis Ibimorphum Numen iam exposuimus; quare ad Mentem triadicam explicandam calamum conuertimus. Mens huius triadis indicatur in tabula per literam O, sub fœmineo habitu, quæ ab vberibus ad pedes amictu appropriato inuoluta, mammillam turgentem porrigit, collum eius varijs monilibus exornatur, manu dextrâ penneum sceptrum superiùs curuatum tenet, sinistrâ gestum imperantis exprimit; velo Ægyptio tegitur, verticique superpositum habet craterem, ex quo emergunt bina cornua, quæ circulum comprehendunt phallo insignitum, cui superstant duæ pennæ; præterea alam quadruplicem ex lumbo deriuatam versus terram in Crocodilos extendit; apponitur ei columna cum amphora Ægyptia, quam sequitur inscriptio hieroglyphica; quibus denique omnibus superponitur P, androsphynx, bisulcam flammam è vertice diffundens. Quæ omnia quid significent, explicandum est.

Crocodili throno Pantamorphi subiecti. *Horus.* *Ibimorphus Nilotici incrementi Numé.* *Diodorus.* *Plutarchus* *Mentes triadum explicantur.* *Mens hypozoca, litera O significata in tab: Bemb:*

Figura itaque O Mentem indicat fœcundam hypozocam siue succinctricem. Est autem Mens alicuius triadis nihil aliud, nisi conceptus Ibimorphi Numinis à diuina Mente communicatus, quo iuxta ideam à paterno fundo sibi impressam, in naturæ dispositione operatur, vt in Theologia Ægyptiorum docuimus. Fœmineo incedit habitu, mammillâ turgente, ad indicandam nutrimenti abundantiam quâ omnia quadruplicis Mundi systemata sustentat, quæ quadruplici illa alarum compage, & infernè demissa aptè sanè indicantur; hâc enim Typhonia vis nociua, & fœcunditati quadantenus contraria, per Crocodilum indicata, sideratur.

Mens singularum triadû quid sit. *Mentis hypozocæ habitus fœmineus, mamillæ, pennæ, & reliqua signa explicantur.*

Sce-

Sceptrum penneum manu tenet finiſtrâ, quâ dominium in aërem primùm, deinde in ſubiectam ſibi humidæ ſubſtantiæ œconomiam, per vas Niloticum columnæ inſiſtens ſignificatam, quaſi rerum omnium ſuſtentaculum, exprimitur; quæ & ſuprascripto minuto charactere hieroglyphico ſignantur, quorum hic ſenſus eſt: *Naturæ totius aëreus Agathodæmon vim ſuam communicat aqueæ ſubſtantiæ, eam fœcundando*. Præterea velato vertice craterem ſuſtinet, craterem ſupremi Numinis, ex quo bonorum omnium profluit vbertas, vt Hermes in Pimandro docet. Cornua bouina Lunam notant, phallus in circulo interclusus diuinam quandam vim fœcundatiuam Lunæ inexiſtentem, cuius ope mens hypozoca omnia velocitate per pennas indicatâ penetrat. Inter O verò hypozocam Mentem, & Q Ibimorphon Numen, P androſphynx ponitur, in ſupremo Numine idea ignis vtriq; ſubſtituto ſibi Numini communicata, nihilq; aliud eſt, quàm diuinæ Mentis ſupremæ igneus quidam intellectus vigor, quo ſubſtituta ſibi Numina ſignata, in operationibus ſuis exequendis infallibili lege progrediuntur, dum omnia ita attemperare ad diuinæ legis normam archetypam ſtudent, vt inde Mundi harmonia & pulchritudo eluceſcat; quod & minuti characteres hieroglyphici androſphyngi appoſiti docent, quorum ſenſus eſt: *Vitam cœleſtem diuinus arbiter humidæ ſubſtantiæ potenti virtutis ſuæ ſigillo impreſſit*. Hiſce expoſitis reſtat enodanda figura R, quæ in hac triade potentiam exhibet, virilemq; habitum mentitur, ſiniſtro brachio demiſſo, manuq; efficaciter contractâ; ſiniſtrâ ſceptrum florigerum geſtat, velato vertice tutulum gerens floribus & pennis compactũ, ex quo vtrinq; dependet globus trigono ſeu pyramidi annexus, abacoq; inſiſtit, rerum ſibi ſubiectarũ ſymbolis adornato. Sed explicemus ſingula. Itaque figura R Potentiam exhibet triadis Ibimorphæ, quia poteſtati eius omnia ſubduntur, & Ibimorphi Numinis mandata circa Mundi adminiſtrationem in executionem deducit; ideo diuaricatis pedibus quaſi currere videtur, ſummam ſuam promptitudinem hoc veluti ſymbolo innuendo; nuda pingitur, quia eius eſſentia ab omni terrena contagionis labe immunis ſolâ mente apprehenditur; balthеo ſtelligero circumdatur, quâ vis eius, vti Tomo 2 fol. 189. docuimus, in Sidereo Cœlo notatur; brachium dextrum pendulum, & manus efficaciter contracta, ſummam eius in inferioribus diſponendis tutandiſque efficaciam notat; ſiniſtrâ florigerum ſceptrum tenet, quo in vegetabilem naturam dominium exprimitur, quod idem tutulus florido-pennaceus indicat; cirri bini annexos cum globo trigonos continentes indicant, omnes operationes & miniſteria, quæ in Mundo ſenſibili Potentia hæc exercet, ex archetypo trigono profluxiſſe, vt ex Platone tom. 1. fol. 151. oſtendimus. Abacus cui inſiſtit, ſuis hieroglyphicis hunc ſenſum exprimit. *Summâ velocitate per cœleſtem Zonam ſe humido Memphitæ regno, & piſcinæ ſacræ Ibimorphi inſinuat, quâ actione cuncta aluntur, & ſuſtentantur*. Figura denique S intra figuras Q & R poſita, Accipitrem volantem, & reticulato velo inſignem exhibet, qui pedibus virgam circulum peruadentem tenet, quâ ſupremæ Mentis archetypæ igneâ quâdam vi pollentis idea notatur, ſine quâ trias Ibimor-

Mentis hypozocę hieroglyphica inſcriptio.

Triſmegiſtus.

Androſphynx P tabu: Bem: explicatur.

Androſphyngis P minutis characteribus hieroglyphicis Singularum triadum potentiæ explicantur.

Potentia figuræ R notata explicatur.

Obel: Pamph: fol. 1.

vid. c. 8 tom: 3.

Plato.

Abacus potentiæ R explicatur.

Accipiter volans, & litera S in tab: Bem: notatus explicatur.

pha nihil operari posset in commissa sibi humoris disponendi œconomia. Expositâ itaque triade O Q R, iam pari passu alteram triadem X Y Z exponamus.

Trias XYZ tab. Bembinæ explicatur

Notandum itaque, quòd vti Trias O Q R principium actiuum habitu masculino refert, ita hæc trias X Y Z se habet per modum principij passiui, vti habitus fœminilis refert; & pulchro sese ordine respiciunt. Ægyptij siquidem, vt in primo Tomo Syntagmate tertio relatum fuit, promiscuè sexum in Dijs suis confundebant; à quo & Græci discentes, Numina sua vtroque passim sexu insignierunt. Qui quidem sexus ita accipiendus est, vt illa Numina, quæ alijs sibi subditis imperarent, se per modum habarent principij actiui, subdita verò per modum principij passiui. Sic Luna, vti principium actiuum geneticarum in Elementari Mundo operationum est, Lunus dicebatur; vti solaribus substat influxibus, Luna vocabatur, vt alibi probatum fuit. Respectu itaque superiorum sibi Præsidum, fœmineum sexum mentiebantur; respectu inferiorum sibi subditorum Numinum, masculinum. Quod pari pacto in hisce triadibus vsu venit: tametsi enim trias X Y Z fœminea sit respectu triadis O Q R, respectu tamen sibi subditorum, masculam vim obtinet. Hoc pacto figura Y subditur quidem figuræ Q, vti principium passiuum; respectu tamen alterius sibi subditæ triados principij actiui rationem obtinet, & Pater dicitur, vt optimè Psellus notat. Sed vt explicationis inceptæ filum prosequamur; figura Y Nephta Ægyptijs triadici sui chori Pater, & Rector Mundi dicitur, vti symbola sat superque demonstrant. Velato tutulatoq; vertice sedet in throno, ad summam sibi à Pantamorpha natura authoritatem in omnia commissam, notandam: cui substat figura Genij ingeniculati, & in supplicantis morem efformati, sedi inserta cum flore Loti; quo indicatur, subdita sibi Numina ad exemplar præstituti sibi Patris seu ductoris omnia sua peragere, sicuti Loti flos, vti dictum est, Solem perpetuo motu sequitur. Abacus cui insidet, Leonis figuram continet, quem in Obelisco Pamphilio l. 4. hierogrammatismo Leonis, Momphta diximus, id est, Nilotici incrementi, & humidæ naturæ, à quo nomen habet, Præsidem; quo indicatur, huius Patris & Mundi directoris dominio Momphtam substare, & ab illo circa incrementa aquarum disponendi rationes & influxus, vt flos Loti indicat, accipere. Mensula cum binis Niloticis vasis, Nilotica sacrificia; & penna Accipitrina, Solis siue Osiris, cuius Nephta soror & vxor est, teste Plutarcho, motum ostendit, quo incitatus Momphta, incrementa Nili promouet, & ad fœcunditatem adaptat; & minuti characteres supra mensulâ ita exprimunt: *Catena Naturæ in quadrifidum Mundum, & hinc in aqueæ substantiæ œconomiam deriuatur*. Ex altera verò parte minuti characteres hunc sensum faciunt: *Dominium Momphtæ in inferiorem Mundum, & Niloticum humorem virtute motûs Nephtæ & Osiridis*. Sed vt ad figuram Nephta reuertamur; tenet illa dextrâ manu baculum Cucuphomorphum, varietatis in Mundo rerum indicem; sinistrâ crucem continet, influxiuæ sibi à fundo Paterno virtutis prophylacticum symbolum, vti fusè in Obelisco Pamphilio de Cruce ansata integro

Ægyptij & Græci vtroq; sexu sua Numina exprimebant.

Numina sub habitu masculino principium actiuũ, sub fœminino passiuum significant.

Psellus.

Nephta litera Y in tabula Bembina explicatur.

Momphta humidæ naturæ Præses in Abaco fig. Y tab. Bemb.

Plutarchus.

Characteres minuti hieroglyphici explicantur in Abaco Nephtæ.

Nephtæ habitus, & gestus explicantur.

gro

gro tractatu ostendimus: è velato vertice flamma bisulca emergit, quâ igneæ mentis vis & abscondita innuitur; huic triplex superponitur frugum tutulus, quam tutulorum compagem Scarabæus Accipitrinis alis expansis conspicuus veluti ligat & connectit: per tres tutulos, terna in Ægypto messis indicatur, quam Nephta virtute & motu Osiridis siue Solis, per Scarabæum alis Accipitrinis extensum indicati, præstat, viuificando & fœcundando omnia. Figura Z mentem triadis exhibet Nephtæam, & prorsùs eadem est cum figura triadis Ibimorphæ O iam expositæ; quare expositionem eius consultò omittimus. Figura X potentiam in triade Nephtæa exhibet passiuam; hinc fœmineo habitu, turgente mamilla, baculo florigero, brachio pendulo cum manu efficaciter contracta signatur; quorum significationes cùm in figura R opposita explicata sint, non attinet dicere. Tutulus huius figuræ à priori figuræ R differt, & est κυκλο-οφι-πτερόμορφος, id est, circulo, serpentibus hinc inde emergentibus, & pennigero vertice constat; quo indicatur triformis Numinis vis Nephtææ Potentiæ communicata ad rectè operandum; quemadmodum & α Numidica auis guttata, & β Accipiter solaris Numinis idea, alarum extensione conspicua, cum sceptro & cruce ansata, satis indicant, ideam videlicet triformis Numinis, & Polymorphi Solis Archetypi, quâ imbuta Nephta, & eius Potentia, varietatem rerum mundanarum per influxus efficaciam, operantur.

Figura litera Z expressa.

Figura litera X expressa in tab. Bemb.

Vides igitur quomodo suprema Mens mentium archetypa ex suo diuinitatis recessu veluti centro quodam euoluta in Angelicum seu intellectualium mentium Mundum progrediatur, ideis suis omnes & singulas imbuat, hinc per Verbum seu profundum suum, Πατρικὸς, Zoroastro teste, ἰδέαις κεχαρισμένος, ὧν πηγὴ μία, *Omnigenis ideis gratiosum, quorum fons vnus est*, se in sensibilem Mundum ingerat; per tres triadas, Patrum, Potentiarum, Mentium, quæ veluti arcanæ intimæque Pantamorphæ naturæ siue profundi Paterni asseclæ sunt, omnia gubernet, animet, fœcundet, & conseruet; vides assectarum mentium in Pantamorpham Mundi dominam, ceu in fontem suum atque originalem scaturiginem conuersarum, ad iussa eius executioni mandanda, promptitudinem.

Anacephalæosis dictorum.

Zoroaster.

Habes hîc itaque mysteria Paterni fundi siue Verbi Paterni, quam Iyngem Chaldæi, Ægyptij Hemphta, Platonici etiam animam Mundi vniuersalem, alij alijs nominibus nuncupant: nam vt suprà diximus, & in Theologia Ægyptiorum fusè deduximus, tenebant Zoroastræi Ægyptij vnum rerum omnium principium, & id vnum & bonum concelebrabant; deinde Paternum quoddam profundum venerabantur, ex tribus triadibus constitutum; atque vnamquamque triadem Patrem, Potentiam, & Mentem habere. Quibus tribus nominibus principia quoque prima nominantur. Hanc itaque triadem secundam post supremæ Mentis triformis triadem Proclus & Damascius sæpè adducunt, & duplici nomine appellant, νοητὸν καὶ νοερόν, intelligibilem & intellectualem; in qua is qui Pater dicitur, primo Patri respondet; quæ dicitur Potentia, Verbo, hæc enim Patris Potentia appellatur; qui verò Mens seu Intellectus nomina-

Paterni fundi varia nomina.

Proclus. Damascius. Triadis secundæ duo nomina.

Trinitatis SS. mysterium ab antiquis expressum.

minatur, intellectui secundo & principio tertio respondet. Quæ omnia confirmat Damascius his verbis: κατὰ τὴν χαλδαϊκὴν ὑμνουμένην τριάδα, *secundùm Chaldaicam trinitatem celebrem*; quæ ita intelligenda sunt, vt sit trias quædam in Mundo Intelligibili & supremo, quem Archetypum & Hemphta Ægyptij nominabant, in quo Pater & Potentia & Mens vnum essent essentialiter, quemadmodum Orthodoxi de SS. Triade confitentur; in quo Opifex Mens Patri, Potentia Filio, Spiritus Menti responderent, à qua Archetypa Triade deinceps omnium creatarum rerum triades emanarent; in quibus Patrum ordo supremus, Patri supremo, quantum posset; similis esset; Ordo secundus Potentiarum similis esset, quantum liceret, Verbo seu Filio; tertius verò Mentium ordo Menti esset persimilis; & sic de cœteris: de qua triade Zoroaster dicit, παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει τριὰς ἧς μονὰς ἀρχή. εἰς τρία γὰρ νοῦς εἶπε πατρὸς τέμνεσθαι ἅπαντα; *In toto enim Mundo lucet trias cuius Monas principium; in tria enim Mens dicit Patris secari omnia.* Verùm hæc omnia in Effatis Zoroastræis fusè explicata sunt to. II. fol. 132 quem consule. Neque cogitandum est, in singulis triadibus tres tantùm esse Genios, sed innumerabiles sub singulis ordinibus comprehensos; quæ omnia symbolis suis in throno seu porta Pantamorphæ Naturæ expressa demonstrantur; quam quidem Pantamorpham Naturam Zoroaster Hecaten quoque, sicuti intellectuales mentes Synochas vocat. Est autem Hecate hoc loco nihil aliud quàm vnitas & idea virium, omniumque viuentium; Synochæ verò sunt intellectus, qui ab Hecate acceptum influxum eius ignis, qui vitam donat, empyreo, æthereo, & hylæo Mundo infundunt, eosque Mundos & continent, & continuant, & regunt, motumque vitalem eis largiuntur. Atque hæc quidem secretior Chaldæorum & Ægyptiorum Theosophia.

Genij multi in singulis triadibus.

Hecate, & Synochæ quid.

Mythras Persarum quid?

Hæc prorsùs conueniunt ijs, quæ Persæ ab Ægyptijs edocti de Mythra medio inter sex principalia Numina, Hemphta, Amun, Osirin, Isin, Hermanubin, Nephta; Numina æquitatis, beneuolentiæ, veritatis, voluptatis, sapientiæ, & diuitiarum posito tradiderunt, de quibus vide Obeliscum Pamphilium fol. 172. Tomum secundum de Zoroastræjs Effatis, & Class. VI. de Systematica Mundi, vt proinde superfluum esse duxerim, hîc eadem cum tædio Lectoris repetere.

DIVISIO III.

Explicatio Triadum Azoniarum.

Azoniarum triadum explicatio.

EXplicato profundi Paterni mysterio & sacramento, iam quid reliqua figurarum ac hierogrammatismorum systemata separata indicent, videamus. Primum Systema signatur literis G A Ξ Π, alterum literis P H M N. Systema prius continet binas triades L, M, N; & G I A. Prior trias simulachra continet bina L, N, circumstantia columnam M, albo nigris gradibus Loti flore insignitam, cui caput Pantamorphæ Naturæ Isidis, siue profundi Paterni caput insistit, quod portam vniuersæ naturæ in ver-

vertice gestat; trias verò G I K Apim continet, quam antè & post stipant duo simulachra varijs rebus instructa. Sed aperiamus arcanum.

Trias Azonia Hecatina.

Trias Azonia Hecatica.

HOc itaque hierogrammatismorum Systema separatum est, & Trias Azonia dicitur. Appellantur autem Genij huius triadis Ἄζωνοι, quod expeditè zona sua in zonis vtantur, & supra Deos conspicuos & sensibiles collocati sint, genus contradistinctum zonæo Deorum generi, quòd vti sensibiles Mundi partes inhabitat, ita zonas sibi præscriptas non egreditur. Trias itaque Azonia seu Hecatina continet tres Mentes, quarum nomina sunt ξισκόδοτις, κωμὰς, & ἐκκλυστική. Dij autem Ἄζωνοι illi dicuntur, Serapis, Bacchus, & Osiridis catena. ita Psellus in Oracula Chaldaica: Εἰσὶ γὰρ παρ' αὐτοῖς καὶ ἄζωνοι ἑκάται, ὡς ἡ ξισκόδοτις, ἡ χαλδαϊκὴ, καὶ ἡ κωμὰς, καὶ ἡ ἐκκλυστική· ἀζωνικοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς Θεοὶ, ὁ Σεράπις, καὶ ὁ Διόνυσος, καὶ ἡ τοῦ Ὀσίριδος σειρά. ἄζωνοι δὲ καλοῦνται οἱ ἀλύτως ἐξουσιάζοντες τῶν ζώναις, καὶ ὑπεριδρυμένοι τῶν ἐμφανῶν Θεῶν. ζωναῖοι δὲ, οἱ τὰς ἐν οὐρανῷ ζώνας ἀπολύτως περιέποντες, καὶ τὰ τῇδε διοικοῦντες.

Mentes tres triadis Hecatinæ seu Azoniæ. Psellus.

Azonij Dij.

Hæc tamen Azonia & Zonæa Numina alij aliter referũt. Quomodo Ægyptij ea sumpserint, Systema hoc hieroglyphicum sat superque demonstrat, atque adeo à tanta Authorum confusione tandem nos liberat, cùm mens illorum vel ex ipsis figuris patefiat. Triadem itaque L, M, N, Hecaticam dicimus, eò quòd Pater huius, Hecate Ægyptia sit, quæ & à Psello ἐκκλυστική dicitur, eò quòd hylæi Mundi veluti receptaculum quoddam sit; vnde & centrum omnium influxuum dicitur, & indicatur per simulachrum M, fœmineo vultu, auribus caninis, veloque nigro, quo cooperitur, spectabilis; tres zonas pectori colloque circumductas habet; in vertice portæ siue domus Mundanæ figuram portat; flori Loti, cuius thyrsus in modum columnæ albo-nigris gradibus distinctæ, deorsum loco Abaci in cordis candidi figuram terminatur, insistit; ex cuius columnæ medio tæniæ, bina perseæ folia, & totidem flores heliotropi emergunt. quid singula indicent, exponamus. Caput M Hecatem ecclysticen siue Isin significat, idemque ac profundum Paternum est, in quantum se tripartitis terrestris Mundi finibus ingerit; quod aptè per tres zonas pectori colloque circumdatas indicatur: nigro capitis velo circundatur, quia vires suas abstrusas in caliginosis terrestris Mundi partibus exerit; aures caninas habet, quia Hecatæ Canis dedicabatur, teste Macrobio, Natali Comite, Phornuto, Apollodoro, cæterisque Mythologis, & apertè docet Zoroastres, ἐκ δ' ἄρα κόλπων γαίης θρώσκουσι κύνες χθόνιοι. *Certè ex finibus terræ prodeunt Canes terrestres.* Affinguntur Hecatæ, quia ipsa est thesaurorum terrestrium custos & conseruatrix fidelissima. Verùm hæc omnia in Obelisco Pamphilio, Hierogrammatismo canis abundè demonstrata sunt. Portam quadratam continet, vt ostendatur, hanc esse portam, per quam omnis superiorum influxuum vbertas in mundanam domum deriuatur. Quia verò Mundus sensibilis innumeris rerum vicissitudinibus subiectus est, hinc aptè eidem columnam loti flore insignitam, cum

Hecates Ægyptiæ simulachrũ explicatur.

Hecatis ornatus & habitus explicatur.

Macrobius. Natalis Comes. Phornutus. Apollodorus. Zoroaster.

cum binis hinc inde floribus heliotropicis, queîs Solis motus indicatur, cuius virtute noctes diebus,& noctibus dies, consona dissonis, mala bonis, ita attemperantur, vt inde Mundus quadantenus sustentatus in suo vigore, & absolutissima harmonia, contrariarum perpetua lucta qualitatum, quarum symbolum sunt gradus albo-nigri, vt alibi probatum fuit, composita consistat. Columna abaci loco cordis figuram habet, in medio duo perseæ folia linguam mentientia; vt innuatur, naturæ huiusmodi Sacramenta, quæ sagax & sapiens natura inuenit, alto à profanorum notitia silentio occultanda esse. Columnæ assistunt asseclæ Genij L & N, quorum prior Ξυνοχεύς alter κωμάς a Psello dicitur; vtriusque officium est, influxuum à suprema Hecate Ecclystice siue Patre triadis participatorum, catenas in triplicem terrestris Mundi œconomiam deriuare, nutrimentumque singulis veluti per subterraneorum meatuum venas & receptacula distributum suppeditare: quæ quidem aptè insinuantur per tres Zonas collares, tripartitum videlicet sensitiuæ, vegetabilis, & mineralis naturæ regnum. Quid per tænias ex columna Hecatica deductas, per vbera tumentia & deorsum porrecta significetur, passim in hoc Opere dictum est, De tænijs ita apud Macrobium Pierius: *Hinc tæniæ illæ variæ multiplicesque Isidi dedicatæ, non septem tantùm eas Lunæ facies, & Heliodorus nuncupat* συνόδους, γενέας, ἀνατολὰς *&c. sed etiam vim eius quæ circa materiem versatur, indicant, quæ scilicet gignit omnia, & omnia concipit, lucem quippe & tenebras, diem, noctem, vitam, mortem, principium, finem*. His itaque se asseclæ ex columna Hecatica albo-nigris gradibus distincta, quibus dicta significantur, cingunt. Nam vt Plutarchus asserit. *Est Isis seu Hecate Ægyptia ea naturæ pars, quæ quasi fœminea omnes in se recipit ortus, tanquam nutrix quædam & commune omnium receptaculum à Platone dicta, à plerisque alijs* μυριώνυμος, *innumeris prædita nominibus, quòd ratio eam in omnes formas speciesque vertat; cùm enim bonum intendat, & malum fugiat, sitque receptaculum subiectumque vtriusque, suâ tamen sponte ad melius tantùm vergit, seque præbet implendam conseruandamque influxibus & similitudinibus, quibus sata, & rebus gignendis apta, gaudet & exultat*. Quibus quidem quæ hucusque dicta sunt, apposite respondent. Tutuli verò vtriusque figuræ L & N ex corona varijs lapidibus distincta capite supereminente, ex qua bini flores perseæ, flos loti vtrinque inclinatus, & medius recta sursum propagatus, indicant naturam triplicem cui dominantur. Sensitiua per florem loti indicatur; nam lotus ab Oriente in Meridiem, & hinc in Occidentem Solem immutabili lege sequitur, veluti sideris motum sentiendo; indicatur etiam, dictos hosce Genios ad exemplar Solis archetypi in omnibus ministerijs suis operationes suas instituere. Per folia perseæ indicatur natura vegetabilis. Corona denique lapidibus distincta mineralis naturæ gradum indicat. Atque hæc est triadis Hecaticæ tripertitum regnum, quod eorum curæ commissum est, cuius Pater siue Princeps Hecate Ecclystice, mens Ξυνοχεύς, κωμὰς potentia dicitur, de qua ita Psellus: τῶν δὲ ζωογόνων ἀρχῶν, ἡ μὲν ἀκρότης ἑκάτη καλεῖται. ἡ δὲ μεσότης, ψυχὴ ἀρχική, ἡ δὲ ἀποπεράτωσις, ἀρετὴ ἀρχική. *Principiorum autem animalia procreantium summitas vocatur Hecate*, id est, sensitiuæ

Asseclæ Genij Hecates.

Pierius. Tæniæ quid significent.

Plutarchus. Hecate Ægyptia, seu Isis ex Plutarcho.

Tutuli Asseclarum Hecatis Ægyptiæ explicantur.

Hecaticæ triades tripartitum regnum. Psellus.

tiuæ naturæ præses; *Medietas, anima inchoatiua,* & est natura vegetabilis, vbi vita & motus, cui præsunt, primùm incipiunt: *Extremitas, virtus inchoatiua,* id est, mineralis naturæ vigor est, vbi vires & proprietates rerum, quæ proximè vitali gradui accedunt, dominantur: *Καὶ ἄζωνοι ἑκάτ εἰσὶν αἱ ἡ τριεκδότις, ἡ κωμαὶς, καὶ ἡ ἐκκλυστική.* Et sunt Hecatæ sine zonis primò Triecdotis, quæ tripartito regno sufficientia præbet subsidia; secundò *κωμαὶς*, quæ viarum seu compitorum subterraneorum dispositrix est; & Ecclystica cum Hecate eadem, in vtero suo veluti centro quodam omnia claudit; & vtroque sexu pollet, vbere enim & velato capite fœminam, vestitus & corporis constitutione marem exhibet; quæ & minutis characteribus iuxta literam M positis indicantur, quorum hic sensus est: *Triecdotis ministerio trinâ compage & catenâ, cœlestis crater in inferiorem humidam substantiam funditur.* Altera autem iuxta N literam inscriptio hunc sensum habet: *Komas vniuersas Mundi quadripartiti semitas prospiciens, Genium piscinæ sacræ ad vitam inferiori Mundo concedendam, sollicitat,* Atque hæc de Hecatica triade Azonia dicta sufficiant; quare ad alia.

Hecatæ Azonæ tres, Triecdotis, Komas, Ecclystica.

Characteres minuti hieroglyphici circa Hecatem in tab: Bemb: explicantur.

Trias Serapæa.

Trias Serapæa

TRiadum verò huic oppositarum prior seu inferior est signata literis, Græcis ζ, η, θ, superior literis γ, δ, ε. Inferior trias dicitur Serapæa, quia in ea Serapis, per caput monstruosum H indicatus, Patris officium habet; figura verò ζ Mentis, θ Potentiæ; & est fontana trias fidei, veritatis, & amoris, per Serapidis caput ex omni Mundi inferioris materia compositum, quale Beroaldus in Apuleium Alexandriæ fuisse tradit. Sed audiamus Beroaldum: *Apud Alexandriam templum fuit Serapidis opere fornicario constructum, & mirâ arte visendum, in quo simulachrum Dei ita erat vastum, vt dextrâ parte vnum parietem, alterum lævâ perstringeret, quod ex omnibus metallorum, lignorum, radicumque generibus compositum ferebatur; erat etiam dolo & arte composita fenestella ab ortu Solis ita aptata, vt radius Solaris per eam directus os & labra Serapidis illustraret, ita vt inspectante populo osculo salutatus à Sole videretur.* Quæ sinè descriptio non integram statuam, sed caput fuisse ostendit, & mirâ industria transformatum, cuiusmodi hoc loco apparet, in quo barba loco pilorum radicibus herbarum coagmentatur; oculi, nasus, aures omni lapidum, metallorumque genere, & musiuo opere expresso, cernuntur; vertex tripartitâ pennâ superbit, caput verò lotiferæ columnæ pariter in gradus albo-nigros distributæ innititur. Serapis hoc symbolorum apparatu hoc loco nil aliud indicat nisi Solem subterraneum, qui Græcis Pluto & Dis nominatur, dominium suum in omnem subterraneam Mundi œconomiam exerens, vti capitis ex omnibus inferioris Mundi materiebus, fat superque demonstrat compositio. Lotiferæ columnæ gradibus albo-nigris distinctæ insistit, quo ostenditur, Serapin triformis Numinis, per tres pennas, quas capite gestat, sibi communicatâ potestate insignitũ iuxta ideæ rationem in

Beroaldus. Serapidis caput osculo à Sole salutatum fuit.

Serapidis caput in tab. Bem. quid hieroglyphicè significet.

tripartito regno suo, omnia disponere, consensuum dissensuumque leges eâ ratione, quâ suprà ostensum fuit, ordinare, per asseclas sibi assistentes; quorum prior Serapæa mens fœminino habitu, veste ad talos vsque innumeris vberibus turgente induitur, thyrsumque superiùs incuruum manibus tenet, quo influxus Serapis in inferiora per Serapæam mentem transfusus, & nutrimentorum vbertas per multiplicia vbera expressa, indicatur; ex nutrimento multiplici omnia in tripartito regno, per tres corollas pectori circumdatas indicato, animantur per potentiam Serapæam Θ, cuius operationes cum mente tertia communes sunt. Tutulum gestat vtraque ex spicis & binis pennis compositum, quo indicatur potestas in vegetabilem naturam, præsertim in frumentum sibi commissa potestas & idealis ratio, iuxta quam ad triformis Numinis exemplar, quo imbutæ sunt, operantur; tertia quidem mens Serapæa nutrimentum copiosum in vegetabilis naturæ incrementum conferendo; Θ verò potentia Serapæa vnicuique suam assignando proprietatem, vitam, motumque; quæ aptè per Serpentem ex fronte emergentem indicantur. Quæ omnia copiosè demonstrata sunt primò in Obelisco Pamphilio fol. 224. & Tomo I. fol. 194, alijsque passim locis. Porrò mens Serapæa M florem cum folijs perseæ appositum habet, cui rana insistit. Per ranam perseæ flori insistentem significatur, mentem Serapæam Nili dominam imperfectioribus præsidere rebus, easque non statim ad vltimum perfectionis gradum prouehere, sed id officij relinquere potentiæ Serapeæ. Quod vt intelligatur, sciendum Veteres materialem seu hylæam imperfectionem per ranam Niloticam indigitasse; videre siquidem est plerumque huius generis animalia in limo vbi procreantur, alterâ parte ranam, altera verò imperfectum quid, terrestre, aut lutulentum, viuentique portiunculæ applicatum exhibere; Nili omnibus hisce fidem facit inundatio, eo quippe deturgente mures & varij generis animalia reperiuntur, inchoato opere terræ aquæque in parte corporis viuente, nouissimâ effigie etiamnum terrena; in ranis verò quâlibet maturitate genitis natura semper imperfecta; vt proinde mirum non sit, imperfectiorum rerum promotionem ranâ indigitatam fuisse. Ponitur rana supra perseæ folium sine fructu, qui vti cordis figuram, ita folium quod hìc ponitur, linguæ figuram, teste Horo, exhibet: quo ostenditur, quòd sicuti folium sine fructu nihil prodest, nec linguæ sermo quicquam boni parturit, nisi corde alto præmeditatoque prodierit; ita nec Serapæa mens, nisi accedat Serapæa potentia & virtus, cuius ope, quæ mens disposuit sapienter, potentia ad perfectionem & complementum perducit. Refert autem Serapæam potentiam figura signata literâ Θ, ijsdem prorsùs, quibus prior, symbolis imbuta. Habet sibi assistentem Cynocephalum manus eleuantem, Lunæ indicem. ita Horus: Σελήνης τὴν ἀνατολὴν γράφειν βουλόμενοι, κυνοκέφαλον ζωγραφοῦσι σχήματι τοιῷδε ἑστῶτα, καὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν ἐπαίροντα. *Lunam autem orientem indicare volentes, Cynocephalum hoc habitu stantem, manusque in cælum tollentẽ pingunt.* Quo significatur, nutrimentum, quod vtero terrestri mens Serapæa inserit, ad perfectionem non peruenire, nisi Luna Serapææ poten-

Asseclæ Serapidis, eorumq; hieroglyphicæ explicatio.

Serapæarum Mentium tutuli.

Rana flori perseæ insidens quid significet.

Horus.

Serapæa Potentia littera Θ significata in tab. Bem.

Horus. Cynocephalus manus ad Lunam eleuans.

tentiæ, fomenti, quæ sunt Serapidis, id est, subterranei Solis virtutes, iuncta, id ad perfectionem & maturitatem perducat. Atque hæc est Serapæa trias, quam Græci per Plutonem, Cerberum, & Proserpinam exhibuerunt, de quibus in Obelisco Pamphilio in Mystagogia abundè disceptatum est, quem consule. Vbi vides Hecaticam triadem L, M, N, & triadem Serapæam ei oppositam ζ, ι, θ, ita comparatam esse, vt vtraque patres, mentes, & potentias androgynas, id est, ex vtroque sexu compositas habeat; per quod nihil aliud innuitur, nisi quòd respectu superiorum aut inferiorum Numinum modò præsint, modò subsint; quæ verò androgynæ, id est, vtriusque sexus, vti L & N, per vbera fœminas, & per cœterum corporis habitum mares mentiuntur, actu & præesse & subesse censentur, de quibus fusè Psellum tractantem consule.

Serapæi patres Mentes, Potentiæ, cur androgynæ.

Psellus.

Trias. Osiriaca.

Trias Osiriaca duplex in tab. Bem.

HEcaticæ triadi superstat trias Osiriaca; in qua primo omnipotentis naturæ fœcundum Numen, quo eum nomine appellat Apuleius, Apis occurrit, ijs prorsùs symbolis adornatum, quo eum in Obelisco Pamphilio in Hierogrammatismo Bouis descripsimus. Est autem duplex trias, vna à dextris G, I, K, altera sinistra ex opposita tabulæ parte γ, δ, ι. Bos signatus litera I albo-niger, varijs signis symbolisque, quæ omnia in Obelisco Pamphilio fol. 259. & 260. descripta reperies, insignitus, Osiridis vim in Lunam influxiuam significat; quem bouem albo-nigris maculis variegatum, ζῶον τῦ Οσίριδος ἄγαλμα, *Viuum Osiridis simulachrum*, refert Eusebius, dictum fuisse, quòd is per signa & symbola quædam appropriata homines doceret, eosque de rebus necessarijs humano generi instrueret: quid enim aliud ea signa, quæ Aelianus, Herodotus, Diodorus, Plinius, Eusebius recensent, corpori eius impressa fuisse, nisi diuersos in terra Lunæ-solares effectus denotant? Quid aliud per cornua, nisi radij? Quid per Aspides insurgentes cornibus inclusos, nisi radij Lunæ-Solares vitalibus influxibus pleni, innuuntur? Quid aliud per corollam dorso boui affixam, phallisque & circulis quadripartitis conflatam, nisi fœcunditatem summam, quam rebus Sol & Luna conferunt, in quadripartitum Mundum diffusam, denotare voluerunt? Quid Crux ansata, amuletum Cruce ansatâ insignitum collo appensum, nisi hunc auuerruncum Dæmonem esse, quo omnes aduersæ potestates hoc periapto veluti potenti fascino fugentur profligenturque, notat? Stella verò quæ supra dorsum Tauri ponitur alarum expansione conspicua, ostendit Nephtæ siue Veneris Ægyptiæ summam in domo suo, id est, in Tauro rerum omnium tripartiti in Ægypto annui temporis fœcunditatem; quæ per tres phallos filo alato sideri suffixos appositè indicantur; de quibus amplissimè tractatum vide in Tomo I. fol. 357. item de Apide fol. 194. & Phallophorijs fol. 229. & in Obelisco Pamphilio fol 260. & passim alijs in locis, vti indices Lectori curioso suggerent. In hac itaque

Apuleius.

Apis, seu Bos albo-niger quid significet.

Triadis Osiriacæ Pater & asseclæ.
Psellus.
Diodorus.

que Triade Osiris pater est, & asseclæ sunt ⲙⲁⲣⲱⲛ & ⲧⲣⲓⲡⲧⲟⲗⲉⲙⲟⲥ; ita Ægyptij appellant; Psellus Μαρώνα & Τριπτόλεμον, vt alibi dictum est; Diodorus Maronem & Triptolemum, quæ tametsi corruptissima nomina sint, summam tamen ad inuicem affinitatem habent; Diodorus sanè Maronem Osiridis socios & asseclas vinearum colendarum, Triptolemum verò agrorum colendorum, seminumque terræ mandatorum rationem docuisse ait; quæ aptè respondent Osiridis asseclis; est enim, vt iam alias fusè probatum fuit, Osiris idem quod Bacchus siue Dionysius vini præses; est & agriculturæ institutor, iuxta illud:

Osiris idem quod Bacchus

Tibullus.

Primus aratra manu solerti fecit Osiris,
Et teneram ferro sollicitauit humum.
Primus inexpertæ commisit semina terræ,
Pomaque non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adiungere vitem;
Hic viridem durâ cædere falce comam.
Bacchus & agricolæ magno confecta labore
Pectora tristitiæ dissoluenda dedit. &c.

Asseclæ Osiriaci.
Plato.

Sed ad asseclas Osiriacos redeamus. Vterque veste ad talos viminibus contextâ inuolutus apparet, quod, teste Platone, agricolarum Ægypti proprium est, & sensibiles ac materiæ immersos Genios indicat; quorum prior G litera signatus bouem manu sinistrâ ad benignè influendum sollicitare, dextrâ mandata ad ministerij sui res ritè peragendas exquirere videtur. Hunc autem præsidem esse liquorum, hieroglyphica minuta sat docent, quorum sensus hic est: *Liquoris cœlestis in inferiora propagator.* Assecla K Triptolemus sinistrâ poculum, dexterâ phallum bouis exhibet; per vas seu poculum liquor, per phallum fœcunditas notatur; quo rectè indicatur, fœcunditatem terræ sine liquoris accessu consistere nullâ ratione posse, neque vllam rerum vbertatem spondere, nisi influxu Osiridis per Maronem & Triptolemum, quæ sunt Triadis Pammeliæ Mens & Potentia; astrum verò, cui quadrans columellæ infixus, horarum discernendarum, adeoque totius temporis symbolum est, vti Clemens Alexandrinus l. 6. stromatum docet. Cùm verò in negotio agriculturæ summa temporis ratio habeatur, rectè triadi quadratum apposuerunt, quo temporis opportunitas obseruabatur. Porrò in opposita tabulæ parte alia trias γ, δ, ε, occurrit; quæ cùm ijsdem prorsus symbolis constet, eius explicationem omittendam duxi; differentia tantùm in hoc nonnulla occurrit, quòd bos albus Solem præcisè notet, Apin cœlestem, in quantum suâ virtute omnium rerum abundantiam exhibet. Verùm cùm de duobus bobus Mneui & Apide varijs locis tùm in hoc Opere, tùm in Obelisco Pamphilio hierogrammatismo bouis vberrimè tractum sit, illuc Lectorem remittimus, nè propositum nobis rerum explicandarum scopum, multitudine authoritatum iam alibi traditarum repetitione, confundamus.

Characteres hieroglyphici minuti Asseclæ Osiriaci.

Quadrans astronomicus in tab. Bemb symbolum temporis.
Clemens Alex.

Apis, seu Bos albus quid.

DI-

DIVISIO IV.

Quòd septem Triades in media regione explicatæ nihil aliud sint, quàm septem Mundorum Genialium Systemata.

Rectè & sapienter Zoroaster. ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ λάμπει τριάς; *In toto Mundo fulget trias*: ad archetypi siquidem supremi Numinis triformis rationem, omnes Mundanorum Systematum rationes conditæ sunt; hinc rectè subiungit, *trias indiuidualibus rationibus secta*. Sunt autem hæ triades nihil aliud, quàm quædam Systemata Geniorum, quos Mundos vocabant Ægyptij. Septem triades principales paulò antè explicatæ septem Mundis respōdent principalibus, qui omnes ex archetypo intelligibili, & solo flore mentis comprehensibili Mundo triformi, vt Ægyptij loquuntur, profluxerunt; quem & empyreum vocant, quem per coronidem throni pantamorphæ naturæ, significatum esse diximus. Hunc sequitur prima trias Ophionia seu Iyngæa, quæ respondet Mundo vitali & empyreo, vti explicatum fuit, & est primus Mundus Intellectualis, quem & æthereum vocant Prisci, de quo Zoroaster, Ὢ πῶς κόσμος ἔχει τοὺς ἀνοχῆας ἀκαμπεῖς, *O quomodo hic Mundus Rectores habet inflexiles*! Ob constantiam videlicet, & inuiolabiles, quibus Vniuersum gubernant, leges & statuta. Altera trias Ibimorpha respondet Mundo secundo intellectuali seu æthereo, & humidam naturam contemplatur, secundùm analogicam quandam rationem & archetypam. Tertia trias Nephtæa Mundo tertio respondet intellectuali & æthereo, qui pariter humidum, sed fœcundatiuum respiciunt. Et hæ sunt triades Mundorum æthereorum, quibus fundum paternum constare suprà ex Zoroastre docuimus. Sequuntur quatuor triades Mundorum sensibilium quæ materiei immerguntur, quarum priores duæ triades respondent Mundis Sidereis G, I, K, & γ, δ, ε, id est, Osiri & Isidi, Soli & Lunæ, per duos boues indicatæ, & sunt inferiorum Mundorum Rectores. Sequuntur duæ triades, Hecatæa L, M, N; & ζ, η, θ. Serapæa; quæ Mundis sublunaribus & subterraneis respondent, vti dictum est; atq; adeo sunt 7. Geniorum Mundi primariorū, quorum administratione vniuersa natura consistit, Triades. Quæ ita se habere, apertè Psellus ex mente Zoroastris, & Sanchuniaton Phœnix apud Philonem recitant his verbis: Αἰγύπτιοι ἑπτὰ φασὶ σωματικοὺς κόσμους, ἐμπύριον ἕνα καὶ πρῶτον, καὶ τρεῖς μετ' αὐτὸν αἰθερίους, ἔπειτα τρεῖς ὑλαίους, ὧν ὁ ἔσχατος χθόνιος λέγεται, καὶ μισοφαὴς, ὅς ἐστιν ὑπὸ σελήνην τόπος, ἔχων ἐν ἑαυτῷ καὶ τὴν ὕλην, ὃν καλοῦσι βυθόν. *Statuunt autem Ægyptij & Chaldæi septem Mundos corporeos* (scilicet ab intellectualibus potentijs administratos) *igneum vnum atque primum, post hunc tres æthereos, deinde tres materiales, è quibus vltimus terrestris dicitur, & lucis osor, qui locus est subtus Lunam, in se etiam materiam complectens, quem fundum nominant*. Suntque adeo cum triade archetypa, siue Mundo extra omnem corporeum limitem longè semotissimo, octo Mundi, quibus Vniuersum pri-

Zoroaster. Trias in toto Mundo fulget ex Zoroastro. Septem triades tab. Bem. sunt septem Mundorum Genialium Systemata.

Mundus triformis seu empyreus. Tres triades Mundorum æthereorum. Mundus primus intellectualis.

Mundus secundus intellectualis. Mundus tertius intellectualis.

Quatuor triades Mundorum sensibilium.

Psellus.

Octo Mundi primarij iuxta Ægyptios.

primariò administratur; qui quidem in media huius tabulæ regione ab Ægyptijs expressi cernuntur, vt sequitur.

I Trias, siue Mundus Archetypus igneus, & vitarum Mundus triformis, Hebræis אין סוף, *Mundus increatus, ex quo prodeunt.*

1 Ophionia trias V, S, W.		1 Mundus vitæ & ignis.
2 Ibimorpha trias O, Q, R.		2 Mundus in humidam substantiam influens.
3 Nephtæa trias X, Y, Z.		3 Mundus Nephtæus in fœcunditatem influens.
4 Isiaca trias G, I, Λ.		4 Isiacus Mundus Lunaris.
5 Osiriaca trias γ, δ, ε.	Quibus respondent	5 Osiriac. seu Solaris Mundus.
6 Hecatica trias L, M, N.		6 Mundus Hecatinus in vegetabilem naturā influens.
7 Serapæa trias ζ, η, θ.		7 Mundus Serapæus subterraneam substantiam administrans.

Platonicorum de octo Mundis sententia.

De hisce Plato ex Ægyptiorum mente decretisque in Epinomide scribit, Philosophum scire oportere, quomodo septem circuli sub primo versentur; vnde in Timæo primum & exemplarem cum reliquis coniungens Mundis, octo circuitus ponit. Hanc eandem Ægyptiorum de septem Mundis & Mundo Archetypo triformi positionem confirmant Cabalistæ, qui aiunt, decem esse Mundos, quorum septem reuelati, tres absconditi sunt; per septem Mundos innuunt Mundos creatos; per tres absconditos, increatos, & vocantur Mundus emanationis; ita in Tikunin Zohar titulo Porta Eliæ:

Cabalistarum de octo Mundis sententia.

Zoroaster Author.

ואמר רבון עולמים דאנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא עילאה על כל עילאין סתים על כל סתימים לית מחשבה תפיסה בך כלל אנת הוא דאפיקת עשר תקונין וקרינן לון ספירין לאנהרא בהון עלמין סתימין דלא אתגלייא ועלמין דאתגלייא ובהון אתכסייא מבני נשא ואנת הוא דקשיר לון ומייחד לון ובגין דאנת מלגאו כל מאן דאפריש חד מחבריה מאלין עשר אתחשיב ליה:

Aperuit Elias, & dixit: **Domine Mundorum**, *tu es iste vnus extra numerum, tu es excelsus supra omnes excelsos, absconditus omnium absconditorum; nulla enim mens te comprehendere potest; tu es qui produxisti decem syntagmata Mundorum, ad illuminandum in ijs Mundos absconditos, qui non reuelati sunt; in reuelatis verò abscondis te à filijs hominum, & tu qui annexus es eis, & tu vnis te ijs;*

ijs; & quoniam tu es in intrinseco, quicunque separat vnum ab alio ex istis decem, reputatur ipsi ac si separasset teipsum. Quo discursu, quem nos suprà archetypum diximus, eum Zohar dicit absconditum & non reuelatum, qui quidem trinus est, Mundus *Kether*, id est, *Coronæ*, Mundus *Binah*, id est, *Intelligentiæ*, & Mundus *Chochmah*, qui est *Sapientiæ*, qui tres vnum Mundum faciunt propter vnitatem essentiæ; reliqui septem ab hoc profluunt emanatione quâdam ineffabili, quemadmodum Botrillus in Iezira his verbis ostendit. Botrillus.

אמנם גם הם כשאר כל העולמין נפרדים בפירוד גמור מעולם האצילות כי העולם האצילות לא נתחדש ולא נברא ולא נוצר ולא נעשה באשר שאר כל העולמות:

Verum & hi omnes Mundi, sicuti reliqui, diuisi sunt diuisione & distinctione perfecta à Mundo Archetypo seu diuino, quia Mundus Archetypus seu diuinus non innouatus, neque creatus, non formatus, neque factus est, sicuti reliqui omnes Mundi. Quòd verò hi Mundi singuli intellectuales potentias habeant in suas triades distinctas, quæ Mundis præsint, apertis verbis Simeon Iochaides Chaldæus Author Zohar monstrat de secretiori Veterum Philosophia tractans:

Mundi singuli habent suas Potentias in triades distinctas.

Simeon Iochaides.

וכל אחד ואחד נאמר עולם ויש לו שלשה אמות וזהו סוד גדול מופלא ומכוסה וחותם בשש טבעות וממנו יוצאים אש ומים ומתחלקים זכר ונקבה שלש אמות אמש יסדן ומהן נולדו אבות שמהם נברא הכל ואמש הוא אויר מים אש שמים נבראו תחלת מאש וארץ נבראת ממים והאויר מכריע בין האש ובין המים:

Et vnusquisque Mundus sunt ipsi tres matres, & hoc est secretum magnum, admirabile, & absconditum, sex signaculis obsignatum, & ex eis prodeunt ignis, & aqua, quæ diuiduntur in marem & fœminam; tres matres אמש *fundamentum eorum, & ex ijs generati sunt patres, ex quibus creatum est omne illud, quod est in Vniuerso, & illud* אמש *est aër, aqua, ignis, mas & fœmina, Cœli primò creati sunt ex igne, terra creata ex aqua, & aër conciliator est inter ignem & aquam.* Et omnia ex libro Iezirah extraxisse videtur, vbi iisdem penè verbis leguntur citata verba. Certè Iochaides hâc Cabalicâ descriptione adeo propè ad hieroglyphicam nostram exhibitionem hoc loco propositam accessit, vt eam non tam innuisse, quàm explicasse videatur. Sed examinemus singula. Quod prisci Cabalistæ per literas occultè & symbolicè exprimebant, id Ægyptij per figuras hieroglyphicas, vt in Cabala demonstratum fuit. Trias illa Matrum nihil aliud indicat, nisi paternum fundum tribus triadibus compositum; & hæc fuit traditio Veterum à primæui Mundi Philosophis propagata. Prima Trias ignem, vti diximus, vitalem notat, Pantamorphæ naturæ indicem; secunda trias notat aquam, cui Ibimorpha præest; tertia trias aërem, cui Nephta dominatur.

אויר
מים
אש

Cabalistæ exprimunt per literas quod Ægyptij per hieroglyphica in tab: Bemb:

Ex

Trias matrũ significat Paternum fundum tribus triadibus compositum. Cabalisticum effatum de Mundorum productione explicatur.

Ex prima triade ignea Cœli creati sunt, & terra ex aquis, id est, ex Ibimorpha matre, & aër seu Nephta, vel ipso Plutarcho teste, mediatrix est inter ignem & aquam. Vocat mirabile, magnum, & absconditum mysterium, quia proprietates archetypas respicit & innuit; sex signaculis obsignatum dicit, quòd quæcunque Deus sex dierum spacio in Mundo produxit, ijs comprehendantur; ex ijs ignem & aquas prodire dicit, quæ in marem & fœminam diuidantur, quia ignis & aqua sunt rerum omnium principia, ita vt ignea vis marem, & aquea fœminam notet: atque his præsunt patres, quibus omne quod in Vniuerso est, traditum creditur. Atque has esse fundi paterni triades, expressè his verbis docet:

Iochaides in Zohara & Iezira.

שלש אמות חקקן וחצבן וצרפן וחתם בהן שלש אמות בעולם ושלש בשנה ושלש אמות בנפש זכר ונקבה:

Tres, inquit, matres Deus exsculpsit, & exarauit eas, & combinauit eas, & obsignauit in ijs tres matres in Mundo, tres matres in anno, & tres matres in anima marem & fœminam. Vbi vides eum promiscuè accipere matres pro patribus, & patres pro matribus, marem pro fœmina, & fœminam pro mare; vti tabula etiam Isiaca ostendit, vbi vides etiam virili habitu exhibita simulachra mammis turgere, velis ornari, & fœmininâ specie expressa, virilem habitum mentiri; quibus, vt dixi, nihil aliud innuitur, nisi quòd secundùm diuersum conceptum prout præsunt, mares, prout subsunt, fœminas exhibent; & hi sunt, qui Mundi, annorum, & temporum præsides constituuntur. Quæ omnia in Cabala fusiùs exposita vide. Pergit postea author citatus.

ומהן נולדו שבע משלושות מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום והיכל הקדש באמצע והוא נושא את כולן:

Et ex his nascuntur septem triades, suprema, inferna, Orientalis, Occidentalis, Septentrionalis, & Meridionalis, & in medio templum sanctum sustinens omnia. Quid aptiùs ad nostram explicationem adferri possit, non video. Quid per templum sanctum in medio omnia sustinens aliud, nisi domus seu thronus Pantamorphæ naturæ in tabulæ medio expressa indicatur? quæ stipatur ab Oriente, Occidente, Septentrione, & Meridie, infernè, & supernè ab asseclis septem triadibus, seu septem Mundorum præsidibus, vti expositũ fuit; quæ Chaldaico stylo prosequitur Iochaides his verbis:

והדא שבע מקרות דמנהון נצלו כל טבעה והשלשלות דמנהון דבקו כל פתגמיא:

Zoroaster. Iochaides. Psellus. Iochaides videtur desumpsisse sua de Mundorũ productione ex Zoroastro.

Et hi sunt septem fontes, ex quibus vniuersa natura profluit; & catenæ sunt, quæ omnia connectunt. Quæ sanè verissima esse ipse Zoroaster, ex quo forsan Iochaides hæc descripsit, in suis Oraculis, vti est apud Psellum, testatur his verbis: Σέβονται δὲ οἱ Αἰγύπτιοι πατρικὴν τριάδα πίστεως, καὶ ἀληθείας, καὶ ἔρωτος, καὶ ἑπτὰ πηγὰς, καὶ ἀρχικὸν ἥλιον, ἀπὸ τῆς ὑλικῆς πηγῆς καὶ ἀρχαγγελικὸν, καὶ πηγὴν αἰσθήσεως, καὶ πατρικὴν κρίσιν, καὶ κεραύνιον πηγὴν, καὶ πηγὴν διοπτρῶν, καὶ χαρακτῆρος πηγὴν ἐπιβατικὴν τῶν ἀΰλων.

ἀγνώστοις συνθήμασι, καὶ πηγαίας ἀκρότητας, Ἀπόλλωνος, Ὀσίριδος, Ἑρμοῦ, ὑλικὰς δὲ πηγὰς φασὶν κέντρων, καὶ στοιχείων. *Venerantur etiam Ægyptij triadem fidei, veritatis, & amoris, & septem fontes, Solem Imperatoriũ, & à materiali fonte Archangelicum, fontem sensionis, & fontanum iudicium, & fulminum fontem, & fontem speculorum seu inspectionum, fontem characterum incognitis constitutionibus compositum, & summitates fontanas Appollinis, Osiridis, & Mercurij; materiales verò fontes dicunt centrorum & elementorum.* Ita vt per Solem Imperatorium, Solarem Mundum; per Archangelicum materialem, Lunarem; per sensuum fontem, Saturninum; per fontanum iudicium, Iouialem; per fulminum fontem, Martium; per speculorum fontem, Venerem; per characterum denique fontem, Mercurialem Mundum intelligat. Quæ quàm aptè septem triadibus, siue septem Mundorum Systematis in tabula expressis applicentur, ex explicatione suprà posita patet.

Septem fontes quos venerabantur Ægyptij.

Notandum tamen, has septem triades ita sumi ab Ægyptijs, vt secundùm analogiam quandam facilè tribus Mundis, Archetypo siue Ideali & Intelligibili, deinde Intellectuali Angelorum, denique Sensibili Mundo applicari possint: in Archetypo quidem vt Intelligentiæ, Patres, & Ideæ; in Intellectuali sub conditione intellectuali, & prout sunt Virtutes immediatæ ab Archetypo profluentes, quorum curæ Mundi septemplices commissi sint; in Sensibili sub conditione materiali considerantur. Verùm qui hæc enucleatiùs cognoscere desiderat, is adeat Classem de Cabala, aliosque passim tractatus in hoc Opere exhibitos. Atque hæc sunt, quæ de media huius tabulæ regione dicenda putaui; quare ad reliquas tabulæ regiones explicandas procedamus.

Septem Ægyptiorum triades applicari possunt tribus Mundis, Archetypo, Intellectuali, Sensibili.

DIVISIO V.

Supremæ Regionis tabulæ interpretatio.

SVprema Regio literis E F inclusa continet duodecim Rectores Mundi, in quatuor triades diuisos, qui duodecim signis & mensibus respondent. Prima trias P, S, V, dicitur Mendesia; & respondet tribus mensibus, ⲙⲉⲭⲓⲣ ✠ ⲫⲁⲙⲉⲛⲱⲑ ✠ ⲫⲁⲣⲙⲟⲩⲑⲓ ✠ Secunda Trias X, Z, A, Ammonia dicitur, & respondet tribus mensibus ⲡⲁⲭⲱⲛⲥ ✠ ⲡⲁⲱⲛⲓ ✠ & ⲉⲡⲏⲡ ✠ Tertia trias B, C, E, Momphtæa dicitur, & respondet tribus mensibus ⲙⲉⲥⲱⲣⲓ ✠ ⲑⲱⲟⲩⲧ ✠ ⲡⲁⲟⲡⲓ ✠ Quarta trias Omphtæa dicitur, & respondet tribus mensibus ⲁⲑⲱⲣ ✠ ⲭⲟⲓⲁⲕ ✠ ⲧⲱⲃⲓ ✠ Atque hi sunt Rectores Mundi Siderei, quorum officium est, totius anni cursui, in rerum vnicuiq; conuenientium productione procuranda præesse. Sunt Genij administratores Pantamorphæ naturæ eo ordine, quo cõuenit, in administratione rerũ dispositi: Τριὰς γὰρ, teste Zoroastro, ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ λάμπει· εἰς τρία γὰρ εἶπε νοῦς πατρὸς ἀϊδίου νῷ πάντα κυβερνῶν. Καὶ ἐφάνησαν ἐν αὐτῇ ἥ τ' ἀρετὴ, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ πολύφρων ἀτρέκεια, τῇ δὲ ῥέει τριάδος δίμας πρὸ τῆς οὐσίας. *Toto enim in Mundo lucet Trias. In tria namq; dixit Mens Patris æterni; Mente omnia gubernans. Et apparuerunt in ipsa Virtus, & Sapientia, & multiscia Veritas. Hinc fluit Triadis vultus ante essentiã.*

Suprema tab: Bemb: regio continet quatuor triades Rectorum Mundi.

Rectores Mũdi siderei, eorumque officium.

Zoroaster.

Psellus.

Post Iyngem enim siue Pantamorpham naturam fundi paterni in suas triades cosmicas diuisi, proximos esse Rectores Mundi, Psellus ex Zoroastro his verbis ostendit: εἶτα ἐστὶν ἡ νοητὴ ἴυγξ, μετὰ δὲ ταύτην, οἱ συνοχεῖς, ὁ ἐμπύριος, ὁ αἰθέριος, καὶ ὁ ὑλαῖος. *Post intelligibilem Iyngem proximè sequuntur Mundi Rectores seu Ductores, ignei, ætherei, & materiales*. In duas Classes, aqueorum, & terrestrium, diuiduntur; atque hi influxu suo cœlesti continuas in quatuor elementis igne, aëre, aqua, terra combinationes moliuntur, varias inter se compositionũ naturaliũ miscellas adornãt, tùm ad Mundi concentum, tùm ad rerum omnium vbertatem procurandam intenti. Hi signorum & mensium Præsides, Mundum iuxta duodecim terminos administrant. Habent autem singulæ triades suum Patrem, aut matrem, suam Potentiam, & Mentem; quarum duæ medium patrem aut matrem semper veluti choragum suum respiciunt, vt ex tabula patet. Quòd verò hæ duodecim mensibus & signis præsint, his verbis ostendit Iochaides ex libro Iezirah, genuinus Ægyptiorum discipulus:

Rectorum Mundi triades habent suum Patrem, Mentem, Potentiam.

Iochaides. Rectores Mundi præsunt mensibus & signis Zodiaci.

ויב״ שערים חקקן וצרפן וצר בהם שנים עשר מולות
בעולם סימן טשת סאב סעק גדד ואלו הן יב׳ חדשים
מנהיגין ועשה אותם כמין מדינה וערכם כמין מלחמה
וגם את זה לעמות זה עשה האלהים שלש אמות שהם
שלשה אבות שמהם יצא אש ורוח ומים:

Duodecim portæ sunt, exsculpsit, & combinauit, & formauit in ijs 12 signa cœlestia in Mundo, signa eorum sunt: טשת id est, טלה שור תאמים, *Aries, Taurus, Gemini, trias prima: secunda trias* סאב, id est, סרטן אריה בתולה, *Cancer, Leo, Virgo: Tertia trias* מעק, id est, מזנים עקרב קשת, *Libra, Scorpius, & Sagittarius; quarta trias* גדד, id est, גדי דלי דגים *Capricornus, Aquarius, Pisces. Et hi sunt duodecim moderatores, quos instar disposuit Ciuitatis, & direxit eos ad modum belli, & fecit vnum è regione alterius, tres matres quæ sunt tres patres, ex quibus egreditur ignis, spiritus, & aqua.* Ex his, ni fallor, luculenter apparet, duodecim figuras nihil aliud denotare, quàm duodecim Intelligentias anni Præsides in quatuor triades diuisas.

Trias Mendesia.

Verùm iam singula particulatim exponamus. Prima trias P, S, V, Mendesia est, & Hyemi respondet, cuius Patrem S, Mentem V, Potentiam P exhibet. Dicitur Mendesia à voce Ægyptiaca ⲙⲉⲛⲇⲏⲥϯ teste Herodoto, qua hircum nuncupant, vnde & Ciuitas, & Nomus Mendesius, nomen suum obtinuit, & hircus aræ M impositus id satis demonstrat. Hunc occidere videtur figura S Pater. Est autem hircus hieroglyphicè nihil aliud quàm fœcunda vis terræ primigenia anni, quà veluti primitias quasdam germina producit; quod in Ægypto tribus mensibus triadi Mendesiæ correspondentibus contingebat, teste Manetho, mense *Mechir*, *Phamenoth*, & *Pharmuthi*, quibus Mendesij hircos immolabant, veluti ineuntis anni felix auspicium. Cui astipulatur Ælianus l. 10, hist: c. 24. vbi capras fœminas capiti Isidis in delicijs esse, mares autem immolari, tradit. Hinc ad Græcos videtur manasse Capricorni in Cœlum translatio,

Herodotus.

Hircus hieroglyphicè quid.

Manethon.

Ælianus.

cui

cui menſis Mechir reſpondet. Sed de his amplè in Aſtrologia Ægyptiorũ, & de Hirci hierogrammatiſmo fusè in Obeliſco Pamphilio, quem conſule. Simulachrum S, hircum cornibus tenet, quia vis Solaris per cornua indigitata, tunc temporis, tametſi ſopita & cohibita, tamen moderata ſaltem, apta eſt ad herbas & gramina producenda. Ex velato vertice viperam emergentem continet, quia poteſtas Numinis occulta vi terræ incubans vitam præſtat; tutulum florigerum capite tribus faſciculis compactum biſulcæ flammæ impoſitum geſtat, quia ſummam herbarum trimeſtri hoc ſpatio colligendarum tùm hominibus, tùm iumentis vbertatem præſtat. Aſſeclæ V ſceptro lotifero, & fœmineo habitu, vbere turgente, id eſt, Menti commendat præſidium; eſt enim lotiferum ſceptrum, vti ſæpe diximus, ſymbolum conformationis, quâ ad ideam ſibi præſcriptam Mens in omnibus à Patre ſibi præſide commiſſis fidenter exequendis operatur. Aſſecla verò P habitu maſculino, tutulo florigero, ἱερο-κυκλο-πτερωμένῳ, & velo cum vipera emergente, ad hæc ſceptro Cucuphamorpho fulgens, Potentiam exhibet, qua à mente præſcripta in executionem deducit, vitam, calorem, cœteraque ad felicem germinum prouentum neceſſaria ſuppeditans. Vterque aſſecla P, V, Crucem anſatam geſtat, ſymbolum Numinum apotropæorum; quia res contra aduerſas poteſtates fidei ſuæ commiſſas defendunt, vti iam ſæpe inculcauimus; quod & tabulæ ſacræ, ſeu amuleta Q & T indicant. Notandum quoque, in omnibus triadibus maſculum & fœminam reperiri; quo quidem nihil aliud niſi principium actiuum per marem, per fœminam paſſiuum indicatur, quibus generatio rerum perficitur.

Simulachrum S. tab. Bemb. explicatur.

Aſſeclæ ſimulachri S. tab. Bembinæ.

Maſculus & fœmina in ſingulis triadibus Rectorum Mundi.

Secunda Trias verno tempori correſpondens eſt X, Z, A, & Ammonia dicitur, quia Ammoni conſecrata eſt; cuius ſignum eſt Aries cum vaſe appoſito, tribus thyrſis fructiferis inſigni; & ſymbolum eſt caloris vehementis & fœcundi, quo fructus hoc trimeſtri in Ægypto maturantur; de quo ſic Abenephi:

II. Trias Ammonia.

Abenephi.

قالوا يريدون يدلون الحر بعالم وكان يصوروا صوره الحمل

Indicaturi calorem mundanum, Arietem pingebant: Quæ confirmat Rabbi Iehuda in Zohar, colum: 469 his verbis:

Rabbi Iehuda

והמצרים היו עובדים מזל טלה כבעל האש:

Ægyptij adorabant ſignum Arietis, igne armatum. Quæ confirmat ipſa biſulca flamma è vertice Arietis ventilata. Vide de Ammonio Ariete vbertimè tractatum in Obeliſco Pamphilio fol. 269. & ſequentibus. In hac itaque Ammonia triade X Patrem, Z Matrem ſeu Mentem, A Potentiam exhibet. Figura X Pater Ammonius telo ſeu lancea cuſpidata vim caloris Ammonij notat; phœnicopterum niloticum manu ſiniſtrâ tenet; quæ cùm abundantiam fructuum, cœterorumque prouentum notet, aptè per auem piſcatricem, & varietate colorum mirabilem ſignificatur, cuius mentionem facit in ſua hiſtoria Heliodorus l. 6. Καὶ νυνὶ δὲ Θεῷ ὄρνιν τινὰ τοῦτον ὡς ἱερᾶς πηλώσεν φοινικόπτερον τὸ φιλότητος ἐπίτασμα κομίζων. *Nunc verò Deo auem quandam*

Ammoniæ triadis Pater, Mens, Potentia.

Heliodorus.

dam eiusmodi, vt vides, *Niloticum Phœnicopterum, amiciſſimæ compaginem veluti quandam exhibens*; ſcilicet Matri Z Iſidi, quam hoc trimeſtri ad frugum conſeruationem cultam Hyginius tradit. Hæc habitu induitur anſatis Crucibus bifurcatis referto, quo influxuum multitudo, idealiſque poteſtatis plenitudo notatur. Vas Niloticum dexterâ exhibet figuræ X Patri Ammonio ſeu Oſiridi: Ammonem enim & Oſiridem paſſim confundi, varijs huius Operis locis demonſtratum eſt. Per vas Niloticum humoris præſidium notatur; petere velle videtur ab Oſiride, vt calore ſuo eam imbuat, ſine quo nulla rerum generatio expediri queat, vtpote quæ ſolo calido-humido perficiatur; calido ſe habente per modum principij actiui, humido verò per modum principij paſſiui. Nebride induitur Baſſaridum more; per Nebridem maculatam nouelli fœtus animantium, quæ hoc tempore in Ægypto repullulant, aptè indicantur; adeo vt eandem ob cauſam Græci Ægyptiorum Simiæ Dionyſio & Cybeli Nebrida attribuerint; de quibus vide Myſtagogiam Ægyptiam, Obeliſcum Pamphilium, & Genealogiam Deorum in primo huius Operis Tomo. Sequitur Iſidem Ammoniam A figura, Potentiam in Triade notans; dextrâ pennam Ibidis, ſiniſtrâ vas Niloticum gerens; per pennam vis apotropæa, quâ humidi tutorem ſe monſtrat contra aduerſas typhonias poteſtates, innuitur; pennæ ſiquidem Ibiacæ tactu, Horo teſte, Crocodilus ſideratur Typhonis ſymbolum. Fœmoralia tenet in formam coni radioſi porrecta, queîs radioſa ſpermaticæ facultatis vis quâ in humidum pollet, ſignatur; ſymbolum Ægyptijs à ſimilitudine herbarum, graminum, arborum, plantarum, in quibus vis ſpermatica neſcio quid conicum affectat, dum omnia ex latiori baſi in turbinem radioſâ fœturâ agitat; conus verò in formam quadrantis Aſtronomici elaboratus eſt, vt indicaretur, temporis rationem ad fructuum vberem prouentum cumprimis obſeruandam eſſe. De tutulis figuræ Z & A vide ſuprà in Capite de tutulis, vbi, & in alijs locis paſſim, eos expoſitos reperies. Sed quid Cynocephalus Y indicet, videamus. Incipit Vernum tempus huius Ammoniæ triadis ab æquinoctio, cuius ſymbolum eſt Cynocephalus; ratio ſymboli eſt, quòd hoc animal tempore æquinoctij, quo duodecim horarum dies longus eſt, duodecies vrinam reddere, atque hoc duodeno mictu æquinoctium iam adeſſe, monſtrare ſoleat, quod Horus teſtatur his verbis: Ἰσημερίας δὲ πάλιν σημαίνοντες, κυνοκέφαλον καθήμενον ζωγραφοῦσι ζῶον. ἐν ταῖς δυσὶ γὰρ ἰσημερίαις τοῦ ἐνιαυτοῦ δωδεκάκις τῆς ἡμέρας καθ' ἑκάστην ὥραν οὐρεῖ, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ταῖς δυσὶ νυξὶ ποιεῖ. *Rurſus æquinoctia ſignificantes idem animal Cynocephalum ſedentem pingunt, duobus enim anni æquinoctijs duodecies in die, per ſingulas nimirum horas vrinam reddit, idemque & nocte facit.* quod aptè inſinuatur per numerum ſex circulorum quadripartitorum, cui inſidet, Abaco, inciſorum; ſexies enim quatuor faciunt 24; Lunam ſextilem in capite geſtat, cum circulo cui ſerpens includitur, quo Solis & Lunæ coniunctio indicatur, quæ maximè in hac anni ſtatione Ammonia veluti futuræ vbertatis prognoſticon obſeruabatur; nam Cynocephalus hoc tempore fremens, & maxima indignationis indicia præbens, dirum portendebat; ludens verò & exul-

Iſis in prima tab. Bemb: regione ſub fig. Z. Hyginius.

Figura A regionis primæ tab. Bemb.

Horus.

Cynocephalus.

Horus.

exultans, bonum auspicij omen exhibebat. Vide quæ de his fusiùs Horus l. 1. c. 14. & nos passim tùm in Obelisco Pamphilio, de Hierogrammatismo Cynocephali, tùm in horologiographia Ægyptiorum egimus.

III. Trias Momphtæa.

Sequitur iam Trias Momphtæa, Æstati correspondens, tribus figuris B, C, E, exhibita. Dicitur Momphtæa, quia Momphta incrementi Nilotici, vti fusè in Obelisco Pamphilio in Hierogrammatismo Leonis docuimus, præses Numen est; quod aptè sanè exprimit D Sphynx Nilotica. Sed audiamus verba Hori, qui lib. 1. c. 21. sic Nili inundationem describit: Νείλου δὲ ἀνάβασιν σημαίνοντες ὃν καλοῦσιν Αἰγυπτιστὶ νοῦν, ἑρμηνευθὲν δὲ σημαίνει νέον· ποτὲ μὲν λέοντα γράφουσι; &c. ἐπειδὴ ὁ ἥλιος εἰς λέοντα γενόμενος, πλείονα τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νείλου ποιεῖται, ὥστε ἐμμένοντος τοῦ ἡλίου τῷ ζωδίῳ τούτῳ τὸ διμοιρον τοῦ νέου ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. ὅθεν καὶ τὰς χολέδρας, καὶ τοὺς εἰσαγωγεῖς τῶν ἱερῶν κρηνῶν λεοντομόρφους κατεσκεύασαν οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἱερατικῶν ἔργων ἐπιστάται, ἀφ' οὗ καὶ μέχρι νῦν κατ' εὐχὴν πλεονασμοῦ ὑδέτητος. *Nili insuper inundationem significantes, quem Ægyptiâ voce Nun* (rectiùs μων) *quod si interpreteris, nouum* (veriùs aquas) *sonat, appellant; modò Leonem pingunt &c. quòd cùm Sol Leonem subit, ampliorem Nili faciat inundationem; quamdiu enim Sol in hoc signo persistit, sæpenumero in duplum ipsius Nili aqua excrescit, vnde & tubos canalesq; sacrorum fontium solent primæui hieromantæ Leonis figura fabricare. Hinc in hunc vsque diem dum pro immodica inundatione preces effunduntur, Leonis signo vti solent.* Sphynx itaque sedens, alis, & Lunæ facie κερασφόρῳ, id est, cornuta, & in circulum contorta, cui character Agathodæmonis inseritur, conspicua, hæc inquam nihil aliud quàm Intelligentiam Momphta, incrementi Nilotici Præsidem notat, qui hoc trimestri spacio maximè in Ægypto dominari, vt in Astrologia docuimus, credebatur. Lunam in capite gestat sextilem in circulum contortam, vt ostenderetur, coniunctione Solis & Lunæ intra 48 dies, quibus incrementum à principio ad finem durat, maximè vrgeri; characterem inclusum gerit in capite, quo indicatur, Agathodæmonem Momphtæo Numini subdelegatum influxibus huius maximè incitari; crescit autem continuò vtplurimùm 24 diebus, & totidem diebus decrescit; quæ sanè aptè indicantur per circulos sex quadripartitos basi inscriptos, qui 24, vti dictum fuit, notant, & hic numerus duplicatus 48 constituit, totius incrementi durationem. Verùm vt hæc omnia aptiùs confirmentur, reliquas figuras huius Momphtææ triadis ordine examinemus.

Sphynx Nilotica.

Sphyngis Niloticæ habitus & gestus hieroglyphicus.

Momphtææ Triadis præsides tres. Pater Momphtææ Triadis.

Tres sunt præsides, signatique literis B, C, E. C patrem notat, Ἀγαθοδαίμων Numen: vittâ ornatur in calathi modum efformata, ex qua circa frontem serpens exit, binis Accipitrinis pennis & circulo intermedio; quæ omnia vigoris Solaris, vitæ calorisq; mundani, quo humidam Mundi substantiam imbuit, symbola sunt; dextrâ Crucem ansatam fert, tùm influxûs, tùm auerruncationis symbolũ; læuâ baculũm cucuphomórphũ gestat, varietatis quam in hũmida substantia producit, notam; asseclas habet E mentem Isiacam, & B potentiam executricem. Isiaca mens E velo tegitur candido in modum vasis Nilotici protuberante; cui cornua bouina insistunt, cum intermedia stella, & binis pennis: dexterâ manu sceptrũm pennigerum gestat, ex qua vtrinque duo triangularia sistra dependent.

Mens & Potentia Momphtææ Triadis.

Isiacæ Mentis hieroglyphica explicatur.

dent. Quid verò hæc omnia significent, exponam. Velum candidum indicat diuinitatis vim detectam; cornua bouina Isidi attributa, & ex vase Nilotico emergentia, indicant agriculturæ, cui præest, post incrementi abundantiam, felix auspicium; stella indicat Sothin, quam incrementi Nilotici prænunciam dicebant, atque ex ea totius anni secuturi statum diuinabantur; quæ omnia his verbis Horus confirmat l. 1. c. 3. Ἐνιαυτὸν δὲ βουλόμενοι δηλῶσαι, Ἶσιν τουτέστι γυναῖκα ζωγραφοῦσι. τῷ δὲ αὐτῷ καὶ τὴν Θεὸν σημαίνουσιν. Ἶσις δὲ παρ' αὐτοῖς ἐστὶν ἀστὴρ Αἰγυπτιστὶ καλούμενος Σῶθις, Ἑλληνιστὶ δὲ ἀστροκύων, &c. Ἔτι δὲ καὶ διότι κατὰ τὴν τούτου τοῦ ἄστρου ἀνατολὴν σημειούμεθα περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων τελεῖσθαι. Διόπερ οὐκ ἀλόγως τὸν ἐνιαυτὸν Ἶσιν λέγουσι. *Porro annum significaturi Isin, hoc est, mulierem pingunt, quo etiam Deam significant; est autem apud eos Isis sidus, quod Ægyptio nomine Sothis, Græcis verò astrocyon dicitur, quoniam in huiusce sideris exortu ea signis quibusdam obseruamus, quæ toto anno peragenda sunt, ideo non absque ratione annum Isin appellant.* Diximus Sothin stellam Canis, prænunciam fuisse incrementi Nili; quia ad ortum huius Nilus inundare dicebatur, vti apud Hyginium & Manilium, de quo primo Tomo de Nili incremento actum est. Manu dextrâ sceptrum gerit pennigerum cum sistris triangularibus, quorum sonitu motus rerum, teste Plutarcho, & aduersarum potestatum Typhoniarum malignitas profligari credebatur. Verùm de sistrorum significatione mystica passim hoc Opere tractatum vide. Figura B pariter fœmineo habitu induta, dextrâ Seriphium seu Absinthium marinum exhibet, læuâ baculum seu thyrsum papyraceum, quo rerum necessariarum humano generi vbertas, vti in Obelisco Pamphilio probatum fuit, indicatur; capite Thermutin, id est, serpentem ἱερακόμορφον sustinet; quibus symbolis quid sibi voluerint, exponamus. Seriphium seu Absinthium marinum, teste Theophrasto, circa initium mensis Thoth maxima copia in Ægypto prouenit, eiusque maximus in sacris ritibus cœremonijsque peragendis vsus erat, symbolumque erat antidoti contra putrefactionem; atque ideo Isidi & Mophtæ, tanquam Nili præsidibus dicatum, & ab Isiacis præferri consueuisse apud Plinium & Dioscoridem legimus. nascebaturque in Taphosiri, id est, Ciuitate, quæ sepulchrum Osiridis dicitur, eiusque ope Osiridem à Typhone occisum ad immortalitatem reuocatum Plutarchus asserit. Vide de Seriphio plura in hierogrammatismo plantarum. Thermutis sacri Serpentis genus est, cuius velum Isidis, quo circundatur, index est; ἱερακόμορφος, id est, Accipitris capite insignitus pingitur; quâ arcanâ similitudine alluditur ad vitam, lucem, motum, quibus Agathodæmon Ophionius, qui semper per huiusmodi thermutin indigitatur, influit in hanc potentiam Isiacam seu Nephtæam; hisce enim dum humidâ substantiâ per Nephten imbuitur, veluti occultâ quâdam vi Momphtæ seminaria animantur, & ad eam rerum varietatem, quam Nili fœcundum incrementum secum adducere solet, producendam disponuntur; hinc non malè Thermutidi Accipitris caput impositum fuit. Epies siquidem Hieromanta sapientissimus, vt est apud Eusebium, ita de eo scribit: Τὸ πρῶτον ὂν θειότατον ὄφις ἐστὶν ἱέρακος ἔχων μορφήν. *Primum omnium diuinissimum Ser-*

Sothis stella incrementi Nilotici prænuncia.

Hyginius. Manilius.

Seriphium seu Absinthium marinum. *Theophrastus*

Plinius. Dioscorides.

Thermutis significatio hieroglyphica

Eusebius.

Serpens est, Accipitris formam habens. Verùm cùm de hisce passim innumeris tùm huius Oedipi, tùm Obelisci Pamphilij locis egerimus, Lector ea adire poterit, vbi ex omnigena doctrina Ophionia sacramenta descripta reperiet.

Quarta trias F, G, H, Omphtæa dicitur, & Autumno respondet. Est autem, vti in Astrologia demonstratum fuit, Omphta præses signi Libræ, quo post incrementum Nili terra humore prægnans paulatim ad fœcunditaté disponitur per Omphta Numen beneficum, vt quod exactâ, singulisq; humoris fœcundi portionem congruam decernat; qui quidem Omphta per literá G indicatur, qui dextrâ baculum seu thyrsum papyraceũm tenens, læuâ phallum oculatum portat; quibus nihil aliud indicatur, nisi quòd Omphtæ ministerio ea, quæ in præcedenti trimestri sapienter humoris benificio disposuit Momphta, tandem in executionem ab Omphta, Plutarcho teste, deducantur, id est, omnium rerum humanæ vitæ necessariarum vbertas per oculatum phallum, id est, prouidam spermaticæ virtutis actionem, resultet; cooperantibus asseclis suis F & H, quorum prior F, dextrâ baculum Cucuphomorphum, læuâ vas μελάγγειον, id est, terræ nigræ Ægyptiæ (sic enim Ægyptiam tellurem, teste Plutacho, vocant hieroglyphicè) portat, in quo humor receptus ad varietatem rerum per baculũ Cucuphæ capite expressum disponitur, & agriculturæ felix auspicium, quod per caudas signatur bouinas, quibus figuræ G & F insigniuntur, sumitur; H verò Numen auerruncum seu apotropæum baculo lotifero, & mamilla turgens insignitur, ad dictam fœcunditatem, cuius tutelam agit, ab omni aduersitate Typhonia conseruandam. Verùm de Cucuphæ sceptro, de phallo oculato, de loto vide passim in Obelisco Pamphilio proprijs locis traditum. Atque hi sunt duodecim moderatores in quatuor triades diuisi, quorum ministerio totius anni decursus regitur & gubernatur.

IV Trias Omphtæa; Omphta præses signi ♎.

Plutarchus.

Omphtæ Asseclæ.

DIVISIO VI.

Regionis tertiæ interpretatio.

Tertiæ Regionis tab. Bemb. interpretatio.

TErtia Regio & inferior Isiacæ mensæ literis I K comprehensa, continet figuras duodecim, qui sunt duodecim perennium fontium Patres, qui & Mundi Ductores appellantur. Ita Psellus in Oraculo Chaldaica, μετ' δὲ τούτους οἱ πηγαῖοι πατέρες οἱ καλούμενοι κοσμαγωγοί. Qui quidem iterum in Triadas diuiduntur; Mundumque dodecapartitum, in duodecim plagas distributum administrant, vnde & κοσμαγωγοὶ vocantur. Vnaquæque trias suam sibi Mundi partem administrandam sortita est; atq; trias quidem λ, μ, N, Orienti præest; opposita verò huic in tabula trias ψ F H, Occidenti; ξ, ο, Σ, Boreæ; eiusq; opposita τ, φ, χ, Meridiei siue Austro dominatur. Duæ priores triades λ, μ, N, & ψ, F, H, portis mysteriosis exhibitæ, vocantur magnarum Mundi portarum, id est, Orientis & Occidentis vagi admi-

Fontium Patres 12. in quatuor triades diuisi.

administratores, vt postea probabitur; duæ verò intermediæ ξ, ο, Σ, & ς, φ, χ, συςαταὶ: id est, stabiles & fixi vocantur à Psello, quia dominium suum habent in oppositis sibi Septentrionis & Austri partibus stabilibus & fixis; Sol enim & Luna, cœterique errones, tropicos motionum suarum terminos dictis in partibus sortiuntur, vnde & Ductores harum triadum ο & φ sedere finguntur; quæ omnia pulchrè ex Ægyptiorum mente describit Iochaides in Zohar, vti & in commentarijs in Iezirah his verbis.

Iochaides.

Duodecim Angeli Mundi præsides, eorumque termini ex Iochaide.

והמלאכים שתים עשרה בשנה ומרותם לשמול ליב״ גבולי עולם:

Et sunt duodecim Angeli præsides anni, & proprietates eorum, vt præsint duodecim terminis Mundi; termini verò hi sunt.

1 גבול מורחית צפונית:
Terminus Orientalis Septentrionis.

2 גבול מורחית דרומית:
Terminus Orientalis Meridionalis.

3 גבול מורחית רומית:
Terminus Orientis superioris.

4 גבול מורחית תחתית:
Terminus Orientis inferioris.

5 גבול צפונית רומית:
Terminus Septentrionis superioris.

6 גבול צפונית תחתית:
Terminus Septentrionis inferioris.

7 גבול מערבית דרומית:
Terminus Occidentis Meridionalis.

8 גבול מערבית צפונית:
Terminus Occidentis Septentrionalis.

9 גבול מערבית רומית:
Terminus Occidentis superioris.

10 גבול מערבית תחתית:
Terminus Occidentis inferioris.

11 גבול דרומית רומית:
Terminus Meridiei superioris.

12 גבול דרומית תחתית:
Terminus Meridiei inferioris.

ומרחיבין והוליכין עד עדי עד והם זרועות עולם:

Et dilatantur, & progrediuntur vsque in secula seculorum, & sunt brachia Mundi. Quorum & mentionem facit Abenephius his verbis:

Abenephi.

وكان لمصريون ثنت عشر بيوت مدبرهم على رياح اربع الدنيا وثلث منهم يكولون لمشرق وثلث لمغراب وثلث لجنوب وثلث لسمال

Fuerunt autem Ægyptijs duodecim Præsides super quatuor Mundi plagas; tres præerant Orienti, tres Occidenti, tres Meridiei, & tres Septentrioni, & hi vocantur fontani patres, eò quòd ex his tanquam perennibus fontibus omne in inferiorem Mundum bonum promanet. Sed iam singula ordine exponamus.

Trias

Trias Fontana Horæa, siue Porta magna Orientis.

Trias Fontana Horæa Porta magna Orientis.

TRias λ, M, N, magna Mundi Orientalis porta dicitur; vbi vides portæ inclusum pueri formâ Horum, reticulatâ veste inuolutum, baculo crucifero Cucuphomorpho, gnomone, & lituo insignem, à tergore triangulo, ex quo globus emergit, dependente; portæ superliminari globus alatus inseritur, & latera portæ circulis quadrifidis, & pentagrammis stellis alternatim insertis exornantur, basi varijs hieroglyphicis insignitâ; quæ quid indicent, videamus.

Porta magna Orientis dicitur, quia per ipsam omnis lucis, vitæ, & motus ratio, quæ per globum alatū notantur, in quatuor Mundi partes, & quintuplicem entium ordinem diffusa, quæ per circulos quadrifidos, & stellas pentagrammas signantur, indicatur, vt alibi expositum fuit. Simulachrum M sub pueri forma Horum refert, id est, Solem, qui per Orientem veluti propriam portam ingressus, omnes Mundi partes vitæ & lucis radijs recreat: sub pueri forma vittâ spectabili pingitur, quia Sol in dies Mundo per ianuam vitæ restitutus quasi reiuuenescit, atque vnà secum Mundum reiuuenescere facit: reticulatâ veste inuoluitur, quia ratio influxus & virtutes, quas Mundo confert, abditæ sunt & perplexæ, & humano ingenio imperuiæ: baculus quem portat, primò Cruce signatur, quòd cùm quatuor elementorum symbolum sit, aptè eo indicatur, virtutes suas Solem primò quatuor elementis communicare, quæ abditarum virium affluxu impregnata magnam illam rerum varietatem proferunt, quæ per caput Vpupæ; cum summo ordine, symmetria, & ἀναλογία, quæ per gnomonem; & denique cum mira harmonia, quæ per lituum pulchrè indicantur. Trigonum à tergore pendulum, Mundum significat, Platone teste, à trigono archetypo profluxisse. Vide huius figuræ expositionem tùm in Obelisco Pamphilio, tùm in Oedipo hoc varijs locis allatam. Basi cui insistit, hieroglyphica insculpta hunc sensum faciunt; *Vegetabilis naturæ parens, humidi custos* Ἀγαθοδαίμων, *Iacer Osiridis Nili tutor*, Ἀγαθοδαίμων *Mundorum, eorumque dominator, Polymorphos* δαίμων *necessariarum rerum vbertatem præbens*. Atque hæc est figuræ M significatio. Venio ad asseclas λ & N, quarum N fœmineo induta habitu, velato vertice, cui Accipiter insidet, insignis, quinque vasa Horo veluti porrigit. Per hanc Mens Horeæ triadis exprimitur; hæc enim lucem & calorem, per Accipitrem capiti insidentem expressum, ab Horo participatum, in quinque Mundi inferioris vasa, quæ sunt aquæ, aëris, & in terrestri globo inanimatarum rerum, vegetabilis naturæ, & sensitiuæ seminaria, iuxta rationem ab Osiride sibi præscriptam, distribuit. Fœmineo pingitur habitu, quia hæc intellectus Osiriaci seu Horæi veluti Idea quædam est, ad pariendum procliuis, & ad voluntatem Hori complendam paratam se exhibens; *Est enim*, vt rectè Plutarchus dicit, *Isis nihil aliud, quàm vis illa naturæ fœminea, & totius susceptrix generationis, propter quod* τιθήνη, *id est, nutrix*

Porta magna Orientis.

Horus, id est, Sol.

Plato.

Characteres hieroglyphici minuti in base Hori.

Asseclæ Hori.

Mens Horææ triadis.

Plutarchus.

Plato:

trix, & πανδεχής, id est, susceptrix à Platone nuncupata est; omnes enim ideas & imagines admittit, habetque congenitum amorem erga id, quod primum ac summum est inter omnia, quod sanè ipsum bonum est; ad hoc enim rapitur, hoc optat, hoc sequitur; quod verò malum est, fugit & aduersatur. Reliqua vide apud Plutarchum varijs locis allegatum.

Potentia Horææ triadis.

Simulachrum verò λ Potentiam Horææ triadis monstrat, baculo lotifero instructam, cuius flori Aspis ἱερακόμορφος insidet turgido pectore, cum stella in capite; læuâ vas pariter Niloticum tenet, fœmineo habitu, mamma turgente, & cidari in formam calathi concinnatâ, quam capite gestat. Per Aspidem seu Thermutin, vti iam sæpè dictum fuit, motus & vita rerum, quam Sol quotidie oriens, Mundo confert, indicatur; Aspis enim Ophionius, vt rectè Arius apud Eusebium, Ἐπίχαρις· ὃς εἰ ἀναβλέψειε, φωτὸς τὸ πᾶν ἐπλήρου, ἐν τῇ πρωτογόνῳ χώρᾳ αὐτοῦ, εἰ τὶ καμμύσειε σκότος ἐγίνετο. *Gratiosum animal est; id si palpebras erigebat, primogenitam omnem suam regionem replebat; cùm verò clausas teneret, tenebræ fundebantur.* Ὅθεν ἐπειδὴ δοκεῖ ζωῆς, καὶ θανάτου κυριεύειν· διὰ τοῦτο αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν Θεῶν ἐπιτιθέασι. *Quocirca cùm vitæ necisque potestatem habere videatur, meritò sanè Deorum capitibus inserebatur.* Lotifero sceptro indicatur quòd iuxta præscriptam sibi ab archetypo Sole rationem agat. Hic cidarin quoq; capite gestat, in formam calathi concinnatam, quo præsidium & dominium in vegetabilis naturæ œconomiam signatur, cui fœcunditatem & vbertatem, vti fœmineus habitus, & mamma tumida sat ostendunt, largitur. Horus itaq; seu Mundus binis stipatus est asseclis, quorum λ vitæ & motus; alter N lucis & caloris curam ab Horo eis commissam habent; hinc Astrologi maximè hanc magnam Mundi Portam Orientalem, non sine ratione portam vitæ, caloris, lucis, & motus appellabant, & summo studio signorum stellarumque ortus, dum genethliaca nascentium hominum themata scrutarentur, tanquam vnicum κείτος suæ fundamentum, quem & Horoscopum dicebant, obseruabant, vti in Astrologia diximus, quam de hisce fusiùs tractantem consule.

Aspis Ophionius. Eusebius.

Porta Mundi seu Horoscopus Astrologorum.

Trias Fontana Æluro-morphi.

Trias Fontana, siue Porta magna Occidentis.

Porta magna Occidentis.

Pater Portæ magnæ Occidentis.

Porrò opposita huic Horææ triadi, trias portæ magnæ Occidentis se aperit, quæ signatur literis ⅄, F, H. Fontanus parens F portæ includitur, cuius superliminare globo alato signatur, influxûs supremæ mentis symbolo; & latera quadrifidis circulis, quæ sunt quaternarij numeri, quibus Mundus constat, ideæ; in medio portæ simulachrum F fœmineo habitu, & felino vultu terrificum conspicitur, in cuius manu dextra baculus lotiferus, in sinistra Crux ansata fingitur; capite circulum Scarabæi imagine, & Serpente è globo emergente insignitum gestat. Sed quid singula sibi velint, iam aperiamus. Porta Occidentem notat, per quam Sol superius Hemisphærium reliquens, inferius petit, id est, Sol exiens subter-

ſubterraneum Horizontem petit; quæ omnia aptè indicantur per figuram F; in qua felinum caput Scarabæi imagine insignitum Solem occidentem ſignat; felis enim ſiue ælurus, lunare & nocturnum animal, teſte Horo, ſuas potiſſimùm operationes noctu exercet. Quod vt intelligatur, paulò altiùs oriri viſum eſt. Nouimus, poſt occaſum Solis Lunam veluti in abſentia eius vicariam agere. Eſt enim, vt iam in varijs locis huius Operis expoſitum fuit, Luna ſecundùm Ægyptios nihil aliud, quàm Solis quoddam ſpeculũ, in quod radios ſuos reuerberando terram, quam directo radio non poſſet, ſaltem reflexo ſeu vicario Lunæ foueret, ſuſtentaretque; atque hanc vicariam Solis per Lunam poteſtatem aptè exprimebant, per felis naturales proprietates; hic enim iuxta curſum Solarem diurnum pupillas non tantùm explicat & contrahit, ſed iuxta phaſium lunarium incrementa & decrementa, oculorum pupillas mutat, noctu diuque venationi murium ex æquo intentus; maximè verò ad occaſum Solis huiuſmodi mutationes ſubire videtur: vt vel hinc non ſine cauſa Numen illud, quod Occidenti præſidet, felino capite expreſſerint. Sed audiamus Horum l. 1. c. 10, dicta hiſce verbis confirmantem. *Felem,* inquit, *maſculum iuxta varium Solis habitum & curſum pupillas commutare, ad ortum quidem Solis manè nonnihil extendi, ſub Meridiem veluti rotundas fieri, Sole ad Occaſum vergente obtuſiores obſcurioreſque apparere.* Quaſi iam Lunæ virtutis ſuæ curam Sol commiſerit; hinc & quæ apud Heliopolim eſt, Dei Solis ſtatua, vti apud Pauſaniam habetur, felis ſpeciem exprimit; quam ſpeciem & ſimalachrum F exprimit, cuius felino vertici circulus Scarabæi imagine inſignitus inſiſtit, quo Solem exhiberi, ampliſſimis authoritatibus in Obeliſco Pamphilio cap. de Scarabæo docuimus. Qui quidem cum felino capite iunctus eam, quam diximus, Solis in Luna vicariam poteſtatem, quam poſt occaſum Solis in terreno Mundo exercet, indicat, idque hinc patet, quòd Luna ſit veluti Sol quidam nocturnus, qui terram, nè Solaris lucis totali influxu deſtitueretur, reflexâ virtute imbuat, terrenam molem Solis caliditate exſuctam, temperato humore reficiat, vnde vita rerum, per ſerpentem è globo emergentem indicata, rebus omnibus proueniat. Lotiferum ſceptrum manu dextrâ tenet, quia Luna Solem in omnibus affectat. Quoniam verò tenebris nocturnis maximè aduerſæ poteſtates dominantur, hinc ſiniſtrâ Crucem anſatam fert; potentiſſimum contra eas amuletum & phylacterium. Fœminino habitu pingitur, & mammâ turgente, quia vis Solis ex Lunari corpore in terram influens, fœcunda eſt, & viuificâ vbertate nutrit, fouet, inſtaurat omnia; hinc & fontanus pater ſeu mater fontana dicitur, quia fontem vberrimum Sol in occaſu ſuo aperit, quo omnia irrigata in vigore ſuo conſeruentur. Verùm audiamus hæc omnia pulchrè confirmantem Plutarchum: *Solis,* inquit, *radij in Lunam veluti in ſpeculum quoddam coniecti, ad nos auctis viribus reuerberantur, quorum vis & efficacia docuit homines certo & opportuno tempore ſemina mandare terræ, ligna ad ædificandum apta cadere, agriculturæ operibus inſudare.* Vnde artes vitæ, viuique humano neceſſarias exortas eſſe Columella lib. 1. docet.

Horus. | Luna Solis vicaria. | Felis Lunæ hieroglyphicũ | Horus. | Felis ſimulachrum Heliopoli. | Pauſanias. | Luna Sol nocturnus. | Lunaris ſtatuæ habitus. | Plutarchus. | Columella.

Asseclæ triadis fontanæ Æluro morphæ. Mens Æluromorphi Numinis.

Asseclæ triadis huius Æluro-morphæ sunt ✝ & H. Simulachrum ✝ Mentem Æluromorphi Numinis exhibet, sinistrâ florigerum baculum, dextrâ phallum oculatum, capite tutulum gestat, flammâ bisulcâ, binis Aspidibus, stellâ, pennisque spectabilem: per phallum fœcunditas, per sceptrum in vegetabilia dominium, per tutulum φλογο-σφαιρ-αστεροπτερόμορφον calor, vita, motus, quæ ex reflexo Solis in Lunam, cœteraque sidera lumine post occiduum Solem, causantur, aptè sanè indicantur.

Potentia Æluro-morphi Numinis.

Assecla H Potentia intellectualis, thyrsum papyraceum tenet manu sinistrâ, rerum necessariarum copiæ signum; dextrâ manu iussa matris seu patris, androgyni Numinis, mandata exposcit, ad res fidei suæ commissas & à mente præscriptas, in executionem deducendas; Aspidem seu Thermutin stellâ signatum capite gestat, quâ vita & motus rerum significatur, vti suprà explicatum fuit. Sed quid figuræ huius triadis literis *d*, *e*, Ω signatæ notent, videamus. *d* litera Canis sedentis figuram cum sistro exprimit, qui quidem hoc loco nihil aliud notat, quàm Horizontis lumine Solari destituti, siue portæ magnæ occiduæ custodem. Astipulatur hisce Plutarchus lib. de Osir. & Iside. *Circulus*, inquit, *finiens, quem Horizontem vocant, Anubis est:* & non immeritò Cani comparatur, eò quòd cœlo terraque polleat: & in hac significatione eandem apud Ægyptios vim habere videtur Anubis, quam apud Græcos Hecate. Sistrum impositum habet, Typhoniæ malignitatis siue ἀντιθέου Dæmonis, quem sonitus sistri profligare dicitur, symbolum, vti alibi amplè expositum fuit; huius enim vigilantiâ Horus Sol, id est, harmonia & ἐνεργεία Mundi Sensibilis, quam figura, *e*, vti ex suprà expositis patet, exprimit, in suæ perfectionis statu conseruatur.

Triadis Æluro-morphæ figuræ quid significent. Canis sedentis figu.

Plutarchus.

Anubis apud Ægyptios idē quod Hecate apud Græcos

Anubis αἰθεροκυνόμορφος.

Quæ eadem exprimit Ω Anubis αἰθεροκυνόμορφος canina facie transformatus, qui manibus pendulis efficaciter contractis, in capite globum cum Serpente ex eo emergente, & pennâ Ibidis eidem superposita, gestans, portæ occiduæ adstat; quæ quidem nihil aliud quàm Anubidis in vtriusque Horizontis confinio vigilantiam notant, ex cuius efficaci operatione inferioris Mundi œconomia conseruatur, & Typhon in absentia Solis omnia maligna attentans, id est, Crocodilæa Typhonis vis, Ibidis veluti pennâ sideratur & extinguitur; hanc ob causam Ægyptij, Horo teste, foribus templorum simulachra Anubidis, veluti sacrorum, Deorumque Osiridis & Isidis custodis, admouebant. Vide quàm id Ω figura Anubidis Cynocephali aræ seu columnæ impositi, & ad magnam occidui Solis portam veluti vigilantis typus aptè exprimat? vt hinc proinde suam ille Hecatinus Cerberus apud Græcos & Chaldæos, originem inuenerit.

Horus. Anubidis simulachrum ante templorum fores.

Genij occiduæ plagæ.

Patet itaque ex dictis, huius triadis exhibitionem nihil aliud exprimere, nisi Geniorum occiduæ plagæ præsidium; quorum præsidio Typhonia & Arimania vis profligata, Sol tametsi absens, in Luna tamen stellisque consuetas naturæ operationes perficiat, strenuè ad eiusmodi bonum, quibus vtrimque stipatur Asseclis H & ✝ (quorum hic fœcunditati, alter vitæ, luci, & calori præest, vti ex symbolis paulò antè explicatis patet) contra aduersas Potestatum technas, aduigilante Anube, corporis

ris Osiridis, vt Plutarchus asserit, custode. Apponam hîc testimonium Pselli, cuius verbis dicta ita comprobantur, vt ea explicasse videatur; ita autem in libello de Angelis & Dæmonibus loquitur: πᾶσι ἡ τοῦ κόσμου χώρα τῶν ἀγγέλων προεστατῶν τριάδα συνέχει· τὴν ἀνατολῆς χώραν οἱ ἀρχαῖοι ἐκτυποῦσι διὰ τοῦ παιδὸς εἴδους· τὴν δύσεως χώραν ἐκτυποῦσι διὰ τοῦ δαίμονος αἰλουρομόρφου ἀγάλματος· καὶ σημεῖα εἰσὶ τῶν τοῦ ἡλίου δυσμικῶν ἰδιοτήτων· *Vnaquæque Mundi Regio triadem Angelorum Præsidum continet; Orientis regionem antiqui exprimebant per pueri formam; Occidentis per feliformem statuam; qua occidui Solis proprietates indicabant.* Reliqua verba postea adducentur; sed iam ad reliquas Mundi plagas describendas progrediamur. Psellus.

Trias Pandochæa
Quod Numen apotropæum Portæ Magnæ Septentrionis est.

Trias Pandochæa. Porta magna Septentrionis

TRias signata literis ξ, ο, Σ notat Borealium Geniorum præsidium & stationem; cuius medium simulachrum O sedi variegatæ insidens fœmineo habitu, vti ex mamma turgente luculenter patet, induta, veste Crucibus ansatis eius generis, quas bifurcatas vocamus, insignita fulget; Tauticum characterem manu dextrâ, sinistrâ baculum lotiferum tenet, velato vertice, & tutulo ei imposito spectabilis. Sedet, quia dominium habet in omnia Boreæ Regioni subiecta; & quia ibi Sol ad tropicum Boreum fixos & stabiles conuersionis suæ terminos habet; sedi variegatæ insidet, quia motus Solis ad Boream regionē compositione illa ex consono dissonis, vmbroso-lucidis totius harmoniā causatur, totiusq; corruptionis & generationis, sine quibus Mundus subsistere non potest, originem notat. Cruces bifurcatæ, quibus vestis eius insignitur, Numen indicat supernis influxibus fœtum, quorum vires ex supramundano fonte, veluti ex vbere refertissimo in inferiora deriuantur. Crux ansata, apotropæi Numinis symbolum, maximam in Typhonijs potestatibus aduersis, in Borea regione Mundi stabulantibus, profligandis virtutem & potentiam enunciat; baculus lotiferus ad archetypi Solis exemplar omnia peragi signat; vnde humidæ substantiæ crater vitalibus influxibus fœtus, qui per tutulum crateri insistentem indicantur, omne Boreæ plagæ bonum adfert; quæ omnia sanè graphicè his verbis describit Orpheus: Apotropæum Numen Borealis Regio, Mundi. Orpheus.

Σκηπτοῦχε κλεινοῖο πόλου πολυώνυμε σεμνὴ
Ἣ κατέχεις κόσμου μέσον θρόνον ὅς δ' ἀπὸ ἄρκτου.
Ἐννάδος σήμαντρα ἔχεις.
Qui poli incliti scepetra tenes, multis nominibus veneranda,
Quæ Mundi medium thronum tenes in Borea,
Enneados signacula tenes.

Quid verò per Enneados sigillum indicent, audiamus. Dicit Hecatæus, vt est apud Clementem Alexandrinum, nouenario Boream plagam indicatam Enneados sigillum. Clemens Alex.

Nouenarius numerus Boream significat apud Ægyptios.

tam fuisse ab Ægyptijs, eò quòd hic numerus proximus sit denario numero, quo bonorum omnium complementum notatur: hanc enim plagam Sole peragrante dies crescunt, decrescunt noctes, vnde copiosissima messis, fructuumque abundantia prouenit, incrementum Nili incipit, illudque vnà bonorum omnium vbertas sequitur. Fingunt itaque, Pandochen huius plagæ Genium nouem signacula habere, quibus ad bonorum omnium vbertatem portæ aperiuntur; nouem verò dicta signacula per symbola, quibus O figura Pandoches insignitur, notantur. Primum signaculum est sedes, dierum noctiumque vicissitudinis signum; secundum, sedi insertus vegetabilis naturæ fasciculus; tertium, influxuum plenitudo, qui per Cruces bisulcas notantur; quartum Crux ansata, seu Tauticus character, contra Typhonias potestates amuletum efficacissimum est; quintū, sceptrum lotiferum, ad Solis archetypi exemplar operandi symbolum; sextum, craterem Mundanum, cui præest, notat; septimum per Aspides, vitalium seminariorum penetralia innuit; octauum, per Crucem bisulcam, Agathodæmonis Solaris adyta; nonum, per pennas, intellectualium virtutum claustra signat. Quæ omnia suprà memoratus Psellus confirmat his verbis: Ἡ δύναμις παντὸς ἀρχῆς τῆ ἄρκτυ κνειδῶν, ἐννέα σήμαντεροις σεβάς. Quæ quidem pulchrè consonant symbolis scabello pedis, cui thronus innititur, insculptis; vbi vides hoc signum IIIII⊕, quo, vti in Arithmetica ostendimus, nouenarium numerum Ægyptij exprimebant, ex quinque vnitatibus & quadrifido circulo constitutum, quinque verò ad quatuor iuncta nouem constituunt; quod quidem symbolum nouies in dicto sedis limbo inferiori expressum, ad nouem signacula indicanda tacitè alludit.

Pandoches Boreæ plagæ Genius, eiusq; nouem signacula.

Psellus.

Asseclæ Pandoches.

Sed progrediamur ad asseclas Pandoches, quorum ξ, qui à dextris est, apotropæum Numen, cuius index Crux ansata est, notat, quod actiones ex Ideali Mundo per πτεροκυκλόμορφον symbolum, quod capiti imminet, indicato suscipiens, varietatem rerum, per Cucuphæ baculum signatam, quam Pandoches producit, contra Typhonias tempestates defendendam suscipit. Assecla verò Σ à sinistris Pandochi astans, dextrâ Coturnicem gestat, tutulo in calathi formam concinnato, cui cucurbita cum capreolo insistit. Per Ortygometram siue Coturnicem infausta Typhonis machinamenta significantur; habet enim huiusmodi animal nescio quam antipathiam cum Sole & Luna, vti Horus l. 2. c. 49 ostendit, & Hecatæus his verbis notat. Τί ἀναιδέστερον τῆ κιναική ὁ ὀρτυγομήτρας κραυγῆ ᾧ καταφρονεῖ ὥσπερ ταύτης τῇ φωνῇ τῶν Θεῶν μεγαλότητος. *Quid indignius* κινακή *voce coturnicis, quâ Deorum magnitudinem quadantenus spernere & ridere videtur?* Vnde non sine ratione in Typhonij fastus symbolum, eam assumpserunt. Simulachrum itaque Σ Pandochi Numini triadis Boreæ patri, Ortygometram porrigit; quo quidem occultè summa illa, quam in Typhonijs potestatibus aduersis in Borea regione stabulantibus, continuâ assistentiâ profligandis adhibet, cura, & sollicitudo notatur, quâ iuxta Idealis influxus triformis Numinis per figuram α, ὀφι-κυκλο-πτερόμορφον indicati, normam vnà operantur, Σ Potentia, ξ Mens, & O Pater seu Mater triadis; quod & aptè

Coturnicis antipathia cū Sole & Luna.

& aptè indicatur per ϛ baculum ἀμφίκυρτον, id est, qui vtrinq; in sceptrum tùm versus O, tùm versus ξ porrectum desinat dominij vtrinque communis symbolum,

Trias Thaustica Austri domina.

Trias Thaustica Austri domina.

PRocedamus ad vltimam huius regionis triadem, quæ literis T, φ, χ, notatur, & denotat Geniorum seu Intelligentiarum Meridionalium præsidium & stationem, Triadi Boreæ contrapositam; cuius Patrem simulachrum φ, Mentem T, Potentiam χ notat. Pater huius Triadis, quemadmodum in Borea triade figura O, sedi vniformi tessalatæ insidet, sub figura ἱερακομόρφῳ mitra seu cidari spectabilis, læuâ thyrsum tenet papyraceum, dextrâ aliquid iubere videtur Mentem suam. Sedet, quia dominium obtinet absolutum in Meridionalem plagam, & etiam, quia in hac plaga ad tropicum Austri fixos stabilesque suæ dominationis terminos tenet. ἱερακόμορφος pingitur, quo Numen illud Solare omnia moderari tacitè insinuabant; est enim Accipitrina figura transformatum simulachrum, vti in Hierogrammatismo Accipitris Obelisci Pamphilij fusè probatum est, nihil alliud quàm Intelligentia Solaris, spiritu, luce, & vita abundans; vnde eum, teste Horo, Ægyptij Baieth & Thaustum vocabant; per ⲂⲀⲒⲈⲐ compositam vocem; quorum ⲂⲀⲒ vitam, ⲈⲐ verò cor notat, tacitè innuebant, quòd sicuti anima vitæ fons sedem in corde potissimùm tenet, ita anima Mundi seu Thaustus hic præsens in Sole, corde megacosmi resideret; Hori verba sunt, l. 1. c. 7. Καλεῖται γὰρ παρ' Αἰγυπτίοις ὁ ἱέραξ βαιήθ, τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα διαιρεθὲν ψυχὴν σημαίνει, καὶ καρδίαν· ἔστι γὰρ τὸ μὲν βαὶ ψυχή, καὶ δὲ ἦθ, καρδία. ἡ δὲ καρδία κατ' Αἰγυπτίους ψυχῆς περίβολος. ὡς δὲ σημαίνειν τὴν σύνθεσιν τοῦ ὀνόματος, ψυχὴν ἐγκαρδίαν. *Siquidem Ægyptijs Accipiter Baieth dicitur, quod nomen diuisum animam & cor significat; Bai enim anima est, & eth cor; cor autem ex Ægyptiorum sententia animæ ambitus est.* & l. 1. c. 6. *Deum significaturi Accipitrem pingunt, tùm quòd fœcundum sit & diuturnæ vitæ hoc animal, tùm etiam quòd Solis præter cæteras volucres simulachrum esse videatur, vtpote peculiari quadam atque occultâ naturæ vi, intentissimis in eius radios oculis prospiciens; inde etiam fit vt Solem interdum tanquam visus tutorem ac dominum Accipitris forma pingant.* Reliqua testimonia ex omnigena eruditione citata vide in Obelisco Pamphilio fol. 308 & sequentibus. Papyraceum thyrsum manu finistrâ tenet, ad rerum omnium necessariarum, quam præstat, vbertatem significandam; cidaris capiti imminens circellorum multitudine insignita, ostendit eius in omnes Mundos dominium; & per cucurbitam eidem in formam calathi concinnatæ impositam, in humidum, vt alibi amplè demonstratum fuit, indicat actionem. Septenarius numerus ei dedicabatur olim, teste Manetho, quia vti in Arithmetica hieroglyphica docuimus, septenarius Soli consecrabatur; quia Sol totum Vniuersum, cuius symbolum est, moderari puta-

Pater huius Triadis.

Accipitrinum simulachrum est Intelligentia Solaris.

Horus. Baieth & Thaustus.

Accipiter Solem significat apud Ægyptios.

Septenarius numerus Soli consecratus.

putabatur; atque ideo in basis abaco hic numerus septenarius, hoc hieroglyphico Schemate III ⊕ III (vid. quadrifidum per circulum & tres vnitates vtrinque appositas, quæ simul 7 conficiunt) septies replicato, ad septem Entium ordines, in quos dominium suum exercet, indicandos, incisus spectatur; de quibus ita in suo Zohar Iochaides:

Iochaides.

בשבע האותיות חקק רוח עליון את עולם וחצב וצרף ויצר בו ז׳ כוכבים וימים בשנה וז׳ שערים בנפש ומהן חקק שבעה רקיעים ושבע ארמות ושבע שבתות לפיכך חבב שביעי תחת כל השמים:

In septem notis exarauit Mens suprema Mundum, & exsculpsit, & combinauit, formauitque in eis septem stellas in Mundo, & septem dies in anno, septem portas in anima, & ex ijs exsculpsit septem expansa, septem terras, septem sabbata, ideo dilexit septimum sub omnibus Cœlis. Asseclas habet T & χ. T fœmineo habitu & nebride indutus, dextrâ vas Niloticū, sinistrâ pennam Thausto monstrat. Per vas humor Niloticus, per pennam Accipitrinam Osiridis, virtus calefactiua Solis ad generationem rerum necessaria indicatur. Craterem in capite gestat, cui superponitur statua Hecates portam in capite gestantis, quam ambiunt & loti flores, & spicæ. Per portam indicatur magnum Pantamorphæ naturæ ostium, per quod in Hecaten omnes influxuum supernorum rationes deriuantur, & hinc in Isidem subterraneam, quam T figura exhibet. Est autem Hecates siue Isis subterranea idem hoc loco, quod Græcis περσεφόνη seu Proserpina, florum, fructuum, & totius vegetabilis naturæ domina; quæ aptè sanè signantur per craterem, & flores, spicasque 12, quas capite, caput Hecates circumdantes, gestat; quod non caret mysterio; per hoc enim notatur crateris Nilotici meridionalis vbertas, qui influxu superno ditatus, ex duodecim mensibus anni nullum infœcundum esse patitur, quin singulis per Isidem subterraneam Thausti vi grauidatam, aliquid in hominum emolumentum cedens producat; hanc affabrè sanè describit Orpheus in hymnis suis;

Asseclæ Thausti.
Mens Thausti.
Hecates seu Isis subterranea.
Orpheus.

Πλουτοδότειρα Θεὰ σαχιότροφε, παντοδότειρα,
Σπέρμεια, σωρεῖτι, ἀλλοσαία χλοόκαρπε
Ἧς πολλαὶ μορφαὶ πολυάνθεμοι ἱεροθαλλεῖς.

Diuitiarum Dea datrix, spicarum nutrix, omnium largitrix,
Seminatrix, accumulans, præfecta arcis, germinare faciens fructum,
Cuius formæ multæ floribus abundantes sanctè virescentes.

Altera Triadis figura, signata literâ χ, potentia Thausti dicta, fœmineo pariter habitu spectabilis, vestimento ex Accipitrinis alis confecto inuoluta, manu dextrâ sceptrum lotiferum, sinistrâ Tauticum characterem portat; capiti eius imminet auis Numidica guttata, quam Gallinam Pharaonis vocant; supra eius dorsum crater, ex quo emergunt duo cor-

Potentia Thausti.

cornua bouis cum intermedia stella Sothios; quæ omnia quid sibi velint, exponamus.

Figura χ fœmineo habitu Isidem Niloticam refert; Accipitrinis alis inuoluta spectatur, quia Osiridis seu Thauti influxibus subdita, Plutarcho teste, continuò imbuitur; apotropæum Numen esse, character Tauticus, quem sinistrâ gestat, luculenter, vt iam sæpius inculcatum est, monstrat; aue Numidicâ seu Meleagride caput tegitur, quia astralium influxuum, siue stellati cœli, ob innumerabiles maculas quas corpore suo gerit, hieroglyphicum est, vt alibi probatum fuit: auis dorso impositum craterem continet, cui insistunt duo bouina cornua cum intermedia stella Sothios; per stellam, vt dixi, Sothis seu Ægyptiacè canum & caniculare sidus intelligitur, quod Isidi Niloticæ ita attributum legimus, vt teste Horo, Isin significaturi Ἀστροκύονα pingerent; quin & ipsa apud Diodorum de se ait, Ἐγώ εἰμι ἐν τῷ τοῦ κυνὸς ἄστρῳ λάμπουσα. *Ego in astro Canis refulgens*. Inter Apidis bouina cornua ponitur, vt signaretur, Solis cum astrocyone, id est, Iside coniunctio, quâ incrementum Nili totius felicitatis complementum fit; quod aptè quoque exponitur per figuram Y Scarabæum expansis alis continentem Sothin, id est, caninum astrum, & per Ibin C cum vase Nilotico, ex quo Seriphium seu Absinthium marinum emergit, pariter incrementi Nili indicem, indigitatur; hac enim, Theophrasto teste, florente, Nilus exundare solet, cum astro Canino nescio quam sympathiam agens; & ideo, vt apud Eusebium legitur, Isidi, eò quòd aquas inuehat, Sirium attribuunt. Ibis autem est Nilotici Agathodæmonis nota, ex cuius naturali habitudine, magnum quoddam sibi promittunt de vitali influxu, per appositum globum Serpente fœtum indicatum. Verùm de Sothi, Scarabæo, & Ibi fusè passim in hoc Opere, & Obelisco Pamphilio tractatum vide; sunt enim Idealia quædam rerum agendarum supremi Numinis in hanc Meridionalem Geniorum triadem influentis schemata. Cur verò hisce symbolis triadem hanc expresserint, exponendum est. Notandum itaque Meridionalem plagam ab Ægyptijs in summa semper veneratione habitam; quam nunc vrnam lucis, nunc Mundi craterem effluxumque, teste Plutarcho, vocabant. Est autem Ægyptus in Australibus partibus collocata, per cuius medium Nilus, quod Dei donum, & Osiridis effluxum dicunt, rectà ex Austro in Boream profluit: & Boream quidem dextram Mundi partem, Austrum verò sinistram vocant, quòd sicuti cor in homine sinistrum, ita fons vitæ Nilus in læua Mundi parte collocatur; & ficulneo folio quoque exhibebant, cuius & fructus cordis, folium verò phalli similitudinem exprimit, quâ vitalium affluxuum fœcunditatem in Nilo expressam innuebant. Sed audiamus verba Plutarchi. *Putant enim, Xenophonte teste, Ægyptij, ex qua Sol oritur parte, Mundi faciem esse; quâ spirat Boreas, dextram; quâ Nilus, sinistram; vnde non inconuenienter dicunt Ægyptij de Nilo, eum ortum à læua, in dextra perire: Nilus enim ab Austro profluens, læua Mundi parte, in Boreali tractu se mari miscens absorbetur. Osiridem autem, quem & Nilum dicebant, nigro colore fuisse tradunt, quòd id sit aquæ ingenium, vt terram, vestes, nebulas, cætera-*

Isis Nilotica.
Plutarchus.
Auis Numidica australis influxuum symbolum.
Sothis Isidi tribuitur.
Horus.
Theophrastus
Eusebius.
Meridionalis plaga ab Ægyptijs in veneratione habita.
Plutarchus.
Ægyptij vocant Boream dextram, Austrum sinistrã Mundi.
Plutarchus.
Osiris nigri coloris.

cœteraque quibus miſcetur, denigret ; vel ob colorem atrum, quo imbutum videtur humidorum elementum ; atque eandem ob cauſam & Ros Neuis nigro imbuebatur colore : ſed & ipſam Ægyptum ob terræ pinguedinem μελάγγειον, id eſt, vas nigrum χημίαν appellabant ; quamuis alij cor quoque eo ſignificent ; eſt enim Aegyptus calida & humida, atque in Auſtralibus Mundi partibus collocata, quæ læuam Mundi partem ſuprà diximus, non ſecùs ac cor calidum & humidum in homine læuam adeptum eſt. Hinc Oſirin ſeu Dionyſium Mundorum dominum appellantes, nebrides ſibi inijcientes, thyrſoſque arripientes in Orgyaſmis quaſi Deo afflati, vtebantur. Teſtatur autem Eudoxus, Aegyptios non ſolùm Nilum, ſed quidquid humidum eſt, Oſiridis effluxum putare ; quod ſignificare volunt, aquâ vaſe pleno, & ſacro die pro foribus poſito, humidum verò principium Thrio folio ficulneo, quod & ſignaturam habet ſeu ſimilitudinem membri genitalis, propinationem ſeu humoris ſignificat inuentionem ; notabant etiam hoc Regem, Auſtralemque plagam ; vnde & phallophoria originem traxerunt. Hæc Plutarchus ; in quibus quæcunque de huius triadis Auſtralibus myſterijs expoſuimus, aptè conſpiciuntur. Vides hic nebride indutam figuram T, Dionyſij humidorum antiſtitis ſignum ; vides thyrſum in manu Thauſti ἱερακομόρφου ; vides nigris velaminibus tecta Numina ad verba Plutarchi alludentia ; nam vt rectè Anticlides in hymno Solis cantat.

(Margin: Ægyptus μελάγγειον dicitur.)

(Margin: Oſiridis effluxum omne humidum dicebant Ægyptij.)

Ἥλιος δὲ Νότοιο ἄναξ, ἱέραξ πολύμορφε.
Sol Auſtri dominator, Accipiter multiformis.

(Margin: Thauſtus cur Accipitriformis.)

Quia enim in Auſtro vis lucis & vitæ dominator, & inde affluxus Oſiridis bonorum omnium complementum adfert ; meritò ſanè Accipitris forma Thauſtus transformatus ſpectatur ; gaudet enim Accipiter locis Meridiei ſubiectis, & ſub Meridiem, cùm Sol altiſſimus eſt, is ſumma pariter, Æliano teſte, aëris veſtigia petere ſolet ; hinc Thauſtus in ſedis antico latere oblongũ cyathum inſculptum tenet, qui inferiùs in formam cordis, & phalli ſpeciem tendit ; cuiuſmodi figuram ex Plutarcho Thrio ſiue folium ficulneum eſſe docuimus ; humor enim Nilotici cyathi in corde Ægypti conditus, rerum omnium vbertatem, quam flores & germina, quæ cyathum ambiunt, rectè ſignificant, promittit.

(Margin: Aelianus.)

Atque hæc ſunt, quæ de tribus principalibus Menſæ Iſiacæ regionibus dicenda exiſtimaui ; in quo minutorum hieroglyphicorum interpretationem ſtudio & conſultò omiſimus ob rationes paulò poſt aperiendas. Nihil porrò reſtat, niſi vt ambitus quoque ſeu limbi ſchemata pari auſu exponamus.

DIVI-

DIVISIO VII.

Limbi seu Ambitûs Tabulæ Isiacæ interpretatio.

Limborum Isiacæ tab: interpretatio.

LImbus exterior literis A B C D inclusus, omnia iam explicatarũ trium Genialium regionum Systemata continet; in quo hieroglyphica variјs animantium, hominum, quadrupedum, volucrium, insectorum, plantarum, fontium figuris partim integris, partim mirâ quâdam metamorphosi transmutatis, vt paulò post videbitur, exhibentur; & nihil aliud indicat nisi Mundum Idealem siue Archetypum, omnigenis Idearum formis refertum; quas Ægyptij Iynges appellant; de quibus antequam ad ipsam explicationem progrediamur, paulò profundiùs præludere visum est.

Limbus exterior ABCD.

Notandum itaq; primò, Ideas nihil aliud iuxta mentem Veterum, quàm quædam in Mente suprema rerum faciendarum exemplaria esse; vel aliter sic definimus; Idea est exemplar æternum rerum naturâ producibilium in diuina Mente collocatum, per quod cuncta à primo Opifice prodeuntia ei offeruntur, & producuntur ad extra. De quibus cùm copiosè in Theologia hieroglyphica, & in VI. Classe de Systematica Mundorum, & potissimùm de Mundo Ideali dictum sit, hîc ea repetere superuacaneum esse ratus sum; quare hoc loco tantùm, quantum proposito nostro sufficit, nonnulla dictis in locis omissa ad maiorem rerum explicandarum notitiam adducere visum est. Ægyptij itaque primi mortalium Ideas asseruerunt, quos secuti sunt Orpheus, Pythagoras, & tandem Plato, qui maximam Academico cœtui dederunt disceptandi materiam; primò enim ordinem & dispositionem Vniuersi contemplantes, fieri non posse credebant, quin à Mente quadam suprema & infinita tam mirifica Mundi machina processisset. Mundi itaque Opificem, imitatum æternum exemplar, quod in Mente Opifice existebat, Mundum condidisse colligebant; insuper Mundum sensibilem cùm viderent omnia continentem, ad vnius necessariò similitudinem creatum sentiebant; id autem vnum, ad quod omnia referuntur, & quod omnia in se continet, Mundum Idealem dicebant in prima Mente refulgentem. Cùm verò ideæ in Mente diuina nequaquam considerari possint, vt accidentia in subiecto, vel vt forma in alia forma, quæ verè intelligibile esse dicitur; ideo in Mente, cuius proprium est intelligere, reperitur. Atque vt in Mente suprema sunt imparticipatæ, in alijs mentibus participatæ dicuntur; nam participantur ab anima, sine qua huiusmodi mentes non reperiuntur: insuper in prima Mente solùm pendent à Deo, in sequentibus verò pendent à prima Mente, & ab Ideis in ea existentibus: demum in prima Mente Ideæ minùs inter se distinctæ sunt, in alijs magis magisque, prout à prima Mente longiùs recedunt, distinguuntur. Putabant autem Ideas à prima Mente in alias, vt à Sole radios in alias stellas diffundi, & vt à Sole per radios effunditur vis illustrandi, calefacien-

Ideæ quid sint iuxta Veteres.

Idearum assertores primi, Ægyptij.

Ideæ rerum omnium in mente Dei ex Antiquorum mente.

Ideæ imparticipatæ in Mẽte diuina, participatæ in alijs Mentibus.

di, cœteraque gignendi, quæ à Sole per lumen fieri dicuntur; ita à non participata Mente per Ideas diffundi putabant vim & facultatem in aliarum mentium Ideas similia producendi. Et cùm in singulis mentibus insint Ideæ omnes, in singulis etiam reperietur Mundus Intelligibilis, ita vt tot intelligibiles Mundi ex Ideis consurgant, quot mentes existunt.

Idea extra Mentis terminos non reperitur.

Sciendum autem & hoc loco, Ideam propriè sumptam extra Mentis terminos non ampliùs locum habere, sed dum à Mente descendimus ad animam, Ideæ in rationes mutantur; anima tamen mentis reddita compos ad Ideas consurgit, iisque connectitur; sub anima collocari putabant naturam, & quia natura pendet ab anima, ideo in natura reperiuntur vestigia rationum, quæ semina nuncupantur, per quæ proximè gignuntur corporea materiam includentia, in qua demùm materia ea, quæ ex seminibus generantur, Ideisque proportione respondent, nuncupantur imitationes, participationes, proximi materiæ termini, ac demum vmbræ Idearum; de quibus vide Platonem in Timæo & Parmenide, cœterosque Platonicæ doctrinæ sectatores, Plotinum, Arnobium, Numenium, Proclum, & in Theologia Platonica Marsilium Ficinum, cœterosq; innumeros, qui hanc doctrinam fusè prosequuntur.

Plato. Plotinus. *Arnobius*: Proclus. *Numenius*.

Quæ omnia ab Ægyptijs promanasse, ex sequentibus patebit. Has Iynges vocabant, quas nunc supremæ Mentis rationes, nunc Paterni fundi ectypa dicebant, modò mundialium Classium catenarumque signacula nuncupabant; alij quoque Sphynges vocant: ita Clemens Alexandr. l. 6. strom. *Sphynges in sacris ponunt, ad indicandum sermonem de Deo, natura, similibusque esse obscurum & ænigmaticum.*

Iynges, & Sphynges vocabant Ægyptij Ideas.

Clemens Alex:

Has enim imagines polymorphas in crepidinibus seu coronidibus delubrorum, adytorumque parastatis, Herodoto teste, insculpebant; & Aristotele teste, vti paulò post allegabitur, veluti ideales conceptus ob oculos ponebant Sapientum; vt in adytis sacris operam dantes & θεόληπτοι, non iam humani discursûs, sed mentium ab omni materia abstractarum modo, suprema Mundi entia contemplarentur.

Sphynges in delubrorum & adytorum crepidinibus. *Herodotus*. *Aristoteles*.

Sphyngium descriptio ex Proclo.

Sed ad Iynges reuertamur. Describit eas hisce verbis Zoroaster apud Proclum in Theologia, & 3. comment: in Parmenidem: *Mens Paterna producit intelligens summo consilio omniformes Ideas; hæ verò fonte ab vno euolantes exilierunt; à Patre enim erat consilium finisque, sed sunt diuisæ, intellectuali igne partitæ in alias intellectuales; Mundo namque multiformi Rex præposuit intellectualem typum incorruptum, cuius ad ornatum vestigium induxit formæ, per quæ Mundus apparuit, omnifariam Ideis gratiosus; quorum vnus fons, ex quo prodeunt diuersæ aliæ sine latitudine fluentes per Mundi corpora, quæ circa sinus ingentes examinibus similes feruntur mutatæ, circaque aliundè alia, conceptus intellectuales fonte à Paterno multùm decerpentes ignis florem informis temporis, summitas principigeniæ Ideæ prima à Patre scaturijt, huius per se florens fons.*

Proclus.

Quæ Proclus in hunc sensum explicat: *Per hæc declarauerunt Veteres Mystæ, vbi sit Idearum hypostasis, & quis sit Deus, qui fontem ipsarum vnum illum contineat, & quomodo ex hoc fonte prodijt multitudo, & quomodo Mundus factus est secundùm eas, & quòd omnium motrices sint Mundanorum Systematum, & quòd omnes sint intellectuales per essentiam, & quòd*

per

per proprietates sint omnifariam. Intellectuales has causas Ideas dixerunt, & ipsum typum Mundo dedisse, & eas esse conceptus Patris; manent enim in intellectionibus Patris, & prodeunt ad Mundi opificium, & quia omnium factibilium continent causas, omniformes dicuntur; à fontanis verò Ideis aliæ prodierunt, quæ per partes sortitæ sunt Mundi opificium, & dicuntur examinibus apum similes, quia sunt secundorum genitrices. Hinc Zoroaster in Oraculis. Zoroastr.

Νοούμεναι ἴυγγες πατρόθεν νοέουσι καὶ αὐταὶ,
Βουλαῖς ἀφθέγκτοισι κινούμεναι, ὥστε νοῆσαι.
Πρώτη πατρὸς ἔβλυσαν, τὰς δ' αὐτοθαλὴς πηγή.

Intellecta Iynges à Patre intelligunt & ipsa.
Consilijs ineffabilibus mota vt intelligant.
Primus à Patre scaturijt huius per se florens fons.

Sed explicemus singula. Ideas itaque Paterna Mens produxit; nam vt rectè Proclus, dum se Deus animaduertendo seipsum gignit, in se simul generat omnia, intelligens summo consilio omniformes ideas; in prole enim illa Dei, vt Plato loquitur, quam & semen vniuersale Mundi vocat, insunt propria omnia membrorum semina; quæ volendo tanquam bonum diffusiuum sui, quando vult, ad extra producit, cœteris ordine Entibus communicans. Hinc rectè Zoroaster dicit, has ab vno fonte euolantes exilire; sicuti enim Sol in se lucendo illuminat omnia, sic suprema Mentium Mens intelligendo, atque volendo seipsam, & scit, & efficit omnia. Quæ quidem vti in Deo essentialiter vnitæ sunt, ita ad extra productæ, diuisæ, vt Zoroaster loquitur, intellectuali igne in alias intellectuales Mentium ordines transfusæ; vt quod in Mente suprema esset vnum & vnitate multiplex, id in Mundo iuxta ineffabilem diuinæ dispositionis ordinem esset omniforme, & secundùm formales quasdam rationes distinctum, atque adeo omnia extra Mentem supremam incorruptis diuini conceptus signaculis, iuxta quæ inuiolabili lege operarentur, insignirentur; sic enim Mundus in sua pulchritudine & decoris ordine conseruatus, omnigenis Ideis gratiosus apparet: nam quemadmodum ex fonte varij riui, qui tamen à fonte essentialiter dependent, deducuntur; ita ex vberrimo & infinito diuinæ Mentis fonte & pelago, innumerabiles diuinæ bonitatis riui per totius Vniuersi Entia substantiasque deriuantur, vt rectè Zoroaster sensit, quibus Vniuersum vnicè conseruatur, animatur, fœcundatur. Ideas paterna Mens produxit. Plato. Deus omnium rerum fons ex Zoroastro.

Cur verò Zoroaster eas Iynges seu Ideas examini apum comparet, paucis accipe. Apes regem habent, cuius imperio parent omnes; quæ quidem distributis officijs in hoc vnum omnes incumbant, vt naturæ opus, id est, mel mirâ industriâ conficiant. Ita in Ideali Mundo Rex supremus Idearum multitudine fœtus, eas in proxima sibi Entia transfundit; hæc Ideis insignita, hoc vnum satagunt, vt imperio regis pareant, & Iynges seu Ideæ examini apum comparatæ à Zoroastro.

ad exemplar participatũ omnia in Mundi œconomia rectè administrent; vt Mundus formarum varietate imbutus, eum ornatum, & dispositionis pulchritudinem, quam omnes admiramur, præstet. Iynges enim ineffabilibus consilijs, vt Zoroaster dicit, motæ, dum Patris in se pulchras similitudines contemplantur, eas pariformi diffusione in Mundum Sensibilem, eiusque vniuersa membra deriuant. Has itaque Iynges seu Ideas vt aptè exprimerent Ægyptij, eas varijs occultisque symbolis indigitarunt, vt sapientes contemplationibus assueti, dum eas intuerentur, sine discursu aut consultatione totius abditæ significationis seriem apprehendentes, ad beatarum Mentium exemplar Θεόμορφοι euaderent; quæ pulchrè sanè Plotinus l. 8. c. 5. explicat his verbis: Οὐ τοίνυν δεῖ νομίζειν ἐκεῖ ἀξιώματα ὁρᾶν τοὺς Θεοὺς, οὐδὲ τοὺς ἐκεῖ ὑπερευδαίμονας· ἀλλ' ἕκαστα τῶν λεγομένων ἐκεῖ καλὰ ἀγάλματα, οἷα ἐφαντάζετό τις ἐν τῇ σοφοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ εἶναι· ἀγάλματα δὲ οὐ γεγραμμένα, ἀλλὰ ὄντα· διὸ καὶ τὰς ἰδέας, ὄντα ἔλεγον εἶναι οἱ παλαιοὶ καὶ οὐσίας. *Nemo igitur existimare debet in Mundo Intelligibili vel Deos ipsos, vel habitatores illic alios plusquâm felices ibi quasdam propositionum regulas contemplari, sed singula quæ illic esse dicuntur, veluti exemplaria quædam & spectacula seu simulachra pulchra intuentibus sese offerre, qualia forsan imaginetur aliquis in animo sapientis viri existere. Dico autem non simulachra depicta, sed existentia; quapropter Ideas antiqui Entia & Essentias appellabant.* Hinc Sacerdotes Ægyptij ad significanda diuina mysteria non vtebantur characterum nobis simili forma, vti suprà fusè probatum est, sed integris herbarum, plantarum, animalium, aut ex his multiplici transformatione compositorum figuris; ad indicandum, quòd supremum Numen archetypum scientiam rerum non habet tanquam excogitationem de re multiplicem, sed tanquam simplicem vnius rei formam. Sed audiamus verba Plotini. *Videntur verò mihi Sapientes Ægyptiorum siue consummatâ quâdam sapientiâ, siue naturali etiam Mentis instinctu, vbi constituerunt sapientiæ mysteria nobis significare, non vsi fuisse figuris literarum, quæ significarent sermonis discursiones, & proprietates quasdam, & quæ imitarentur voces pronunciationesque regularum, sed potius describebant imagines rerum singularum, easque depingentes in sacris, clam rei ipsius discursum significabant; quòd videlicet scientia & sapientia quædam sit vnaquæque imago & exemplar, & subiectum illud spectaculum totum vnà collectum, neque sit excogitatio quædam, nec consilium; postea verò ab ipsa imagine exemplari siue sapientia simul tota, simulachrum in alio quodam fiat iam euolutum, atque loquens cum discursu quodam, & causas propter quas res ita institutæ sint inueniens, dum videlicet dispositio rerum, quòd adeo benè se habeat, mouet admirationem; hinc ait eum admiraturum sapientiam, qui considerauerit, quomodo ipsa non habens essentiæ suæ causas, propter quas ita se habeat, siue agat, ita tamen se habeat, sicuti se habent ea, quæ secundùm eam efficiuntur; quæ quidem dispositio ex inquisitione vix tandem aut vllo modo manifesta fit, quòd videlicet sic sese res habere oporteat; sed oportet in Mundo Intelligibili ante omnem inquisitionem & argumentationem ita sese habere atque existere.* Plot. l. 8. *Suprà Cœlum corporeum in Cœlo incorporeo sunt duplices Dij, scilicet intelligibiles, atque intellectuales; illi quidem sunt Ideæ, hi verò intellectus omnes æternâ Idearum contemplatione beati; intellectus enim diui-*

Iynges seu Ideas Ægyptij varijs symbolis expresserunt.

Plotinus.

Ægyptij cur hieroglyphicis figuris vterentur ad significanda diuina mysteria.

Plotinus.

diuinus sic in se Ideas deriuat, vt totus conseruetur in singulis, sed sub alia & alia proprietate; nec tam dicendum est, ideas esse in intellectu, quàm intellectum ipsum ipsas ideas existere, omniformem videlicet ex vniformi seipso mirabiliter, vt Hermes loquitur, prodeuntem. Et sicuti in intelligibili Mundo omnia intellectus sunt, ita in cœlesti Mundo intellectuali, omnia sunt cœlum: illic terra cœlum est, illic mare, animalia, plantæ, homines, cœlum sunt, quicquid denique est illius cœli, cœleste est; quilibet Deorum, illic est omne; illic quodlibet est Vniuersum; quodlibet enim ibi magnum est, cùm & paruum ibi sit magnum; ibi Sol, stelleque omnes, vnaque stella Sol est, & stellæ similiter omnes. Miratus est huiusmodi Ægyptiorum doctrinam ipse Aristoteles, qui in Theologia sua mystica ad mentem Ægyptiorum differens l. 14. c. 14. inter alia hæc habet: *Inter entia superni Mundi nullum est substantialiter nobilius altero, sed omnia sunt illic secundùm formam optimam; sicuti formæ inexistentes animo architecti effectrices sunt pares, & differunt ab effectis, id est, figuris parieti insculptis; ideo in huiusmodi formas supernas prisci exemplaria, qualia Plato narrauit esse substantias essentiasque inferiorum, Sapientesque Babylonij & Ægyptij acumine mentis introspexerunt, intellectuales Mundi species complexi, scientia aliunde tradita, vel ex se ipsis inuenta, quam & professione sibi ipsis vendicarunt; siquidem enarraturi aliquid, vtebantur doctrinâ intellectuali, non discursiuâ ad morem hominum, vti nonnulli alij, qui consulentes eos adbuc non sibi visi satis firmiter discere ex sententijs locutione redditis, conceptus animorum acceptos scribebant,* (vt oculatâ fide legimus) *in lapides per figuras, idem in omnibus artibus scientijsque facientes, quas locabant in templis tanquam paginas perlegendas, talesque aderant primò libri eis vtensiles; quod fecerunt, vt indicarent, quòd intellectus agens immaterialis creauit omnia secundùm propriam essentiæ cuiuslibet rationem similitudinemque; quale optimum fuit pulcherrimumque documentum, per quod vtinam etiam indicarent, quâ ratione formas illas mirandas & absconditas attigerint; sic enim illorum sacramentum & laude dignius, qualis conditio paucis viris contigit.* Quæ sanè verba ita Plotini suprà allegatis congruunt, vt Plotinus ex Aristotele ea descripsisse videatur; quibus quidem vterque ad abdita hieroglyphicorum significata alludit: nam vt rectè Iamblichus: *Imitantes Ægyptij ipsam Vniuersi naturam, fabricamque Deorum, ipsi quoque mysticarum reconditarumque actionum imagines quasdam in symbolis conficiendis ostendunt, quemadmodum & natura rationes occultas in apparentibus formis quasi symbolis exprimit, & Dij veritatem idearum per manifestas imagines explicant. Cùm ergo perspiciunt, superiora omnia inferiorum similitudine delectari, atque insuper optent à Superioribus bonitate repleri, quatenus pro viribus offerunt, quando occulta mysteria symbolis inserunt manifestis, in quibus interpretandis dimitte voces, accipe sensus.* Figuræ itaque hieroglyphicæ nihil aliud sunt, quàm externæ quædam formæ notionum diuinarum, rationumque idealium veluti signa quædam; non secùs ac formæ rerum naturalium sensibiles, quæ in lapidibus, herbis, plantis, animalibus, stellis sese exerunt, intrinsecè signant abditarum virium proprietatumq; admirandarum rationes, quæ nihil aliud, quàm diuinæ mentis rationes ideales, & vt S. Dionysius ait, quædam diuinarum virtutum specula sunt, quorum con-

In cœlesti Mundo intellectuali omnia sunt Cœlum.

Aristotelis doctrina de Ideis secundùm Ægyptios.

Hieroglyphicis figuris cur vsi Ægyptij ex Aristotele.

Iamblichus.

Hieroglyphicæ figuræ quid sint.

S. Dionysius.

contemplatione mens in abdita intelligibilis Mundi arcana exsurgit. Nam vt rectè Hermes in Pimandro: *Ne præcipuum Dei nomen tibi desit, neque ignores id, quod plurimis occultum videtur, esse perspicuum; nam si nusquam pateat, vtique nihil erit; quodcunque se aspectui offert, genitum est; quod verò latet, sempiternum existit; neque enim hoc opus est, vt appareat, cùm esse nunquam desinat; ante oculos quidem id reliqua ponit, ipsum verò secretum manet, vtpote quod vita sempiterna fruatur; in lucem plenam educit omnia, in adytis delitescit, phantasiæ tamen exprimit singula; etenim phantasia solùm circa ea, quæ genita sunt, versatur, in qua præter generationem omninò nihil existit, etiam cùm id ingenitum phantasiæ incomprehensibile; cùm verò per ipsum omnia clarescant, per omnia sursum atque in omnibus fulget, ijsque præsertim apparet, quibus notitiam sui communicare voluit.* Quid nomen Dei, nisi vis cum essentia Dei identificata in vniuersi Mundi membra diffusa? & vt Suidas ait, ambulans per Vniuersum? de quo in Cabala fusiùs, vbi quicquid de diuinis Nominibus, de decem Sephiroth, probatum est, ad ideas diuinas respicit. Verùm, vt dixi, de his Cabalam consule, vbi omnia fusè pertractata reperies. Cùm itaque, vti Aristoteles ait l. 14. c. 15. Theologiæ suæ mysticæ, Ægyptiorum de supernis rebus sapientia sit admiranda, tempus iam locusque postulant, vt quid per figuras illas polymorphas in limbo tabulæ expressas significauerint, exponamus.

Hermes.

Suidas.

Expositio Limbi tabulæ Isiacæ.

Porphyrius.

Ægyptij ad Deorum fabricam omne animal vnà cum homine assumpserunt

ANtequam interpretationem nostram auspicemur, priùs hoc loco adducere visum fuit locum Porphyrij lib. 4. de Abstinentia, vbi paucis verbis, totius expositionis nostræ summam attingere videtur; sic autem inquit: *Ab hac itaque exercitatione, & cum Deo coniunctione, perfectè nouerunt Ægyptij, non per hominem solùm diuinitatem transiuisse, neque animam in solo homine in terra habitaculum obtinuisse, sed etiam propemodum per omnia animalia pertransire; vnde etiam ad Deorum fabricam, omne animal vnà cum homine assumpserunt, in qua & brutorum, & hominis, & auium, item & hominis corpora commiscuerunt; singula enim apud eos simulachra vel vsque ad collum humanam speciem præferunt, caput verò vel auis, vel leonis, vel alterius alicuius animalis corpus exhibet; quibus videlicet significant, hæc ex Deorum sententia habere inter se societatem; atque adeo cognata tam mansueta, quàm agrestia animalia, non sine diuina quadam voluntate esse;* Φανερὸν γὰρ ἐστὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἱερομάντας ταῦτα σημαίνειν τὰ τῶν ἱερῶν ἄρρητα αἰνίχειν· ὅτι ἐκ τῶν ποικίλων εἰς ἕνα συσαμμένων, καθὼς περὶ τὸ σχῆμα ἀνθρώπινον τοῦ ἱέρακος, εἴτε τοῦ ἴβιδος κεφαλὴν, καὶ ὅμοια κατέλιπον. *Manifestum enim est, Ægyptios Hieromantas omnia sacrorum arcana significare ex varijs in vnum constitutis rebus, veluti ad hominis formam, capita Accipitris, aut Ibidis, aut similibus assumptis.* In omnibus enim ijs rebus, in quibus diuina ratio circa manifestum quendam effectum elucebat, illam eandem ad diuinæ notionis intellectusque ideam signandam assumebant; atque hoc pacto per vniuersas mundialium classium semitas peruagati, eas quærebant idealium catenarum rationes, quibus videlicet diuina Mens

omnia

omnia in quadruplici Mundorum serie elucescentia, quibusque singulis mysticas rerum catenas, à supremis ad infima vsque Entia Idearum signaculis connecteret, quibus inuentis, vti Deus omnia in omnibus est, ita vniuersi Mundi Entia cum suprema Mente, à qua essentialiter dependerent, idem esse denotabant; quorum quidem notitia pro fine habebat θεωρίαν καὶ θεοπτίαν totius humanæ diuinæque felicitatis complementum, vt infrà exponetur.

Superioris Limbi interpretatio.

Limbi superioris Tab. Bemb. interpretatio.

QVemadmodum itaque totius mensæ periochen Limbus ambit, eodem pacto Idealis Mundus totius naturæ systema; diuiditurque in quatuor partes, superiorem, inferiorem, latus dextrum, & latus sinistrum; quas omnes ordine exponemus, à superiori interpretationis nostræ exordium auspicaturi.

Canis sedentis in limbo superiori tab. Bemb. interpretatio.

Signatur limbus superior literis A C, in quo prima figura signatur numero 1. & Canis sedentis cum sistro vasi Nilotico insistente, situm obtinet; à cuius tergore phallus oculatus, & stipatur vtrinque, hinc loti, illinc perseæ folio; quæ quid indicent, paucis accipe. Per florem loti, exemplar in diuina Mente existens indicatur, iuxta quod omnia ad extra producta suas operandi regulas conformant, sumptâ similitudine à loti natura; est enim, Theophrasto teste, flos candidus, lilijs foliorum angustiâ proximus; verè enim hic maioris Nymphææ flos est, qui Sole occidente clauditur, atque sub aqua occultatur, atque oriente supra aquas surgit & foras exit, aperiturque, motum Solis accuratissimè mensurando, vnde & ab Ægyptijs λωτομέτρα, id est, lotus mensuratrix dicitur, de quo vide fusè tractatum in huius Operis tractatu de herbis Ægypti hieroglyphicis. Ex mira itaque huius herbæ proprietate, Ægyptij Sapientes Ideam exhibituri, loti florem pingebant, ad indicandum omnes Ideas, & rerum naturalium formas, ita ad formam formarum, Idearumque Ideam, supremam Mentem, & archetypum Solem, sese habere, sicuti loti flos ad Solem sensibilem; archetypum enim Solem omnia infallibili & ineuitabili lege semper in Mundana republica rectè administranda sequuntur. Flos loti tenuissimo cauliculo innititur, quo indicabant, Idearum rationes ab omni materia abstractas, Soli intellectuali contemplationi insistere. Vbicunque itaque in hac tabula hunc loti florem inueneris (inuenitur autem passim & frequentissimè) hoc eos symbolo alludere ad ea, quæ diximus, nouerit Lector. Porrò ex altera parte perseæ folium reperitur pendulum; quod vt explicetur, notandum, perseam arborem folium, teste Horo, vti varijs locis ostendimus, linguæ, fructum verò cordi similem habere; per cor anagogicè primæ & supremæ Mentis intellectum, per linguam verbum quod producit, indicabant; intellectus verò seu conceptus paternus seipsum concipiendo, producit verbum, in quo omnes Idearum rationes explicantur ad extra, sicuti enim arcana cordis per linguam exprimuntur, ita intellectus per verbum, vt

Loti flos Solem sequitur.

Theophrastus

Loti flore Solem sequente Ægyptij quid indicent.

Persea arbor.

dixi, omnes exhibet rerum existentium notiones, quas & in vniuersos Mundi ordines bonitate quâdam communicatiuâ imprimit, vt singuli iuxta communicatas sibi Idearum notiones in Mundi bonum conseruationemque cooperentur. Quia verò Mundum sine fœcunditate sterilescere necesse est, hinc custodem virtutis fœcundatiuæ, quo à Deo imbutus est, ei conseruandæ necessarium adhibuit; hocque exemplar Anubico Geniorum choro, vt secundùm id operarentur, attribuit. Atque totam hanc rationem aptè sanè exhibent per Canis sedentis, & mammis turgidi, cum sistro apposito figuram. Canis Anubin, vt sæpissimè dictum est, signat, phallus verò dorso eius appensus fœcunditatis Osiriacæ custodiam; Canis sedens cum sistro, & phallo dorso eius appenso, notat Anubicam virtutem, Osiriacæ fœcunditatis conseruatricem & propagatricem, communicatam sibi à triformis Numinis supremo intellectu, quæ per globum alatum serpentiferum vnà cum sceptro Serpentibus apposito luculenter patet; de quo cùm vberrimè in Obelisco Pamphilio fol. 398. egerimus, eò Lectorem remittimus. Sed quia istiusmodi symbolum frequentissimè in huius tabulæ limbo occurrit, paucis hoc loco id explicandá duxi, nè toties idem repetere cogamur. Symbolum κυκλο-οφι-πτερόμορφον, id est, globus hic exhibitus alis & Serpentibus conspicuus, nihil aliud notat, nisi primam Mentem, & supremam omnium causarum causam, à qua veluti à vitarum omnium, omnium Idearum fonte infinito, omnia in omnia sempiterno quodam effluxu deriuantur. Hunc Idealem eius conceptum non incongruè exhibent per circulum, alas, Serpentem: sicuti enim ex centro circuli omnes lineæ ad circumferentiam ducuntur, ita ex circulo hoc, cuius centrum vbique, circumferentia nusquam, per verbum suum aptè Serpenti comparatum, & spiritum Pantamorphum per alas indicatum, Idealium rationum radij in vniuersam Mundorum naturam diffusi singulas substantias, tam sensibiles, quàm insensibiles, virtutum suarum signaculis notant; hinc enim vniuersa Mundi vita dependet, vt suprà probatum est. Aptè itaque hoc symbolum Ideale diuinæ Mentis singulis simulachris superposuerunt, vt ostenderent, nullum in Mundo ens existere, quod non essentiæ suæ rationes à supremo omnium influxu participasset.

Canis Anubin significat

Globus alatus cum Serpentibus & sceptro quid significet.

Sed iam ad institutum nostrum. Secunda figura exhibet figuram Accipitris Hori capite insignitam, quâ nihil aliud indicatur nisi Sphynx Horæa (quam & Zoroaster Iyngem dicit) Idea prouidentiæ Mundi sensibilis, Plutarcho teste, & Psellus confirmat his verbis: Ἴυγξ ἐστὶν ἡ πρόνοια τοῦ κόσμου αἰσθητοῦ. Quo quidem Ideali signaculo à supremo triformi Numine insignito necessariarum copiam iuxta primi exemplaris præscriptum, concipit; nam vt rectè Zoroaster, Iynges à Patre intellectæ intelligunt, id est, à Patre Idealibus rationibus imbutæ, iuxta earundé immutabilé legem Vniuerso prouident. Quoniam verò ignea vis Mundo omninò necessaria est; hinc aliud Ideale symbolum huic apposuerunt, signatum numero 3. & Leo est cum globo alato superposito, & loti floribus hinc inde appositis. Quid per loti florem, & globum alatum indicetur, paulò antè exposui-

Accipitris figuræ in limbo superiori tab. Bemb. interpretatio Plutarchus. Psellus.

Zoroaster. Iynges à Patre intellectæ intelligunt. Leonis in supremo limbo tab. Bem. interpretatio.

posuimus; quid per Leonem, iam explicemus. Leo, vti in Obelisco Pamphilio fol. 284 docuimus, hoc loco notat vim illam archetypi corroboratiuam in potentias terrestres agentem, seu Solis igneam vim, quam & Mophtæam vocant, qua in humidum, illud promouendo, agit, quo terra imprægnata veluti ex diuturna tabe conualescit, & ad fruges ferendas apta redditur & idonea: est enim, Horo teste, Leo animal terreum igneis spiritibus plenum: si enim mundana machina isthoc humido-igneo careret, totum perire dissoluique necesse foret: vt itaque ab hoc interitu vindicaretur, Mophtæa Intelligentia, vt signaculo ideali insignita, huic sibi commisso officio inuiolabiliter incumberet, opus fuit; quod & aptè per ramum herbæ, qui Ægyptijs ἀκακια dicitur, exprimitur, cuius folia noctu ad absentiam luminis Solis ita clauduntur, vt spinas veriùs quàm folia referat, interdiu verò mox ad Solis præsentiam lætâ propagine expanduntur; ramus vasi Nilotico insistit, quo indicatur, quòd si igneus spiritus ab humore absit, omnia contabescere necesse sit, eo verò præsente omnia fœcundè luxuriare. Porrò cum Mophtæa Intelligentia non immediatè sed per sub delegatam sibi Intelligentiam operetur, custodiam executionemque rerum sibi commendatarum tradit Nephtæ, cuius ministerio intra terram ad fœcunditatem disponitur; quæ aptè exhibentur per 4 & 5. figuras; vbi vides floridò canistro impositum phallum oculatum, Nephtam verò ingeniculatam cum vase in sinistra, veluti adorabundam fidei suæ commissum fœcunditatis thesaurum suscipere; vt quòd à Mophta sibi concessum, id ipsa bisulcâ flammâ è capite emergente, id est, igneâ mentis vi compleat. Sequitur numero 6 signata figura, Agathodæmon Ophionius, ex Aspidis corpore, & capite Accipitrino, alisque expansis spectabilis; quod lucis, & vitæ, motusque symbolum esse, alibi copiosè probatum est. Quia verò spiritus hic igneus sine humido consistere non potest; hinc aptè bouinum caput ei supposuerunt, quod symbolum Lunæ esse alibi passim dictum est, idque cornua satis manifestant: indicant itaque, spiritum vitæ & lucis non priùs efficaciæ suæ effectum sortiri, nisi vbi Lunari corpori coniunctus fuerit; Luna enim excessiuam lucidorum, igneorumque spirituum potentiam humiditate temperat, vt effectum suum in inferiori Mundo obtinere possint. Vide de hoc symbolo fusiùs tractatum in Obel. Pamph. f. 514.

Horus.

Ramus herbæ. ἀκακια.

Figura 4. & 5 Phallus oculatus & Nephta.

Figura 6 Agathodæmon Ophionius.

Figura 7. caput Bouinū.

Figura 8 numero notata, Rana est aræ insidens, thyrsis papyraceis hinc inde stipata, cum globo quem Serpens circumdat, apposito; quæ quidem symbola indicant materiem infimum formarum receptaculum, imperfectum adhuc, & omni forma priuatum; symbolo à similitudine Niloticæ Ranæ deducta, quam omnium insectorum imperfectissimum dicebant, eò quòd sola Rana inter animantia, in primis ortus sui incunabulis media parte nescio quid terrestre trahat, reliquo animata, & in lutum limumque redigibilis sit. Sed de his vide quæ superiùs de Rana tradidimus. Hinc rectè Ægyptij lutum indigitantes Ranam pinxerunt, ex luto vti genitam, ita & in lutum resolubilem; quæ omnia pulchrè innuisse videtur Iamblichus his verbis: *Quando itaque lutum in sacris nominant,*

Figura 8. Rana aræ insidens.

Lutum indigitantes Ægyptij ranam pingebant. Iamblichus.

nant, aut inducunt, hic intellige Mundi corpus atque materiam, genitalemque virtutem huic insertam, & quasi pariter agitatam atque fluentem, aut etiam causam principalem, & quasi loco fundamenti præpositam elementorum elementaliumque virtutem; cùm hoc igitur tale sit, Deus ipse generationis, totiusque naturæ virium omnium, quæ insunt elementis, causa, vtpote qui hæc omnia superemineat immaterialis ipse, indiuisus, immobilis, & ingenitus, totusq; ex seipso, & in seipso totus, hæc omnia perspiciens antecedit, & ducit, in se cuncta complectens.

Globus Serpente circumdatus.

Omnia hæc respicere videtur globus Serpente circumdatus Ranæ superimpositus; suprema siquidem Mens ideali actionis suæ influxu materiam concipiens, eam omnimodis formis imbuit, & ex imperfecta perfectam reddit, sine quibus nec consistere posset, neque generationibus rerum aptari. Hinc Ægyptij Ranam rectè Isidi sacrarunt, tanquam Intelligentiæ rerum omnium formatrici, matrique omnium, & in festo inuentionis partium Osiridis, Herodoto teste, Sacerdotes thyrsis papyraceis & arundineis, inter quos Ranis stabulare maximè consuetum est, aras ornant; occultè insinuantes genitalis humoris copiam, quam à matre omnium expetebant; quæ apposité sanè per duos thyrsos Ranam stipantes indicantur. De loto & persea, quæ idealis influxus symbola sunt, suprà dictum est.

Ranam Isidi consecrabant Ægyptij. *Herodotus.*

Figura 9 & 10 Androsphynx & figura ingeniculata.

Sequitur 9 & 10 figuræ, videlicet ἀνδρόσφιγξ sedentis habitu, & figura ingeniculata, Lunâ sextili capite insignitâ, pennam Ibidis manu gerens, cum loti & perseæ folijs intermedijs. Androsphynx ex Leone & humanâ facie composita, alis conspicua, denotat Intelligentiam Solarem corroboratiuâ vi pollentem, quæ influxu ideali à suprema Mente sibi communicato, qui per lotum & folia perseæ indicatur, vnà cum Nephta Lunari subdelegato sibi Numine humidum terrestre, rude adhuc, impolitum, imperfectumque, ad intentum tandem finem perducit.

Figuræ 11. 12 13. 14 naui impositæ.

Porrò figuræ signatæ numeris 11. 12. 13. 14. naui impositæ spectantur, & sunt Bos Neuius, cum globo alato serpentifero, perseæ folijs stipatus; gubernator nauis contum in manibus tenens, signatur numero 11; figura numero 14 signata, pennam in manu, in capite Lunam sextilem habet; prora nauis loto, puppis Accipitrino capite loco tutuli pennam & Aspidem gestante, insigniuntur; boui adstat quadrans Astronomicus. Quid singula velint, paulò altiùs ordiri visum est.

Nauis Barys apud Ægyptios celeberrima. *Plutarchus. Herodotus.*

Nauis hæc celeberrima Ægyptiorum Barys, est nauigij papyracei, teste Plutarcho, genus, quo in sacris, Herodoto teste, vtuntur; & in tabula medium limbi locum tenet, quam omnia symbolica animalia, & Ideales schematismi vtrinque veluti supremam Ideam respiciunt; quæ vti primum locum inter superioris limbi figuras obtinet, ita & eandem primò ante omnia explicasse oportebat, nisi ordinis ratio in tabula præscripta aliud suasisset. Omnia itaque in limbo hucusque partim explicata, partim explicanda symbola huc respiciunt.

Nauis puppis Accipitrino capite insignita.

Sed explicemus singula. Nauigij puppis capite Accipitrino, in cuius capite penna & Aspis, insignitur; deinde sequitur planta sacra Ericæ; post hanc Horus conto nauigium impellens; medium nauigij bos obti-

obtinet, perseæ folijs hinc inde stipatus, cuius dorso globus ἰσω-πτερώμενος imminet, & quadrantem Astrologicum appositum habet; figura 14 ingeniculata manibus pennam Accipitris, capite Lunam cum vipera emergente portat; claudit tandem schemata Loti flos puppi insistens. Omnia hæc symbola Ideas exprimunt, quibus à supremo Numine per administros suos vniuersa Mundi machina continuò gubernatur, conseruaturque.

Nauis Baryæ figuræ omnes exprimunt Ideas.

Nauis supremarum defluxionum in vniuersas Mundi semitas diffusarum vehiculum innuit; puppis Accipitrino capite pennâ & Aspide insignita, lucis, & vitæ, motusq;, quo omnia pernicitate suâ conficit, vbertatē; prora loti vel meliloti flore spectabilis similitudinem, qua omnia ad diuinæ Mentis Ideam operantur, vti dictum est, occultè indigitat. Gubernator nauis Horus est, illa videlicet Mundi aut Solis vis, quæ partium anni singulis rebus congruam constitutionem moderatur; Apis seu bos Osirin, vel animam Mundi, vel Solaris Numinis supremam Mentem exprimit; hunc sequitur Isis Lunam in capite gestans, & pennam Accipitris in manu, quâ Solis eam coniugem esse innuitur, vt alibi fusè expositum fuit.

Horus Nauis Gubernator.

Nam vt rectè Diodorus apud Eusebium: *Osiris & Isis Sol & Luna secundùm Ægyptios sunt, à quibus trinis temporibus, vere, æstate, & hyeme, inuisibili modo circumductis Mundus gubernatur, & omnia nascuntur, aluntur, augentur*. Hinc aptè quadrantem Astrologicum boui apposuerunt, temporis symbolum, quod agriculturæ operibus aptum seligebant; tempora, teste Diodoro, quamuis inter se aduersentur, mirâ tamen concordiâ annum conficiunt; horum autem Deorum alter ignis & spiritus, alter humidi & sicci, vterque verò aëris temperiem producere dicitur, quibus omnia & oriuntur, & conseruantur.

Eusebius. Osiris & Isis Sol & Luna.

Osirin autem & Apim eundem esse, Plutarchus testatur his verbis: *Tolerabilius sentiunt, qui per Apim significant rapido motu citari Vniuersum; plerique Sacerdotes in idem aiunt recidere Osirim & Apim, enarrantque & docent nos;* ὅτι δ᾽ εὔμορφον εἰκόνα χρὴ νομίζειν τῆς Ὀσίριδος ψυχῆς τὸν Ἆπιν. *Apin putandum esse formosam animæ Osiridis imaginem*. Sed de Boue vberrimè tractatum vide in Obelisco Pamphilio, Hierogrammatismo de Boue, & Tom. I. Oedipi Syntagm. 3. de Apide.

Osiris & Apis idem.

Nihil igitur aliud hoc ideali schematismo indicare voluerunt Ægyptij, nisi triformis Numinis per globum alatum indicati, in vniuersas Mundi semitas diffusionem, ordine tamen quodam singulari.

Nauis hieroglyphica, & quid indicet ea Aegyptij.

Primò enim sese exerit in animam Mundi per Apin significatam; deinde in Horum & Isin, id est, Solem, Lunam, cœterasque stellas; ac tandem in omnia reliqua inferioris Mundi membra, quibus præsunt, diffundit; horum enim administratione tùm temporis dispositio, tùm omnium generationes expediuntur, vti dictum est. In naui vehuntur, quia motus horum in humido. ita Eusebius: *Solis*, inquit, *imaginem in naui collocant, quæ Crocodilo fertur, vt per nauigium motus in humido, per Crocodilum autem potabilis aqua significetur, in qua Solem ferri contendunt*.

Eusebius.

Sed totam hanc idealis significationis expressionem appositè sanè, si quicquam ad nostram rem, Iamblichus exponit, qui omnia hieroglyphica huius ita aptè describit, vt id explicasse videatur; sic enim ait: *Proinde vbi Deum introducunt, nauis*

Iamblichus.

uis gubernatorem, principatum significant, Mundi gubernatorem: sicuti enim gubernator à naui & gubernaculo segregatus, vno quodam facilique momento mouet vndique, & regit dirigitq́ nauem; ita Deus ipse desuper, videlicet à primis naturæ principijs, præcipuas motionum causas exhibet. Quoniam verò partes cœli omnes, animaliaque cœlestia, & totius Vniuersi motus, ipsumque tempus, secundùm quod Mundus ipse mouetur, cuncta denique quæ continentur in totis, vires à Sole descendentes accipiunt; alias quidem commixtas in ipsis, alias autem commixtionem exuperantes; ideo has quoque symbolicus significandi modus adducit, verbis quidem solis Solem designans secundùm animalia cœlestia figurari; formasque vicissim commutare per oras, interea verò monstrans immutabilem eius simulque totam per totum Mundum traditionem. Sed quoniam quæ suscipiunt; alia quidem alibi circa impartibilem feruntur Dei traditionem, atque ipsa pro diuersitate naturarum, motionumque suarum multiformes accipiunt à Sole potentias; propterea symbolica traditio vult per donorum multitudinem vnum ingredi Deum; atque per potentias multiformes vnam Dei adesse potentiam; quapropter inquit ipsum vnum eundemque consistere; vices verò formarum, transfigurationesque in suscipientibus asserit resultare; ideo illum secundùm animalia & ad oras commutari ait, quasi circa Deum mutationes eiusmodi varientur secundùm diuersa receptacula Dei. Eiusmodi vtuntur Ægyptij non solùm in ipsis Deorum proprijs visionibus, sed & in precibus etiam leuioribus, quæ eundem sensum habent, atque per talem symbolicam mysticamque culturam ad Deos supplicandos accedunt. hactenus Iamblichus; quæ vberiùs explicata vide in Classe III. fol. 183.

Figura 15. 16. 17.

Sequuntur nauem alia tria schemata, signata numeris 15. 16. 17. quorum prius Hori ingeniculati figuram exhibet, alterum Accipitrem seu Thaustum, cuius dorso Serpens globo circumuolutus; tertium caput Hircinum aræ impositum, thyrsis floribusque id stipantibus. Quibus quidem nihil aliud indigitatur, nisi Solaris Numinis in Mundum sensibilem vis & efficacia. Et Accipiter quidem, vti iam sæpè dictum fuit, symbolum est vitæ lucisque, quæ in Sole eminet, & per Serpentem globo circumuolutum exprimitur; siquidem luce calor & vita in Mundo, qui per Horum ingeniculatum notatur, confertur; hinc ingeniculatus est, quia Mundus hic sensibilis se ad animam Mundi, quæ in Solari corpore sedem suam figit, habet, sicuti anima ad corpus; hinc Horus Thausto, eiusque influxibus se quodammodo subdere gestit. Quid flos Meliloti, cum perseæ folijs, & acaciæ ramo Accipitri apposito indicent, iam sæpe dictum fuit. Sequitur hæc caput Hircinum aræ impositum, quo Mendesia vis innuitur. Est autem Ægyptijs Mendes, ⲙⲉⲛⲇⲏⲥ, idem quod Hircus, quem & ⲥⲙⲉⲛⲇⲏⲥ dicunt, id est, Hircum sacrum, atque adeo quem Græci Πᾶνα, Ægyptij ⲥⲙⲉⲛⲇⲏⲥ vocant, id est, fœcunditatis præsidem. Adiungitur Thausto, quia quæ Thaustus in Hori mundana domo sapienter disposuit, per calorem, lucem, & motum; id Simendes seu Pan virtute suâ fœcundatiuâ, vnumquodque iuxta seminalium rationum conditiones excitans, in vberrimam rerum omnium copiam repullulascere

Accipiter, Serpens globo circumdatus, Horus ingeniculatus

Caput Hirci aræ impositũ, Simendes Ægyptijs idem, quod Græcis Pan.

ſcere curat. Aræ impoſitus eſt, quia ſummo in honore ab Ægyptijs, teſte Herodoto, habebatur, thyrſiſque Satyriacis, quos & aræ circumpoſitos vides, teſte Pauſania, feſtum eius celebrabant; quæ in Obeliſco Pamphilio in Hierogrammatiſmo Hirci copioſè proſecuti ſumus. *Herodotus. Pauſanias.*

Porrò hanc Thauſto-Mendeticam ideam ſequitur idealis Ammonis typus, qui aptè per numeros 18, & 19 exprimitur; & Aries eſt, biſulcam è capite flammam euentilans, cum globo alato, dorſo imminenti, flore loti intermedio; præcedit hunc figura 18 ingeniculata, tutulo in calathi, cui cucurbita imprimitur, formam ſpectabilis, manu dextrâ vas Niloticum, ſiniſtrâ pyramidem geſtans. Tutulus, vas, & pyramis denotant, hunc calido-humidi præſidem eſſe, vaſe humorem, pyramide ignem denotante, in quibus cùm totius generationis vis & poteſtas conſiſtat, rectè præſes eius conſtituitur: ingeniculatus eſt, quia Ammoniæ Intelligentiæ miniſter eſt: nam vt rectè Iamblichus: *Opifex intellectus, qui & veritatis dominus eſt, atque ſapientiæ, quatenus in generationem progrediens occultam, latentium rationum potentiam traducit in lucem, Amun Ægyptiacâ linguâ vocatur.* Atque per Arietem aptè ſignificabatur, igneum animal fœcundumque; de cuius multiplici ſignificatione cùm in Hierogrammatiſmo Arietis fusè diſſeruerimus, ea hîc repetere noluimus. Exhibet itaque hoc ideale Schema, quomodo triforme Numen ſupremum in Ammoniam poteſtatem primò, & hinc in ſubdelegatos ſibi miniſtros, ad humido-calidi perfectam actuationem influat. Hinc Sacerdotes menſe Pharmuthi, quo Sol Arietem ingreditur, Ammonium influxum in ſe deriuantes, ampullis Niloticis vario florum frugumque habitu ornatis ſacra peragebant, vti in Calendario Ægyptiaco diximus, & hoc loco per floream columnam numero 20 ſignatam, in qua ampulla Nilotica inſiſtit, exprimuntur.

Figura 18. & 19.

Ammoniæ Intelligentiæ miniſter ingeniculatus.

Iamblichus.

Figura 20.

Sequuntur modò figuræ 21 Cynocephali, 22 Hori, cum 23 fonte vitigineo Hecates, & tandem 24 *ἱερακο-λυκοσφιγξ*, cum Canopo quem præfert; quibus indicatur, quomodo triforme Numen influat in aqueæ & igneæ ſubſtantiæ œconomiam, & fontanos patres; quomodo etiam inde reſultet fons vitigineus, cuius deriuatione omnia quæ in Mundo ſunt, conſeruentur. Quæ vt intelligantur, ſciendum eſt, ſi ignis & calor in Mundo tantùm forent, totum Mundum ſiccitate perditum iri; contrà ſi ſola Mundo humiditas dominaretur, Mundum putrefactione neceſſariò deſtructum iri. Sapienti itaque conſilio à ſuprema Mente conſtitutum fuit, vt calidum humido aptè temperaretur, atque adeo Mundus huiuſmodi miſcellæ temperie conſeruaretur; quæ per dicta ſymbola appoſitè indicantur. Globus alatus triformis, vt iam ſuprà dictum fuit, influxum exhibet; & primò quidem in Solem & Lunam, ſeu quod idem eſt, in Intelligentiam Solis & Lunæ, cuius ſymbolum eſt Sphynx *ἱερακόμορφος* ſeu Accipitriformis, cum Luna in capite, & Aſpide inter cornua Lunæ circulo incluſa; qua Solis & Lunæ, ſiue calidi & humidi, ad Mundum vitalibus influxibus animandum, vnita vis ſub miniſterio Momphtæ intelligitur; quæ maximè Sole in Leonem ingrediente in Ægypto, vti

Figura 21. 22 24.

Humidi & calidi temperie Mundus conſeruatur.

Globus alatus. Sphynx Accipitri-Leoniformis.

in Leonis Hierogrammatismo diximus, viget: in terram deriuata vlterius actuanda committitur Præsidi Canub seu Canopo ministro Momphtæ, quem figura 24 exhibet; cuius officium est spiritus igneos aquæ substantiæ commistos, per vniuersas mundanæ domus semitas diffundere: quia verò id sine Hori, quem 22 figura exprimit, & Lunaris Intelligentiæ temporum constitutricis mediatione fieri non potest; hinc rectè huius symbolum Cynocephalum sedentem ponunt, cum adiuncto psillio herba, quæ cum folliculis suis caput Simiæ refert, apposite ei adiuncta fuit in sacrificijs ad Genium similitudine rerum attrahendum; de quibus vide Obeliscum Pamphilium fol. 301. hic enim vti ob duodenum micturæ horas æquinoctiales demonstrat, ita ob sympathiam, quam ad Lunam habet, meritò Lunaris Genij tempus lunaribus operationibus aptum vnà cum Horo constituentis symbolum euasit. Vbi & notandum, figuras 21 & 22, id est, Cynocephalum & Horum, vtrumque vase in manu instructum, contraponi figuræ 24, eò quòd Hieraco sphynx cum Canopo se habeant per modum principij actiui seu formæ, Cynocephalus verò & Horus per modum principij passiui seu materiæ, ex quorum congressu fons 23 vitigineus emergit, liquore vitali omnia alens & sustentans; de quo Zoroaster: *Fons fontium, & fontium cunctorum matrix, continens omnia, vnde affatim exilit generatio multifariæ materiæ, inde tractus prester subtilis ignis flos, Mundorum indens cauitatibus, omnia namque inde, incipit deorsum tendere radios admirandos*. Et deinde Intelligentias paulò antè expositas his verbis describit: *Est enim quoddam intelligibile, quod oportet te intelligere mentis flore; est enim roboris circumquaque lucidi potentia, mentalibus fulgens sectionibus; induta igne ignem vinculorum, vt temperet fontanos crateras, & amore impleat omnia, examinibus similes feruntur, prorumpunt per Mundi corpora*. Quæ omnia amplissimè explicata vide in Sphynge mystagoga fol. 335. & sequentibus; quem quidem fontem aptè Hieromantæ expresserunt figura 23 per ampullam sacram aræ impositam, ex qua in duo vasa liquor vtrinque effunditur, fonsque Hecatinus vitigineus appellatur à Zoroastro citato loco, cuius magnus in sacrificijs vsus erat.

Figura 25. Canub.

Cynocephalus cum psillio Lunaris Genij symbolū.

Zoroaster. Fons vitigineus.

Interpretatio Limbi sinistri.

Limbi sinistri Tab. Bem. interpretatio. Situs figurarum hieroglyphicarum attendendus.

Limbus hic continet varios Hierogrammatismos naturarum compositarum, id est, variè transformatos: in quibus maximè situs attendendus est, vti & in cœteris limbi sedibus; alij enim stantium sedentiumque, alij cubantium, nonnulli currentium, volantiumque situm exprimunt; qui omnes magnam in significationibus suis energiam habent. Sed cùm hæc alibi indicauerimus, ijs relictis ad interpretationem nos accingamus.

Idealia schemata Geniorum ignis & aquæ: Figura. 25. 26. 27.

Limbi itaque præsentis [illegible] continet Idealia schemata Geniorum ignis & aquæ, & quomodo ijs Vniuersum subsistat. Figuræ numeris 25. 26. 27. signatæ exhibent influxum supremi Osiridis in Mundum sensibilem; Osiridem supremum exhibet Leo sedens, sub Accipitris capite, cum

cum apposito loti flore & perseæ; figura 27 Horum exhibet, id est, Mundum sensibilem, Osiridis, in quod influit, subiectum: herbam Ositen in manu tenet, quæ est herba semper & folia, & flores, & fructus tenens immarcescibiles; in medio aræ posita spectantur pyramis, cum ramis Acaciæ vasis impositis, aram thyrsis papyraceis ambientibus. Indicant itaque, quòd sicuti Sol irradians Mundum hunc sensibilem, omnia animat, nasci flores & fructificare facit; ita radius Mentis supremæ per Leonem Accipitriformem indicatus, robore, vitâ, luce, Mundum intellectualem implet; hic ijs imbutus Mundum sensibilem ijsdem imbuit; ad intellectum enim supremæ Mentis omnia siue intelligibilia, siue sensibilia, mirificè mouentur, non secus ac radius Solis mox ac loti florem, ac folia acaciæ percusserit, ea vi quâdam ineuitabili secum trahit. Leo terrestre animal igneum indicat ignem elementarem; sedet, quia potestatem habet in omnia sphœræ suæ subiecta; Accipitris caput habet, quia ignis elementaris, influxus sui rationes ab igne intellectuali supremæ Mentis, vitæ totius vniuersi arbitro, vti Serpens globo circumpositus ostendit, accipit. Horus ingeniculatus Osiriten herbam ei monstrat, quo gestu indicatur, Mundum supremæ Menti subiectum esse, & veluti principium passiuum summo quodam desiderio teneri, ab eodemque varijs rerum formis impleri desiderare, quæ per Osiriten herbam indicantur. Ara cum pyramide, & acaciæ ramis ostendit sacrificij rationem, quâ dicta Numina sollicitantur, sollicitata attrahuntur.

Radius Mentis diuinæ omnia implet

Leo ignem significat.

Horus ingeniculatus Ositem herbã tenens.

Porrò figura 28 Leo accubans est, Lunari schemate coronatus, cui globus latus imminet floribus circumdatus. Leo accubans cum vase Nilotico ostendit igneam Intelligentiam nullum prorsus effectum sortiri posse, nisi Intelligentia Lunaris eidem se adiunxerit; in hanc triforme Numen influit potentiam corroborandi & fœcundandi humidum in ordine ad generationem rerum, & maximè Nilum respicit; Sole enim in Leonem æstuantissimum ingrediente, humidum exuberat, quo terra exusta veluti refocillatur, corroboratur, & ad generationem rerum disponitur; quod congruè sanè per figuram 29. scil. Ranam aræ impositam, cum phallo dorso eius imminente, exprimitur; Rana enim in sacris Ægyptiorum, vt suprà expositum fuit, idem quod lutum seu materiam primam imperfectam, formisque vacuam indicat, quæ hâc Intelligentiâ Lunæ-Solari illustrata omnigenis formis repletur, & fœcundatur, vti phallus monstrat.

Figura 28. Leo accubãs.

Figura 29. Rana.

Sequitur figura 30 Sphynx quadruplici alarum vestitu spectabilis, quarum duæ expansæ volatum, aliæ duæ compositæ quietem indicant. Per Sphyngem seu Iyngem Intellectus supremus indigitatur crateris Hemphtæi præses; per alas expansas intellectus vitalissimi volatus, quo in vniuersa Mundi membra intimè penetrat, indicatur; per compositas alas quies & immobilitas notatur, est enim supremus Intellectus sine motu omnia mouens, sine volatu omnia penetrans, sine loco omnia locans, sine discursu omnia percurrens; ab hac, vti figura Horæa 31 indicat, Mundus sensibilis omni vitalium influxuum genitura repletur; quæ aptè

Figura 30. Sphynx.

Figura 31. Horus.

per vas Niloticum, Serpentem ex fronte emergentem, & bisulcam flammam innuuntur; atque adeo quæcunque in Mundo sensibili continentur, vti exemplaris primi signaculo imbuta sunt, ita ad idem, in Lotometræ siue Heliotropij morem vertuntur. Vocatur & hæc Iynx, verbumque diuinum est, quòd omnia perfectibilia perficit, quia omnia efficit: creat enim omnia principia essentiæ cuiuslibet entis, vtpote actor Vniuersi, atque vtriusque Mundi; nam vt rectè l. 10. c. 1. philosophiæ Ægyptiacæ legitur, singulis pro gradus capacitate vitam, potentiam, & dignitatem infundit, vnde ens quantò illi propinquius, tantò capacius est; quare omnium capacissimum necessariò illi dignitate substantię, & perpetuitate constantiæ immobilitatisque propinquissimum est; quod medium inter authorem primum, productaque cœtera existens, præ omnibus, & ante omnia influxum vitæ ac dignitatis suscipit, quem deinde reliquis inferioribus infundit; hinc non sine ratione hanc Iyngem sequitur Leontosphynx Leonino corpore, & Accipitrinâ facie, alisque conspicua, in morem currentis, sinistrâ obelum, dextrâ prostratum sibi Serpentem tenens; quo aptè indicatur supremi Intellectus, & ignis archetypi, in ignem Sidereo-elementarem influxus idealis; ita vt per Accipitris faciem ignis sidereus, per Leoninum verò corpus ignis elementaris & terrenus indicetur, obelo vim radiorum denotante; quo quidem influxu vitalium operationum seminaria per serpentem prostratum indicata, aperiuntur: nam vt citato loco Theologiæ Ægyptiacæ legitur, *Iynx continet lumen roburque veritatis maximum in essentia spiritali simplici absolutaque, quod verò inferius sequitur, roboris honorisque gradu existit luminis paucioris propinquiorisque corporalitati perfectæ compositionique veræ.* Hæc Leontosphynx, vtpote naturæ magis hylææ, semper sibi comparem Intelligentiam requirit, quæ mox sequitur numero 33 signata, & est Ibis cum globo alato, in quam archetypum triforme Numen vim humectatiuam infundit; adeoque Leontosphyngi necessariò coniungitur, vt sine ea esse non possit; hinc enim totius vegetabilis naturæ systema gubernatur & regitur; quæ per fasciculum herbaceum floribus plenum Ibidi appositum innuuntur.

Iynx Verbũ diuinum.

Aristoteles.

Figura 32. Leontosphynx

Figura 33. Ibis cum globo alato.

Sequitur figura 34 ἀσπιδοσφὺγξ alis expansis, erecto corpore, & ex Aspide & humana facie mirè transformata; quæ insequi videtur figuram 36 Meleagridem, demissis alis, & vestitu reticulato expressam, pedibus præferens sceptrum ex loto & penna compositum, globo serpentifero illi imminente. Per Aspidosphyngem, vitæ, caloris, motusque exprimitur præsidium; per Meleagridem subiectam eidem, seminalium rationum præses Intelligentia notatur, desumptâ similitudine à varietate, quam præfert, & à macularum varietate quâ corpus eius imbuitur: in hanc enim Aspidosphynx influens, varietatem rerum quæ in Mundo conspicitur, efficit: hinc quoque fons vitigineus originem sumit figura 35 expressus; qui per aræ impositam phialam expressus, dum aquam vtrinque in subiecta vasa fundit, mox vegetabilem genituram in summam luxuriem prouocat: Crucem habet superpositam, vti & fons suprà expli-

Figura 34. Aspidosphynx.

Figura 36. Meleagris.

Aspidosphynx quid significet.

Figura 35. fons vitigineus.

plicatus, numeroque 23 signatus, quâ in quadruplicis Mundi faciem diffusio notatur; quà vniuersam naturam irrorat, aptè per Crucem, id est, denarium numerum indicatam, vt in Arithmetica docuimus. Hinc Sacerdotes ad vitales Aspido-sphyngis, Meleagridisque Intelligentiæ influxus attrahendos, hunc eundem fontem in sacris adytorum festiuitatibus, non sine occultis mysteriorum significationibus studiosâ præparatione adhibebant, vti suo loco demonstrabitur; est enim hic, teste Zoroastro, fons fontium, vitali fœcunditate plenus; solo Deo nutriente silentio colendus.

Inferioris Limbi tab. Bemb. interpretatio.

Interpretatio inferioris Limbi.

Idealia decē Deorum coniugia.

LImbus inferior continet idealia decem Deorum coniugia, eorumque operationes facultatesque, quibus Vniuersum administrant. Videbis hîc semper iuxta singulas figuras lotometræ, perseæ, & acaciæ folia; quæ cùm conuersionem inferiorum ad superiora significent, nil ampliùs hîc dicam de illis, cùm ea omnia in antecedentibus explicata sint.

Figura 47. & 38. Aspido-sphyngis cum Horæa Potentia coniugium

Primum coniugium est Aspido-sphyngis cum Horæa Potentia num. 37 & 38 signata; quorum significata in antecedentibus exposita sunt.

Secundum coniugium est Horææ Intelligentiæ cum Momphta; intelligebant autem per Horum & Momphta, vt iam sæpe expositum fuit, vim illam Archetypi, vti globus alatus indicat, corroboratiuam in potentias terrestres agentem, seu Solis supramundani igneam vim, quâ in humidum, illud promouendo, agit, quâ terra impraegnata veluti ex diuturna tabe conualescit, & confortata ad fruges ferendas apta redditur; quod quidem ideale coniugium apprimè figuræ 39. 40. 41. exhibent, vbi Horum reticulatâ veste tectum, capite pueri, veluti lecto quodam incubantem intuemur, cuius lecti anterior spondæ pes Leoninus est, & capiti Leonino ita coniungitur, vt vnam statuam conficere videantur; posterior verò lecti sponda, posteriorem Leonis pedem refert, cauda in Lunæ sextilis figuram reflexa; sub lecto verò tres Canopi siue hydriæ polymorphæ ponuntur, quarum prior humano, altera Accipitrino, tertia Canino vultu insigniuntur. Quæ omnia nihil aliud significant, quàm descensum triformis Numinis, vel animæ Mundi, in Horum seu Solem, & Solis in Nilum per virtutem Leoninā Momphta, qua igneo cum humido coëunte in lecto Mophtæo, omnium rerum geniture excitantur, & ad rerum generationem disponuntur. Lecti huius Mophtæi asseclæ & custodes sunt Canub αἰδεοπρόσωπος, Osiris ἱερακόμορφος Niloticus, & Anubis κυνοπρόσωπος, Nilotici Genij. Per Anubidem prouidentia & custodia; per Osirin Niloticum vis Lunæ mixta Sole, siue Osiris, seu Nilus cum Isi seu terra; per Canub beneficus humidi Genius, teste Plutarcho, indicantur, & Horapollo his verbis testatur: *Tres autem hydriæ positæ aut cœlum, aut terram, quæ aquæ copiam scaturiat, Nilum similem cordi facientes, linguâ prædito; cordi quidem, quoniam princeps hæc apud illos habetur totius corporis pars, vti Nilus totius Ægypti dux est & princeps; linguæ autem, quòd*

Figura 39. 40. 41. cōiugium Horææ Intelligentiæ cum Momphta. Horus lecto incubans.

Lecti Momphtæi asseclæ

Plutarchus. Horapollo.

hæc perpetuò in humido esse gaudeat. Quæ omnia tùm vasa Canopica exhibent in cordis linguæque figuram protuberantia, tùm flos loti cum perseæ folio, quorum illa cordis, hæc linguæ speciem exprimit, luculenter indicant. Ex hoc enim mystico coniugio materia prima, seu lutum mysticum per Ranam aræ impositam significatum, etiamsi ex se & sua natura imperfectum, ignobile, & ἄμορφον existat, hoc tamen vitali influxu fœcundatum, totum omnigenis formis relucet. Mundus enim sensibilis per ingeniculatam statuam 41 significatus, præter humidum maximè ignei & calidi est appetens, eoque imbui gaudet; hinc supplicare videtur; hinc pyramidem ignis notam, & Ranam, Horomomphtæ ostendit, & quid appetat, occulto gestu innuere videtur.

Figura 42.43 44. coniugiũ Mentis Mneuiæ cũ Horo. Bos Mneuius

Tertium coniugium est Mentis Mneuiæ cum Horo crateris Hemphtæi præside; quæ numeris 42. 43. 44 indicantur. Bos Mneuius Vniuersum, vt alibi fusè ostensum fuit, significat; cuius dorso expansis alis incubat Meleagris, Mens videlicet Vniuersi dominatrix: Ideas enim à triformi Numine sibi inditas, indit Vniuerso. Atque huius ministerio fons seu crater Hemphtæus, id est, supremi Numinis Mundis aperitur, vnde bonorum omnium abundantia, quorum bonorum dispensatorem agit Horæus Genius numero 44 expressus Mneuiæ Mentis minister; hic enim humidum, quod ex supramundano cratere hausit, in omnia Mundi membra diffundit, vti ex operatione patet.

Figura 45.46 coniugium Mentis Isiacæ cum Momphta.

Quartum coniugium est Mentis Ibiacæ cum Momphtæa Intelligentia; quæ per numeros 45 & 46 indicantur; quo iterum mediante triformis Numinis influxu humidum, igneo ad generationem rerum miro modo coniungitur; humidum, cui præest Ibis αὐτογενὴς cum vase Nilotico, quod pedibus tenet, figura 45 exhibita notat; ignem verò Leo, virili facie sedens, alisque conspicuus innuit. Sed hæc suprà quoque fusiùs explicata vide.

Figura 47 48 49. Nauis Ammonia.

Aries biceps Ammonem refert.

Quintum Nauis est Ammonia, quo Ammon & Horus coniuncti, per Vniuersum delati, id fœcunditate replent. Ammonem fœcunditatis præsidem refert Aries biceps bisulcâ flammâ fulgens; Horum nauis gubernatorem exprimit figura 47. Aries biceps est, quia tùm superiorem, tùm inferiorem Mundum respicit; nam vt rectè in Hierogrammatismo Arietis Obelisco Pamphilio fol. 273 docuimus, non tantùm Ammun latentium rationum arcanas vires in Mundo superiori intellectuali disponit, sed & caloris Mundani, quo generationes rerum in Mundo per ascensum descensumque perpetuum promouentur, in Mundo sensibili curam habet; vnde non sine causa biceps pingitur cum flamma in capite bisulca, quæ igneæ virtutis calorisque diffusionem notat tùm in dicto superiori, tùm inferiori Mundo. Sed de hisce fusè citato loco in Obelisco Pamphilio. Puppis nauigij Accipitrino capite, & tutulo ei imposito fulget, quo Horus & Ammun indicantur esse lucis, igneique caloris per vniuersi Mundi penetralia, vectores; quæ operationem suam effectusque sortiuntur constitutis temporibus, quæ per appositum quadrantem Astronomicum innuuntur.

Sextum

Sextum coniugium Momphto-Mendesiæ Mentis indicant figuræ 50 & 51; Momphtam figura 50, Mendetem verò Hircus aræ impositus notat: quo sicuti in Ammone fœcunditas calidi seu ignei, sic in Hirco humidi denotatur fœcunditas; quæ Momphtæ Nilotico, Leonino caloris humidi præsidi coniuncta, fœcunditatem inferioris Mundi demonstrat. Figura 50. & 51 coniugiū Momphto-Mendesiæ Mentis.

Septimum coniugium Lunæ-Solare, per figuras 52 & 53 exprimitur, vbi Horus bisulcam flammam capite, manu sinistrâ pyramidem gestans, Ibin Lunari charactere insignitam respicit. Vbi nota, Ibin hoc loco non Lunam hanc materialem significare, sed supramundanam Intelligentiam, immediatè triformis Numinis influxui, vti globus alatus monstrat, subiectam, cui Horus subest, & ab ea humido ideali repleri ipso gestu suo appetit; cùm sine humore ignea substantia subsistere minimè possit. Quod verò Ibis Intelligentiam Lunarem notet, in Obelisco Pamphilio fusè ex omnigena eruditione expositum est. Quomodo verò hos Genios in sacris attraherent Sacerdotes, tutulus figuræ 54 indicat. Figura 52.53 & 54 coniugium Lunæ-Solare. Ibis Lunæformis significat Intelligentiam Lunarē.

Octauum coniugium, quod numeri 55 & 56 indicant, est Anubicæ Mentis cum Mente Lunæ-solari Cynocephala; hæc Intelligentia ideali à supremo Numine sigillo insignita tempori præesse dicitur, quo vnicuiq; ipsi proprium congruumq; influxum præstat: nam, vt Horus ait, Cynocephalus horas mictu metitur, coniunctionis Solis & Lunæ tempus cognoscit, ad exortum sideris gaudet & exultat, contrà, occasu luget & tristatur; vt proinde non sine ratione Mentem horum præsidem per Cynocephalum expresserint. Figura verò 55 Anubin exhibet, cuius munus est, vt quæ Cynocephala Mens iuxta tempus vnicuique proprium sapienter disposuit, Anubis sagaci consilio, & inuentionum industriâ in Mundi bonum conuertat; vnde ad hosce Dæmones siue placandos, siue aduocandos, varijs herbis, floribus, frugibus, teste Pausania & Simocato, in sacrificijs vtebantur Sacerdotes, quæ ara 57 fasciculo florigero exornata satis indicat. Figura 55.56 & 57 coniugium Anubicæ Mentis. Horus. Cynocephalus significat Mentem Lunæ-Solarem. Pausanias.

Nonum coniugium est Animæ Mundi cum Mundo sensibili. Animam Mundi notat figura 59; sensibilem Mundum figura 58. Anima Mundi, siue Spiritus Vniuersi, ex Scarabæo constat & capite Hori, chelis tabulam continente, in quo literis Coptis legitur verbum ⲫⲧⲁⲟⲥ per Scarabæum significabatur firmamentum, per quinque circulos collo annexos quinque planetæ, per caput Hori Sol, per Lunarem figuram capiti impositam Luna, per Crucem circulo impositam Elementa; quibus quidem nihil aliud nisi spiritus memoratus, omnia Mundi membra virtute suâ penetrans, animans, & amore connectens, innuitur. Verùm cùm hunc Hierogrammatismum integro tractatu in Prodromo Copto, alijsque huius Operis locis iuxta singulas partes exposuerimus, eò Lectorem curiosum remittimus. Continet quoque sensibilis Mundi, iuxta cœlestium globorum ordines, dispositionem, vti ex citatis locis patet. Figura 58 59 coniugium animæ Mundi cum Mundo sensibili. Scarabæus.

Figura 60. Mens Sothiaca.

Decimum. Sequitur Mens Sothiaca, siue Canicularis, numero 60 signata, custos omnium; de qua in præcedentibus fusè actum est.

Limbi dextri lateralis tab. Bemb. interpretatio.

Limbi dextri lateralis interpretatio.

Numina apotropæa seu auerrunces. Figura 61. & 62 Genius Horæus, & Ophionia Mens.

Continet hic Limbus Numina apotropæâ siue auerruncatiuâ vi pollentia; quâ quicquid in Mundo excessu vel defectu peccatur, eorum ope ad mediocritatem deducitur. Figura 61 Genium Horæum indicat, Ophioniæ Mentis, quæ figurâ 62 exprimitur, excessum temperantem; cuius symbolum loti flos est, cuius fructus eius naturæ est, vt si Soli semper foret expositus, siccitate nimiâ destrueretur; contrà, si semper sub aqua lateret, nimiâ humiditate vis eius suffocaretur; hinc de die Solis motum affectans, ad eius præsentiam, humore sub aquis contracto exuitur; & nè omni prorsùs humido priuetur, sub noctem veluti macerandus denuò aquam petit, donec æquali caloris humorisque temperamento perfectionem suam consequatur. De figura 63, quæ eadem est cum figura 30, cùm iam dictum sit, ad citatam figuram Lector accedat.

Figura 63.

Figura 64. 65 & 66. Accipiter sacer.

Fig. 64 Accipitris vultu, amictu humano, & ☽ schemate capiti imposito spectabilis, secespitam manu dextrâ tenet, sub gestu minatorio, quo Agathodæmonem Orimazium fugare, siue lucis & calido-humidi superflua in Vniuerso, quod per Bouem Mneuium indicatur, resecare videtur constitutis temporibus, quadrante apposito significatis; de quo passim tùm toto hoc Opere, tùm in Obelisco Pamphilio dictum est. Orimazis character Lunari cornui superpositus A, Agathodæmonis nota est, vt alibi diximus; Luna Accipitris coniuncta vultui coniunctionem notat Solis & Lunæ, quâ plerumque magnæ in Mundo alterationes contingere solent, Arimaniâ quâdam virtute referto, quam secespitâ seu cultro sacro Orimazes lucis & vitæ dominus in Mundi bonum interimit: ac proinde hunc Agathodæmonem Sacerdotes sacris operaturi tutulo venerabantur, pennis Accipitrinis, stellâ, bouinis cornibus, & perseæ folijs compacto, vti tutulus figuræ 65 monstrat.

Figura 67. 68. & 69. Horæus & Niloticus Genius.

Fig. 67 & 69 sequ. quarum illa Horæum, hæc Niloticum Genium sub Ibidis forma signat; indicantque Niloticum incrementum Horæo Dæmone ad temperiem redigi; cuius sicut excessus vel defectus necessariam infert penuriam, ita temperies summam fœcunditatem; innuuntque hoc occultissimo sanè symbolo Lunariæ herbæ Ibidi apposito, quam quindecim folia ad plenilunium vsque singulis diebus proferre, totidemque vsque ad Nouilunium perdere tradunt; quòd si plura aut pauciora tulerit, pro certo habent, intemperiem inde secuturam notabilem. Hinc Sacerdotes in sacris ad hosce Genios placandos tria vasa Nilotica, teste Horo, ponunt; in quorum vno flos conuoluuli heliotropij symbolum est vtriusque Agathodæmonis attrahendi aptum, vt in hieroglyphicis herbis docuimus.

Horus. Figura 70. Anubis. Herba ⲘⲞⲨⲦ-ⲘⲞⲨⲦⲒⲤ

Figura 70 Canino capite transformata Anubin signat, quæ manu herbam sustinet, quam ⲙⲟⲩⲧⲙⲟⲩⲧⲓⲥ Ægyptij, Hierophantæ ἄμω Ἄμως,

san-

sanguinem Martis dicunt; & ita dicitur, quòd adustam, torridam, seu Martiam bilem frigiditate atque humiditate suâ mirificè temperet; de qua consule tractatum de herbis hieroglyphicis.

Figura 71, ex Scorpione & homine composita, indicat malignam in Sole latentem adustiuamq; potentiã per Scorpionem indicatam, quam Anubis Genius ἀποτρόπαιος, & Osiridis custos, dissipat atque profligat, cuius herba Motmutin symbolum est. Momphtæa verò Potentia per n. 72 indicata, terrenum corpus humore nimio prægrauatum sentiens, immoderatum Solis feruorem, radiosque adustiuos in id deriuat, quò fit, vt Sol feruore nimio vacuatus, Momphtæa verò substantia feruore Solis superfluo incisa diminutaque, nimio humore liberetur, atque adeo vtrique temperies inducatur. Est enim hoc vnicum naturæ medicamentum, quo venena caustica subinde in vsus à natura intentos assumuntur; neque enim quidquam, vti Proclus ait, adeo in natura superfluum est, quod non in alterius mundani corporis defectum substitutum, in eius emolumentum cedat, vti alibi tractatum fuit: quæ omnia sapienti consilio apotropæi Genij administrantur.

Figura 71. & 72. Homoscorpius.

Proclus.

Figura 73 & 74 Horum exhibent, qui Hippopotamum floreo virgulto immorantem, configit; quo ἀντιτεχνία inter Horum & Typhonem indicatur: Hori enim & Osiridis ἀντίθεον Numen Typhonem exprimere volentes, Hippopotamum pingebant: cùm enim hoc animal nociuum cognoscerent, & ad damna inferenda natum; præterea astutia & impietate immane, perfectè Typhonis naturam exprimeret; Typhonem per id ab Horo seu Osiride domitum confixumq; haud incongruè notabant; per Osirin siquidem Nilum, per Typhonem vim illam malignam, putridam, perniciosam, quâ segetes frugesque inficerentur, occultè innuebant, quam siue Horus, siue Osiris Nili apotropæus Genius conficiebant. Sed vide, quæ de Hippopotamo vberiùs in proprio Hierogrammatismo disseruimus in Obelisco Pamphilio.

Figura 63. & 74 Horus Hippopotamũ configens.

Atque hæc est summa tabulæ Isiacæ, siue Theologiæ Ægyptiacæ, cuius reconditi sensus, vt paulò fusiùs enuclearentur, per totidem Capitula eos exponendos duxi, nè quicquam ad reconditam eruditionem necessarium omisisse videremur.

Au-

Auctarium de sensu Anagogico, Magico, Ethico, alijsque vsibus, quibus seruiebat hæc Tabula.

§ I.

De sensu Anagogico sub tabula latente.

Anagogicus sensus tabulæ Bembinæ.

Mundus quadruplex Ægyptiorum.

Archetypus.

Mediæ regionis tab. Bem. schemata sunt specula diuinarum virtutum.

Supremæ regionis tab. Bemb. schemata sunt diuinarum intellectionũ Ideæ.

Infimæ regionis tab. Bem. schemata sunt fontani Patres.

Limbus tab. Bemb. continet Ideas in Mente diuina existentes.

QVadruplicem Mundum Ægyptios statuisse, varijs passim locis huius Operis docuimus, videlicet Archetypum, Intellectualem, Sidereum, & Elementarem; quibus tota rerum vniuersitas continebatur. Archetypus Mundus, diuinus, infinitus, immutabilis, æternus, incorporeus dicebatur intellectus diuinus triformis Numinis, omnes inferiores reliquos Mundos in se sub vnitate naturæ simplici & essentiali, continens, vtpote ex quo tanquam vena rerum omnium creatrice, quicquid est, fuit, aut erit, procedit; è cuius immensæ bonitatis Oceano cuncta profluunt, cuncta existunt, cuncta animantur, cuncta conseruantur; in cuius intellectu omnes Mundi, tam intellectuales, quàm sensibiles, sub idealibus & archetypis rationibus ita vniti existunt, vt nihil in rerum natura sit, aut esse possit, quod non ibidem tanquam effectus in sua causa lateat. Quæ quidem omnia symbolis materialibus vario figurarum contextu coagmentatis, abditisque similitudinum catenis, in hac tabula exhibentur: quam emanationum congeriem primò pantamorpha Mundi natura, seu fundum paternum ex tribus triadibus constitutum ante omnia participauit, vti schematismi sacri mediæ regionis tabulæ exhibent; quæ quidem nihil aliud sunt, quàm diuinarum virtutum specula, quæ in intelligibili archetypo elucescunt; idealiumque notionum signacula, quibus primæ post Deum mentes insigniuntur, vt ad diuini exemplaris normam operentur. Ab his duodecim Mundi Rectores in suprema tabulæ regione contenti, omnes influxus participant; & in archetypo nihil aliud sunt quàm diuinarum intellectionum ideæ, à bonitate & pulchritudine infinita emanantes, iuxta quas inferiora administrant. Sequuntur fontani Patres, portarum magnarum Vniuersi conseruatores, qui omnes in inferiori regione tabulæ exhibiti, iuxta ideas in Mente paterna existentes, influuntur, influxumq; Mundi plagis communicant. Limbus autem continet ideas in Mente diuina existentes, quibus omnia Mundorum particularia respiciuntur, vt dictum est. His autem omnibus nihil aliud indicant, nisi concatenationes entium à supremo vsque ad infimam materiam. Quomodo autem per occulta symbola id demonstretur, videamus.

Notum est ex Theologia Ægyptiorum, omnia quomodocunque bonum

num participantia, primum præcedere bonum; quod quidem nihil aliud est, quàm ipsum bonum illud, quod omnia appetunt, vltra quod, vti nullum aliud ens est, ita neque bonum; prima videlicet causa causarum; hæc verò causa sine bonitate nec consistere, nec concipi vllâ ratione potest, cùm bonum sit diffusiuum sui, vnde rerum omnium productio; producere autem minimè posset, nisi in se contineret omnium tùm productorum, tùm producendorum multitudinem, cùm nemo quod non habet, dare possit. Quæ omnia pulchrè per Lotometram Loti, Acaciæ, Heliotropia, Perseæ flores & folia, quæ occulto quodam motu ad cœlestia corpora feruntur & conuertuntur, quibus tota tabula referta est, innuuntur. Hinc apertè patet, omnia esse in Deo, Deum in omnibus omnia, omnia idem in omnibus, & quodlibet in quolibet; siquidem in Mundo Angelico seu Intellectuali eadem sunt entia, quæ in Mundo sensibili, sed spirituali & inuisibili modo; in archetypo Mundo diuino, supramundano, increato, infinito, incomprehensibili, tùm Angelicus, tùm Sensibilis vnum sunt, & simul, modo diuino & perfectissimo. Infima ergo monstrant superna, corporalia declarant intellectualia, & inuisibilia, per ea, quæ facta sunt, conspiciuntur. Atque hæc causa fuit, cur Ægyptij sensibilibus inferioris Mundi simulachris, variâ transformatione constitutis, vsi sint: nam per inferiorum & terrestrium naturas & proprietates Ægyptij ascendebant in naturas & proprietates superiorum & cœlestium; sunt enim hæc inferiora externa & visibilia exemplaria, superiorum notæ, & inuisibilium internorum symbola, quibus à corruptibilibus ad incorruptibilium entium virtutes traducebantur: nouerant enim, totam creaturam, & hanc vastam Mundi machinam, in qua Creator omnium Deus inuisibilis nobis se videndum, audiendum, gustandum, odorandum, & tangendum exhibet, nihil aliud esse, quàm vmbram Dei, & interni paradisi figuram & ectypon; quòd verò in archetypis omnia inuisibili & spirituali modo, quæ in Mundo sensibili, corporeo induta amictu apparent, contineantur, ipsum naturæ lumen ijs probabat: Cùm enim quadruplicem Mundum statuerent, Archetypum, Intellectualem, Sidereum, & Elementarem, vnumque in altero intuerentur; inferiores à superioribus regi, viriumque suarum influxus suscipere necessarium cognoscebant, ita vt ipsa Archetypa & Opifex omnium Mens per fundum suum primò, deinde per Deos secundos, id est, Intelligentias, cœlos, stellas, elementa, animantia, plantas, metalla, lapides, infinitæ potentiæ suæ virtutes exinde refundat; adeoque per continuum ascensum descensumue, nunc ex Deo ad creaturas, ex intellectualibus ad externas formas, veluti à centro ad circumferentiam deuoluebantur; modò ex infimis rerum aspectabilibus formis ad inuisibiles formas veluti ex circumferentia ad centrum ferebantur; adeoque vel in vno seminis grano totum Vniuersum intuebantur: sicuti enim in vno inuisibilis seminis grano arborem totam, cum radice, trunco, ramis, folijs, floribus, fructibus complicatam intuebantur; ita in Intellectuali natura omnium inferiorum rerum formas & semina modo spirituali seu intellectuali compli-

Bonum primum & imparticipatum Deus.

Deus omnia continet, & est omnia in omnibus.

Inferiora continentur in superioribus.

Ægyptij per inferiora ascendebant ad superiora.

Mundus visibilis vmbra inuisibilis Dei.

Inferiora à superioribus gubernari intelligebant Ægyptij.

plicata contemplabantur; cuius rei symbolum erat phallus toties in tabula exhibitus, quem Intellectualis Mundi simulachra præferunt, vel appositum habent, quo res omnes seminalibus rationibus refertæ indigitabantur: Angelus enim omnia secum gerit & habet, Angelico & spirituali modo, imò totam Mundi machinam in se complicat; imò quicquid natura, & ars per naturam potest, id etiam Angelus supra naturam & artem constitutus & eleuatus, præstantiori modo potest. Cùm itaque talis sit Angelus, certè primam & supremam causam, ex seipsa existentem, independentem, omnia secum inuisibili & incomprehensibili modo, in diuinitatis suæ abysso, & in fontali vnitate simplicissimè complicare censeri debet, tanquam eum, qui est omnia in omnibus, prima scilicet & vltima rerum causa; omne enim causatum, vt Ægyptij loquuntur, manet in sui causa, & progreditur ab ipsa, & conuertitur ad ipsam, vt flos loti ad Solem; cùm omnis progressus per similitudinem secundorum ad prima efficiatur. Nam à supremo intellectu per fundum suum paternum, primò prodijt lux, id est, Angelicus Mundus; ex luce illa inuisibiles rerum virtutes, quas nonnulli astra vocant; ex astris Mundus sensibilis ex quatuor Elementis compositus; & sic omnia sunt in omnibus suo modo, & vnum manet in altero, sicut semen in arbore, & arbor in semine; omnia corpora seu elementa visibilia sunt in astris inuisibilibus seu spiritualibus elementis, & astra sunt in corporibus; astra sunt in Angelis, & Angeli sunt in astris; Angeli sunt in Deo, & Deus est in Angelis. Sicuti igitur in Deo omnia sunt diuinè, & in Angelis angelicè; ita in Mundo sunt omnia corporaliter, & contrà. Tota Mundi machina in Deo est, Deus in Angelis Angelus, in astris astra; & sicuti semen est arbor complicata, & arbor est semen euolutum; ita Deus est Mundus complicatus, & Mundus, vt ita dicam, Deus euolutus. Nam vt rectè Proclus: *Omnis diuini ordinis proprietas per omnia permeat fœcunda, & dat seipsum omnibus deterioribus generibus*. Id est, in suprema omnium Mente, vis fœcundatiua v. g. est in Angelis, suo modo, in animabus, in cœlo, elementis, & ex his compositis, animalibus, plantis, lapidibus, cæterisque entium gradibus, in singulis suo modo; defert enim vnumquodque à propria proxima causa proprietatem, secundùm quam illa substantiam sortita est; lapis enim fœcundatiuæ virtutis est particeps, in quantum ei multiplicari conuenit materiali fœcunditate; planta verò eiusdem particeps est vitaliter, animal sensitiuè, cœlum motiuè, anima rationaliter, Angelus intellectualiter, Deus superessentialiter, vniformiter, & diuinè, & vniuersa series eandem habet potentiam ab vna diuina causa, vti Theologia Ægyptiorum l. 10. c. 2. ostendit. Idem dicendum est de reliquis diuinis emanationibus; omnes enim diuinarum progressionum series ad ipsarum principia assimilantur, circulum sine principio & fine seruantes per conuersionem ad sua principia; quæ omnia in tabula per artificiosum occultissimorum symbolorum contextum, vti exposuimus, indicantur. Atque hæc ita sensisse Ægyptios, Theologia ipsorum à Platone discipulo primùm exposita, & ab Aristotele conscripta his verbis l. 8. c. 3. osten-

Angelus omnia in se complicat, sed modo Angelico.

Deus tanquam prima omnium causa continet omnia.

Omne causatum manet in sui causa, progreditur ab ipsa, conuertitur ad ipsam.

Rerum omnium productio à Deo.

Superiora in inferioribus, & hæc in superioribus.

Proclus.

Fœcundatiua vis Dei in omnibus, modo illis proprio.

Aristoteles.

ostendit. *Dicimus itaque quòd Mundus hic sensibilis totus est imago alterius; quare cùm iste sit viuidus, tantò magis oportet alterum illum viuere; si enim hic exstat perfectus, ille etiam perfectior, siquidem immittit illi vitam, potentiam, perfectionem, & perpetuitatem. Quòd si Orbis supremus est summè absolutus, procul dubio etiam entia illius absolutiora sunt cæteris hic existentibus. Illic igitur superstant alij cœli adepti virtutes stellares, quales cœli huius Mundi, præterquàm quòd illi sunt altioris speciei, lucidiorisque ac maioris, neque inter se distant, sicuti isti, sunt enim incorporei; illic quoque existit terra, non inanimata substantia, sed viuida sunt in eo animalia, cuncta naturalia terrestriaque, quæ istic, sed alterius speciei & perfectionis; sunt plantæ satiuæ, hortensesque & aquæ profluentes, vt animata; sunt item animalia aquatica, sed nobiliora; illic existit aër, in eoque animalia propria simpliciter viuentia, atque omninò immortalia; & tametsi animalia quidem illa sint his connaturalia, sunt tamen honorabiliora ijsdem, vtpote intellectualia, perpetua, atque inalterabilia. Quòd si quispiam obijciens dicat, vnde Mundo superiori insint plantæ cœli, reliquaque prænarrata; Respondebimus, Mundo superiori perfectò inexistere omnia, quoniam in eo fuerunt à primo Authore, absolutoq́, atque inexistente producta; adsunt igitur ibidem intellectus animæq́ omnes, nec subest defectus, qualis indigentia & corruptio; siquidem entia illic sunt plena vbertate, robore, & colletitia, vtpote sublimita in vita, & ab vno fonte coorta, ac insignita vna qualitate complexa omnes alias, vt sapores dulces, odores suaues, colores perspicuos, sonos harmonicos, res tactiles, cæterasque perfectiones; neque ibidem partes se inuicem vexant, neque inter se miscentur, neque mutuò se corrumpunt; verùm seruantur singulæ perfectè secundùm rationem optimam habitus essentialis discretæ; cùmque sint simplices, continent tamen multas rationes absque intima pluralitate sui & augmento, quali multiplicantur augenturque corpora.* Hucusque Theologiæ Ægyptiacæ Author; sed non omnia quæ hìc dicit, probanda sunt.

Mundus visibilis imago inuisibilis.

Inferiora excellentiori modo sunt in superioribus ex Aristotele.

§. II.

De vsu Idearum huius Tabulæ, & emolumento inde in Medicina, Physica, Astrologia, Ethica, emergente.

Idearum tab. Bemb. vsus & vtilitas.

VT præclaræ & eminentissimæ naturæ sunt Ideæ, ita plurimas & eximias per eas Ægyptij cognoscebant vtilitates; quæ omnes in tres gradus, iuxta triplicem tabulæ regionem, distinguuntur. Primus pertinet ad mentem increatam; secundus ad ordinem rerum, postremus ad hominem. Si ad primum conuertimur, Ideæ ad mentis cognitionem, & functiones munerum eius plurimùm conducere videbimus; Mens enim in se conuersa per Ideas cognoscit omnia, cognoscens producit, productaque curat & seruat; demptis Ideis, nec de cognitione diuinæ Mentis, nec de rerum ab ea dependentium statu, nec de prouidentia rectè sen-

Ideæ tab. Bemb. tres gradus.

Primus gradus pertinet ad Mentem increatam.

Secundus gradus pertinet ad ordinem rerum.

Ideæ conferunt ad nexũ rerum.

sentire possumus. Si cum Ægyptijs secundum gradum consideramus; inueniemus fatum & leges ab Ideis duci, immutabiles: cùm enim in natura sit constans & rectus ordo, non casu ei conueniens, debet ab ordine aliquo primo, firmo, constanti & immutabili is dependere; huiusmodi est ordo Idearum in prima Mente. Insuper multùm Ideas conferre putabant ad nexum rerum quæ ab ijs pendent, ad ascensum descensumque graduum naturæ, & consequenter ad antipathiam & sympathiam singularium Mundi partium, quæ non sine admiratione à nobis conspiciuntur. Ex qua sympathia ducit ortum magia naturalis; quæ apud Ægyptios Sapientes nullo non tempore in summo pretio fuit. Præterea conferunt Ideæ ad generationem rerum; non enim semina gignerent animalia, aut plantas, nisi vim formandi, vt paulò antè probatum fuit, includerent; eam autem non includerent, nisi ab anima reciperent; ab anima eam recipere non possunt, nisi in ea contineretur; non contineretur, nisi eam reciperet à mente munere Idearum, Mens demum ab ipso vno Idearum capite. Accedit, quòd initia rerum mortalium prima debent esse æterna, alioquin non essent initia; non autem darentur propria rerum principia æterna, nisi darentur Ideæ. Insuper conducunt Ideæ, vt res, quæ in materia sunt vmbræ, alicubi verè sint; quæ in Materia fluunt, alicubi firma permaneant; quæ cum corpore solùm, sint insensibiles, id est, intelligibiles; quæ cum materia carent perfectione, per aliquid absoluantur & perficiantur. Demum si ad tertium gradum conuertamur, plurimas ex Ideis in eo refulgere vtilitates conspiciemus: conducunt enim ad eius scientiam; nec enim homo intelligendo essentias rerum, nisi in eius anima rationes Ideis correspondentes essent insertæ, attingere posset; sensibus enim sola externa accidentia offeruntur. Vnde, nisi anima per rationes ad Ideas eleuetur, & cum mente iungatur, neque propriè scire, nec intelligere dici potest, sed tantùm rectè vel perperam opinari. Ex hoc nexu animæ cum mente & Ideis dependet, quòd homo contemplationi deditus, dominatur & imperat corpori, non suo tantùm, sed & cœterorum naturâ constantium. Demum ex rationum Idearumque serie ortum in homine ducit diuinatio & Prophetia, quàm tanto studio sectabantur Ægyptij, vt postea dicetur; vt mirum videri non debeat à Plotino dictum, intellectum contemplantis hominis, quamuis videatur esse in Oriente, tamen ea conspicere posse quæ fiunt in Occidente; & cùm sit in vno loco, mirificè operari posse in alio plurimùm distante, ac insuper sua cognitione alios mouere; homo enim tùm verè contemplatur, cùm iungitur cum suo principio, in eoque per animam reperitur, in quo non distant, sed eminenter iuncta sunt ea, quæ apud nos distare videntur, adeo vt per causas ea videat, quæ alijs in effectis conspicere vix datum est.

Magia naturalis apud Ægyptios originẽ duxit à cognitione sympathiæ & antipathiæ rerum.

Ideæ conferunt ad generationẽ rerũ.

Tertius gradus pertinet ad hominem. Ideæ cõferũt ad intelligendum.

Ideæ conferunt ad diuinationem iuxta Ægyptios.

Plotinus.

Ex hac mirabili rerum inferiorum cum medijs & supremis connexu, Ideatorumque ad Ideam Idearum conuersione, veteres Sapientes deducebant, duplicem singulis Entium gradibus inesse rationem; vnam visibilem, inuisibilem alteram; visibile autem ab inuisibili procedere tan-

Materiam duplicem inesse rebus putabant Veteres.

quam

quam à generante generatum; atque hoc posito, ab externo veram interni fabricam, id est, Mundi maioris & minoris veram anotomiam concludebant. Nam terreum hoc corpus sensibile, non est (vti ipsi putant) propriè elementum, sed corpus elementi; propriè autem dictum elementum est vita & spiritus, in quo astra seu inuisibiles rerum virtutes, & spermaticæ rationes latent, quibus omnia, vnumquodque iuxta speciem suam, producuntur. Hoc pacto vniuersa vegetabilis naturæ soboles nihil aliud est, quàm fructus inuisibiles elementi; astrorumque, siue inuisibilium virtutum, quæ sub corporibus sensibilibus veluti animæ sub corporibus latent, fructus sunt; habent enim singuli fructus sua semina & astra insensibilia, ex quibus immediatè producuntur. Pari ratione aqua non ex elemento corporeo, sed ex interno suo & astrali elemento omnes producit in terrestris Mundi matrice mineralium corporum fœtus. Aëreum elementum ex interno & astrali suo elemento tanquam vitæ balsamo, omibus vitam largitur & consistentiam, vtpote sine quo nihil subsistere possit. Igneum elementum ex interno suo & astrali elemento, omnibus reliquis Mundialibus corporibus lucem & calorem confert. Nam vti Ægyptij loquuntur, sicuti terra profert ex suo interno elemento folia, flores, & fructus; ita elementum igneum, ex suo interno elemento produxit in natura rerum, in firmamento, cœterisque Cœlis astra sensibilia. Atque hinc emanarunt catenæ illæ heracleoticæ, quibus omnia ad vnam aliquam ex diuinis virtutibus pertinenta referunt; de quibus cum fusissimè tùm in Cabala, tùm in Medicina Hieroglyphica disseruerimus, ea hoc loco minimè repetenda duxi; quare eò Lectorem remittimus. Ex hac pariter Idealium rationum connexione deducebant, quomodo vniuersum Mundum vel in minimam petram contrahere possent; iisdem prorsus, quibus vniuersum pollet, viribus, proprietatibusq; ditatam; de quo vide Alchimiam Ægyptiorum; & de magicis telesmatis, Astrologiam hieroglyphicam consule.

Vegetabilia fructus inuisibiles elementi

Elementata ex internis elementis profecta.

Catenæ heracleoticæ vnde originem ducant.

§ III.

De Theurgico seu Magico sensu, quo Sacerdotes in hac Isiaca tabula sacrificiorum instituendorum rationem, rituum adhæc cœremoniarumque dispositionem per occultum symbolorum contextum exhibebant.

Sensus theurgicus seu magicus eorum, quæ in Tab. Bembina continentur.

MAgnum quid & ineffabile sub recta & illibata sacrificiorum exhibitione latere putabant prisci Sacerdotes; vnde si vel vnicam ex ritibus cœremoniam non rectè peragerent, totum theurgicum opus in irritum labi certò sibi persuadebant, teste Iamblicho. Hinc tanta in sacrificijs rectè & legitimè instituendis, cura, tanta animæ corporisque dispositio, tantæ purificationes, lustrationes, expiationes. Cùm enim sacrificia magnam, imò necessariam cum ordinibus rerum, Deorumque ca-

Sacrificiorum ritè peractorum vis iuxta Veteres.

Iamblichus.

Sacrificaturi ad quid attenderint.

catenis dependentiam connexionemq; habere cognoscerent; certè non aliâ ratione magis votorum suorum se compotes futuros rebantur, quàm si ad exemplaria singulorum ordinum, idealesque rationes sua sacra instituerent. Nôrant etiam, primos Hieromantas diuino quodam furore raptos, ea tali ordine, talibusque mysterijs adornata adinuenisse, vt ipsæ primæ rerum ideæ mystico symbolorum contextu exhibitæ, opus faciendum connotarent. Quæ omnia in hac Mensa Isiaca ob oculos ponebant in adytis sacrificantium, vt ex ea singulorum Deorum rationes discerent, & iuxta præscriptas leges sacrificia peragerent. Quoniam enim singuli Deorum ordines suis symbolis, gestibus, habitibus, ornamentis, quibus vniuscuiusque naturam, proprietatem, actionem exprimerent, instituti essent; hinc æquum iudicabatur, analogico & prorsus simili rerum habitu, in conspectu Deorum, dum sacra faciebant, comparere, vt tandem, quod prætenderent, consequerentur, hoc symbolico apparatu, quo nihil potentius, nihil efficacius, nihil ad Deos Geniosque attrahendos vehementius esse posse credebant: gaudent enim superiora inferioribus, tanquam causæ effectibus suis; gaudent inferiora superioribus, tanquam ijs, à quibus vnicè dependent, quorumque influxibus substant; de quibus cùm amplissimè in præcedentibus Classium argumentis egerimus, eò Lectorem remittimus. Mystæ itaque adyta sua, quæ loca erant recondita, & ab omni humano consortio remota, eâ industriâ constituebant, vt nihil ferè esset in rerum natura, quod ibi non contineretur. Et primò quidem pauimentum inferioris seu hylæi Mundi œconomiam, symbolico ei conueniente apparatu, vtpote ex omni mineralium lapidumque generibus adornato, riuulisque fœcundo, exhibebat; parietes Siderei Mundi symbolis exprimebantur; Tholus genialis Mundi rationem exhibebat; in cuius medio ara posita, veluti centrum referebat emanationum supremæ Mentis; quæ deinde in omnium Mundorum peripheriam diffundebantur; atque adeo adyta nihil aliud quàm vniuersas Mundorum series repræsentabant, ad quorum notitiam nemo aptus censebatur, nisi qui relictis sensibus, rerumque caducarum cura deposita, totum se intra se reciperet; quod adyta ipsa reconditis suis recessibus notabant. In sacrificijs itaque simili, quo Deos referebant, habitu comparebant. Corpora figurarum seminuda & macilenta docebant, Sacerdotes nudos ab omni sensibilium rerũ cura esse debere, abstinentiæq;, quâ concupiscentia voluptatum refrænatur, deditos. Verenda tecta tenent, ad animi corporisque puritatem, quâ instructos esse oportebat, indicandam. Capita velata habent, ad indicandum terrenarum rerum curam, quæ pilis inutilibus corporis excrementis notabatur, prorsùs repudiandam, vnde & Sacerdotes rasos esse oportebat. Tutulos in capite gerebant, floribus, pennis, serpentibus, stellis, animalibus, flammis, circulis, vasis, alijsque similibus, quibus Geniorum proprietates, & ideales rationes exprimuntur, compactos; quos in sacrificijs pariter imitabantur Sacerdotes, illisque notabatur, Sacerdotem continuò supernas Deorum ideas, quæ per tutulos notantur, speculari debere; hoc enim facto, se in eam intelligentiam,

Sacrificandi ritè rationem continet tab. Bembina.

Superiora gaudét inferioribus, & hæc illis.

Adyta Ægyptiorum omnia continebant.

Adytorum pauimentum parietes &c.

Sacrificantiũ habitus apud Ægyptios.

Figurarũ tab. Bemb. habitus docet sacrificantium dispositionem.

tiam,

tiam, quam continuò mente voluebant, transformari, eidemque vniri, & quodammodo identificari sibi persuadebant; vnitos verò, & iam consortio Deorum adscriptos, omnem se felicitatis metam θεομόρφως attigisse rebantur. Exempli gratia; ad Mundi trahendam animam spiritumque Vniuersi, coram imagine eo symbolorum apparatu adornata, quem solium in medio tabulæ & assectis eius exhibet, sacra faciebant; & sic operationum similitudine, hymnorumque analogicè concinnatorum, animam Mundi infallibiliter se trahere posse, ad id, quod volebant, arbitrabantur; & sic de cœteris tabulæ regionibus, Deorumque simulachris statuebant. Hinc ex vniuersis mundialium rerum seriebus eas tantùm ad eum Deum trahendum aptas afferebant, quem res singulæ sub dictis seriebus exprimebant. Cùm enim hæc omnia sub idea, quam respiciebant, inuoluta & complicata laterent, ex necessitate naturæ Genios ijs rebus, quæ ipsis analogæ forent, tractos se sistere posse putabant; vt vel hinc Oraculorum scientiam, originem suam sumpsisse luculenter pateat, vt alibi dictum fuit; non secùs ac chorda tacta, consimiles & æquisonas mouet & incitat, tametsi intactas. Præterea ideam quam res congestæ exprimebant, dum contemplarentur, mens eorum Ideæ principi connectebatur, & per vnionem intellectualem Deiformis reddita, omnia in prima Idearum Idea cognoscebat; vnde in animis eorum nascebatur, vti putabant, prophetia & diuinatio, quâ de futurarum rerum euentibus, dissitorumque locorum successibus, malisque impendentibus, determinatum iudicium se dare posse credebant. Cùm enim in Mente suprema omnia sint simul & indistantia, futuraque tanquam præsentia sint; necessarium fore iudicabant, vt mox ac mens seu humanus intellectus in supremæ Mentis intellectusque contemplatione absorberetur, consequenter per hanc Deificam vnionem omnium futurorum scientiam adipisci posset. Præterea omnia in tabula expressa simulachra nihil aliud erant, quàm amuleta, seu prophylactica quædam periapta, quæ dicto analogico rerum apparatu mox vt essent consecrata, superiorum Potestatum, quas referebant, virtutem in eadem inenitabili quâdam necessitate deriuari; ijsque omnes malorum occursus, Geniorum, quos notabant, subsidio auerti, credebant; de quibus cùm curiosè in Magia & Theologia hieroglyphica, ex omnigena authoritate actum sit, eò Lectorem remittimus. In occultorum morborum cura magnæ huiusmodi magica schemata efficaciæ & virtutis esse putabant; Genij enim quibus sacra dictis ritibus & cœremonijs persoluebant, putabantur ijs præuiâ dispositione expiatis in somno apparere, & de medela morborum edocere eos; quemadmodum de Epie sacro Scriba narrat Astrampsychus. Hic Isin de morbo incurabili consulens, noctu eandem astantem vidit, cornibus bouinis, tutulo florigero, veste variegatâ, eo prorsùs modo, quo eam hieroglyphicè adornatam in adytis ponebant spectabilem; manibus ipsi Mormutin herbam, morbi quem patiebatur vnicum medicamentum offerebat; quam à somno vigil cùm inuenisset, & se, & quotquot

Animam Mundi per sacrificia trahendi ritus.

Genios rebus ipsis analogis trahere nitebantur Sacerdotes Ægypti.

Diuinandi scientiam quomodo Ægyptij inquirebant.

Bembinæ tab. simulachra omnia sunt Amuleta.

Bemb. tab. figurarum vis in medendo apud Ægyptios.

Isis in somno apparens docet medicãdi rationem.

eo morbo infectabantur, eius applicatione à manifesto mortis periculo liberauit. Hoc eodem pacto, de omnibus difficultatibus & dubijs Deos consulebant, per simulachra mystico ritu adornata, quorum Ideas intentâ mente dum contemplarentur, per varia signa, nutus, gestus, de veritate vel falsitate, vel in somno, vel mentis raptu se commonefieri credebant. Vide de his plura in Medicina & Magia hieroglyphica. Hinc nullus ferè, qui non huiusmodi icunculas secum gestaret, reperiebatur; de quibus in sequentibus fusiùs. In quibus tamen semper ferè Dæmon occultâ fraude ad animas huiusmodi cultu superstitioso illaqueandas se immiscebat; vnde meritò huiusmodi ab Ecclesia tanquam Diabolicæ artis illusiones prohibentur, & damnantur.

§. IV.

De significatione minuti characteris hieroglyphica, quem simulachra passim appositum habent; quoque interiores duo limbi inscripti conspiciuntur.

Characterũ minutorum hieroglyphicorum tab. Bemb. significatio.

IN hac tabula singulis ferè simulachris adscripti videntur minuti quidam characteres hieroglyphici; quibus & medius tabulæ mediæ regionis ambitus G H I K signatur; de quibus hoc loco agendum est, nè quicquam in huius mensæ expositione Lectorem curiosum celasse videamur. Notandum itaque, quod & alibi innuimus; characteribus Ægyptijs ita fuisse comparatum, vt non more Græcorum, vel Latinorum, sensum latentem per literarum contextum exhibuerint; sed absconditum fuisse sub ijs Idealem quendam conceptum, vt mox ac intuerentur vnum ex ijs, in abditæ significationis notitiam venirent; vt si Accipitris figura occurreret, de abditis Solaris Numinis proprietatibus, ex insitis huius volucris facultatibus, omisso vlteriori discursu, iudicium formarent, vt in proprio Accipitris Hierogrammatismo docuimus. Notandum secundò, hos characteres ex omnibus rebus, quorum vsus in sacris erat, fuisse assumptos, tanquam Deorum recondita symbola: vti enim analogas Mundorum catenas, respiciebant, ijsque connectebantur, ita magnam quoque ad Deos sollicitandos, vim & efficaciam in Theurgica operatione continere credebantur. Et primò quidem vsus eorum fuit, in dictis Idealium notionum conceptibus formandis; secundò, in amuletis fabricandis, quæ similibus characteribus passim insignita spectamus, vt in sequentibus aperiemus; tertiò, loco hymnorum & adiurationum erant, quibus Numen aliquod certum sollicitabant; atque huiusmodi hymnos seu adiurationes significant minuti illi characteres, quos omnibus ferè simulachris appositos vides. Exempli gratia, prima fig. superioris regionis tabulæ signata lit. P. duplicem minutorum characterum ordinem appositum habet, quorum prior signa-

Characteres hieroglyphici conceptuum notæ.

Characteres hieroglyphici ex omnibus ad sacrificia spectantibus assumpti. Characterum hieroglyphicorum vsus varij.

ſignatus litera Q, ſacræ tabulæ incluſus amuletum notat, quo ad Numina Mendeſia propitianda vtebantur. Secunda inſcriptio ſignata litera R, hos characteres; quorum primus tænias Oſiridis, ſecundus Cœlum, tertius Canopicum vas, quartus hemicyclum, quintus Serpentem, ſextus volucrem in vaſe Nilotico, ſignificant: quorum ſenſus eſt; *Varietas operationum Solis & Lunæ ex cœleſti Mundo deſcendit in humidam Canubi ſubſtantiam, quo influxu in inferiori Mundo vita datur, & hanc adaptat diſponitque Genius Niloticus ad fœcunditatem rerum.* Hunc autem Sacerdotes Ammonio choro ſacrificaturi verbis hoc modo conceptis pronunciabant: *Per tænias Oſiridis cœleſtis, per motum Canub, per Ophioniam vim, per ſacrum Nili Accipitrem, te adiuramus, vt hoc vel illud nobis concedas.* Deinde illa eadem lapidi cuipiam appropriato, aut idolo, aut alteri cuipiam materiæ inſcribebant, cuius amuleti geſtatione, Dæmonem inuocatum propitium ſe habere, Magicâ ſuperſtitione ſibi perſuadebant. Quòd verò Ægyptij per characteres, Orpheus eorum diſcipulus paſſim ſuis in hymnis obſeruauit; qui poſtquam Deorum virtutes longo diſcurſu deſcripſit, tandem in fine precatoriam formam adiungit, hiſce & ſimilibus conceptis verbis: *Ἀλλὰ θεαὶ λίτομαι σεμνὴ βασίλισσαι ἐλθεῖν εὐάντητον ἐπ' ἱερῷ τῷ μύστῃ.* Plurimùm enim hymnis tota tribuebat antiquitas, tanquam vnico ad Deos quà placandos, quà ſollicitandos, incitamento. Atque tales exhibuiſſe minutos hoſce hieroglyphicos characteres fuſiùs explicarem, ſi Operis augmentum quouis modo id permitteret; ad ſingula enim horum ſymbolorum ſignificata authoritatibus comprobanda neceſſarium foret, nouum Opus condere. Nè itaque Lector tanta rerum multitudine confundatur, harum ſignificationes hoc loco non tam explicare, quàm indigitare viſum fuit. Accedit, quòd conſultò ſingula non explicem; cùm enim occultas Dæmonum adiurationes & inuocationes implicatas haberent, tenebris quàm luce digniora exiſtimaui, nè incauto Lectori priſcæ Magiæ addiſcendæ occaſionem dare videri poſſim.

Characterum hieroglyphicorum nonnullorum interpretatio.

Characterum hieroglyphicorum lectio apud Ægyptios.

Orpheus in hymnis præcatorijs Ægyptios ſecutus.

Sed antequam hoc præſens argumentum concludam, aliud non minùs conſideratione dignum in præſenti tabula occurrit; & eſt limbus interior, medius inter ſupremum limbum varietate figurarum inſignem, quem iam explicauimus, & inter tres regiones interiores quas terminat, ambitu myſterioſo ſpectabilis; vbi vides varijs ductibus more Scriptorum innexas iam florum, modò ſtellarum, paulò poſt vultuum variorum imagines; vbi inter cœtera apparet caput Serapidis cum modio in capite, quod paulò poſt mediantibus floribus & ſtellulis ſequitur caput Iſidis, ſeu Pantamorphæ naturæ, eo prorſùs modo, quo in binis columnis mediæ regionis M & H infra boues expreſſa ſpectantur; & hoc ordine in circuitu limbi identidem repetuntur. Quæritur itaque, vtrum hic limbus ornatûs tantùm cauſa, an ad aliquid ſublimius ſignificandum inſtitutus ſit? Reſpondeo, Ægyptiorum ingenio ita comparatum fuiſſe, vt nihil, quantumuis etiam exiguum, myſterijs carere voluerint; & ex dicto limbo patet:

tet: qui tametsi ornamenti tantùm gratia appositus videatur, habuit nihilominus & is occultam quandam ad Theosophiam characteristicam, inter quam mediat, allusionem, dum videlicet ductibus illis, quibus principalia Deorum simulachra innectuntur, tacitis veluti quibusdam signis innuunt; à suprema Pantamorpha Mente vsque ad vltimum Serapidem, Osirin videlicet subterraneum, quem Plutonem diximus, omnes Mundorum intermediorum series mirâ quâdam concatenatione necti, atque eâ ratione aptari, vt à primo omnium Numine, ad vltimum vsque per intermedia, influxus agentium ac patientium similitudine expressi, miro quodam ordine in vniuersas Mundorum semitas diffundantur; atque adeo nihil sit, quod non vitæ, motus, actionisq; suæ principia à tam benefica & necessaria diffusione participet. Habes itaque propositi limbi, non tam ornamenti, quàm mysteriosæ significationis typo expressam interpretationem. Nihil igitur restat, nisi vt Isiacæ tabulæ expositione peractâ, iam pari passu, ausuque, Obeliscorum enodationem, cum bono Deo, ordiamur.

FINIS EXPOSITIONIS TABVLÆ ISIACÆ.

SYN-

SYNTAGMA II.

OBELISCVS RAMESSAEVS, SIVE LATERANENSIS.

POTENTISSIMO, ET INVICTISSIMO

FERDINANDO III.

Romanorum Imperatori ſemper Auguſto, Iuſto, Pio, Felici.

BELISCVM omnium maximum nulli meliori iure, quàm TIBI, SAPIENTISSIME CAESAR, Regum maximo, inſcribendum duxi. Hoc ſaxeum trophæum alij ante Te Monarchæ, Regiæ veluti quoddam magnificentiæ ſymbolum, erexerunt quidem; at Tu illud poſt tot ſæcula, ex ſaxo tandem barbaro feciſti humanum, ex muto eloquens; mortuo reddidiſti vitam, dum Tua munificentia, quod conditum in eo, aperuiſti; quod inacceſſum priùs, reſeraſti; quod tenebris inuolutum, elucidaſti. Summo itaque merito Tuo præ cœteris digniori, nouus hic erigitur Obeliſcus, poſteris quidem ad exemplum, Tibi ad nunquam intermoriturum Auguſti nominis Tui honorem & gloriam.

SYNTAGMA II.

Obeliscus Ramessæus, siue Lateranensis.

PRAEFATIO.

VM in Obelisco Pamphilio de Obeliscorum figura, mysterijs, proportione, mensura, cæterisque proprietatibus fusè actum sit; nihil amplius hoc loco restare videtur, nisi, vt primò singulorum ibidem propositorum historiam; deinde quoque eorundem mysteria & arcanas significationes exponamus; quod in hoc Syntagmate nos facturos pollicemur. DEVS Opt. Max. adsit ausibus nostris, & cœpta secundet.

CAPVT I.

Historica relatio Obelisci Ramessæi siue Lateranensis.

Obelisci Ramessæi historia.

Nno post diluuium 1097, ante humani generis salutem 1297, surrexit in Ægypto Rex Ramesses Sothis filius, qui patris secutus exemplum cùm plures Obeliscos erexisset, neque sibi satisfactum esset, dignas tanto Rege cogitationes alto fouens pectore, animum adiecit ad erigendum alium, omnium, siue mysticas rationes, siue molis vastitatem spectes, & mysteriosissimum, & maximum eorum, qui vnquam in Ægypto constituti fuerunt. In cuius excisione, elaboratione, erectione viginti millia hominum laborasse feruntur. Et quoniam verebatur, nè in erectione tanta moles summo pondere frangeretur, proprium filium suum acumini alligari curauit; vt Architecti reuerentiâ filij, eiusque conseruandi amore instimulati cautiùs circumspectiùsque tanti momenti opus peragerent. ita Plinius l. 36. c. 8. De huius Regis vita, moribusque abundè tractatur in Obelisco Pamphilio.

Ramesses Sothis filius erigit Obeliscum omniū maximum.

Ramessæo Obelisco erigendo 20000 hominum operam impendunt. Ramesses alligat filium acumini Obelisci. *Plinius.*

Atque hæc quidem prima fuit Obelisci Ramessæi erectio, quæ facta fuit Thebis in templo Solis, in quo permansit vsque ad tempus, quo Constantinus Magnus Orbi illuxit.

Anno itaque post Christum 334 Constantinus Magnus Cæsar, animi magnitudine, quâ pollebat, impulsus, cùm Vrbem Byzantinam, à nomine suo deinde dictam Constantinopolim, Romæ in omnibus, siue magnitudinis, siue mirandorum operum, quæ in ea spectabantur, magnificentiam & maiestatem spectes, prorsùs similem moliretur; inter alia memoranda Circum quoque, ad Romani Circi Maximi exemplar fabricare constituit; quod & perfecit. Cùm verò omnes Romani Circi Obeliscis suis adornarentur; nè & suo illi nouiter constructo Circo deforet suus, in Ægyptum Architectos propediem misit, vt quos reperirent melioris notæ

Constantinus M. Constantinopoli circū fabricatur.

Constantinus M. mittit in Ægyptum ad quærendum Obeliscum.

tæ Obeliscos, Constantinopolim nouam suam Romam adducerent. Verùm cùm prædecessores Cæsares, Augustus, Caius Caligula, Caracalla iam maiores omnes & integriores Romam adduxissent, sibique inutiles, & temporis diuturnitate corrosos, vti & minores superesse viderent; penè conclamato negotio dum perplexi hærent, tandem ab indigenis antiquitatum peritis certiores fiunt, Thebis vnum adhuc, omnium, quotquot in Ægypto facti essent, maximum, in templo Solis constitutum, superesse; cui vel summus Cambysis furor, reliquis omnibus igne deprauatis, vni pepercerat: dum enim Vrbem expugnaret, atque incenderet, ventumque esset incendium ad crepidines Obelisci, extingui iussit ignem molis reuerentiâ, qui Vrbis nullam habuerat. Hic Obeliscus, tùm à Ptolomæis, tùm ab ipsis Romanis, siue ob religionem, siue ob inauspicatum, quod inde sibi adsciscere verebantur, augurium seruatus, integer illæsusque permanserat; verùm Constantinus nouâ fidei luce imbutus, & diuinæ gloriæ zelo ardens, Ethnicæ religionis superstitiones nihili ducens, eum loco suo auulsum Alexandriam, tanquam opportunum gloriæ suæ monumentum futurum, deportari curauit, hinc opportunè Constantinopolim mox deferendum, vbi nauis tantæ molis deuehendæ capax construeretur. Verùm vti humanarum rerum dispositiones sunt incertæ, ita Constantinus quoque morte præuentus, in executionem, quod conceperat opus, deducere non potuit.

Rameſſæus Obeliscus à Cambyse liberatus ab incendio.

Constantinus M. curat deferri Obeliscũ Ramassæum Alexandriam

Distributis itaque tribus suis filijs Imperio Romano, Constantino Italia, Illyricum, & Africa; Constanti Gallia, Hispania, Britannia; Constantio Asia, Thracia, & Ægyptus obtigit. Constantinus tertio Imperij sui anno occisus Aquilegiæ, fratrem Constantem Regni reliquit successorem. Sed & ipso à Magnentio ad Pyrenæos montes interempto, Constantius ad vindicandam mortem fratrum suorum, coacto exercitu Magnentium adortus ita vicit & prostrauit, vt is omnibus amissis, & desperatione actus, sibiipsi vim inferens decesserit. Constantius itaque tam solenni victoriâ elatus, subiugatisque hostibus cùm totum Romanum Imperium sui iurisfecisset, Mediolanum contendit, vbi aliquantisper moratus Romam, quam nunquam viderat, adeundi magno ardebat desiderio. Quam & summâ pompâ ac magnificentiâ ingressus, cùm Vrbem tot palatiorum, templorum, porticuum, thermarum, amphitheatrorum, circorum, fontiumque monumentis decoram & splendidam contemplatus fuisset, omniaque fama maiora reperisset; admiratione tantorum operum attonitus, nonnullum magnificentiæ quoque, in signum adeptæ victoriæ, primique sui in Vrbem aduentus, monumentum in eadem relinquendi accendebatur desiderio. Consilijs itaque vltro citroq; initis, in mentem venit relictus à Constantino patre Obeliscus in Constantinopolitanæ vrbis ornamentum Thebis auectus; qui cùm omnibus Romanis Obeliscis maior & integrior æstimaretur, æquum videbatur, vt quem nulla Augusti Cæsaris, reliquorumque Romanorum Imperatorum potentia loco mouere potuisset, eum Romam conductum excelsus Constantij animus & potentiæ magnitudo erigeret. Itaque intentione sua cum

Constantius Imperator Romã venit.

Obeliscum Rameſſæum Alexandriæ relictum deportari iubet Romam.

cum Architectis communicata conclusum fuit, vt quantocyùs Romam conduceretur. Quapropter summâ celeritate nauem illam omnibus seculis memorandam, & trecentis remis instructam, tantæ molis conductricem fabricati, impositum onus ad portum Romanum Ostio Tyberino adiacentem summâ felicitate conduxerunt. Illinc per Tyberim ad vicum vsque Alexandri delatum, hinc verò curribus scytalisque impositum onus, tandem infinitâ hominum multitudine in Circum maximum fuit promotum; vbi deposito Obelisco ab Augusto erecto, qui in medio Circi ab eodem statutus fuerat, in eius locum suum erexit Constantius; depositum verò Augusti Obeliscum, spacio trium passuum remotum denuò erexit, vt tantò Constantius Augusto potentior, quantò Obeliscus Obelisco eminentior vnum cum altero comparanti demonstraretur. Verùm de operosa huius Obelisci erectione, de hominum, machinarumque multitudine vide Ammianum Marcellinum l. 17. quem ad longum allegamus in Obelisco Pamphilio fol. 84. Partium huius Obelisci in Circo maximo erecti symmetria, quemadmodum ex dimensione Michaëlis Mercati patet, qui eum tempore Sixti V. quo detectus fuit, exactè dimensus est, sic se habet. Supra pauimentum Circi maximi, fundamento priùs iacto, basis sternebatur, & supra hanc abacus ex marmore candido; qui vnà cum base decem palmorum à pauimento altitudinem obtinebat; supra quem alius abacus ex pyrite variegato imponebatur, forma cubi, latior tamen aliquantulum, ad altitudinem comparatus; videlicet altitudinem $13\frac{1}{4}$, 16 verò palmorum latitudinem habebat, ex sex frustis compositus, cùm integrum tantæ magnitudinis frustum non suppeteret; sequebantur supra hanc cubicam basin, quatuor sustentacula, quos Astragalos vocant, ex metallo fusa, $1\frac{1}{4}$ palm. alta, in quatuor angulis hinc inde disposita, quibus tota Obelisci moles innitebatur; cuius mensura ea est, quæ sequitur.

Obeliscus erigitur in Circo maximo.

Mensuræ Obelisci Ramessæi eiusq; partium.

Abacus 1. ex marmore candido.

Abacus 2. ex pyrite.

Astragali.

Totius Obelisci altitudo.

Totius Obelisci longitudo exactè dimensa continebat 148 palmos; quibus si astragalos, & abacos, basesque adijciamus, comperiemus totum Obeliscum à terra vsque ad fastigium, tempore Constantij fuisse palmorum circiter $173\frac{3}{4}$, qui resoluti in pedes dant 132; & tantam quoque totius altitudinem molis fuisse Pub. Victor docet. Obelisco pila aurea imposita fuisse fertur, quâ fulmine deiectâ, in eius locum postea à Constantio figura ex metallo inaurato, in formam flammę versatilis substituta fuit. In basi continebantur 24 versus Hexametri, in singulis lateribus sex, quos cùm in Obelisco Pamphilio produxerimus, data opera eos hîc omittendos duxi.

Obeliscus Ramessæus à Gothis prosternitur.

Hic itaque Obeliscus Constantij, Gothorum immanitate prostratus, vti ponderis magnitudine intra paludosum solum ad 24 palmorum profunditatem subsedit, ita quoque ab hominum & oculis & memoria vsque ad Sixti V. Pontificis tempora adeò euanuit, vt non, nisi obscura quædam ex Historicis indicia, hoc in loco eum constitisse, testimonium dederint.

Ita-

Itaque Sixtus V. Pontifex incredibili animi magnitudine præditus cùm magnis rebus ex insito sibi ingenio gerendis animo æstuaret, Romamque pristino suo splendori restituere aggrederetur, post multa & stupenda monumenta ferè intra paucos annos in Vrbe relicta, tandem, vti ad Obeliscorum omnium, ita & ad huius quoque, quem alicubi in Circo maximo terrâ obrutum latere ex antiquarum rerum peritis cognouerat, erectionem animum adiecit; itaq; vt quæreretur sine mora, Architectis præcepit. Paratum fuit in hunc finem primò ferrum longissimum, acutissimumque ad instar prægrandis subulæ, quo paludoso solo infixo, ex renisu ferri de latente Obelisco iudicium formaretur. Tentatum negotium, præter opinionem omnium feliciorem successum sortitum est: nam intra pauxillum temporis, ferri ope deprehensus Obeliscus, mox terrâ erutâ, magnâ hominum multitudine se noctu diuque impigrè applicante, detectus fuit, in tria frusta diffractus: qui tamen ob subterraneaum aquarum redundantiam, paludosique soli inconstantiam meritò summum Architecto metum rei feliciter gerendæ intulit; summâ tamen eius industriâ, & validâ operariorum manu, quorum pars terrâ eruendâ, pars aquarum diluuijs exhauriendis, pars denique Obelisco per ergatas attollendo continuò occupabatur, factum est, vt Obeliscus tandem per partes erutus lucem viderit; adeoque non minorum eum eruisse, quàm, erexisse sumptuum laborisque opus fuit. Primum fragmentum erat $65\frac{1}{2}$ secundum $43\frac{1}{2}$, tertium simul cùm pyramidio 39 palmorum fuit, quæ addita dant Obelisci altitudinem 148 palmorum. Basis Obelisci suiipsius ruinâ detrita, mutilata, & summè corrupta, cùm tantæ moli sustinendæ vix sufficere posset, hinc ad quatuor palmorum longitudinem eum resecare oportuit, vt basis haberetur ei fulciendo apta. Vnde Obeliscus decurtatus, minorem à priori altitudinem sortitus est, quam & in hunc diem retinet 144 palmorum. Obelisco itaque eo, quo dixi, labore eruto, non minor eum in Campum Lateranensem peruehendi, ob cliuosam viæ longitudinis 1050 perticarum constitutionem, labor superfuit; omni tamen difficultate euicta in locum constitutum conductus fuit; vbi erectus in hunc vsque diem perseuerat; eâ figurâ, formâ, dispositione, prout in Iconismo hic apposito patet; cuius mensuræ epilogismus est, qui sequitur.

A Sixto V. P. M. inquiritur & inuenitur in Circo maximo.

Eruitur diffractus in tria frusta.

Singulorum fragmentorũ magnitudo.

Obeliscus Ramessæus decurtatur 4. palmos.

Erigiturque in Campo Lateranensi.

Epilogismus Symmetriæ Obelisci Ramessæi.

Symmetriæ Obelisci Ramessæi epilogismus.

Obelisci Ramessæi altitudo.

Obeliscus à basi ad pyramidium, sublatis primò quatuor palmis ex longitudine, habet altitudinem	130 palmorum.
Pyramidium verò	14 palmorum.
Obeliscus totus à basi vsque ad vltimum fastigij punctum,	144 palmorum.
Obeliscus à terræ planitie vsque ad vltimum fastigium	182 palmorum.

Latitudo.

Latitudo sic se habet;

Duo latera basis maiora sibi opposita latitudinem habent $13\frac{1}{2}$ palm.
Duo latera basis minora sibi opposita latitudinem habent $12\frac{1}{3}$ palm.
Duo basis pyramidij latera maiora sibi opposita latitudinem habent $9\frac{1}{4}$ palm.
Duo basis pyramidij latera minora sibi opposita latitudi- $7\frac{1}{4}$ palm.
Totus Obeliscus continet palmos cubicos siue solidos 15129, qui pendent 1310094 libras. Et hoc est pondus molis totius Obelisci.

Atque hic est Obeliscus ille tot Scriptorum elogijs celebratus, cuius antiquam à Constantio factam inscriptionem in Obelisco Pamphilio protulimus; quare nihil restat, nisi vt & modernas inscriptiones, quas ibi omisimus, hic apponamus.

Obelisci Ramessæi inscriptiones factæ à Sixto V. P. M.

Inscriptiones Obelisci factæ à Sixto V. Pont. Max.

In facie Australi, quæ Porticum Ecclesiæ S. Ioannis respicit, hæc ponitur inscriptio.

CONSTANTINVS
PER CRVCEM
VICTOR,
A S. SYLVESTRO HIC
BAPTIZATVS,
CRVCIS GLORIAM
PROPAGAVIT.

In facie Orientali, quæ respicit Scalas sanctas.

FL. CONSTANTIVS AVGVST.
CONSTANTINI AVG. FIL.
OBELISCVM A PATRE
LOCO SVO MOTVM,
DIVQVE ALEXANDRIÆ
IACENTEM,
TRECENTORVM REMIGVM
IMPOSITVM NAVI
MIRANDÆ VASTITATIS,
PER MARE, TYBERIMQVE

MA-

MAGNIS MOLIBVS
ROMAM CONVECTVM,
IN CIRCO MAX.
PONENDVM
S. P. Q. R. DD.

In facie Boreali, quæ viam ad S. Mariam Maiorem respicit.

SIXTVS V. PONT. MAX.
OBELISCVM HVNC
SPECIE EXIMIA,
TEMPORVM CALAMITATE
FRACTVM, CIRCI MAX.
RVINIS HVMO LIMOQVE
ALTE DEMERSVM, MVLTO
IMPENSV EXTRAXIT,
HVNC IN LOCVM MAGNO LABORE
TRANSTVLIT,
FORMÆQVE PRISTINÆ
RESTITVTVM
CRVCI INVICTISSIMÆ
DICAVIT
A. M.DLXXXVIII. PONT. IV.

In facie Occidentali, quæ Hospitale S. Ioannis respicit.

FL. CONSTANTINVS
MAXIMVS AVG.
CHRISTIANÆ FIDEI
VINDEX ET ASSERTOR,
OBELISCVM AB ÆGYPTIO REGE
IMPVRO VOTO
SOLI DEDICATVM,
SEDIBVS AVVLSVM SVIS,
PER NILVM TRANSFERRI
ALEXANDRIAM IVSSIT,
VT NOVAM ROMAM
AB SE TVNC CONDITAM
EO DECORARET
MONVMENTO.

CAPVT II.

Obelisci Lateranensis interpretatio.

Argumentum Obelisci Lateranensis.

HErmes Trismegistus, vti iam in Politica Ægyptiorum ostendimus, non profanæ tantùm, sed & sacræ de Deorum cultu, doctrinæ institutor, cùm Regnum Ægypti necdum, vti in primordijs rerum vtplurimùm contingere soleret, solidis ac firmis stabilitum legibus, nec vlla politica disciplina instructum compereret; vti bono communi natus videbatur, ita secum expendit, quomodo exactam viuendi formam Regno libero adhuc & summè dissoluto inducere posset. Quod quidem non nisi per saluberrimarum legum, quibus infrænis populi impetus, quasi repagulis quibusdam contineretur, conditionem fieri posse credidit. Cùm verò, quâ fuit summi ingenij perspicacitate, aduerteret, nullam legem, nisi ad archetypam in diuinæ Mentis Idea latentem ordinata & disposita fuerit, subsistere posse, neque diuina lex nisi per religiosam quandam, & ad omnem iustitiæ normam compositam vitam obtineri possit; sacram quandam atque oppidò mysteriosam doctrinam, quam & hieroglyphicam posteri dixerunt, summo studio, nec minori ingenij subtilitate elaboratam, teste Clemente Alexandr. 42. libris comprehensam, quibus vniuersa Politicæ & Philosophiæ Ægyptiacæ ratio continebatur, condidit. Verùm enim verò cùm humanam in legibus seruandis caducitatem probè nosset, vt conditarum à se legum perpetuos successores haberet, Sacerdotum hominum sagacissimorum, sapientiâque, ac longâ rerum experientiâ exercitatissimorum, quibus solis post mortem Regis, ad Regni successionem aditus foret, instituit Collegium, quibus legum normam tradidit, eosque iuramento adegit, nè præter ordinis sui homines, eandem vlli alteri communicarent; quibus & Regni Coadiutores in quinque Classes diuisos adiunxit; leges verò nè bellorum turbinibus, similibusque infelicibus Regnorum euentibus deperderentur, saxis incorruptibilibus ceu æternùm duraturis insculpsit; de quibus vide Tom. I. de Politica Ægyptiorum fol. 114.

Trismegistus condidit doctrinam hieroglyphicam.

Eamq; tradidit Sacerdotibus.

Prohibendo ne alios præter sui ordinis homines eam docerêt,

Et saxis insculperent,

Atque ex hisce Obeliscis hic Lateranensis vnus est à Ramesse erectus, qui à Patre Sothi Obeliscorum instauratore Sacerdotali doctrinâ instructus, ex libris Mercurialibus, quos apud Sothin superstites fuisse, in Obelisco Pamphilio ex Sozomeni, Eusebij, Africani, aliorumque authoritate probauimus, optima quæuis, quæ ad politica Regnorum, quà disponendorum, quà conseruandorum dictamina spectant, excerpta, vti maximi in rebus humanis momenti, ita maximo omnium qui facti sunt, Obeliscorum, veluti æternùm duratura insculpsit.

Rameffes Obeliscum maximum hieroglyphicis adornari iubet ad politicam spectantibus.

Exhibet itaque primò Obeliscus hic, quomodo politicus Mundus ad Mundi archetypi & siderei rationes ordinandus sit, vt subsistere possit,

Obeliscus Rameffæus continet rationem ordinandi Mundũ Politicum & Archetypum.

cùm nullum Regnum, aut Imperium, nisi in religione fundetur, consistere possit; Metum enim Deorum plurimùm ad subditos in officio continendos valere, nôrant Ægyptij. Præterea vti archetypi Mundi Ideæ infallibiles sunt, & omnes iustitiæ partes nulli errori obnoxias ineffabili quâdam ratione complectuntur; ita humanas leges iuxta normam & immutabile exemplar primæ legis in Mente diuina existentis conditas infallibilem quoque effectum sortiri credebant. Supremum enim omnium Numinum Numen, dum Vniuersum tantâ legum æquitate gubernat, tantâ prouidentiâ disponit, tanto amore & beneuolentiâ conseruat, quid aliud nobis exhibet, nisi Monarchici status absolutissimũ quoddam exemplar? Quid Genialis seu Angelicus Mundus, in tot Classes distributus, in tam varia munia & ministeria distinctus, tam admirabili ordinum dispositione conspicuus, in quo tametsi varij atque disparati dominij & subiectionis gradus sint, omnes tamen hoc vnicum satagere videntur, vt simul vnâ voluntate & scopo concatenati, in Vniuersi conseruationem conspirent; quid aliud nisi absolutissimum Aristocratici dominij exemplar, cuius tota felicitas vnio est & concordia Optimatum; stabilimentum eius, boni communis in singulis amor & cura? Quid denique sensibilis hæc Mundi machina ex astrorum orbibus, elementorumque corruptibilium mobili & instabili miscella composita, nisi democratici status formam exhibet, tantò periculosiorem, quantò factiosorum hominum tumultibus magis expositam videmus?

Leges humanæ ad diuinæ legis normam conditæ vim habent.

Monarchici status exemplar Deus.

Aristocratici status exemplar Angeli.

Democratici status exemplar Mundus sensibilis.

Ægyptij itaque hæc attentiùs considerantes, illum non immeritò statum conseruationi aptiorem censuerunt, qui archetypæ Monarchiæ similior, & mutationibus minùs obnoxius foret; in qua Angelici Spiritus, vnius Monarchæ, summi rerum moderatoris nutui parent, horum verò singulæ rerum creatarum in hoc sensibili Mundo classes, absoluto & perfecto dominio subijciuntur; summo studio, vt ad hanc Monarchici status normam, veluti exemplar quoddam suam adornarent Monarchiam, sedulò incumbebant. In quâ Rex Monarcha Numinis supremi loco architectonico quodam intellectu omnia moderabatur; Sacerdotes Optimates, siue politici Mundi Ciues, qui sunt Cantores, Horoscopi, Hierogrammatistæ, Stolistæ, & Prophetæ, veluti quintuplici ordine distribuebantur; populus verò, tametsi in varia munia distinctus, vni tamen Monarchæ arbitrio relinquebatur. Atque hæc omnia Obeliscus exhibet. His enim ritè adornatis, Regnum Ægyptiacum in sua pace & inconcussa felicitate perduraturum sibi persuadebant. Exhibent autem hæc omnia Ægyptij in Obelisco per duodecim columnas, quarum singula latera tres continent, quæ tribus supradictis Mundis competunt. Docetur in hoc, quomodo ad rationes archetypi intellectus, Sacerdotes, quibus ad Regnum spes foret, inaugurari debeant; & quibus ritibus & cœremonijs consecrandi: deinde quomodo pantamorpha natura tribus Mundis sese insinuet, vnde vita & felicitas dictorum Mundorum resultat.

Monarchicũ statum Ægyptii curant.

Monarchiæ Ægyptiacæ membra Rex, Sacerdotes, Populus.

Obelisci Ramessæi argumentum.

Proponitur autem hoc veluti prototypon quoddam, vt iuxta id le-

ges Regno salutiferas condant; & intelligant, quâ ratione Osiris & Isis Typhoniæ tyrannidi resistant, & Horus, vti & Osiris à Typhone occisus, ad vitam reuocentur. Per Osirin intellectum architectonicum Regis indicant, per Isin prudentiam, per Horum leges salutiferas, per Typhonem, omne Regno perturbando importunum intelligunt. Quocirca si Reipublicæ status quandoque à suæ felicitatis fastigio per dissidia, & factiosorum hominum perduelliumque proditiones ceciderit; quibus modis similia boni communis detrimenta præcauere debeant, aut quibus ritibus & cœremonijs præsides locorum Genij contra omnia aduersitatum pericula, placandi sint, Obeliscus docet. Quemadmodum enim supremum Numen per polymorphum spiritum omnibus sese mundialis machinæ membris insinuat, dissidentia concordat, languidis & ferè desperatis rebus vitam largitur, omnia in omnibus est; ita Rex per præfectorum à se super singulas Regni Prouincias constitutorum curam & vigilantiam omnibus & singulis per dictamina subditorum Regis intellectui conformia, adesse & inesse debet. Hinc enim amor & concordia nascitur; hinc vnanimis ad quascunque Regno obnoxias perduellium machinationes profligandas conspiratio, quæ est salus & vnicum Regni fulcimentum. Fit tamen subinde, vt ob iniquitatem & iniustitiam Regis commissam subditorum dictamina sint difformia, vnde mox Typhoniæ conspirationes bono communi contrariæ nascuntur, quæ vti paulatim à lege supremi Numinis recedunt, ita ruinæ & exitij Regni proxima quædam veluti proscænia sunt. Præsides enim à suprema Mente constituti Genij, legis humanæ à diuina difformitate absterriti, mox commissam sibi prouinciæ tutelam deserunt; & deleto in Principe diuini intellectus & voluntatis charactere, omnia susque deque vertuntur; authoritas Principis erga subditos deperit; quâ pereunte, quid aliud Regno, nisi summa confusio, desolatio, & rerum omnium ἀταξία supererit? Hinc Ægyptij de rebus magni momenti consulturi, sacrificijs priùs purgati, ritibusque ac cœremonijs prænijs Deorum Oracula, quid agendum, sollicitabant. Nôrant enim leges à Deo hominibus inspirari, quod amplissimè in suis de legibus Dialogis deducit Plato ab Ægyptijs edoctus; sic enim ex Trismegisti ea de re traditis sermonibus ratiocinabantur. Si natura, quæ nihil aliud est, quàm infimum diuinæ prouidentiæ instrumentum, adeo prouidè incedere videtur, vt non seipsam ducat, sed ab ipsa prouidentia ducatur, fines omnium, ordinesque & in seipsa præscribat, & naturæ prout voluerit, inscribat; si inquam, natura talis neque abundet superfluis, neque in rebus deficiat necessarijs; certè diuinam prouidentiam in rebus necessarijs nunquam defecturam in confesso est; necessaria autem est humano generi, aliter non potenti viuere, congregatio mutua; erit haud dubiè congregationi procul à lege subitò peritura, lex summè necessaria: at legibus diuina authoritas pariter necessaria est, nè vel negligentiâ obsolescant, nec fraude & violentiâ confringantur; cui quidem diuinæ comparandæ authoritati, tùm sanctimoniâ vitæ, tùm pœnâ supra humanas vitas formidandâ necessaria fuit. Si enim diuina prouidentia

Osiris, Isis, Horus, Typho in Mundo politico quid.

Rex omnibus sui Regni rebus adesse debet.

Concordia regnorum vnde.

Dissidia regnorũ vnde.

Ægyptij ante consultationes Deos sacrificijs placabant.

Plato.

Prouidentiæ Dei argumentum.

Leges necessariæ hominũ societatibus.

sin-

ſingulis elementorum, plantarum, animalium, membrorum vſibus neceſſaria proſpexit; multò diligentiùs per prouidentiam animalium ſpeciei diuinitatis quadantenus participi, in ſanciendis legibus ſaluti hominum tantopere neceſſarijs, deeſſe non debuit. Nam vt rectè Plato dicit: *Nullus Princeps iuſtam Ciuitatis nauem quolibet turbine, procellis, & periculis innumeris agitatam, abſq; cœleſti flamine ad portum vſq; perducere poteſt*. Deus ergo O.M. tùm occultis animarum inſpirationibus, tùm miraculis manifeſtis, quoties neceſſitas exigit, & reuelat myſteria legum, & ſancit palam atq; promulgat, tanquam legum exordium primum, & vltimus earundem finis; ſine quo res humanas publicas, nec rectè componi poſſe, nec compoſitas durare, certum eſt. Hinc tanto ſtudio legum Authorem in hoc præſenti Obeliſco, quà ritibus, quà cœremonijs imitari, diuinumque cultum tam impenſè curare ſtudent, vt in decurſu interpretationis videbitur. Atque hæc eſt ſumma in hac Mercuriali columna contentorum. Nihil porrò reſtat, niſi vt difficillimi, atque perquàm ardui argumenti aleam cum bono Deo ſubeamus.

Plato. — Deus leges dat hominibus.

CAPVT III.

Nota ad Lectorem de interpretationis ſtatuendæ ratione.

ORdimur tandem cum bono Deo Obeliſcorum interpretationem, quorum gratia tanti operis molem & appatatum conſtruximus. Et vt debitam in eo methodum ſeruemus, ab ijs inchoabimus, qui veterum Authorum monumentis ſummam famam conſecuti ſunt, cuiuſmodi primo meritò loco ſeſe offert Obeliſcus Lateranenſis; in cuius interpretatione forſan in Ariſtarchos quoſdam incurram, qui ſeuerioribus obelis me configent, vel ex hoc capite, quòd non omnia & ſingula ſuis authoritatibus fusè ſtabilierim. Sed non vereor moroſorum hominum inſolentiam, cùm eum, qui difficiles & inacceſſos hoſce adytus cognôrit, de difficultatibus Dei gratia ſuperatis gratias debitas habiturum potiùs, quàm Authorem inſcitiæ condemnaturum eſſe confidam. Eſt hic Obeliſcus tot tamque obſtruſis rebus refertus, vt ſi ſingula fusè deducere voluiſſem, Tomus ingens & vaſtus ad ea cōprehendenda non ſuffeciſſet; quod tametſi, ſi temporis ratio permiſiſſet, non mihi fuiſſet difficile, quia tamen futurum videbam, ex tanta Authoritatum coaceruatione, interpretationis filum ita intricari, ita confuſum reddi, vt qui poſteriora legerit, priorum connexum neutiquam ſit percepturus, atque adeo tædio nimio à lectione veriùs alienari, quàm allici Lectores poſſe; ideo rebus maturè ponderatis conſultiùs viſum eſt, tantam rerum, quæ in hoc præſenti Obeliſco continentur, farraginem ſuccinctè & breuiter explicare, vt ſic rerum in eo tractandarum connexio Lectoris animo ſinceriùs ſeſe ingereret, filumque non interruptum, rebus ordine diſpoſitis, ſine impedimento & perturbatione intellectum Lectoris dirigeret; quod in magna authoritatum coaceruatione ἀδύνατον eſſe videbam. Et cùm hieroglyphica ſæpiſſimè ca-

Interpretatio nis Obeliſcorum ratio. — Rameſſæi Obeliſci interpretatio difficilis ob res obſcuriſſimas quas continet. — Obeliſci Rameſſæi interpretandi ratio

eadem occurrant, satiùs ea statim in principio explicare, & authoritatibus congruis stabilire visum fuit, nè in interpretationis decursu eorundem comprobationem toties repetere cogeremur. Nè tamen ea pro libitu explicasse viderer, vbique ferè loca & authoritates tùm Obelisci Pamphilij, tùm præcedentium Tomorum, vbi proposita symbola exactè exposuimus, allegandas duxi; vt si rationis cuiuspiam symboli cognoscendi desiderium quempiam incederet, locum vbi id expositum sit, reperire possit; si quæ verò alibi non exposita symbola occurrerint, ea semper congruis adiunctis authoritatibus explicare & stabilire contendimus. Quod dum facimus, DEVM Opt. Max. luminis supremi datorem, obnixè exoramus, vt ingenij nostri tenebras discutiat, in arduis adsit, vt quæ ad diuini nominis ipsius gloriam fieri posse cogitauimus, ea cum sperato fructu exhibeamus.

PRAELVSIO.

Qua nonnulla ad meliorem rerum in Obelisco tractandarum notitiam præmittuntur.

Ovalis figura in Obelisco Rameßeo. Sacra tabula hieroglyphica

OCcurrit sæpe sæpius in Obelisco præsente figura oualis, hoc quo vides hieroglyphicorum apparatu instructa; quam nos sacram tabulam appellare consueuimus. Erat autem sacra tabula certorum hieroglyphicorum complexus quidam, magnæ efficaciæ & virtutis, eò quòd eius vsu Numina non aliâ meliori ratione, quàm hoc vel simili, conciliari posse sibi persuaderent. Erant autem huiusmodi tabulæ pro argumentorum, quibus Obelisci insigniebantur, diuersitate differentes. Et dicuntur sacræ tabulæ, eò quòd vt plurimùm ex Obeliscis excerptæ, separatis tabulis aut ligneis, aut lapideis in vsum prophylacticorum inciderentur. Sed quid præsens hoc ouatum schema sibi velit, aperiamus.

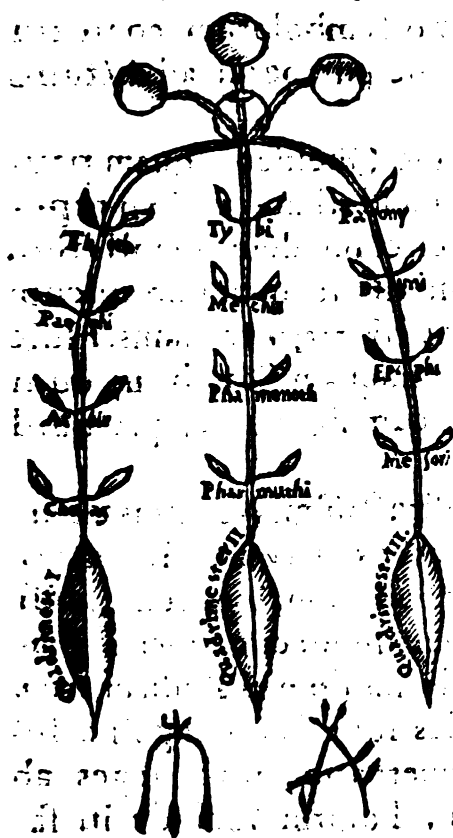
Ouatæ figuræ Interpretatio.

Ponitur primò intus Ibis supra gnomonem seu normam, seu parastatam mechanicam, in Alpha literæ formam transformatam; huic adiungitur iam incuruus baculus, nunc vncinus, modò pala agricultoria; quibus subiungitur triplex ramus inuersus cum tribus terminis, loco quorum vt plurimùm ponitur figura Scarabæi, subinde etiam omittitur, vt in col. 1. è regione O & P videtur. Quorum quidem Idealis sensus ita se habet. *Hermes seu Mercurius-Agathodæmon Literarum, Arithmeticæ, Geometriæ, & Mechanicæ inuentor, partitionis anni in duodecim signa & menses Author; primus Ægypti Legislator.* Sunt enim rerum memoratarnm inuentiones ad Rempub. rectè beatèque administrandam cumprimis necessariæ, cùm Regna vt consistant, nec literis, nec scientijs & artibus, nec legibus carere possint, aut debeant; adeoq; rectè Ibis seu Hermes insistit gnomoni, primò quia, teste Plutarcho, Agathodæmon est, quod figura gnomonis ex A & Δ composita sat demonstrat, vt alibi fusè dictum fuit: secundò quia

Leges & scientiæ necessariæ ad regnorum conseruationem. Hermes cur gnomoni insistat.

Plutarchus.

quia gnomon primam in Alphabeto literam notat, cuius, vti & omnium aliarum literarum, inuentrix fuit Ibis, id est, Mercurius: tertiò quia gnomon hic geometricum instrumentum est, ad rectè aptèque singula dimetienda, distribuendaque inuentum; est enim Πάντων τῶν μέτρων ἀρχὴ [illegible], vti rectè Plutarchus docet. Exprimit & hic gnomon instrumentum mechanicum, lapidibus extollendis in altum accommodatum, quem Tollenonem vocant mechanici; cuius authorem Hermetem facit in suis Mechanicis Hero Byzantinus. Vides igitur, quare Ægyptij Ibidem in hoc schemate supra gnomonem, variorum ab Hermete inuentorum symbolum, posuerint. Hermetem quoque in figuram Ibidis transformatum, sub huius A figura primùm comparuisse in Ægypto, multaq; & varia docuisse, in Alphabeto mystico ostensum fuit in præcedentibus adducto. Figuræ A adiungitur baculus incuruus, vel lituus. Vbi notandum, esse in Ægypto, vti Theophrastus docet, certum quoddam arundinis genus, quod & ob leuitatem modò loco baculi superiùs artificiosè incuruati, modò ob concauitatem emedullatam loco litui in sacris vsurpabant. Atque hoc hieroglyphico symbolo nihil ferè frequentiùs & vsitatiùs occurrit. Et per baculum quidem superiùs incuruum, absolutum Numinum in inferiora influentium dominium, & summam, quam per hunc influxum rebus inducebant, symmetriam harmonicam indicabant; Quod aptè sanè per hunc arundineum canalem suprà versus inferiora incuruatum exprimebant. Hinc passim hunc baculum fistularem, vti & normam manibus Hori insertum videas, vti in tabula Bembina exposuimus; vt ostenderent, Horum symmetriæ & harmoniæ totius Vniuersi Authorem. Verùm hoc vberiùs in loco citato expositum vide. Hanc eandem ob causam, hunc baculum fistularem Hermanubi apponūt, vt eum esse totius numeri, ponderis, mensuræ, ac musicæ authorem occultè innuerent. Quoniam verò nihil in humanis rebus ritè constitui potest sine temporis exacta distributione; hinc perseæ ramum triplicem inuersum, in quorum vnoquoque quatuor folia, supponunt. Et perseæ quidem ramus Hermeti, Isi, & Osiri sacer erat, vti in Obelisco Pamphilio fol. 364 ostendimus; singulique quaterno foliorum ambitu conspicui, quibus tempus anni in tres partes, Veris, Æstatis, & Hyemis diuisum, quarum singulæ in quatuor menses pariter diuisæ, totius anni decursum signabant. Triplex erat, quia tribus anni totius moderatoribus Isi, Osiri, Mercurio consecrabatur, id est, Soli, Lunæ, Mercurio; Solis enim ac Lunæ motu per duodecim cœli domicilia, annuo spatio facto, omnia

Gnomon instrumentum geometricũ & mechanicũ

Lituus seu baculus incuruus.

Theophrastus

Horus cum lituo quid significet.

Perseæ ramus triplex inuersus.

omnia conficiuntur; & Mercurio quoque, quæ est ratio dirigens omnia ad finem suum; vnde perseæ folia linguæ, & fructus cordis figuram obtinent, quâ sapientia Mercurij in legibus tùm naturæ dirigendis, tùm politico Mundo imponendis apposité notatur. Cuius diuisionis Authorem Diodorus Hermetem fuisse refert. Quo aptè insinuabatur, omnes naturalium, humanarumque rerum actiones operationesque tempori substare, in quo sub terminis præfixis, totius naturæ, & politici Mundi leges veluti in cardine quodam versantur. Ramis autem perseæ notatur, quia, Theophrasto Authore, persea singulis tribus anni portionibus nouos & nouos fructus profert, virore perpetuo gaudens. Verùm de hoc symbolo fusissimè tractatum vide in Obelisco Pamphilio fol. 363. Sequuntur tres termini; quibus primò tripartitum anni tempus, quod à supremi Mundi legibus constituitur, indicatur; de quibus fusè in Obelisco Pamphilio fol. 425. In politico verò Mundo hi tres termini leges indicant ad superioris Mundi leges constitutas. Hinc leges eædem Ægyptiacâ voce & leges, & termini vocantur; cuius ratio erat, totius Ægypti frequentibus terminis, ob Nili omnia confundentis inundationem, diuisio, vt hoc pacto per terminos, veluti positiuas quasdam leges, vnicuique quod suum erat, exactâ iustitiæ mensurâ distribueretur; erantque termini eandem ob causam sacri Mercurio, vt vel hinc originem Hermarum agnoscas, quæ erant quadrangulæ statuæ Mercurij, quæ loco terminorum in agris poni solebant, de quibus vide fol. 392. primi Tomi Oedipi. Hemycicla verò facies semper superioris terræ faciem siue Horizontem notat.

Diodorus.

Theophrastus

Termini tres in Obelisco Rameßæo significant leges.

Termini Mercurio sacri.

Ex his, ni fallor, luculenter patet cur tanto in honore hanc sacratâ tabulam Hermeticam habuerint Ægyptij, quia mysticè omnia Hermetis in humanum genus collata beneficia abditissimo symbolorum contextu signat, ac proinde summæ virtutis & efficaciæ esse putabatur ad dictum Numen propitiandum, attrahendumque.

Sacra tabula Hermetica in honore apud Ægyptios.

Occurrit & alia quædam tabula sacra in hoc Obelisco, quam paucis describendam duxi, nè postea cùm in eam inciderimus, eadem repetere cogamur. In ouata figura primò ponitur circulus, deinde muri duo- cim, aut septem, aut quatuor apicibus spectabilis figura, quam ab apicum numero iam δωδεκάπυργον, modò ἑπτάπυργον, nunc τετράπυργον vocamus. Huic supponitur subinde solius Scarabæi figura, nonnunquam Scarabæus cum tribus terminis, aliquando cum Nilometrio, aut cum figura A; quæ quid indicent, aperiam.

Sacra tabula alia in Obelisco Rameßæo

Sphæra indicat supremi, inuisibilis, & abstractissimi Numinis essentiam, vt in Hierogrammatismo circuli docuimus; ex qua omnia in omnes Mundos bona profluunt, & veluti ex centro quodam incomprehensibili emanant. Sequens figura muri δωδεκάπυργος siue duodecim apicum primò notat duodecim cœli mansiones, siue duodecim domus Zodiaci, quæ Siderei Mundi arces dicuntur, quarum custodes sunt Genij singuli à supremo Numine deputati, quibus totius anni gubernatio, iuxta leges ab Authore naturæ ipsis præscriptas, committitur. Ponitur subinde in sacra

Sacra tabula explicatur.

Murus δωδεκάπυργος,

cra tabula figura ἑβδόμπυργος, quo ſeptem planetarum arx & propugnaculum præſidibus ſuis inſtructum innuitur. Eſt interdum τετράπυργος, quo quatuor elementorum regnum indicatur. His itaque tribus propugnaculis, cùm vniuerſa natura contra noxias poteſtates defendatur, aptè ſanè eam muri figura πολυπύργου expreſſerunt. Quemadmodum enim ſupremum Numen primò in duodecim Siderei Mundi virtutes & poteſtates, ſic iſtæ in heptapyrgi regnum influunt, & vtrique in elementarem quadripartitum Mundum; ex qua vnione, & perpetua influxus mutui communicatione, vniuerſa Mundi machina vt conſeruetur, neceſſe eſt. Ad leges itaque horum trium, Siderei, & Elementaris Mundi propugnaculorum, Ægyptij veluti ad exemplar quoddam conuerſi, ſuam politicam diſponebant, vti iam docemus.

Murus ἑβδόμπυργος, Murus τετράπυργος,

Ægyptij itaque expreſſuri regnum, aut vrbem, muri figuram ponebant, duodecim, vel ſeptem, vel quatuor apicibus diſtinctam, quæ per totidem veluti coronæ radios quoſdam in figura expreſſos indicantur; atque hanc figuram frequentiſſimè in ſubiecto ponunt Obeliſco. Per murum δωδεκάπυργον, ſiue duodecim turrium, aut apicum, indicant analogiam ad dodecapyrgon cœleſte, tùm idealis Mundi, tùm Zodiaci in Sidereo Mundo, duodecim manſionibus veluti diſtincti; per murum heptapyrgum ſiue ſeptem turrium, ſeptem planetarum manſiones, ad quarum ideam Reſpublica inſtituenda; per murum tetrapyrgum quatuor Elementorum Regiones, quæ ſunt veluti exemplar quoddam, iuxta quod Reſpubl. gubernanda ſit. Quemadmodum enim duodecim Zodiaci manſiones varijs differentibuſque proprietatibus inſtructas vnus Sol perluſtrat, & ad vnionem in Mundo conſeruandam animat; ita & Princeps in Regno ſuo maximâ curâ diuerſorum populorum ingenia, eorumque diuerſitate diſcrepantium animos in vnitatem & concordiam animare debet. Haud ſecùs de heptapyrgo, & tetrapyrgo ratiocinandum eſt. Quæ omnia adeo appoſitè Plato Dialogo 5 de legibus demonſtrat, vt ad huiuſmodi hieroglyphica reſpexiſſe videatur. Nam ex Ægyptiorum doctrina Vrbem regiam in medio regionis ponendam præſcribit, quam & in duodecim partes diuidendam cenſet, totamque ſimiliter regionem. Sed audiamus Platonem hoc loco prorſùs Αἰγυπτιάζοντα, cùm inquit: Τὸ μὲν δὴ μετὰ τοῦτο, πρῶτον μὲν τὴν πόλιν ἱδρῦσθαι δεῖ τῆς χώρας ὅτι μάλιστα ἐν μέσῳ, καὶ τἄλλα ὅσα πρόσφορα πόλει τῶν ὑπαρχόντων ἔχοντα τόπον ἐκλεξάμενον ἃ νοῆσαί τε καὶ εἰπεῖν οὐδὲν χαλεπόν· μετὰ δὲ ταῦτα μέρη δώδεκα διελέσθαι, θέμενον ἑστίας πρῶτον καὶ Διὸς καὶ Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ἀκρόπολιν ὀνομάζοντα, κύκλον περιβάλλοντα, ἀφ' οὗ τὰ δώδεκα μέρη τέμνειν τήν τε πόλιν αὐτὴν καὶ πᾶσαν τὴν χώραν. Id eſt, *Poſtea Vrbs primùm in medio regionis maximè condatur, delecto in loco, qui cæteras quoque opportunitates complectatur, quas & concipere & deſignare minimè difficile eſt; deinde in partes duodecim diſtributio fiat, vt Veſta prima Ioniq; atque Mineruæ conſecretur, & illa vrbis pars Arx nuncupetur, & ſepto diligenter muniatur. Et ex eo vrbem & regionem in duodecim partes diſtribuant.* Et paulò poſt: Νεμάσθαι δὲ δεῖ καὶ τοὺς ἄνδρας δώδεκα μέρη, τῆς ἄλλης οὐσίας εἰς ἴσα ὅτι μάλιστα τὰ δώδεκα μέρη συνταξάμενον ἀπογραφῆς πάντων γενομένης, καὶ δὴ τὰ μετὰ τοῦτο δώδεκα Θεοῖς δώδεκα κλήρους θέντας, ἐπονομάσαι καὶ καθιερῶσαι τὸ λαχὸν μέρος

Muri figura ſignificat regnum, aut ciuitatem in Obeliſcis.

Murus duodecim, ſeptem quatuor apicum quid ſignificet.

Plato. Vrbs regia qualis ex Platone eſſe debeat.

Plato.

ρος ἑκάστῳ τῷ θεῷ καὶ φύλην αὐτὴν ἐπωνομάζειν. τέμνειν δὲ αὖ καὶ τὰ καὶ τὰ τῆς πόλεως δώδεκα τμήματα τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ καὶ τὴν ἄλλην χώραν διενείμαμεν καὶ δύο νέμειν ἕκαστον οἰκήσεις τὴν δὲ ἐγγὺς τοῦ μέσου, καὶ τὴν τῶν ἐσχάτων· καὶ τὴν μὲν κατοίκισιν οὕτω τέλος ἔχειν. Id est, *Vici praterea in 12 partes erunt distribuendi, sicuti & cæteræ ciuium facultates; vt ex 12 partium constitutione cursuum lustrationes commodiùs peragi possint. Duodecim quoque partes duodecim Dijs erunt deinceps attribuendæ; & vnaquæque pars ex eius Dei nomine, cui illa obtigerit, erit nuncupanda; vt Tribus ipsa sit suo & tutelari Deo cognominis; sed & duodecim vrbis membra, sicuti in reliqua regione factum est, singulatim in duas habitationes fuerint diuidenda, quarum vna circa medium sit, altera circa extremum; & habitationis quidem ordo & ratio hunc in modum conformetur.* Atque hæc est ciuitatis & regionis alicuius ad supernas ideas constituendæ ratio, quam Plato fundandam censuit. Sed cur in partes duodecim? vt intelligas molem tantam, tamque laboriosam Vniuersi ipsius auxilio indigere, quo est in sphœras duodecim distributum; eodem prorsùs modo ciuitatem aut regnum terrestre ad imaginem Regni cœlestis esse gerendum; cœlestis autem Ciuitas, inquit Plato, in signa duodecim, quasi in duodecim tribus est distributa; nec abs re Dijs duodecim, vti Ægyptij suum Regnum, ita Græci suum suis duodecim Dijs, qui duodecim signis præessent, consecrarunt, imò verò sex Dij, sexque Deæ, quorum nomina sunt:

Iuno, Vesta, Minerua, Ceres, Diana, Venusque,
Mars, Hermes, Nephtun, Vulcanus, Osiris, Apollo.

Præpone iam singulis singula, membris quidem nostris signa, signis præterea Deos; & intelliges per hæc, ciuitatem aut regnum totum non aliter vnum ex ciuibus & incolis, quàm vnum corpus ex multis membris esse debere; alia verò Numina masculina, alia fœminina dici, vt cognoscas, & quæ ad materiam passionesque, & quæ ad formas actionesque, pertineant, à Superis gubernari. Verùm cur Plato præcipuam vrbis arcem Vestæ, Ioui, & Palladi dat? vt intelligas, in diuinis tres omniũ fontes existere. Vestam quidem essendi fontem, Iouem viuendi, & Palladem intelligendi; atq; in his omnibus auxilium à Superis obtinendum. Quæ omnia ex Ægyptiorum disciplina profluxisse, in sequentibus aperietur. Quæ enim Græci per trinam Numinum Vestæ, Iouis, & Palladis assistentiam, ea Ægyptij Isi, Horo, & Osiri indigitabant; his enim omnia gubernari docebant. Hinc mysticè tres terminos, tres circulos, tres vrnas, tres secures, tres pennas, & similia dedicabant; leges cœlestes & terrestres, per terminos; potestatem trinam diuinam in omnia, per tres circulos; per vrnas, in humidam substantiam dominium; per pennas, per omnia & in omnia penetrationem significantes. Sequitur murum polypyrgum Scarabæus, Regis fortitudine mascula inclyti symbolum; qualem Osirim fuisse Diodorus describit; de quo cùm amplissimè in Hierogrammatismo Scarabæi Obelisc. Pamphil. disseruerimus, eò Lectorem remittimus.

Tres termini circuli, vrnæ, secures, pennæ.

Scarabæus quid?

Est

Est itaque hæc sacra tabula nihil aliud, nisi Idea quædam politiæ Cælestium Numinum, iuxta quam inferiorem politicum Mundum, vt subsistere posit, instituendum indigitant. Nam vt rectè Plato Dial. 11. de legibus ostendit, Lex omnis humana à Deo adinuenta & constituta est, eam seruantibus præmium, præuaricantibus verò pœnam proportionatam statuens. Est enim Deus totius Mundi artifex, totumque in seipso complectitur, ideoque inspicit singula, nè quis confidat præuaricando posse latere; perque omnia circumuoluitur, nè quis speret, manus eius post delictum subterfugere posse; est enim omnium legum fundator, *Recta* (verba Platonis sunt) *definiens, & peragens*, id est, rectâ quâdam regulâ determinat singula. Et primò quidem singulis naturæ suæ modum, quæ, qualia, quot, quantaque sint, & vbi, & quando, & quomodo moueantur; deinde animis quid agendum sit, quidque cauendum, determinat; quam quidem determinationem legem esse constat rerum omnium penes Deum omnium authorem, eamque eodem actu ab ipso Deo sanciri, quo & omnia ab eo intelliguntur, & fiunt, actu scilicet circulari; quem Timæus ait esse diuinæ Intelligentiæ naturalem ex seipsa videlicet seipsum respicienti, seque respiciendo omnia semper conspicienti. Forsan verò vltra circularem motum Deo internum subinsinuat motum quoque rectum, rerum à Deo processum, Deique per res omnes influxum, ideo recta, dixit, definit, & peragit; & motum rectum à circulari pendere signauit, quo & perspicaciter seruatores legis, præuaricatoresque discernantur, & efficaciter quid potissimùm debeatur cuique, decernatur. Quod quidem iudicium, quoniam potenter & discernit, & decernit, ineuitabilis sequitur peccatorum vltio, & obseruantium præmium. Obseruatio autem legis in hoc consistit, vt subditus perfectè se Deo similem reddat, similem, inquam, per temperantiæ puritatem, quâ tanquam regulâ & amussi omnia sua metiatur; siquidem mensura, quod & Pythagoras dicit, omnium optima iudicatur, simillimumq; Deo efficit animum; quæ est mensura omnium, præcipuè nobis, qui videlicet eatenus vel prosequi, vel fugere debemus singula, quatenus diuinæ Menti, voluntatique vel congrua, vel dissona censentur. Hinc illud in Platonis epistola, *Sapienti quidem viro Deus lex est, insipienti verò libido*. Quæ omnia pulchrè exhibentur in sacra tabula, vbi oualis figura Mundum denotat, architectonicum diuinæ Mentis intellectum Ibi gnomoni insistens; huius enim dispositione omnia quæ in Mundo sunt, symmetriam & proportionem exactissimam acquirunt, harmonicamque constructionem per baculum fistularem indicatam, singula consequuntur. Hic vitam, mensuram, operationumque efficaciam largitur influxiuam, polypyrgis cœlestibus, eorumque præsidibus munimen & custodiam; ad quam inferioris Mundi legislator intellectus, per Scarabæum & tres terminos indicatus, in omnibus actionibus respicere debet, ijs suffulciri, nè in actionibus humanis ex se cœteroquin oppidò fallacibus, errorum incurrat præcipitium. Sed hæc alibi fusiùs ex Platone prosecuti sumus, qui & apertè dicit, se ex Antiquorum hæc monumentis extraxisse, quibus aliud non videtur indicasse,

Plato.

Lex omnis humana à Deo ex Platone.

Platonis de Deo legifero sententia.

Legis obseruatio consistit in eo, vt subditos Deo reddat similes.

Plato.

Sacræ tabulæ significata.

ſe, niſi Hermeticam & Orphaicam doctrinam, quæ, vti in Sphynge Myſtagoga demonſtrauimus, exacte hæc omnia continet. Si enim Orphaicos de Ioue, de lege, de iudicio, de iuſtitia & Nemeſi hymnos legeris; hæc ad verbum omnia inuenies. Sed hæc de maximè in hoc Obeliſco hieroglyphicis Schematis obuijs, dicta ſufficiant.

CAPVT IV.

De inſcriptione, & diuiſione Obeliſci.

PRAELVSIO.

Obeliſci Rameſſæi diuiſio.

OBeliſcus hic præſens quatuor habet latera, iuxta quadripartitam Mundi partem diſpoſita, quorum vnumquodque in tres denuò columnas diſtinguitur. Hanc diuiſionem præcedit inſcriptio tribus loculamentis contenta, quorum duo A & B in pyramidio, tertium C, in principio columnæ continetur; eſtque in omnibus Obeliſci lateribus eadem, hanc ob cauſam, vt Authores Obeliſci, ex omnibus Mundi partibus ſtatim in oculos incurrerent, & ad doctrinam in eo Deorum immortalium beneficio traditam ſummo ſtudio ſeruandam animarentur.

Inſcriptio ſeu Epigraphe tribus loculamentis contenta.

Prima inſcriptionis Obeliſci Rameſſæi pars.

Prima inſcriptio immediatè ſub apice pyramidij ſub A, figura ouali concluſa tenetur, hoc ſymbolorum apparatu. Ibis inſidet gnomoni in formam literæ ⦣ compoſito, cui figura formam muri referens ſupponitur, & è regione huius baculus curuus; quibus tres limites, vnà cum Scarabæo, ſubiunguntur; quibus quidem ſymbolis nihil aliud indicatur, niſi Mercurius Agathodæmon potens dominator, & politicarum legum conditor, hieroglyphicæ doctrinæ inſtitutor, ex cuius libris columna hæc extracta fuit & concinnata. Sed hoc ita eſſe, iam omni ſtudio nobis ſtabilire incumbit.

Ibis Mercurium ſignificat.

Ibis Mercurium ſignificare, innumeris huius Operis locis oſtenſum fuit, & in Hierogrammatiſmo Ibidis Obeliſci Pamphilij id copioſis authoritatibus demonſtratum. Mercurius ſiquidem ſub Ibidis forma hominibus comparere, varijſq; corporis geſtibus, variarum rerum inuentionem edocere putabatur; vnde iſtiuſmodi animal ſacrum Mercurio ab omnibus habebatur. Certè Plato in Protagora apertè dicit, ſub Mercurij nomine genus humanum leges primùm accepiſſe. Vide Horum l. 1. c. 10. in fine, & c. 36. Plutarchum de Oſiride & Iſide, & Alphabetum Ægyptiorum myſticum ſuprà exhibitum. Horus: Καρδίαν βουλόμενοι γράφειν, ἶβιν ζωγραφοῦσι, τὸ γὰρ ζῶον Ἑρμῇ ᾠκείωται, πάσης καρδίας καὶ λογισμοῦ δεσπότῃ. ἐπεὶ καὶ ἡ ἶβις αὐτὴ καθ' αὑτὴν τῇ καρδίᾳ ἐστὶν ἐμφερής, περὶ ἧς λόγος ἐστὶ πλεῖστος παρ' Αἰγυπτίοις φερόμενος. *Cor volentes indicare, Ibin pingunt, quod quidem animal Mercurio attributum, ac dicatum eſt, cordis omniſque rationis præſidi & moderatori; nam & Ibis per ſe magna ex parte cordi ſimilis eſt, de qua plurimi apud Ægyptios agitantur ſermones.* Sedet ſupra gnomonem in hieralphan transformatum. Et

Plato. Horus. Plutarchus.

Ibis gnomoni inſidens.

Alpha

Alpha quidem A ex Δ & A compositum Agathodæmonem notare, in Alphabeto mystico, & alibi ostendimus; cuiusmodi ipse ab omnibus Ægyptijs existimabatur. In formam gnomonis adaptatur, vt ostenderent eum omnis iustitiæ, quâ actiones humanæ vnicè diriguntur, authorem esse, & potissimùm hanc in politica rerum administratione, quæ per symbolum in muri formam concinnatum aptè notatur, prorsùs necessariam esse. Quia verò hæc sine viribus & potentia administrare non potest, hinc appositè ipsi è regione baculus curuus, potentiæ dominijque in inferiora symbolum, adiungitur; infra quæ tres limites cum Scarabæo ponuntur. Per limites tres indicatur ratio archetypi intellectus, quo non secùs ac Sol, in triplicem Mundum, Intellectualem, Sidereum, & Elementarem, agit; ita inquam Sol politicus, qui est in archetypo intellectu Legislator, & aptè per Scarabæum exprimitur, in triplicis generis homines, in seipsum, in Optimates, & populum agere debet, vim suam, quâ Mundi corpus vnicè sustentatur, exerendo. Nam vt Porphyrius loquitur lib. de abstin. Αἰγύπτιοι δὲ ἐσέφθησαν τὸν κάνθαρον, ὡς εἰκόνα ἡλίου ἔμψυχον. *Ægyptij colebant Scarabæum sicut viuam Solis imaginem.* Quod symbolum non tantùm Soli huic sensibili, sed & Archetypo, & ex quo emanauit, Politico Soli secundùm quandam analogiam attribui debet. Accedit quòd idem Scarabæus significatione ad mores translata idem, teste Horo lib. 1. cap. 10. quod patrem, & masculam virtutem notet, quæ Regno administrando vnicè necessaria est; quâ paterno affectu, & bellicâ fortitudine Rex omnia Regno aduersa amolitur. Hinc Ælianus l. 10. c. 15. & Plutarchus libro de Osir. & Iside apertè docent, Viris bellicosis sculpturam annuli Scarabæum fuisse, quòd maribus vniuersis pro patria pugnandum sit; quemadmodum Mercurium Ægyptij, non solùm Legislatorem, sed & summum Numen tutelare, & Agathodæmonem, à cuius proinde cultu & veneratione totius salus Ægypti dependeret, præstare putabant. Hinc epigraphe seu inscriptio præsens non incongruè Mercurio fiebat, ijs symbolis adornata, quæ & diuinas Mercurij virtutes exhiberet, & vnà eundem ad Ægyptum fidei suæ commissam defendendam, hoc veluti potentissimo quodam periammate sollicitaret.

Baculus curuus dominij signum.

Scarabæus Solis symbolum.

Horus.

Aelianus. Plutarchus.

Scarabæus sculptus in annulo quid significarit.

Secundum spacium in singulis pyramidij lateribus duorum hominum figuras mitratas, & lineis amiculis indutas exhibet, qui inter se de magni momenti negotijs tractare videntur. Certè hos Sacerdotes esse Ægyptiorum, ex Apuleio & Plutarcho liquet, quos mitrato vertice conspicuos fuisse, & lineis tunicis vsos, apertè docent, hic in Isi & Osiri, ille in sua Metamorphosi. Erat autem, vti Eucherius asserit, κίδαρις pileus Sacerdotalis ex bysso, quem nonnulli tiaram, quidam etiam mitram vocant. Atque hanc sapientiæ symbolum fuisse, Author est Hesychius Hierosolymitanus, eò quòd in cerebro sapientiæ organum esset à natura constitutum. Quo quidem Sacerdotes, vtpote ad regni administrationem electos, perpetuò & vnicè sapientiæ studio vacare debere, ostendebatur; lineis, non laneis vestimentis indutos, quòd hæc ex lana excrementitia animalium superfluitate, Sacerdotum puritati contraria, originem

Secunda inscriptionis Obelisci Ramessæi pars.

Apuleius. Plutarchus. Sacerdotes Ægyptij mitrati.

Eucherius.

Cidaris seu mitra Sacerdotalis sapientiæ signum.

Lineum amiculum Sacerdotis Ægyptij puritatis symbolum.

nem sumerent; illa vero ex lino, quod benefica matre tellure, immediatè pullularet primò florem cæruleum ætheris colori similem, deinde thyrsum, qui variè præparatus tandem telam suppeditaret, vestibus Sacerdotalibus conficiendis, teste Plutarcho & Porphyrio, conuenientissimam; hæc enim amicula candoris & eximiæ puritatis, quæ in Sacerdotibus perpetuò Deorum consortio gaudentibus, elucere debebat, symbolum erant. Sacerdotes itaq; dictos duos mitratos exprimere nullum dubium est ei, qui quæ de habitu Sacerdotum in primo Tomo differuimus rectè perceperit. Imò verisimile est, vti & Michaël Mercatus putat, has Sacerdotum figuras Sothin & Ramessem filium eius, Reges & Sacerdotes Ægypti, exprimere: hi enim primi fuerunt, qui post cladem omnibus seculis memorandam, Deo per Mosen Pharaonicam contumaciam vindicante, per Ægyptiorum in mari rubro submersionem, ducentis ferè post annis, Regnum Ægyptium pristino splendori & magnificentiæ restituerunt. Nam continuò cum Sacerdotibus conuersabantur & ipsi Sacerdotes, librosque Hermeticos, quos vndique conquisitos apud se inæstimabilis thesauri loco habebant, summo studio ad auitæ religionis, quæ sub hieroglyphicis symbolis comprehendebantur, instauranda dogmata euoluerunt. Nam vt rectè Plato in libro de Regno ostendit, nullus apud Ægyptios ad Regni administrationem admittebatur, nisi Sacerdotis titulo gauderet; imò si quis ex alio genere Regnum vi vsurpasset, eum post Regni assumptionem sacris initiari oportebat, vt & Rex esset & Sacerdos. Nam, vt Platonis verbis vtar, *Sacerdotum & Vatum ratio magnanimitate, intelligentiâ, & claritate abundat, propter eorum, quæ tractant, magnificentiam*. Hinc, teste Plinio, collato studio & labore hi duo Reges & Sacerdotes primi fuerunt, qui octo Obeliscos, quos in Obelisco Pamphilio enumeramus, extruxerunt. Verùm Ramesses à Sothi patre suo apprimè instructus, aliquid sublimius animo voluens cùm prædicti Obelisci animi sui magnitudinem non adæquarent, maximum omnium hunc Obeliscum politicâ doctrinâ ad Regni salutem conseruandam necessariâ instructum, Thebis erexit. quæ ita se habere Plinius refert his verbis: *Postea*, inquit, *& alij Regum in supradicta Vrbe, Sothis quatuor numero quadragenum octonum cubitorum longitudine; Ramesses autem, quo regnante Ilium captum est, quadraginta cubitorum, idem digressus inde vbi Mneuidis Regia, posuit alium longitudine vndecenis pedibus, per latera cubitis quatuor; opus id fecisse dicuntur* 20000 *hominum*. Hæc quæ de Sothi patre, & Ramesse filio diximus, ita se habere, docet Manethon apud Africanum in fragmento Bibliothecæ Pereiscianæ. Σῶθις ἐβασίλευσεν ἔτη ξγ', ὃς ἤγειρε πολλὰς τὰς πυραμίδας. ὅστις καὶ κατόπτης εἰς Θεοὺς ἐγένετο, καὶ τὴν ἱερὰν συνέταξε γραφῆναι βίβλον, ἣν ὡς μέγα χρῆμα ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενος ἐκτησάμην. *Sothis* 63 *annis regnans, multas erexit pyramides* (intellige Obeliscos); *hic enim primus Deorum contemplator, de Dijs sapienter pronunciabat, & sacrum librum mandauit conscribi, quem veluti ingentis pretij rem in Ægypto existens possidebat*. Quæ omnia confirmat Abenephius Arabs, cuius verba vide in Obelisco Pamphilio in prolegomeno historiæ Obelisci. Cùm itaque Sothis & Ramesses, Reges & Sacerdotes Ægypti, vnicè

Michaël Mercatus.

Sothis & Ramessis figuræ in Obelisco Ramesseo.

Plato. Sacerdotes erant Reges & Reges Sacerdotes, apud Ægyptios.

Plinius.

Abenephius.

sacram

ſacram hieroglyphicorum doctrinam vnanimi conſenſu primi promoue-rint; veriſimile eſt, Rameſſem ad æternam rei memoriam ſe patremque in hoc præſente Obeliſco inſculpere voluiſſe, vt coniectis in hanc inuſitatam Obeliſci molem oculis, quantum ipſis deberent Ægyptij poſteri, perpetuâ recordationis gratitudine, animo reuoluerent.

Poſt hanc epigraphen primo loco in Obeliſco occurrit quadratum loculamentum ſignatum litera C, in quo figura capite mitrato conſpicua, & nuda, throno inſidens, aliam ante ſe genibus prouolutam extenſis brachijs in modum petentis & obſecrantis quidpiam, habet; cui benedictionem impertiri videtur; in muro verò variæ videntur ouatæ figuræ, quas ſacras tabulas nuncupamus; quæ quidem nihil aliud ſunt, quàm ſacra quædam amuleta ad Deos propitiandos conſtituta. Dicimus itaque, hoſce ſchematiſmos in quatuor Obeliſci faciebus prorſus eoſdem nihil aliud denotare, niſi primò quidem Mundum Genialem, eiuſque munimen veluti exemplar quoddam politices; ſecundò ipſum adytum Ægyptiorum, in quo Sacerdotes ijs, quos vides, ritibus & cæremonijs inaugurabantur; & eo quidem modo, quem exponemus.

Quadratum loculamentū litera C ſignatū in Obeliſco Rameſſæo.

Ritus quibus inaugurabātur Sacerdotes Ægyptij.

Primò Sacerdos ſupremus, cidari ſeu tiarâ, ſapientiæ ſymbolo conſpicuus, throno inſidebat, poteſtatis ſummæ ſymbolo, ſupremi Numinis Hemphta vices referens; hoc enim Numen in adyto, pari ſymbolorum apparatu effigiatum tenebant; quo indicabant, ſupremi huius Numinis in omnia rerum à ſe productarum genera ſupremum ius, abſolutiſſimum dominium, omniumque ſibi ſubditarum rerum neceſſariam dependentiam, ſine cuius concurſu & benigno influxu nihil ſubſiſtere poſſit: nudum exhibetur, quia id ab omni rerum materialium contagione longè remotiſſimum, nullius indigum, ſibiipſi ſolum ſufficiens eſt.

Hemphta ſupremum Numen.

Ab hoc Intellectualis Mundus Sidereus & Politicus, quicquid boni habet, ſecundùm analogiam quandam participat. Hinc Sacerdotes, vt actiones eorum huic ſupremo Numini conformiores eſſent, in adytis ſuis, ad ſupremi Numinis iam memorati ſimilitudinem, inaugurationes ſuas, cœteraque ſacra peragebant; quæ quidem nullam vim aut efficaciam obtinere ſibi perſuadebant, niſi analogo ſymbolorum apparatu peracta fuiſſent. Et vt operationes eorum in ſollicitatione Deorum maiorem vim haberent; ſacras quaſdam tabulas ijs hieroglyphicis, quæ maximè Numini, quod vrgebant, congruebant, adornatas, in adytis ponere ſolebant; quas tùm ex abdita ſacramentorum, quæ ibidem peragebantur, virtute, tùm Deorum particulari influxu, magnam vim acquirere putabant ad id, quod à Numine petebatur, impetrandum. Sed de arcana adytorum diſpoſitione vide fol. 393 primi Tomi, alijſque paſſim locis tùm Oedipi, tùm Obeliſci Pamphilij, quorum omnium opticas delineationes in tractatu de Mumijs Ægyptiacis exhibitas contemplare. His itaque præmiſſis, iam particularem Obeliſci interpretationem tandem bono aſpirante Numine auſpicemur.

§ I.

§ I.

Primæ Columnæ primi lateris Borealis interpretatio;

Latera singula Obelisci Rameffæi diuisa in ternas columnas.
Prima columna.

NOtandum itaque primò, singula huius Obelisci latera in ternas columnas, & separatas ab inuicem, diuisas esse; quarum prima, quæ denotatur Aspide ex globo emergente, & quæ flexu facto se Cruci ansatæ seu Tautico characteri insinuare videtur, & supremum in columna locum obtinet, exhibet nobis supremi Numinis Archetypum Mundum, è quo exiens in vniuersas entium classes, ea animat, viuificat, conseruat.

Secunda columna.
Tertia Columna.

Secunda columna Accipitre denotatur, quo Sidereus Mundus indicatur, cuius moderator Sol est, qui in subiectam sibi Elementaris Mundi œconomiam, virtutem ad Archetypi Numinis Ideam exerit. Tertiâ columnâ Sacerdotis figura præsignatâ, Mundus Politicus denotatur, quo Rex Sacerdos, ad vtriusque tùm Archetypi, tùm Siderei Mundi rationes Politicum Mundum, statumque rerum publicarum ordinat. Atque hæ tres figuræ, triplicem Mundum, Archetypum, Sidereum, & Politicum, referentes, in vnoquoque latere Obelisci primum locum, vnaquæque in appropriata sibi columna, obtinent, suntque veluti dicti triplicis Mundi quædam epigraphe.

Notandum secundò, cùm ob multitudinem figurarum, singulas literis suis distinguere non potuerimus, ad confusionem vitandam, nos in margine singula latera literis Alphabeti distinxisse, quæ tribus columnarum spacijs essent communes, sicque in singulis columnis figuræ parallelæ eandem literam respicerent. Quibus præmonitis, iam primam lateris Borealis columnam, cuius primum spacium D litera signatur, exponamus.

D

Aspis è globo emergens, & Cruci ansatæ se insinuans.

Prima figura in columna lateris A Borealis, è regione D, Aspis est è globo emergens, & Cruci ansatæ se veluti insinuans; quo supremum Numen archetypum notatur. E globo euoluitur Aspis, quia Deus è sphæræ diuinæ & interminabilis veluti centro quodam euolutus primò Mundo Angelico, deinde Sidereo, (qui duo Mundi aptè per duos circellos sphæræ impressos indicantur) se insinuans, ex hisce demum in Mundum inferiorem Hylæum seu Elementarem, qui per Crucem ansatam, seu Tauticum characterem pulchrè notatur, descendit; atque hinc denique sursum elatus suæ sphæræ restituitur; vt vel huc Virgilius allusisse videatur.

Virgilius.

Principio Cœlum, ac terras, camposque liquentes,
Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque astra,
Spiritus intus alit, totumque infusa per artus
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.

Aspidem autem hunc, supremum Numen esse, quod omnia virtute suâ per-

peruadat, expressè docet Horus l. 1. c. 2. *Mundum exprimere volentes, serpentem pingunt, qui suam ipsius caudam rodat, varijs interstinctum squamis; per squamas quidem stellas, quibus Cœlum Mundusque distinctus est, obscurè innuentes. Cæterùm hoc animal non secus ac terra grauissimum est, leuissimum autem ac maximè lubricum in morem aquæ. Insuper vt serpens quotannis pelle, simulque senio exuitur; sic & annus vertens, qui Mundi circumactu producitur, immutatione facta renouatur, ac veluti reiuuenescit. Quòd verò velut cibo, suo vtatur corpore, significat id, quæcunque Dei prouidentia in Mundo gignuntur, ea rursum in eadem resolui, & tanquam immutationem sumere.* Quo quidem symbolo non Mundum tantùm hunc sensibilem, sed & insensibilem archetypum, & intellectualem Geniorum, sidereum, & elementaram secundùm quandam analogiam expressisse videntur. Circulus quidem diuinæ Mentis motum ad extra denotat; aspis multiplici squamarum ordine distinctus, primò stellas in archetypo, quæ diuina attributa & perfectiones sunt, dein in Mundo intellectuali diuersos beatarũ Mentiũ exercitus, denique in sidereo astra, in elementari varias inferioris Mundi entium gradus rectè designat. Atque hæc omnia supremum Numen peruadens, vti suâ sapientiâ gubernat, sic eadem summa prouidentia conseruat. Quæ omnia fusè explicata vide in Obelisco Pamphilio fol. 370. Horus. Serpens caudam suam mordens.

Proximè ab Aspide in spacio D sequitur papilio Dracontomorphus cum thyrso papyraceo, quo Pantamorpham seu omniformem naturam, seu potentiam denotabant, in quam proximè & immediatè supremum Numen influit. Hanc Platonici animam Mundi, Ægyptij verò arcaniores fundum paternum vocant, ex tribus triadibus compositum, vt in tabula Bembina exposuimus; eò quòd per tres Mundorum triades insinuata omnibus vitam & motum tribuat. Quomodo autem, & cur Ægyptij huic papilioni, vilissimo animali, tot ac tantas excellentias & prærogatiuas attribuerint, amplè ostendimus in Obelisco Pamphilio fol. 500, quò Lectorem curiosum remittimus, nè semper eadem exscribere cogamur cum excessiuo Operis incremento. Adiunctum papilio habet papyraceum seu iunceum thyrsum, quo rerum necessariarum vbertas, quam in Mundorum memoratorum entia, pantamorpha natura ideis referta confert, notatur. vide cit. loc. Suprema itaque natura naturans primò se pantamorphæ huic naturæ communicat, quæ vim participatam transfert in inferiores Mundorum Horizontes, quos duo hemicycli infra papilionem positi, notant; virtutem Pantamorphæ participat Agathodæmon trium sectionum, vt Ægyptij vocant; & Agathodæmonem quidem notat figura Δ, vti in Alphabeto mystico & alibi varijs in locis docuimus; tres verò secures sequentes indicant trinam dicti Agathodæmonis potentiam, quâ, quidquid in triplici Mundo Typhonium seu Bebonium est, resectum extirpatur. Atque hoc ita esse, ostendit huius Agathodæmonis statua, oppidò frequenter inter hieroglyphicos schematismos obuia; quæ sub forma humana, oblongâ veste inuoluta, manu dextrâ gnomonem, sinistrâ securim tenet; quibus symbolis pulchrè sanè huius Agathodæmonis officium exprimitur, quod est, iniusta æquare, ἀνώτατ seu in-

D Papilio Dracontomorphus cum thyrso papyraceo.

Papyraceus seu iunceus thyrsus.

Agathodæmõ per literam Δ significatur.

Secures tres.

incompoſita ritè componere, ἄκρατον ad perfectam temperiem redigere; quæ quidem ſymbola in ſequentibus Syntag. de Canopis hieroglyphicis ampliùs deſcribimus. Græci certè Iouis Labradæi ſimulachro, non aliunde niſi ab Ægyptijs edocti, ſecurim, teſte Pauſania, adiecerunt; eſt enim Labris Lydorum linguâ nil aliud, niſi ſecuris, ac proinde optimo iure Labradæum, ab effectu videlicet, quo Mundum ſectis ſuperfluis & inutilibus expolit & exornat, appellandum cenſuerunt.

Iouis Labradæi ſimulachrum. Pauſanias.

Porrò Agathodæmoni potentis ſectionis coniunguntur Genij concordiæ, qui aptè, teſte Horo lib. 1. c. 8. per duas Cornices exprimuntur; quorum ope, reciſis omnibus malignis, Mundi in ſua proſperitate & incolumitate ſubſiſtunt & conſeruantur, ſalus & vita conceditur; quæ omnia indicantur per ſymbola inter E F contenta. Quoniam verò hæc felicitas & concordia diu conſeruari non poteſt, Numinibus ἀντιτέχνοις in diſſidiorum concitatione ſtrenuè inuigilantibus; hinc Ægyptij Momphtæi Numinis ſimulachrum, quod iuxta F ponitur, ſacro ritu conſecratum ἀντιτέχνοις Dæmonibus, qui aptè per Noctuam ſignificantur, opponere ſolent. Eſt autem in ſingulis Mundis Momphta idem, quod vis efficax, robuſta, vigilans, & prorſùs Martia, ſiue in Mundo Archetypo diuinæ Mentis; ſiue in Intellectuali eorum Geniorum, quos hypozocos ſiue ſuccinctos vocat Zoroaſter; ſiue in Mundo Sidereo Martij ſideris Præſidis; ſiue in Elementari, ignea ſeu Orimazæa vis, Arimaniæ; quam Noctua indicat, poteſtati ἀντιτέχνῳ: hâc enim omnis inimica Arimaniarum poteſtatum vis profligatur & perimitur: defertur enim per omnes Mundorum ſemitas, ſingula corroborando animandoque; vnde aptè eius defluxus exprimitur per baryn nauim, quæ ſub Noctua immediatè ponitur; ac proinde Ægyptij quotannis ſimulachrum huius barys per fluenta Nili, in terra verò trahæ impoſitum ſub incrementi Nilotici principium de ciuitate in ciuitatem, multis cœremonijs, vt Manethon refert, tranſportatum, tandem in Iſidis templo, iuxta ſtatuam eiuſdem collocabant; quæ omnia aptè exhibentur per baryn & Sacerdotem cum ſtella, & traha ſeu vehiculo, & denique per mulierem nudam, ſeu Iſidem throno inſidentem, & manu baculum Cucuphæ capite inſignitum, varietatis rerum indicem, præferentem. Quia verò Arimania ſeu Typhonia Mundorum vis, dominio potens & ipſa per Mundos diuagata, nihil intentatum relinquit, vt Geniorum concordiæ, Momphtæ & Iſiaci Numinis hucuſque memoratorum catenas perfringat, vti ſymbola inter H & I concluſa indicant; hinc ſacram tabulam, efficaciſſimum amuletum præſcribunt, eſtque oualis figura, quam I litera indicat, in quâ ſphæra, murus, & Scarabæus, cum tribus limitibus ponitur; vbi circulus ſemotum Deitatis receſſum, Scarabæus Oſirin, murus Politicum Mundum, tres termini leges triplices, Monarchicas, Sacerdotales, & populares, in quas tota Ægyptiorum politica reſoluebatur, quas vti terminos quoſdam humanæ rationis præterire non licebat, indicant.

Concordiæ Genius duæ cornices.

E

F

Momphtæi Numen quid.

Barys nauis.

G

Sacerdos cũ ſtella.

Ibis throno inſidens.

H

Tabula ſacra.

I

Figuræ inter I, K, L, comprehenſæ in Obeliſci Rameſſæi latere Boreali.

I Sequuntur ſymbola inter I, K, L comprehenſa, muri figura cum baculo incuruo, ſceptro conico cum circulo, quæ ſequitur ſceptrum ἀλεξίκακον, id eſt,

K

id est, capite Hircino conspicuum, cum quadrifido Mundo, & hydroschemate, quæ Serpens, hemicyclum, sceptrum simplex, oculus, & muri figura, cum tribus circulis sequuntur; quæ omnia effectus indicant sacræ tabulæ, videlicet firmum præsidium, diuini regiminis miram fœcunditatem in quadripartitos Mundos diffusam, humidi vitam, diuini seu archetypi intellectus vigilantiam supra trium Mundorum administrationem politicam; quâ Arimania vis, quam Noctua sequens exprimit, exterminatur. L

Symbola post Noctuam inter spacia L, M, N, comprehensa sunt, figura sedis, hemicyclum, cum quadrangulo, & penna, quadrifidus Mundus, cum tribus terminis, binis semicyclis, circulo, & tribus securibus, quæ sequitur murus septem apicibus distinctus, cum hydroschemate, & penna, quæ sequuntur duæ fauissæ & cycloides, caput Hori, vultur, oculus, hydroschema, serpens, anser. Quæ nihil aliud, quàm abditas in Archetypo Mundo latitantes virtutes significant, vti explico. Est in Archetypo Mundo, non secùs ac in reliquis Mundis, Regia potestas, quæ indicatur per throni figuram, infima superis coniungens; est penna Ibidis, id est, vis profligatiua malorum in ternas quadrifidi Mundi leges diffusa, cum trina excisionum potestate in septem arces superioris & intellectualis Mundi, quæ per murum septem apicibus insignem indicantur (alludunt ad hoc, quòd sicuti in Mundo Sidereo sunt septem planetarum arces, sic & in Archetypo secundùm analogiam simile quippiam reperitur) à quo supramundano munimine aqua scaturit Osiridis in piscinas cœlestes, quæ sunt principium veluti quoddam passiuum, in vtero suo omnium generabilium rerum semina excludente, vti rectè l. 1. c 11. de Vulture tradidit Horus. Quoniam verò cœlestes piscinæ concipere non valent, nisi oculo cœlestis Osiridis continuò foueantur; hinc oculus rectè positus est, sub quo hydroschema, serpens, anser, traha, Isis throno insidens cum sceptro Cucuphomorpho; hinc enim humida substantia vitam acquirit, influxusque eius per cœlestia penetralia deriuatus, in Isidem descendit, totius inferioris substantiæ, varietatisque in ea producibilis matrem. Quæ symbolis intra O & P inclusis luculenter indicantur; humore enim fœcundat, quod hydroschema, cum sceptro testiculis insignito indicat; vitam præbet, vti Serpens docet; Anubidis benignus influxus & vis benefica, per Canem iacentem, & brachium extensum significata, & simul Osiridis vitalis motus per Accipitrem, & Serpentem adiunctum indicatus, in vniuersum Mundum per Hori caput indicatum, transfunditur; ita diuinus Hermes Agathodæmon dominio præpotens, sacrorum, temporum, legumque conditor sapientissimus docuit, quæ inter P & S oualis figuræ inclusa symbola significant, quæ in sequentibus fusiùs explicabuntur. De reliquis, quæ sequuntur, symbolis, in fine explicationis huius Obelisci fusiùs agetur.

Figuræ inter L, M, N, comprehensæ. L M N

Archetypi Mundi virtutes latitantes.

Horus.

Figuræ inter O & P comprehensæ. O P

Figuræ inter P & S comprehensæ.

Vides igitur curiose Lector, quomodo in hac prima columna supremum triforme Numen amore quodam se ad extra communicandi agitatum, se principalibus Mundorum Genijs communicauerit, ideis suis exple-

Primæ columnæ lateris Borealis Obelisci Ramessæi epitome.

pleuerit, Mundorum curam reliquerit; ac primò quidem influxum suum deduxit in Pantamorpham Mundi naturam omnium moderatricem; hæc in Agathodæmonem potentissimæ virtutis quæ ad profliganda extirpandaq; mala apta est, transfundit, quâ Mundorum pax & vnanimis conspiratio conciliatur per Genios concordiæ; hi in Momphta ad concordiam conseruandam transmittunt in Momphtæi Numinis imperium, cuius officium est, aduigilare contra omnes aduersas & Typhonias potestates, quarum studium est, concordiæ partum distribuendi & extirpandi. Harum machinationibus Nephta, Osiris, Horus, Isis, singuli in appropriatis sibi Mundis obstant, rerumq; sibi commissarum curę inuigilant; vnde ex hac Geniorum concatenatorum conspiratione, Mundi ab omni confusione & perturbatione immunes consistunt; vnica & perfectissima, ad quam Hermes politicum statum ordinari debere præscripsit, idea & exemplar, vt in tertiæ columnæ explicatione patebit. Sed his ita expositis, iam secundam Siderei Mundi columnam auspicemur.

§. II.

Secundæ columnæ primi lateris Borealis Obelisci Rameßæi interpretatio.

Secundæ columnæ lateris Borealis interpretatio. Siderei Mundi Numinum connexionem monstrat.

D

Accipiter tutulatus.

IN secunda columna primi lateris Borealis primum locum obtinet Accipiter tutulatus; qui in hoc Sensibili Mundo choragum agit, Solare videlicet Numen, quem Osirin vocant, vt iam sæpe dictum est. Insidet quadrangulo parallelogrammo, cui inseruntur bos, brachium extensa manu conspicuum, cum hieralpha, cui appositus est circulus, cum I. Quadrangulum hylæum Mundũ cui dominatur notat Bos Apidem, Osirin terrenum Cœlesti subdelegatum, cuius beneficâ vi per brachium extensum notatâ, & à Cœlesti Osiri participatâ omnium in inferiori Mundo necessariarum rerum vbertas emanat. Hinc ab Ægyptijs non incongruè Agathodæmon inferioris Mundi dicitur, vt A figura cum globo & I supposita docent. Verùm hanc eandem figuram cùm in omnibus ferè Obeliscis sequentibus expposituri simus, eamque in Obelisco Pamphilio fol. 442 exposuerimus, eò Lectorem remittimus.

E

Bos Apidem significat.

Aspis, & Accipiter dormiẽs

Sequitur quadrangulum Aspis squamato pectore surrecta, frequenter, vti in hoc, ita & in alijs Obeliscis obuia, ponè quam Accipiter, qui contracto collo veluti dormire videtur, assidet: Per hunc Osiris indulgens, per Aspidem, teste Eusebio, Agathodæmon Ophionius indicatur; quæ duo in vnam statuam conflata Ægyptij in solemnitatibus Comasiarum, ἱερακόμορφον, id est; Aspidem Accipitris capite horrendam producebant; de quo Arius apud Eusebium his verbis: *Primum, idque diuinissimum animal est Serpens Accipitris formam habens, valde gratiosum; id si palpebras erigebat, primogenitam omnem suam regionem replebat: cùm verò clau-*

Eusebius.

clausos tenebat oculos, tenebræ fundebantur. Sed explicemus mysterium. Osiris cœlestis iniquâ mortalium vitâ offensus subinde dormire rebus fidei suæ commissis videtur; vnde magna Mundo incommoda & perturbationes nasci, eo verò vigilante, omnia veluti lætitiâ compleri necesse est; dormiente Osiri, Aspis subdelegatus eius Agathodæmon vitæ mortisque arbiter, omnia inferiora conuellit, dissipat, & vt Horus l. 1. c. 2. ait, solo flatu interimens omnia; Osiri verò conuenientibus cœremonijs culto, omnia Mundo bona proueniunt; vnde Ægyptij meritò singulari cultu tam implacabile Numen mulcere solebant: quod si intra sacra oculos tenuisset clausos, summorum id infortuniorum, quæ regnum subire debebat, omen erat; oculis verò patulis, & benignis, iucundisque visum, magnam promittebat bonorum in Regno vbertatem. Appositè itaque hoc loco diuina symbola ponuntur; quorum Accipiter Osiris denotat clementiam, bonitatem, pietatem, & beneficentiam; Aspis verò Martio rigore tumidum, vti squamatum pectus, quod surrigit, satis ostendit, iustitiam, seueritatem, & rigorem summum Osiridis, qui tunc primùm emerserit, quando clementiâ & pietate Osiridis depositâ, rigor iustitiæ in Mundum influxerit. Tunc enim in Cœlo malignorum influxuum coaceruatio, in elementorum verò Mundo, summa rerum dissidia, sterilitas in terris, contagio in aëre, in rebus publicis tumultus ac seditiones mox nascuntur; quæ aptè sanè per sequentem Noctuam è regione literæ F indicantur; quæ, vti iam sæpe dictum fuit, Typhonis, id est, omnium malorum symbolum est; hic enim trino sceptro præualens, Osiris craterem, quem Accipiter cum subiecto cratere exprimit, exsiccare omnibus modis laborat. Vnde imminentibus huiusmodi calamitatibus Sacerdotes Osiridis Σεῖραν, id est, catenam, quam Sacerdos cum apposita figura catenæ exprimit, id est, Geniorum iuxta ternas triplicis Mundi leges dispositorum catenam continuis sacrificijs sollicitare solent: his enim primò polymorpha Mundi natura, per Papilionem alatum δεαικοντόμορφον, indicata attrahitur, & rerum necessariarum vbertas, quæ per thyrsum papyraceum indicatur, expulsis malis, conceditur. Ad quod plurimùm sequens tabulæ sacræ amuletum ouatæ figuræ inclusum confert; & est, circulus, murus septem cuspidibus conspicuus, cum Scarabæo: per circulum suprema diuinitas; per murum septicuspidem, septem principalium Mundi Geniorum præsidium, quibus Solare Numen per Scarabæum expressum vnicè dominatur, exprimitur. Vidimus amuletum, iam effectus quoque eiusdem examinemus. Sequitur ouatam figuram murus duodecim cuspidibus insignis, quas arces Ægyptij nominant, Arabes برج *berugts*; Græci πύργυς, turres, vt alibi, & potissimùm in Obelisco Pamphilio fol. 510 ostensum fuit. Per hoc duodecim Geniorum, qui Zodiaci signis præerant, notatur præsidium, quòd huius amuleti vsu, septem planetariorum Numinum cum hisce dodecadespotis concatenatorum seriem trahi putarent. Sequitur penna, cum hydroschemate duplici, ansere intermedio, & sceptro testiculato, quæ sequitur Serpens, baculus incuruus, & persea tribus ramis conspicua, cum binis hydro-

Marginalia (right margin, in order): Aspidis cultus apud Ægyptios. — Horus. — F — Noctua Typhonis symbolum. — G — Osiridis catena; — H — I — Amuletum columnæ secundæ lateris Borealis ad lit. L. — Figuræ inter literas K, & L cóprehensæ. — K — L

hydroschematis, Serpente, Ibide, Noctua. Quibus quidem symbolis aliud non indigitatur, nisi effectus, qui attractum illum consequitur, humidi superlunaris in Genium Lunarem per Ibin expressum traductus, quo fœcundantur, & viuificantur omnia, & totius anni, cui præest, & per
M duodecim menses distributi decursu, quem triplex ramus indicat, vita omnibus conceditur. Lunaris siquidem Genius per Ibidem, Typhoniam Noctuæ vim profligat, fortis Latrator Anubis accubans quadrifidi Mun-
N di custos, in Typhoniæ Noctuæ machinationes pariter inuigilans, catenam canalium Osiridis, rerum omnium necessariarum prouidi Numinis,
O vti & Hermanubin ad subueniendum mouet; quorum duorum Geniorum efficax est sacræ tabulæ sequentis prophylacticum & periaptum attractiuum. Sed symbola eius explicemus. Ibis Alphæ in formam normæ adaptatæ insidens notat Mercurium Agathodæmona exactum omnium dispositorem; Scarabæus Osirin, cuius instrumentum in palæ figuram eidem superpositum agriculturæ index est; triplex ramus, 12 menses, quibus vterq; & Hermanubis, & Scarabæus Osiris Mundũ peragrantes totius anni decursu, rerum omnium vbertatem præstant. Totius huius speculationem vide magna authoritatum farragine comprobatam in Obeli-
P sco Pamphilio fol. 363. Huius enim periammatis vi, efficacia dodecadespotarum Zodiaci per murum δωδεκάπυργον in inferioris Mundi sacras piscinas, quæ per circulum hemicyclum, & tria trapezia perforata indi-
Q cantur, deriuatur; de quibus cùm alibi fusè dictum sit, modò sileo. Re-
R liqua symbola inferius posita, vt sunt, Alpha cum duabus pennis, Crux ansata cum pyramide, & vrna Nilotica ansata, cum penna, pariter ad dictas supernas virtutes trahendas efficacissima amuleta sunt ex mente Ægyptiorum, vt paulò post dicetur.

Amuletum colum. sec. lateris Borealis ad lit. O.

§ III.

Tertiæ columnæ lateris Borealis interpretatio. Politicum Mundum exhibet:

D IN tertia columna lateris primi Borealis primo loco ponitur Sacerdotis figura ex eorum numero, quos Stolistas vocant, teste Clemente Alexan. lib. 6. Strom. iustitiæ cubitu & calice ad libandum instructi; quorum officium erat, ad ea omnia, quæ ad sacras disciplinas & instituta pertinebant, inuiolabili rigore seruanda, & illibato vigore custodienda sollicitare; præterea de rerum publicarum, negotiorumque politicorum administratione ex sacris libris decreta, bono communi proficua, & ad regni stabilimentum conducibilia depromere. Ad quod ritè præstandum duo potissimùm requirebantur, iustitiæ cubitus, onerum, officiorum, præmiorumque regni summâ æquitate & iustâ mensurâ distribuendorum symbolum; alterum erat cultus diuinus, totius felicitatis politicæ finis & sco-
D pus vltimus. Exprimit hæc ipsa Sacerdotis ad Numina conuersi, atque ex-

E regione

Clemens Alexand. Stolistarum officium.

extensâ manu voluntatem eorum veluti explorantis figura; cubito iustitiæ ad omnes iustitiæ partes complendas se promptum paratumque exhibet, omne studium in hoc ponens, vt ad normam tùm Archetypi, tùm Siderei Mundi omnia ritè adaptet; appositas habet sacras tabulas seu amuleta, quibus fretus omnia se executioni iuxta Deorum voluntatem daturum confidit; norma paulò post sequitur, iustitiæ & æquitatis symbolum; pala normæ iungitur, è regione Apidis, quâ innuitur, in rebus publicis rectè administrandis nihil adeo necessarium esse, quàm agriculturæ opera, quibus Mundi Politici corpus quadantenus sustinetur & conseruatur. Sequitur Accipiter inter duos globos, Osiridis vtriusque Siderei & Elementaris Mundi Numinis, à quo leges sumit Rerumpublicarum benè administrandarum. Leges verò inscribebantur duabus columnis, in singulis quatuor leges potissimùm cernebantur, vti è regione E patet.

D 4

E

Leges octo Hermeticæ.

Per has figuras indicant Sacerdotes mystæ, columnas Hermeticas seu Isiacas, in quibus octo leges maximi momenti inscribebantur, vti Iamblichus testatur, & Plato lib. 4 Dialog. de legibus, iuxta Antiquorum traditionem recenset; & sunt. Prima, prouidentiam nunquam deesse hominibus, modò sibiipsi non desint. Secunda, Regibus superbiam, & lasciuiam, quæ ex summa rerum licentia & potestate vtplurimùm originem suam ducunt, summopere vitandam esse. Tertia, sicuti bestiæ non possunt à bestijs absque humano pastore, sic nec homines ab hominibus absque Deo Duce optimè gubernari; sine quo omnis vita miserabilis & laboribus plena efficitur; præ omnibus itaque alijs vnicè diuinus cultus & religio, tanquam finis vltimus politiæ, amanda & quærenda. Quarta, ipsa Mentis distributio est lex quædam, cui in omni & priuata, & publica gubernatione obtemperandum. Quinta, nullæ constitutiones appellentur leges, nisi commune bonum procurent. Sexta, qui obseruantiùs parent legibus, his magistratus, maximèque diuini cultus munera committantur. Septima, interitus Ciuitati vel Regno paratus est, in qua non leges Magistratibus, sed Magistratus legibus dominantur. Octaua, non nisi prudentiâ conspicuis & Senibus esse committendum Magistratum. Atque hæ sunt leges Hermeticæ, seu leges insculptæ columnæ Isiacæ, quas Plato suis interseruit Dialogis de legibus, quemadmodum Marsilius fusè in suis præfationibus demonstrat, & Iamblichus lib. de myster. apertè docet; quas quidem octo leges vti hic, sic & hieroglyphicè expressas in sequentibus Syntagmatis planiùs exhibebimus. Quoniam verò quatuor legum in columna poni solitarum meminit Herodotus in Clio, eæque hieroglyphicis hoc loco apprimè exprimuntur; eas hic opportunè explicandas duxi.

Iamblichus. Plato. I. Lex; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8

Marsilius Ficinus. Iamblichus.

Herodotus.

Quatuor Ægyptiorum leges ex Herodoto.

In more positum erat Ægyptijs, teste Herodoto in Clio, columnæ inscriptas monstrare quadruplices leges studiosè obseruandas, quas binæ columnæ quatuor sceptris transuersis exornatæ monstrant, quarum prima Mundo Sidereo, altera Politico, qui leges suas à Sidereo accipit, conuenit. Est autem lex quadruplex, Regia, Sacerdotalis, Nilotica, agricul-

cultoria; quibus veluti columnis vniuersa Regni felicitas sustinetur, hisce veluti sceptris quibusdam omnia in Regno administrantur; & hæ quatuor leges sequentibus symbolis indicantur. Prima thyrso papyraceo, quâ Regia lex indicabatur, & symbolum erat, vnicam Regis curam esse debere, de rebus Regno conseruando necessarijs prouidere; ex hac enim felicitas Regni & pax resultabat, & summus omnium erga Regem prouidum & benignum, affectus. Secunda Sacerdotalis lex innuitur per duas pennas Accipitris, quas Sacerdotes sacris operam dantes, in capite, teste Clemente Alexand. l. 6. Strom. gestare solebant; per quas quidem nihil aliud indicabatur, nisi sacræ contemplationis studium, & diuini cultus cura, sine qua Regnum diu consistere minimè posse, rectè nôrant, sat benè secum geri sentientes, si per religiosum cultum honore & reuerentiâ Dijs exhibitâ eos sibi conciliarent, à quibus totius Reipubl. salus, bonorumque omnium affluxus prorsùs dependeret, vtpote apud quos omnium esset constitutum arbitrium. Tertia Nilotica lex ad Prophetas spectabat, quæ appositè sanè per vas Niloticum, cuius figuram collo, aut brachijs, tanquam rem sacerrimã gestare solebant. Hoc vas præ cœteris portabant Prophetæ, quorum officium erat, sacris præesse, librosque quos Sacerdotales vocant, & continent leges, & Deorum cultum, & vniuersalem Sacerdotum doctrinam, custodire; vectigalium quoque distributioni præerant. ita Clemens Alex. l. 6. Strom. quem vide allegatum quàm fusissimè Tomo I. fol. 117. Nilotica verò lex continebat Nili, Geniorumque eius Præsidum cultum, quem statutis anni diebus populo intimare debebant Prophetæ; præterea de fertilitatis aut sterilitatis ex incremento Nili prouenientis quantitate, iudicium ferre; quòd si fertilitatem sponderet, debitis sacrorum solemnitatibus Deorum beneficia testari; sin sterilitatem, Deorum iram placare, & aliunde de noua Regno annona prouidere. Quarta lex erat Agrigulturæ, & indicabatur per sequentem traham, instrumentum georgicum, quo vnanimis subditorum conspiratio notabatur in ijs rebus impigro labore exequendis, à quibus omnium salus & felicitas dependeret, cuiusmodi agriculturæ studium erat; cuius tres potissimùm sunt Præsides; Mendes, qui indicatur per Hircinum caput, & fœcunditati præest; Momphta, qui indicatur per *M* symbolum πνευματολογικόν, & aquæ, ac humidæ naturæ præest; & Osiris cœlestis cum brachio extensâ manu Capreolum vitis tenente, cui subiungitur rastrum agriculturæ instrumentum ad glebas diffringendas aptum; Osiris enim teste Tibullo lib. 1.

Quatuor prædictarũ legũ hieroglyphica. 1 lex Regia.

2 lex Sacerdotalis. Clemens Alexand.

3 lex Nilotica

4 lex Agricultoria.

F

Tibullus.

Primus aratra manu solerti fecit Osiris,
Et teneram ferro sollicitauit humum.
Primus inexpertæ commisit semina terræ, &c. vt suprà.

Osiris agricultura inuenit.

Vnde Ægyptij ad beneficam eius vim innuendam, brachium extensum cum manu Capreolum vitis tenente ponebant, vti copiosissimè ostendimus in Obelisco Pamphilio fol. 442. & in primo Tomo de Nilo. Mendes ita-

itaque per Hircinum caput, Momphta per *M* figuram, & Osiris per brachium extensum significata Numina potissimùm in agriculturæ studio inuocabantur, trinisque trium Mundorum legibus præesse dicebantur; vti aptè exponitur per tres terminorum triades sub rastro positorum. Hi autem omne bonum à Pantamorphæ naturæ præsidio, quod per Papi- G
lionem δερμοτύμορφα notatur, vt iam sæpe diximus, hauriebant, cuius periamma erat sequens sacra tabula ouata, intra quam circulus, murus ἑπτάπυργος, & Scarabæus cum tribus terminis, cuius in præcedentibus expositam interpretationem vide. Sequitur figura instar laquei, estque potentiæ Osiriacæ index, quâ Typhon subiugatur; & exprimuntur per H
chordam, brachium, & Noctuam; hoc vitalis Osiridis potestas per Mundi semitas delata, varietatem quadrifido Mundo confert; quæ omnia per brachium extensum, Serpentem, temonem, vas Niloticum funiculo suspensum, pennam, & segmentum circuli, sceptrum Vpupæ capite insignitum, & figuram circularem cruciformem indicantur, & omnia ad politicam hoc pacto traducuntur. Tabula sacra cultum diuinum indicat, I
ouata figura Mundi rationem, quam Archetypus Principis intellectus in omnibus imitari debet; quod enim diuinus in omnibus intellectus, hoc intellectus Principis in Mundo Politico. Murus quod in Mundo Sensibili per septem planetarum regimen indicat, id in Politico statu per septem diuersorum hominum; & ex ordine quidem Sacerdotum erant, Cantores, Horoscopi, Sacri Scribæ, Stolistæ, Prophetæ, ex plebæo ordine Milites, Agricolæ, Artifices; quorum officia singula fusè descripta vide in Politica Ægyptiorum Tom. 1. fol. 115. His enim vniuersa Regni moles sustinebatur. Per Scarabæum verò Rex masculâ virtute, & summâ fortitudine, & prudentiâ præditus indicabatur, cuius directione tota politici status moles legum veluti præfixis terminis agitabatur; per chordam verò quæ ouatam figuram sequitur, leges innuuntur; per brachium ex- I
tensum Principis liberalitas & beneficentia, quibus solis omnes Typhoniæ coniurationes dissipantur; beneficentiâ siquidem, & legum quâdam æquitate & iustitiâ, vita Mundo Politico inducitur. Quæ omnia fusiùs sequentibus symbolis indicantur.

Politica documenta.

Scarabæus Regē denotat.

Sequuntur duo capita Accipitrina, de quibus ita Horus: *Martem verò & Venerem notantes, duos pingunt Accipitres, eorum marem Marti, fœminam Veneri comparantes; in quo non secùs ac Sol ter denarium numerum explet in congressu Lunæ, ita Accipiter in fœmina, quæ si vel tricies in die à mare comprimatur, ab eo digressa inclamataque paret iterum.* Ægyptij itaque hoc symbolo significare volunt Solis actiones in Politico Mundo imitandas esse, qui sicuti in Luna influxibus suis impraegnanda triginta dies consumit, ita Rex Regnum suum singulis mensibus salubrium consiliorum intimatione imprægnare debet; leges enim & consilia, quantò crebriùs repetita, tantò firmiores in subditis radices agunt. Sequuntur iam vas Niloticum funiculo appensum, cum penna Accipitris muro imminentia; quo leges Niloticæ indicantur politico regimini necessariæ, cùm humidum immortalium Numinum donum sit, quo Ægyptus destituta,

Horus. K

Accipitrina capita duo quid significent;

Rex Solē imitari debet.

L

Vas Niloticū funiculo appensum.

tuta, vt interiret, neceſſe eſt. Summo itaque Oſiris & Momphta, quos duos Niloticos Genios Accipiter & Leonina ſtatua indicant, honore colendi ſunt, ob beneficentiam humidi, vnde vita rerum redundat; & ob beneficentiam legum, vnde vita pariter Reipul. ſtatui emergit; ſine legibus enim fieri non poteſt, vt conſeruari poſſit; quæ omnia aptè inſinuantur per ſymbola inter K, L, & M contenta, vt Lectori vnum cum altero comparanti patebit. Sequuntur porrò Accipiter cum flagello, cui ſupponitur hydroſchema, Serpens, duæ Noctuæ, Scarabæus, Serpens, Noctua, ſceptrum teſticulatum, tres limites, hydroſchema, claudit agmen Ibis. Quæ ſymbola ita interpretor. Oſiris auerruncus Genius (hunc enim aptè exprimunt Accipiter cum flagello illi antepoſito) in vitalem humorem tripotens (quæ per hydroſchema, ſceptrum, Serpentem, & tria ſceptra indicantur) Typhoniam vim in Auſtro & Borea ſtabulantem, per duas Noctuas & binos terminos indicatam, vnà cum ſubordinato ſibi terreno Oſiri, per Scarabæum indicato, ita Typhonem profligat, vt tamen eum viuere patiatur. Alludunt hoc ipſo ad politicum Regni ſtatum, cui ſubinde bonum eſt, aduerſarijs premi, cùm aduerſitates huiuſmodi Reges vigiles, prudentes, & ad omnes aduerſariorum machinas penetrandas circumſpectos; contrà diuturna pax, & bonorum omnium abundantia improuidos, languidos, & ſomnolentos reddat: idem enim in Politico Mundo Typhonem præſtare nôrant, quod in Sidereo Martem ad Solem & Iouem comparatum, qui tametſi malignus, virulentus, & prorſùs pernicioſus ſit, ſua tamen in ſiderea œconomia emolumenta confert, vti in Politica Ægyptiorum fusè traditum fuit. Typhon enim non adeo ſterilis eſt, vt non ſuam fœcunditatem habeat; quæ quidem nihil aliud eſt, quàm exactiſſima legum ab Hermete præſcriptarum in ſubditis obſeruatio, quâ vnà cum iuſtitię rigore vigente, dũ omnes in commune bonum, & contra Typhonem vigilant, rectam inde rerum adminiſtrationẽ in Politico Mundo reſultare neceſſe eſt; vnde perquàm appoſitè hæc per Scarabæum, & Serpentem, & Sceptrum teſticulatum, quibus Noctua intermediat, vti & per tres limites, ſceptrũ Momphtęũ, hydroſchema, & Ibin expreſſerunt. Concluditur itaq; idealis diſcurſus, per ſacræ tabulæ ſchema inter O & P, intermedium, quod cùm in præcedentibus expoſuerimus, hic eidem diutiùs immorari noluimus. Symbola quæ ſacram tabulam ſequuntur, ſunt, murus cum penna, Bos, Ibis, Serpens, Alpha cum duabus pennis, & pyramis cum Cruce anſata; quibus ſacræ tabulæ effectus indicantur, qui ſunt attractus Apidis, Hermetici Agathodæmonis, & vitalis Animæ Mundi influxus, vt aliàs probatum fuit. Vides itaque ex hoc ideali tertiæ columnæ diſcurſu, quomodo Ægyptij leges ſuas tùm ad Archetypas, tùm ad Siderei Mundi leges, appoſitè adaptare conati fuerint?

M

Politico ſtatui ſubinde proſunt aduerſa.

CA-

CAPVT V.

Interpretatio secundi lateris Meridionalis Obelisci Lateranensis.

HAbet hoc latus Meridionale Obelisci Rameſſæi ſiue Lateranenſis figuras A, B, & T communes prorſus & eaſdem cum figuris primi lateris Borealis A, B, C; quorum ſignificatio cùm in præcedentibus fusè expoſita ſit, eam hic minimè repetendam duximus. Poſt epigraphen itaque A, & duorum Regum Ægypti Sothis & Rameſſis huius Obeliſci erectorum conſultationes B, inaugurationemq; Sacerdotum in adyto T, notatu dignum occurrit, quòd Sacerdos inaugurandus flexis genibus ſupremi Numinis vices gerenti Sacerdoti mitrato, & throno inſidenti ſupplicare videtur ad influxu ſuo imbuenda duo punica poma, aut veriùs papaueracea capita, quæ manibus geſtat. Quæritur itaque, quid ſibi voluerint duobus iſtis pomis granatis, aut papaueraceis capitibus? Reſpondeo, eos nihil aliud intellexiſſe, niſi Regnum: ſicut enim in pomo granato, ſeu papauere natura perfectiſſimam coronam effinxit, intra corticem verò innumeros incluſit acinos in diuerſa quædam receptacula diſpertitos, reuera tamen cortice veluti muro quodam omnes vnitim concluſos; ita in ſtatu politico ſub vna quidem corona diuerſi ſtatus, diuerſæ conditionis homines, quà officijs, quà muneribus diſtincti continentur; qui quàm diu ſub cortice regni, quæ eſt legum obſeruantia, ſimul continentur, tam diu publici ſtatus vigent & conſeruantur; ſi verò læſo cortice vel vnum receptaculum læſum fuerit, totum computreſcere neceſſe eſt. Ita Euſebius; *Papauer Ciuitatis ſymbolum fuit, quia vti in ciuitate multi homines habitant, ſic in papaueris capite, quaſi intra eadem mœnia, multa ſunt ſemina; & vt Ciuitas in vicos & domus eſt diſtributa, ſic & papaueris caput in multas intus partes eſt diuiſum, multaque interſtitia habet.* Pierius verò in hunc locum ita commentatur: *Papauer quidem Cererem, atque adeo terram omnem humano commercio habitatam hieroglyphico ſuo referebat; neque hoc vna tantùm de cauſa; orbicularis enim figura eius, perinde ac terræ, protuberat, vndecunque conuallibus quibuſdam veluti ſubſidentibus, montium quodammodo iugerumque ſpecie, locorumque reductorum effigie, interiora denique folliculis quibuſdam diſtincta gerit, veluti etiam nationes hominum & fluuijs, & montibus, & vrbibus diſpertiuntur; innumera præterea includit ſemina veluti homines, quæ iuſtitia & legum latione adminiſtrantur.* De malo verò punico ita diſſerit: erat autem illud præcipuum eius mali ſymbolum, vt populos genteſque varias vno Collegio congregatas ſignificaret; id ea de cauſa factum putem, quòd grana illa ſine folliculis quibuſdam aliquo numero ab ijs ſegregata, Prouinciarum veluti limites quoſdam præ ſe ferre videantur; & ſingula hominum vel Collegia, vel Nationes potiùs iuribus diſſitas ab alijs diſtinguere; varij enim loculi Circo quodam ſuo deſcripti cum granis ſuis, varias ibidem gentes, ſuis quaſque finibus terminatas indicant. In ſolen-

Latus Meridionale Obelisci Rameſſæi

A

B

T

Melogranata, & papaueracea capita Regnorum vnionem denotāt.

Euſebius.

Pierius. Papauer terra ſymbolum

Mali punici ſymbolum.

Mala punica, seu papauera offerebant Sacerdotes Ægyptij.

nibus itaque festis de rerum publicarum statu in adytis consulturos Sacerdotes, siue papauera, siue mala punica supremo Numini obtulisse, vel ex hoc adducto Schemate patet, dum similia genibus flexis offert Numini, abdito quodam symbolo innuens, earum potissimum rerum curam habendam esse, quæ occulta siue papaueris, siue mali punici significatio exprimebat, & de quibus hoc in Obelisco essent tractaturi. His itaque præmissis, iam ternas huius lateris Australis columnas interpretari auspicemur.

V

Columna prima lateris secundi Obelisci Ramessæi.

Primo columnæ loco è regione V, Sacerdos mystico habitu indutus, throno insidet, Accipitrem veluti extensis brachijs excipiens; quo indicatur Politici Mundi Principem rationes legum ab Osiri, id est, Siderei Mundi anima accipere, quemadmodum hic à Pantamorpho Mundi spiritu omnia peruadente, qui per Aspidem signatur. Et in præcedente quidem latere, Archetypus Mundus primum locum in prima columna obtinet, qui virtutem suam Sidereo Mundo secundæ columnæ communicatam, tandem in Politicum Mundum tertiæ columnæ influit, hoc veluti descensu quodam in binas Mundorum series facto. Hoc verò latere, Politicus Mundus ascensu facto à Politico Mundo in Sidereum, & hinc in Archetypum, ex singulis, regnis benè beatèque administrandis, necessarias rationes legesque elicit. Quod quomodo faciat, iam exponendum restat.

§ I.

Interpretatio primæ columnæ secundi lateris Australis, quæ Politicum Mundum exprimit.

Finis cuius gratia homo conditus à Deo optimus.

CVm Deus atque natura hominem agendo producant, eum certè producunt vt agat; agat, inquam, gratia diuinorum. Quemadmodum verò alius finis est, cuius gratiâ natura efficit pollicem, alius cuius gratiâ manum, siue pedem, aliusque rursum, ad quem totum efficit hominem; sic alius finis est, ad quem hominem dirigit singularem, alius quoque ad quem familiam, item alius, ad quem Ciuitatem atque Regnum; alius denique finis ille existimandus est optimus, cuius gratiâ Deus totum genus humanum procreauit. Nemo verò existimet, cùm proprij cuiusque cœtus sit finis, nullum esse totius; cùmque humanæ vitæ partibus insit ordo, in Vniuerso vitæ genere esse confusionem; & cùm partes ob finis vnius intentionem inter se habeant vnionem, eâdem carere Vniuersum, atque adeo dispersum disiunctumque manere. Quamobrem necesse est, certum esse humani generis finem, eumque in actione quadam circa perfectiora consistere, per quem & superiora pro viribus imitetur, & diligenter inferiora gubernet, scientiâ quidem naturalia perscrutetur, prudentiâ verò disponat humana, pietate autem diuina colat atque veneretur. Quæ quidem perfectio absoluta tot tantisque adminiculis indiget, vt ne-

Finis hominis in actione circa optima consistit.

que

que à paucis quibusdam, neque à multis, sed ab vniuerso simul hominum genere duntaxat possit expleri; neque enim fieri potest, vt tã diuersæ gentes per media tam diuersa ad vnum omnium communemque finẽ perducantur, nisi ab vno per vnam quandam legem cunctos in vnum pariter conducente. Hinc Ægyptij Monarchicum statum præ cœteris, vtpote ad diuini Numinis, cui quàm simillimus est, exemplar adaptatum, semper magni fecerunt; quod & Plato in libro de Regno approbat, vbi dum Mundi Monarcham quærit, Architectum producit in medium, cuius arbitrio & directione diuersæ conditionis homines, tametsi diuersis rebus artificialibus differant, in vnius tamen arbitrio & directione eius subditi, in vnum finem, qui est tùm fabricæ extructio, tùm eiusdem conseruatio, conspirant. Hinc statim in prima columna symbolum ponitur, Papilio Dracontemorphus cum papyraceo thyrso, quo ad omnia ea, de quibus hucusque discurrimus, respiciunt. Est hoc animal variæ metamorphoseos legibus, vti in Obelisco Pamphilio ostendimus, subiectum; hinc aptissimum meritò Pantamorphi spiritus est symbolum; sic enim principalis totius naturæ Monarcha, omnia operans in omnibus, entia innumera diuersitate diffidentia, summâ pace gubernat, disiuncta summâ vnione in vnum congregat, & ad desideratam singula felicitatem perducit. Atque hoc primum fuit Ægyptijs propositum politici dictaminis exemplar, quòd Regem semper ob oculos habere oportebat, vt inde regiminis sui rationes exciperet, & iuxta eas operaretur. Insinuabant itaque hoc symbolo, Regis Monarchæ esse, dictamine suo omnia in omnibus sibi subditis operari, Protei more ex omnibus omnia factum; quod aptè per Papilionis Ægyptij metamorphosin exprimunt; hoc enim vniformis subditorum ratio fiebat rationi Regis, sine qua vniformitate Regnum vt consistat, impossibile est, vt rectè Plato docet in citato libro; quod quidem dictamen nihil aliud est, quàm singularis Monarchæ prouidentia, quâ singulis subditis prospicitur de singulis rerum necessariarum vsibus; quæ aptè per thyrsum papyraceum notatur Papilioni appositum. Deinde cùm Regni limites varijs hostium insidijs infesti sint, neque humanis consilijs omnia pericula euadi queant; necessariò cultus Deorum immortalium adhibendus est, atque eorundem ira, si quando iniquitates populi efferbuerint, solitis religiosis ritibus placanda, vel vltrò summa ijs ad succurrendum insita pronitas, populi religione aduocanda. Et limites quidem Regni aptè indicantur per quaterna segmenta, & segmentum medium, ad quatuor Mundi Sensibilis horizontalia segmenta, quibus analoga sunt, & per sequentem proximè sacram tabulam, quam in præcedentibus passim explicauimus, disposita. Sequitur sacram tabulam murus δωδεκάπυργος, Regni Siderei symbolum, quod indicat, ciuile regimen ad eius exemplar componendum. Sequitur baculus incuruus dominij à Superis concessi symbolum; sequuntur tres pennæ cum A figura, quo symbolo Agathodæmonis Momphtæi virtutes in Regni negotijs exequendis imitandum esse innuitur. Hic enim supremi Osiridis minister sublimitate conditionis suæ omnia supereminet, subtilitate omnia pene-

trat,

Monarchicũ statum Ægyptij approbãt.

Papilio.

Rex omnia in omnibus suis subditis operari debet.

Dei cultus adhibendus ad construtionem regnorum.

X

Y

trat, celeritate motus omnia conficit, quæ sunt dicti Agathodæmonis
Z proprietates per tres pennas indicatæ; imitandum & Momphtæum Numen per statuã Leoniformem; hic Agathodæmonem per hieralpha, quod manu gestat, indicat, qui dominio à Superis sibi commisso, vti baculus incuruus illi superpositus indicat, maximam in humidam Nili substantiam vim exerit, vnde magna Vrbibus atque agriculturæ commoda, vti symbola Z, innuunt, profluunt; hinc quotannis, teste Plutarcho, statuam eius Bary per Nilum deducebant, tanquam beneficum Ægyptiæ telluris Numen, vt Barys expressa, & binæ manus extensæ sat indicant. Per Baryn nauem indicabant politicum Regnum summâ curâ gubernari debere, vt inde dicta emolumenta resultent, ac Vulturis instar politico cœlo assiduò incubare, & inuigilare contra Typhonias machinationes
A debere. Sequitur figura globi, è cuius fundo duo pedes emergunt; quo symbolo, vti in Obelisco Pamphilio ostensum fuit, occultus supremi Numinis per vniuersas Mundi semitas motus exprimitur, Regibus vnicè imitandus: Regi enim ad intima Regni sui penetralia sensibilis processus minimè necessarius est; sed pedes eius esse debent rectæ rationis dictamina, queîs dum salubria Regno instituta conduntur & promulgantur, Rex meritò totum Regnum peruadere, & præsentiâ suâ omnes animare censebitur; & hoc est, supremi Numinis occultum per vniuersi Mundi semitas motum imitari. Et tametsi hic motus supremi Numinis occultus sit, maximè tamen is, & sensibili quâdam ratione elucescit in Pantamorpha Mundi natura per varietatem effectuum, quam præstat, quæ per sequentem Papilionem indicatur; ad innuendum, Principem in constitutionum suarum executoribus, Consiliarijs, & Præfectis, per effectus, quos
B iustitia, & legum obseruatio causat, potissimùm elucere debere. Vnde tabula sacra præscribitur dictorum ectypon, & diuino Osiridi Legislatori attrahendo potentissimum periapton; quod in præcedentibus expo-
C situm fuit. Sequuntur sacram tabulam duæ Noctuæ, quibus intermedius globus cum binis segmentis; quibus indicatur, portantes eam, Osirin, Isinque de periculis, dirisque euentibus Regno imminentibus (quæ per Noctuas aptè indicantur, vt fusè Hierogrammatismo Noctuæ docuimus) vt de rebus maturè dispicere possint, monere. (Nam vt Manethon refert, si quis Sacerdotum in somno Noctuam vidisset, id omninò dirum & inauspicatum habebatur) Regesque de Typhonijs machinationibus à supradictis tutelaribus Numinibus quadantenus edoceri, vt tempestiuè, quibus modis ijs resistere possent, prospicerent. ita Abenephius Arabs lib. de seruitute Ægyptiaca.

Plutarchus.

Barys nauis.

Globus, è cuius fundo duo pedes emergunt.

Papilio.

Noctua in somno visa, malum omen.

Abenephius.

وقالوا ان الهاما هي مبشرة مفطا الاهم وبرقوا ان مفطا يجري الهاما يبشر كل ما يستقبل على بني الناس ❁

Dicebant enim Ægyptij, quòd Noctua nuncia sit Numinis Hemphta, quæ est prima apud eos diuinitas, & annunciatrix omnium, quæ euentura essent ho-
D *minibus.* Dira itaque ostenta per Noctuam indicata, Momphta Niloticum Numen profligare putabatur; vnde eius statuam supponunt Noctuis

ctuis Leonino capite & flagello conspicuam; hoc enim Numen omnia, quæ terræ, aquis, ciuitatibus, aris dira diris ominibus portendit Noctua, auertere, & in bonum conuertere credebatur, vti ex D, symbolis patet. Sequuntur hæc tres portæ cum quinque limitibus; quo indicatur tribus portis Agathodæmonis Ophionei quinque leges fuisse incisas, quas recitat Aristæus Memphita, vt est apud Pausaniam; quarum prima erat, catenam Deorum trahe; secunda, fasciculum papyraceum custodi; tertia, supernum infernumque Horum benefica Numina liga; quarta, Accipitres binos probè imitêre; quinta, beneficentiâ Horum stringe, quod fiet, si ad quadrifidam Mundi plagam sacra ei obtuleris. Quàm hæ quinque leges aptè exhibeantur per symbola, aperiamus. Cycloides figuræ supra E cum quinque terminis positæ, indicant tres portas Agathodæmonis Ophionei, qui vnus erat è ministris Momphta, vt Aristæus asserit; hisce à Sacerdotibus incidebantur quinque leges cum primis obseruandæ, & publicæ administrationis felicitatem respiciebant. Prima lex, *Catenam Deorum trahe*, apposite exhibetur per figuram E in morem catenæ efformatam, quæ desinebat in ocularem figuram; per catenam, concatenatio Geniorum Mundi, cuius vertex oculus supremæ Mentis archetypus est, diuina videlicet prouidentia, indicabatur, quam trahendam lex præscribit; Deorum autem catenam trahere, nihil aliud est, quàm ordinem rerum in Mundo cognoscere, eundemque assiduò contemplari; ex huius enim contemplatione veluti attractu quodã Deorum asseclę se sistunt in omnibus postulatis tuis obedientes; potissimùm si sacra illis institueris, operationibus Geniorum Mundi analoga, vti passim in toto hoc Opere docuimus. Secunda lex, *fasciculum papyraceum custodi*, quam thyrsus è regione catenæ exprimit; ostendimus autem in superioribus, thyrsum papyraceum nihil aliud indicare quàm rerum omnium abundantiam; & hoc ideo, quia ex papyro Ægyptij omnia vsibus humanis necessaria præparabant, & symbolum erat Pantamorphæ naturæ, quam Papilio in Draconis morem tumidus innuebat, & cui semper appositum inuenies. Itaque papyraceum thyrsum custodire, nihil aliud significat, quàm summo studio incumbendum esse primoribus Regni, vt de omnibus rebus vitæ humanæ necessarijs, si subditos in pace & tranquillitate conseruare velint, prouideant. Tertia lex erat, *Horum supernum infernumque benefica Numina liga*; quæ sanè aptissimè per laqueum capiti Hori adiunctum, cui paulò infrà mediante Serpente aliud caput ponitur cum duabus manibus extensis, indicantur. Horus, vti passim in toto hoc Opere docuimus, nihil aliud est, quàm Sensibilis Mundus, qui, teste Plutarcho, duplex est, Horus superior, id est, Sidereus, & inferior, id est, Elementaris. Hunc itaque lex ligare præcipit; quo nihil aliud innuitur, nisi ordines rerum inferioris Mundi applicare superioris ordinibus per certam quandam analogiam, atque demum politicum statum iuxta dictorum analogiam per legum ad amussim vtriusque adaptarum dispositionem constituere. Quarta lex est, *Accipitres binos imitare*; quæ aptè per binos Accipitres è regione F exprimuntur; bini autem Accipitres, teste Horo,

Quinque leges tribus portis incisæ. Pausanias.

E

Prima legis hieroglyphica.

Secunda legis hieroglyphica. Papyraceus thyrsus abundantiam significat.

Tertia legis hieroglyphica.

Horus duplex superior & inferior.

Quarta legis hieroglyphica.

F

ro, quem in præcedentibus citauimus, concordiæ symbolum erat, quam lex præcipit, discere ab Accipitrum natura mirabili, quam apud Horum l. 2. c. 8. vide. Hâc enim Numinum beneficentiâ, vti brachium extensum significat, Horus, ad necessariarum rerum vbertatem concedendam ligatur, quæ symbola inter F & G pulchrè indicant. Quinta lex erat, *iuxta quadrifidam Mundi plagam sacra institue*; quæ lex exprimitur
G per circulum cruciatum sub G, cui aræ figura adiungitur cum tribus terminis; quæ omnia fusè indicata sunt Tom. I. Syntagm. 3. de sacrificijs Ægyptiorum.

Concordiæ symbola Accipitres bini. Quintæ legis hieroglyphica.

Sequitur hæc Serpens, atque statua Isis auerrunca, vti flagellum in manibus docet, cum sceptro papaueraceo; quibus symbolis Isidis apotropææ cultus potissimum persuadetur: Isis enim, teste Diodoro, legum inuentrix est, & ideo legifera passim vocitatur; sceptrum verò, vti paulò suprà ostendimus, papaueraceum indicat politicam administrationem, in qua quod in capite papaueris corona, id in politico statu Rex, aut Princeps; quod in capite contenta semina, id in politica subditi; quod denique folliculi distincti in papauere, id diuersæ iurisdictiones in poli-
H tico statu; atque adeo apposite Isis papaueraceum sceptrum appositum habet. Huiusmodi leges si seruâris, per scalam Hermeticam Accipitrinâ pennâ elatus, dominij felicitatem obtinebis, quæ per alam, scalam, & baculum incuruum exprimitur; vitalis humor rerum omnium abundantiam conferet, vti hydroschema cum Serpente, & thyrsus papyraceus
I indicant. Sequitur denique Ibis cum Serpente, & Nilotico vase, sceptro trinodi, & terminis binis; quæ indicant, leges Hermeticas in hac columna descriptas, vitam præbere, & salutem toti dominio Nilotico, qui est Ægyptiæ felicitatis finis.

Isis legum inuentrix. Diodorus. Papaueraceū sceptrum significat politicam administrationem.

§. II.

Secundæ columnæ lateris secundi Australis interpretatio, & continet Niloticas leges.

Columna secunda lateris secundi Obelisci Ramessæi.

V PRimum mediæ columnæ locum obtinet Siderei Mundi anima Accipiter, qui quadrangulo insidet, Elementaris Mundi, cui dominatur, symbolo; in quo subordinatos sibi Genios habet, Apidem, beneficum Numen, qui Mendesio sceptro Typhoniæ sterilitatis perniciem fœcunditate suâ propulsat; quæ per bouem, extensum brachium, Noctuam, & Hircini capitis sceptrum aptè exprimuntur, vti alibi explica-
X tum fuit: habetque se per modum epigraphes; quæ ita legetur: *Siderei Mundi dominatori Osiri, & Elementaris Mundi Genio Apidi benefi-*
Y *co & fœcundo, Typhoniæ sterilitatis propulsatori*. Hâc peractâ incipit symbolicæ literaturæ contextus, vt sequitur. Osiri dormiente vti omnia tristi luctu tabescunt, ita eo vigilante omnia viuifico lucis radio tacta, interno quodam gaudio turgida dilatantur; quæ indicat Accipiter dormien-

Accipiter quadrangulo insidens.

Accipiter dormiens.

mientis specie è regione Y comparens; cuius symbolum in præcedentibus expositum vide. Hinc Ophionium Agathodæmona, qui per Aspidem ipsi assidentem exprimitur, precibus & sacrificijs sollicitare solent, ad Osirin iratum & dormientem à somno auocandum; Deorum catena ad rerum necessariarum defectui consulendum trahenda est; in huius enim catenæ oculatæ vertice prouidentia habitat; cuius virtute Osiris excitatur, virtus Ophionia instauratur, & Typhonia vis expellitur; quæ omnia per symbola inter Y & Z posita, catenam oculatam, thyrsum papyraceum, Noctuam cum amuleto Nilotici vasis ansati, significantur. Ophionius Agathodæmon.

Est in Sidereo Mundo crater Osiridis beneficus, cuius defluxus benignos quicunque in inferiorem piscinam deriuare nôrit, is Momphta vtrumque, & cœlestem, & terrenum attrahet, & per Pantamorpham naturam rerum necessariarum abundantia replebitur. Hic crater exprimitur per figuram immediatè sub Accipitre è regione Z positam, radiorumque diffusione veluti stillicidijs quibusdam profusis conspicuam, quam liberalem crateris cœlestis diffusionem manus extensa notat; infra quam figura piscinæ cum tribus quadrangulis est, quæ notant receptum in inferiori Mundo, iuxta tripartiti anni conditionem, crateris effluxum; nam huius stillicidio crateris quicunque particeps fuerit, is sibi Momphta vtrumque, per duo Leonina capita, cœlestem & terrenum, tùm crateris superioris, tùm inferioris piscinæ custodem propitium habebit; & Mundi vitam ad rerum abundantiam concedendam attrahet; quæ per Papilionem, & thyrsum papyraceum indicantur, vti iam sæpiùs dictum est. Sed mysterium paulò luculentiùs exponamus. Hic crater cœlestis nihil aliud est, quàm Siderei Mundi receptaculum, omnigenâ influxuum varietate refertum, qui continua in inferioris Mundi receptacula seu cisternas sacras (piscinas seu fauissas vocant veteres Hieromantæ) benenolâ Osiridis manu distribuuntur in omnia Mundi membra. Quia tamen nihil tam salubre est, nihil tam benignum, cui Typhoniæ potestates non aliquid malignum & perniciosum inferant, quo benigna ab Osiri communicati crateris munera corrumpuntur; ideo contra eas Momphta, id est, Nilotici incrementi, atque adeo totius humidæ substantiæ Præses sacrificijs placandus est, & anima Mundi ad copiam rerum expulso Typhone suppeditandam, attrahenda; quod fieri posse credebant per subiectas binas sacras tabulas in locis Typhonijs potestatibus infestis expositas, quarum prior circulum, ἱπ[illegible], Scarabæum, circulũ cum Niloscopio continet; vbi circulus seu globus diuinæ Mentis prouidentiam notat, cuius fœcunda vbertas in septem cœlestiũ planetarum arces seu crateres diffunditur; Osiris autem per Scarabæum notatus, eam ex crateribus supernis in infernas Niloticas piscinas & fauissas deriuat, Politici Mundi exemplar, ad quod Regnum disponi debet. Altera verò tabula, cùm ad idem alludat, eaque iam in præcedentibus sat superque exposita sit, ea prætermissa ad sequentia progrediamur.

Z Crater beneficus Osiridis.

A

Crateris benefici mysteria.

B

C

Harum enim intuitu tabularum sacrarum suprema Mens, oculus Mundi, vitalem humorem, qui per hydroschema & Serpentem innuitur,

D auget, omnem adustiuam & Beboniam vim Noctuinam tollit, prætereà perpetuò Zodiacũ virtute suâ influit; & hinc in Nilotica fluenta, per tria vasa, teste Horo, notata, humoris vitalis receptacula, & tandem vitam desideratam per motum influxiuum dodecapyrgi in cisternas siue fauissas subterraneas, per tria receptacula hemyciclo supposita transmittit. Erant autem fauissæ seu cisternæ sacræ in subterraneis adytorum penetralibus, quædam receptacula, quæ ex Nilo per occultos meatus originem suam traducebant, quarum aquæ vti Dijs immortalibus consecratæ erant, ita præ omnibus Mundi aquis summam energiam habere putabantur. Verùm de huius fauissæ constitutione vide quæ copiosè tradidimus in Obelisco Pamphilio fol. 473. In hisce fauissis columnæ Nilometriæ erant positæ, ex quarum gradibus tempore incrementi Nilotici, Sacerdotes de futura anni constitutione diuinabant. Sed hæc non incongruè per scalam Nilometriam certis gradibus distinctam, quam Sacerdos ei assistens contemplari videtur, exprimuntur. Per has itaque Niloticas magni momenti leges ante omnia Regno alicui rerum necessariarum abundantiam procurandam esse censebant, quâ durante, Regnum consisteret, subditi in pace & tranquillitate viuerent, Principemque ob prouidentiam erga subditos debito amore & beneuolentia prosequerentur; his verò deficientibus, nihil aliud, nisi murmura, seditiones, similiaque Reipublicæ nocumenta, Regnum in vltimam ruinam ducere posse existimabant. Sed iam ad filum.

Fauissæ sacræ. (E)

Nilometriæ columnæ.

Niloticæ leges.

F Sequitur post Nilometriam columnam ὑδρόφιν schema, ex aqua & Serpente conflatum, & est vitalis humor; cui cùm Typhonia vis Noctuina contraria sit, Porta adyti temone Canub insignienda, & cœlestibus triplicis Mundi legibus adornanda, vulturis imagine, naturæ principio passiuo; ad aram quoque cœremoniæ solitæ iuxta quadruplicem Mundi plagam peragendæ. Hoc pacto Typhon à Regno profligabitur. Quæ omnia ijs symbolis, quæ inter F, G, & H continentur, significantur. Vides è regione H veluti coronæ figuram, tribus papaueraceis capitibus, & binis perseæ folijs intermedijs ornatam; quibus ostenditur, Regem semper memorem esse debere suorum subditorum, vt eos vnione gubernet, sapientia dirigat, beneficentia conciliet, Niloticas leges exactè, veluti Regni fulcimentum, seruari curet; sic Typhone fœcunditatis Ægyptiæ aduersario, prouidentiâ Regis propulsato, vita rerum per influxum supernarum potestatum in inferiorem Mundum hylæum, factum, summo omnium emolumento conceditur.

Hydrophium schema. (G) (H) (I) (K)

Corona papaueribus, & perseæ folijs ornata.

§ III.

§ III.

Tertiæ columnæ lateris secundi Australis interpretatio.

APicem huius columnæ tenet Aspis, è circulo emergens, & omnia Mundi membra penetrans, symbolumque exhibet Pantamorphæ naturæ, seu, vt Platonici volunt, animæ Mundi; quod symbolum cùm iam sæpius explicatum sit, hic immorari noluimus. Hæc sub se habet anserem sacræ tabulæ insistentem, quo notabant potentiā animæ Mundi immediatè in Osirin influere; hic in Mercurialem œconomiam, vti ouata sacræ tabulæ figura, Ibide gnomoni Alphamorpho insidente conspicua ostendit, & magnæ virtutis periaptū est, vti dictum fuit. Mercurij enim supramundani munus est, à Pantamorpha natura & Osiri ipsi concessum, omnia rationis libra ponderare, & ad symmetriam adaptare, annui temporis emolumenta disponere; id quod in sidereo regno idem præstat Mercurius, & in Politico Mundo Mercurij minister Rex; adeo vt nihil in inferiori Mundo sit, quod non eminentiori quodam modo in superioribus Mundis sit, ac proinde superioris Mundi Ideæ, exemplaria quædam sunt, ad quæ inferiores, atque adeo politicus Mundus adaptari debeant, sine quibus consistere inferior non posset, ab ijs veluti à causis essentialiter, vt Scholæ loquuntur, dependens. Atque tale exemplar est hæc tabula sacra, toties in hoc Obelisco proposita, cuius effectus iam exponamus; & sunt sequentes: primò felix præsagium; secundò necessariarum rerum suppeditatio; tertiò malorum fuga. Prius ipsum Nilometrium cum adiunctis signis; secundum Accipiter cum thyrso papyraceo; tertium Noctua explicat. Deinde sacrorum cura sequitur, per aram, & pennam adiunctam signata, vt alibi dictū est; his enim diuina prouidentia per oculum indicata, dum occulto motu per duos pedes indicato, omnes Mundi semitas peruadit, humorem vitalem, quem hydroschema & Serpens notant, fugata Noctua Typhonia, craterem Mendesium fœcunditate refertum, ex tribus Mundis per tres circulos signatis, in Politicum Mundum, qui per sceptrum, cui caput papaueraceū impositū est, & Serpens transuersus insistit, notatur, deriuat; hâc enim apposité sanè indicatur, vitam ex cratere supramundano in subordinatos sibi Mundos, & tandem in politicum statum deduci, cuius vita sunt, rectum dominium, & legum obseruatio in subditis, agriculturæ quoque studium, cui in regni conseruationem impigrè incumbitur, vnde fœcunditas in quadripartitam Mundi faciem resultat, quæ per tres palos, hircini capitis sceptrum, & figuram cruciatam indicantur. Osiris & Horus cœlestis, vitalis humoris præsides attrahuntur per 2 tabulas sacras C, D, magnæ virtutis; iisque prouidentia Pantamorphæ naturæ conciliatur. Verùm horum significata vide iam suprà declarata. Sequuntur sacram tabulam hydroschema, Serpens, Alpha Geniale, cycloi-

Aspis è circulo emergens.
V
Anser sacræ tabulæ insistens.
X
Mercurij munus.
Y
Z
A
B
C
E

des, manus extensa cum pyramide, cui subiungitur lepus dormiens; quæ symbola ita explico. Vitalis humor Nili per Agathodæmonem cœlestem, beneficâ vi influitur in Regem regno suo inuigilantem; siquidem teste Horo l. 1. c. 26. ἀνοιγμένον θέλοντες δηλῶσαι λαγωὸν ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεῳγότας ἔχειν τοῦτο τὸ ζῶον. *Patulum, aut apertum quid significare volentes, leporem pingunt, quòd semper apertos oculos habeat hoc animalis genus.* Vnde teste Pierio, Regis vigilantia supra suum regnum eo indigitatur. Manus autem Pyramidem tenens beneficum influxum, vti fusè in Obelisco Pamphilio traditum est, indicat. Reliqua symbola, cùm iam in præcedentibus explicata sint, explicanda non duximus, cùm ea quiuis, qui præcedentia probè intellexerit, seipso explicare & interpretari possit.

Horus. Lepus vigilantis Regis symbolum.

CAPVT VI.

Interpretatio lateris tertij Occidentalis, in quo infestæ Typhoniæ potestates, & Reipub. perturbatrices exhibentur, & quomodo eæ superandæ sint.

A B C D IN hoc latere tertio Occidentali, figuræ A B C D prorsùs eædem sunt, quæ in reliquis lateribus; quare cùm eas in primo latere exposuerimus, hîc eas repetendas non duxi. Quare ad trium columnarum in hoc existentium interpretationem calamum conuertamus.

§ I.

Lateris tertij Occidentalis columnæ primæ expositio.

Columnæ primæ lateris tertij Obelisci Rameßæi interpretatio. Trismegistus. Dæmones boni & mali Mundo dominantur ex Trismegisto.

MErcurius malos & bonos Dæmones Mundo dominari asseruit, maximè in plaga Occidentali, tanquam tenebrarum quas diligunt, origini proximâ stabulantes, vt Theupolus Academ. quæstionum libro fol. 115 ex Mercurio recitat, & doctrinæ Hermeticæ in huius Obelisci latere congruit. Nam & noxios, & salutiferos Genios statuit, & veteres statuas ijs confecisse ait, quas Deorum loco colerent. Genios itaque malos status politici perturbatores in hoc latere Occidentali posuit, ostendens quomodo eorum technæ superandæ sint, & quibus modis & rationibus hi propulsandi, illi verò aduocandi.

Discordiæ symbolum. Horus.

E Itaque in prima columna ponitur polymorphæ naturæ symbolum, Papilio, cui subiungitur iam sæpè expositum sacræ tabulæ Schema, veluti prophylacticum quoddam contra Typhonias potestates. Sequuntur tres volucres, quarum prima Passer, secunda Noctua, tertia Cornix; irreconciliabilis simultatis symbolum. Nam vt rectè Horus asserit, Noctua dissidet

det à Paſſere, diſſidet & à Cornice. Vtrumque oſtendamus. Pierius ita de Noctua & Cornice loquitur: *Si hoſtes duos capitali odio detrimenta & inſidias alterum alteri ſempiternis indignationibus molientes, manuſque mutuarum cædium ſanguine commaculantes, notare vellent Ægyptij Sacerdotes, Noctuam & Cornicem ponere conſueuerunt, quarum vſque adeo immortales inimicitiæ ſunt, vt & hæc, & illa in mutua ſemper damna odium exerceant. Cornix enim interdiu oua Noctuæ rapit, aſſumitque ſibi, conſcia Noctuam interdiu cæcutire; & Noctua contrà, noctu oua Cornicis inuadit, quæ ſuffuratur vt edat: ſicque altera interdiu, altera noctu potentior, vnde confuſum vtriuſque ſanguinem coire non poſſe, ſunt qui ſibi perſuadeant*. ita Pierius. De Paſſere verò & Noctua ſic Horus diſſerit. *Hominem qui ad proprium patronum confugiat, nec eius ſubleuetur auxilio, monſtrare cupientes, Paſſerem & Noctuam pingunt; hic enim dum Aucupum venatione petitur, ad Noctuam accurrit, à qua mox opprimitur*. An non hiſce ſymbolis aptè inſinuatur tyrannica rerum politicarum adminiſtratio, appoſitè per Typhoniam Noctuam expreſſa? Quid aliud Paſſer niſi ſimplicem denotat populum, qui varia afflictione agitatus, dum confugium ſuum apud male ſanum Principem quærit, tantum abeſt, vt tutum ibi refugium inueniat, vt potiùs ab eodem mox opprimatur, vel iniuſta pecuniæ exactione, vel alijs grauaminum intolerabilium impoſitionibus; vnde odium populi verſus Principem prorſus naſcitur irreconciliabile, & ex conſequenti ſeditiones, tumultus, cædes, aliaque Reipublicæ detrimenta; quæ Regno vltimum exitium portendunt. Hunc tyrannicum Regis animum aptiùs adhuc exprimit ſequens è regione F ſymbolum Coturnicis cum thyrſo papyraceo, rerum regno neceſſariarum ex prauitate Regis defectus ſymbolum. Huius volucris malignitatem hiſce verbis graphicè deſcribit Horus l. 1. c 49. ἀκαθαρσίαν δὲ γράφοντες ὄρτυγα (ſic enim meliora exemplaria habent, vt alibi à nobis demonſtratum fuit, non ὄρυγα) ζωγραφοῦσι. *Porrò impium ſceleſtumque animum notantes, Coturnicem pingunt*. Auis ſanè Ægyptijs tantò inauſpicatior, quantò in Deos immortales irreuerentior habebatur; non impuritate tantùm infamis, ſed quòd impuritati Deorum contemptum, odiumque religionis adiunctum haberet, tantòperè ab Ægyptijs execrabile. Nam quotieſcunque Luna oritur, inauſpicatos clamores, teſte Horo, excitat aduerſus eam, non quòd ſaluere Deum iubeat, aut laudibus Dijs debitis proſequatur, ſed manifeſtiſſima dat indignationis aduerſus eam ſigna; quòd apud ipſos magnæ dabatur impietati, cùm ſummo Lunam cultu proſequerentur. Ante omnia terram fodicat, pupillaſque ſibi identidem conſcribillat, vtpote Lunæ impatiens, quam nè quidem aſpectu dignatur; idem cum Solis, diuini ſideris exortu præſtat. Hæc eadem in ſolitarijs, quibus afficitur, locis, ſi quem limpidæ aquæ fontem repererit, ſimul ac biberit, aquam reliquam roſtro pedibuſque corrumpere, lutoſamque reddere, puluere in eam ingeſto, nititur, nè cuipiam alteri animali ad potum appetatur. Quo ſanè aptè tyranni malitiam, auaritiam, & prauitatem occultè docuerunt, qui non bonum commune & politicum pro ſcopo habet, ſed propria commoda in omnibus ſectatur.

Pierius.

Noctuæ & Cornicis diſſidium.

Horus.

Paſſer ſimplicem populũ denotat.

Tyranni ſymbolum Coturnix.

F

Horus.

Coturnicis proprietates.

Nam

Tyrannis ex Aristotele.

Nam vt rectè Aristoteles ostendit, Tyrannis nihil aliud est, quàm Regnum ex Principis impietate in labem & corruptelam degenerans; cùm Princeps αὐτάρκης bonorum omnium vbertate affluens, non indigentium populorum commoda, sed suiipsius quærit; vnde mox inquietudo populi, ex inquietudine murmuratio, seditio ex murmuratione, ex seditione bellum, ex bello vltimum tandem Regno exitium patet. Tyrannus Coturnicis instar, Solis Lunæque iura despicit, dum dictamini rectæ rationis contrarias leges imponit; terram fodicat, dum thesauros bono publico debitos in proprios vsus absumit; quid aliud est, aquam limpidam turbare & lutosam reddere, nisi tranquillitatem publicam oneribus intolerabilibus disturbare, aliorum bonis inuidere, adeoque quibuscunq; modis & medijs eorum intercipiendorum occasionem operire? Sed &

F hæc omnia sequentia symbola inter F, G, H, I inclusa sat docent, oculus videlicet, sceptrum tuberosum, quadratum, segmenta bina minus & maius, tres secures. Per oculum & sceptrum prouidentia Regni sublata, suprema medijs, media infimis confusa, trinâ veluti excisione per tres se-

G cures, omnium interitum adducunt; Passer ad Noctuam aduolans mox opprimitur, quæ per auem cum penna è regione G pulchrè indicantur;

H vita cœlestis Osiridis Regni norma confunditur, vti Serpens, cycloides, & duo pistilla opposita notant. Tres temones H Regni ad normã triplicis Mundi constituti, & prosperi conductus symbolum, per transgressionem legum, quæ sunt veluti termini quidam humanis actionibus constituti, contrariæ vitæ actione, oppositis Serpentum motibus notatâ, per-

I uertuntur. Osiris I intellectus de rerum necessariarum vbertate prouidens cœlo coërcetur, vnde legibus supernis infernisque confusis benefica vis, & ab vrbibus, & à vitali humore agriculturæ necessariò desistit; quibus quidem malis nullum aliud remedium superesse videtur, nisi tri-

K formis Numinis religiosus cultus, vti tripus, & amuleta vasorum Niloticorum, cum statua mitrata indicant. Statua Hemphta dominio potens

L in tripartitum anni tempus, & Leoniformis Momphta vitalis motus principium & prouidentia Noctuam Typhoniam, id est, omnia aduersa tùm à δυσκαταγέλω trium Mundorum Zodiaci cœlestis, tùm ab Elementari inferiori Politicoque Mundo ad eius exemplar constituto eliminabunt. Vitalis humoris præses Isis, rerum necessariarum Agathodæmon, vitam Mundorum contritam tùm munificentiâ, tùm benedictione resuscitabit per prouidentem naturæ progressum, qui propriè Isidi, vnde nomen ha-

M bet, & pes inter terminos positus satis innuit, vti & statua M cum thyrso papyraceo binis Serpentibus intra bina pistilla constitutis, & bina brachia, quorum prius manum extensam, alterum in modum benedicentis

Horus. eleuatã tenet, indicant. Hac enim Typhon & Nephtys, vt Horus explicat l. 1. c. 8. per duos Accipitres aut Cornices indicati, nuptiali lege coniuncti, è Nilo religiosè culto rerum necessariarum abundantiam pro-

O ducunt; Nilo ad temperiem, si quando excesserit, ducto, Osiriaca prouidentia adustiuam Noctuæ vim per Anubidem beneficam, quadruplicis

P Niloticæ aquæ præsidem, abigit, vnde canales Osiris rerum necessaria-

rum

rum prouisoris & custodis complebuntur; ad quod efficax erit prophylacticum, quod sequitur, iam sæpe expositum.

§. II.

Interpretatio secundæ columnæ tertij lateris Occidentalis.

IN hac columna Siderei Mundi mala, & eorundem antidota indicantur, exemplumq; est Politico Mundo ad imitandum propositũ. Est enim in siderea œconomia vis quædam maligna, tùm ex siderum dispositione & irradiatione, tùm ex præsidum Geniorum contrariorum influxu resultans, quâ omnia inferiora subinde horrendum in modum vexantur. Quomodo verò huic fatali necessitati, quam Ægyptij asserebant, occurrendum sit, & quomodo à fato absolui possint, columna explicat. Et primò quidem quadrangulo insidens Accipiter, vt iam sæpe dictum est, Elementarem Mundum indicat, cui Siderei Mundi anima Osiris dominatur. Ponuntur autem intra dictum quadrangulum bos, cum brachio extenso, Noctua, & statua Momphtæ; quibus indicatur nescio quæ antipathia ignis & aquæ, quarum vtralibet si præualet, magnas calamitates importari certum est; estque fatalis quædam necessitas, vt dicunt; de qua paulò altiùs disceptare visum fuit.

Columnæ secundæ lateris tertij Obelisci Ramessæi interpretatio. Mala Mundi siderei, eorūq; antidota.

Porphyrius docet, Ægyptios motui stellarum arbitrium nostrum suppposuisse; quod quomodo intelligendum sit, Iamblichus libro de mysterijs ex Mercurialibus sententijs siue doctrina Hermetica explicat. *Duas*, inquit, *homo animas habet, vt Mercuriales literæ, id est, Hieroglyphicæ docent; vna quidem est ab intelligibili primo, quod est Hemphta supremus omnium & primus intellectus, ipsius Opificis potentiæ particeps; altera verò ex vita cœlestium nobis indita, in quam & anima diuinorum speculatrix irrepit. Anima itaque à Mundis in nos descendens, Mundorum quoque circuitus sequitur; quæ verò ab intelligibili veniens intelligibiliter adest, illa geneticum circuitum supereminet; atque per hanc à fato soluimur, & ad intelligibiles Deos ascendimus, & religionem habemus ad æterna tendentem.* Nequaquam igitur putandum est, omnia insolubilibus necessitatis vinculis, quod fatum vocant, colligari; habet enim anima principium in se proprium, quo ad intelligibile sese conferat; & descendit quidem ab his quæ gignuntur, ad ipsum verò Ens accedit atque diuinum; neque Dijs propriè, vt Iamblichus ait, fatum conuenit, quos tanquam à fato soluentes in templis, sacrisque, & statuis venerabantur Ægyptij; sed fatum peragunt naturæ quædam vltimæ à Dijs descendentes, atque generationi, Mundique corporei miscellæ implicatæ. Hinc Ægyptij non sine ratione omnem Dijs sanctimoniam adhibebant, vt ipsi quidem soli per intellectualem persuasionem dominantes necessitati, mala ijs à fato imminentia soluerent. Non enim totum in natura fati ligatum est, sed est & aliud principium animæ, & natura & generatione præstantius, per quod & Dijs se posse copu-

Iamblichus. Stellarum motui arbitrium supposuisse videntur Ægyptij.

Fato non subijcitur anima nostra.

copulari, mundanum ordinem superare, sempiternam vitam agere, atq; supramundanam Deorum actionem participare posse arbitrabantur. Cùm verò fatum non solùm particularem hominis, sed maximè vniuersalem alicuius Regni statum respiciat; hoc loco ostendit, quomodo Reipublicæ status à fato solui possit. Sed iam tempus est, vt dicta hieroglyphicis expressa ostendamus.

F Papilio, seu musca Ægyptia polymorphus Sensibilis Mundi Dæmon.

Post quadrangulum itaque è regione F, Papilio, Dracontomorphus seu musca Ægyptia occurrit, sub cuius pedibus Serpens, quem sequitur nullibi non obuia sacra tabula, & iam sæpius exposita. Per Papilionem, vti aliàs docuimus, polymorphus Sensibilis Mundi Dæmon in vitas rerum dominio potens, fati totius dominus indicatur. Cùm enim omnibus sese inuoluat & implicet Sensibilis Mundi corporibus, influxuque gubernet singula, vti sacra tabula ostendit; per globum quidem Intelligentias præsides, per δωδεκάπυργον Siderei Mundi, globorumque cœlestium, potissimùm Zodiaci œconomiam, & per Scarabæum Osirin inferiorem denotant. Fatum autem cùm conuersioni & dispositioni siderum sit alligatum, nemo eius fatalem influxum secundùm opinionem Ægyptiorum iuxta præscriptas à necessitate leges effugere potest; est enim polymorphus hic Dæmon solo Intelligibili Mundo inferior: hinc Sacerdotes Ægyptij, totos sese impendentis fati tempore ad intelligibilem Mundum conferebant. Et fatum quidem, teste Horo, exprimebant per figuram Stellæ, Mundum verò Intelligibilem per globum tripodi insistentem, solo triformis Numinis supremi, vitalis & intelligibilis Mundi dominatoris munere gubernatum. Hunc Sacerdotes, quos figura humana extensis brachijs in obsecrantis morem effigiata notat, ritibus & cœremonijs non sensibilibus, sed intrinsecis varijs intellectualibus operationibus contra fatales Noctuæ Beboniæ machinationes sollicitabant; huic, vti sequentia symbola, tres termini, ara, penna, quadratum, segmentum, circulus monstrant, sacra peragebant mystica; per pennam, eleuationem mentis; per aram nudam, mentem testabantur ab omni humanæ contagionis labe immunem; per quadratum, stabilem mentis in Deum erectæ quietem, & inconcussam constantiam, teste Pierio; per tres terminos, cum segmento & globo, legum diuinarum seu Mercurialium obseruationem illibatam. Et per pennam, id est, mentis eleuationem fatalis heptapyrgi influxus superatur; per quadratum & inconcussam constantiam Noctua Bebonia eliminatur; per legum obseruantiam terminis indicatam, fœcundum quoddam dominium conceditur in Nilotici vitalis humoris œconomiam, quo violentia Noctuæ à dodecapyrgo trium Mundorum prohibetur, in vitæ custodiam catena vitalis Agathodæmonum contra aduersarum potestatum catenam trahitur; per legum Isiacarum exactam obseruantiam in columnis Isiacis descriptarum (his enim vitæ destructrix Noctua cedit) vitalis humor conceditur. Oportet autem Sacerdotes hoc pacto negotium instituere. In adytis compareant toti intellectualibus operationibus dediti, gestus exprimant Hemphta supremum Numen, nudi sint, vt se ab omni terrenæ mistionis inuolucro immu-

Margin: G; Horus. Fati hieroglyphicum.; H; I; K; L M N; O Sacerdotum ritus & cœremoniæ in adytis.

immunes, & quàm simillimos Numini constituant, aquis mundissimis loti, vti figura inter N & P notat; portæ adyti duplici Anubidis, id est, Canis imagine insignitæ sint; quo occultè alludebant Sacerdotes, teste Horo L. 1. c. 39. 40. 41. eos, qui hoc munere fungi voluerint, oportere multa meditari, assiduèque omnibus Canum more allatrare, nullique gratificari in ijs, quæ legum strictam obseruantiam concernunt; intentisq; in Deorum simulachra oculis prospicere, ad eos in omnibus actionibus suis imitandos: valuæ quoque templi eo sint artificio constructæ, vt seipsas ad voluntatem Sacerdotum, quando id voluerint, in operatione sacra aperiant claudantque, nihilque adeo sit, quod non ingenium & operationem intellectualem sapiat; prophylacticam potissimùm illam sacram Hermeticam tabulam continuò ob oculos habeant propositam, animo imprimant, & locis publicis insculptam venerentur. Atque hæ sunt leges in hac columna contentæ.

P · Horus. · Q · R

§ III.

Tertiæ columnæ tertij lateris Occidentalis interpretatio; & continet leges, quibus Numina sollicitantur ad Ægypti salutem.

PRæmisso itaque polymorphi Dæmonis per sacram tabulam cultu; postea sequuntur heptapyrgum, pennæ, quatuor statuæ quatuor Larium principalium, quæ sunt imagines portatiles veluti fascijs inuolutæ, quas vario cultu, vt alibi dictum fuit, prosequi solebant, & Theraphim in sacris literis, ab Ægyptijs Serapes dicebantur; quæ omnia fusè iam exposuimus in Pantheo Hebræorum, tractatu de Theraphim, & in sequentibus peculiari tractatu exponemus. Cultus itaque horum in Vrbium salutem præcipitur; quibus Apollinis τριόρχου, & triformis Numinis trioræi cultus adiungendus est. De Appoline trioræo per Accipitrem & tres terminos expresso vide Pausaniam; de triformi Numine per tripodem & tres terminos expresso, vide quæ in præcedentibus egimus. His enim propitiatis, Cœlorum fata propitia habentur apud illos. Præterea Momphta necessariarum rerum abundantiæ præses per solitas cœremonias à Sacerdotibus sæpius adiuretur; hoc enim catenæ beneficorum Numinum attrahuntur, fugatis aduersis omnibus, & inauspicatis Noctuæ moliminibus; prouidentia suprema per canales occultè influens in opera culturæ Ægypti, per vitalem humorem, & per beneficam vim, Osiris rerum omnium vitæ humanæ necessariarum largitoris. Porrò Noctuâ Principi, Reipub., & liquori vitali Coturnice insidias tendentibus, sacris dictis inuigilandum; per hoc enim vis maligna dissipabitur, Coturnix diris deuouebitur, per sacras trium vigiliarum leges, quas in adytis seruare oportebat, de quibus in Politica Ægyptiorum fusiùs disceptatum est. His enim vitalis prouidentia vitalis humoris hostem Typhoniam No-

E · F · G · H · I · K · L · M

ctuam à trium Mundorum œconomia exturbabit, vnde vita politico Mundo, Sacerdotibus quoque Niloticis sacris strenuè incumbentibus, vitalis liquor primò deriuabitur in Osirin cœlestem, & hinc in Horum, & sacrorum vi peractorum in Momphta Mendemq; seu Hircum sacrum, & ab his in quadripartitam Mundi plagam; ad quæ plurimùm conferunt sequentia prophylactica, quæ omnia symbolis inter literas N, O, P, Q, R, inclusis indicantur; quorum significata cùm iam sæpè exposita sint, ea cum tædio Lectoris minimè iteranda duximus.

CAPVT VII.

Quarti lateris Orientalis Obelisci Ramessæi interpretatio.

Quartum latus Obelisci Ramessæi cōtinet remedia contra Typhoniam vim.

COntinet hoc latus remedia contra Typhonias & Bebonias machinationes; quæ fiunt per religiosum Deorum beneficorum cultum; & per Numinum catenæ tractum. Explicatis itaque iam in præcedentibus imaginibus in A, B, V, X, loculamentis positis, primam lateris assumpti columnam explicemus.

§. I.

Interpretatio primæ columnæ lateris quarti Orientalis.

Columnæ primæ lateris quarti Obel. Rameſſ. interpretatio.

CVius primo loco sæpe sæpius propositus & explicatus Papilio, vnà cum sacræ tabulæ ectypo, occurrit; post quam sequitur Accipiter
Y inter tres circulos, & tres quadranguli, quibus Osiris trium Mundorum superiorum & inferiorum seu hylæorum moderator indicatur; qui Noctuam Beboniam Mundorum crateri insidiantem perpetuò insectatur,
Z tanquam iurisdictioni suæ subiectorum iniustum inuasorem. Osiris enim
A hisce vitam dat, leges eis statuit; cuius vxor Isis est, Niloticæ substantiæ dominatrix; quorum assecla Anubis vigil rerum custos. Hæc Numina conuenientibus sacris culta, dodecapyrgi defluxum mouent, & vita-
B lem fœcunditatem spondent. Osiris anni quadripartiti moderator Noctuam à benefica piscinæ & canalium benificentia remouet; Apotro-
C pæum Numen Momphta vitalem humorem Hori regno vndique permi-
D scet; Hermanibis inuigilat Noctuæ crateri trium Mundorum insidianti,
E nè canalibus cœlestibus vitalibus noceat, ad bonorum per tres fasciculos notatorum vbertatem procreandam in Mundis inferioribus. Huic simi-
F liter Noctuæ inuigilat moderator anni Osiris, & Coturnicis Beboniæ malignitatem, canalibus inferioribus insidiantem, sistrorum strepitu pellit;
G vti figura è regione G docet. Hinc enim & agricultura, & vita dodeca-
H pyrgo vigebit, expulsis Bebonijs malis; occultus diuinitatis motus, per pedes cycloidi insertos notatus, peruadens vitalem liquorem canalibus
I insitum animabit, Anubidis sacris ritibus culti, prouidentia liquorem

vita-

vitalem conseruabit, vi & efficaciâ sequentis sacræ tabulæ iam sæpius expositæ.

§ II.

Secundæ columnæ quarti lateris Orientalis interpretatio.

Columnæ secundæ lateris quarti Obel. Ramessæi interpretatio.

Accipiter insidet quadrangulo, in quo statua Isidis, & Coturnicis, cum Alpha & duabus pennis includitur. Quo sanè nihil aliud primâ fronte indigitatur, nisi dominium, quod Osiris Accipitrinus obtinet in Elementarem Mundum, cuius Isis, id est, tellus principalem sedem tenet, totius naturæ inferioris & hylææ fulcimentum. Qui autem Isidem pro Luna accipiunt, hi per Isidem intelligunt, præcipuum in Mundum hylæum, vtpote cui confinis est, dominium, actiuum rerum omnium Lunæ subiectarum principium; cui in præcedentibus dixi Coturnicem, id est, Typhoniam quandam vim Lunari humiditati contrariam esse; quo quidem nihil aliud intelligitur, nisi rerum in sublunari Mundo maximis alterationibus, & contrarijs qualitatibus obnoxiarum simultas; vbi frigida cum calidis pugnant, humentia siccis, regni hylæi contrarietati & antipathiæ ita necessarijs, vt Mundus inferior sine ijs consistere minimè possit. Discant ex hoc politici, ad vigilantiam in Regno conciliandam, & vigorem animi roborandum, subinde necessarios esse infestos regni hostes; hoc enim pacto leges exactiùs obseruantur, Rex vigilantior & cautior redditur in regni administrandi cura, & ad contrariæ factionis machinas circumspectior. Si enim solum in Mundo inferiori frigidum, aut calidum, aut humidum, aut siccum regnaret, omnia deficere necesse foret; ita in regno, vbi nullus hostis ibi languor & otiū, vbi nullus metus, ibi luxus & discordia, quæ sunt vicina quædam veluti regni totius præcipitia, interitum regno vltimum portendentia. Innuunt hoc pulchrè, teste Plutarcho, Ægyptij per Isidem & Typhonem, qui Isis Hori fortitudine captum Typhonem, regno Ægyptiaco vltimum exitium molientem, tantum abest vt occiderit, vt potiùs, tametsi non vndequaque liberum dimiserit, eum tamen, tanquam necessarium curæ & vigilantiæ in regno administrando incitamentum, ad cautelam detinuerit; quæ omnia hucusque exprimit in quadrangulo, statua Isidis cum Coturnice. Verùm de his vide, quæ pluribus egimus in Politica Ægyptiorum Tom. I. Synt. II. fol. 30.

X
Accipiter quadrangulo insidens, in qua statua Isidis.
Sublunaris Mundi rerum dissidium.
Y
Politicum documentum
Isis Typhonē cur non occiderit.

Quæ omnia, sequentibus quadrangulum symbolis, declarantur, hoc verborum sensu: si Accipitre dormiente, Ophioneus Princeps surrectâ ceruice vigilet, Momphta Leoniformis dominetur, Agathodæmones commissæ sibi gubarnationi insistant, Osiris crateri naturæ inuigilet, Cœlo dominetur Horus beneficus, polymorphus Dæmon per sacram tabulam, cui insistit, heptapyrgum, & Nili incrementa, & dodecapyrgon influxu suo fœcundet; tunc Noctua depulsa ab Vrbibus, & Nili incrementis vi- Y Z A B C D E

F ta cœlestis liquoris per prouidentiam Osiridis tripartiri anni, & tetrapyrgi, id est, quatuor Elementorum præsidis, quadrifidi influxus benefi-
G centia obtinebitur, Noctua Bebonia vincietur, Chenosiris vigil per anserem volantem, & Scarabæum indicatus, motu omnia penetrans, Coturnicem importunam, ac humidæ substantiæ insidiantem continebit,
H prouidentiâ suâ Mundi tripartiti legibus prospiciet, dodecapyrgi piscinis
I & fauissis vim noxiam remouens, oculo vigili humorem vitalem con-
K L seruabit; ad cuius attractum L sequens præscribitur prophylacticum.

§. III.

Columnæ tertiæ lateris quarti Obel. Rameßi interpretatio.

Tertiæ columnæ lateris quarti Orientalis interpretatio, & continet malorum originem:

Archetypus Mundus nullum continet malum. Plutarchus.

QVod vt intelligatur, notandum est, in Archetypo Mundo nullum esse malum, nec ab eo quicquam malorum seu defectuum procedere effectiuè, sed omne malum Sensibilis Mundi operationes cœteroquin bonas, tanquam rubigo, teste Plutarcho, ferrum consequitur. Dispositionē itaque Siderei Mundi, vt fati, ita malorum, & aduersorū omnium causam, ratione dispositionis suæ, vti in Politica docuimus, censent Ægyptij; quibus quidem aliá ratione occurri non potest, nisi exacto religionis cultu, prout in hac columna præscribitur.

Primo itaque loco post Aspidem, & Idealis Mundi Pantamorphi
X spiritus symbolum, occurrit baculus incuruus, cum capite Hircino, & va-
Y se Nilotico, & tribus pennis, quibus succedit Noctua, cui subduntur tria brachia, intermedijs tribus terminis; quibus aptè indicatur, esse in Mundo supremo Pantamorphæ naturæ fœcunditatem quandam Mendesiam, Nilo supramundano congruam, & à triformis Numinis mente proficiscentem, à qua bonorum omnium copia profluit; quæ tamen mox ac in Sensibilem Mundum propagata fuerit, nescio quid malignitatis contrahat, per Noctuam indicatum, & triplici diuinæ Mentis beneficentiæ vitali, vti tria brachia monstrant, contrarium; quæ quidem maligna vis
Z in Cœlorum motibus contrarijs agitatorum dominio patet; quâ beneficentia Numinis in hylæis Mundis quadantenus coërcetur. Vis hæc maligna in δωδεκατύργῳ legibus elucescit, in quo vti signa signis, ita domus do-
A mibus, & mansiones mansionibus Deorū contrariæ reperiuntur: horum enim influxu in inferiorem Politicum Mundum, mala subinde, veluti triplici vehiculo inuecta multiplicantur, ἀντιτέχνων Numinum potentiâ, quæ humidæ substantiæ communicata varias contagionis pestiferæ species,
B per Scorpionis figuram signatas, politico statui infert. Prouidentia tamen
C cœlestis virtute suâ omnibus medebitur, si catenas Genialium Numinum
D traxerint, si frequentibus cœremonijs Sacerdotes pro anni dispositione,
E & Regni legibus dictos Genios sollicitauerint: his enim Noctua conte-
F retur; Coturnix importuna Sacerdotum industriâ fugabitur; tres Excubi-

cubitores, Chenosiris, Anubis, & Hermanibis, per tres anseres indicati, vnà cum Iside Genio auerrunco, vita vitalibus influxibus fœta, Noctuam Typhoniam cœlestis vitæ prouidentiæ contrariam dispellent; benefi- G
centia vitali fœcundus Osiris, humorem vitalem inferioris Mundi Osiri H
conferet; hic in auxilium polymorphum Mundi spiritum sacræ vi tabulæ sequentis, & per legum in columna Isiaca descriptarum obseruationem, attrahet; atque hoc modo Noctuâ malorum omnium heboniâ profligatâ, rerum vbertas quadrifido Mundo restituetur.

Ex his omnibus hucusque propositis interpretationibus luculenter patet, hunc Obeliscum hieroglyphicis suis prænotatum nil aliud, quàm Regni politici, ad supernarum mentium exemplar instituendi rationem monstrare; neque enim vllum Regnum consistere posse existimabant, nisi in religione, qui est supremi Numinis cultus, fundatum. Quæ omnia adeo clarè lib. 10 de legibus Plato exponit, vt ad Ægyptiorum normam respexisse videatur. Compertum enim habemus, rerum in natura elucescentium ordinem vbique à ratione pendere, & ordinem quidem nusquam & nunquam interruptum à præpotente ratione, ordinem denique commodum, congruum, & mirificâ vnione omnia connectentem ab optima ratione emanare. Cùm itaque Vniuersi tùm dispositio, tùm progressio ordinatissima sit, ac semper & vbique talis, neque id sine summa commoditate; necesse est Mundum ab optima potentissimaque ratione disponi atque moueri. Cùm verò vnum sit Vniuersum, vnum verò à diuersis non fiat, nisi ab vno; consequens est summam esse eiusmodi rationem. Esse prætera rationes plures diuinas sub summa ratione diuina, vti in vno Mundano opere, ratione summâ ordinato, complures sunt globi specie inter se, & virtute multiplici distincti, omnesque mirâ ratione ordinati, adeo vt Mundi quodammodo multi in amplissima videantur Mundi vnius circumferentia contineri; pariter multi Mundorum quasi angustiorum rectores deinceps dispositi sub vno amplissimi Mundi Rectore comprehendantur. Qui sanè cùm non duntaxat ordinatior sit, sed ipse, vt ita dixerim, immensus ordo; ordinatore, quàm ordinato, multò magis gaudet. Quocirca si multis in Vniuerso ordinatis proculdubio delectatur, multis quoque eum ordinatoribus delectari necesse est; quippe cùm amplissimi Regis excellentissima in hoc amplitudo consistat, vt non angustos tantùm seruos, sed amplos quoque multosque infra se Reges habeat. Cùm præterea supremum Numen, quæ facit, intelligendo faciat; ac si totum facit, totum quoque intelligat; si cognoscat totum, cognoscet & partes, ex quibus totum constat; si partes, ergo necessarias particulas, ex quibus partes coalescunt: potest ergo, & scit Vniuersum gubernare, qui scit & potest eidem prouidere: totum verò gubernare, nisi gubernatis partibus, non potest; non negligit itaque minima gubernare, qui facere minima non neglexit. Neque difficilis est gubernatio, cui facilis est procreatio. Nam quantò plùs à Deo dependent opera Dei, quàm artis, vel naturæ opera ab arte, vel natura; tantò omnibus & singulis diligentiùs prouidet, vtpote per cuius prouiden-

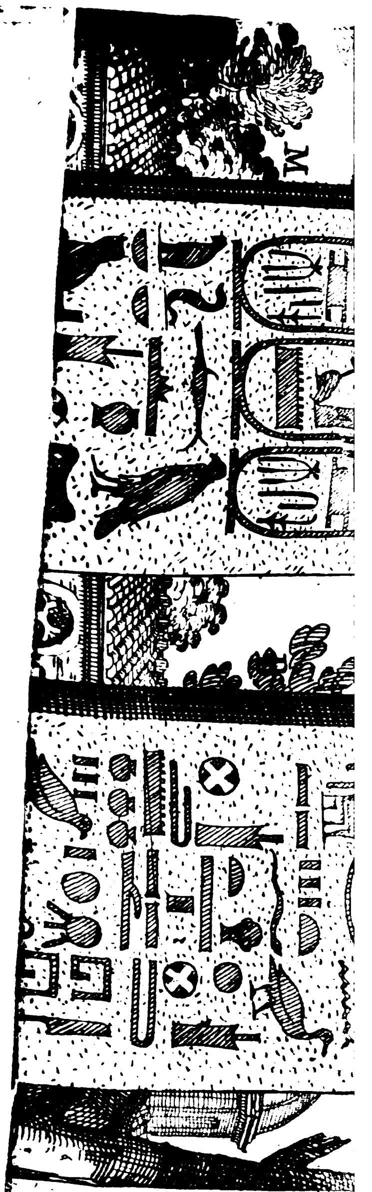
dentiam cœtera quoque id habent, vt similiter suis quæque prouideant. Cùm itaque hæc prouidentia circa politicum quoque corpus sit, cuius gratia reliqua omnia constituta sunt; certum est, Regnum quoddam ad diuini intellectus & prouidentiæ exemplar conditum, non alia firmiore fundamento niti posse, quàm analogo quodam ad supremæ Mentis, reliquarumque mentium subordinatarum normam, ordine constitutum. Qui finis fuit & scopus rerum in hoc Obelisco, sub occulto symbolorum contextu demonstratarum.

Atque hæc sunt, quæ nobis in hoc Obelisco Lateranensi veneranda Ægyptiorum antiquitas per Ramessem Regem filium Sothis, legenda & intelligenda proposuit. Poterit etiam Lector Politicam Ægyptiorum, Tom.I. Syntag. II. traditam consulere, vbi omnia fusiùs tradita reperiet.

FINIS SYNTAGMATIS SECVNDI.

SYN-

M

SYNTAGMA III.
OBELISCVS FLAMINIVS, OLIM SENNESERTAEVS.

AD AVGVSTISSIMVM FERDINANDVM IV. Regem Romanorum.

FERDINANDO Quarto Regi Augusto præsentem erigo Obeliscum, iam olim ab Augusto Cæsare ex Aegypto deductum, & in Circo maximo, immortalitati nominis eius, honoris veluti trophæum quoddam erectum. Augustos, Obeliscos erigere; Augustis, eosdem consecrare decet: vt quemadmodum Obelisci, insolenti sua altitudine cœlum ferire videntur; sic Reges vltra communem hominum conditionem, nil nisi altum, sublime, gloriosum, arduum sapere, ex hoc veluti symbolo quodam discerent mortales. Quod vti Tu, AVGVSTISSIME REX, præstas; ita me occulto quodam mentis præsagio impulit, vt quanta Mundus de Tua sibi Heroica virtute polliceatur, hoc Flaminio Obelisco, veluti abdito quodam & abstruso symbolo, posteritati comprobarem. Vale.

SYN-

SYNTAGMA III.

Obeliscus Flaminius, olim Sennesertæus.

CAPVT I.

Historica relatio Obelisci Flaminij.

Obeliscus Flaminius à Sennesertæo Rege Ægypti erectus secundùm Plinium. *Plinius.*

LINIVS hunc Obeliscum à Rege Ægypti Sennesertæo erectum l. 36. c. 9. asserit his verbis: *Is autem Obeliscus, quem D. Augustus in Circo maximo erexit, excisus est à Sennesertæo, quo regnante Pythagoras in Ægypto fuit, 125. pedum & dodrantis, præter basin eiusdem lapidis.* Putat itaque Plinius, hunc Obeliscum à Sennesertæo fuisse erectum, eumque vltimum post deuastatam à Cambyse Ægyptum, Regem fuisse. Verùm cùm alij Amasin, vti Herodotus; alij Nectanebum, vti Diodorus, vltimum Ægypti Regem fuisse asserant, quomodo hæc conciliari possint, aut debeant, non video. Nequaquam itaque verisimile est, Obeliscum tam celebrem eo tempore, quo Ægyptiacum Regnum ad interitum iam declinabat, fuisse erectum, cùm Reges tam conclamato rerum statu de Obeliscis non dicam erigendis, sed nè cogitandis quidem animum adijcere potuerint. Quando itaque hic Obeliscus, & à quo Rege erectus fuerit, aperiendum duxi: Dico itaque, hunc Obeliscum non à Sennesertæo, sed à Psammirtao fuisse erectum; Plinium verò vocum similitudine delusum, vnum pro altero posuisse, certum est. Nam cùm vigesimæ-sextæ Dynastiæ tertium Regem, quem Manethon Psammum, Ctesias Amirten vocat, rerum Ægypti potitum esse, ex Chronologia nostra constet; verisimile est, duobus nominibus Psammo & Amirteo in vnum confusis Psammirtaū emersisse, corruptè verò Sennesertæum. Vixit autem hic Rex 1527, vel vt alij 1622 circiter annis post diluuium, circa principium Olympiadum, & conditæ Vrbis, à Sesostris Imperio quasi 340 annis, vti ex Chronologia Regum Ægypti primo Tomo & Syntagmate exhibita patet. Atque hic Psammus Amirtæus siue Psammirtao hunc Obeliscum eo ipso tempore, quo summo in Ægypto hieroglyphica doctrina in flore erat, erexit, quicquid Plinius dicat. Neque Pythagoram sub hoc in Ægypto Philosophatum, sed sub Amasi Rege, quatuor videlicet ante Cambysis in Ægyptum irruptionem annis, plerique melioris notæ Chronographi docent. Verùm de his, vti & de Plinij errore circa Obelisci mensuram, copiosiùs tractauimus in Obelisco Pamphilio fol. 72. & 73.

Herodotus. Diodorus.

Obeliscus Flaminius à Psammirtao erectus.

Psammirtæus vnde dictus & quo tempore vixerit.

Pythagoras quo tempore in Ægypto fuerit.

Fuit autem à Psammirtao hic præsens Obeliscus primò erectus in Heliopoli, inde verò eū Cæsar Augustus abstractū Romæ in Circo maximo erexit; quem tandem iniuriâ temporum prostratum, terrâque obrutum, felic. record. Sixtus V. erutum, in campo Flaminio erexit eo modo, quo dicemus.

Sixtus V. erigit Obeliscum Sennesertæum in via Flaminia.

Post-

Postquam Summus Pontifex Sixtus V. vnà cum Obelisco Ramessæo hunc Obeliscum præsentem in eodem Circo maximo terra obrutum detexisset, varijque Romanæ Vrbis Campi illi destinarentur; cum tandem in Campo Flaminio propè portam Vrbis primariam, atque ædes D.Mariæ vulgò del Popolo, tùm quia summam eo in loco Romanæ Vrbis maiestatem, vel ad primum exterorum ingressum conciliabat, tùm quia tres principales Vrbis Plateas respiciebat, erigere visum fuit. Erecto itaque Obelisco Ramessæo in Campo Lateranensi, huius mox in dicto Flaminio Campo erectionis initium datum fuit. Ac primùm quidem fundamentum iactum fuit moli insistendæ proportionatum, deinde fabrica lignea exstructa fuit Obelisco erigendo necessaria. Porrò supra fundamentum basis ex saxo Tyburtino 15 palmorum altitudinis, 22 verò palmorum latitudinis imposita fuit, ita vt sex gradus latitudinis tribus gradibus scalaribus hanc basin ambientibus, assignati fuerint, adeoque abacus extra scalas emergens, sedecim tantùm palmorum latitudinem obtinuerit. Supra hanc basin abacus quadratus quindecim palmorum altitudinis, tredecim latitudinis positus fuit, eratque idem abacus, supra quem Obeliscus olim erectus erat, suis inscriptionibus antiquis & nouis insignitus, vti paulò post videbitur; atque adeo tota basis à terræ superficie vsq; ad basin Obelisci est 38 palmorum, si coronidum basin & abacum ambientium altitudinem adieceris. Super hanc itaque substructionem Obeliscus impositus, qui olim 100 palmorum erat, modò 97 palmorum (ob tres palmos inferioris partis, qui temporis iniuria corrosi Obeliscum fundandum ineptum reliquerant, ademptos) altitudinem vsque ad pyramidium obtinet; quod cùm decem palmorum sit, totus Obeliscus 107 palmorum altitudinem hodie habet; ad quod si 38 palmos adieceris, tota structura à superficie terræ vsque ad apicem 145 palmorum altitudinem obtinebit. Mensura partium Obelisci hæc est. Bina latera inferioris basis maiora & opposita latitudinem habent 10 palmorum: & $\frac{1}{4}$; minora verò latera opposita $9\frac{1}{2}$ palmorum sunt; ad pyramidium verò duo maiora latera opposita nouem palmorum sunt & medij; duo minora opposita 6 palmorum $\frac{2}{3}$ sunt; ex qua symmetria facilè totius molis pondus elici potest. Fuit autem hic Obeliscus à Sixto V. die 25 Martij anno 1589 sacræ Cruci dedicatus, vt signum Crucis pilæ æneæ inauratæ ei impositum satis demonstrat, & ex figura suprà fol. 213. posita, & sequentibus inscriptionibus patet.

Obelisci Flaminij basis.

Altitudo eiusdem solius, & vnà cum pyramido.

Mensura singularum partium eiusdem

Quo anno, & die erectus.

Inscriptiones Obelisci Flaminij.

Ad Orientalem plagam, quæ Basilicam S. Mariæ del Popolo respicit, hæc epigraphe legitur.

ANTE SACRAM
ILLIVS ÆDEM
AVGVSTIOR
LÆTIORQVE SVRGO,
CVIVS EX VTERO
VIRGINALI
AVG. IMPERANTE
SOL IVSTITIÆ
EXORTVS EST.

Ad plagam Occidentalem, quæ Tyberim respicit.

SIXTVS V. PONT. MAX
OBELISCVM HVNC
A CÆS. AVG. SOLI
IN CIRCO MAX. RITV
DICATVM IMPIO,
MISERANDA RVINA
FRACTVM, OBRVTVMQVE,
ERVI, TRANSFERRI,
FORMÆ SVÆ REDDI,
CRVCIQVE INVICTISSIMÆ
DEDICARI IVSSIT
M.D.LXXXIX. PONT. IV.

Antiqua inscriptio sic se habet ab oppositis lateribus.

IMP. CÆS. DIVI F.
AVGVSTVS,
PONTIFEX MAXIMVS,
IMP. XII. COS. XI. TRIB. POT. XIV.
ÆGYPTO IN POTESTATEM
POPVLI ROMANI REDACTA
SOLI DONVM DEDIT.

Atque hæc de historica Obelisci Flaminij relatione sufficiant.

CA-

CAPVT II.

Argumentum Obelisci Flaminij.

CVm Ægyptij magnam in duodenario numero vim & potestatem repositam esse cernerent, omnia ferè sua huic symbola accommodarunt. Est enim duodenarius numerus, vt alibi diximus, totius Vniuersi symbolum; quo Angelicum Mundum dodecapartitum, duodecim Sphœras, duodecim signa Zodiaci, duodecim Cœli plagas, duodecim Elementorum portiones, exprimebant; hisce vnum supremum Numen omnium moderatorem præficiebant. Quæ omnia Plato Ægyptiorum discipulus cumprimis Dialogo VI. de legibus approbat, eaque Ægyptiorum mysterijs contineri Ficinus luculenter in præfatione, quam dicto VI Platonis de legibus Dialogo præfixit, demonstrat. *Laudat*, inquit, *Plato duodenarium numerum & Vniuersum illum, qui duodenario illi prorsus accommodatur, ideo, quòd duodecim sint apud eum Mundi sphœræ, & signa duodecim in Zodiaco, & partes duodecim in Elementis, siquidem quodlibet ex quatuor Elementis in tres diuiditur regiones, in summam, in infimam, atque mediam, non solùm situ, sed & virtute etiam differentes; adde Elementorum alterum duodenarium, quo & substantiæ Elementorum quatuor, & octo qualitates comprehenduntur. Qualitatum quædam masculæ sunt, videlicet calor, frigus, leuitas, grauitas; quarum primæ duæ alterationis principia sunt, sequentes duæ principia motionis ad locum; quatuor verò fœminæ sunt, quæ passioni magis subijciuntur, scilicet humor, siccitas, raritas, & densitas. Hoc verò totum Ægyptiorum mysterijs contineri Iamblichus asserit. Accedit quòd duodenario mensium numero Sol dominus planetarum, & cursum peragit proprium, & varios producit effectus. Denique singulas vult partes Ciuitatis ad Ægyptiorum normam Deo consecratas existimari, propriè verò duodecim Dijs, id est, duodecim Sphœrarum animabus, item duodecim Zodiaci signa regentibus, rursus duodecim ordinibus Dæmonum cœlestia signa sequentium. Hinc Plato duodecim Vrbis portas circuitũ Vniuersi imitari debere asserit, deinde Deorum, Dæmonumque exercitum sub Duce Ioue in duodecim ordines esse dispositum; concludit tandem Ciuitatis partes, tùm per duodenarium tribuum numerum, tùm verò per diuinum cultum bis quolibet duodenario mensium solenniter instauratum, sic ad Dei munera præparari, vt Dijs ipsis quasi insidentibus gubernentur.* Hæc de Platone Ficinus. Quæ sanè Obelisco nostro ita congruunt, vt ea Plato ex ijs descripsisse videatur. Quod vt ostendatur, sciendum

Ægyptios Mundum in duodecim plagas diuidere, teste Iamblicho, consueuisse, cui vnum omnium Moderatorem præficiebant, quem Hemphta siue Osirin supramundanũ vocabant. Hunc omnia in omnibus agere, hunc in tres inferiores sibi Mundos continuò influentem omnibus vitam motumque conferre asserebant. Et quoniam calido-humidum quoddam in natura rerum in Sensibili Mundo elucescentium, veluti totius productionis fontem, & tanquam principium rerum omnium fundauit;

Obelisci Flaminij argumentum Duodenarij numeri prærogatiua.

Plato.

Marsil. Ficin.

Elementorũ virtutes & qualitates

Iamblichus.

Plato.

Ægyptij Mundum in 12 plagas diuidebant.

Hemphta siue Osiris supramundanus.

uit; hinc aptè ſanè hæc per Obeliſci ſupremum à vertice hierogrammatiſmum veluti epigraphen quandam indicabant; & Oſiri ſupramundano,& Momphtæ ſummo,humido-calidi moderatori,qui tametſi in inſenſibili Mundo idem ſint,in ſenſibili tamen ob effectuum diuerſitatem differunt,conſecrabant. Hic itaq; in Mundum duodecapartitum per duodecim Genios Solares, qui per duodecim Accipitres notãtur,primò influit; quibus vti totius Mundi machinæ præſidium commiſſum eſt, ita in eo omnia quoque diuerſis iuribus moderantur. Ac primò quidem in duodecim ſigna Zodiaci, menſeſque ijs correſpondentes, deinde in duodecim plagas cœli virtutem ſuam exerunt. Hinc ſinguli Accipitres columnæ certæ plagæ correſpondenti inſident, quâ effectus, quos in tali & tali plaga Genius ei præſes operatur, per hierogrammata occultâ ratione indicantur. Et quoniam omnium rerum mundialium apud eos arbitrium conſtitutum eſt, hinc magnâ curâ & religione eos proſequebantur, nè omiſſo cultu ijs debito,& religione neglectâ, influxus ſuos beneficos ſuſpenderent, atque adeo contrariarum poteſtatum dominio ſubderentur.

Momphta, ſummus influit in Mundũ per 12 Genios Solares.

Vnde in hoc Obeliſco leges ſacræ & Hermeticæ ordinantur,quibus quomodo & quâ ratione, quibus ritibus & cœremonijs in adytis ſuis diuinus cultus inſtituendus ſit, quibus modis ſacri duodecim Solares Genij propitiandi, & ſi quandoque ob neglectam religionem indignationem incurrerint, placandi ſint, & oppoſitarum virtutum molimina propulſanda, verbo, totum per ſymbola appropriata ſignatum continetur. Aptè itaque per duodecim Siderei Mundi Solares Agathodæmones,nihil aliud, quàm vnius Oſiris diuerſæ virtutes, quibus in inferiorem Mundum agit, ſignantur,quibus duodecim Elementaris Mundi terreſtres Oſires, per duodecim Apides indigitati correſpondent, duodecim Horizontis plagarum præſides, qui virtutem à ſupremis virtutibus acceptam in reliquam inferioris Mundi œconomiam diſpenſant. Cùm itaque Sapientes Ægyptij viderent admirabilem quandam ſenſibilium rerum huius Mundi ad inuiſibiles earum virtutes ordinẽ; ſacram quandam & ſacerdotalem doctrinam,Triſmegiſto duce, condiderunt,quam ſolis ſui ordinis hominibus notam eſſe voluerunt. A Mundo itaque,vti Iamblichus docet,exordientes, Dijs Mundanis,diſtributione quatuor in Mundo Elementorum à communi ſortitione ſecundùm menſuras Elementorum facta, à circumferentia circa centra in ordine reuoluta, ad veritatem ſacrificiorum facilem ſe acceſſum habituros confidebant. Cùm enim in Mundo eſſent, & vt partes continerentur in eo, quin & ab eo generari, atque à totis potentijs eius perfici ſe,quandamque vitæ naturæque portionem ſe ab eo conſecutos intelligerent; in cultu diuino minimè Mundum Mundanoſque ordines ſibi prætermittendos duxerunt. Cùm enim viderent circa quamlibet duodecupartiti Mundi partem eſſe quidem corpus aliquod,ineſſe præterea vires corporibus incorporeas ordine diſtributas; hinc ſacrorum leges, id eſt, ſimilia ſimilibus eâ induſtriâ diſtribuerunt,vt à ſummis ad ima per media omnes progrederentur, corpora quidem corporeis appli-

Leges ſacræ in Obeliſco Flaminio contentæ.

Solares Genij duodecim.

Iamblichus. Dij Mundi ab Ægyptij culti

Leges de ſacrificijs ritè inſtituendis ab Ægyptijs Sacerdotibus ponditæ.

applicando, propria videlicet vnicuique reddentes. Leges itaque sacræ Dijs sacrificia summâ diligentiâ institui debere, docent; siquidem Dijs in terram descendentibus omnes subiectas illis potentias vnà moueri, & vt Iamblichus docet, vt præcursores pompasque præcedere credebant. Qui itaque vnicuique ex ijs non rectè & legitimè sacrificat, neque quod cuique congruit, distribuit, neque vnumquemque proprio quodam honore & cultu prosequitur; hunc Deorum præsentiam non assequi, sibi persuadebant: qui verò omnia sibi Numina propitia reddiderit, grata offerens vnicuique donaque simillima; hunc verè suâ spe minimè frustrari, sed diuinum Chorum integrâ plenâq; præsentiâ suscipere sibi imaginabantur. Vnde ex hoc capite religionis ritus minimè simplex esse debebat, sed παντόμικτος, & ex omni harmonia, cunctisque, vti Iamblichus loquitur, Mundi speciebus constitutus; nouerant enim quanta virium multitudo, Dijs descendentibus, excitari soleat; quæ quidem omni effectu destituebatur, si vel vnius ritus vel vnius cœremoniæ circumstantia à sacrificio omitteretur. Quia verò numerum Deorum humano ingenio incomprehensibilem sciebant, hinc vniuersam Geniorum seriem, duodenario numero comprehendebant, satis esse rati, si vel singulas duodecadum tùm Intellectualis, tùm Siderei, atque Elementaris Mundi Classes memorato religionis ritu, ad id, quod intenderent, coluissent; quemadmodum hic Obeliscus docet, vbi singulæ duodecadum Genialium Classes suas columnas habent, quibus ritus illis debitus describitur, vti ex contextu interpretationis patebit. Cultus verò hic præscriptus ea potissimùm beneficia respicit, quæ rerum humano generi necessariarum vbertatem, aëris salubritatem, & beneficum Nili incrementum, quam munificam Deorum pluuiam vocant, concernunt; quæ quidem obtineri non poterant nisi per optimam annui spacij dispositionem & temperiem, quam solo Deorum illius Præsidum munere se consecuturos sperabant; priuatum verò cultum, priuata quoque Deorum, quem quisque coleret, beneficia, vtpote sanitatis, prosperitatis, sapientiæ, diuinationis, ac tandem θεομορφίας beneficia consequebantur. Cultus verò peragebatur religiosa sacrorum amuletorum gestatione; quæ tantâ virtute & efficaciâ pollere arbitrabantur, vt vel gestata, Numina potenter ad votis eorum annuendum, trahere crederentur. Ex quibus patet, quàm ex hac apparente religionis sanctimonia Diabolus longas superstitionum catenas ad animas in æternam ruinam trahendas texuerit, quàmque Deo Opt. Max. summè obligemur, quòd per incarnatum Verbum à tanta nos cœcitate eruere fuerit dignatus. Sed iam interpretationem ordiamur.

Numina singula similibus donis placabant Ægyptij.

Duodenarii Geniorum numerum cur elegerint Ægyptij.

Cultus Deorum publicus alia dona, priuatus alia requirebat.

Amuletorum gestatio.

CAPVT III.

Prodroma quarundam rerum, quæ sæpe sæpius in hoc Obelisco occurrunt, interpretatio.

Sacræ tabulæ seu ouatæ figuræ in Obeliscis.

OCcurrunt haud infrequenter vti in hoc præsenti Obelisco, sic & in secuturis, Schemata quædam ouatæ figuræ, quas sacras tabulas Ægyptij vocabant, quarum hoc loco interpretationem præmittere visum fuit, ne in contextu interpretationis faciendæ, ob rerum de ijs dicendarum varietatem, Lectori confusionem ingereremus; quare in sequentibus semper ad hoc caput, occultorum symbolorum rationes nôsse volentem, remittemus. Erant autem sacræ tabulæ certa quædam symbolorum magis illustrium Syntagmata, quæ vti occultas Deorum operationes respiciebant, ita magnas quoque vires ad eos trahendos obtinere credebantur. Hinc eas separatim, tanquam eximium quiddam tùm in publicis Obeliscorum & Sphyngiū monimentis, tùm in adytorum parietibus incidebant, quæ deinde ex his veluti prototypis quibusdam excerptæ, diuersisque lapidibus incisæ, in priuatum vsum tanquam sacra quædam periammata gestabantur.

Duæ tabulæ sacræ celebriores AB. & CD.

Sunt autem duo potissimùm magnæ considerationis, quæ in nullis non Obeliscis occurrunt, & in hoc potissimùm sæpe sæpius, vt examinanti patebit, eo symbolorum apparatu, quem sequentia duo Schemata monstrant, adornata. Prius vocamus tabulam Momphto-Mendesiam; alterum Osiriacam, ad maiorem distinctionem, nominandam censuimus; & vti ferè semper Momphto-Mendesiæ tabulæ Papilione A, polymorphi Dæmonis symbolum, ita Osiriacæ C Anserem, Osiris, & Isidis symbolum, impositum reperimus.

§ I.

Momphto-Mendesia tabula.

Tabulæ sacræ Momphto-Mendesiæ expositio.

SChema hoc litera B signatum, ouata figura insignitum est, quia vti per ouum, Mundum indicabant, ita per figuram eius, cui Schemata hieroglyphica includebantur, ouatam, eorum Deorum, quos symbola significant, in Mundo operationes occultè insinuabant. Figuræ verò eiusdem insertæ tres sunt; prima est baculus ἀγήμαρχ@, id est, Hircino capite insignitus; secunda est statua Leonino vultu transformata, & Momphtā, id est, humido-calidi, vti & Nilotici incrementi, præsidem significat; tertia est Nilometrium, quo Momphtæ in Nilum potissimùm dominium innuebant. Hircinum sceptrum denotat Numen, quod Ægyptij vocant Mendes (sic enim fœcundæ generationis Deum dicebant) & Numini, quod Græci Pana dicunt, æquiualet; de quo fusè in

Hircini scepteri significatio

Obeli-

Obelisco Pamphilio fol. 274. & potissimùm in Mendesio Nomo, vti Tomo primo fol. 18. ostensum fuit, colebatur. Leonina statua Momphtam, id est, aquarum Numen denotat; Separata spectatur hæc tabula oualis seorsim, eò quòd maioris momenti mysteria contineat; ac proinde ob mysteriosam hanc symbolorum coaptationem, magnas ad Numen, quod referebat, sollicitandum, vires obtinere arbitrabantur; vsitatissimum amuletum. Quo cognito, rationes, ex quibus illa symbola constructa sunt, tempus postulat, vt aperiamus, vt Ægyptiorum in comminiscendis symbolis, ingenium luculentiùs, & simul intentio & finis, ob quem hoc pacto instituerunt, patefiat. Sed ad Rhombum.

Leonina statuæ significatio.

Primum locum in hac hieroglyphicorum congerie obtinent bina simulachra. Prius simulachrum ἀνθρωπόμορφον, rude quidem illud & impolitum, sed quod pennato suo vertice, Crucisque ansatæ symbolo non obscurum diuinitatis argumentum præseferat. Simulachra verò illa hieroglyphica, data opera rudi quâdam elaborabant Mineruâ, cùm quia minutulas membrorum proportiones in saxo adeo duro insculpere difficile erat, tùm quòd si subtili vsi artificio sculpturam fecissent tenuiorem, facilè temporis rerum edacis diuturnitate, aëris adhæc, cœlique iniurijs obliterari potuissent. Ægyptij itaque cùm æternitatem in operibus suis affectarent, tantùm extrinsecis corporum lineamentis, & rudi quâdam rerum effigie contenti, symbola ita profundè, saxis insculpebant, vt nihilominùs, quid sculpturæ innuerent, peritioribus rerum facilè innotesceret; quod benè notandum.

Figuræ Obeliscorum cur ruditer & aliarate.

A B tab. Momphta Mendesia.

C D tab. sacra Osiriaca.

Hanc autem iuxta interpretationem nostram superiùs factam Momphtæ Nilotici Numinis statuam esse, monstrat primò penna capiti supereminens, & Crucis ansatæ nota, & forma Leonina.

Notandum autem, duplicem hic Momphta considerari posse; supramundanum, & hylæum. Supramundanus, vti in Vniuersalis humidi substantiam dominium absolutè exercet, ita hylæus substitutus eius in inferiori Mundo humidæ substantiæ tutelam susci-

Momphta duplex, supramundanus, & Hylæus, quo ad effectum, re tamen vnus.

Momphtæ habitus explicatur. suscipit. Vtrumque hoc loco expressum videmus, vnum reuera Numen, tametsi effectibus diuersum. Per pennam quidem in capite assurgentem significabant, difficilem inuentu esse naturam eius, & nemini conspicuam, sed sublimem non modò supra sensum, verùm etiam supra humanæ intelligentiæ captum; humana verò forma eundem vitæ Authorem, & Motorem, qui intellectu comprehendi possit, circulatum indicabant: quoniam vt hominis corpus quidem cernitur, mens verò ipsa, quæ hominem à cæteris animantibus disiungit, cerni nullo potest; sic etiam Dei summi Opificis actiones & motus, quæ ipse in sacris literis posteriora vocat (non secùs, ac Aristoteles, effectus posteriora, causas verò priora nominat,) ab humano intellectu cerni possunt, Mens verò ipsa & diuina natura creatarum rerum moderatrix in huius corporis carcere absolutè cognosci non potest. Quod pulchrè apud secretiores Hebræorum Theologos innuitur per quinquaginta portas lucis, quas omnes præter vnam Moysen ingressum aiunt, vti in Cabala docuimus. Et ideo, teste Porphyrio, cæruleâ veste indutum eum pingebant, vt cœlestem illum esse significarent, & in Cœlo habitare, nullius coloris, vel accidentis participem; nullo terrenæ mixtionis inuolucro vestitum, etiamsi nobis fortasse eum suscipere videatur, & modò irasci, modò placari, quemadmodum Cœlum ipsum, cùm nullius coloris sit, propter interualli longitudinem cæruleum videtur. Sed audiamus verba Porphyrij; sic enim dicit: *Ægyptiorum autem Deorum symbola talia sunt: Creatorem Ægyptij Emeph,* (melius Hemphta) *appellant, cuius imaginem in forma hominis faciunt colore cæruleo, Zonam tenentem, & sceptrum, cuius in capite pennam ponunt, significantes difficilem inuentu esse Creatorem, & nemini conspicuum, viuificum etiam, & Regem, & intelligibili motu circulatum. Hic Deus,* inquit, *ab ore ouum producit, à quo nascitur Deus, quem Ægyptij Phta, Græci Vulcanum appellant; significatur autem Ægyptijs ouo Mundus.* Vides igitur verticem penna sublimem, vides sceptrum, vides Crucis ansatæ mysteriosam notam. Per pennam non solùm, vt Porphyrius vult, Deum inuentu difficilem significabant, sed quòd diuinæ essentiæ cognitio est ab humano intellectu remotissima: quia sicut penna Auium corpora in altum aërem, quò nos peruenire nequimus, eleuat; sic ineffabilis illa Dei essentia adeo est alta, & adeo intellectus capacitatem excedit, vt ad eam cum plena cognitione pertingere nullo modo possimus; vnde & Psalmographus monstraturus, quantum diuinæ essentiæ intellectus nostri exiguitatem excedat, dicit, quòd Deus volet supra pennas ventorum, & posuerit tenebras latibulum suum. Moses quoque, vt monstraret alta mysteria, symbolicâ quâdam methodo duos Cherubin cum extensis alis posuit super propitiatorium. vbi Thargum Hierosolymitanum præter ea, quæ in vulgata editione sunt, sic habet:

Dei effectus cerni, natura minime à nobis potest.

Deus cæruleâ veste indutus cur pingatur.

Porphyrius.

Penna in capite Momphtæ quid significet.

Ex. c. 37. Thargum Hierosol.

בחכמת רוח נבואה עבד ית כרוביא סתרין סתרין:

In sapientia Spiritus Prophetiæ, fecit Cherubin ab vtraque parte: quibus verbis magna quædam mysteria recondita significantur. Magnus ille Dionysius,

nyſius, myſticæ Theologiæ Princeps, animam omni terreno affectu exutam, pennæ comparat; *Penna*, inquit, *declarat & ducendi celeritatem, & quod cœleſte eſt, & quod mouetur, & quod ab omni rerum terrenarum ſtudio & cupiditate abhorret; propterea quòd ſurſum feratur; pennæ autem leuitas, id quod nulla ex parte eſt terrenum, ſed totum ſine admixtione & grauitate ſurſum efferat*. Porrò ſtatuam prædictam ſedentem finxerunt, inſinuando per hoc, vt Porphyrius dicit, ſtabilem & incommutabilem virtutem; ſedere autem fingitur, vt ſtabilis & incommutabilis virtus exprimatur; in manu ſceptrum tenet, de quo fusè paſſim iam dictum eſt in præcedentibus; Leonino vultu eſt, ad vim poteſtatemq; quam in humidam ſubſtantiam, virtute ſua corroboratiua tenet, adeoque Nilum, cui præeſt, indicandum, de quo fusè in Hierogrammatiſmo Leonis Obeliſci Pamphilij, quem conſule. Sceptrum Ægomorphon appoſitum habet, quo vis Mendeſia indicatur, Mendes enim ſiue Hircum Ægyptij, Numen genitalis humoris præſidem dicebant; aptè verò coniungitur Momphtæ, ſiquidem niſi humidum fœcunditate polleat, fruſtra id in natura rerum inſtitutum videtur, cùm omnium rerum generatio in humido & calido, vti dictum eſt, conſiſtat; rectè itaque Momphtæa vis Mendeſiæ tanquam ad generationem rerum neceſſariam adiungitur. Sed de his vide Obeliſcum Pamphilium fol. 283. & alibi, vbi & de Momphta, & Mendes vberrimè diſcurrimus.

Dionyſius Areopagita.

Momphta ſedens cur fingatur, & Leonino vultu.

§. II.

Niloſcopij expoſitio.

Niloſcopij expoſitio.

SVb Hircino capite in hieroglyphico Syntagmate inſtrumentum occurrit, cuius Abenuaſchia meminit, & non malè aliqui Niloſcopium interpretantur, cuius veſtigia adhuc aliquibus in locis videntur. Verba eius Arabica hæc ſunt:

فلما كانوا يريدون يصروا للبلد النيل كانوا يصروا لمكيال الزيادة النيل
يصورة الذنب الاسد ✠

Vt fœcundam naturam Nili monſtrent, illam ſtructuram ponunt, quâ incrementa Nili menſurantur. Idem Nilometrium Strabo hiſce verbis deſcribit: Συήνης νῆσος ἐν ἡμισταδίῳ, καὶ ἐν ταύτῃ πόλις ἔχουσα ἱερὸν Κνούφιδος, καὶ Νειλομέτριον ἐν μονολίθῳ κατεσκευασμένον ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Νείλου σημειοῦντα τὰς μεγίστας δὲ καὶ ἐλαχίστας, καὶ τὰς μέσας. hoc eſt: *Altera Inſula dimidium ſtadium in Nilo ante Syenem poſita, in qua ea Vrbs, quæ Knaphidis templum, & Nilometrium habet; hic autem eſt puteus quidam in ripa Nili ex integro lapide conſtructus, in quo & maxima, & minima, & mediocria Nili incrementa denotantur*. Meminit huiuſmodi inſtrumenti quoque poſt Herodotum, Diodorum, Apuleium, Plutarchum, Ioannes Leo Africanus, qui huius ſtructuræ ſe oculatum teſtem dicit: ſic enim ait: *E regione ciuitatis veteris in medio Nili Michios, hoc eſt, menſuræ, videtur inſula, ex qua pro ratione inundationis Nili, eius anni prouentum*

Strabo.

Ioan. Leo Africanus lib. 8.

tum per totam Ægyptum certissimâ ratione à priscis Ægyptijs adinuenta colligunt. Verùm in describendo Niloscopio, vtpote re passim notissima, non moror; vnum me in Arabico textu Abenuaschiæ de Ægyptiorum cultura suspensum perplexumque summopere reddidit, neque quid per iacentis & caudati animalis imaginem voluerit, intelligere valui, donec variam antiquitatem consulendo, tandem id, quod erat, subolfaciens, occultum verborum contextum inuestigauerim. Vult autem Abenuaschia hisce verbis nihil aliud dicere, nisi quod fuerit in similitudinem Sphyngis, quod apud Authores inundationis Nili symbolum reperi. Erant autem Sphynges (sicuti apparet ex ijs, quæ Romam ex Ægypto deductæ passim hinc inde in Vrbe videntur) biformes statuæ, quarum prior humanam faciem, cœtera Leonem referebat, vti in Syntagmate Sphyngum docemus. Erant autem hæ figuræ ab Ægyptijs expressæ, non quòd crederent, similia animalia vllibi reperiri, sed ad connotanda reconditiora mentis sensa. Sphynges itaque sic expressæ stationem Nili Ægyptum inundantis denotabant. Cùm enim in toto Iulio & Augusto Nili incrementa durarent, Sol autem dictis mensibus maxima ex parte Leonem & Virginem peragraret, genti ad portentosas & polymorphas rerum compositiones cœteroquin propensissimæ facilè fuit, ex Virgine & Leone formare monstra, quas Sphynges appellabant; erantque propriè statuæ Nilo consecratæ, ventribus incumbentes, quibus stationem inundantis Nili repræsentabant. Huiusmodi Sphynges videntur adhuc hodierno die in Horto Quirinali, ad fontem Capitolij, in Villa Burghesia. Harum Sphyngium magnus numerus, teste Plinio l. 36. c. 13, in Ægypto erat; quarum aliquæ ingentis molis in celebrioribus Ægypti locis, maximè verò circa loca, in quibus solet inundare Nilus, sicuti Heliopoli & Sai, & in deserto Memphitico, colebantur; in quo inter cœteras vna prodigiosæ magnitudinis 143 pedes longa, & 62 pedes lata. Videntur autem habuisse simul officium designandi incrementa Nili, vti ex verbis Abenuaschia apparet. Imò dicam aliquid ampliùs; illa ipsa figura Nilometrij, quam hic Ægyptij pro symbolo fœcunditatis Nili posuerunt, rudi suâ effigie nil aliud insinuare videtur. Confirmat opinionem nostram Pierius, qui ait, Ægyptios ad significandũ incrementũ Nili, quod Ægyptiâ linguâ Nun significat, Leonis iacentis hieroglyphico vsos esse, aitque, quòd cùm Sol Herculei Leonis terga adit, Nili diluuium excitet, duplumque recentis aquæ Sole in eo signo commorante sæpius exundet, quæ vis aquæ per spaciosam Ægypti planitiem latè diffusa, solum eâ fertilitate grauidum reddit, quâ non tantùm indigenæ sibi alimentum colligant, sed magnam Orbis partem fame leuent; propter eam verò aquarum redundantiam, quam Leonis beneficio consequi se quotannis experiuntur, institutum est, & apud omnes Gentes vsu iam receptum, vt canales, tubique, & siphones, qui aquam eructant, per terebrata foramina in Leonina capita ad id locis opportunis adsculpi solita, aquam emittant, quæ Leonis rictibus euomi videatur. Atque hæc ita sese habere, testantur non pauci, qui in hunc diem Romæ visuntur, Leones ad radi-

Sphynges quid fuerint apud Ægyptios.

Nili inundationem apud Ægyptios demonstrabit. Sphynges qua occasione confictæ ab Ægyptijs.

Plinius.

Pierius lib. 1.

Leonis capita cur fontibus adhibita.

radices Capitolij, & fontem iuxta Ædem Diuæ Virginis de Victoria, qui plenis rictibus aquam eructant. Nè verò in hieroglyphicis inscriptionibus semper integram Leonis, aut Sphyngis figuram ad Nili incrementum denotandum pingere cogerentur, ideo per ipsum eundem characterem, quo Ægyptij Astrologi Leonis signum præfigurabant, id est, per ♌ caudam Leonis, illud ponere consultiùs iudicarunt. Characteres enim Astronomos signorum & planetarum ab Ægyptijs primò excogitatos, suprà ostensum fuit, & Deenus in Monade hieroglyphica fusè probat, de quibus & nos ex professo in Astronomia Ægyptiaca. Sed & signum infrà positum (♒) id manifestè monstrat; hoc enim symbolum aquæ esse, à similitudine figuræ aquæ vndulatæ depromptum, alibi copiosissimè demonstratum fuit, & ob eandem causam ab Ægyptijs, & communi Astrologorum consensu & approbatione pro symbolo aquarum assumptum: quod & proinde vbicunque in hieroglyphicis occurrit, humidum refert. Sed de his fusiùs suis locis.

Deenus.

Aquarij & Leonis signa seu character.

Verùm posset quis hic obijcere, quid Aquario cum Leone? Huic respondeo: cùm Ægyptij excellentiam alicuius rei vellent demonstrare, eos id maximè per contrariorum appositionem fecisse. Nam cùm Nilum præ cœteris Mundi fluminibus mirandis quibusdam naturæ dotibus ditatum perspicerent, vtpote qui non tantùm totius anni decursu maxima fœcunditatis argumenta monstraret, sed maximè eo ipso tempore, quo Sol Leonino æstu inflãmatus omnia adurit, & cùm reliqua omnia flumina humoris inopiâ deficiunt, ille omnia plenitudine suâ adimplere videatur, & contrà in Aquario maximũ habeat suæ diminutionis statum, reliqua verò flumina non nisi in Aquario, Leoni opposito signo, diluuijs essent obnoxia; ideo vt hanc præeminentiam Nili symbolicè exprimerent, Leonis signo supponere voluisse videntur signum oppositum Aquario.

Ægyptij rerũ excellentiam per contrariorum appositionem denotabant.

Leonis & Aquarij signa cur Nili inundationem significent.

Quare siue hoc symbolum Nilometrium, siue Sphyngem, siue Leonem referat, perinde est, errare non poterit Lector, quodcumque elegerit; nam & Nilometrium, & Sphyngem, & Leonem singula inundationis hieroglyphica fuisse, paulò antè demonstrauimus; & potuit fieri, eas structuras eos construxisse, quæ & Sphyngem, & Leonem referentes, Nilometrij munere fungerentur; quod sanè simile quid fuisse & verba Authoris non tacitè, & Strabo lib. 17. Herodotus, alijque Antiqui, imò quotquot modò Nili statuæ inueniuntur, innuunt. Sed hæc omnia subtili Lectori vlteriùs inuestiganda relinquimus. Quare ad secundæ tabulæ sacræ interpretationem procedamus.

§ III.

Secundæ tabulæ sacræ Obelisci Flaminij expositio.

Secundæ tabulæ sacræ Osiriacæ expositio.

SI iuxta Xenophontis præscriptionem, erga eos, à quibus beneficia vel minima recipimus, gratitudine quâdam debitâ obligemur, certè maximè erga Deum beneficentissimum, cuius beneficio omnia habemus, nos gratos esse debere non ratio tantùm dictat, sed & lege diuinâ ad id nos obligari sacra pagina manifestè docet. Agnouerunt id certè præ cœteris Gentibus Ægyptij, quorum erga diuina Numina gratitudinem, amorem, reuerentiam,, propensum animum, ea dignè colendi studium & sollicitudinem luculenter demonstrat ille nunquam satis quæsitus Osiris, tot portentosi in sacrificijs peragendis ritus, tot polymorphorum Numinum figmenta, quæ & in præsenti hieroglyphico Syntagmate posteritati veluti vnicum suæ erga Numina colenda voluntatis testimonium relinquere voluisse apparet. Nam postquam diuinam illam Osiridis potentiam, ac in naturæ theatro elucescentem maiestatem, potissimùm in fœcunda Nili natura, symbolικῶς repræsentassent, aliud ei à latere adiungunt hieroglyphicum Syntagma veluti cultus diuini ectypon, quo eum, à quo tanta beneficia reciperent, dignis honoribus colendum hieroglyphicè expresserunt. Continentur autem in hoc hieroglyphico Schemate sex figuræ potissimùm considerandæ: duæ statuæ, ferculum, triplicatus ramus, baculus seu thyrsus, & iuncus marinus.

Gratitudo erga Deum pro beneficijs

De duabus Statuis.

Tabulæ sacræ expositio.

PRima figura sub forma sedentis ἱερακόμορφος, id est, Accipitrino capite transformata, globum in capite sustinens, manibus Tauticum characterem tenet. Per ἱερακόμορφον Accipitrem intelligebant Osirin, vt iam sæpius ostensum fuit; per globum in capite, diuinitatem; per characterem Tauticum, motum seu influxum in Vniuersi Mundi penetralia. Altera figura est humano vultu, quæ tùm hîc, tùm in alijs Obeliscis variat; nam subinde calatho capiti imposito, nonnunquam pennató vertice spectabilis; in manibus iam literam *A*, modò sceptrum Cucuphæ capite insignitum tenet. Et nihil aliud hoc simulachro denotabant, nisi Osiridis asseclam, Solarem videlicet Agathodæmonem, cuius symbolum, quod manibus gerit, Alpha est; & cùm hic idem varietatis Mundanæ præses sit, hinc subinde sceptrum Cucuphomorphum in manibus tenet, eius symbolum; calathus verò seu cidaris potestatem in omnia tutelæ suæ commissa notat; pennatus verò vertex sublimitatem operationum, quibus incumbit, signat, vt suprà diximus. Opponitur huic è regione Osiris, vt ostendatur, omnem virtutum in Agathodæmonem hunc deriuatarum varietatem, immediatè ab ipso bonorum omnium affluxu, Osiri inquam supramundano procedere; quæ & conuersio vnius

ad

ad alterum, & signum Tauticum, quod Osiris manibus tenet, huius diuini affluxus symbolum, apertè docet. Sed de his alibi fusiùs. Ansatæ Crucis symbolum siue Tauticum sigillum manu gerit, diuinæ mentis in vniuersas Mundi semitas se diffundentis symbolum. Hunc characterem ab Hebræis mutuatos esse Ægyptios verisimile est, vtpote curiosos figurarum obseruatores; vtrisque quidem mysticum, sed diuersorum mysteriorum significatione discrepantem. Falsum tamen est, characterem hunc apud Ægyptios significare vitam venturam, quemadmodum vult Ruffinus, Suidas, alijque Authores; sed verisimile est, totum hunc rumorem exortum esse à Iudæis, qui tùm temporis Ægyptum exules peruagabantur; videntes enim signum hoc *T* toties in imaginibus eorum repetitum, passim salutem suam venturam ex Patrum suorum traditione interpretabantur. Nos illum characterem nihil aliud apud Aegyptios significasse dicimus, quàm, vt dixi, diuinæ Mentis in rerum omnium productione motum & diffusionem.

Character Tauticus ab Hebræis mutuatus.

Tauticus character quid apud Ægyptios significarit.

De Ferculo, seu Feretro.

SImulachris iam explicatis immediatè subijcitur ferculum, φέρετρον à Græcis dictum; quod symbolum fuit, diuinum honorem Dijs exhibendi. Solebant enim Aegyptij plerumque instrumenta illa, quorum in sacris vsus erat, pro symbolis hieroglyphicis assumere. Feretro enim vsos esse in statuis seu simulachris Deorum solenni pompâ circumferendis, ex Luciano, & Apuleio Isiacam pompam graphicè describente luculenter patet. Fuisse autem huiusmodi feretra cistarum ad instar, apparet ex eius in multis Obeliscis figura; & ex Apuleio colligitur fuisse cistam secretorum capacem, eò quòd Aegyptij in ijs occultare solebant opertanea sacra, quæ sic dicta, quòd operta essent, neque exposita profanorum oculis; quæ & à Græcis mysteria dicuntur, Suida teste, ἀπὸ τοῦ μύειν τὸ στόμα à claudendo ore; quòd scilicet deceat eos, qui audiunt diuinas cœremonias, & religionis arcana, os obturare, nec vlli mortalium enunciare. Erant autem ijs inclusa phalli seu veretra ficulnea αἰδοῖα Osiridis & Isidis; quæ quid propriè fuerint, fusè alibi dictum est; vnde & huiusmodi cistæ à Suida dicuntur κίσται ἱεραί, hoc est, cistæ sacræ, à quibus κιστοφόροι dicebantur ij, qui eas baiulabant, qui ad beatum hoc ministerium ex selectissimis personis eligebantur; adeo quidem, vt Lampridius & Aelius Spartianus notent, huius etiam se pompæ choragum constituisse, sacrarumque honorem cœremoniarum non dedignatum olim Commodum Imperatoaem; Sacra enim Isidis coluit, vt & caput raderet, & Anubidis statuam portaret. Atque ex hac Comasiarum solennitate profluxisse Ithyphallia, Dionysij sacra Græcorum, testatur Plutarchus, qui phallum geri solitum ponè Virgines Canophoras, & phallicum Cani; erant autem Canophoræ Virgines ingenuæ, quæ canistra capite gererent, in quibus omnes primitiæ essent repositæ.

Ferculum seu feretrum, eiusq; significatio hieroglyphica.

Lucianus. Apuleius. Opertanea sacra.

Cistophori, cistæ sacræ.

Ithyphallia. *Plutarchus.* Canophoræ.

Ferculum igitur illud vbicunque in hieroglyphicis occurrit, semper

per solennitates in honorem Deorum instituendas significat. Fuisse autem circumportatas quatuor simulachrorum aureas effigies, testatur Clemens Alex. videlicet duos Canes, Accipitrem, & Ibidem; ego arbitror, fuisse vnum Canem, vnum Lupum, vnum Accipitrem, & vnam Ibidem. Dictum autem est, duos Canes, ob similitudinem Lupi cum Cane; sic enim meliùs iuxta seriem historiarum Ægyptiarum progredi poterimus. Dictum autem esse quatuor literas apud Ægyptios, quasi diceres, quatuor Elementa; hâc enim coniunctione diuersa omnium rerum conceptus exprimuntur: hinc ex quatuor Elementorum contemperatione quicquid in rerum natura est, existit. Lupus autem denotat terram, quem terrestrem aiunt; Ibis aquam, Canis siue Anubis aërem, Accipiter ignem; quæ pulchrè sanè in Bembina tabula, cum ijs symbolis, & instrumentis, & feretris instructa, quemadmodum diximus, expressa sunt, vt suo loco dictum est.

Clemens.

De Ramo inuerso.

Ægyptios in dicta Comasiarum solennitate ramos portasse, superiùs ex Clemente & Apuleio sat ostensum fuit quas (solennitates ὀχοφορίας vocabant) qui id testatur his verbis: Διὰ δὲ τῶν συμβόλων ὡς ὁ τε τροχὸς ὁ στρεφόμενος, ἐν τοῖς τῶν θεῶν τεμένεσιν ἑλκυσμένος παρὰ Αἰγυπτίοις, καὶ τὰ τῶν θαλλῶν τῶν διδομένων τοῖς προσκυνοῦσι. *Per symbola autem vt ea rota, quæ vertitur in Deorum templis, quæ trahuntur ab Ægyptijs, & rami, qui dantur ijs, qui adorant.* Sic etiam Orpheus:

Ramorum ast queis sunt hominum terrestria curæ,
Non vno sunt facta loco in mente omnia circum
Voluitur, nec fas vna est consistere parte,
Sed quâ cœperunt cursum parte omnia seruant.

Ramorum festum in honorem Bacchi. Pausanias.

Certè apud Athenienses festus erat dies ramorum nomine insignis, quo in honorem Bacchi, teste Pausania, præferebantur ὄχοι, hoc est, tenues rami, maximè vitis, vnde ὀχοφορία, id est, ramorum circumportationis celebritas, & ὀχοφόροι, seu ramiferi appellabantur pueri sacrorum ministri, qui acceptos vitis ramusculos ex Bacchi templis in Mineruæ Schirradis ædem deferebant, vt disertè testatur Scholiastes Nicandri: Ὀχοφόροι δὲ λέγονται Ἀθήνησι παῖδες ἀμφιθαλεῖς ἁμιλλώμενοι κατὰ φυλάς, οἳ λαμβάνοντες κλήματα ἀμπέλου ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διονύσου ἔτρεχον εἰς τὸ τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς ἱερόν. Quòd autem Deos venerantes, & manum, & ramum, secundùm veterem ordinandi ritum, Θεῷ admouerent, hinc D. Hieronymus rectè vertit, *Et applicabant ad manus suas ramum*, In signum scilicet adorationis, quam Soli præstabant. Hebræos quoque ijsdem cœremonijs in cultu Dei vsos fuisse in festo tabernaculorum, sacræ literæ referunt, & disertè testatur Ioseph l. 3. antiquit. hisce verbis: Ὁλοκαυτώματα δὲ, καὶ θύειν τῷ Θεῷ τὰ χαριστήρια φέροντας ἐν ταῖς χερσὶν εἰρεσιώνην μυρσίνης, καὶ ἰτέας συγκειμένην φοίνικος προσπεπληγμένην τῆς μήλου τῆς περσέας προσφέροντος.

Festum tabernaculorum Iudæorum.

Victi-

Victimas Deo immolantes, & pro gratiarum actione sanctificantes, manibus interim gestant ramos myrti & palmæ, ex quibus mala perseæ dependebant: In quo siue Ægyptios Hebræos, siue hos illos imitatos fuisse, patet ex eo, quòd Horum ramis perseæ & loti venerabantur, vt significarent cor & linguam Deo dedicandam esse. Nam vt suprà dictum est, persea frontes habet in linguæ speciem acuminatos, fructus verò in cordis fermè effigiem deformatos. Hos & Æthiopes imitatos, patet ex Heliodoro, qui Reges aut Magnates excipientes obuiam venire ait loto coronatos, & palmarum ramos in honorem ipsorum quatientes; verba eius sunt: Τὰς κεφαλὰς τῷ Νειλώῳ λώτῳ καταστέψαντες, καὶ φοινίκων θύρσους τῇ χειρὶ κατασείοντες. Itaque si quem insigni populi fauore honestatum, omniumque celeberrimo plausu & lætitia exceptum significare vellent; hunc φυλλοβολούμενον dicebant, quia non solùm ramos illos exhibebant, sed præterea folia & flores in benemeritos spargebant; quod genus, inquit, neque thus, neque aliam victimam offerebat, sed folia, veluti primam pubescentis naturæ lanuginem manibus decerptam, à qua herbæ, & fruges, atque omnia terrâ orta producuntur, & adolescunt. Atque hactenus de ramis in publicis solennitatibus circumportari solitis; iam locus postulat, vt de hieroglyphico nostro ramo, quid ille hic significet, agamus. Hic frequentissimus est, adeo vt vix pyramidem sine eius frequenti occursu inspicere liceat. De his cùm amplissimè in Hierogrammatismo de herbis Ægyptiacis Obelisci Pamphilij, & suprà in Obelisco Lateranensi egerimus, nonnulla hîc ex ijs, ad maiorem rerum intelligentiam, repetenda duxi.

Horus. Ramis perseæ & loti Horũ venerabantur Ægyptij.

Heliodorus. Ramos manibus præferentes excipiebant Æthiopes Reges.

Ramus est triplex, & inuersus. Ramum perseæ arboris fuisse, & diuersam habuisse symbolorum significationem, ex ijs quæ sequentur, patebit. Persea est arbor peculiaris Ægypto, omne solum præterquàm patrium adeo respuens, tantaque dissidia cum reliquis terris habens, vt eis inserta veluti indignabunda, nec germina, nec fructus proferat; cuius descriptionem vide apud Theophrastum. *Est in Ægypto alia quoque arbor, persea dicta, aspectu magna formosaque, folio, flore, ramo, totaque figurâ potissimùm pyro vicina; nisi quòd altera folio perpetuo, altera deciduo est; fructus abundè parit, omnique tempore perficit, quippe nouos semper occupat, maturitas anniuersariorum afflatu conficitur, reliquam crudiorem aufferunt atque recondunt; ex hac simulachra, & mensas, & reliqua similia faciunt.* Vnde patet, falsam esse eorum opinionem, qui putant, eandem esse arborem ex Persia in Ægyptum translatam; falsam quoque Pierij, aliorumque sententiam, eam cum malo Persico confundentium. His igitur ramis Aegyptij in solennitatibus vtebantur; his loco symbolorum vtebantur; hanc Isidi, teste Plutarcho, consecrabant, & Harpocrati, eò quòd ab ipsis primò sit plantata in Aegypto, non à Persa, vt perperam quidam interpretantur, sed ob maximas huius arboris vtilitates, quas iuxta foliorum triplici ramo insertorum numerum computabant. Primò quia simulachra Deorum, teste Theophrasto l. 4. c. 2. inde fiebant; secundò, eodem teste, mensæ templorum; tertiò litui; quartò Harpocratis solium inde construebatur; quintò ob fructus gustui gratissimos; sextò ob oleum inde

Ramus triplex, & inuersus in Obeliscis. Perseæ arbor.

Theophrastus l. 4. c. 2.

Perseæ ramo cur Ægyptij in solennitatibus & hieroglyphicis vtantur.

inde expressum magni vsus; septimò ob nucleos in varios sacrorum vsus; octauò folijs templa ornabant; nonò, ea simulachris prosternebant; decimò, arefacta igni alendo inseruiebant; vndecimò in Harpocratis ornamentum, vtpote quod nunquam in Bembina tabula abesse videtur, adhibebant; duodecimò denique, multa arcana, de quibus in sequentibus, per ea significabant.

Persea semper viridis.

Perseæ ramus triplex, & quatuor vniuscuiusq; folia, quid significent.

Diodorus.

Perseæ folia hieroglyphice rerum vegetabilium generationem significat.

Persea igitur primò semper viridis, nunquam decidua folijs, semper fructibus referta, semper floribus, cuius arboris egregiam indolem Aegyptij non malè repræsentasse videntur per triplicem illum ramum, quorum vnusquisque quatuor foliorum seu florum serie conspicuus, deorsum folijs vergentibus, sursum tribus veluti pomis seu fructibus arboris protuberantibus. Quo quidem totam nobis seriem plantationis seu seminationis rerum ob oculos posuisse videntur. Quid enim aliud per tres ramos notabant, nisi tres anni partes (in quas, iuxta Diodorum, annus, præter quadripartitam trium mensium diuisionem ab Aegyptijs diuidebatur) æstatem, hyemem, & ver? quarum vnaquæque iterum in quatuor menses dirimitur, per subnascentes istas quatuor foliorum vnicuique ramorum appictorum series significatas; quibus ramis rerum vegetabilium generatio significatur. Sicut enim semen perseæ (aut folia terræ indita) quatuor mensibus, hoc est, prima anni parte, nempe hyemali putrefactum, geniali concepto calore paulatim ad germina disponitur; secunda anni parte, hoc est, quatuor mensibus vernis in surculos, folia, calices, flores erumpit; & tertia demum anni parte, hoc est, quatuor æstiuis mensibus, in fructus protuberat, qui Etesiarum flatu ad maturitatem perducti nouam seminis copiam suppeditant pro reliquo anno; sic inquam omnis rerum vegetabilium generatio contingit. Primò enim conditum semen intra terram paulatim ad vitam disponitur; quo facto, in germina, folia, flores mox prorumpit; tertiò in fructus, qui est finis vegetalis animæ. Quem circularem vegetationis motum non malè quoque expressisse videntur per inuersam plantam; nisi enim arbor omnis & planta quodammodo inuertatur, & superiora inferiora fiant, iuxta dictum Hermetis, quod superius est, fiat inferius, & contra; hoc est, nisi fructus, & semen terræ reddantur; nunquam fructus producet, teste vel ipsomet omnis Sapientiæ fonte, *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit* &c. Fructus igitur in hisce ramis superiori loco sunt, ex quibus deinde semen terræ mandatur, vnde nouis succrescentibus ramulis, folijs, floribus, noui paulatim fructus quoque nascuntur. Atque ex hisce hactenus apparet, cur ramis perseæ in publicis solennitatibus vsi fuerint. Cùm verò frustra terræ mandetur semen, nisi Osiris ille cœlestis accedat, ac fœcundo suo influxu illud animet; ideo Osiridem & Isidem, veluti plantationis & seminationis huius arboris inuentores, statuunt. Ideo verò pro symbolo seminationis & plantationis hanc acceperunt; siquidem Osiridem & Isidem ex indole & ingenio huius arboris reliquam seminationis rationem inuenisse Auctor est Abenephi, vti suprà patuit. Cùm igitur tot ac tanta bona secum adferat huiusmodi planta,

Perseæ folia rami inuersi quid significet.

Perseæ arbor cur seminationis & plantationis symbolum.

Abenephi.

meri-

meritò eam in solennitatibus in beneficij tanti ab Osiride præstiti memoriam circumtulerunt; hic enim:

Primus inexperta commisit semina terræ,
Pomaque non notis legit ab arboribus.

Cùm verò frustra omnis seminatio fiat, frustra omnis plantatio, nisi Osiris ille cœlestis accedens, motu suo illam viuificet; Isis quoque influxu suo fœcundo viuificatam humectando & vegetet, & augmentet; aut nisi, iuxta Plutarchum, Isis, hoc est, prægnans terra semine à Nilo, hoc est, ab alluuione & fœcundo defluxu animetur; hinc nè aut Osiris, aut Isis deesset, tanto sacrificiorum apparatu illos allectare contendebant; in hunc finem perseæ solaris arboris rami circumportantur; horum enim similitudine quâdam Osirin faciliùs influxum suum vegetabilibus daturum confidebant.

De sceptro recuruo.

HOc sceptri curui signum nos thyrsum ferulaceum interpretamur, quod nimirum litui ad instar fit recuruus; in Arabico enim Abenephi est القصبة *elkasbe*, quòd per hoc nomen in Arabica virgultum, thyrsus, ferula, instrumentum hastile, pertica, virga, flagellum, vti ex Camus Arabum, & Granatensi Lexico apparet, significetur. Ferulam autem nos dicimus thyrsum ferulaceum, quia thyrsus non necessariò ex ramis vitium, sed quibusuis oblongis teretibusque caulium baculis assumptus, cuiusmodi ferulæ est, hasta dicebatur. Thyrsum autem dictum circumferebant, eò quòd thyrsus & ferula Baccho seu Dionysio Aegyptio attribuerentur, iuxta illud Statij: Sceptrum recuruum. Thyrsus ferulaceus. Statius.

Qui molles thyrsos, Bacchæaque cornua.

Et alio loco:

Non tamen aut teretes thyrsos, aut mollia gessi
Penthea.

Item:

Mollia Nysæis armati brachia thyrsis.

Ouidius quoque: Ouidius.

Et fronde virentes, conijciunt thyrsos.

Sidonius quoque:

Indica Echioneio Bromius rotat orgya thyrso.

Circumportabant autem, & loco symbolorum habebant thyrsos ferulaceos, eò quòd eos portaret Dionysius; vnde & lib. 2. præparat. Euang. ab Eusebio ναρθηκοφόρος seu θυρσοφόρος, & θυρσιάναξ, hoc est, *qui thyrso regnat*, dictus est. Hinc Orpheus in Hymnis ipsum cum thymiamate Styracis venerabundus inuocat his verbis: Dionysius θυρσοφόρος, ναρθηκοφόρος cur dictus. Eusebius.

Inuoco legiferum Narthicophorum Dionysium,
Laudatum Eubuli semen, cui nomina multa,
Sacratum castumque Misen, Dominumque verendum;
Qui mas & mulier, duplex Lysæus Iacchus,
Seu te sacratæ templum delectes Eleusis,
Seu Phrygia cum matre Deûm mysteria tractas;
Seu Cypri Cytheræia tenet te compta capillos;
Seu tu frugiferis campis lætaris honesta
Matre Dea tecum magnifera Iside gaudens,
Ægypti prope flumen.

Cur verò ferulaceus thyrsus Libero Patri seu Dionysio Aegyptio, quem nos eundem cum Osiride seu Sole in Ob. Pamph. demonstrauimus, assignetur, varij varias dant rationes.

Eusebius. Ferula cur Baccho seu Dionysio attribuatur.

Eusebius ναρθηκοφόρον, id est, ferulígerum appellat, rationemque dat, quòd homines poti si in furorem agantur, ac se inuicem feriant, vt se mutuis vulneribus confodiant, ferulis vtuntur, quarum ictus lentus, sed non lethalis est.

Plutarchus.

Plutarchus in Symposio aliam assignat rationem; ferulam & obliuionem Baccho dari, cui vel parum conueniat, errorum inter pocula deinceps reminisci, aut si qua in parte peccatum sit, puerilis & leuis reprehensio sufficiat; quin & pueri ferulâ castigentur. Alij dicunt, quòd ferula Baccho aptissima sit, vt infirmos ebrietate pedes leui hoc pedamento regant ebrij.

Ferula à ferendo dicta. Theophrastus.

A Latinis dicta ferula à ferendo, quòd illius caules senibus pedes ac scipiones essent. Theophrastus ita describit: *Ferula grandis admodum surgit, vnicaulis, & geniculata à genibus cauliculi, vt folia alternatim grandia multifida, capillamenti modo extenuata, maxima, vt quæ terræ proxima sunt, caulem amplexantia, vt arundines, semen Anethi,* &c. *In Ægypto cum magno prouentu fruticat; Ægyptiaci sunt caui, cæteri plerique fungosam intrinsecus obtinent medullam.*

Ferulaceis thyrsis cur Ægyptij vtantur pro symbolis.

Sed nos hisce relictis videamus, cur Aegyptij hisce ferulaceis thyrsis pro symbolis vsi sint. Ac primò quidem Osiridi seu Dionysio Aegyptio attribuitur, eò quòd docuerit primò vitem plantare, ac eam thyrso ferulaceo veluti statumini sustentandæ viti aptissimo applicare. Cùm enim ferulæ, iuxta Theophrastum, in Aegypto quinque aut sex cubitorum plerumque proueniant in magna copia, ijs Osiridem primò pedamentorum loco in satione vini vsum verisimile est. Thyrsus igitur ille ferulaceus symbolum fuit apud Aegyptios vini vitisq; vsus; hinc & promiscuè Osiridi & Isidi in tabula Bembina attribuitur; ad quem vsum

Plinius.

etiam arundinem in Italia potissimùm cultam scribit Plinius; vel quòd ex eius interuallis coniugatis compingeretur septenis, vt Ouidius ait, fistula cannis. ζεύγη enim vocabant Antiqui coniunctam arundinem, paria & μεζόγονα fabricandis Musicis instrumentis idonea. Horum cauis, teste Macrobio, teneros racemos vitis & hœderæ imponebant, vnde incuruabantur in superiori parte, quod mysterio non carebat.

Litui ex ferulaceis thyrsis. Herodotus.

Præterea ex ferulaceis thyrsis eos lituos, sicuti ex arundinibus, concinnasse testatur Herodotus. Cùm autem Osiridi non vini tantùm inuentionem per thyrsos

sos ferulaceos, vt dictum est, significatam, sed & Musicæ quoque attribuerent, vt refert Diodorus; certè per nullum aliud symbolum meliùs eam exprimere valebant, quàm per ferulas & arundines, ex quibus Musica primam traxisse originem in Aegypto testatur Plinius, & Theophrastus; cùm vtraque flexum recipiat, vtraque caua in Aegypto proueniat. Aegypto enim scatente palustribus locis, & proinde nequaquam carente herbis, dictis locis, in quibus ferulæ & arundines prouenire solent, cùm inter cœtera deprehendissent, multa genera ferularum & arundinum flexum recipientia, & intrinsecus caua, viderentque sono prouocando apta; tandem vtraque fistulis & lituis inueniendis crebra interueniente experientiâ, occasionem præbuit, iuxta illud Ouidij. *Herodotus. Arundo cur Baccho tribuatur. Musica in Ægypto inuenta. Plinius l. 16. c. 36. Theophrastus l. 4. c. 12.*

Et leue cerata modulatur arundine carmen.

Vnde & Græcè κάλαμος, quæ vox passim à Latinis Poëtis quoque recepta, vt ait Manilius agens de vi Musicæ.

Et graciles calamos, & neruis insita verba.

De quibus vide innumeros passim Poëtas. Arundo apud Theophrastum vocatur ζυγίτης, quam Gaza vertit stramentariam, iugalemque nominandam existimat, quòd eâ vites in iugum alligarentur; quam nectendæ vitis rationem docet Collumella. *Gaza. Columella l. 4. c. 17.*

Præterea Theophrastus cit. loco, duo genera facit arundinum: primum αὐλητικόν, quam tibialem Plinius interpretatur; & alterum πλόκιμον, id est, textilem, Gaza interprete, fortasse quòd ex eius folijs tegetes, & spiræ, atque alia id genus fierent; vbi Plinius affinitate vocum apud Theophrastum, pro πλόκιμος legit πλωτίαν, quasi natitantem arundinem. Sunt enim Aegyptij calami, teste Plinio, & Cretici, quos τοξικοὺς appellant, eò quòd ab ijs optimè sagittæ quoque fierent. Has Theophrastus testatur loco citato, tempestiuè cædi solitas ante Antigenè, cùm adhuc simpliciùs tibia canerent sub Arcturo mense Septembris, sic enim cæsas multis post annis vtiles esse, multaque sonandi exercitatione indigere, sed ora linguarum conniuere, quod erat illis ad res populo significandas vtiliùs. Postquam verò varietas fictioque accessit, cæsura mutata est. Horum calamorum in Ægyptiacis solennitatibus vsitatorum meminit Apuleius his verbis: *Ibant & dicati magno Serapidi tibicines, qui per obliquum calamum ad aurem porrectum dextram, familiarem templi Deique modulum frequentabant*. Imò vt multa paucis complectamur, Ægyptij hoc thyrsorum ferulaceorum, qui partim manibus Deorum inserti spectantur, partim in festis solennioribus circumferri solebant, symbolo nil aliud denotasse videntur, nisi plantationem vitis, & Musicæ inuentionem, quam quidem non ita ad literam accipiebant, sed ad mysticos & anagogicos sensus prorsùs applicabant; sunt enim in singulis Mundorum ordinibus suæ plantationes, suæ vites, & harmoniæ, quo potissimùm alludebant *Arundinum duo genera. Apuleius. Thyrsorum ferulaceorum symbolum apud Ægyptios.*

bant, vt in Sphynge mystagoga in Zoroastris Oraculorum expositione dictum est.

In thyrseo sceptro Osiridis tria consideranda.

Attribuitur igitur Osiridi sceptrum seu thyrsus iste fistularis, ad eius potentiam denotandam. Tria igitur sunt consideranda in hieroglyphico thyrseo sceptro. Primò potentia Osiridis, cuius symbolum sceptrum erat huius formæ; deinde ratio vitis plantandæ, & ad ferulam seu arundinem applicandæ methodus, quam inuentionem eius esse propriam ex varijs suprà probauimus. Secundò fistularum & lituorum compositio, quam Pana seu Mercurium primò ex calamis huiusmodi confecisse variè quoque monstratum est; ex eis postmodum Musicæ profluxerunt proportiones. Tertiò demum, loco sceptri quoque in manu Osiridis & Isidis videtur, & hoc pacto sexies in tabula Bembina huiusmodi thyrsus fistularis & sceptrum recuruum in modum obliqui calami exporrectum repræsentatur, quo non inobscurè potentiam, rerumque ab ipsis inuentarum vini & Musicæ seu harmoniæ præstantiam significare voluerunt. Nihil igitur aliud est signum hoc, nisi thyrsus ferulaceus, aut arundineus, dictarum rerum symbolum hieroglyphicum, vti demonstrauimus. Sed nunc ad tertium symbolum procedamus.

De Iunco Nilotico.

Iuncus Niloticus, seu papyrus quid significet in hieroglyphicis. *Plinius, Hermolaus, Donatus.*

TErtium in ordine locum obtinet Iuncus Niloticus, vel mauis, scirpus leuis, & enodis papyrus, qui & à Plinio, Hermolao, & Donato cum papyro seu biblo confunditur; quo Ægyptij primò nihil aliud significare voluisse videntur, nisi literarum ac scriptionis nobilem inuentionem, à Mercurio Ægyptio, seu mauis, Osiride & Iside primò repertum, vt testatur Diodorus: secundò rerum omnium necessariarum suppeditationem; siquidem ex papyro & scirpo, omnium propè rerum vsui humano necessariarum copia suppeditabatur; vnde eum semper Dæmoni polymorpho, per Papilionem dracontomorphum indicato, tanquam rerum necessariarum præsidi appositum spectamus. Est autem planta leuis ὀξύχοινος, foliorum loco stilos, seu culmos, seu virgas profert erectas, rotundas, tenues, enodes, cubitum & sesquicubitum altos, herbaceo colore virentes, acutis cuspidibus, candida medulla refertas, ellychnium referentes, & vsu supplentes. Theophrastus inquit, *Scirpus est Iunci quædam species leuis & enodis, inde cribra faciunt in Ægypto.* Alij Iuncorum vsum in nassas marinas reseruant; alij, Plinio teste, iunci medullam in lucernarum lumina veluti ellychnium adhibent. Verùm cùm de hisce amplè in Obelisco Pamphilio tractauerimus, eò Lectorem remittimus.

Papyrus seu scirpus qualis planta.

Theophrastus

Iunci Nilotici significata.

Habet autem Iuncus hic tot significationes, quot rebus appositus fuerit: aliam enim habet significationem solus positus, aliam cùm cribro, aliam cum musca, aliam cum alijs. Hoc loco adiunctis symbolis nonnulli putant inuentionem rerum ab Osiride factam indicari, & nihil aliud signi-

significari, nisi literarum nobile inuentum; quâ id de causa, breuiter videndum est.

Constat Iuncum, seu scirpum, aut mauis, papyrum, (confunduntur enim hæc à plerisque Authoribus, vti ex Plinio Hermolaus Barbarus, & Donatus monstrant) plantam esse. Iuncus enim est leuis oxyschœnus vulgaris, foliorum loco stolones, seu calamos, seu virgas profert rectas, rotundas, tenues, leues, enodes sesquicubitum altas, herbaceo colore virentes, acutis cuspidibus mucronatas, candidâ medullâ refertas, ellychnium referentes, & vsu supplentes; & talis papyrus est, nullaque in parte prouenire frequentiùs, quàm in Ægypto, testantur quotquot de ea scripserunt Botanici. Et hic Iuncus, ob egregias suas vtilitates, easque multifarias, pro varijs quoque passim symbolis assumptus est, vt in sequentibus fusè videbitur. Hoc verò loco positum, symbolum esse literarum ab Osiride inuentarum, testatur Horus ipse lib. 1. & 38. Αἰγύπτια τὰ γράμματα δηλοῦντες ἢ ἱερογραμματέα, ἢ πέρας· μέλαν, καὶ κόσκινον, καὶ σχοίνιον ζωγραφοῦσι. *Ægyptij aut literas, aut sacrum Scribam, aut finem significaturi, atramentum, cribrum, & iuncum ponebant*; quæ omnia diuersas habent significationes. Ægyptiacas significat literas, quòd his omnis apud eos scriptura compleatur, iunco enim & non alio quopiam scribunt; libenter igitur assumebant pro symbolo literarum illud instrumentum, quod ijs primò scribendi dedisset occasionem; nec enim iuncus tantùm suppeditat calamos, sed & chartam, vtrumque enim ex eodem fieri testatur Theophrastus, & Plinius, & post hos Prosper Alpinus.

Iuncus, seu scirpus, seu papyrus significat inuentionem literarum.

Atque hæc sunt sacrarum tabularum bina schemata, quæ cùm nullibi non, tùm in hoc præsenti Obelisco, tùm in cœteris occurrere soleant, opportunè ea hoc loco exponenda duxi, nè in contextu, vt dixi, interpretationis eorundem explicatio fusior remoram aliquam inijceret.

CAPVT IV.

Singulorum Obelisci laterum interpretatio.

§ I.

Epigraphes siue inscriptionis Obelisci interpretatio.

Epigraphe seu inscriptio Obelisci Flaminij. A

Prima huius Obelisci in singulis lateribus est humana figura throno insidens, baculum Cucuphæ seu Vpupæ capite insignitum tenens, cui è regione Androsphynx mitrata, & abaco incumbens apponitur; & in primo quidem latere Meridionali figura humana nuda, velato vertice ἱερακόμορφος, id est, Accipitrino capite transformata est, in reliquis humana facie gaudet. Quæ quid indicent, videamus.

Simulachrū Accipitrino capite.

Sæpe iam dictum fuit, & fusè demonstratum, simulachrum humanum Accipitrino capite transformatum, nihil aliud indicare, nisi Osirin, supre-

supremum Mundi Opificem, Solem illum supramundanum, vitam omnibus largientem. Sedet, quia potestatem in omnia obtinet; nudus est, quia nullo corporeæ passionis inuolucro vestitur; Accipitrino capite comparet, quia totius vitæ & motus vitalis causa est; velatur, quia essentia eius nullo vnquam ingenio inuestigabilis est; capite globum sustinet, quia æternus omnis principij & finis expers; baculum Cucuphæ capite insignitum est, quia tametsi omnium simplicissimam essentiam habeat, omnis tamen rerum in Mundo elucescentium varietatis causa est.

Plutarchus. Ponitur ἱερακόμορφος in latere primo Meridiano, quia, teste Plutarcho, Australis plaga est dextrum Mundi latus, regnum Osiridis, id est, Solis, vitâ & fœcunditate vberrimum, vnde & Nilus Plutarcho nil aliud nisi Osiridis affluxus est, bonorum omnium causa & origo; quæ & secundùm quandam analogiam non solùm de Sensibili Mundo, sed & potissimùm de supramundano Archetypo intelligenda sunt.

Androsphinx mitrata. Secunda figura Andro-Sphynx est mitrata, abaco incubans; qua Numen illud, quod Momphta dicebant, notatur, supremi Numinis Mens, Opifex totius humidæ substantiæ præsidio potens; ponitur humanâ facie, ad intelligentiæ vim monstrandam; Leonino corpore est, quia Sole Leonem ingrediente, effectum potissimum in Aegypto exerit in humoris abundantia, quâ Aegyptiacam beat tellurem; incubat, quia Osiris supramundani potestatem, cuius minister est, hoc situ ostendit; mitrata est, ad ab Osiri sibi concessam potestatem in omnia humida insinuandam.

Epigraphe Obelisci Flaminij quid significet. Signat itaque Epigraphe huius Obelisci nihil aliud, nisi dedicationem Osiri & Momphtæ, quorum ille calido, hic humido Mundano præest, quibus totius Mundi machina in sua perfectione conseruatur. Porrò is intra pyramidium ponitur, vt super omnem rerum creatarum ambitum eum eminere, & in sola essentiæ suæ infinita abysso latere indicaretur, in quantum humidum calidum, cui præest, in abdito idealis rationis suæ conceptu nudè & simpliciter cognoscibile est. Ponitur in quatuor pyramidij faciebus, vt eius in quadripartitum Mundum vis eadem indicaretur.

B

Spacium literа B signatū in Obelis. Flam. Porrò in spacio pyramidij signato litera B in latere meridionali, denuò occurrit Osiris ἱερακόμορφος throno insidens, ijsdem symbolis, quibus superiùs adornatus, cuius genibus aduoluitur humanæ figuræ simulachrum nudum, binis manibus Canopi statuunculam ipsi exhibens, velato vertice, cui tutulus pennatus, ex quo vtrinque Aspis emergit, impositus est. Quo quidem schematum apparatu significatur Osiris supramundani ad opus externum processus, qui fit, cùm iam Geniali seu Intellectuali Mundo se communicat, quæ est Isis supramundana, quam imago genuflexa refert. Genuflexa pingitur, tùm vt summa eius erga Osirin supramundanū obedientiæ promptitudo monstretur, tùm quia principium veluti quoddam passiuum est, in quod Osiris virtutem suam continuò influit; velata est, quia insensibilis substantiæ Intelligentia est, cuius peplum, teste Diodoro, nemo reuelauit; tutulum in vertice gerit κυκλο-οφι-πτερόμορφον,

quod

quod supremi Numinis triformis signaculum, quo signata rerum mundialium administratrix constituitur, & coniux Osiris; Canopi imagunculas exhibet Osiri, symbolum humidi, quo aptè sanè indicatur, Mundanum humidum nullam vim & efficaciam in rerum generatione obtinere, nisi accesserit virtus Osiris, & eam calore, motu, vitalique influxu fœcundauerit; quod vt fiat, ei ingeniculata supplicare videtur. Geruntur hæc in adyto supramundano, quod spacium B exhibet, Intelligentijs, quas schemata ibidem picta monstrant, id est, idealium rationum simulachris refertissimo, & prototypon quoddam est Sacerdotibus, vt iuxta id operentur, propositum, quod in calce Obelisci faciunt. Sequitur spacium C tribus Accipitribus mitratis insignitum; quibus quidem nihil aliud nisi Siderei Mundi Solares Intelligentiæ, quæ tripartitæ Austri plagæ præsident, indicatur. Quod vt intelligatur, notandum est, Osirim multipliciter considerari posse; vel enim consideratur vti in primo loculamento A, & sic idem est cum Hemphta, & est supremum Numinum Numen triforme Sol supramundanus & archetypus, Iuppiter supremus, & omnium Rector & Moderator. Secundò est Osiris quidam in Intellectuali Mundo, quem Hermes πανθημιον vocat, immediata videlicet supremi Osiridis imago & similitudo, cuius virtute & potestate omnia in Intellectuali Mundo geruntur. Tertiò est Osiris cœlestis, Siderei Mundi vita & anima, Solare Numen, cui Sensibilis Mundi administratio commissa est. Huic duodenarius cui præest, potissimùm consecratus est numerus; præest enim duodecim circuli magni mansionibus, duodecim plagis Mundi, per duodecim sibi simillimas potestates, quæ ideo hic quemadmodum & ipsæ, per duodecim Accipitres indicantur; est enim vna & eadem vis Osiris, quæ per duodecim Potestates seu Intelligentias Solaris Numinis asseclas in duodecim Mundi semitas, quibus singulæ præsunt, diffusa, vti mansionibus, ita effectu differentes operationes producit. Cidarin capiti impositam habent, ad supremam in omnia potestatem ab Osiri sibi communicatam demonstrandam. Est & hylæi Mundi Osiris, Elementaris œconomiæ præses, quem pulchrè sanè per Bouem exhibent; qui vim à supremo Osiri in Sidereum, & hinc concatenato quodam dominio in hylæum diffusam, per duodecim Intelligentias hylæas in vniuersam Elementaris Mundi miscellam distribuit, vnde omnium rerum vbertas & varietas nascitur. Quæ omnia aptè per duodecim Boues duodecim Horizontis plagis præsides, & Elementaris Mundi moderatores, indigitantur: per Bouem enim Osiris hylæus intelligitur, quia hic, iuxta Ægyptiorum traditionem in Bouem mutatus agriculturam, plantationem, insitionem, cæterasque humanæ vitæ necessarias artes primùm docuit, vti varijs in locis monstrauimus. Hinc singuli quadrangulo, Elementaris Mundi symbolo, includuntur. In primo quadrangulo D, ponitur Bos, brachium extensum manu Capreolum tenente, cum hydroschemate, & A, duabusque pennis; quorum sensus hic est: *Intelligentia hylæa, Osiridis affecla, munificus & benignus, humanæ vitæ sustentator, Agathodæmon supremi Numinis*. In secundi quadranguli symbolis hic sensus

C Spacium litera C signatum Accipitres tres mitrati.
Osiris multipliciter consideratur.
Osiris supramundanus.
Osiris Mundi intellectualis
Osiris Mundi Siderei.
Osiris Mundi elementaris.
Boues duodecim in Obelisco Flaminio.
Quadrangula 12 Obelisci Flaminij.
D Quadranguli primi literis.

sus continetur: *Osiris hylæus, triplici dominio cœlitùs dato conspicuus, Vrbium custos, fauissæ hylææ, iuxta triplicem anni dispositionem fœcundator, vitæque largitor*. In tertij quadranguli symbolis hic sensus habetur: *Osiris hylæus, liberalis vegetalis naturæ largitor, Isin infernam influxu à supremo sibi Numine communicato impregnans*. In secundi lateris quadrangulo primo est bos, brachium, Anser, Leonina statua cum charactere Tautico; quorum sensus est: *Intelligentia hylæa, Osiridis assecla, beneficus custos rerum, Momphta hylæus, influxum supernè acceptum reliquo Mundo hylæo communicat*. In secundo quadrangulo hic sensus continetur: *Intelligentia hylæa, Osiridis assecla, beneficus Momphta, Hori minister*. Tertium quadrangulum hunc sensum habet: *Intelligentia hylæa, Osiridis assecla, beneficus Agathodæmon supremi Numinis*. In primo quadrangulo ≡ tertij lateris, vti eadem symbola occurrunt, quæ in primo quadrangulo primi lateris, ita eundem sensum referunt. In secundo quadrangulo tertij lateris hic sensus continetur: *Intelligentia hylæa, Osiridis hylæi assecla, beneficus Hori minister, Momphta, Agathodæmon*. In tertio quadrangulo tertij lateris symbolorum significatio hæc est: *Intelligentia hylæa, Osiridis assecla, beneficus Momphta, supremi Numinis influxum supernè communicatum in aërem distribuit*. In primo quadrangulo φ quarti lateris symbola ita explicantur: *Intelligentia hylæa, beneficus Osiridis minister Momphta, communicatum sibi influxum in aërem diffundit*. In secundo quadrangulo quarti lateris ita habetur: *Intelligentia hylæa, Osiris benefici minister, Momphta, Agathodæmon, igneas qualitates humido Elementaris Mundi inserit*. In tertio quadrangulo quarti lateris symbolorum hæc significatio est: *Intelligentia hylæa, Osiris benefici minister, nociuam & excessiuam vim ignis profligat, moderatam & rebus proportionatam conciliat*. Ecce hæc sunt duodecim Intelligentiarum hylæarum munera, quibus Mundo inferiori singulæ prouident, suntque hæc quadrangula veluti totidem amuleta & phylacteria, tùm ad dictas Intelligentias propitiandas, tùm ad nociuas profligandas constituta.

Quadrangula tria secundi lateris.

Quadrangula tria tertij lateris.

Quadrangula tria quarti lateris.

Duodecim intelligentiæ hylææ, & 12 amuleta.

Exposita itaque epigraphe Obelisci vniuersali, iam ad particularem singularum columnarum interpretationem nos accingamus.

§ II.

Columnæ primæ lateris Meridionalis interpretatio.

Columna prima lateris Meridionalis Obel. Flam.

E

Figura literæ E.

IN his columnis cœremoniæ & ritus singulis Intelligentijs exhibendi, effectusque qui ex huiusmodi religione emanant, proponuntur. In prima itaque columna primo loco duæ valuæ adyti, quibus duo Canes assistunt, occurrunt, cum ansato vase Nilotico, & penna, duobus Serpentibus mediante quadrangulo, catena, & statua Isidis. Quibus quidem symbolis appositè cultus innuitur in adytis persoluendus; Canes assistentes Pastophoros, teste Horo l. 4. c. 38. & 39. indicant, quorum officium erat adytum custodire, statuarum sacrarum curam gerere, & omne

Pastophorum, per Canes significatorum officia.

ne

ne profanum & pollutum ab eo arcere, phylacteriorum Niloticorum dispositionem, administrationemq; ritus quoq; iuxta triplicem anni constitutionem decernere, vitales in inferiorem Mundum influxus iuxta Deorum catenas exponere; his enim præstitis, infallibilem Intelligentiæ Mercurialis, quæ & per Canes indicatur, cui litabant, attractum sibi spondebant, tùm per symbolorum ad dicta Numina analogiam, tùm ob ritus religiosi sacrificij perfectè administratos; ad quod plurimùm conferebant amuleta sequentia suprà explicata, quæ Momphto-Mendesio Genio, cui polymorphus Dæmon per Papilionem ψυχοπομπὸν indicatus præsidebat, & Osiriaco, cui Chenosiris Anser præerat, consecrabant. Intelligentia Mercurialis per Canem signata. E Figuræ literæ F & G. F G

Post amuleta sequitur triplex ramus inuersus, cum thyrso ferulaceo, ala tenijs alligata, deinde fauissa, tres secures, porta, cum humana figura nuda eam ingredi cupiente; sequuntur tres portæ, hydroschema, tres termini, hemicyclus, duo sceptra. Per ramum inuersum, & thyrsum ferulaceum indicatur, Sacerdotem ad suprmemorata Numina propitianda thyrso ferulaceo, & ramo inuerso, tripartiti anni præsidibus Osiri, Isi, & Mercurio sacro, instructum esse debere, alaque cum tenijs Orimazæis capiti impositis, ad fauissam trium hypozocorum siue succinctorum securibus muniendam, de quibus fusè tractatum vide in tabulæ Bembinæ expositione, & Theologia hieroglyphica. His enim ritè peractis porta inferioris Mundi patebit, quæ per adyti portam indicatur; quin & tres portæ terrestres tripartiti anni dispositione in adytis constitutæ ad omnem felicitatem aperientur; Momphta, Mendeto, Osiri, Horo, religioso sequentium sacrarum tabularum, quibus consecratæ sunt, vsu, cum reliquis sacris phylacterijs, charactere Tautico, pyramide, & vase Nilotico sacro cultis. Per sequentia verò Symbola N, O innuunt, quibus symbolis, sacrisque Schematismis, vti & sacris tabulis, adytum insignitum esse oporteat, vt sacrificia suum in ijs vigorem & efficaciam consequantur. Verùm de hisce fusiùs in fine expositionis huius Obelisci. H Figuræ literæ H, I, K, L, M. I K L M N O

§. III.

Columnæ Secundæ Lateris Meridionalis interpretatio.

Columna secunda lateris Meridionalis Obel. Flam.

PRimo loco Ibis occurrit, cum Aspide surrecto, quem hydroschema, sceptrum tricuspe, schema ἀγαθοδαίμονος, cum tribus vrnis, Serpente, sceptro, & duabus catenis; intermedia Sphœra, Accipitreque crateri insidente sequitur. Per Ibidem & Aspidem indicant, potestates quasdam latere in superiori Mundo, quarum prima humidi administratrix aptè per Ibin animal Lunare significatur, altera calidi vitalis præses per Aspidem signatur; illud Ibiacum, hoc Ophionium Agathodæmonem impostерum appellabimus. Harum virtute humido-calidum in ἀγαθοδαίμονα, id est, in duodecim arcis magnæ stationes traducitur, vbi actuatus vitalis E Agathodæmon Ibiacus & Ophionius. E

humor supernus, per concatenatas Geniorum operationes in craterem
F Solis deriuatur ; inde profligata Typhonia potestate, Agathodæmon
G cœlestium, & trinæ anni partium dispositor, polymorphum Numen rerum omnium vbertatem spondet, idque subsidio sequentis amuleti, vbi statua Momphtæ Leonino vultu, & penna, ansataque Cruce conspicua, δωδεκαπύργῳ præsidet.

H Isis duplici dominio potens, vehiculo aqueo in quadrifidam Mundi
I plagam diffusa, occulto motu duplicis dominij humidum ex fontano cratere deriuat in Nephtem vtriusque hemisphærij dominam; quæ omnia per mulierem throno insidentem, & duos thyrsos ferulaceos, hydroschema, temonem, ✱, & quadrifidum circulum, per pedem sursum in concham desinentem, ex qua humor scaturit, & figuram fœmineam ingeniculatam, cum duobus hemicyclis, indicantur. Primò enim 3 anni partium
K dominator potens Horus cœlestem piscinam & phialam iuxta terminos præscriptos occulto motu in vegetabilium naturam deducit. Quo fit,
L vt Hori prouidentia cœlestis trium anni partium statum vitali humori
M vndique ad summam felicitatem vigilantia suâ conducat, custos omnium, ad quem placandum plurimùm confert sequens amuletum, in
N quo quadrifidi Mundi figura cum catena, & Alpha, duabus pennis, & hydroschemate continetur; quorum sensus hic est: *Agathodæmon catenam quadrifidi Mundi in aqueam substantiam motûs velocitate traducit*; quâ Osiris per Accipitrem infrà positum indicatus cum sequentibus ibidem
O amuletis trahitur.

§. IV.

Columna tertia lateris Meridionalis Obel. Pam.

Columnæ tertiæ secundi lateris Meridiani interpretatio.

E PRimo loco denuò Ibiacus & Ophionius Agathodæmones occurrunt, quos sequitur Noctua cum transuerso brachio, strigilis sacra, & quadrifidi Mundi figura, Coturnix cum brachio transuersim posito; quorum symbolorum sensus est: *Agathodæmones Ibiacus & Ophionius Typhoniam vim diuertunt à tertia Australis Mundi plaga*. Strigilis sacra, symbolum purgationis malorum, erat instrumentum multis dentibus instructum, quo sacra animalia pectinabantur, vt vel ex hoc capite locum inter hieroglyphica inuenerit; sicut enim strigili animalia ab omni immunditia liberantur, ita dicti Agathodæmones ab omni maligna & infesta potesta-

Strigilis sacra.

F te quadrifidi Mundi plagas emundant & purgant, Coturnicem Arimaniam potenti dextrâ profligant, vnde Vrbibus desiderata annonæ vbertas promanat à polymorpho Dæmone concessa: quia tamen potissimùm ex Nili incremento hæc prouenit, hinc amuletum sequens Niloticum Momphto-Mendesium, vti & Isiacum, quod sequitur, vsurpandum, & Nu-
G mina quæ exhibent, legitimis religionis ritibus colenda sunt; hinc enim
H beneficentia cœlestis in δωδεκάπυργον, id est, duodecim arcis magnæ mansiones

ſiones deriuatur, aduerſa omnia à Nilotica fauiſſa diuertuntur, quadrifi- H
dus Mundus, δωδεκάπυργον cœleſte diuinarum poteſtatum ſubſidio anno- I
næ adferunt vbertatem, per virtutem & efficaciam bonorum ſequen- K L
tium amuletorum, cœteraque quæ ſequuntur ſymbola poſtea expli- M N O
canda.

§ V.

Columnæ primæ ſecundi lateris Borealis interpretatio.

Columna prima ſecundi lateris Borealis Obel. Flam.

PRimo loco ſecuris occurrit ſuperpoſita crateri ſacro. Quod vt intelligatur, notandum eſt, inter Mundi ductores, teſte Zoroaſtro, tres poni Potentias implacabiles, quos Ἀμιλίκτους vocant, atque hoſce per tres ſecures exhibebant, ob ſummam violentiam & ſeueritatem, qua res ſecundùm rigorem à ſupremo Numine præſcriptum adminiſtrant. Hi crateri fontano, teſte Pſello, præeſſe dicebantur, id eſt, immenſæ piſcinæ ſupramundanæ, ex qua omnia tùm ſenſibilis, tùm inſenſibilis Mundi membra irrigantur. Securis itaque primo loco poſita Amilicton notat, piſcinæ ſiue crateris præſidem, cuius ſectione crater apertus Mendeſio illabitur Regno; Mendes verò cùm fœcunditatis Numen ſit, humorem piſcinæ diffuſum in tres anni partes ad annonæ, rerumque neceſſariarum abundantiã benignâ manu diſtribuit; quæ omnia per ſecurim, craterem, thyrſum ferulaceum, & baculum humano capite inſignitum, per tres terminos, & iuncum marinum appoſitum, per folium perſeæ, hydroſchema, bina brachia extenſa ſignificantur. Nè verò nimiâ Amilictorum vehementiâ & ſeueritate nociuum quid ſuboriri poſſit, hinc polymorpho Numini vbertatis rerum præſidi, & cunctorum ab Amilictis perpetratorum diſpenſatori iterum duo ſequentia ſacrarum tabularum amuleta, Momphto-Mendeſium & Iſiacum, conſecrant. Sequitur poſt ſacras tabulas ſceptrum, & manus extenſa, quadratum cui hirundo includitur: quæ quid indicent, videamus. Narrat Herodotus, Diodorus, & Euſebius, in templis Ægyptiorum ſepta quædam fuiſſe, ſacris animalibus nutriendis conſtituta, quæ ſepta tanta in veneratione fuerunt apud ſuperſtitioſam gentem, vt ea ſacro dignata honore in adyta quoque ſua transtulerit, in quibus non viua animalia, ſed ſimulachra eorum, myſticis adornata ſymbolis, conſtruere ſolebant, teſte Pauſania; Numina enim quæ referebant, vario cœremoniarum apparatu in ea includere ſe poſſe arbitrabantur. Tale ſeptum refert hoc loco quadratum, cui ſacram hirundinem incluſam ſpectamus; erat autem hirundo, teſte Pierio fol. 162, beneficiorum ab Oſiride & Iſide in genus humanum collatorum ſymbolum; quòd videlicet ab ijs & Mundi leges, & agri colendi præcepta receperint, Architectonicæ artis regulas, & æquo cum reliquis iure vitam degere didicerint; quæ omnia hirundinis ingenium & indoles docet, vt Horus tradit. Harum itaque ſacrarum tabularum vſu & applicatione, bene-

Margin notes: T; *Zoroaſter.* Amilicti ſeu tres Potentiæ implacabiles. *Pſellus.*; V; X; *Herodotus. Diodorus. Euſebius.* Y; Septa ſacrorum animalium apud Ægyptios. *Pauſanias.*; *Pierius.* Hirundo ſymbolum beneficiorum Oſiris & Iſidis. *Horus.*

beneficum dominium Osiridis includitur, constringitur, & iuris hominum ad beneficiorum ab Osiri & Isi præstitorum continuationem, virtu-
Y te sacramentorum efficitur; Typhon omnium perturbator, & Coturnix
Z Arimania profligantur, vita in naturæ terminos introducitur, Chenosiris Mundorum custos attrahitur virtute sacrarum tabularum; quæ
A, B, C ideo hîc repetuntur, ad earundem efficaciam demonstrandam.

§ VI.

Columna secunda lateris Borealis Obel. Flam.

Columnæ secundæ lateris secundi Borealis interpretatio.

T PRimo mediæ huius columnæ loco Ibiacus & Ophionius Dæmon ponuntur, sub quibus δωδεκάπυργον, cum hydroschemate, & laqueus, & statua Momphtæ, cum Ansere, quem Ægyptij Chenosirin non a Iunco, quem χοῖνον Græci vocant, eo quòd thyrsis iunceis hederâ circumplicatâ solennitatem Dionysij seu Osiridis peragere solebant; sed à voce Ægyptiaca ⲡⲓⲭⲏⲛⲟⲥ sive χῆν, quæ Anserem significat, noncupant. Osirim itaque dicebant Chenosirim, quasi diceres Osirin Anserinum, eò quòd summâ, vti Anser, rebus fidei suæ commissis curâ inuigilare soleat. Indicant itaque, duos Genios, Ibiacum & Ophionium, dodecapyrgi mansionum præsides, primum Momphtæ Leonini & Chenosiris statua constringi, ad fauissæ beneficæ curam & conseruationem, vt hydroschema, fa-

Chenosiris seu Anser sacer.

V uissæ figura, cum brachio extenso satis docent. Sequitur modò Accipiter, supra quem quadrans Astronomicus, infra Accipitrem statua Hori, cum temone, quæ sequitur cycloides, sceptrum, hydroschema, & denuò statua Momphtæ, cum penna, & Scarabæo. Per quadrantem, vti alibi diximus, tempus oportunum indicatur; per Accipitrem Osiris siue anima
X solaris, qui in Horum inferiorem, id est, in Mundum sensibilem, teste Plutarcho, deuectus, cœlos vita, Momphta Leoninum aquæ præsidem motu fœcundo Solarium operationum, per Scarabæum indicatarum, virtute imbuit; quæ polymorphus Dæmon deinde pro cuiusque rei natura & proprietate in omnia transformatus, in innumerabilem rerum varietatem & abundantiam propagat. Hinc ordinata est sacra tabula, in qua Momphta Leoninus, pennâ in capite conspicuus, dodecapyrgo inferiori præsidet, vbi circulus diuinitatis participationem, penna subtilitatem operationum, Crux ansata Mundani Spiritus defluxum, à superno dodecapyrgo in inferius dodecapyrgum superno analogum deriuatum, luculenter signat; quæ quidem Numina hucusque recensita quoad substantiam idem sunt, operationibus tantùm discrepantia: nam quod Ibiacus & Ophionius Genij in Mundo præstant Intellectuali, hoc in Mundo Elementari seu hylæo Momphta Leoninus & Chenosiris, quorum vterque humido-calido præest: & Momphta quidem igneâ qualitate pollens, nociuum humido inexistens frigus temperat; Chenosiris verò excessiuam caloris vim in humido inexistentem moderato frigore temperat;

Plutarchus.

Tabulæ sacræ explicatio in columna secunda lateris secundi Obel. Flam.

rat; quod idem suo modo in superiori Mundo præstant Ibiacus & Ophionius Genij; quorum hic igneâ virtute refertus, vitam & motum præstat humido; ille verò excessiuâ virtute suâ temperat; in inferiori sub conditione hylæa, in superiori Mundo sub conditione quâdam analogâ ipsis congruâ.

Iterum quod Osiris Accipitrinum siue Solare Numen in Mundana Hori domo, id est, Sidereo Mundo præstat, hoc Momphta inferior siue hylæus, in hylæo Mundo; hinc aptè ei Accipitris penna, & Scarabæus adiunguntur, vt indicarent, Momphtam ad Accipitris siue Osiridis, id est, Solaris Numinis exemplar prototypon omnes suas operationes instituere. Quæ ideo fusiùs hîc deducenda duxi, vt si huiusmodi Numinum monstra Lector compererit, eo modo, quo dixi, intelligenda esse sibi persuadeat; neque contradictionem me incurrere putet, si quandoque vnum cum altero confuderim; quod & de sequentibus intelligi velim.

Sequitur sacram tabulam Ibis dodecapyrgo insidens, quo Mercuriale Numen Nilotici dodecapyrgi præses denotatur, vti tres vrnæ Niloticæ demonstrant. Hic enim Typhoniæ malignitatis profligator in inferiora deuectus, catenas Mundorum mouet, vnde Typhoniæ machinationes multiplici eius dominio in superno infernoque Mundo fractæ & contritæ consistere non possunt; quæ omnia per symbola inter Z & A inclusa, indicantur; catenâ siquidem vitæ cœlestis motâ Arimanium Coturnicis dominium infirmari necesse est, ob summam scil. prouidentiam quam habet, tùm de supernis, tùm infernis corporibus in Mundana Hori domo existentibus, siquidem omnium vitali oculo suo custos est, cui & ideo sequentem sacram tabulam consecrant, tanquam summæ efficaciæ amuletum, in quo Δ Agathodæmona Ibiacum, & catenæ figura. catenæ Numinum motorem, duæ pennæ cum hydroschemate diuinum in humido motum notant; per hanc enim catenam Ibimorphi Dæmones, superioris, medij, & inferioris Mundi iuxta requisitam analogiam in vnum, ad Mundi conseruationem, conspirant. Ponitur autem in præcedenti sacra tabula Δ litera, quia ex Ibidis Mercurij viui habitaculi gestu inuenta fuit; catena ponitur, quia Mercurius vti Nuncius Deorum Græcis, ita Ægyptijs catenarum Genialium, quas Σειρὰς vocant, adaptator dicitur; duæ pennæ ponuntur, quòd pennæ Ibidis Crocodilum, Typhoniæ in humidum malignitatis symbolum, siderent; cœtera symbola in fine huius Obelisci fusiùs explicabuntur.

Y Z A B C D

§ VII.

§ VII.

Columnæ tertiæ lateris secundi Obel. Flam.

Tertiæ columnæ secundi lateris interpretatio.

T TErtiæ Borealis plagæ præses est Momphta Leoninus, dominium in trium partium anni constitutionem obtinens, vt baculus ferulaceus, & ramus inuersus notant; cui assistunt tres Amilicti per tres secures indicati, quorum virtute, Leonina seu Momphtæa vis in Mundum
V diffusa, magnarum virium incrementa sumit, virtute subsequentium duo-
X rum amuletorum; quorum vsu beneficus cœlorum defluxus, omnem
Y Typhoniam prauitatem fugat; Horus summâ curâ & vigilantiâ per hi-
Z rundinem notata, cœlestem defluxum firmat & sustinet, vti fuscina si-
A gnat, benefica vita inferioribus dominatur, virtute subsequentium duorum amuletorum, iam sæpius repetitorum, & reliquorum symbolorum vsu, quæ postea explicabuntur.

§ VIII.

Columnæ Prima lateris tertij Obel. Flam.

Columnæ primæ lateris tertij Occidentalis interpretatio.

HVius columnæ prima pars ab I, vsque ad M, composita est ex medietate primæ columnæ lateris primi Meridionalis ab E vsque ad H. Secunda verò huius primæ columnæ tertij lateris pars, ab M, vsq; ad Q, composita est ex tertia columnæ primi lateris Meridionalis parte, vti priùs, ab E vsque ad H; adeoque vti tota constat ex medietatibus primæ & tertiæ columnæ primi lateris Meridionalis in vnum coniunctis, ita symbola quoque eadem prorsùs eandem significationem habent, tametsi quoad effectus, quos mistura producit, differant, vt explico. Sicuti enim plaga Mundi prima lateris Austri, & plaga prima lateris Occidentis, ob vicinitatem in effectibus suis, similes sunt, effectu tamen discrepant; ita de præsidijs quoque Geniorum censendum: nam sicuti moderna Cosmographia, singulis Mundi plagis diuersas qualitates, v. g. Boreæ frigidum siccum, Austro calidum siccum, Orienti calidum humidum, Occidenti denique frigidum humidum assignauit; ita Ægyptij similium qualitatum Genios præsides singulis plagis assignabant, ex quorum tamen diuersa combinatione, diuersi effectus emanabant; quorum quidem statuas ex ijs animalibus compositas, quæ dictas qualitates referrent, erigebant, erectas cœremonijs prorsùs analogis colebant. Sic per Ibin collo contracto Genium humidi frigidi; per Aspidem calidi humidi; per Leoninum Momphta calidum humidum corroborantis; per Canem, mixtæ naturæ præsidem denotabant, vti ex symbolis in primis columnarum faciebus positis constat. Huiusmodi misturas in hisce duobus lateribus, Occidentali & Orientali, passim, vti paulò post dicetur, repe-

Figuræ huius columnæ eadem cum figuris columnæ primæ lateris primi ordine diuersæ.

Genij singulis Mundi plagis assignati ab Ægyptijs.

reperies. Quæ omnia respiciunt ad variam præsidiorum Genialium mixturam, vti dictum est, quæ & in hunc vsque diem à Physicis diuersâ combinatione pro cuiusque plagæ Mundi natura & proprietate præstatur. Sed ad filum interpretationis reuertamur. Hæc prima itaque columna lateris tertij Occidentalis, cùm idem prorsùs significet, quod primæ & tertiæ columnæ lateris primi Meridionalis medietates, harum verò significata amplè citato loco exposita sint, eò Lectorem remittimus; quare ad secundam columnam tertij lateris procedamus.

§ IX.

Columnæ secundæ lateris tertij Occidentalis interpretatio.

Columna secunda lateris tertij Obel. Flam.

PRima huius loci signa ab I vsq; ad K denuò eadem ferè sunt cum symbolis tertiæ columnæ primi lateris ab E vsque ad F, & secundæ columnæ ab F vsque ad G. Significant autem Genios intellectualis Mundi Ibiacum & Ophionium, malorum auerruncatores, vitam beneficam concedere tribus Mundi arcibus. Et primò quidem cœleste hoc beneficium conceditur dodecapyrgo, id est, duodecim arcis magnæ stationibus, ex quo deinde id tanquam principium passiuum cœli concauum suscipit; susceptum immittit in craterem Solis; cuius Agathodæmon cœlestem tandem humorem inferioris & hylæi Mundi receptaculis & veluti centris confert; in vitam verò animat Dæmon polymorphus virtute sequentis amuleti seu sacræ tabulæ; vnde vitalis humor deuectus in inferiora per quadrifidam Mundi plagam diffunditur; Typhonia vis dispellitur trium huius lateris columnarum in adyto consecrandarum virtute; quod si ritè perficiatur, Horus occulto motu per cœli semitas progressus, vitalem humorem benigno suo influxu deuehet per Siderei Mundi œconomiam iuxta ideales trium Mundorum rationes, quem deinde Agathodæmon Solaris piscinis magnis inferet; Hermanubis verò Mundanus custos, vitali dominio potens ad eundem recipiendum distribuendumque, inferiorum Mundorum portas aperiet; Typhonem humidi cœlestis dodecapyrgi expugnatorem cœlestis Chenosiris prouidâ suâ vigilantiâ fugabit, virtute & applicatione sequentis sacræ tabulæ, quam in præcedentibus duabus columnis explicauimus. Sed explicemus conceptus allegati symbola. Sceptrum ex quo Serpens emergit, vitale dominium indicat; remus, vehiculum quo influxus deriuatur; vas Niloticum, humorem; circulus in Crucem dissectus, quadrifidam Mundi plagam; Noctua Typhonem; Obelisci figura semper præsentem Obeliscum notat; sicuti hic tribus Obeliscis, tres columnæ vnius lateris signantur μυελολογικῶς; Horus cum termino, Mundum Sensibilem; Vultur cœlum, id est, principium actiuum; tripus cum tribus terminis ideales rationes triformis Numinis; figura subtus hunc posita, piscinam sacram; statua ἱεραχίμορφος semper Agathodæmonem Solarem, vti & Ibis Mercurialem indi-

Genij intellectualis Mundi, malorum auerruncatores.

M Explicantur figuræ columnæ secundæ lateris tertij Obel. Flam.

O

P indicat, cui supponitur figura candelabri, cuius vsus in adytis erat, & denotabat, quòd nunc sub quadranguli, nunc sub trianguli figura pari ratione sacrificium conficiebatur. Verùm cùm hæc omnia passim exposita sint in varijs huius Tomi locis, ea reiteranda non duxi.

§ X.

Columna tertia lateris tertij Obel. Flam.

Columnæ tertiæ lateris tertij Occidentalis expositio.

PRima huius columnæ tertiæ symbola ab I vsque ad M, eadem prorsùs sunt, quæ tertiæ columnæ secundi lateris Borealis à T vsque ad Y; præterea altera medietas huius tertiæ columnæ tertij lateris ab M vsque ad Q eadem symbola continet, quæ prima columna lateris secundi, à T vsque ad Y. Constituitur itaque tota hæc columna ex medietate tertiæ columnæ lateris secundi, & ex medietate columnæ primæ eiusdem lateris, vt vnum cum altero comparanti patebit. Quare cùm hæc citatis secundi lateris locis exposuerimus, eò Lectorem amandamus.

§ XI.

Columna prima lateris quarti Obel. Flam.

Columnæ primæ lateris quarti Orientalis expositio.

PRima columna loco primo Accipitrem crateri insidentem habet; quem sequitur thyrsus iuncinus, cum thyrso ferulaceo, & tribus terminis, & baculo ægomorpho; sequuntur deinde duo brachia, &c. quæ fere conueniunt symbolis primæ columnæ secundi lateris à T vsque
Y ad Y, paucis exceptis, vti & symbolis tertiæ columnæ tertij lateris ab M vsque ad Q. Sed negotium breuiter exponamus. Accipiter crateri insidens præsidium crateris Solaris notat; tres termini cum iunceo thyrso, & baculo ægomorpho, fœcundam annonæ vbertatem; bina brachia beneficam vim polymorphi Dæmonis in inferiora, subsidio duarum sacra-
Z rum tabularum; harum enim religiosa obseruantia beneficus influxus, qui
A per manum pyramidion tenentem notatur, Isidis Dæmonis dominio præpotentis & auerrunci præsidium, quod per figuram in sede constitutam, & flagellum in manu tenentem, cum baculo ferulaceo à tergore, aptè indica-
B tur, in quadrifidam Mundi plagam deuectum, quæ per remum & circulum cruciatum signatur, & in subiecti dodecapyrgi præsides ad humorem æquâ portione distribuendum, quæ per Columbam, tria vasa, 3 terminos, & Columbam innuuntur, in bonum seminationis, & plantationis, iuxta trium anni partium distributionem faciendæ sollicitat; Amilicti verò seu tres implacabiles Potentiæ, quas tres secures notant, fauissam
C seu piscinam Horæam adaptabunt fauissis inferioribus, tùm hylææ, tùm mysti-

mysticæ in adyto constitutis, ad quam memorato Numinum influxui, porta aperitur virtute religiosæ cœremoniæ, & sacrarum tabularum sequentium, iam sæpe expositarum.

§ XII.

Columnæ secundæ lateris quarti Orientalis expositio.

Columna secunda lateris quarti Obel. Flam.

IN hac columna primo loco polymorphus Dæmon cum binis iam sæpe expositis sacris tabulis occurrit. Horum itaque virtute & efficaciâ supremum Numen prouidentiam rerum, dodecapyrgi humorem virtute potestatum astræarum præuijs cœremonijs Niloticis, à Sacerdotibus peractis, oculo cœlesti, id est, Osiridi Sidereo committit, qui eum actuabit, Horus verò vitam iuxta ideales rationes supremi Numinis benignè conferet; hinc Sacerdotes cœremonijs solitis, & corporum transformationibus ad Deorum analogis, recensitam Numinum catenam trahent, Horus cœleste Numen se sistet, Typhoniæ potestates piscinæ sacræ humori aduersantes, sacrarum cœremoniarum vi dispellentur, Momphta præsto erit vitali suo influxu dodecapyrgi Nilotici liquorem in inferiora deriuans, & omnia cœlesti liquore replebit, Agathodæmon terminorum Momphtæ assecla beneficentiâ suâ cœlestem & vitalem liquorem dodecapyrgi à Momphta deriuatum sauissæ seu piscinæ includet, vi oculi cœlestis Chenosiris, & efficaciâ sequentis tabulæ.

Y Z A B C D E F G

§ XIII.

Columnæ tertiæ lateris quarti Orientalis expositio.

Columna tertia lateris quarti Obel. Flam.

PRima huius columnæ pars ab Y vsque ad A symbola conueniunt cum symbolis tertiæ columnæ lateris secundi & tertij, quæ cùm ibidem sint exposita, non morabimur; indicant enim, Momphta Leoninum, influxum supremi Numinis ope trium Amilictorum, & polymorphi Dæmonis, & sequentium tabularum sacrarum potestate attractiuâ in quadrifidi Mundi piscinam deriuare; Sacerdotes autem omnem hunc influxum cœremonijs suis ad ideales rationes diuini Numinis institutis sui iuris quodammodo facere, per canales Hori prouidentis humore vitali in inferiora deducto, & vi sequentium duarum sacrarum tabularum. Atque hæc est breuis tertiæ huius quarti lateris & vltimi Obelisci interpretatio.

Anacephalæosis expositionis Obel. Flam.

Anacephalæosis totius expositionis.

APFT

BQGV

Ostendimus in hoc Obelisco, primò, quâ ratione supremum Numen Hemphta seu Osiris supramundanus archetypus, causa causarum, nunc Accipitrinâ, nunc humanâ facie conspicuus, vnà cum sua Sphynge, quæ est Mundi Opifex, influat primò in Mundum Genialem, quem figuræ in secundis spacijs B Q G V exhibent; & hinc in duodecim Intelligentias Solares totius naturæ duodecadis præsides, & tandem in Elementaris Mundi Hylæas Osiridis Intelligentias influat: qua veluti epigraphe quâdam præmissâ, postea ad particularia descenditur, docetúrque quâ ratione, aut quibus sacrificijs, ritibus, & cœremonijs concatenati hi Numinum chori dodecapyrgi præsides, contra Typhonias potestates sollicitandi, atque ad rerum omnium necessariarum vbertatem concedendam, attrahendi sint. Inueni non ita pridem inter numismata Veterum ex Museo Petri Stephanonij extracta, Numum cui Zodiacus inscribebatur, intra quem, veluti naturæ duodecadis præsides, Iuppiter, Mercurius, Mars, Vulcanus inscribebantur, vt in sequenti schemate patet. Quod haud

Numisma è Museo Petri Stephanonij.

dubiè ab Ægyptijs profectum; doctrina siquidem eadem est, tametsi diuersè à Græcorum Astronomis adumbrata. Quid enim aliud Osiris Accipitrinus, quàm Iuppiter? quid aliud Ibimorphon Numen, nisi Mercurius?

curius? quid aliud Amilicti implacabilis potentia, nisi Mars? & Mompta quid aliud nisi Neptunus, quibus totius naturæ dodecapyrgum commissum est? Vides Iouem medium inter Mercurium & Martem tanquam supremi Numinis asseclam, Neptunum verò tridente conspicuum aquoso gaudentem imperio; siquidem singulæ ex hisce duodecim Obelisci columnis, aut vni plagæ ex duodecim Mundi plagis, aut vni ex duodecim arcis magnæ mansionibus respondent. Hinc adyta eorum nunc dodecangula, vti hic, nunc octangula, quadrangula, aut etiam triangula, pro diuersorum Numinum cultu ita disponebantur, vt vnicuique lateri vna ex naturæ duodecade portio responderet; in qua Numinum mysticæ imagines eo ordine depingebantur, quo in Obelisco patet. Numina enim hoc analogo ad Mundi dispositionem apparatu, sacrificijsque singulis competentibus, mirum in modum, ad votis eorum obsecundandum sollicitari sibi persuadebant; vt proinde eas non incongruè catenas vocauerint; eratque in hoc tota illorum arcanior philosophandi ratio veluti in cardine quodam sita. Sic in prima columna lateris primi, qui per congrua sacrificia Mercuriale Numen traxerit, traxerit & consequenter Isidem, polymorphum Momphta, Mendetem, Chenosirin &c. vti expositum est; quorum quidem tractu omnium bonorum felicitate se repleri existimabant; his tractis nullam aduersam potestatem subsistere posse credebant; his tractis per congruum vnicuique contemplationis studium, rerum omnium scientiam sibi pollicebantur; his tractis, maximè sibi manteuticam notitiam, quæ in futurarum rerum scientia consistit, acquirere se posse sibi imaginabantur, vti in Magia hieroglyphica fusè actum est. Quæ sane pulchrè comprobantur per illos Hierogrammatismos, qui in calce singulorum laterum huius Obelisci spectantur; quorum expositionem consultò in hunc locum distulimus. Qui sunt in primo latere, comprehenduntur literis N, O, in secundo latere D E, in tertio R S, in quarto G H. Quæ quidem spacia nihil aliud indicant, nisi Ægyptiorum Sacerdotum adyta, in quibus per legitima & maximè congrua sacrificia, ritus, & cœremonias alibi fusè descriptas, nihil aliud nisi dictorum Numinum attractionem intendebant. In hisce itaque adytis primò principalium Numinum varijs modis transformatorum simulachra ponebantur, quæ in prima & secunda columna per Osirin ἱερακόμορφον stantem, & ad fauendum promptum, vti & per Accipitrem, & per 3 Ibides in 2 col. indicantur; quibus Sacerdotes genibus prouoluti, Canopulos in formâ vasorum aptatos offerunt; hoc ipso insinuando, desiderare se ab Osiri beneficum humoris præsidium, humidæ substantiæ beneficam conseruationem, vtpote sine qua nihil in Mundo consistere possit.

Catenæ apud Ægyptios.

Primæ columnæ lateris primi Obel. Flam. Anacephalæosis.

Figuræ in fine columnarum Obel. Flam.

Quoniam verò humidum sine calido nihil prodest, hinc in tertij & quarti laterum spacijs vltimis Osirin humanâ facie pingunt, cui Sacerdotes nudi aduoluuntur; primus quidem globum, alter pyramidem offert, quæ symbola sunt caloris humidum fœcundantis; ex his enim omnium rerum generatio oritur. Spectantur autem partim velati, partim vittati,

Sacerdotes nudi in Obelisco quid significent.

ti, quorum illi habitu fœmineo humidi Numina, tanquam rerum principium passiuum, hi ignei sub forma masculina tanquam principium rerum actiuum Deastris suis exhibent. Nudi sunt, quia vt in tractatu de adytis dictum est, Sacerdotes sacrificia sua vt plurimùm nudi peragebant, vt Numina quæ sollicitabant, nullo terrenæ mistionis inuolucro vestita, ipsa nuditate simili, vel nuda similitudine exprimerent. in parietibus verò adytorum varia sacrarum tabularum Schemata ponebant, tanquam magni ad potentiùs trahenda Numina momenti; cuiusmodi in singulis quaternis lateribus videre est, signanturque literis *a b c d, e f g h, &c.* quæ omnia ex Obelisci latere extracta sunt, tanquam potentissima amuleta; quæque Sacerdotes inde extracta Deorum particularibus statuis, vasis, abacis, diuersi generis lapidibus, metallicis testaceisque vasis incisa in vsum priuatum superstitiosæ plebi gestare præcipiebant, vti in decursu huius Operis exponentur vberiùs; quæ quidem hieroschemata hic non exponimus, cùm ea quisque, qui præcedentia ritè intellexerit, nullo negotio interpretari possit, vtpote quę omnia iam sunt exposita, & ex diuersis Obelisci columnis extracta, vt dixi, in calcem laterum, quæ adyta Ægyptiorum signant, sunt translata.

Sacræ tabulæ in fine columnarum Obel. Flam.

Consectarium de interpretatione facta ab Hermapione.

ATque hic est celeberrimus ille Obeliscus, quem Augustus ex Ægypto allatum in Circo maximo erexit; cuius interpretationem ab Hermapione factam recitat Ammianus Marcellinus his verbis: *Qui autem notarum textus Obelisco &c. Hermapionis librum secuti, interpretatum literis subiicimus Græcis.* Desiderabat iam dudum Augustus scire doctrinam in hoc Obelisco contentam, eamque ob causam vniuersam Ægyptum per viros literatos discusserat, si quem inueniret huius literaturæ hieroglyphicæ peritum. Obtulit se tandem Hermapion Grammaticus, quem Cymbalum Mundi vocant; qui cùm multa circa hæc promitteret, tamen ab omnibus, teste Strabone, risus fuit; hic tamen plus æquo sibi confisus huius præsentis Obelisci interpretationem attulit, quæ inseritur libris citati paulò antè Ammiani Marcellini, quamque in Obelisco Pamphilio fol. 149. Græco-latinam adducimus. Hæc interpretatio continet dedicationem Obelisci à Ramesse Soli factam, vbi & vtriusq; laudes continentur. Atque hanc interpretationem omninò falsam, suppositiciam, & nè vestigium quidem earum rerum, quæ in hoc Obelisco continentur, continere, solus is nosse poterit, qui hanc nostram interpretationem cum Hermapionis expositione ἀντιπαραβολῶς contulerit. Explicat is primò sex versus, qui quales in hoc Obelisco sint, dispicere non potui, nisi forsan columnas putauerit; sed cùm illarum duodecim Obeliscus exhibeat, non video cur illarum sex tantùm exhibuerit. Secundò vbi mentio primarum huius Obelisci figurarum, quæ epigraphes loco se habent, fiat, non reperio;

Ammianus Marcellinus.

vbi

vbi duodecim Accipitres, & totidem Boues, qui in superiori Obelisci extremitate continentur, quorum duodecies repetita mentio fieri debebat, in Hermapionis interpretatione maneant, hucusque cognoscere non licuit; accedit argumentum Obelisci, quod nullà ratione ei competere potest, cùm gesta Ramessis, Heronis, cœterorumque Regum, qui ibidem nominantur, nullibi exprimantur. Sacrarum tabularum 39 Schemata, quæ amuleta vocamus, quarum septendecim similes Momphto-Mendesiæ, sedecim Isiacæ Horo & Osiri, tres Momphtæ, tres Agathodæmoni catenæ magnæ consociatæ sunt, quibus totus Obeliscus refertus est; vbi inquam horum mentio fiat, nè γρῦ quidem dignoscitur. Cùm præterea huiusmodi sacræ tabulæ eædem in plerisque alijs Obeliscis reperiantur, certè non video, quomodo illa historia Ramessis Regis, eiusq; Obelisci Soli sacrati erectionis historiam exprimere possit; vnde veresimilius est, hanc ab Ammiano adductam Hermapionis interpretationem vel supposititiam ac commentitiam esse, vel alterius cuiusdam fragmenti hieroglyphici interpretationem esse, quæ huic Obelisco falsò fuerit attributa. Verùm nè iniuriam tùm Hermapioni, tùm Ammiano, qui eandem tanquam rem memorandam suis insertam historijs refert, facere videamur, hìc interpretationem Hermapionis denuò ex Obelisco Pamphilio repetam, vt Lector meam interpretationem cum Hermapionis compositione comparando, tandem quam absonam, dissonamque ab Ægyptiorum ingenio doctrinam hæc Hermapionis interpretatio contineat, cognoscre posit.

Interpretatio Obelisci Sennesertei facta ab Hermapione Grammatico, extracta ex 16. lib. Histor. Ammiani Marcellini.

VErba itaque Ammiani hæc sunt; *Secutæque ætates alios transtulerunt, quorum vnus in Vaticano, alter in hortis Sallustij, duo in Augusti monumento erecti sunt; qui autem notarum textus Obelisco incisus est veteri quem videmus in Circo, Hermapionis librum secuti interpretatũ literis subiecimus Græcis.*

ΑΡΧΗΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΜΕΝΑ ΕΧΕΙ.
ΣΤΙΧΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΤΑ' δ' ἐστὶν ἃ Βασιλεῖ Ραμέσῃ δεδωρήμεθα, ὃν πᾶσαν οἰκουμένην μετὰ χαρᾶς βασιλεύειν ἥλιος φιλεῖ, καὶ Ἀπόλλων κρατερὸς φιλαλήθης υἱὸς Ἥρωνος θεογέννητος κτίστης τῆς οἰκουμένης, ὃν ἥλιος προέκρινεν ἄλκιμος Ἄρεως Βασιλεὺς Ραμέσης, ᾧ πᾶσα ὑποτέτακται ἡ γῆ μετὰ ἀλκῆς καὶ θάρσους, Βασιλεὺς Ραμέσης, ἡλίου παῖς αἰωνόβιος.

Versus Primus.

H*Æc sunt, quæ Regi Ramesti donauimus, quem totum Orbem gubernans Sol & Apollo fortis, veri amator, Heronis filius ex Deo genitus, Conditor Orbis terrarum, quem Sol selegit fortis Martis Rex Ramestes; cui cum fortitudine & audacia subordinatus est Orbis terrarum Rex Ramestes filius Solis immortalis.*

ΣΤΙ-

ΣΤΙΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ἀπόλλων κρατερὸς, ὁ ἑστὼς ἐπ᾽ ἀληθείας δεσπότης διαδήματος, τὴν Αἴγυπτον δοξάσας κεκτημένος, ὁ ἀγλαοποιήσας ἡλίου πόλιν, καὶ κτίσας τὴν λοιπὴν οἰκουμένην, καὶ πολυτιμήσας τοὺς ἐν ἡλίου πόλει θεοὺς ἀνιδρυμένους, ὃν ἥλιος φιλεῖ.

Versus Secundus.

Apollo fortis, is qui reuera Dominus est diadematis, & Ægyptum gloriâ à se cumulatam possedit; is qui Solis Vrbem splendidam fecit, & reliquum Orbem terrarum condidit, & ingenti honore prosecutus est in Solis Vrbe Deos collocatos ac positos, quem Sol diligit.

ΣΤΙΧΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Ἀπόλλων κρατερὸς ἡλίου παῖς παμφεγγὴς ὃν ἥλιος προέκρινεν, καὶ Ἄρης ἄλκιμος ἐδωρήσατο, οὗ τὰ ἀγαθὰ ἐν παντὶ διαμένει καιρῷ, ὃν Ἄμμων ἀγαπᾷ πληρώσας τὸν νεὼν τοῦ Φοίνικος ἀγαθῶν· ᾧ οἱ Θεοὶ ζωῆς χρόνον ἐδωρήσαντο. Ἀπόλλων κρατερὸς υἱὸς Ἥρωνος Βασιλεὺς οἰκουμένης Ραμέστης, ὃς ἐφύλαξεν Αἴγυπτον τοῦ ἄλλου ἔθνους νικήσας, ὃν ἥλιος φιλεῖ, ᾧ πολὺν χρόνον ζωῆς ἐδωρήσαντο θεοί, δεσπότης οἰκουμένης Ραμέστης αἰωνόβιος.

Versus Tertius.

Apollo fortis Solis filius, totus lucidus, quem Sol diligit, & Mars strenuus donauit; cuius bona omni tempore permanent. Quem Ammon diligit, cùm donari is expleuerit Phœnicis delubrum; cui Dei vitæ tempus largiti sunt, Apollo fortis Heronis filius, Rex Orbis terrarum Ramestes, qui seruauit Ægyptum postquam aliam gentem superauisset. Quem Sol amat; cui longum tempus vitæ Dij largiti sunt, Dominus Orbis terrarum, Ramestes immortalis.

ΑΛΛΟΣ ΣΤΙΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ἥλιος Θεὸς μέγας δεσπότης οὐρανοῦ δεδώρημαί σοι βίον ἀπρόσκορον. Ἀπόλλων κρατερὸς κύριος διαδήματος ἀνείκαστος, οὗ ἀνδριάντας ἀνέθηκεν, ἐν τῇδε τῇ βασιλείᾳ δεσπότης Αἰγύπτου, καὶ ἐκόσμησεν ἡλίου πόλιν, ὁμοίως καὶ αὐτὸν ἥλιον δεσπότην οὐρανοῦ, συνετελεύτησεν ἔργον ἀγαθὸν ἡλίου παῖς Βασιλεὺς αἰωνόβιος.

Versus Secundus.

Sol Deus magnus, Dominus cœli largitus sum tibi vitam satietatis expertem; Apollo fortis Dominus diadematis incomparabilis. Quorum signa dedicauit in hac Regia Dominus Ægypti, & exornauit Solis Vrbem, itidem & ipsum Solem Dominum Cœli vna confecit opus bonum, Solis filius, Rex immortalis.

ΣΤΙΧΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Ἥλιος Θεὸς δεσπότης οὐρανοῦ Ραμέστῃ Βασιλεῖ δεδώρημαι τὸ κράτος, καὶ τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν. Ὃν Ἀπόλλων φιλαλήθης δεσπότης χρόνων, καὶ Ἥφαιστος ὁ τῶν Θεῶν πατὴρ προέκρινεν διὰ τὸν Ἄρεα. Βασιλεὺς παγχαρὴς ἡλίου παῖς, καὶ ὑπὸ ἡλίου φιλούμενος.

Ver-

Versus Tertius.

SOl Dominus Cœli Ramesti Regi largitus sum potentiam, & in omnes dominatum. Quem Apollo veri amator, & Vulcanus Deorum pater selectum habuit propter Martem, Rex longè gratissimus, Solis filius est à Sole amatus.

ΑΦΗΛΙΩΤΗΣ ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΙΧΟΣ.

Ὁ Ἀφ' ἡλίου πόλεως μέγας Θεὸς ἐπουράνιος Ἀπόλλων κρατερὸς. Ἥρωνος υἱὸς, ὃν ἥλιος ἠγάπησεν, ὃν οἱ Θεοὶ ἐτίμησαν, ὁ πάσης γῆς βασιλεύων, ὃν ἥλιος προέκρινεν, ὁ ἄλκιμος, διὰ τὸν Ἄρεα Βασιλεὺς, ὃν Ἄμμων φιλεῖ, καὶ ὁ παμφεγγὴς συγκρίνας αἰώνιον Βασιλέα.

Versus Primus.

MAgnus à Solis vrbe Deus cœlestis Apollo, fortis Heronis filius, quem Sol educauit, quem Dij honore prosecuti sunt, qui vniuerso terrarum Orbi dominatur, quem Sol selegit, inclytus propter Martem Rex, quem Ammon amat, & is, qui totus lucet, longæuum Regem esse iussit.

Atque hæc est Hermapionis interpretatio; quam cùm exactiori trutina cum hieroglyphicis Obelisco Flaminio insculptis examinassemus; inuenimus tandem id, de quo iam dudum suspicabamur, hanc interpretationem nullâ prorsùs ratione subsistere posse. Atque nè Authori tot Authorum monumentis celebrato iniuriam facere videamur, dicti Obelisci quatuor latera tu diligenter inspice, & verba cum figuris confer, videbisque quàm ineptè congruant, quàm difficulter cohæreant, quàm denique cuncta malè subsistant, quàmque longè absint à veritate. Vt proindè vehementer suspicer, Hermapionem loco interpretationis Obelisci, quamcunque aliam inscriptionem tantò audaciùs, quantò pauciores erant, imò vix vllus, qui eum de impostura insimulare possent, supposuisse. *Interpretatio Hermapionis falsa est, & quare.*

In Obelisco itaque quatuor consideranda sunt; primum est Argumentum seu thema Obelisci; secundum figuræ; tertium, latera quaterna; quartum, ordo & situs figurarum. Nullum ex his Hermapionem attigisse, hisce rationibus ostendimus. Ac primò quidem Argumentum Obeliscorum, laudes, victorias, triumphos, eximiaque facinora Regum, minimè continere, in præcedentibus diuersis locis fusè dictum est. Nam cùm hieroglyphica doctrina esset obscura, ænigmatica, mysteriosa, à profanorum intellectu longè remota, quam soli illi, quibus ad Regnum spes esset, quibusque rerum sacrarum cura erat commissa, callerent, quamque sub silentio maximo tenere, & sub pœna vitæ vlli alteri, præterquam sui ordinis hominibus propalare vetabantur; certè Obelisci Regum gesta continere non poterant. Temerarius itaque, nè dicam, stolidus omnium opinione foret, qui gesta & magnifica Principis aut Regis alicuius facinora ex se, & sua natura lucis appetentia posteritati, vel ad ea imitanda, vel ad excitandam virtutum in posteris admirationem, memoriamque conser- *Hieroglyphica doctrina non continet laudes Regū*

seruandam proposita traditurus, impenetrabili quodam scripturæ genere vteretur. Haud absimile de Ægyptijs iudicium, si laudes, gestaque Regum continerent, formare possumus. Quando itaq; Herodotus, Diodorus Siculus, Plinius, alijq; dicunt, in Ægyptiorum monumentis Regum gesta fuisse expressa, expensasque in varias fabricas & expeditiones per Orbem susceptas, sumptus quoque in allia, cœpasque factos contineri; de Obeliscis nequaquam intelligunt, sed vel de pyramidibus, vel columnis, aut tabulis, lapidibusque templorum parietibus insertis, intelligebant. Nam in columnis similibusque, res præclarè gestas, historiasque, easque vulgari charactere Ægyptijs vsitato, quem nos Coptum appellamus, incidere solebant; cuiusmodi complures vide apud Herodotum & Diodorum. In Obeliscis verò solas res ideales, intellectualesque, & difficiles captu, easque sub obscurissimis figurarum inuolucris, vti in sequentibus apparebit, exhibebant. Cùm itaque Hermapion in dicto Obelisco nihil aliud quàm Regis Ramestis laudes & gloriam describat, vel ex hoc capite interpretationem menti Ægyptiorum Sacerdotum minimè correspondere posse, confestim apparet. Sed veniamus ad figuras. Hìc vides in initio Obelisci figuras poni humanas, situ gestibusuè sacrificantium actiones significantes; quæ cùm quatuor Mundi partibus correspondeant, singulę diuersis rebus instructę conspiciuntur. Sequuntur postea in singulis lateribus terni Accipitres, tutulis conspicui, vt hìc in figura apparet (vnius enim lateris figuras hìc posuisse sufficiat) quos sequuntur totidem boues, postea tria brachia extensa; adeò vt in singulis lateribus tres ordines & series, seu columnæ contineantur; quæ cùm duodecim Geniorum Mundi per quatuor Obelisci latera indicatorum mysteria & arcana contineant; videat iam, qui vel exigua iudicij mica pollet, quomodò interpretatio Hermapionis illis accommodari possit: cùm enim sint duodecim Accipitres, & totidem Boues in circuitu insculpti, quæ haud dubiè vnam & eandem rem varijs solummodò effectibus differentem significent; debebat is duodecies nominare eandem rem; quod dum non fecit, neque vestigium quidem harum rerum elucescat, meritò falsa eius censebitur interpretatio.

Hero dotus arguitur circa argumentum Obeliscorum

In Obelisco Hermapi onis laudes Ramestis Regis contineri non possunt.

Alius error in interpretatione.

Accedit quòd cùm in Obelisco quatuor latera sint, is verò sex ponat, impossibile est, interpretationem rebus consentire posse. Verùm si quis dicat, illum tres ordines in vno tantùm vel duobus lateribus contentos descripsisse, neque sic satisfiet difficultati, cùm nec sic verba cùm figuris cohæreant. Atque in primo quidem latere quod Meridionalem plagam respicit, non tres, sed quinque ordines; in latere verò Orientem respiciente, vnum tantùm ordinem, vt in interpretationis contextu patet, describit; quæ quomodo cohærere possint, non video. Est itaque interpretationis series tota confusa & ἀσύστατος. Præterea verba interpre-

tatio-

tationis singulis ordinibus suffixa, adeo ab hieroglyphicorum abhorrent stylo, ingenioque, vt vel primâ fronte appareat, verum esse non posse, quod adeo ab Hieromystarum disciplinis dissonum, remotumque est. Quæ enim figuræ Ramessem Regem, quæ tam gloriosa epitheta, tam speciosam verborum constructionem ostendant, comperire minimè licet. Quid enim Ramessi, quid Apollini, quid Vulcano, & Heronis filio, cum sacrificantium ritibus, cum Accipitribus, Bobus, cœterisque commune sit, non video. Accedit hisce, quòd verba illa, quibus Hermapion explicat singulos ordines hieroglyphicos, ad tantarum rerum, quas sub hieroglyphicis tegebant, significationem oppidò pauca sint. Ausim enim sanctè affirmare, tantam in singulis duodenis Obelisci ordinibus materiam contineri rerum reconditarum, vt ea non dicam folio, sed nè integro quidem volumine pro dignitate satis explicari possit: quæ omnia in huius Obelisci Sennesertei interpretatione satis, superque comprobauimus. Ex toto itaque hoc discursu, ni fallor, luculenter patet, interpretationem Hermapionis ab Ammiano Marcellino proditam, consistere nullâ ratione posse; quod probandum assumpseramus. Vtrum verò Hermapion hanc descriptionem ex alio quopiam Ægyptiaco monumento descripserit, quæ postea falsò huic Obelisco fuerit imputata, credat qui volet; nostrum erat, hanc adductam Hermapionis interpretationem, Obelisci hieroglyphicis minimè quadrare, aut adaptari posse, paucis hisce demonstrare, vt si obtrectatores nobis hanc interpretationem obijcerent, quid de ea statuendum sit, cognosceretur. Atque his apertè constat, quàm cautè in huiusmodi abditarum rerum expositionibus procedendum, & quòd non cuilibet datum sit hanc adire Corinthum. Similes interpretationes inueniuntur in Annij Viterbiensis Beroso apocrypho: verùm cùm illæ ab ipso Authore confictæ sint, indignas existimo, quibus adducendis & tempus, & charta teratur. Huius farinæ est Volaterrani inuentarum literarum Hetruscarum interpretatio, quæ non ita pridē prodijt. Alter Oedipus Ægyptius posteris temporibus fuit summus quidā vir Herwartius, qui tabulæ Bembinæ interpretationem aggressus, tàm infeliciter negotium expediuit, vt vel oppidò mirer, quid insigni Viro in mentem venerit, quòd tam absonam ab Ægyptiorū intentione interpretationem molitus sit. Titulus libri est: *Admiranda Ethnicæ Theologiæ mysteria propalata*. Vbi Author lapidem Magnetem antiquissimis passim nationibus pro Deo cultum, & artem, quâ nauigationes Magnetis ope per vniuersum Orbem instituerentur, à veteribus Sacerdotibus Ægyptijs sub inuolucris Deorum Dearumque, & aliarum perinde fabularum cortice, summo studio occultatam esse, omnibus viribus demonstrare conatur. Ac primò quidem vult, per hieroglyphicam illam toto Orbe celeberrimam Bembinam tabulam nihil aliud Ægyptios veteres, nisi nauigationem per vniuersum terrarum Orbem, ope Magneticæ pyxidis, & Nauticæ seu Hydrographicæ tabulæ subsidio peractam, indigitasse; adeo vt characterismis illius tabulæ hieroglyphicæ nihil aliud, nisi plagas Mundi, ventosque significare voluerint; hoc autem vt probet,

Herwartius alter interpres tabulæ Bembinæ, à scopo aberrat

Tabula Bembina non cōtinet magnetis mysteria, neque nauigandi artem.

Kk mirum

mirum est, quàm in tota antiquitatis historia ad suum institutum detorquenda se fatiget, & quanto studio nisuque quæuis, velint, nolint, ad materiam suam applicare laboret; vt vehementer mirer, virum cæteroquin sapientem, atque antiquitatis peritissimum, variæque omninò lectionis, vel animo quidem hæc concipere potuisse. Quæ quidem non assero, quòd viro magno, doctissimo, & de Rep. Literaria optimè merito, quicquam detractum velim; laudandus enim in tanto viro in re omnium obscurissima summus conatus; sed hæc tantùm dicta velim, vt cognoscat Lector, quàm ad mentem Veterum congruas esse oporteat interpretationes, vt teretes aures, & emunctas Criticorum nares sustinere queant.

FINIS SYNTAGMATIS TERTII.

SYN-

SYNTAGMA IV. OBELISCVS SALLVSTIVS, SIVE LVDOVISIVS.

SERENISSIMO, ET AD MAXIMA NATO PRINCIPI

LEOPOLDO IGNATIO

Archiduci Austriæ, Ferdinandi III. Magni Cæsaris Filio.

BELISCVM Augustæ Serenitati TVAE erigo, dignum efflorescentibus in tantilla ætate virtutibus trophæum; quibus quidem totum pænè Orbem ita rapis, vt maximum quid, sublime, heroicum de insita illa TVA viuidæ indolis lætitia, de matura in tenello corpore prudentia, de insolita animi fortitudine, rerumque agendarum dexteritate sibi polliceatur; atque adeo stupore omnium iamiam Orbi rerum rectè gerendarum argumentis plenum, dignumque, in quibus enucleandis Historicorum ingenia suo se tempore exerceant, thema dictare incipias. Quæ quidem vti summa cum admiratione celebrari non semel audiui, ita nescio quo felici omine, monimentum hoc cedro perennius veluti gloriæ TVAE prodromum, atque vnà meæ in Augustam Serenitatem TVAM sincerissimę obseruantiæ symbolum quoddam consecrandum duxi. Vale, Augustæ domus & Orbis delicium.

SYNTAGMA IV.

Obeliscus Sallustius seu Ludouisius.

CAPVT I.

De origine, erectione, translatione Obelisci Sallustij.

Sallustius Obeliscus à C. Caligula Romam aduectus, & à Claudio erectus. *Ammianus Marcellinus.*

CLAVDIVS CÆSAR prædecessorum suorum exemplum secutus, vt Vrbem nouæ magnificentiæ monimento exornaret, præter duos ... Obel. in Mausoleo Augusti erectos, hunc præsentem quoq; in amœnissimo totius Vrbis loco exaltandum putauit. Innuit id Ammianus Marcell. l. 17. *Secutaque ætates alios transtulerunt, quorum vnus in Vaticano, alter in Hortis Sallustij, duo in Augusti monimento erecti sunt.* Quis vero primus eius in Ægypto erector fuerit, aut quo auulsus loco; omnia Historicorum monumenta silent: verisimile tamen est, eum vnà cum Vaticano Obelisco à C. Caligula peculiari naui, in hunc vnicum finem stupendæ magnitudinis constructa, fuisse Romam translatum, atque Caio fatis functo à successore Claudio in dicto loco, quem Sallustij hortum vocant, erectum, vti ex citato Ammiano Marcellino luculenter patet.

Ludouisius Obeliscus in Villa Principis Ludouisij, idem qui Sallustius.

Modò in Villa Excellentissimi Principis Nicolai Ludouisij Ducis Plumbini, amœnitate & magnificentiâ spectatissima, terrâ penè obrutus, atque in duas confractus partes, iacet; quem & à loci possessore non incongruè Ludouisium appellantes, veluti perenne quoddam beneficiorum à Gregorio XV. Pontifice Opt. Max. in Societatem nostram collatorum monimentum, trophæumque perpetuum Ludouisiæ domus honori constituendum censuimus; quem & illustre Vrbis monimentum ante ædem Ludouisianam S. Ignatio consecratam suo tempore postera ætas, vti speramus, erectum videbit, & admirabitur.

Symmetria Obelisci Ludouisij seu Sallustij.

Symmetria Obelisci mediæ inter maiores & minores magnitudinis, à basi vsque ad pyramidion longitudinem habet Palmorum 72. inferioris basis latera singula sex palmorum cum dimidio latitudinem habent; est enim quadratus & ἰσόπλευρος, id est, æqualium laterum. Pyramidion ab angulis ad apicem quatuor palmorum est, vti & latera singula basis eiusdem pyramidij, quâ Obelisco coagmentatur; atque adeo totius Obelisci altitudo 76. palmorum exactè constituitur.

CA-

CAPVT II.

Argumentum Obelisci.

COntinet itaque hic præsens Obeliscus, (qui in honorem fontanæ triadis, seu tribus summitatibus, qui sunt Osiris, Horus, & Isis Momphtæa, erectus est) quomodo fontanæ hæ summitates in triplicem Mundum influant, quos effectus in ijs operentur, quomodo, aut quibus sacrificijs, vt effectus faciliùs consequantur, colendæ sint. Quæ vt luculentiùs pateant, paulò altiùs ordiri visum est. Sallustij seu Ludouisij Obelisci argumentum.

Narrat Psellus in expositione Oraculorum Zoroastræorum, Aegyptios & Chaldæos tres fontanas summitates coluisse, ex quibus veluti ex perenni quadam scaturigine omnia Mundi bona emanarent; & has vocat summitates tres fontanas, videlicet, Hori siue Appollinis, Osiridis, & Mercurij. Σέβονται δὲ καὶ πηγαίαν τριάδα πίστεως, καὶ ἀληθείας, καὶ ἔρωτος, καὶ πηγαίας ἀκρότητας Ἀπόλλωνος, Ὀσίριδος, καὶ Ἑρμοῦ. *Venerantur quoque triadem fontanam fidei, veritatis, & amoris; & tres fontanas summitates Appollinis* (qui idem ac Horus est) *Osiridis, & Mercurij*. Nos Hori, Osiridis, & Isis Momphtææ, ex Obelisci inscriptione appellamus. Atque triadem primam Obelisci facies continet. Et vti abditum huius Philosophiæ sacramentum est, ita mirificis quoque symbolis adornarunt. Nam in Obeliscis propriè altissimarum rerum sacramenta, tùm in hoc, tùm in alijs insculpserunt, vt vel ipsâ Obelisci figurâ prænotarent, otiosum minimè esse, quod tam insolenti symbolorum apparatu exhiberetur. Hæc itaque est Horæa Trias, cui Obeliscum consecrandum duxerunt; Trias ad Archetypi exemplar transformata; Trias fundi Paterni triadi, cuius ministra est, analoga, à qua non nisi effectuum diuersitate distincta est. Huic in reliquos triadicorum Numinum Choros potestas omnis concessa est, fidei, veritatis, & amoris. Trias vera; ita quidem, vt fides Horo, Osiri veritas, Isi Momphtææ amor pulchrè competat. Quæcunque enim in hoc Obelisco continentur symbola, ad hanc triadem respicere videntur, in qua Horus Mundanæ domus, entibus omnibus & singulis fideli cura, tanquam sibi commissis prouidet; Osiris in veritate disponit omnia; Isis Momphtæa omnia & singula amoris nectit consortio. Videbis hoc loco, quomodo trias hæc fontana, primò in Mundum Genialem, deinde ex hoc in Sidereum, & tandem in Hylæum Mundum influat, ministerijs in tres summitates distributis. In hoc patebit, quomodo ex Mundis demum in particularium entium œconomiam, iuxta quadruplicem Mundi plagam, quam latera Obelisci indicant, descendant; quasque in singulis operationes præstent. Intueberis tanquam in speculo quodam, quomodo Sacerdotes per mystica huiusmodi symbola, per sacras tabulas, ritus, & cœremonias in adytis peractas hanc Horæam triadem placârint, placatam ad omnem felicitatem obtinendam attraxerint. Atque hoc est præsentis huius Obelisci argumentum; quare nihil aliud restat, nisi vt rem ita se habere, sequenti interpretatione demonstremus.

Psellus. Fontanæ summitates Ægyptiorum.

Trias Horæa Obelisco Sallustio insculpta.

Trias fontana in tres Mundos influit.

CAPVT III.

Sallustij Obelisci diuisio.

Obelisci Sallustij diuisio, & interpretatio.

NOta primò, hunc Obeliscum quatuor lateribus constare, quorum singula in tres columnas seu ordines hieroglyphicis Schematis insignes dirempta sunt, atque adeo totus Obeliscus, siue inscriptionem aut periochen, siue sacrarum tabularum schemata spectes, Obelisco Flaminio adeo similis est, vt eiusdem compendium iure dici possit; differentia tantùm nonnulla interuenit in minutioribus figuris, quæ tamen non ita magnam significationum diuersitatem inducunt, nec ita Sacerdotum intentionem immutant, vt quoad substantiam essentiamque rerum indicatarum diuersus dici possit, vt vnum cum altero comparanti patebit.

Sallustius Obeliscus compendium est Flaminij.

Obelisci quaterna latera literis A, B, C, D, signantur. Pyramidij trigona latera omnia, si primum A excipias, similibus prorsùs hierogrammatismis, memoratam triadem exprimentibus, signata sunt.

Hieroglyphica pyramidio Obel. Sallustij insculpta.

In primo trigono lateris Orientalis A B C vides statuam throno insidentem, cum tutulo & sceptro Cucuphomorpho, quę à latere annexum habet Hori caput, cum circulo, duobus stipatum vncinis; quem sequitur infrà alia figura ἱερακόμορφος, id est, Accipitrino capite insignita, è cuius regione Sphynx tutulata, abaco incumbens. In latere Meridionali primo loco Hori caput, duobus stipatum vncinis, cum circulo supraposito; deinde eædem prorsùs figuræ quæ in præcedenti; & in lateribus reliquis C F G, & D H I, Boreali & Occidentali, eædem prorsùs tres figuræ, quæ in latere Meridionali B D E, sese offerunt.

Hieroglyphica lateribus Obel. Sallustij insculpta.

Infra trigonum pyramidij ponuntur quatuor spacia B C E F, D E G H, F G I K, & H I L M, in quibus hierogrammatismi prorsùs sibi similes sunt; videlicet simulachrum nunc ἱερακόμορφον, nunc γυπόμορφον, cubo insidens, cum adgeniculato simulachro binas statuas præferente; neque vlla inter has imagines differentia interuenit; quibus & variæ, vti vides, notæ interferuntur.

Has sequuntur in immediato spacio, in singulis lateribus, tres Accipitres, qui Serpentes pedibus premunt, ac tres Boues. Et in primo latere Boues sequuntur tres statuæ Accipitrinâ facie deformatæ, supposito vnicuique feretro. In secundo latere post Boues sequuntur symbola inter P Q literas intercepta. In tertio latere Boues sequuntur figurę, eo habitu, quem vides, figuratæ. Similiter in quarto latere intra spacium T V. Atque adeo in omnibus lateribus eædem prorsùs figuræ sese exhibent; quod mysterium vt patefiat, iam exponere conabimur.

CAPVT IV.

Hierogrammatismorum qui in quaternis lateribus continentur, & secundùm præcedentem diuisionem prorsùs ijdem, si minutiora quædam excipias, sunt, interpretatio.

NOta Lector, quòd tametsi hæc omnia in Obelisco Flaminio exposuerimus, quem eundem prorsùs cum hoc reperimus, vti paulò post patebit; quia tamen subinde nonnulla differre videntur, ea hoc loco exponere visum fuit.

In primo trigono A B C lateris Orientalis, primo loco simulachrum occurrit, quod throno insidet cubico, sceptro Cucuphomorpho munitum, è latere caput Hori circulo insignitum duobus stipatum vncinis, ante se hieralpham monstrat; quod quidem in triade Hori Patrem potestate insignem notat; hinc sedens imperiosâ dextrâ imperat, sceptro Cucuphomorpho varietatem rerum, quibus dominatur, innuens, inconcusso dominio omnia gerit, vti sedes maiestate plenâ docet; magnus sanè Agathodæmon, vti hieralpha docet. Hori caput appositum habet, vncino & baculo recuruo stipatum, quia Intellectus Horæus est, malorum omnium auerruncator; cuius Potentia simulachrum Accipitrinum est, pariter cubicæ sedi insidens, sceptro adunco munitum, & est Potentia diuini Osiridis Horæi virtute suâ penetratiuâ omnia attingentis, dominio inconcusso omnia gubernantis. E regione sua Sphyngem abaco incubantem habet, quæ est Isis Momphtæa, Mens Horæa, omnium quæ in intellectu & potestate sunt Osiridis & Hori, executrix. Ex humano capite tutulato & Leonis figura componitur, quo robur & fortitudo in exequendis mandatis Hori & Osiridis apprimè denotatur, vti in Obelisco Flaminio, quem consule, docuimus. Nam vt rectè Plutarchus docet, est hæc Isis Momphtæa nihil aliud, quàm vis illa naturæ fœminea, & totius susceptrix generationis, vnde τιθήνη, id est, nutrix, & πανδεχής, id est, susceptrix nuncupata fuit; omnes enim ideas & imagines admittit, habet enim congenitum amorem erga id, quod primum ac summum est inter omnia, ipsum videlicet bonum, ad hoc enim rapitur, hoc optat, hoc sequitur; quod verò malum est, fugit & aduersatur. Hinc trium Mundorum domina appositè nuncupatur, quemadmodum symbola suprà posita docent ⌓ııı ϫⲟⲥ ✢ vbi aduertat Lector, hæc symbola ϫⲟⲥ ✢ spacio A B C interiecta, Copticam vocem esse, & dominiũ significare, quod in Sole & Luna suam potissimùm potestatem exerceat; est & vox fœminini generis, sicuti ⲡⲟⲥ masculini. Verùm cùm has voces fusè varijs in locis exposuerimus, eò Lectorem remittimus. Vide de his in Astrologia fol. 192. Atque hæc est trias Horæa, Patre, Potentia, & Mente constans. Horæa dicitur, quia Horus in Mundo intelligibili circa Mundanæ domus administrationem potissimùm occupatur; Trias verò est, quia triformis supremi Numinis sigillo signata, administrationem suam, quemadmo-

Trigoni lateris Orientalis Obel. Sallustij expositio.

Plutarchus: Isis Momphtæa trium Mundorum domina.

ϫⲟⲥ & ⲡⲟⲥ voces Copticæ quid

Horæa Trias quæ, & cur ita dicatur.

admodum & reliqui triadici Numinum Chori, peragit. Παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει τριάς, ἧς μονὰς ἀρχὴ, *toto enim in Mundo trias fulget, cuius vnitas principium eſt*, vti ſapienter docet Zoroaſter.

Zoroaſter.

Horæum caput Salluſtij Obeliſci quid denotet. Trigonorum reliquorum Obeliſci Salluſtiani expoſitio.

In reliquis verò lateribus primo loco ſemper occurrit caput circulo inſignitum, duobuſque ſtipatum vncinis, quo pari pacto triadis Horææ Patrem notant; malorum omnium propulſatorem. Circulo notatur, ad diuinitatem eius inſinuandam; puerili capite fingitur, quia Mundus, vti Plutarchus dicit, quotidie noua rerum generabilium prole veluti reiuueneſcit; capite ſolo exprimitur, quia intellectus Horæus totum ſenſibilem Mundum, quem ſub phyſico ſenſu refert, cognoſcit, cognitis rebus prouidet, omnium malorum alicubi impendentium propulſator, vti duo vncini, quibus ſtipatur, auerruncationis ſymbola, luculenter docent. Vbicunque itaque caput puerile ſpectatur, circulo munitum, id Hori eſſe cenſendum eſt. Dixi puerile, quia vix vlla Hori ſtatua reperitur, quæ non iuuenile quid præſeferat, diuerſis tamen ſymbolis adornata, pro effectuum, quos in Mundo generationibus rerum reiuueneſcente operatur, diuerſitate. Nunc enim eum reticulatâ veſte in turbinem abeunte, nunc Sacerdotum vlnis ſinibuſque veluti mammis applicatum ſub pueri forma, quem lacte & pulticulis nutriebant (quæ cùm alibi recenſita ſint, hîc longior eſſe nolui) miris vtique à Sacerdotibus ſuperſtitionum ritibus cultũ, formant; & hoc ideo, quia niſi Mundus quotidie noua generationis fœtura adoleſceret, eum perire neceſſe foret. Hinc in paludibus Buti alitus memoratur, quia per vapores in ſublime elatos reſoluta humiditas Mundo neceſſaria eſt. Verùm cùm humiditas ſine calido fruſtranea ſit, hinc potentiæ Horææ eſt, in Mundo humido-calidum attemperare, vtpote in quo rerum omnium geneſis conſiſtit. Hanc Potentiam aptè refert Accipitrina ſtatua ſedi cubicæ inſidens, quam paulò antè, & alibi ſæpius iam expoſuimus. Sphynx verò Horæa Iſin Momphtæam exhibet, vti ſuprà diximus, Patris & Potentiæ conceptuum executricem: hinc incubitu Leonino calidum & humidum, Sole Leonem & Virginem percurrente, Nilo inundante, mirè roborat, fouet, animat, ad copioſam fœturæ excluſionem. Atque hinc Iſis dicitur Momphtæa, quia in quantum humido-calido præeſt, Momphtæ, qui cum Nilotico Oſiri vt plurimùm confunditur, cuius hoc tempore dominium maximè viget, vxor eſt, ſeu principium paſſiuum, in ſe rerum generabilium ſemina recipiens.

Horus cur puerili forma exprimatur.

Iſis Momphtæa.

Sed cur trias hæc Horæa, in trigono pyramidij latere ponitur? quia hæc trias Horæa ex tribus triadibus, quibus paternum fundum componitur, vna eſt, immediatè ſupremi triformis Numinis influxui ſubſtans; de qua vide copioſè tractatum in expoſitione menſæ Iſiacæ fol. 94.

Hieroglyphica in quaternis Obel. Salluſtiani lateribus eadem. Primi lateris expoſitio.

Porrò explicata prima Obeliſci perioche & titulo, iam ad reliquos ordine hierogrammatiſmos procedamus; qui quidem cùm in quaternis Obeliſci faciebus ijdem prorſus ſint, vnum eorundem expoſuiſſe ſufficiat.

In ſpacio itaque B C E F, ſimulachrum occurrit, Accipitrinâ facie transformatum, ſedi cubicæ inſidens, baculo munitum adunco, ſiniſtrâ quid-

quid piam iubere videtur, à cuius regione adgeniculata statua bouinis cornibus, binas statuas Accipitriformi Numini exhibet, quibus Genialis Mundus indicatur, in quem immediatè Horæa trias influit.

Atque per hasce figuras aptè indigitatur Intellectualis siue Genialis aut Angelicus Mundus, in quo singulorum ordinum Duces seu Choragi sunt, quibus reliqui inferiores ordines subijciuntur. Hoc pacto figura E subijcitur figuræ F, quod genuflexione sat testatur, mandata eius suppliciter expostulans. Et simulachrum quidem ἱερακόμορφον adunco sceptro, & nudum sedi quadratæ insidens, supremum Genialis Chori Principem virtute & potestate præpollentem, Accipitrinis oculis omnia lustrantem, & contra Typhonia mala sceptro auerruncatiuo formidabilem indicat; manu sinistrâ Genijs sibi subditis nonnihil imperare videtur; cuius diuinam ac præpotentem vim, subiens E Genius ei subditus mandata suppliciter exposcit; binos Canopulos, quæ erant vasa oblonga, tumida, & in formam pueri fascijs inuoluti adornata, præsidi suo igneâ vi pollenti exhibet, ea intentione, vt is viuifico suo calore humidæ substantiæ, quæ per vasa indicatur, animandi potestatem concedat, & quod à Genio, E, circa res sibi commissas inceptum est, influxu suo continuet. Eratque hoc exemplar quoddam rerum à Sacerdotibus in adytis faciendarum propositum. Modus operandi ad calcem laterum expressus habetur, vti postea videbitur.

Atque huiusmodi figuræ in singulis lateribus eædem sunt, si minutiores characteres excipias; hi enim indiscretâ quâdam religione, siue ob ornatum, siue ad Deorum attractum facilitandum, adijciebantur.

Sequuntur modò in spatio E F N O tres Accipitres, tres Boues, & tres statuæ sedentium habitu, cum charactere Tautico in manibus singularum; in singulis lateribus, tres, quæ faciunt 12. Et per tres quidem Accipitres, duodenarius arcis magnæ Geniorum Solarium numerus exprimitur, qui influxu suo, dum omnes Mundi duodecupartiti plagas, per quaterna Obelisci latera (quorum singula tres Accipitres continent, & simul iuncti duodenarium numerum constituunt) indicatas perlustrant, omnia animant, & ad fœcunditatem incitant. Sequuntur tres Boues in singulis lateribus, quibus duodenarius hylæorum Numinum Solarium Elementaris Mundi administratorum numerus cœlesti duodenario analogus exprimitur. Nam vt alibi me dixisse memini, erat Apis seu Serapis bouinâ figurâ spectabilis, veluti inferioris Mundi Solare quoddam Numen, Osiris hylæus, qui influxu à cœlesti Osiride participato, inferiora omnia igneo vigore, iuxta duodecupartiti Mundi plagas administrabat; hinc asseclæ eius omnes figurâ Bouis exprimebantur. De quo fusiùs in Obelisco Flaminio, cœterisque sequentibus Obeliscis actum vide. Statuæ verò tres Accipitrinæ Agathodæmonum sunt tutelarium, quos auerruncationis gratia, & ad Numina memorata maioris ordinis propitianda ponere, & exquisito cultu, quem feretra monstrant, prosequi satagebat Sacerdotum cerimoniosa industria.

Eiusdem primi lateris reliquæ figuræ exponuntur.

Boues duodecim Obelisci Sallustij.

In secundo latere B post tres Boues symbola spectantur differentia,

Secundi lateris Obel. Sallustij expositio.

quorum primum est Columba, quantum singulis competit distributionis ad æqualitatem symbolum; statua verò binis Canopulis vtraque manu exhibitis Accipitriformi Numini, quod in Obelisco abrasum est, supplicans, idem significat, quod figura G H, in eodem Obelisci latere; reliqua symbola iam passim exposita sunt.

Tertij lateris expositio.

In tertio latere spacio R S, varia symbola ponuntur, quorum sensus est: *Humidi præses & dominator, beneficentiâ suâ, vitam omnibus, & rerum necessariarum abundantiam præbens, per statuam Agathodæmonum eius ministrorum attrahitur.*

Quarti lateris interpretatio.

In quarto latere spacio T V, quaternæ Accipitrinæ statuæ characteribus Tauticis insignitæ ponuntur, & sunt Agathodæmonum siue beneficorum Geniorum, vti brachia extensa notant, simulachra, quæ ad dicta Numina attrahenda magnam vim habere putabantur.

Vides igitur quomodo ex enucleatis paulò antè symbolis Trias Horæa paterno fundo proxima, eiusque administra, iuxta archetypam rationem primò in Genialis Mundi cœtus, ex his in Siderei Mundi Numina Solaria, & per hæc in inferiores hylæi Mundi Agathodæmones, ordine quodam concatenato influat. Quæ cùm ita sint, iam quomodo eadem Numina in particulares entium gradus influant, quid operentur, quibus ritibus & sacrificijs attrahantur, videndum restat; quod quidem quàm fieri poterit, paucissimis per duodecim paragraphos, iuxta duodecim columnarum series, præstabimus.

§ I.

Columnæ primæ lateris primi Obelisci expositio.

Lateris primi columnæ primæ expositio.

PRimò è regione N Accipiter crateri suo insidens, cum sceptro hircino, & thyrso papyraceo, tribusque terminis, cum segmento sese exhibet, quem piscinæ sacræ figura sequitur cum ijsdem tribus terminis; hanc excipit polymorphus Dæmon, cum thyrso papyraceo, insidens tabulæ sacræ; quorum sensus hic est: *Supernorum Numinum influxu crater Osiridis repletur, fœcundo eius dominio per tres anni stationes rerum necessariarum abundantia ex sacra piscina emanat, polymorphi Dæmonis ope procreata; qui & propitius redditur sequentis sacræ tabulæ positione & cultu, siue prophylactico Momphto-Mendesio.* Cuius mysteria vide in Obelisco Flaminio amplissimè descripta; sunt enim ferè omnia huiusmodi schemata prorsùs eadem, cum ijs, quæ fusè in præcedentibus Obeliscis iam exposuimus.

Porrò figuræ è regione Z, sunt tres termini, temo, brachium extensum, ἰβζάπυγον, globus cum retinaculo, tribus terminis, & volucre expansis alis volatum affectante; quorum sensus sequitur: *Per prophylacticam Momphto-Mendesij virtutem tres anni stationes beantur; septem planetarum arx magna diuinâ potestate repletur; virtute motus Numinis Solaris, cuius pro-*

pi-

pitiationi sequens tabula B *sacra seruit*. Et est Horus ouali figuræ inclusus cum penna in capite, sub cuius pedibus figura Nilometrij. Oualis figura Mundum, vt aliàs diximus, indicat, cuius Mens Horus est, teste Plutarcho, quæ maximè in hoc detineri videtur, vt sufficientem humoris copiam singulis Mundi membris distribuat; quæ aptè per Nilometrium Mundani liquoris symbolum, cui insidet, signatur; eratque Sacerdotibus solenne prophylacticum Horo, quemadmodum sequens Osiri trahendo aptum, cuius interpretationem vide suprà fol. 220. vbi omnia amplissimè exposita reperies.

Deinde è regione Q Serpens sequitur, cum claustro Accipitris, quæ vitæ cauea dicitur. Quod vt intelligatur, Sciendum est, Ægyptios Heliopoli in fani porticu Accipitres veluti Osiridi sacros, arcano religionis instituto coluisse; quo ostendebant, vitam ab Osiride minimè concedi, nisi obsequijs & religiosis sacrificiorum ritibus & cœremonijs priùs veluti deuicto, vinctoque: ex huius enim religionis actu Typhonia Bubo à duodecim magnæ arcis domibus arcebatur; quo facto Chenosiris, id est, Anserinus Osiris triplici Mundo intelligentiarum ope, vitam tribus inferioribus Mundis conferebat, quemadmodum symbola inter C & D inclusa indicant. Trahebatur & idem per sequentia sacræ tabulæ prophylactica, quorum prius E Mendesio-Momphtæum, gnomonem habet cum globo, Crucem ansatam cum litera M, deinde solitas statuas Accipitrinas cum capite Bouis infrà, è regione verò phialam, cui supponitur Nilometrium; quæ symbola hunc sensum exprimunt: *Symmetria Mundi ex influxu Momphtæ & Osiridis in humorem sacrum, & Mundani liquoris substantiam deriuatur terrestri Osiri communicata*. Cœterùm sacræ tabulæ prophylacticum literâ F signatum iam fusè paulò antè citato loco expositum est; vbi notandum, Anserem cum Serpente, quem rostro tenet, idem notare ac vitæ Mundanæ custodem.

Accipiter Heliopoli cultus.

Sequuntur modò è regione G varia minuta symbola vnà cum tribus prophylacticis seu sacris tabulis; quæ cùm in præcedentibus passim exposuerimus, Lector ipsa propriò Marte facilè exponere poterit. Quid verò minores in radice Obelisci imagines sibi velint, postea explicabitur.

Nota Lector, omnia symbola in hac columna à C vsque ad finem exhibita, eadem prorsùs esse cum symbolis columnæ primæ lateris secundi Obelisci Flaminij, quæ in eadem incipiunt à litera Y vsque ad finem.

§ II.

Columnæ secundæ lateris primi expositio.

Lateris primi columna secunda.

DVodecadicorum paulò antè memoratorum Numinum influxus primò in Pantamorphum rerum omnium necessariarum largitorem transfunditur, quem primò in secunda columna musca δρακοντόμορφος vnà cum thyrso papyraceo, vt in innumeris locis docuimus, demonstrat, & duobus sequentibus sacrarum tabularum prophylacticis attrahitur; quæ cùm iam fol. 220. exposita sint, non attinet repetere. Ex religioso cultu horum prophylacticorum, prouidentia dictorum Numinum, benefica Chenosiris ope, statuarumque Accipitrinarum influxu portæ aperiuntur domus mundanæ; cuius tabula sacra propitiatoria est sequens è regione B; Horus videlicet puer, id est, Mens Mundi Sensibilis, ouatæ figuræ, id est, Mundo inclusus; quæ omnia innuunt symbola inter literas Y Z A B inclusa. His enim motus sacer Chenosiris trium Mundorum curam suscipit, Typhoniam bubonem ab iisdem sacrarum cœremoniarum ritibus propulsat, catenæ Typhoniarum potestatum propulsatrices agitantur, D porta domus magna Solis & Lunæ aperitur, sceptra Deorum eriguntur, catena vitæ, & prouidentia Osiris per canalem occultum deuehitur in inferius Hori regnum, cui propitiando sequens prophylacticum constituitur; Chenosiris ouali figuræ, in qua hieralpha cum catena, duabus pennis, Horus puer cum Tautico charactere, & hydroschemate continentur; quorum sensus est: *Agathodæmonum catena humidum Hori regnum influat*. Ad quod & operam suam conferant ternæ Chenosiricorum Numinum legiones. Hæc omnia symbolis inter B C D E F G interclusis significantur. Nota Lector, vbi hoc loco tres Anseres ponuntur, in Obelisco Flaminio eodem loco tres Ibides ponuntur. Hæc columna prorsùs eadem est (paucis exceptis, quæ tamen nihil in significatione rerum mutant) cum columna secunda lateris secundi Obelisci Flaminij.

Columna 2. lateris 1. Obel. Sallustij eadem cum columna 2. lat. 2. Obel. Flaminij.

§ III.

Columnæ tertiæ lateris primi expositio.

Columna tertia lateris primi.

SVprapositorum Numinum influxu Genius Solaris anni dominator, tres efficaces potentiæ piscinæ sacræ conseruatores, Pantamorphus rerum necessariarum largitor, attrahuntur mediante sacra tabula sequenti; quæ eadem est cum tab. col. 2. ante citata. Symbola verò sequentia ob rasum corruptumque Obeliscum latent. Sequuntur duæ aliæ sacræ tabulæ, quarum prior A canalem in Mundum deriuatum, Accipitrinam statuam, globum, & serpentem continet, eorumque sensus est: *Canalis crateris Osiriaci simul ac Mundo aperitur, tùm etiam vita Mundo inseritur*.

Alte-

Altera B cum Chenosiri suprapoſito continet caput Hori, ſtatuam Accipitrinam, cum Cruce Tautica, infra quæ ſceptrum incuruum, cum ramo triplici inuerſo; quorum ſenſus eſt: *Influxus Hori in Solem anni dominatoris anno abundantiam confert; Numinis prouidentia dodecapyrgum eâ induſtriâ gubernat, vt vterque Mundus ſuperior & inferior, per dodecapyrgon vita & beneficentia Numinum imbuatur.* Ad quæ ſollicitanda ſequentia duo amuleta iam ſuperiùs expoſita præſtant. Quæ quidem omnia ijs ſymbolis, quæ literis B C D E F continentur, indicantur. Reliqua minutiora ſymbola pariter ſigna ſunt ad Numinum prophylaxin procurandam conſtituta.

Nota tamen Lector, hanc columnam extractam eſſe ex tertia columna lateris ſecundi Obeliſci Flaminij. *Columna hæc extracta eſt ex columna tertia lateris 2. Obel. Flaminij.*

Sed hoc loco maiores figuras exponamus ad radicem Obeliſci poſitas; quæ quidem prorſùs eædem ſunt cum ijs, quæ intra ſpatia huius Obeliſci ſuperiora B C E F, D E G H, F G I K, H I L M, continentur; hâc ſolùm poſitâ differentiâ, quòd figura ἱερακόμορφος ſiue Accipitriformis, quæ in dictis ſpatijs ſedet, hic eadem ſtat, tripodem anſatam manu ſiniſtrâ geſtans, in cœteris nulla prorſus differentia eſt. Hoc itaque vt exponatur myſterium, nota, Ægyptios Sacerdotes in adytis ſuis omnia ad archetyparum rationum, ſiue ſupramundanarum Poteſtatum exemplar, ſacrificia ſua inſtituiſſe; quæ tantò putabantur futura efficaciora, quantò myſtico illo ſymbolorum apparatu exhibebantur ἀλληγορικῶς, ſiue veris exemplaribus ſimiliora. Quare vt catenas illas Idealium mentium efficaciùs traherent, in adytis ſuis horâ & tempore Dijs opportuniore, eo ſuas actiones habitu adornare conſueuerant, vt ſymbolico Numinum habitui quàm eſſet ſimillimus. Hinc ſeminudi, laruâ Accipitrinâ tecti, ſceptris baculiſque muniti, manu anſatam tripodem, influxus triformis Numinis indicem geſtantes, myſtica Numinum munia exhibebant; quibus alij miniſtri, inferioris ordinis Genios referentes, pariter nudi, ingeniculati aduoluebantur, vaſa Deaſtrunculis ſimilia offerentes; quibus quidem cœremonijs, & laruatâ repræſentatione, nihil ad trahenda Numina efficaciùs eſſe poſſe ſibi perſuadebant. Verùm cùm hæc omnia in Obeliſco Flaminio fusè deſcripſerimus, eò Lectorem remittimus. *Sacrificia qua ratione inſtituerint Ægyptii.*

§ IV.

Columnæ primæ lateris ſecundi expoſitio.

Columna 1. lateris 2. Obeliſci Salluſtiani.

TOta hæc columna exſcripta eſt ex prima columna lateris Occidentalis Obeliſci Flaminij à K vſque ad Q, vti vnam cum altera comparanti Lectori patebit; atque adeo vtramque ijſdem literis indigitauimus; vnde qui huius interpretationem videre vult, citati Obeliſci columnam adeat, vbi omnia expoſita reperiet.

§ V.

§ V.

Columnæ secundæ lateris secundi expositio.

Columna 2. lateris 2. Obel. Sallustiani.

TOta hæc columna exscripta fuit ex columna secunda lateris tertij Occidentalis Obelisci Flaminij, vti vnam cum altera Lector comparare poterit; solâ & vnicâ differentiâ interueniente, quòd hìc præsens Obeliscus rudem & imperitam sculptoris manum sortitus sit, alter verò, videlicet Obeliscus Flaminius, omnium vel minutissimarum rerum sculpturam exactissimam exhibeat; vnde non eodem seculo, multò minùs ab eodem Hieroglypta incisam fuisse, sat superque diuersitas sculpturæ docet.

§ VI.

Columnæ tertiæ lateris secundi interpretatio.

Columna 3. lateris 2.

TOta hæc columna exscripta fuit ex columna tertia lateris tertij Occidentalis Obelisci Flaminij, vti patebit ei, qui singula cum singulis exactè combinauerit.

§ VII. IIX. IX.

Columna prima, secunda, tertia, lateris Borealis.

Columna 1. 2. 3. lateris 3. Obel. Sallust.

TOtum hoc latus Boreale respondet Meridionali; vt proinde illud explicasse, hoc explicasse sufficiat; explicationem verò habebis in Obelisco Flaminio citatis paulò antè locis.

§ X. XI. XII.

Columna prima, secunda, tertia lateris quarti.

Columna 1. 2. 3. lateris 4. Obel. Sallust.

TOta hæc columna extracta fuit ex prima columna quarti lateris Obelisci Flaminij; & tota columna secunda huius lateris pariter extracta fuit ex columna secunda lateris quarti dicti Obelisci Flaminij; & tertia tota ex tertia columna lateris quarti, vti ei patebit, qui vnum cum altero ἀκριβῶς contulerit.

Con-

Consectarium primum.

EX dictis patet, ex hisce duobus Obeliscis, Sallustio & Flaminio, alterutrum ex altero, tanquam ex prototypo quodam, extractum esse. Quisnam verò alio antiquior sit, id certè facilè determinari non potest: verosimilius tamen videtur, hunc ex illo fuisse desumptum, vt suprà etiam innui, Obeliscus Flaminius magnam Sculptoris in genuinè exprimendis imaginibus peritiam præbet; hic verò præsens non adeo peritam manum Sculptoris adeptus est: interdum enim quasdam ita transformat, vt à vero alienæ videantur. Contrà in Obelisco Flaminio omissæ nonnullæ notæ spectantur, vti in trigonis pyramidij caput Hori cum duobus vncinis; quæ vtrum studio omissæ sint, vel vtrum armatura insigniu̅ Sixti Quinti eas texerit, nescio. Deinde in figura sacræ tabulæ, quæ vltimum in tribus primis lateribus Obelisci Flaminij locum tenet, post duas pennas Hori pueri figura, quæ in Sallustio Obelisco correspondentibus locis veluti antro cuidam inserta est, in Obelisco Flaminio omissa est. Verùm quid in alterutro Obelisco omissum, quid additum sit, curiosus Lector, sedulâ dictorum Obeliscorum ad inuicem comparatione, meliùs faciliùsque cognoscere poterit, quàm ego vel multis & superfluis verbis demonstrare; vnde binos hosce recensitos Obeliscos, vnum & idem argumentum continere, nobis indicasse sufficiat.

Obeliscus Sallustius & Flaminius ex se mutuo sumpti.

Differentia inter Sallustium & Flaminium Obeliscum.

Consectarium secundum.

CVm in omnibus ferè Obeliscis similes symbolorum catenæ repeviantur; certum est omnium argumenta Ægyptiorum Theologiam respicere: vnde consequitur necessariò, Obeliscos minimè, quemadmodum multi hucusque sibi persuaserunt, historias & res gestas, laudesque Regum continere; sed plerosq; esse symbola diuinitatis vbique latentis, Geniorumque concatenationis notas, iuxta multiplices Mundorum series exhibitas. Vt proinde mirum non sit, neminem hucusque hieroglyphicorum expositionem attentare ausum fuisse; cuius quidem rei rationem aliam non inuenio, nisi quòd nemo Obeliscos, vti & cœtera Ægyptiaca monimenta ad inuicem ritè contulerit, & figuras cum figuris studiosè combinârit. Quod si, sicuti nos, ita alij fecissent, forsan iam dudum literatura illa arcanior Mundo innotuisset; cùm ex figurarum identitate, ferè in omnibus Obeliscis elucescente, simulachrorumque constitutione, situ, proprietate, cœterarumque figurarum idiotismo, non adeo difficile fuerit, in perfectam significationis omnium notitiam peruenire. Atque adeo iam pridem cessasset illa, tantopere Historicorum torquens ingenia, de vera hieroglyphicæ literaturæ significatione controuersia, dum plerique ferè Herodotum, Diodorum, Plinium secuti, Obeliscos non nisi Historicas Regum veterum commemorationes continere opinati sunt; quod tamen

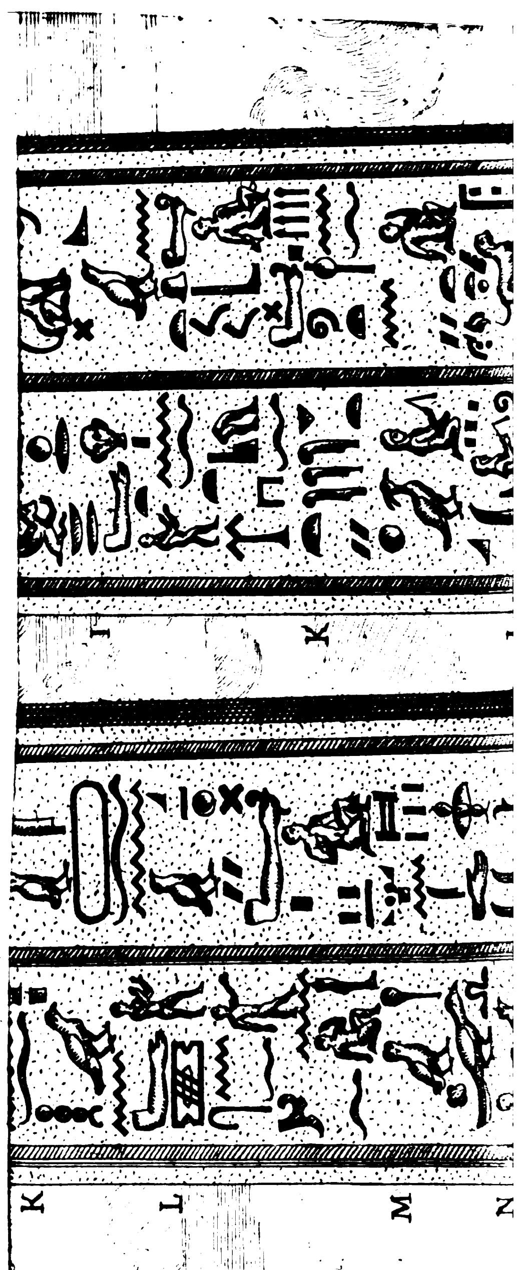
Obeliscorum hieroglyphica continent Theologiam Ægyptiorum.

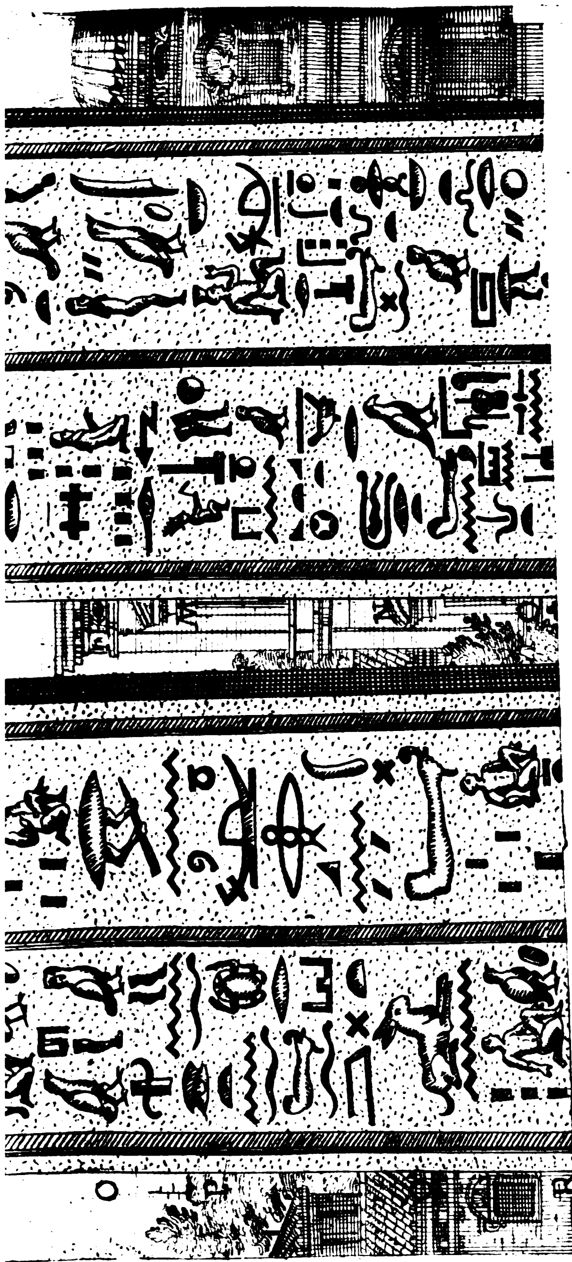
men falsum esse, ex dictis luce meridianâ clariùs patet. Verùm cùm hæc omnia amplis fusisque discursibus tùm in propylæo agonistico, tùm in Anacephalæotico vltimo huius Operis Syntagmate, demonstrauerimus, nè toties iisdem repetendis tempus terere videamur, Lector ea adire poterit.

FINIS SYNTAGMATIS QVARTI.

SYN-

SYNTAGMA V.

OBELISCVS OLIM VERANVS MODO BARBERINVS.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

FRANCISCO

Cardinali Barberino, S. R. E. Viceecancellario.

RODIT tandem, Eminentissime Princeps, *Obeliscus verè* Tuus, *iam ab aliquot lustrorum curriculis desideratissimus*. Tuus *est, quantus quantus*. Tu *enim primus ab immemorabili eum tempore in agro Verano terris obrutum detexisti, emisti, luci tradidisti; & nè luci iam exposito, mystica eiusdem sculptura tenebris sepulta maneret, vel ob vnam banc causam anno* 1635. *è Gallia me in Vrbem, eiusdem futurum interpretem, accersisti; in quo vti primum interpretationis specimen* Tibi *exhibere visum fuit, ita Obeliscorum deinceps exponendorum, atque adeo totius huius præsentis Operis prima meritò causa, occasio, & origo fuit. Nè verò ardui mihi impositi muneris laboribus cederem*, Tu *continuâ me beneuolentiâ animasti; Prodromum Coptum ad literarium Orbem mox* Tuis *sumptibus expedisti; & nè tanti ausus Opus necessariarum rerum inopiâ remoram pateretur, Bibliothecam Vaticanam*, Tuamque *propriam reconditorum Codicum, monumentorumque copiâ celeberrimam, semper apertam esse voluisti, ad Musea quoque* Tua *omni antiquitatum genere refertissima aditum reserasti: vt proinde summè me tantâ beneficiorum congerie obligatum sentiam. Cedat itaque Obeliscus hic Barberinus in æternum Nominis* Tui *honorem, & tanquam magnæ mentis* Tuæ *trophæum in nunquam interituros annos, in Orbe literario triumphet. Vale.*

SYNTAGMA V.

Obeliscus Veranus, seu Barberinus.

CAPVT I.

Historica Relatio Obelisci Barberini.

Obeliscus Barberinus in agro Verano repertus.

RANCISCVS Cardinalis Barberinus cùm Antiquariorum Romanorum nescio quibus coniecturis, alicubi in Agro Verano nobilem Obeliscum latere, intellexisset, laudabili sanè conatu nullum non lapidem mouit, vt is inuentus discooperiretur. Quod factum fuit anno 1633. Siquidem in vinea quadam, cuius possessor erat Curtius Saccoccia, eo prorsùs in loco, vbi olim Circus Aureliani Cæsaris spectabatur, & modò non exigua eiusdem vestigia ex ruderibus dignoscuntur, detectus, erutus, persolutaque possessori eius non exigua summa pecuniæ, in Palatij Quirinalis, quod Barberinum vocant, aream delatus fuit, vbi & etiamnum in tria fragmenta ruptus perseuerat. Interea dictus Cardinalis à Nicolao Pereiscio, immortalis memoriæ Viro, de nouo hieroglyphicæ instaurationis, quod moliebar, argumento certior factus, instanter cum R. P. N. Mutio Vitellesco Soc. IESV Generali egit, vt me propediem Romam è Gallia vocaret, eâ spe fretus, vt specimine interpretationis in hoc nouiter detecto Obelisco dato, aliquid sibi certi de reliquis pari ausu exponendis polliceri posset; quod factum fuit. Obeliscum, mox ac appuli, diligentiâ summâ delineatum mihi interpreti aduenæ exponendum tradidit. Verùm cùm sine præuijs fundamentis in adeo incognitæ doctrinæ demonstratione, fidem meam vacillare posse viderem; post Prodromum Coptum, & idiomatis Pharaonici siue linguæ Coptæ restitutionem, tandem Oedipum adornandum censui, in quo, quæ quouis modo ad tam insolentis Operis conatum pertinere videbantur, ex omnigena Orientalium traditione eruta, stabilire contendi, vt sic tandem multorum annorum lucubrationibus extortus partus eo rerum apparatu, quem opus arduum, difficile, & intentatum suo veluti iure reposcebat, lucem aspiceret; quod Deo dante & Duce factum fuit. Quæ ideo fusiùs deducenda duxi, vt originem huius Operis, occasionemque aliam non fuisse, nisi præsentem hunc Obeliscum (quem ideo non incongruè Barberinum nuncupauimus,) posteri cognoscerent, eique proinde, cui inscriptus est, veluti primo promotori grates haberent. Verùm de primo huius Obelisci in Ægypto Erectore hæc paucis, nostrâ coniecturâ, accipe.

Author Romam accersitur ad Obeliscum Barberinum interpretandum.

Oedipi Ægyptiaci adornandi occasio

CAPVT II.

De huius Obelisci Erectoribus.

HVius Obelisci tametsi nullus Scriptor mentionem fecerit, verisimile tamen est, vnum ex ijs octo Obeliscis esse, quos Sothin & Ramessem filium eius in Vrbe Solis erexisse Plinius refert. Verba eius sunt l. 36. c. 8. *Postea & alij Regum in supradicta Vrbe, Sothis quatuor numero quadragenûm octonûm cubitorum longitudine; Ramesses verò, quo regnante Ilium captum est, 40 cubitorum,* alios scilicet quatuor erexit. Octo verò promiscua Regni administratione ab vtroque erectos fuisse, & ex illis, quatuor à diuersis Imperatoribus Romam aduectos, in Obelisco Pamphilio fol. 58. ostendimus, videlicet CampoMartium horis demonstrandis destinatum ab Augusto; Sallustianum, teste Ammiano Marcellino, à Claudio; Pamphilium à Caracalla; & hunc Barberinum ab Aureliano; reliquis adhuc in Ægypto remanentibus. Hunc autem vnum ex quatuor Romam aduectis esse, hâc coniecturâ ducimur, quòd cæterorum Obeliscorum erectores ex Historicis nobis constent, de hoc autem nulla apud Historicos mentio fiat, atque adeo verisimile sit, hunc inter quatuor recensitos vnum esse, quem Aurelianus Cæsar inter quatuor istos minorem, cùm alius non suppeteret, Circo suo, prædecessorum suorum exempla secutus, intulerit. Nam vt citato loco ostendimus, cùm nullus olim Circus Obelisco careret, Circus autem Mundi figuram, & in eo Obeliscus Solem seu animam Mundi exhiberet; verisimile videtur, nè Circus Veranus hoc mystico symbolo careret, ab Aureliano hunc inter superstites Vrbis Obeliscos, & necdum erectos, maiorem, Circo suo illatum fuisse. Sed de his, vti dixi, vide citatum Obelisci Pamphilij locum.

Obelisci Barberini erector Sothis & Ramesses.

Obeliscus Barberinus in Circo Verano ab Aureliano erectus videtur fuisse.

Est autem hic inter mediocris ordinis Obeliscos, minimus; 66. palmorum longitudinem, 5 ad basin latitudinem obtinens; temporum iniurijs multis in locis variè corruptus, vti ex ectypo eius patet. Figuræ vbi integræ sunt, adeo ad viuum sunt insculptæ, vt nostris hisce temporibus insculptus videri possit.

Obelisci Barberini magnitudo.

CAPVT III.

Argumentum Obelisci Barberini.

QVemadmodum singulos Romanæ Vrbis ex Ægypto olim abductos Obeliscos, ab ijs locis, in quibus posteris temporibus vel erecti sunt, vel confracti adhuc iacent, appellamus; vt à porta viaque Flaminia, Flaminium, & Lateranensem ab Ecclesia, cui imminet Lateranensis &c. ita Obeliscum, quem Eminentissimorum Barberinorum Palatio adiacentem hic spectandum proponimus, meritò BARBERINVM appellare licuit; Obeliscum vti omnigenâ figurarum varietate admira-

Obelisci Barberini argumentum.

Obeliscus Barberinus cur ita dictus ab Authore.

bilem, ita præ cæteris omnibus cumprimis mysteriosum, ac reconditori symbolorum literatura refertum.

Quibus Numinibus dicatus.

Erectus est is à priscis Ægyptiorum Sacerdotibus ac Hieromantis, supremo Numini (quem παντόμορφον vocat Trismegistus, & Plato, alij Osiridem, aut Mythram Ægyptium, alij Animam Mundi, similibusque nominibus ἰσοψήφοις nuncupant) & 48. Genijs Mundi, dicti Numinis ministris, & Vniuersi veluti præsidibus, Quod vt intelligatur,

Stationes Deorum 48. ab Ægyptijs notatæ in Cœlo. *Aratus. Hyginius. Plutarchus.*

Nota Ægyptios 48 Deorum stationes, quas Græci eos secuti postea ἀστερισμοὺς seu constellationes vocarunt, in Cœlo obseruasse, quas ex eorum instituto recitat Aratus & Hyginius, & nos in Astrologia Aegyptiorum duobus Hemisphærijs exhibuimus; quorum 24 ponebant in Hemisphærio Australi, totidemque in Boreali. Australe Plutarchus vrnam lucis, Osiridis regnum, dextrum Mundi latus, salubre ac beneficum vocat; quod & primum in hoc Obelisco latus indicat, in cuius primo loco Osiris Accipitrino capite spectabilis, vti postea videbimus, occurrit: oppositum verò huic Boreale, sinistrum Mundi latus, maleficum, veneficum, fœmininum, tenebrarum originem, Arimanij seu Typhonis regnum ex Aegyptiorum mente vocat; & 24. Numinum Osiridis ἀντιτέχνων stationem habet, quorum & mentionem facit Damascius, vt est apud Bulengerum in Astrologia Chaldæorum, vbi ita loquitur: *Post Zodiacum circulum, alias 24. siderum stationes definiunt; quorum alteram partem ad Boream, alteram ad Austrum collocant, æque siderum numero, quæ sub aliorum sensum cadunt, in lucida regione viuentibus assignant, quæ aspectum fugiunt, in tenebrarum regno mortuorum esse volunt, atque hos vniuersi ordines constituunt. Hæ itaque vnà cum Sole eas annuâ reuolutione perlustrante, pyramidibus actionum suarum παραλλήλως obuersis, magnarum passim in hoc Mundo mutationum sunt causa.*

Mundi latus Australe & Boreale.

Bulengerus.

Ouum Zoroastræum.

Atque hoc est Ouum illud Zoroastræum, id est, Mundus, in quo Orimazes 24 Deos, & Arimanius totidem ἀντιτέχνους condidit, bonorum malorumque commistionis causa. Fabulam vide apud Plutarchum lib. de Osiri & Isi, & fol. 176. Obelisci Pamphilij fusiùs pertractatam; quod & Chaldæi sub sequenti typo exhibuerunt.

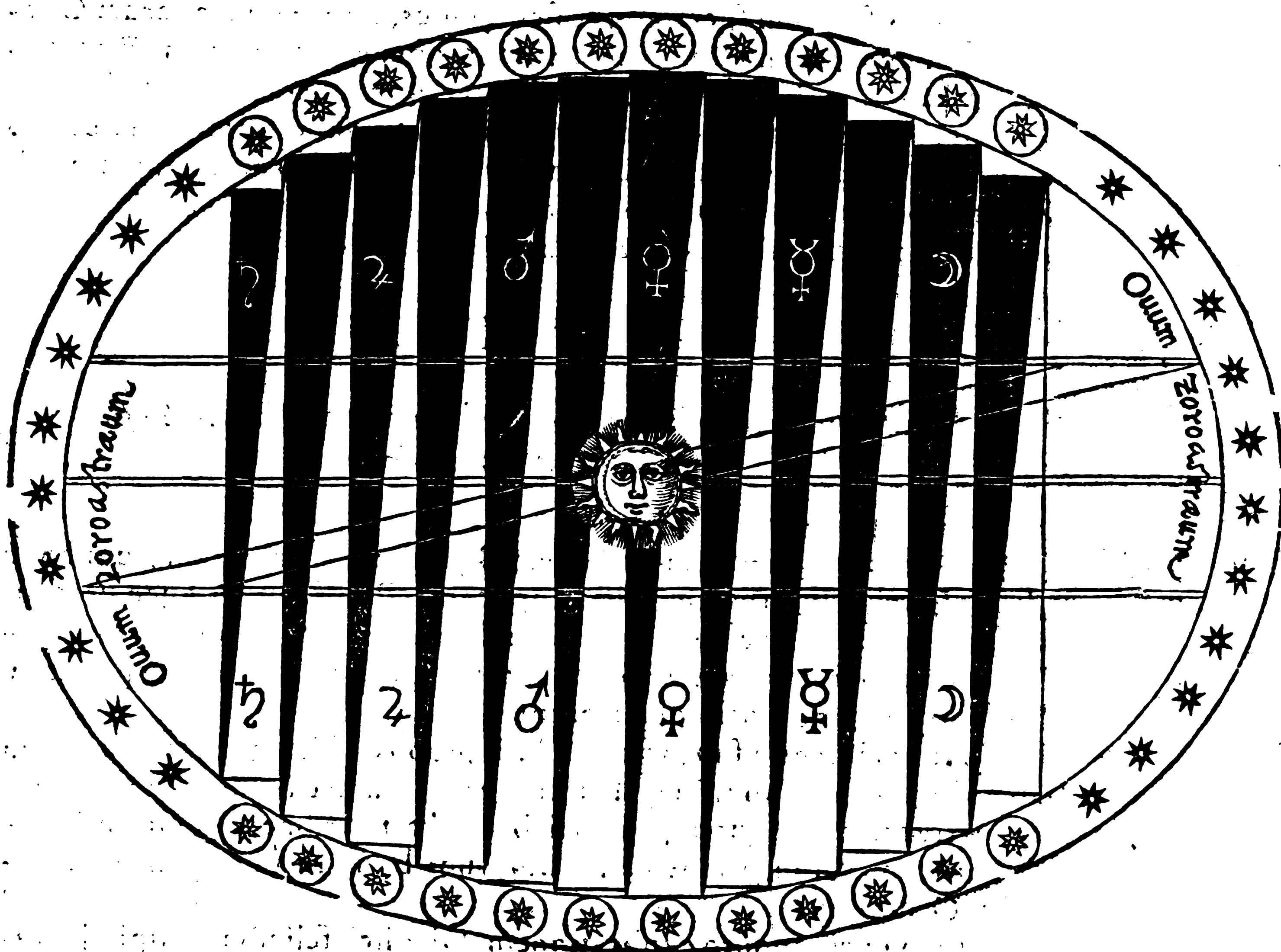
Obeliscus Barberinus continet 48. stationes Deorum.

Ægyptij verò in hoc Obelisco in singulis Obelisci quaternis lateribus 48. Geniorum, quà beneficorum, quà maleficorum, stationes exhibent, ita vt singula latera eorum duodecim contineant, quæ per totidem stellas in singulis singulorum laterum frontibus indicantur; nihilque aliud sunt, quàm stationes Deorum, quas nos suprà in Astrologia Ægyptiorum duobus Hemisphærijs ad mentem Veterum exhibuimus; his enim Ægyptij putabant, omnia, quæ in Mundo sunt, subijci, hisce omnia administrari, omnia contineri.

Argumentũ Obelisci Barberini, Pantamorphum Numẽ & 48 Genij ministri.

Continet itaque OBELISCVS BARBERINVS primò Pantamorphi Numinis, & 48. Geniorum Mundi eius ministrorum effectus & operationes, notis hieroglyphicis expressas, quas mediantibus quatuor primis naturis seu elementis in inferiori Mundo exercent.

Secun-

Secundò, in huius Obeliſci hieroglyphicis Syntagmatis implicitè quoque docetur, quibus ſacrificijs, adiurationibus, cœremonijs, ſinguli dictorum Geniorum alliciendi, coniurandi, & in ſtatuas compingendi ſint. Item quibus inſtrumentis, aut ſupellectile in ſacris vti, quaue ex materia ſtatuas illas certis in locis [illegible], quas [illegible] Græci vocant, conſtruere debebant, vt rebus Geniorum proprietatibus κ) τὴν ἀναλογίαν adaptatis allecti, vocitantibus Magis faciliùs obſequantur.

Ritus & cæremoniæ quibus placandi.

Ratio figurarum magicarum.

Tertiò quibus amuletis, phylacterijs, periaptis, ad malorum omnium auerruncationem, felicitatemque conſequendam cùm publicè, tùm priuatim quiſque illorum Geniorum colendus ſit & inuocandus. Quæ omnia ſub artificioſa ſymbolorum architectura hoc in Obeliſco propoſita continentur: quorum aliqua eximia in naturali Philoſophia ac Theologia Veterum pandunt myſteria; alia Magicis & ſuperſtitioſis artibus inuoluta, vtpote Dæmonibus occultè ſeſe eorum operationibus immiſcentibus, cœcis mentibus feneſtram paſſim ad omnem impietatem, iterque ad totius perditionis præcipitium aperuêre. Quæ tamen omnia eâ cautelâ & & circumſpectione à nobis explicabuntur, vt nec ſcandalo tenerioribus mentibus hæc noſtra interpretatio eſſe poſſit, nec præfervidis curioſiſque ingenijs antiquorum Magiam addiſcendi detur occaſio.

Ratio amuletorum & phylacteriorum quibus colendi.

Diabolus ſe miſcuit Magiæ naturali.

Authoris ſcopus in Obeliſco interpretandis.

Quin

Quin potiùs futurum speramus, vt sicuti huius, ita omnium aliorum Obeliscorum, quorum enodationem molimur, ope, vtpote arcanis Ægyptiacæ, Pythagoricæ, Platonicæ, Chaldaicæ, Persicæ Theologiæ penetralibus reclusis, Antiquorumque detectis ac refutatis superstitionibus, omnes nostri temporis artium suspectarum, totiusque ματαιοτεχνίας officinæ, fraudibus & imposturâ Dæmonum ostensâ, suapte sponte corruant. Atque hic noster primarius finis & scopus in hoc Opere censendus est.

CAPVT IV.

Breuis quatuor primorum & principalium Obelisci Systematum interpretatio.

Finis & intentio Obelisci erecti.

ANte omnia sciendum est, finem & intentionem eorum, qui hunc Obeliscum erexêre, fuisse duplicem. Prima fuit, vt hisce profundissimæ sapientiæ suæ apud posteros relinquerent veluti μνημόσυνον, ac solertium animorum τεκμήριον quoddam, totamque posteritatem in primæuæ Sapientiæ admirationem deducerent.

Altera intentio fuit, vt hac veluti prophylacticâ quâdam imagine ab eo loco vel regione, in qua erectus erat, omnia sinistra & infortunata auerruncarent; quod quidem fiebat vel attractione Geniorum Mundi bonorum, vel fugatione noxiorum, quos bonis rectà oppositos credebant, Geniorum.

Genij 48 Mundi sub figura 48 stellarum. Asterismi 48 in Obelisco Barberino.

Quo præsupposito explicationem Obelisci felicibus auspicijs aggredimur. Ac primò quidem in fronte Obelisci supremo loco sese offerunt 48 stellæ πεντακτινωδεῖς seu quinqueradiales, eâ proportione lateribus incisæ, vt latera singula earum comprehendant 12. Quo hieroglyphico schemate antiqua sapientia indigitat 48 vultus, qui 48 cœli vultibus, seu Asterismorum imaginibus (nam, teste Haly Rhodan, Ægyptiorum antiqui Astrologi tot in Mundo cœlesti vultus, quot in Elementari entium gradus sunt, ceu vultus terrestres cœlestibus substantes, descripsêre) ἀναλόγως respondent. Quorum omnium proprietates, officia, actiones, influxus, rationes mysticas, & cur cuique stellæ quinque radios attribuerint, fusè tùm dicemus, cùm particularem singularum notarum declarationem pandemus; nunc ea tantùm obiter indicasse sufficiat. Atque hi sunt 48 Genij præcipui totius naturæ præsides, in quatuor veluti δωδεκάδας cuspidatim eâ ratione ordinati, vt singulæ Geniorum δωδεκάδες singulis Mundi partibus & Elementis subiectis, iuxta analogiam proprietatum vtrisque communium, aptè respondeant.

Præcipui naturæ præsides.

Schematismi hieroglyphici quatuor elementorum.

Porrò cùm Mundi anima ψυχῆ μου per astra seu Genios cœlestes in inferiora agere non possit sine medio; sub ipsis stellis, quæ Geniorum symbola diximus, Ægyptij immediatè schematismos hieroglyphicos quatuor primarum naturarum, seu, Elementorum, è quibus quicquid in Mundo Sensibili est, componitur, quæque sunt veluti prima obiecta, subiecta-

iectauè, in quæ dicta Mundi anima cùm per Astra & Genios cœlestes, tùm per propria sibi Numina elementaria, in Mundum inferiorem agit, non incongruè posuerunt.

SCHEMATISMVS I.

Genius Ignis.

AC primò quidem, quâ ratione, & quid Anima Mundi per Genios Solares seu igneos operetur in natura inferiori; quibus item sacrificijs ac cœremonijs, dispositionibusque præuijs ea allicienda sit, docet sequens hieroglyphicum schema in Obelisco signatum litera A, quod plagam respicit Meridionalem qualitate ei conformem. A

Vbi Osiris seu Anima Mundi ἱερακόμορφος sine Accipitrino capite laruata, sellæ quadratæ insidens, dextrâ baculum κυκυφοκέφαλον, hoc est, Vpupæ capite insignitum; sinistrâ sigillum Tauticum, siue Crucem ansatam; capite sphæram, è cuius cauitate Serpens emergit, gestat. Quæ omnia symbola sunt, vti ex omnigena doctrina fusè in præcedentibus ostendimus, virtutis & efficaciæ, quam Mundi Anima, ministrorum suorum ope, ac mediante ignis elemento, in Mundo exercet. *Systema rituum Genio igneo faciendorum rationem demonstrans.*

Ac per Accipitrem quidem, auem igneis oculis coruscam, celerem, viuacem, ardui præcelsique volatus, singulas ignis tam cœlestis, quàm elementaris proprietates symbolicè connotant. *Quid per caput Accipitris significetur.* Per baculum κυκυφοκέφαλον, tùm Regiam potestatem, tùm rerum vi caloris in Mundo productarum varietatem, cristâ Vpupæ omnigenâ colorum varietate imbutâ ἱερογλυφικῶς præfiguratam; *Quid per baculum κυκυφοκέφαλον.* Per ansatam Crucem, quæ è duobus, circulo videlicet & Cruce coalescit, motum Phta, videlicet Animæ Mundi, omnia quæcunque in Mundo sunt artificiosè disponentis, denotant. *Quid per ansatam Crucē.* Ac per circulum quidem corporum cœlestium circularem motum, quo ea quadantenus animat, & ad influendum in inferiora apta reddit: per Crucem verò seu decussatas lineas, motum quem in inferiori Mundo ad generationes & productiones rerum,, iuxta elementarium corporum conditionem, peragit, significant: est enim sublunarium rerum motus iuxta rectas lineas, vti in motu grauium & leuium, vel mediâ naturâ constantium, apparet; quorum illa partim deorsum, partim sursum πρὸς τὰς ὀρθὰς delata; hæc à grauitate & leuitate vtrinque ex æquo participantia mediam naturam nacta, & in latera veluti diffusa, appositè decussatas Crucis lineas exprimunt. Atque hoc vnico charactere ob dictas rationes totius naturæ processum non inconuenienter connotant; quare & hunc characterem quoque omnium hieroglyphicorum reputabant mysterio- *Mysteria grandia Crucis ansatæ.*

ſterioſiſſimum, eumque vim præ cœteris maximam, cùm ad Genios bonos allicier.dos, tùm ad faſcinandos malos, obtinere arbitrabantur: hinc ſalutis ſymbolum, faſcinum maximum, monogramma Phta, alijſque nominibus inſignientes, in omnibus Obeliſcis, ſtatuis, tabulis, inſculptum ponebant. Tempus me deficeret, ſi omnia huius characteris myſteria modò declarare vellem; quare qui plura deſiderabit, conſulat Obeliſcum Pamphilium, in quo de eo integro tractatu, & Cap. 5. Prodromi noſtri Copti ſeu Ægyptiaci, vbi pariter multis de eo egimus. Nunc ad inſtitutum noſtrum reuertamur. Per circulum porrò, è cuius profundo Serpens emergit, vim illam diuinam rerum conſeruatricem vbique latentem, ſeu ſpiritum vitali calore intus cuncta alentem, & magno ſe corpore miſcentem, innuunt. Per ſedem quadratam, conſtantiam actionum indeficientem in omnibus denotant; per ſedis verò baſin quintuplici anſatæ Crucis charactere inſignitam, quinque ſubiecta, in quæ potiſſimùm vim ſuam exerat, ſignificare volunt: quæ ſunt lapides, metalla, plantæ, animalia, rationalia. Atque hæc quoad Animæ Mundi, ſiue Genij Solaris ſeu ignei ſymbola. Quæ quidem omnia clariùs innoteſcent, vbi ſingula congruis teſtimonijs authoritatibuſque ſtabilientur.

Quid per circulum in capite Idoli.

Quid per ſedem quadratam,

Sacerdos Iſiacus linteatus.

E regione Idoli Pantamorphon referentis, ſeſe offert figura Sacerdotis Iſiaci, linteati, geſtu precantis, dextrâ ſtatuunculam tenentis, & inſigniti tutulo vario, quem nos, à Serpentibus hinc inde ceruicem arduam ſubrigentibus, à ſphæra media, à flamma vtrinque euentilata, & pennarum faſtigio, vnico vocabulo conſultò nominare voluimus tutulum ὀφι-κυκλο-φλογο-πτερόμορφον; quo hieroglyphico ſchemate nihil aliud denotatur, niſi ratio ſacrificiorum, quæ Sacerdotes & Hieromantæ ad Solares & igneos, ſicut omnes alios, Genios placandos, alliciendoſque, in adytis ſuis varijs cœremonijs ritibuſque, vti iam ſæpius dictum eſt, peragere ſolebant. Ac per lineum quidem habitum, ſummam eorum, qui ſacris præeſſe debebant, puritatem ad placationem Deorum requiſitam, denotant. Per ſtantis verò & precantis ſitum, ſeriam & conſtantem, deuotamque in ſacris obeundis voluntatem. Per ſtatuunculam verò homunculi adorantis ſpecie, quam manibus geſtatam Genio Pantamorpho è regione conſidenti quaſi offerre videtur, denotatur, quomodo, aut quibus cœremonijs, aut quarum rerum commiſtione imagines & ſtatuæ τετελεσμέναι, ſiue in alios vſus conducentes, conſtruendæ ſint, aut Genio præſentandæ, vt ſpiritu animata diuino vim impoſterum obtineant contra malorum incurſus prophylacticam; de quibus omnibus Magiam hieroglyphicam conſule. Tutulus autem quem capite ſuſtentat, ὀφι-κυκλο-φλογο-πτερόμορφος, indicat proprietates Animæ Mundi, ſeu virtutes, quas cognitas habere oportet, vt ijs rebus ἀναλόγως adaptatis ſacrificuli Deos faciliùs alliciant; & ideo capiti imponitur Sacerdotum, ad innuendum ſacrificia huiuſmodi ratione & intelligentia perficienda; nihil enim Dijs magis placere credebant, quàm totius mentis & intellectus ad Deos cognoſcendos, honorandos, ſibique quouis modo vniendos ſeriam & conſtantem applicationem; cuius actionis veluti ſymbolum erat, vti diximus,

Tutulus ὀφι-κυκλο-φλογο-πτερόμορφος.

Lineus habitus quid denotet.

Stantis ac precantis ſitus quid denotet.

Tutulus quid ſignificet.

mus, tutulus ille multiformis. Ac per circulum quidem, seu Orbem medium immensam diuinitatis maiestatem; per flammas, vim peruadendi subtilem; per Serpentes, vitalem fœcunditatem; per pennas, in succursu promptitudinem, in agendo celeritatem, in dignitate denique supremam excellentiam, veluti tacitâ quâdam hymnodiâ confitentes signabant. Columna denique cupella ignis media Osiridem inter & Sacerdotem Isiacum, sacrificia significat igneo Genio fieri solita, sine igne nequaquam perficienda; delectatur enim eo Genius ignis tanquam re consimili, sicuti omnibus alijs rebus ipsi analogis, vt ante insinuauimus. Circulus. Flamma. Serpens. Pennæ. Columna et cupella ignis.

Est igitur totum hoc schema nihil aliud, nisi sacrorum Solari seu Genio igneo fieri solitorum ardana per hieroglyphica symbola repræsentatio, quod primo loco veluti epigraphen quandam, quâ quid in sequenti hieroglyphicorum Syntagmate contineretur, indicarent, ingeniosè posuerunt. Sed hæc de præsenti schemate dicta sufficiant; quarum expositionum authoritates cùm passim hoc in Opere adduxerimus, reiterandas non duxi.

SCHEMATISMVS II.

Aëreus Genius.

Porrò secundum schema præsens, respicit plagam Orientalem, aëreo Genio analogam; continetque ritus & cœremonias, quibus in sacris eorum aëreus Genius placandus alliciendusque. Ac Idolum quidem seu imaginem Numinis aërei refert homo A, quadratæ sedi insidens, tutulo κυκλοπτερόμορφῳ, hoc est, ex circulo & pennarum fastigio constante insignitus; tenet autem dextrâ ansatam Crucem, læuâ thyrsum lini. B Secundum schema est repræsentatio rituum aëreo genio faciendorum.

Ac per hominem insidentem sedi quadratæ, ac tutulo pennato insignem, indicatur Genius aëreus; tutulus pennatus eius in aërem dominium, circulus eum Vniuersi fulcimentum esse denotat. Per thyrsum lini aër quoque denotatur, habet enim florem cœruleum aëri similem, teste Plutarcho. Multa alia egregia in hoc thyrso lini mysteria considerabant, quæ alibi explicabimus. Quare ad Sacerdotis Isiaci B symbola nos conuertamus. Tenet ipse manu sinistrâ ansatam Crucem, ad faciliùs propitiandum Numen; dextrâ gestat phallum oculatum Osiridis; fascinum illud præpotens in nullis non sacris adhibitum, quo Osiridem Pantamorphum moueri credebant, ad mala auerruncanda, vt ab alijs rebus, ita ab aëre, quæ à Typhonijs spiritibus ei immitti solebant. Per mensam P denique, in qua præter oua, lecythi quoque cum ramo oleæ posita videntur, significant, Lini mysteria Phallus oculatus. Mensa sacra F

aëreo Genio non sacrificandum nisi rebus aëreæ naturæ; gaudet enim ijs Genius aëreus, veluti rebus sibi analogis. Ouum enim præterquàm quòd aëreæ substantiæ fit, aëris quoque sphæram perfectè æmulatur, & quasi semen est aërearum animantium. Oleam quoque aëream esse notius est, quàm vt dici debeat. Lecythi verò seu vasa oleo plena adhibebantur in sacris cœremonijs, vel in lampadum accensarum, vel in Idolorum eo perlinendorum vsum. Flos verò loti columnam mensæ ambiens significat, sacrificia ad exemplar naturæ peragenda. Quæ omnia fusè & variè suis locis demonstrata sunt. Quare hæc de secundo Systemate sufficiant.

Ouum quid referat?

Olea.

Lecythi.

Flos loti quid

SCHEMATISMVS III.

Aquæ Genius.

Schema rituũ aqueo genio perficiendorũ rationem declarans.

Ibis.

Sextilis Luna

Thyrsus Niloticus.

Rana.

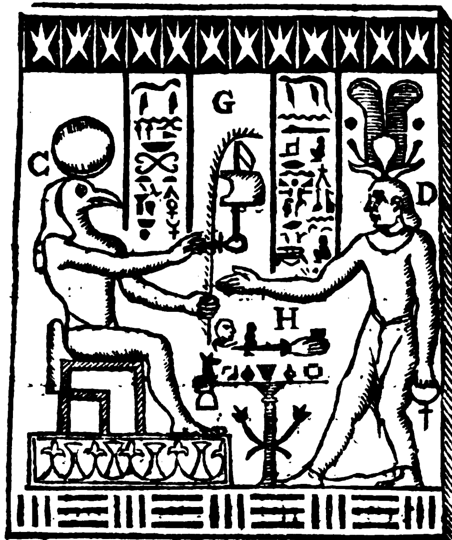
Vas Niloticũ

Baridis malus

Mensa sacra.

Brachium Osiridis.

TErtius schematismus in Obelisco signatus litera C, respiciens plagam Occidentalem humidam frigidam, rituum aqueo seu Lunari Genio faciendorum rationem demonstrat. Eius symbola sunt Ibimorpha facies (Ibis enim auis Nilotica) sextilis Lunæ cornua capite fulciens, quibus in aquam ostenditur dicti Genij dominium, quæ iuncus Niloticus confirmat cum rana stagnantis Nili filia; quorum mysteria omnia cùm in præcedentibus exposita sint, prætergredimur; quare ijs relictis ad Sacerdotem Isiacum D progrediamur. Est is fœmineo habitu indutus, manu dextrâ vas Niloticum, cum malo & velo Baridis sacri nauigij, tenens; quibus sibi prosperari volebant aquas, Nilum, ventos, nauigationem, similiaque. Mensa verò intermedia Canopis, vasis Niloticis, alijsque Nili symbolis referta monstrat, Genio aqueo sacrificia sine liquore Nili non peragenda; hisce enim eum trahi putabant. Hinc sacram lympham Nili non Canopis tantùm, sed & alijs vasis inclusam singuli domi suæ ad lustrationem expiationemque, teste Plutarcho, tenebant. Hinc brachium illud H, cum vase quod manu tenet, Mensæ impositum ad ripas Nili, veluti auerruncatiuum ponebant, Osiridis brachium symbolicè denotantes. Totum igitur schema hoc hieroglyphicum nihil aliud significat, nisi aqueo Genio sacrificandi rationem. Quod & Ibis, & Luna sextilis, & iuncus Niliacus cum rana, & vas Niliacum, & Baridis sacræ nauis vestigia, vnà cum mensa Canopis, sympulis, alijsque vasis referta, testantur. Lector figuram hanc in Obelisco incisam, omnia exactiùs exprimentem consulat; quæ primum locum A B in primo latere occupat. In hoc enim schemate sculptoris incuriâ nonnulla omissa sunt.

SCHEMATISMVS IV.

Terræ Genius.

QVartus ſchematiſmus reſpiciens plagam Septentrionalem in Obeliſco ſequitur, & monſtrat, quibus ritibus, aut quarum rerum exhibitione Genius terræ, ſeu Iſis attrahenda ſit. Schematiſmum ſequentem, cùm in Obeliſco noſtro media ex parte abraſus ſit, ex tabula Bembina depromentes mutuati ſumus, & eſt media figura in tabula Bembina, quæ hoc loco refert Iſidem Genium terræ, ſeu magnam Matrem; quæ omnia indicantur per calathum capiti impoſitum cùm ſpicis, & tutulo floreo, & cornibus bouinis. Item per mammam turgentem; eſt enim Iſis apud Ægyptios idem quod terra, teſte Plutarcho. Ei ſpicarum & agriculturæ tribuitur inuentio; quæ aptè per calathum ſpicatum, & Taurina cornua ſignificantur. Mamma turgens oſtendit eam rerum omnium nutricem. Atque hæc quoad ſymbola Genij terræ, quæ in dicta tabula fuſiùs explicata ſunt.

Schema terræ ſacrificandi rationem proponens. Iſis Genius terræ.

Symbola eius calathus ſpicatus, & cornua bouis.

Sacerdos verò fœmineo habitu manu dextrâ tenet monogrammata, quæ ſunt Phta & μὼθ: illo ſignificant Animam Mundi; hoc terræ Genium, ſeu ipſam terram; referunt autem actiones Phta in terram. Porrò quid tutulus ille polymorphus, quid Crux, ſedes, aliaque ſymbola ſignificent, iam ſæpe dictum eſt. Hoc vnicum benè notandum, per habitum fœmineum Sacerdotum ſignificari Elementa fœminina, per maſculinum maſculina. Hinc ob dictam cauſam Sacerdotes igneo & aëreo Genio ſacrificantes maſculo indumento veſtiuntur; aqueo verò & terreſtri, fœmineo; ſunt enim illa Elementa maſculina, hæc fœminina. Ex quo patet, quàm nihil in huiuſmodi hieroglyphicis Syntagmatis Sacerdotes ſine myſterio poſuerint. Atque hæc ſunt quæ in hiſce quatuor ſchematis breuiter explicanda cenſuimus.

Monogrammata Phta, & μὼθ.

Habitus fœmineus Sacerdotum.

CAPVT V.

Interpretatio primi lateris Meridionalis.

NOta Lector, ordinem laterum in hoc Obeliſco non ſe conſequi, prout in Obeliſco ordine inciſi ſunt, vitio Calcographi; ſed iuxta numeros I. II. III. IV. pyramidij lateribus inciſos. Ita vt primum latus huius Obeliſci, non primum, ſed tertium eſſe cenſeatur, prout inſcriptio docet: *Latus primum meridionale*: De quibus primò te certio-

Laterum ordo in Obeliſco Barberino.

tiorem reddere volui, ne primo Obelisci intuitu confunderēris.

Primum itaque latus huius Obelisci meridionale, est vitæ, caloris, & totius humoris principium, prout primus Hierogrammatismus A B, suprà expositus, sat superque suis appropriatis symbolis demonstrat. Post quem deinceps latus in duas columnas, vti & omnia cœtera latera, diuiduntur; quorum explicationem iam molimur, à columna C disceptationis nostræ initium ducturi.

NOTA

Latus primũ Meridionale Obel. Barberini.

In lateris primi Meridionalis schemata, quæ stationes Deorum Meridionalium continent.

Explicat stationes 48. Deorum, earumq; effectus.

EXplicat hoc latus stationes Deorum, qui influunt in bonum agriculturæ, iuxta physicum, mysticum, & anagogicum sensum intelligendæ; & quibus cœremonijs attrahendi sint, & placandi in vtilitatem hominum; item quos effectus operentur in inferioribus Mundis. Sex autem in qualibet columna exhibentur Genij, quibus ad dictum bonum consequendum honorem cultumque summo studio & cura exhibebant, Omphtæ, Isi, Api, Momphtæ, Nephtæ, Horo, seu Harpocrati, vti ex interpretatione patebit.

Genij sex in qualibet columna Obel. Barber.

C

Palæ duæ, figura humana stateram & radium mensoriũ tenens.

In prima itaque columna, è regione C, spectantur duæ palæ, agriculturæ instrumenta, vnà cum figura humana vnâ manu stateram, alterâ radium mensorium tenente, & Numen denotat, quod Omphta vocant, teste Plutarcho, & erat beneficum Numen, quod vnicuique iuxta leges iustitiæ, quod suum erat, tribuere credebant, cuius symbola sunt, statera & radius mensorius; cuius festum celebrant mense Paophi, hoc enim mense post inundationem Nili huius Numinis maxime beneficia recognoscebant, vt proinde non incongruè illud inter Zodiaci duodecim signorum Præsides vnum adnumerârint; de quo fusè egimus in Astrologia, & in anni Sothiaci descriptione, ad quam Lectorem remittimus.

§ I.

Columna prima lateris primi Obel. Barber.

Columnæ primæ, lateris primi expositio, & continet stationes Geniorum Omphtæ, Ammonis, Osiris, Anubis, Momphtæ bonorum terrenorum affluxu fæcundas.

Agriculturæ Genius.

C

PRimâ itaq; figurâ per duas palas, & Omphtam statera & radio mensorio instructum nihil aliud indicatur, quàm agriculturæ Genius bonorum terrenorum affluxum præstans, hylæisque mundis omnia ad mensuram & iustitiæ æquitatem commensurans. Hic est, qui damna

Ty-

Typhonia Solis & Lunæ, suâ virtute superat, quod vel nimio calore exustum, irrigans, vel quod nimio humore suffocatum, exsiccans, omniaq; ad mediocritatē quandam reducens: quæ sanè aptè indicantur per Noctuam & Coturnicem, quarum illa Typhoniam vim adustiuam & perniciosam siccitatem, in Sole; hæc in Luna nimiam humoris affluentiam, seu vim quandam suffocatiuam, significat, quam vtramque Omphta superat, nimiamque humiditatem calore, vti & nimiam siccitatem humore ad mediocritatem reducto temperat, dominio in Solem & Lunam potens, vti bina sceptra è regione, D, ostendunt, quorum prius Luniforme, in Lunam, alterum Accipitriforme in Solem dominium notat, qui sunt inferioris Mundi, vt segmentum immediatè sequens notat, moderatores. Verùm de Noctua & Coturnice vide in proprijs Hierogrammatismis in Obelisco Pamphilio tractatum, & Horum l. 2. c. 24. Quia verò tellus horum omnium operationibus subiecta est, hinc statim supposuerunt Isin sedentem velato vertice conspicuam; in manu sinistra baculum Cucuphomorphum tenentem pingunt, quo indicatur, eam esse cooperatricem Mophtæ, & varietatis rerum causam in tribus inferioribus Mundis, animali, vegetali, & minerali, influxuque à Momphta in dictos Mundos iuxta iustitiæ normam disposito, esse conseruatricem; quæ aptè per hæc symbola △○○○△ è regione Isis posita indicantur. Quia tamen benefica Numina nil efficere putantur nisi perpetuâ cultus religionisq; obseruantiâ sollicitata; hinc Sacerdotes E, mense Paophi in adytis semina spargentes, fundum paternum ex tribus triadibus compositū inuocantes, fœcundum totius prouidentiæ Numen, totius naturæ ignem, à quo omnia progenita, situ corporis in mysticum numerum eidem competentem composito conformati, deinde, manibus post terga depressis, & ingeniculati sollicitabant: quæ omnia exactè per symbola, tres globos & duas figuras πυραμιδοειδεῖς significantur. Sed audiamus Damascium in sua Theologia sic differentem: Ἱερεῖς καὶ μύσται ἐν τῇ τοῦ μηνὸς Παωφὶ ἐν ἀδύτοις σπέρματα προβάλλοντες βυθὸν πατρικὸν, καὶ Ἄμμωνα τῆς πάσης φύσεως, καὶ πολυτοκίας ἀπαρασταλὴν ἐπικαλοῦνται· καὶ τούτοις σημαίνουσι, πάντα ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἑνὸς γεγονέναι. *Sacerdotes & Mystæ in adytis mensis Paophi principio semina proijcientes, fundum paternum, & Ammon totius naturæ & fœcunditatis præsidem inuocant, innuentes hoc ipso, ab vno igne omnia progenita esse.* Hinc appositè ponunt è regione E tres figuras quasi spargentes semina. Sed cur tres pingunt? videlicet ad arcanè significandum tres triades, ex quibus fundum paternum componebatur, teste Zoroastro, de quo vide in Sphynge mystagoga fol. 147. & in expositione tabulæ Bembinæ; & significantur per figuram immediatè Sacerdotibus suppositam, cum tribus triadibus hoc pacto. III. III. III. paterni fundi, tribus triadibus compositi, notis: quas sequitur phallus oculatus, Numinis fœcundi omnia prouidentis symbolum, vt iam sæpe dictum fuit, & globus, ex quo binæ flammæ ventilantur; quæ omnia ab vno igne, quem Amun dicebant, progenita notabant. Sequuntur duo vestigia pedum, quibus superponuntur duo Rhomboides, & Serpentes; sequuntur item triangulum rectangulum cum duobus Rhomboidibus, catenâ, pennâ, phylacterio vasis

Nilo-

D Sceptrum Luniforme & Accipitriforme.

Horus. Isis sedens velata, baculum tenens.

Duæ pyramides, & tres circulares figuræ quid denotent.

Damascius.

E

Paterni fundi tribus triadibus compositi nota.

F

Vestigia pedum cum Rhomboidibus.

Nilotici; quibus indicatur, occulto Deorum memoratorum progressu agrorum influxum promoueri, vitam concedi, catenam phylacterio Nilotico obtineri. Occultum verò Deorum progressum per humana vestigia signari, Plutarchus docet, qui Isidem nil aliud quàm prudentem naturæ progressum dicit notare, cui & ideo semper duo pedum vestigia, vti ex varijs Romanis superstitibus marmoribus clarè patet, addebantur. Agrum autem, seu τὴν ἄρεραν, per quadrangulũ signari, docet Horus l. 1. c. 3. vas verò Niloticum appendiculo ligatum, notat phylacterium Nilotico Numini propitiando aptum; hinc, vti Plutarchus ait, in pompa Isidis, vas aquarium præcedebat, cuius & figuram Sacerdotes manibus, collo, pectori affigebant. Sed hæc, & reliqua symbola passim alibi exposita sunt.

Plutarchus. Deorum occultus progressus per vestigia indicatur. Arura, & vas Niloticum.

Sequuntur sequentia symbola, vbi Isis denuo velata quasi sedentis positu binis sceptris & pala spectatur, quam tres termini cum sceptro incuruo, & Scarabæo sequuntur; infra quem cycloides, quadratum, Serpens, posterior pars Leonis; è cuius regione manus cum Capreolo vitis, quam sequitur Serpens, & χιασμὸς siue decussata Crux, Cornucopiæ, Coturnix inter duas pennas, quam tres termini cum binis pedibus globum alatum fulcientibus, cum vasis, segmentis, globis, Hydroschemate, Serpente, manu extensâ, pennâ, capite Hori sequuntur: quorum symbolorum hęc est interpretatio. Isis duplici dominio potens, frugifera Mundorum

Figuræ literarum F, G, H, I, K, L.

F influxum per Solis dominatoris cursum annuum accipiens, beneficum vitalis roboris augmentum in quadrifidam terræ faciem dispertit Cor-
G nucopiæ, dispulsâ Coturnice infesta bebonia, supremi Numinis ductu
H per alatum globum pedibus præpositum aptè signati, Mundis hylæis, & receptaculis eius vitalem humorem confert, cuius beneficio resuscita-
I K tur Horus, id est, Mundus Sensibilis. Sequuntur deinde inter literas K
L & L, stationes Momphtæ, Isiaci septi custos, & Apidum Soli & Lunæ consecratorum, de quibus copiosè egimus fol. 258. Obelisci Pamphilij, quem consule. Quatuor verò pilas è regione Momphtæ thalamum vocant, teste Plinio, & nil erat nisi septum, in quo alebantur, teste Herodoto in Euterpe, sacri Boues, auguria populorum. Sed hæc omnia fusè tractata vide citato loco. Horum Boum prior Solem siue Osirin, alter Lunam seu Isin (ex quorum cultu variæ diuinationes instituebantur de anni tribus stationibus, vti tres termini notant) significant: his cœlestes influxus, craterisque defluxum concatenari credebant, vti symbola intermedia ostendunt, sc. catena cycloide inclusa cum vicina crateris figura, quo influxus septi sacri præses in humidam substantiam, & in quadripartitam Mundi faciem, occulto motu dispertiebatur catenarum humidæ substantiæ dominator, X Vniuersum seu quatuor Mundi partes; figura ingeniculata ipso corporis gestu Momphta Numen, pes occultum Numinis motum exprimit, vas infrapositum Momphtæ humidam substantiam, duæ catenæ humidum superius inferiori connectunt;

Septum in quo alebantur boues sacri. *Plinius.* *Herodotus.*

M sceptrum cui M impositum vides, sceptrum Momphtæ vocatur; de
N quorum mystica significatione cùm aliàs dictum sit, non immorabor. Potest & per figuram ingeniculatam intelligi ritus Sacerdotum, quo in

ady-

adyti, Momphtæ Apidum custodes adolebant contra noxiam Typhoniam vim; quæ aptè per Crocodilos, qui inter N & M, spectantur, notantur; septem enim diebus Sacerdotes Apidis solennitati insistebant, quos Natales Apis vocabant, quâ durante nulla vis Typhonia nocendi locum habebat; & cùm Crocodilos Typhonis genuinum ectypon crederent, hinc fiebat vt Crocodili nullum hoc tempore damnum inferrent mortalibus, sed quasi mansuefacti, sacras fauissas accedebant, vti figura ostendit, inde aquam lingentes, quasi diei cultui vltrò subscribentes. Sed audiamus Plinium l. 8. c. 46. *Sunt*, inquit, *Apidi delubra gemina, quos thalamos vocant, auguria populorum; alterum intrasse lætum est, in altero dira portendit; responsa priuatis dat, è manu consulentium cibum capiendo; Germanici Cæsaris manum auersatus est, haud multò post extincti; cætero secretus, cùm se proripuit in cætus, incedit submoto lictorum, grexque puerorum comitatur carmen honori eius canentium, intelligere videtur & adorari velle; hi greges repentè lymphati futura præcinunt* &c. *auream, pateram argenteamq; in loco, qua phiala dicitur, mergentes diebus, quos habet Natales Apis; septem hi-sunt, mirumq; neminem per eos à Crocodilis attingi, octaua post horam diei sextam redire belluæ feritatem*. Quæ & hisce verbis confirmat Carystus de festis Ægyptiorum: Ἐν γενεθλίοις τῦ Ἄπιδος φασὶ τὸς κροκοδείλυς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ πραΰνεσθαι, καὶ μηδένα ἱερὰν τὴν κολύμβηθραν προσβαίνειν εἰ μὴ ἐν ταύταις τὰς ἡμέραις. *Ferunt in Ægypto Natalitijs diebus Apidis omnes Crocodilos mansuefieri, neque vllus sacram piscinam lingit, nisi hisce diebus*. Scitè itaque stationi Apidis stationem Typhoniam per Crocodilos indicatam hoc loco subiungunt, mysticè & anagogicè innuentes, tantam cultus Numinum, quæ sub figura Boum colebant, excellentiam esse, tantam energiam, vt nulla in Mundo violentia adeo truculenta reperiri possit, quam Sacerdotes cultorum Numinum ope freti, non domenr, & perfecto dominio subiugent; quod appictum sceptrum satis ostendit, dominij in eos symbolum. Erat id sceptrum ex arundine, à qua naturali antipathiâ, vti Theophrastus refert, diffident Crocodili, & vel ad eorundem stridorem sistuntur. Dictis itaque diebus Api destinatis non Crocodili tantùm mansuescunt, sed & Cornix Typhonia crocitare desinit, potenti hâc Deorum catenâ & dominio profligata, quæ symbola catenæ, sceptri, Cornicis cum penna è regione N luculenter ostendunt. Hinc Sacerdotes hisce diebus sacra beneficis hisce Numinibus, quæ per duo brachia notantur, in adytis celebrantes, nudi, brachijs in formam Crucis conformatis, ad ansatam Crucem exprimendam, incedunt, vti figura ostendit; his enim ritibus cœlestes catenæ influxus, humoremque vitalem in inferiorem quoque Mundi partem, cui Nephte præest, deriuant; hisce dispulsâ Noctuâ ab humore vitali, attrahitur occultus dictorum Numinum per duodecim Mundi portas incessus; quæ omnia pulchrè sanè per Noctuam & hydro-ophioschema, & fune cum quadrangulo in duodecim partes diuiso, cui bini pedes duplicati subduntur, è regione P, indicantur. Cætera symbola quæ è regione literarum Q R S T interijciuntur, cùm iam nota, & sæpius exposita sint, non repeto, cùm ritus indicent Sacerdotum, & effectus in quadrifido

Apidis solemnitas à Sacerdotibus Ægyptijs celebrata.

Plinius. Apidis delubra.

Apidis solemnitatibus Crocodili mansuescunt.

Arundinem crocodili auersantur.

N O P Q R S

T fido Mundo, in aquis, aëre, terra, eiusque vegetabili natura, ex cultu
V consequentes; è regione V baculus Momphtæ comparet, & eiusdem statua ingeniculata cum modio in capite, & cum Leonis anteriori parte; ac robur & dominium summum ostendunt, cui & Sacerdotes thyrsis in for-
X mam nominis eius adaptatis, vti litera X monstrat, sacra faciunt hâc statione; reliqua symbola effectus quoque ex hoc ritu consequentes demonstrant.

§ II.

Columnæ secundæ lateris primi Obel. Barberini.

Secunda columna lateris primi Australis, eiusque interpretatio.

Geniorum sex tutelariũ sacrificia apta

Tutelares sex eorumque nomina.

EXhibentur in hac columna sex tutelarium Geniorum Præsidum sacrificia, & ritus ijs placandis necessarij, effectusque inde consequentes. Primus est tutelaris œconomiæ spermaticæ; secundus est Mercurius, naturæ vegetabilis custos; tertius est polymorphus Dæmon; quartus terrestris Elementi custos; quintus Momphto-Ammoniæ œconomiæ seruator; sextus Anubici regiminis substitutus; quæ omnia sic se habere, ex interpretatione elucescet.

C

I. Statio. Tutelaris œconomiæ spermaticæ.

Figurarum literæ C explicatio.

In prima itaque secundæ columnæ facie, è regione C, comparent ex symbolis Capreolus vitis cum catena, cui subditur phallus oculatus, & figura genuflexa veluti orans, quam sequitur mitratus Genius flagello munitus. Quibus quidem symbolis nihil aliud nisi spermaticæ naturæ præsidium, quæ in germinibus maximè elucescit, indicatur. Per Capreolum vitis cum binis Rhomboidibus nouella agrorum germina, per oculum & phallum oculatum supremi Numinis de successiua rerum fœcunda generatione, prouidentia; per figuram ingeniculatam, supplicatio Sacerdotum ad eandem prosperandam; per mitratam denique & flagel-
D lo minitantem figuram Genius totius πολυγονίας præses, indicatur, qui hâc parte sedem stationemque sibi fixit. Sequentia symbola Elementa, quorum fœcunditati præest, indicant: per hydroschema aquam, per duos Scalenos geneticos cum intermedio globo, virtutem geneticam siue spermaticam Mundo insitam; per duas pennas denique aërem notant, qui omnia quæ in Nilo sunt, in virtute sceptri Momphtæ vitæ largitoris, vique temonis Canub, & pennæ Baeth administrat. quæ totidem quatuor symbolis ordine positis indicantur. Sacerdotes verò ad dictum Genium deuinciendum nudi, expansis brachijs, vt figura è regione
E E monstrat, Taùticam Crucem effigiando, beneficam duorum recensitorum Numinum vim, καὶ τῶν συμπαθειῶν, id est, eorundem catenã, vt Psellus docet, sollicitabant; & sic cœlestis Osiris beneficã vim in cœlestẽ & vitalem humorem, diuiniq; prouisione oculi in hylæum cornucopiæ deriuabant;
F quæ pulchrè sanè per symbola è regione F indicantur. Per cycloidem, hydroschema, & Serpentem, cœlestis vitalisque liquor; per oculum cum

Baeth idem quod Accipiter seu Taustus vide Horus l.1.c.7

Psellus.

cum globo, diuina in Mundo prouidentia, per figuram cornucopiæ, affluxus rerum elementarium signatur. Nota hoc loco, vti alibi monuimus, cornucopiæ hoc triplici modo ab Ægyptijs depingi. Quando depingitur cum quatuor quadratulis illius orificio impositis, vti hic, tunc significat Elementarium rerum affluxum, quē ideo hylæum appellauimus; quando verò septem quadratulis notatur, tunc denotat affluxum rerum cœlestem per septem planetas causatum; quando denique duodecim quadratulis notatur, tunc duodecim signorum Zodiaci affluxum indicat, vt alibi dictum est. Sequitur deinde inter F & G Serpens cum pueri veluti vittati figura, Capreolus cum globo superposito & penna. Per Serpentem spiritus vitæ, per puerum vittatum Horus, qui nullibi non per pueri figuram indicatur; per globum & Capreolum, Mundus vegetabilium, per pennam motus indigitatur, quasi diceretur; virtute Sacerdotum ἐσχατικῇ Horum, id est, Mundum sensibilem, (sic enim eum Plutarchus appellat) generatione vegetabilium quasi continuò reiuuenescere, per vitalem vim Vniuerso, quæ per Serpentes & Crucem seu χιασμὸν, aut decussim notatur, infusam. Sequuntur duo pedes è regione G vnà cum Noctua; Hori enim occulto per vniuersas Mundi semitas procedentis motu, Typhonia Noctua veluti ad diuinitatis præsentiam, per globum indicatæ, dispellitur; vitalis liquor, per aquæ & Serpentis figuram notatus, inferioribus Mundis per supernum in inferiora influxum, quem Tauticus character notat, per Osirin obtinetur; quemque Typhoniæ Noctuæ aduersa vis, penitus extinctum cupit, illum supremum Numen, vnum rerum omnium principium, quod per globum & vnitatem notatur, restituit à Sacerdotibus ritibus solitis attractum; quæ per figuram humanam, Serpentem, & manum extensam innuuntur, ita vt figura humana ritus Sacerdotum; Serpens vitam, vt iam innumeris locis diximus; manus extensa, beneficam vim signet.

Marginalia: Cornucopia tribus modis pingitur ab Ægyptijs. — Primus modus. — Secundus modus. — Tertius modus. — F — G — Plutarchus. — O — I — Genius Mercurialis. — II. Statio Genij Mercurialis.

Sequitur iam statio Genij Mercurialis seu Hermetis in Ibidem transformati, Typhonis ἀντίτεχνος, qui per Noctuam indicatur, vt iam sæpe diximus. Ibis insistit prothyræo, vnà cum tripode triangulato, & cucurbita è regione L. Subsequuntur Sacerdos cum hydroschemate, thyrso papyraceo, penna Accipitris, aure Bouis, cycloide, & è regione K, calatho, sceptro alato, tribus terminis: quæ vt intelligantur, paulò altiùs ordiri visum est.

Marginalia: K — L

In delubri Mercurij, quem Ibis exprimit cirrata, prothyræo seu vestibulo, quod per tres trabes indicatur, ponebantur tripus mysticus, in quo cucurbitæ, ad obtestandum triforme Numen Hemphta, offerebantur, quæ obtestationes seu adiurationes paulò post sequentibus symbolis indicabantur, siquidem festis Mercurio dicatis Sacerdotes conueniebant, tripodem statuentes cum cucurbitis. ita Pausanias: Ἐν τῷ τοῦ Ἑρμοῦ προθύρῳ ἑορτάζοντες τὴν τρίποδα κατέθηκεν, καὶ σικυωνίας προσφέροντες ἔτυχεν. *In vestibulo Mercurij solennia celebrantes tripodem ponebant, & cucurbitas offerebant*. Tripodis figura, vt apparet, erat efformata ex globo, cuius trina sustentacula trian-

Marginalia: Tripus mysticus in delubris Mercurij cum cucurbitis. — Pausanias.

gulis effigiebantur. Quibus quidem nihil aliud indicabatur nisi supremum & inuisibile triforme Numen, Idæis fœtum: nam vti in Obelisco Pamphilio exposuimus, erat globus diuini Numinis, & supremæ causæ causarum, in æterna vnitatis suæ abysso absconditi symbolum; triangulum verò diuinitatis ad extra se diffundentis, vti & triangula trino ordine in modum radiorum diffusa, omnium rerum ad æternum exemplar conformatarum, quæ ex centro globi in omnem rerum creatarum ambitum distenduntur, symbolum erant; cuius sicuti in inferiori Mundo cucurbita, in cuius meditullio semina trino ordine distensa cernuntur, index erat, ita sanè aptum ad occulta mysteria per hunc tripodem significandum, symbolum assumpserunt. Cùm præterea cucurbita Mercurialis naturæ sit, non sine ratione eam Mercurio triformis Numinis interpreti, prout analogica eius ratio suadebat, dedicandam statuerunt. Tribus triangulorum connexorum seriebus tripus constabat, quibus siderei & elementaris Mundi connexionem in catenarum formam à Deo supremo, archetypo Mundo, causarum causa deductam, è cuius quoque centro deducebantur, notabant; quibus vnicuique suum fatum destinabatur, cuius preco & interpres Mercurius, Mercurij verò nuncia Noctua reputabatur, quam Prodromam Hemphta, & faustorum aduersorumque annunciatricem Abenephius dicit lib. de religione Ægyptiorum his verbis:

Tripodis sacri Figuræ. Circulus & triangula quorum Deorum symbola.

Cucurbita cur Mercurio oblata.

Abenephius.

قالوا ان الهامة هي مبشرة همفطا الاههم الذي عندهم الاهوت اولي وصدقوا ان
هي تبشر كل ما مستقبل على بني الناس ☼

Dixerunt Ægyptij, quòd Noctua est annunciatrix Hemphta Dei ipsorum, quæ est Deitas prima apud ipsos, & credebant quòd annunciaret omnia, quæ euentura essent supra filios hominum. Ægyptij itaque non tantùm per Noctuam aduersi Numinis operationes indicabant, sed Hemphta, id est, vniuersalis prouidentiæ nomen & Numen, quæ Noctuam, id est, nuncium suum ad homines certis temporibus mitteret, iisque per eam futura significaret, de sinistris euentibus præmoneret, & quid instante quâdam calamitate prudenter agendum esset, suo cantu doceret; sapientiam verò, cuius Mercurius præses est, quæ per Noctuam quoque indicatur, vnicam esse iudicabant, quæ omnibus sinistris euentibus occurrere resistereque possit.

Noctua quid significet apud Ægyptios.

In hoc itaque prothyræo Mercuriali, quod ante Mercurij delubra passim spectabatur, mysticè per trium trabium interstitium, & tripode adornatum, Sacerdotes ex Mercurio diuinæ voluntatis interprete, varia circa futura diuinabant; prout symbola sequentia indicant. Sacerdos nudus Deum ad concedendam futurorum præscientiam adiurabat, per baculum Numinis polymorphi, per pennam Accipitris, per fluxum Momphtæ, per aurem Apidis siue Bouis sacri, per cœlestem beneficentiam Osiridis, vegetabilium moderatoris, per sceptrum eius alatum; quæ omnia per symbola è regione K posita indicantur. Deinde tres Sacerdotes, quorum duo in nomen Hemphta se transformabant, alter genuflexus ante

Prothyræum Mercuriale.

Ritus & cæremoniæ Sacerdotum ad placandos Genios.

K

ante tripodem ſtabat, ſupremum Numen pro calamitatum auerſione ſollicitabant. Deniq; vnus Noctuam dirorum annunciatricem veluti flagellabat, alter adiurationem ſupradictam denuo iterabat. Per baculum Genij polymorphi, rerum omnium neceſſariarum abundantiam; per pennam Accipitris, malorum auerſionem; per aurem Bouis ſacri, fœcundam rerum generationem, quæ per auditum Tauri contingit; (Taurus enim auditâ voce Vaccæ ſtatim ad fœcundum cum ea congreſſum ſollicitatur, teſte Horo l. 1. c. 47.) per cycloidem cum manu extenſa, & calatho capreolato, beneficam cœleſtis Oſiridis vim, poteſtatem in omnia habentis; per alatum ſceptrum, & tres terminos, deſpoticum in tripartitum anni tempus influxum, per motum Solis cauſatum, indicabant; quæ omnia cùm ſine influxu Hemphtæ, in quo omnia dicta continebantur, obtinere non poſſent, Sacerdotes ad dicti Numinis nomen exprimendum, membrorum totius corporis coaptatione ſe transformantes, ante tripodem, vt è regione L patet, ſacris operabantur, & Noctuã tripartito diei tempore ad dirorum auerſionem flagellabant, vti figura oſtendit. Vidimus itaque ritus & cœremonias; iam effectus videamus per ſequentia ſymbola denotatos. Primò per funiculum, cui globus annexus, & infrà craterem poſitum habet, diuini Numinis influxus in craterem Oſiridis; per ouum, cui ſuppoſitus Capreolus, fœcunda rerum genitura; per craterem, cui perſeæ flos ſupponitur cum figura Zanuti, id eſt, catenæ, ſignificatur Mercurialis affluxus, quem intendebant, in omnia catenæ ſuæ ſubiecta, & benefica vis; per duo brachia Anubidis, ſignificati per canem iacentem, & veluti rebus inuigilantem; liberalitas in rerum neceſſariarum ſuppeditanda copia per humorem triplicem, duos thyrſos papyraceos, & hydroſchema triplex indicatum; dominium & poteſtas per calathum capreolatum; per temonem directio vegetabilis naturæ in agris; per figuram ſupplicantem, & oculum cum cycloide, prouidentia cœleſtis in agros; per Chenoſirin Anſerem denique, vigilantia innuitur.

Horus.

L

Effectus ex placatione Deorum per ritus Sacerdotum.

M
N
O

Sequitur iam ſtatio polymorphi Dæmonis, qui per Draconem alatum, & thyrſum papyraceum ſignificatur, qui & abundantiæ rerum humano generi neceſſariarum, vti aliàs fusè interpretati ſumus, index eſt. Cœremonias huic faciendas ſtatuæ binæ denunciant, quibus anima aſſurgit ad incognita, ſeptum ſacri Bouis penetratur, catena cœleſtium Numinum trahitur, Coturnicis & Accipitris, id eſt, Lunæ & Solis Typhonia damna arceantur, Niloticus humor iuſtitiâ cœleſtis prouidentiæ circa agriculturam adminiſtratur: quæ omnia per ſymbola inter P & Q incluſa notantur, quorum ſignificatio iam ex præcedentibus conſtat.

III. Statio Polymorphi Dæmonis. Cœremoniæ faciendæ Dæmoni Polymorpho;

P

Statio modò ſequitur è regione Q Genij terreſtris, per Canis anteriorem partem, cum litera H, & calatho capitis ornamento indicata; & hoc pacto Nephten ponebant, quam eandem cum Proſerpina dicunt Authores, capite canino conſpicuam. Nam, vt rectè Demophilus Author peruetus, Νέφθην Αἰγύπτιοι κυνόμορφον ζωογραφοῦσι. H terram ſignificat, quaſi duabus columnis, aquea & terrea, firmiter compactam, cui Nephte dominatur, & fundatur ſupra tria fundamenta, quæ per tres terminos

IV. Statio Genij terreſtris.

Nephte ſeu Proſerpina.

indicantur, in formam pyramidis constituta, suntque aqua, terra, & ignis; aqua conseruatur per cultum Nilo exhibitum, mala Typhonia pelluntur pennâ Osiridis; tres verò anni partes omnibus vitam præbent; hinc altare huic Genio erigebant quadratum cum corona tricuspide, & piscina sacra, quæ symbolis è regione R indicantur. In vitam verò animantur omnia occulto Deorum motu, potissimùm Hori dominatoris humidi & sicci cultu, & Nephte præsidio, & vsu amuletorum, sacræ Crucis ansatæ, Antennæ Kanub Noctuam profligantis periapto.

R S T

V. Statio Momphto-Ammonis.

Statio Momphto-Ammonia è regione T, cuius dominium fertur supra calidum & humidum; hoc per figuram, situlam in capite gerentem, illud per Arietis caput indicatur, quorum potentiam in opus deducit Scarabæus Osiris: his enim omnium rerum generatio perficitur, & aduersa omnia ei contraria per cultum dictorum Numinum profligantur.

V

VI. Statio Anubidis.

Anubidis statio è regione V ostenditur per Canis figuram incubantem, & inuigilantem rebus sibi commissis, hoc est, humori per quadrifidam terræ faciem diffuso, qui trium Elementorum, ignis, terræ, & aquæ custos est, eorundemque per Vniuersi semitas traductor, cui in prothyræo Hermetis ideo sequentes statuæ auerruncatiuæ Harpocratis, Hermetis Canicipitis tutelaris, & Ammonis ponebantur, cum appropriatis symbolis, vt è regione X patet.

X

Atque hic est symbolorum in primo Obelisci latere Australi contentorum contextus, quæ quidem nihil aliud indicant, nisi operationes & præsidia duodecim Geniorum tutelarium huic parti præsidentium; vti indicant duodecim stellæ, quæ in vertice Obelisci ponuntur, & symbola sunt duodecim Geniorum. Nam, vt rectè Horus ait, stellam pingentes Ægyptij, nunc Genium denotant, nunc fatum &c. vides quoque sex horum Geniorum in prima columna lateris, totidem in secunda poni. Quibus demonstratis iam alterum latus exponamus.

Horus.

CAPVT VI.

Lateris secundi Obelisci Barberini interpretatio.

Lateris secundi Obel. Barb interpretatio.

QVo in duabus columnis duodecim aëreæ naturæ Præsides Genij exhibentur, vnà cum operationibus eorum, ritibus, ac cœremonijs, quibus Sacerdotes eosdem allectare solebant. Et de primo quidem Obelisci schematismo A B, qui aërei Numinis Vsiarchi cultum explicat, satis in præcedentibus egimus; restat, vt reliquam aëreæ naturæ œconomiam in sequentibus duabus columnis contentam pari passu prosequamur.

§ I.

§ I.

Primæ Columnæ expoſitio.

PRimò è regione A Columba cum ſtella abſolutum aërei Genij ſymbolum eſt. Et per ſtellam quidem ſignificari Genium, Horus aſſerit l. 2. c. 1. Ἀστὴρ παρ' Αἰγυπτίοις γραφόμενος, Θεὸν σημαίνει. *Depicta Ægyptijs ſtella Deum ſeu Genium ſignificat*. & l. 1. c. 13. Θεὸν δὲ ἐγκόσμιον σημαίνοντες ἢ εἱμαρμένην, ἢ τὸν πέντε ἀριθμὸν, ἀστέρα ζωγραφοῦσι. Θεὸν μὲν, ἐπειδὴ πρόνοια Θεοῦ τὴν νίκην προστάσσει ἢ τῶν ἀστέρων, καὶ τοῦ παντὸς κόσμου κίνησις ἐκτελεῖται. δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς δίχα Θεοῦ μηδὲν ὅλως συνεστάναι. εἱμαρμένην δὲ, ἐπεὶ καὶ αὕτη ἐξ ἀστρικῆς οἰκονομίας συνίσταται. τὸν δὲ πέντε ἀριθμὸν, ἐπειδὴ πλήθους ὄντος ἐν οὐρανῷ, πέντε μόνοι ἐξ αὐτῶν κινούμενοι τὴν τοῦ κόσμου οἰκονομίαν ἐκτελοῦσι. *Deum verò optime Mundanum vel benè ornatum ſignificantes, aut fatum, aut quinarium numerum, ſtellam pingunt; Deum quidem, quòd Dei prouidentis victoriam decernit atque imperat, qua & ſiderum Orbiſque vniuerſi motus peragitur; exiſtimant enim ſine Deo nihil prorſus conſiſtere. Fatum autem, quòd ex ſiderum curſu ac diſpenſatione conſtituatur. Quinarium verò numerum, quoniam cùm plurima in cælo ſidera ſint, ſola ex his quinque motu ſuo Orbis pulcherrimam efficiunt diſtributionem.* Per Columbam verò aërem intelligit Horus Apollo l. 1. rationem ibidem dat, quòd adeo ſinceræ & puræ naturæ ſit, vt à nullo contagioſo aëre, quemadmodum cœtera animalia, infici poſſit; vt proinde optimè Columba cum ſtella, aëreum Numen indicet, eſtque hæc prima aërei Numinis ſtatio. Statua verò ſequens extenſis manibus precantis more, ſacrificantis indicat geſtus, ad Deos, quos coniurat, commouendos, & ad malignos, quos Noctua notat, propulſandos; ſupplicare autem videtur pro humore vitali, vt hydroſchema ſignat, vegetabili naturæ concedendo; temo verò cum penna ventum nauigationi neceſſarium notat; ſtatua denique precantis more genibus innixa, Sacerdotem vel Hierophantem indicat; phœnicopterum monſtrat, quod eſt ſymbolum Hori, quem Plutarchus ſpiritum dicit omnia virtute ſuâ alentem & conſeruantem, eſſeque ipſam aëris temperiem, virtute Solis calefactiuâ attemperatam. Hinc phœnicopteron, id eſt, Horum in paludibus nutritum ferunt. Et profectò ita eſt; vliginoſa enim tellus, & aquis redundans, vapores alit, qui ariditates & ſiccitates perimunt. Phœnicopterum ſequitur ſtatua velata ſedentis habitu, & pennâ in capite, quæ eſt ſtatua τετράμορφος, quâ phœnicopteron ſeu Horum trahi putabant, ob proprietates ſymbolicas eidem quàm maximè congruas, ſenſuſque hucuſque dictorum erat: Genius aëreus vt auerruncatiuus ſit malorum à Bebonijs ſpiritibus immiſſorum, fertilitati terræ, aquæ, limitibus agrorum, nauigationi, ſacro ritu è rebus Horo congruis, ſtatua amuletaria, in virtute ſceptri Momphtæi, ſceptri Agathodæmonis cuſtodis limitum, & fauiſſæ ſacræ, colendus eſt, vt ſequentia ſymbola monſtrant.

Columna 1. lateris 2. Obel. Barb. A

Stella in hieroglyphicis quid ſignificet.

Columba hieroglyphicè aërem ſignificat.

I. Statio aërei Numinis.

B

Phoenicopterus Horū ſignificat.

C

D

Statio trium Potentiarum Mercurialium è regione D, quæ per tres Ibides cirratas, quarum ſignificationes in Obeliſco Lateranenſi expoſuimus,

II. Statio triū potentiarum Mercurialiū.

mus, indicantur: vitalem liquorem in piſcinas ſacras occulto motu, &
E Sacerdotum cultu deriuari putabant, vti ſymbola E F indicant. Ex his
F verò in quadrifidam terræ faciem, vitam in camporum bonum & emo-
G lumentum deduci credebant, vti ſymbola G H docent: per cœremonias
H enim huiuſmodi factas cornucopiæ quinque entium terreſtrium abun-
I dat, vitalis liquor catenæ Geniorum aëreorum Hori aſſeclarum trahi-
K tur, vt è regione I K patet; benefica vis ritibus per ſacram barram fa-
ctis, & ſtatuis amuletarijs à Sacerdotibus myſtico ritu conſecratis, & liquor
L vitalis vim ſummam obtinet; Noctua Bebonia ſubſiſtere non poteſt; quæ
M omnia per ſymbola inter L & M incluſa notantur. Quia verò à Sole &
N Luna ſubinde malignæ quædam qualitates, cuiuſmodi per Coturnicem
O & Noctuam indicantur, inſenſibili motu per pedes indicato, impri-
muntur; has oculus cœleſtis, inſito ſibi liquore cœleſti, Oſiris Scarabæi
ope diſſipat, beneficentiâ ſuâ vitam ijs ablatam, vniuerſali dominio re-
P ſtituit (quæ per ſymbola inter P & Q incluſa aptè indicantur) & per Ge-
Q nium Anubicum, leporinis auribus omnia in lucem tandem apertam de-
Horus. ducit. Sic Horus l. 1. c. 26. Ἄνοιξιν δὲ θέλοντες δηλῶσαι, λαγωὸν ζωγραφοῦσι· διὰ τὸ πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεῳγότας ἔχειν τοῦτο τὸ ζῶον. *Patulum autem quiddam ſignificare volentes, Leporem pingunt, quòd ſemper apertos habeat hoc animalis genus oculos.*

III. Statio Bebonij Genij

Sequitur modò ſtatio Bebonij Genij per Coturnicem indicati, qui
ſpermaticam naturam in aëreo Mundo, per ouum ſignato, latentem
R perſequitur, quem ideo Sacerdos coniurat, è regione R, per ſceptrum
oculo inſignitum omniuidentis Oſiris.

IV. Statio Iſis, Oſiris, & Hori.

Huic contraponitur ſtatio Iſidis per velatam fœminam, & Oſiridis per
S Scarabæum, & Hori per cycloidem & Capreolum, quod idem ſignifi-
cat ac cœleſte germen, indicatorum. Sequitur

V. Statio Agathodæmonis aerei.

Statio Agathodæmonis aërei, qui per T Columbam indicatur.

VI. Statio Nephtes.

Eſtq; Statio Nephtes humoris ſubterranei conſeruatricis, cuius eſt, hu-
morem Niloticum conſeruare, aëreorum Geniorum catenam mouere,
geneticam vim ſingulis inferioris Mundi partibus inſerere, vti ſymbola
T inter T & V monſtrant. Ad recenſitorum verò Numinum catenam ſolli-
V citandam ſequentia ſacrarum tabularum prophylactica præſcribuntur,
cum reliquis ritibus in adytis peragi ſolitis, quorum ſymbola cùm in
præcedentibus iam expoſita ſint, Lectori expendenda relinquimus.

§ II.

Columna ſecunda lateris ſecundi Obel. Barb.

Secundæ columnæ lateris ſecundi Orientalis interpretatio.

A

I. Statio Genij tutelaris nubium. Aereæ Poteſtates apud Ægyptios.

PRimo loco comparet oculus cum ſtatua flagello inſignita, & nubis figura cum manu & brachio extenſo; quibus ſymbolis indicatur ſtatio prouidentiæ Genij tutelaris nubium. Quæ vt intelligantur, ſciendum eſt, aëreas fuiſſe apud Ægyptios poteſtates, quas magno cultu proſeque-

sequebantur. Horum officium erat, nubes attollere, & suo tempore in incrementum Nili resoluere; nubes ab omni contagione seruare immunes, & malignas qualitates, quas Bebonia vis aduersa aëri impresserat, remouere. Et hanc beneficam vim primò per manum extensam, quâ liberalitas ostenditur; deinde per brachium, quo beneficum subsidium exprimitur, signabant; duæ penuæ velocitatem; oculus inter duo hydroschemata constitutus, effectûs in aqua impressi prouidentiam docet; aëreo dominio potens, vti sceptrum incuruum cum penna monstrat, mox atque per aërem, vehiculo, quod temo ostendit, defertur, geneticam suam vim, per triangulum rectangulum indicatam, in aquis latentem primò communicat aqueæ substantiæ, Bebonia vis contagiosa profligatur, vti symbola inter B & C notant. B

Sequitur iam alia prouidentia auerruncatiua malorum ab agris, è regione spectabilis; huius beneficio aërearum potestatum catena in bonum vegetabilis naturæ per resolutionem vaporum in campos exeritur; Typhonia vis à genetica virtute in humidæ substantiæ cisternis latente arcetur; quæ aptè sanè symbolis è regione D E F G H, explicantur, quorum nonnulla in Obelisco abrasa sunt. II. Statio Genij auerruncatiui malorum. D E F

Sequitur statio Genij pariter aërei è regione I & K, sacræ tabulæ fautor, quâ Bebonia vis conteritur; sacra verò tabula vim obtinet, liquorem vitalem in aëre condensandi, & geneticam vim sub eo latentem, ex Luna in vniuersam camporum œconomiam per Numinis beneficentiam traducendi. Quod fit per Genium trium fundamentorum, aquæ, terræ, ignis; hic genetica principia terræ, aquæ, & aëris aptè connectit, & cœlestem catenam aperit. III. Statio Genij aerei. I K L M IV. Statio Genij trium fundamentorum.

Hic Genius trium fundamentorum accepto ab occulto cœlesti Numine Momphtæo, dominio, quod per cycloiden, ex qua duo pedes Leonini sceptrum tenentes prodeunt, notatur, liquorem vasis Nilotici ad germina, quæ per Capreolum, & reliqua symbola M N O P significantur, confert; siquidem aëreo vehiculo deuectus, cuius symbolum baris nauigij genus è regione P existit, vnà secum cœlestem catenam ad humorem Vniuersi, beneficâ suâ vi fœcundandum traducit. Hic idem trium fundamentorum Genius, è regione Q, Mundorum supernorum ad hylæorum mansiones deducit. M N O P Q

Statio quinta Genij abrasa est, qualis tamen fuerit, symbola è regione T monstrant, cornu, pes, stella pentagona, & reliqua satis ex præcedentibus nota; lucis enim suæ abdito motu in quinque inferioris Mundi entia propagatur, fauissæ omni semotâ contagione, humore replentur, & trium fundamentorum portæ per quadrifidam terrestris corporis faciem, aperiuntur. V. Statio Genij abrasa ex Obel. Barb. T

Sequitur vltima statio, trium terrestrium potentiarum, quæ aptè sanè per posteriorem trium Leonum partem exprimuntur, quarum cœlestis beneficentia, dominiumque in Typhonem aëreum maximè elucet, vnde ijs Momphtææ statuæ ponuntur, vnà cum sequenti sacræ tabulæ amuleto, cuius vsu cisternæ sacræ è regione X omni bonorum copia replen- VI. Statio terrestrium potestatum. X

plen-

plentur. Reliqua ſymbola vti abraſa ſunt, ita interpretationis filum abruperunt. Et tametſi nullo penè negotio ea ſuæ ſinceritati reſtituere potuiſſemus, nè tamen cuipiam noſtrâ authoritate id præſtitiſſe videremur, ingenuè ea omittenda duximus.

Vides igitur in hac Obeliſci parte Orientali, duodecim aëreas Poteſtates ab Ægyptijs pulchrè exhibitas fuiſſe, vnà cum ſingulorum officijs, operationibus, & effectibus, eorumque propitiandorum methodo & ratione: quibus quidem expoſitis, iam ad tertij lateris expoſitionem calamum conuertamus.

CAPVT VII.

Tertij lateris Occidentalis Obeliſci Barberini interpretatio.

Lateris tertij interpretatio Obeliſ. Barber. Aqueæ naturæ Præſides 12. in latere tertio Obel. Barb.

EXhibentur in hoc Obeliſco aqueæ naturæ præſides duodecim, in ſingulis binis columnis ſex; quorum in prima columna locum primum obtinet Ibimorphum Numen, cuius cœremoniæ in primo & vniuerſali ſchematiſmo C D exhibentur; cuius expoſitionem cùm ſuprà expoſuerimus, eò Lectorem remittimus. Secundus eſt Momphta; Tertius polymorphus Dæmon; Quartus tutelaris eius aſſecla; Quintus fœcundum Numen ſpermaticæ rei præſes; Sextus Typhonis ſtatio; quæ ſingula ordine exponentur.

§ I.

Columnæ primæ interpretatio.

Columna prima Obel. Barberini. I. Statio.

C D E PRimo loco ſe exhibent inſtrumenta agriculturæ, cum manu extenſa, & Noctua, hydroſchemate, baculo papyraceo, vaſe Nilotico, figura piſcinæ magnæ: quorum hic ſenſus eſt: Ibimorphus Dæmon, Agriculturæ beneficus Genius, malorum auerruncator, aquarum trium inferiorum receptaculorum dominator, magnæ piſcinæ, & naturæ humidæ Genius, Niloſcopij contra aduerſam vim conſeruator, fœcunditatis cœleſtis in inferiora propagator, Agathodæmon vigil, cœleſtis decuſſis, id eſt, influxus vniuerſalis prouiſor, debitis ritibus & cœremonijs colendus. Exhibentur autem hæc omnia ſymbolis inter C D & E contentis. Per ſtellam Genius; per hydroſchema & Niloſcopij figuram, humidi à Typhonia Bubone tutelaris; per phallum oculatum inter duos globos, fœcunditatis ex ſupernis in inferiores partes per ſegmenta indicata, prouidentia; per A Agathodæmon; per Columbam cum erecto collo, & penna, vigilans rerum moderatio; per cycloidem & decuſſim, vniuerſalis influxus peruaſio; per duas tandem ſtatuas variè transformatas, ritus & cœremoniæ ei exhiberi ſolitæ ſignificantur.

II. Statio. F

E regione F ſequitur vas Niloticum, cum Leonis anteriori parte, & ſce-

ſceptro litera M inſignito, quo Momphtæa ſtatio ſignificatur, vti ex ſymbolis patet, & iam ſæpe declaratum eſt. Per vas humida ſubſtantia, per Leonis caput ipſe Momphta, vti in Obeliſco Pamphilio Hierogrammatiſmo Leonis fuſè docuimus; ſceptrum lit. M inſignitum, eius in humidum denotat dominium; M enim, vti alibi docuimus, idem eſt Ægyptiacè ac Moi, quod aquam indicat, cuius & fluxilem naturam exprimit. Hunc Sacerdotes figura corporis in nomen eius transformata tanquam occulto motu omnia mouentem, & tanquam humoris vitalis largitorem vnicè venerabantur. Vbi nota, pedes ſemper occultum Deorum motum notare, vti paſſim iam in præcedentibus ex varijs authoritatibus demonſtratum fuit. Sequitur iam è regione H, Capreolus, thyrſus, poculum Canopi figura efformatum, quod in Accipitris caput terminans aquam euomit. Quod vt intelligas, ſcias, Canopum cum Momphta eundem eſſe; quare eum nunc Leonino capite, nunc vaſis inſtar ventricoſi exprimebant. Leoninâ formâ capite expreſſus, notabat, eius poteſtatem trinam tùm maximè exeri, quando Nili incrementum inſtat, quod fit Sole Leonem ingrediente; hic verò inſtar poculi ventricoſi, cuius in vertice cooperculum Accipitrino notatur capite, quod aquam exprimit; quo quidem humidi calidi copiam, quam Accipitrinus Momphta rebus omnibus iuxta hylæorum catenam entium, & vitalem ſuiipſius ſtatuam impertitur, indicat, vti ſtatua cum Serpente inter H & I notat.

Sceptrum litera M inſignitum.

H Canopus idē cum Momphta.

I Statio III. Polymorphi Dæmonis

Polymorphi Dæmonis ſtatio per Draconem alatum è regione I, vt iam ſæpè expoſuimus, indicatur, cuius officium eſt, formarum varietate & copiâ, adminiculante Horo, Mundum exornare, vitalem humorem conſeruare, occulto vitæ præſidio, quod pedes ſedi admotæ cum Serpente innuunt, Momphtæo dominio portam aperire.

K Statio IV. Penna in hieroglyphicis quid ſignificet.

Per tres pennas è regione K, hoc loco ſtatio trium Intelligentiarum indigitatur; penna enim ſubinde ventum, nonnunquam aërem, interdum, vt penna Ibidis cum Crocodilo, vim cohibitiuam indicat; pennæ enim Ibiacæ tactu Crocodilus ſideratur; aliquando, vti hic, ſimulachris adiecta Mentem ſeu Intelligentiam ſignificat; quia ſicuti, vt S. Dionyſius quoque teſtatur, penna auium corpora in altum tolluntur, & in loca hominibus imperuia, ita Intelligentiæ circa perpetuam altiſſimarum rerum diuiniſſimarumque contemplationem verſantur. Sed de his paſſim in hoc Opere. Primam itaque Intelligentiam refert Ibis cum ſtatua velata ſcuticâ inſtructa, id eſt, Genium tutelarem Lunarem; è regione verò L ſimulachrum ſcuticâ munitum velatumque throno inſidens, Intelligentiam terreſtrem & tutelarem; penna Intelligentiam, ſedes terreſtre, id eſt, ſtabile & firmum; figura vel Nephten, vel Iſin; ſcutica tutelam indicat rerum ſibi commiſſarum. Figura verò ſequens pariter vittata, & nouem quadrangulis circumdata, notat Intelligentiam Solarem, quam & Plutarchus in libro de Oſiri & Iſi Apopin fratrem Solis vocat: de qua & Phlegon in Zoroaſtrum: Ἄπωπας δαίμων ἐστὶ τεταγμένη παρὰ τῶν Χαλδαίων ἐκ τῶν τριῶν τριάδων, καὶ τῶν τριῶν δωδεκάδων συντεθειμένος. *Apopas Dæmon Solaris eſt, à Chaldæis ex tribus triadibus, & totidem dodecadibus compoſitus.* Quæ vt intelli-

Genij tutelaris Lunaris hieroglyphicū

L Genij tutelaris terreſtris hieroglyphicum.

Genij Solaris hieroglyphicum.

Plutarchus.

Pp gan-

Apopas Dæmon Solaris ex tribus dodecadibus compoſitus.

gantur, ſciendum, Ægyptios hæc omnia myſtico figurarum apparatu adumbraſſe, vt ſequitur. Figura inter L & M velata Apopin Dæmonem Solarem notat, quem circumdant nouem quadrangula, tria inferiùs, tria

M

in medio, & tria ſuperiùs; quæ ſunt tres triades ex quibus componi dicitur; exhibent autem nouem Claſſes Geniorum ei ſubditorum; quomodo autem ex tribus dodecadibus componatur, videamus. Singula quadrangula quatuor conſtant lateribus, quæ in 9 ducta dant 36. numerum quem Plato tantopere, vti ſuprà in Obeliſco Lateranenſi expoſitum, deprædicat; & numerus erat circularis, propriè Soli competens. Vide quæ de hoc numero in Arithmetica de Sigillis planetarum vberrimè diſſeruimus. Voluntque Hieromantæ hoc numero ſignificare & triades, & dodecades totius naturæ, à qua perfectionis ſuæ complementum haurit, vt ſceptrum oculatum cum figura fulminis expreſſè docet, quo Solis penetrantem virtutem indicant, vnde & Sol à Zoroaſtro fons fulmineus rectè dicitur, vti in præcedentibus docuimus. Hic Genius per figuram è regione M pariter indicatus, tutulo ὀφι-κυκλο-πτερομόρφῳ conſpicuus, ſcuticam in manu tenet, throno inſidens, inſenſibili, vti duo pedes throno appoſiti docent, motu occulto Mundum penetrat, cuius globus index eſt, portam humoris aperit, Noctuâ abactâ dominium in quadrifidum Mundi faciem exerens.

Numeri XXXVI myſteria.

N

Statio V. Hori ſtatio, eiuſque habitus explicatio

E regione N puer receptaculo impoſitus, proſtratus, & ſtolâ circumdatus cernitur: quæ ſtatio Hori dicitur: recitant enim Ægyptij, Horum iuxta Butum inter ſtagnantes Nili lacunas, vaporibus & exhalationibus, Pluturcho teſte, alitum; quo quidem occultè innuunt, Mundum hunc ſenſibilem ſine humentis ſubſtantiæ alimonia conſiſtere minimè poſſe. Puer pingitur, quia Mundus humore alitus indies quaſi reiuueneſcit; ac fluxili elemento (quod figuram Hori circumdans, fluxumq; aquæ veluti exprimens, clarè oſtendit) veluti corroboratur; Oſiridis enim virtute, quem Accipiter ſequens notat, beneficâ, & directione motus ſui dominatiui humor in ſua receptacula virtute radiorum, quam appoſita cornua notant, cogitur, vbi Mophtæ induſtria noua generationis primordia fundat. Hinc Sacerdotes Mophtæ ad hunc tam beneficum humorem obtinendum, Horo, id eſt, ſenſibili Mundo, ſacrificia inſtituere ſolent, Plutarcho teſte, vaſa Nilotica portantes in capitibus, nomenque Dei transformatione corporis exprimentes, funiculos nodis, quos ſacros vocant, intricatos ſoluentes, vt figura è regione O & P notat, & mentionem eorum Iamblichus facit; his enim ſolutis, Mundum ſenſibilem, id eſt, Horum, cuius caput funiculis ſuprapoſitum, index eſt, Typhonijs nodis, quibus intricatur, ſolutum iri fabulabantur. Quibus quidē peractis, vitalis humor per Serpentem & hydroſchema, & geneticus, qui per virgam virilem indicatur, in humentis naturæ receptaculis Hori & Oſiris virtute, qui per caput & Scarabæum indicantur, ad rerum omnium generationem actuatur. Reliqua ſymbola vti abraſa ſunt, ita eorundem interpretationem conſultò omittendam duxi, tametſi facilè ex ijs, quæ remanſerunt, reſtitui poterant.

Sacrificia Horo facta.

Plutarchus.

E re-

E regione V denuò occurrunt Momphtæa simulachra, quæ sequuntur tres Crocodili, piscinæ sacræ admoti, quæ est statio Typhonis mansuefacti ritibus & cœremonijs Hori. Cætera desunt. Statio VI.

§ II.

Secundæ columnæ tertij lateris expositio.

IN hac columna catena hydrothea continetur: qua sex Numinum humenti naturæ contraria tutantium præsidium exhibetur. Ac primò quidem prouidentiæ occurrit statio indicata per oculum, sedem, statuam, & bina brachia, quorum prius infra se binas pennas habens, beneficam in aërem, alterum in aquam prouidentiam per oculum hydroschemati suppositum indicat; hac enim aëreo vehiculo, per temonem & pennam signato, humorem vasis hydrotici in Mundum & cœlestes regiones, quæ per Scarabæum, teste Horo, & per cycloidem cum binis Rhomboidibus, indicantur, traducit, non obstantibus Noctuæ Typhoniæ machinationibus, catenæ hydroticæ custos & vigil, vt Leporina figura cum adiectis symbolis docet è regione E. Statio prima Prouidentia hydrothea. E

Sequitur Harpocrates digito silentium suadens, cum pala, & vase Nilotico, & Capreolo. Plutarchus hunc Genium imperfectæ naturæ, & & vitio pedûm impeditum, claudum pronunciat fuisse; quo indicatur, terram imperfectam adhuc ad germina producenda aptam esse non posse, nisi humoris eidem abundantia superaffusa; quod quidẽ tunc contingit, cùm Horus occultâ dominij sui propagatione catenam duodecim cœli mansionum è regione G per dodecapyrgon indicatarum mouet. II. Harpocratis statio. G

Sequentia symbola vti abrasa sunt, ita & sensum quoque abrumpunt. Comparet tandem posterior pars Leonis, & statua variâ gesticulatione conspicua, quam Sole posteriorem Leonis partem subintrante, fabricandam ad effectus promouendos, sibi persuadent.

Sequitur tertia statio Anubis, humoris & vegetabilium vigilans custos, contra Coturnicem Beboniam influxum geneticum cohibentem, ad quam propitiandam, statua adornanda est ad quaternos Mundi terminos respiciens, vniuersalis influxus attractiua, vti symbola è regione K ostendunt; huius enim potestate & virtute vitalis humor in omnia inferioris Mundi membra deriuabitur. III. Statio Anubis. K

Sequitur statio Leonini Momphtæ, qui domus trium fundamentorum naturæ tutator est, occultoque influxu, per pedem Leoninum cum decussi, indicato, ab ea infaustam Noctuam profligat. IV. Statio Leonini Momphta.

Porrò aërei Mundi Intelligentia, & seminalis in eo latentis potestatis index est puer vittatus, cum Columba, ouo, & penna è regione M, cuius assecla Momphta, qui vehiculo velato, seu nauigio quodam, quod Barin vocant Ægyptij, spermaticam vim in aëre latentem, in humentis naturæ substantiam per triplicem Mundi portam, radiorum & catenæ V Statio Hori M

cœlestis beneficentiâ, vitalem defluxum traducit, infaustaque omnia & aduersa piscinæ sacræ ligat, occulto motu cœlestia & terrestria penetrando; quæ omnia symbolis inter M N & O inclusis ostenduntur. Reliqua symbola è regione P, cùm in præcedentibus exposita sint, non attinet repetere. Simulachra verò è regione Q Sacerdotum membris in Geniorum nomen transformatis prò beneficio cœlesti supplicant, vt humorem ex tribus subterraneis receptaculis in agros, amuleti sacri Nili vi deducant, vti symbola è regione R posita demonstrant.

N O P Q R

Statio VI. Intelligentiæ Lunaris.

Ibis sceptro tenijs exornato insidet, cui apponitur statua velata cum penna in capite, quâ Intelligentia Mercurio-Lunaris indigitatur; teniæ diuersi coloris, Lunarium operationum varietatem, cui dominatur, innuunt, vti in Obelisco Pamphilo docuimus; quo nihil ad humorem educendum potentius. Sequentia symbola catenam rerum, ex omnibus naturæ rebus extractarum, quibus dicta hucusque Numina attrahenda; aduersa vel placanda, vel propulsanda sunt, ostendunt; quæ cùm omnia iam in præcedentibus sint exposita, facilè Lector seipso interpretabitur.

CAPVT VIII.

Latus quartum Obelisci Barberini.

Lateris quarti Septentrionalis Obelisci Barberini interpretatio.

EXhibet hoc latus duodecim Genios terrestres duabus columnis comprehensos, eorumque operationes & effectus, cuius symbola vti ferè omnia sunt eadem cum ijs, quæ in præcedentibus iam exposita sunt, ita superuacaneum esse duxi, singula seorsim exponere; quare summatim tantùm eorundem interpretationem adducemus.

§ I.

Columna prima lateris quarti.

Primæ columnæ quarti lateris Septentrionalis expositio.

I. Statio.

IN prima columna, prima Genij terrestris statio abolita est; quantum tamen ex sequentibus signis comperire licuit, fuit ille Genius, cui agrorum tutela commissa est, in quantum ij humoris indigi sunt. Ita symbola D E docent, quæ cùm sæpe sæpius iam exposita sint, illa præterimus. E regione F per catenam, & Picum Martiam auem, indicatur statio Genij, cui rerum ad agriculturam pertinentium catena subest, & per symbola inter F G H conclusa indicantur, quorum notitia ex præcedentibus patet.

D E F G H

II. Statio.

Hoc loco Genij rationem nè sciremus, corruptio saxi nobis inuidit; ex sequentibus tamen symbolis, literis I K L M comprehensis patet, fuisse cœlestem Intelligentiam, cui sacrarum piscinarum, & nauigationis

I K L M

cura

cura commissa sit; Intelligentiamq; quæ humorem agris, & vitam aëreo spiritu iunctam infert notat, cui & tutela vicariatusque Osiridis terrestris commissus sit. M

III. Statio. N Septum sacrorum animalium.

Porrò è regione N symbola primâ fronte occurrentia significant Intelligentiam septorum sacrorum custodem; figuram cuius septi fusè expositam vide in Obelisco Pamphilio. Erant autem septa restrictus quidam ex ligneis trabibus compacti, quibus sacra animalia in templis alebantur, & mysticè eam significabant regionem, quam sacra animalia exprimebant; potissimùm autem sacro Boui seu Apidi consecrabantur, erantque terrestris Genij aptum agriculturæ præsidis symbolum, eorumque figuræ è regione N & O spectantur. O

Statio IV. P Q

Est hæc statio Sphyngis præsidis incrementi Nili, cuius incrementum primò in piscina sacra comparebat, de cuius significatione in Obelisco Pamphilio amplissimè varijs in locis tractatum vide, eiusque operationes ex symbolis inter P & Q partim integris, partim mutilis & destructis patent.

Statio V. R S

Statio Typhonia è regione R per Crocodilum indicata, cuius symbola inter R S T comprehensa, iam ex præcedentibus, vtpote sæpe exposita, constant.

T Statio VI. V

Inter T & V auis spectatur cum ramo florigero Serpenti innixo, quibus Genius vitæ vegetabilium terræ exprimitur. Cuius symbola cùm vsque ad vnum omnia iam exposita sint, nihil faciliùs erit, quàm ea proprio ingenio interpretari.

§ II.

Secundæ columnæ quarti lateris expositio.

Columna secunda lateris quarti.

I. Statio. D E F G H I

PRimo loco è regione, D, occurrit terrestrium camporum, & malorum ab ijs propulsator Genius, fauissæ, & piscinæ magnæ, quadrifidæ terrestris faciei custos, Noctuæ abactor, vnà cum tribus assectis benefico influxui cooperantibus.

II. Statio. K L M

Sequitur Leoninus Momphta vigilans, cuius officium est machinationes Typhonis Cœlis, aëri, agrorumque vitæ insidiantis repellere, & beneficio cœlesti naturæ terrestris terminos conseruare.

III. Statio. N

Sequitur custos septi sacri è cœlestibus terminis influxum præbens quadrifido terrestri Mundo, & vitali humore omnia, ritibus, & sacrificijs, sacrisque amuletis priùs sollicitatus, complens.

IV. Statio. O Ouum liquorem stillans.

Occurrit è regione O binarum duodecadum custos, & est simulachrum inter duas duodecades, quæ per sex quadrangula, tria vtrimque, indicantur, inclusum; in cuius vertice ouum liquorem stillans, quo innuitur eum ex ouo Mundano δωδεκαπύργου, id est, in duodenas naturæ superioris & inferioris mansiones, spermaticos influxus deducere, vnde ex vegetabilis naturæ penuario magna rerum necessariarum abundantia in-

qua-

quadrifidam terræ faciem, vti & in piscinas, & sacra septa, prævio cultu deducitur.

P Q Inter P & Q abrasa symbola; sequentia verò Genium Isiacum innuunt, beneficum esse in agros & vegetabilem naturam inde prouenientem, proinde amuletis, & sacrâ tabulâ vnicè colendum.

V. Statio. Genius iam sequitur, cuius ope vitalis humor terræ, ad rerum generationem committitur, eiusque præsidio ab aëre, terra, & germinibus Typhonia malignitas abigitur, vti symbola inter S & T inclusa docent. R S T V

E regione V statio Mercurij Canino capite conspicui, & Isidis velato vertice, manu pennam portantis; quibus ostenditur, humorem eorum ope omnibus terrenis Mundi receptaculis aptè distribui. Atque hæc sunt quæ de Obelisco Barberino adducenda duximus.

Consectarium Primum.

Geniorum 48 stationes respondét 48. stationibus Deorum in Cælo.

VIdes igitur, quomodo in singulis lateribus duodecim Genij in Obelisci vertice per totidem stellas indicati exhibentur, qui in quatuor lateribus in vnam summam coniuncti 48 Genios totius naturæ cœlestis & elementaris constituunt; totidem videlicet, quot in firmamento stationes seu mansiones Deorum patriorum ponere solebant; vt proinde hæ 48 Geniorum stationes apprimè congruant ijs, quas in vtroque hemisphærio cœli Ægyptiaco in Astrologia exhibuimus. Putabant enim Ægyptij, certas quasdam in firmamento Deorum vniuersæ naturæ præsidentium stationes esse, ex quorum influxu omnia inferiora administrarentur, adeoque nullum esse entium gradum in inferioribus, qui non suum in firmamento præsidem haberet, suique conseruatorem. Quia tamen quæcunque in Mundo sunt, quatuor Elementorum promiscuâ communicatione per commistionem inuicem factam, constant; ita quatuor Elementorum huiusmodi præsides veluti earum ἄρχοντας in primis statim Obelisci faciebus & frontibus posuerunt, vtpote qui Duces essent & Principes sequentium in columnis singulis Numinum concatenatorum; ita vt singuli Archontes duodecim haberent veluti sibi connexam Numinum catenam, vti ex interpretatione patuit, quorum cura & tutela particulares quadruplicis hylæi Mundi œconomiæ administrarentur: vnde & ab Ignis Archonte Meridionali, reliqui duodecim vocantur igneæ naturæ Præsides; ab Archonte Orientali aëris Præside, aërei Mundi tutelares; ab Archonte Occiduo aquarum Præside, aquei Mundi tutelares; ab Archonte denique Boreo, terræ Præside, duodecim terrestris œconomiæ Præsides nominantur. Horum enim administratione vniuersam Sensibilis Mundi machinam conseruari putabant.

Deorum in firmamento stationes.

Archontes rerum præsides.

Con-

Conſectarium Secundum.

NOta Lector, nos ſingula in hoc Obeliſco contenta ſecundùm phyſicum tantùm ſenſum interpretatos eſſe, ſiue in quantum ſenſibilis Mundi faciem reſpiciunt; latent tamen, vt alibi quoque monuimus, ſub his, & ſumma Archetypi Mundi myſteria, quæ omnia tamen facilè per analogiam quandam, eidem applicari poſſunt. Nam quæcunque in Sidereo, vel hylæo Mundo ſpectantur, in Archetypo Mundo ſunt conditione diuinâ, id eſt, intelligibilia & ſolâ mente attingibilia, de quibus cùm in Cabala Hebræorum, Muſica, & Theologia hieroglyphica vberrimè actum ſit, eò Lectorem remittimus. Latent & in hiſce Politici Mundi myſteria, quæ ſecundùm intentam analogiam alijs applicanda relinquo. Mirum tamen eſt, Ægyptios ſub vnis & iiſdem ſymbolis ſub analogicæ quâdam conſiderationis ratione, tam varia & diuerſa exhibuiſſe. Vide citata paulò ante loca, & reliqua huius Operis argumenta, vbi paſſim hanc materiam agitamus.

Conſectarium Tertium.

PAtet denique ex hiſce, Ægyptios Hieromantas, tùm ad illa iam in præcedentibus expoſita, tùm potiſſimùm in Sidereo Mundo ad 48. Aſteriſmos, quos ſtationes Deorum nominant, quoſque in Aſtrologia Ægyptiorum fol. 208. ſub duobus hemiſphærijs exhibuimus, alluſiſſe. Nam ſi bina hemiſphæria citato loco expoſita cum huius Obeliſci ſchematis ritè contuleris, idem & Obeliſcum, & dictos Iconiſmos continere luculenter apparebit; tametſi ſub alio ſitu, diſpoſitione, ordine, nominibus repræſentatum. Referunt enim Numinum ſtationes, in quibus ex particulari influxu in inferiora fidei tutelæque ſuæ commiſſa agere opinabantur, vnde & [illegible] ſtationes ſeu manſiones Deorum, vti dixi, vocabantur, quod in ijs vigili curâ rebus ſibi commiſſis intenderent.

Concluſio.

HAbes itaque 48 Iconiſmorum ab Ægyptijs in cœlo poſitorum diſpoſitionem, corundemque phyſicas interpretationes, quas & ſecundùm analogiam quandam ad archetypas moraleſque rationes accommodabant; ita vt per dicta Iconiſmorum ſymbola, intellectualis Mundus intelligatur, in quo diſtributis officijs vnicuiq; Geniorum choro competentibus, quos tùm in triplici Mundorum ſerie, tùm potiſſimùm in animarum ſphæris effectus imprimunt, ſubtiliter inſinuabant; hinc enim fatorum ordinem deducebant. Ex hiſce Iconiſmis Geniorum aſcendentibus de cuiuſcunque Nati fortuna vel fato, infallibilem ſe coniecturam nôſſe poſſe credebant. Hinc ſollicitè ſingulas dictas Deorum ſtationes, mox vbi ab Horizonte emerſerant, aut aſcenſione culminarent, quà ſacri- Impia Ægyptiorum & Chaldæorum ſuperſtitio ac diuinatio ex Iconiſmis 48 ſtellarum.

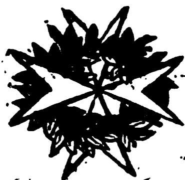
ſacrificijs, quà ritibus cœremonijſque placare contendebant: vti enim ex aduerſo Geniorum aſcenſu, omnem Nati miſeriam & calamitatem dependere credebant, ita ex beneuolo propitioque Agathodæmonum aſcenſu fortunam & felicitatem ſibi pollicebantur; hinc illos ſacrificijs, nè nocerent, placare; hos vt prodeſſent, appropriatis ijs rebus & ſacrificijs attrahere contendebant. Cùm verò ſeptem principalia planetarum Numina continuò nunc bona bonis, iam bona malignis, ſubinde maligna malignis coniungantur; hinc pro ratione coniunctionis proſperæ vel aduerſæ de rerum euentibus proſperis & aduerſis pronunciabant. Tota hæc Iconiſmorum congeries quatuor principalia Numina, quæ per quatuor primos quaternorum laterum ſchematiſmos indicantur, habebat; quorum virtute influxiuâ, tùm Geniorum concatenatorum in lateribus deſcriptorum ſeries, tùm inferioris Mundi œconomia gubernatur. Sed hæc de Obeliſco Barberino ſufficiant.

FINIS SYNTAGMATIS QVINTI.

SYN-

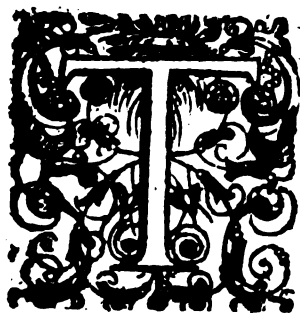
SYNTAGMA VI.
OBELISCVS CONSTANTINOPOLITANVS
A Theodosio Imperatore in Hippodromo Byzantino erectus.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

ANTONIO

Cardinali Barberino, S. R. E. Camerario.

HEODOSIANVM Obeliscum, ANTONI Eminentissime Princeps, Tibi, *qui Theodosianam animam repræsentas, dico ac sisto. Interpretationem affero Ægyptiarum Notarum, vt qui non obscuris, sed apertis beneficentiæ characteribus perpetuum famæ monumentum inscripsisti, discas, etiam in postera secula transmitti, quidquid magnificentia operatur. Etenim Theodosius Cæsar magno animo præditus illum Constantinopoli erexit, vt suæ gloriæ symbolum consecraret; illum pariter ego accuratâ delineatione expressum iterum erigo sed typis, non machinis; neque vni Byzantio; sed vniuerso terrarum Orbi spectandum, vt sit gloriæ* Tuæ *perenne hostimentum: Quamquam non eges hoc documento vt innotescas posteritati; neque hac Aegyptia mole vt appareas Orbi; Indoles* Tua, *& grandia moliens animus par* Tibi *theatrum excitabunt. Mihi potiùs consulere volui, ne hoc Opere, quo abditam Antiquitatem instauro,* Te *præterirem illaudatum, qui tam benè de nostra Societate mereris: neque enim antiquiùs aliud esse nobis debet, quàm gratam in Benefactores voluntatem ostendere. Vale Ecclesiastici Principatus gloria, & Romanæ Vrbis delicium.*

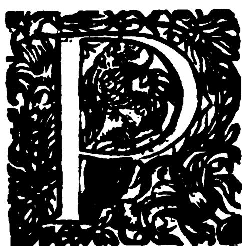
SYNTAGMA VI.

Obeliscus Constantinopolitanus à Theodosio Imperatore in Hippodromo Byzantino olim erectus.

CAPVT I.

Historica relatio de origine & erectione Obelisci Constantinopolitani.

Obeliscus Constantinopolitanus.

OSTQVAM omnes ferè tùm Romæ, tùm in Ægypto superstites Obeliscos obtinuissem, solus Obeliscus Constantinopolitanus, quem à Theodosio Imperatore olim in Circo maximo Byzantij summâ magnificentiâ erectum fuisse legeram, ad Operis complementum desiderabatur. Et vti magno eius tenebar desiderio, ita nullum non lapidem moui, vt eiusdem compos fierem, nè omnibus iam obtentis, solum illum deesse dici posset. Mox itaque literas dedi ad Excellentissimum Dominum Simonem Renigerum, qui tùm temporis Cæsareæ Maiestatis apud Turcarum Imperatorem Constantinopoli Oratorem agebat; quibus obnixè flagitabam, vt operam suam in hoc Cęsareo Opere omnibus numeris absoluendo conferret; votis autem meis precibusq; satisfactū iri sciret, si Obelisci Theodosiani in Circo Byzantino adhuc superstitis delineationem propediem transmitteret. Cæsareus Orator pro summa humanitate sua, ac pro zelo Reipublicæ literariæ promouendæ, votis meis obtemperandum existimans, statim totum negotium Panaioti Nicusio Græco, Cæsarei Legati pro tempore in Curia Ottomanica interpreti, Viro sanè & linguarum peritiâ, & omnigenâ eruditione conspicuo, commisit, qui & ipse de Repub. lit. benè merendi occasionem minimè negligendam ducens, Obeliscum mox delineauit, delineatum propediem ad me Romam transmisit. Verùm vt quantâ curâ & sollicitudine vterque opus promouerit, pateſiat; hìc vtriusque literas ad posteritatis memoriam apponendas duxi.

Exemplar literarum Excellentissimi Viri Domini Simonis Renigeri Cæsarei apud Turcarum Inperatorem Legati.

Literæ Cæsarei Oratoris apud Turcā.

LIteras Admodum Reuerendæ Paternitatis Vestræ quarta Ianuarij datas paucis ante diebus, & valde serò à P. Iacobo Capucino accepi: ex quibus intellexi, & illud ipsum etiam ex P. Francisco Martino Soc. IESV oretenus mihi innotuit, Paternitatem Vestram delineationem & literaturam hieroglyphicam Obe-

Obelisci Theodosiani hic Byzantij erecti imprimis desiderare; cuius rei curam statim Interpreti nostro Cæsareo, Domino Panaioti Nicusio, aliàs bonarum artium amantissimo, commisi, quatenus delineationem illam omni cum diligentia confectam quò citiùs transmittere possem; sed literæ nimis tardè comparuerunt, adeoque officijs meis successu temporis, quoad fieri poterit, satisfaciam; interim prædictus Dominus Panaioti, qui iam pridem Paternitatis Vestræ notitiam & correspondentiam anhelauit, delineationem quam habuit propriam, hàc occasione anticipat, &, Deo volente, breui alia exactiori cum diligentia composita sequetur. Istæ hieroglyphicæ figuræ nullo peculiari colore aut pictura denotatæ, sed simpliciter insculptæ sunt. Si Paternitati Vestræ huius explicationem, aut aliud quoddam perspicacis sui ingenij specimen mihi communicare libuerit, gratiæ & summo fauori erit, promittens me cum Panaioti in alijs ad obsequia futurum, præsertim vbi qua in re Paternitatis Vestræ animus & voluntas nobis constiterit, cuius sacrificijs & deuotis precibus me demùm obnixè commendo. Constantinopoli 15 Iunij, 1654.

Admodum Reuerendæ Paternitatis Vestræ

Deuotissimus seruus

Simon Renigerus m. p.
Resid. Cæsar.

Literæ Panaiotis Nicusij, Cæsarei apud dictum Imperatorem Turcarum Interpretis.

Reu. P.

Trouandomi spesse volte nelle contemplationi delli Teoremi della sua Arte Magna Lucis & Vmbræ (che mi fù mandata, tre anni fà, d'Allemagna) non hò desiderato tanto altra cosa, quanto hò bramato la conuersatione di V. P. R. mà non me lo prometteua la mia professione, essendo costretto di stare quì alla Corte Ottomana nelli seruitij di sua Sac. Ces. Maestà mio Clementissimo Signore. Hò pensato però di scriuerle, & al manco per lettere riuerirla, e dimandarle alcuni quesiti φιλόλογοι; *mà non ardiuo di farlo senza occasione. Lodato sia pur il Signore, che mentre io non poteuo trouare l'occasione, me l'hà mandata tanto à proposito, che non potrei desiderare migliore: perche è gionta la lettera del Molto R. P. Chrisanio, & doppo pochi giorni è successa anche la di lei gratissima lettera scritta all'Illustrissimo Signore Residente Cesareo, per li gieroglifici della Colonna di Teodosio, li quali son stato commandato di procurare. Et ecco qui le mando vn* σχέδιον *delli sudetti gieroglifici, che haueuo io fatto già doi anni fà per mia curiosità; & doppo li farò pingere con maggior diligenza, & con la prima* Literæ Cæsarei Interpretis apud Turcam.

ma occasione li manderò. C'includo anche vn piccolo Trattato Arabico di جفر *Giaf, che è il più stimato appresso li Orientali in questa scienza. Queste due bagatelle spero che otterranno tanta gratia & familiarità appresso V. P. R. che per esse anche io spero d'entrare alcune volte à riuerirla per lettere. In tanto la supplico d'accettare questi χείδια (che così χειδίως vengono da me chiamati) e la prego impiegarmi e commandarmi doue vaglio à seruirla in queste parti Orientali; & per fine la riuerisco humilmente. Da Constantinopoli 15 di Giugno. A. 1654.*

Di V. P. R.

Deuotissimo seruitore

Panaioti Nicusio Interprete di sua Sac. Ces. Maestà appresso la Corte Ottomana.

His tanquam authenticis literis præmissis, iam historicam relationem auspicabimur, quæ ita sese habet.

Historica relatio Obelisci Constantinop.

Theodosius Imperator, Constantini Magni Cæsaris gloriosa molimina secutus, cùm Constantinum Magnum Circum maximum Byzantij ad Circorum Romanorum formam construxisse eo animo intellexisset, vt eum Obelisco omnium maximo, quem Thebis Alexandriam iam deuexerat, veluti perenni quodam gloriosæ memoriæ suæ monimento condecoraret; fatis verò functo Constantino, Obeliscum illum, quem Alexandriæ relictum Constantinus Byzantino Circo destinàrat, Constantium filium eius Romam delatum in Circo maximo constituisse; nè Byzantinus ille Circus à Constantino summâ magnificentiâ constructus, & Romano prorsùs in omnibus par, sine Obelisci ornamento indecorus remaneret: peritos rerum Viros in Ægyptum amandasse fertur, vt quotquot melioris notæ Obeliscos post Romanorum spolia reliquos reperirent, Constantinopolim deueherent. Quibus adductis mox celebriora Vrbis loca deputata sunt, inter quæ & Circus maximus vnus fuit, qui præsentem hunc Obeliscum excepit. De cuius magnificentia, magnitudine, Colossis, consule Petrum Gyllium Gallum in Topographia Vrbis Byzantinæ l. II. c. XI. vbi omnia diligentiâ summâ & acri studio tractata leguntur. Nos ea solùm, quæ Obeliscos concernunt, ex eius Topographia hoc loco allegabimus; de quibus inter alia hæc adducit:

Petrus Gyllius.

In medio Circo, quem Græci Hippodromum appellant, Obeliscus ex Thebaico lapide factus extat, cuius cùm non meminerit antiqua regionum descriptio, memineritque Obelisci Thebaici quadrati, quem ponit in V regione; arbitrarer hunc terræ motu euersum, translatum fuisse in Hippodromum à Theodosio post editam descriptionem regionum, nisi hæc Theodosianorum operum multorum meminisset,

fit, & nisi præteriret nonnulla in commemoratione regionum, quorum postea meminit in generali Vrbis descriptione. Habere itaque plures Obeliscos Constantinopolis potuit, ex quibus nunc superest ille Thebaicus, quem in V regione ponit antiqua regionum descriptio. Duos adhuc exstantes vidi, cùm primùm venissem Byzantium; vnum in Circo maximo, alterum intra claustrum Regium, in latere primi collis vergente ad Septentrionem, quadratum ex lapide Thebaico factum, erectum iuxta domum vitriariarum officinarum Regiarum, sed paulò post euersum, & extra claustrum elatum vidi iacentem, longum 35 pedes, cuius singula latera, si benè memini, 6 pedes lata perimetrum illius efficiebant 24 pedum. Hunc Antonius Priolus Venetus nobilis emit Venetias exportaturus, & in foro Diui Stephani locaturus. Alter verò in medio Hippodromo pro meta in hunc diem exstat supra quatuor tesseras æneas latas quoquouersus sesquipedem, altas tantundem, sustentatas basi & stylobata. A solo duos gradus habet stylobates, quorum inferior à terra altus est pedem vnum, cuius latitudo pedalis; superior gradus alios duos pedes, proiectus extra stylobaten quatuor pedes, & totidem digitos; gradus subiecti non sunt stylobatæ, sed adiecti & adstructi veluti suggestus, vt apparet ex commissura, supra quos latus quoque versus 12 pedes stylobates eminet in altitudinem 4 pedum & 8 digitorum, & extra basin proijcitur sesquipedem. Præter hos quatuor pedes & sex digitos, stylobates pedalem altitudinem excedit non extra basin eminentem; nam ex summo stylobatæ eminet striatura alta pedem & tredecim digitos quadrilatera, nempe ex perpetuo, vno, eodemque lapide constans, quo stylobates. Nam stylobates emittit suam supremam partem non solùm sesquipede strictiorem, quàm infimam, sed etiam angulis mutilatam, locoque quatuor angulorum diminutorum existunt quatuor lapides quadrati marmoris Thebaici rubentis, singuli alti sesquipedem, nempe quantum striatura stylobatæ, his quatuor angularibus lapidibus interclusa, qui cum intermedia parte suprema stylobatæ sustinent basin altam pedes 7 & 13 digitos, proiectam extra imum scapum Obelsci sesquipedem, quoquouersus patentem nouem pedes totidemque digitos; quæ tota insculpta est, vti stylobates, qui statuis eminentibus omnia latera incisa habet. Ex Septentrionali quidem latere expressæ sunt statuæ, duobus ordinibus sculptæ, quorum inferior continet 18 statuas, & duas ergatas; earum singulas quaterni homines versant vectibus, quibus funes ductarij circum ergatas voluuntur, Obeliscum iacentem trahentes. Tùm in eodem ordine sculptus est Obeliscus rectus, vt nunc est; tùm statuæ tres, quarum Constantinopolitani prædicant vnam esse Magistri, alteram Discipuli, quem Magister, nisi interposita tertia persona retentus fuisset, castigare conatur, quòd se absente Obeliscum erexisset. In superiori ordine binæ ergatæ cernuntur cum ergatis inferioribus Obeliscum iacentem trahere, versatæ singulæ à quatuor hominibus circumuoluentibus validos funes, benè eminentibus loris expressus &c. Hunc Obeliscum posse etiam Byzantios machinatores in alium locum transferre incolumem, aduerti ex columna sita in dorso vallis Constantinopolitanæ, quæ parum cedebat Obelisco. Hanc à suis sedibus deijci in terram vidi, in hunc ferè modum (quo haud dubiè & Obeliscum erexerunt, aut erectum in alium locum transferre potuerunt.) *Circa columnam, aliquo tamen interposito spacio, trabes ingentes crebras in quadrum dispositas, in solo defixas, columna ipsa excelsiores, erexerunt,*

Obelisci Constantinopolitani Basis.

Basis Obelisci Constantinop. ornatus.

Columna Constantinopoli erecta.

xerunt,

xerunt, paribus interuallis inter se distantes; supra trabes imposuerunt transuersa tigna, omnia inter se firmissimè reuincta, ex quibus trochleas creberrimas appenderunt, per quas traiecerunt validos funes ab imo columnæ scapo ad summum surgentes, ad columnam strictissimè alligatos densis funibus, vt se contingerent, & transuersis rectos veluti tramis stamina secantibus, formam textilis operis repræsentantibus, extra quadraturam trabium similitudinem turris quadratæ gerentium. Ergatæ vtrimque multæ in terram defixæ erant, versatæ à multitudine robustissimorum iuuenum funes istos validos, quibus columna cingebatur, trahentium tam diu, quoad columnam à sedibus subtraxerunt; deinde sensim detrahentes in terram deiecerunt, & curribus impositam firmissimis, quos rotæ crassissimis ferris cinctæ sustinebant, traduxerunt incolumem in collem tertium ad Solimani Regis ædem ornandam. Sed ad Obeliscum redeamus.

Habet is in latere stylobatæ Occidentali Obelisci, teste Petro Gyllio, hoc epigramma Græcis literis incisum.

ΚΙΟΝΑ ΤΕΤΡΑΠΛΕΥΡΟΝ ΑΕΙΧΘΟΝΙ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΑΧΘΟΣ
ΜΟΥΝΩΣ ΑΝΑΣΤΗΣΑΣ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ,
ΤΟΛΜΗΣΑΣ ΠΡΟΚΛΟΣ ΕΠΕΚΕΚΛΕΤΟ, ΚΑΙ ΤΟΣΟΣ ΕΣΤΗ
ΚΙΩΝ ΗΛΙΟΙΣ ΕΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΔΥΟ.

Obelisci Constantinop. inscriptiones.

In latere verò Orientali ex opposita plaga, Latinum epigramma inscriptum videtur, veluti Græci epigrammatis interpres quidam, & sic sese habet, quantum legi potuit.

DIFFICILIS QVONDAM DOMINIS PARERE SERENIS
IVSSVS, ET EXTINCTIS PALMAM PORTARE TYRANNIS,
OMNIA THEODOSIO CEDVNT, SOBOLIQVE PERENNI.
TERDENIS SIC VICTVS, DVOBVSQVE DIEBVS
SVB IVDICE PROCLO SVBLIMES ELATVS AD AVRAS.

Basis Obel. Constantinop. ornatus.

Pergit porrò Author describere ornatum, quo Obeliscus condecorabatur. *In Meridiano,* inquit, *latere duplex ordo statuarum exprimitur; inferior quatuor currus, partim biiuges, partim quadriiuges habet, quorum vnumquemque vnus regit auriga; superior ordo continet duos Equites, tres pedites, togatos tres, Obeliscos duos,* (Intellige pyramides duas) *quatuor columnas in quadratum dispositas epystilia sustinentes. Iam verò ex Boreali basis latere sculpti sunt quatuor ordines, continentes 35 statuas togatas. Ex latere Occidentali eminent duo ordines, quorum inferior habet nouem statuas, supplices offerentes munera Regi, qui stat in superiori ordine cum statuis decem & sex. Latus Meridianum duobus ordinibus distinctum est, inferiore decem statuas togatas exprimente, superiori 20, togatas omnes, exceptis quatuor clipeatis. Latus Orientale habet in parte inferiori tres ordines; infimus continet decem & sex personas, alias viriles, alias muliebres saltantes, alias organa pulsantes; supra quas eminent duo ordines capite tenus; puta spectatores. Superior ordo reddit 20 statuas; harum sex ab alijs, distinguuntur columnis; media coronam tenet manu. Supra basin extant quatuor tessera æneæ, quibus in quadratum dispositis totus Obeliscus sustinetur, cuius quidem quadrati singula latera ima lata sunt circiter*

citer sex pedes, ab imo ad summum sculpta notis Ægyptiacis. Reliqua Circi ornamenta vide apud citatum Authorem.

Ex hac relatione patet Obelisci totius symmetria. Cùm enim ex suppositione basis Obelisci singula latera habeant sex pedes, pes autem palmum $1\frac{1}{2}$ contineat, erit basis latitudo in singulis lateribus necessariò 9. palmorum. Cùm præterea in Obelisco Pamphilio demonstrauerimus, Obeliscorum altitudinem vsque ad pyramidium, decuplam esse ad basis latitudinem; 9 ducta in 10, dabunt 90 palmos, dicti Obelisci altitudinem. Et cùm pyramidion vtplurimùm altitudinem habeat lateri basis æqualem, basis autem 9 palmos habeat; Obeliscus necessariò 99, aut quasi 100 palmorum altitudinem obtinebit: cui si accesserint stylobata & striatura eius, quæ 9 pedes in altum extra pauimentum emergunt; erit totius Obelisci altitudo quasi 114 palmorum; siquidem vera esset dimensio Petri Gyllij, & pedem Gyllianum sesquipalmo Rom. æquari nobis certò constaret. Quicquid sit, assignatam mensuram supra solam hypotesin fundatam interim Lector accipiat, donec eximius Vir Panaiotus Nicusius suprà laudatus exactiorem nobis, pro sua diligentia, dicti Obelisci symmetriam exhibeat. Sed iam ad interpretationem dicti Obelisci expediendam progrediamur. Obelisci Constantinop. symmetria.

CAPVT II.

Argumentum Obelisci.

Continet hic Obeliscus primò, quomodo ritus & cœremoniæ à Sacerdotibus ad Intellectualis siue Genialis Mundi normam & exemplar, tùm ad politicum regni statum rectè beatèque administrandum, tùm, ad bonorum omnium vbertatem consequendam, ordinandi sint. Nam, vt suprà in expositione Obelisci Lateranensis ostendimus, cùm regnum quodpiam, nisi in diuini Numinis rationibus fundatum, longo tempore consistere minimè posse cognoscerent; Deo autem, Genijs asseclis, ministrisque nihil gratius acceptiusque esse posse, quàm si ad eorum Ideales rationes, omnes actiones suas tam priuatas, quàm publicas constituerent, ex Hermeticis libris didicissent; certè omne eorum studium & conatus eò vertebatur, vt quàm exactissimè, iuxta præscriptas sibi ab Hermete leges, omnia peragerent; minimè fieri posse sibi persuadentes, Numina votis suis vnquam defutura, quæ tanto rituum & cœremoniarum apparatu sibi conciliassent. Quæ omnia continentur in hoc Obelisco, vbi in lateribus A R H Y primo loco occurrunt figuræ, quarum quædam ingeniculatæ, aliæ partim stantes, partim ingeniculatæ mitrato vertice, vti & varijs gesticulationibus, veluti de magnis rebus consulturæ spectantur. Quæ quidem duplicem significationem habent: prima Agathodæmonum supramundanorum operationes exhibet; quorum alij sedere videntur, quia supremi Numinis influxui immediatè substant, alij stanti-
bus

Obelisci Constantinop. argumentum.

Primi loculamenti figuræ.

bus veluti poteſtatibus altioribus ſibi præſtitutis ſubduntur, iuſſa ſupremi Numinis operturi; nonnulli mitrato vertice & baculis illuſtres ſunt, quia poteſtate à ſupremo Numine ſibi communicata pollent; hieralpha quaſi omnes adiunctum habent, quia Agathodæmones, vti dixi, ſupramundani ſunt, benefico ſupremi Numinis charactere inſigniti; varijs geſtibus quidpiam magni momenti conſulturi cernuntur, quêis quidem ſumma ſollicitudo, cura, ac diligentia innuitur, quâ iuſſa Numinis promptè exequi deſiderant. Atque hæc eſt prima ſignificatio. Secunda ſignificatio exemplar quoddam Sacerdotibus propoſitum exhibet, quo ritus & cœremonias ſuas inſtituant; qui in adytis ſuis de rebus magni momenti Deos conſulturi eo prorſus habitu, quo Numina ſymbolicè efformata ſpectantur, rem ſacram peragere monebantur; vt ſi eorum operationes eſſent Deorum operationibus ἀναλογώτεραι, ita maiorem quoque hoc pacto inſtituta ſacrificia effectum ſortirentur. Hinc nudi, mitrati, ſceptris inſtructi, nunc ſtantes, modò ingeniculati, varijſque geſtibus in variam ſpeciem transformati ſacra obire ſolebant. Quæ omnia vera eſſe, Iamblichus de myſterijs Ægyptiorum pulchrè docet, & nos in Magia & Theologia, vti & in Tabulæ Bembinæ expoſitione fusè ex omnigena authoritate demonſtrauimus, ad quam Lectorem curioſum remittimus.

Secundi loculamenti figuræ.

Quoniam verò ſupramundanorum huiuſmodi Agathodæmonum operationes otioſæ forent, niſi in aliud tenderent; hinc in ſecundo loculamento quaternorum laterum B S I Z, aliam ſeriem Intelligentiarum exprimunt, quas Mundanas vocant, & ſenſibilis Mundi adminiſtrandi curam ſuſcipiunt. Hæ ſupramundanis immediatè ſubſtant, eorumque influxibus illuſtratæ, de rerum omnium neceſſariarum vbertate prouident; cuius ſymbolum eſt, Papilio ϑεανϑρωπος fere ſingularum capitibus impoſitus; & Mundani Agathodæmones ſunt, vt hieralpha ipſis appoſitum docet. Quia tamen in hiſce Intelligentiarum choris, ordinis neceſſitate ſic poſtulante, alij præſunt, alij ſubduntur; Præſides rectè per tiaram & ſedem, poteſtatis ſymbola, indicantur; ſubditi verò miniſtrorum munere fungentes, tiara priuati, & ante Præſides ingeniculati, ſuam in ijs, quæ à Præſide iubentur, exequendis obedientiam, ſubiectionem, & promptitudinem, vel ipſo corporum poſitu ſat ſuperque ſignificant; hoc ipſo occultè, quid in Regno quopiam ritè adminiſtrando fieri oporteat, indigitantes. Quæ omnia cùm in Politica Ægyptiaca, vti & in expoſitione Obeliſci Lateranenſis ampliſſimè expoſita ſint, eò Lectorem remittimus.

Tertij loculamenti figuræ.

Iterum cùm Mundanæ Intelligentiæ in Mundana adminiſtratione proximè Sidereum Mundum influant; hinc proximè ſub ſecundo receptaculo tertium, C, videlicet Sidereum Mundum; non meliori ratione quàm per Accipitrem exhibendum duxerunt, id eſt, Oſirin cœleſtem, Solare Numen, poteſtate ſuâ vitam, motum, calorem in omnibus ſenſibilis Mundi partibus inſtillans. Nam hic in Oſirin hylæum ſiue elementarem, qui per Bouem & Aſpidem, ſtatuaſq; Agathodæmonum inferiorum aptè indicatur, virtutem ſuam propagat, ac veluti per miniſtros ſuos omnia animat, fœcundat, conſeruat. Ve-

Verùm cùm hæc in alijs Obeliſcis expoſuerimus, ijs non immorabimur. Hoc loco alicui fortaſſis dubium naſci poſſet, cur in tertio latere, in ſpacio K, non Accipitris, ſed Bouis figura collocetur? Reſpondeo, non ſolùm Accipitrem Solaris Numinis ſymbolum fuiſſe, ſed & bouem, vti fusè in Obeliſco Pamphilio, in Hierogrammatiſmo Bouis, & in tabula Bembina in triadis Serapeæ interpretatione docuimus. Accipiter & Bos vnius & eiuſdem Solis ſymbola fuerunt, non niſi diuerſitate operationum diſtincti. Hinc ſicuti Accipitrem Porphyrius ἔμψυχον τοῦ ἡλίου ἄγαλμα *viuam Solis imaginem*; ita Plutarchus Bouem ἔμψυχον Ὀσίριδος εἰκόνα, *viuam Oſiridis imaginem* dixit, vti paſſim in hoc Opere dictum fuit; vt proinde Ægyptij hæc paſſim confuderint. Quæ tametſi veriſſima ſint, quia tamen Ægyptij nihil ſine optima ratione tranſigebant, ita quoque altiori quodam conſilio adducti, loco Accipitris hoc latere Bouem poſuiſſe videntur: quod expono.

Bos Solaris Numinis ſymbolum.

In Boreali plaga, cui hoc latus obuertebatur, videlicet in inferiori Ægypto, paſcuis & vireſcentibus agris fœcunda, maximè Bouis cultum viguiſſe, ampliſſimè in Syntagmate de Chorographia Ægypti docuimus; Oſiris ſiquidem cœleſtis, per Bouem indicatus, maximè in vbertate rerum præſtanda, alijſque naturæ beneficijs concedendis virtutem ſuam exerebat, vt brachium cum Capreolo vitis Boui ſuppoſito pulchrè docet. Hinc non inconuenienter loco Accipitris, Bouem huic lateri Boreali inſculpsère, vt Solis in agriculturæ operibus beneficia, cuius Bos ſymbolum erat, occultè innuerent; Accipitrem verò reliquis plagis calore & ſpiritu abundantibus obuerterent. Lector tamen vtramuis hîc propoſitam rationem ſine errore tenere poterit.

Bouem loco Accipitris cur poſuerint Ægyptij.

Atque hæc eſt Epigraphe Obeliſci, quâ indicabant, quòd ſicuti à ſupremo Numine per Potentias ſuperiores influxus ordine ſanè mirifico continuatus per varias Mundorum conſtitutiones datur, ita quoque in Politico Mundo fieri deberet. In quo Rex quiſpiam ſupremi Numinis vices obtinens, per Proceres Regni influit in medij ſtatus homines, & per hos in plebem, ſingulis de neceſſarijs prouidendo. Atque hoc pacto inſtitutum Regnum ſuo in vigore conſeruari poſſe, vnicè ſibi perſuadebant. His itaq; ordine explicatis, iam ad columnas ordine poſitas explicandas procedamus.

Politici ſtatus Idea.

§ I.

Lateris primi explicatio.

Nota Lector, hunc Obeliſcum adeo ſimilem eſſe Obeliſco Lateranenſi, vt non immeritò epitome quædam illius dici poſſit; cùm ferè eadem in hoc vbique occurrant hieroglyphicorum Syntagmata, quæ in illo, paucis tamen immutatis, vti iam apparebit. In lateris itaque primi columna poſt epigraphen è regione E frequentiſſimus ille Papilio oc-

Obeliſcus Conſtantinop. ſimilis Lateranenſi. Lateris I. Obel. Conſtant. expoſitio. E

F currit, cum thyrso papyraceo, quem è regione F sequuntur duæ figuræ,
G statua sedens cum Accipitre; huic è regione G alia statua occurrit cum
H baculo incuruo, quam è regione H duæ pennæ cum hieralpha sequuntur,
I & duobus sceptris; & è regione I sacra tabula, globo, heptapyrgo, Scarabæo, & Niloscopio insignita. Quæ quid significent, aperiamus.

Diximus quomodo per epigraphen Vniuersalis diuini Numinis, in subditos sibi Mundos, Intellectualem, Sidereum, & Hylæum, influxus indicetur. Sequitur itaque modò, quomodo in particularia Numina influat, & quomodo hæc rebus sibi commissis prouideant; inter quæ Principem sanè locum obtinet Dæmon polymorphus per Papilionem indicatus, cuius munus proprium est singulis consentaneam formam tribuere, tam in Sidereo & Elementari, quàm Politico Mundo. Quocirca tacitè per hunc indicârunt, quòd sicuti in Mundo potestas quædam est, quam Platonici εἰδωθέαν vocant, quæ vnicuique quod ad conseruationem sui necessarium est, tribuit; ita in politico Mundo est Archetypus Regis intellectus, qui per leges salutiferas, vnicuique quod suum est, tribuit. Vt enim politicum corpus in suo vigore conseruetur, intellectui Regis conformis fieri debet intellectus subditorum, Platone teste; quâ conformitate efficitur, vt quisque bono communi prouidendo laboret. Atque hanc politicam administrationem pulchrè notat Papilio, qui iuxta diuersæ ætatis conditionem, alia & alia forma, prout suæ necessitas naturæ postulat, transmutatur. Quæ omnia vberrimè tractata vide in Obelisco Pamphilio, alijsque huius Operis locis.

Polymorphi Dæmonis officia.

Porrò polymorphus hic Dæmon potissimùm suam in Sole sedem, tanquam in principali naturæ instrumento fixisse videtur; quod indicant binæ sequentes statuæ F accipitris, & statua accipitrina. Nam in Sole se transformare dicitur in Accipitrem, quia vitæ, caloris, motusque Solaris subsidio magnam efficit in inferioribus Mundis, qui per segmenta indicantur, rerum varietatem; cultusque illi exhibebatur sub Accipitri-
F no simulachro F. Est enim dominio potens, vti statua cum baculo incuruo docet; & Agathodæmon omnia penetrans, duplici sceptro inclytus,
H vti duæ pennæ cum hieralpha è regione H monstrant. Quoniam verò hic subinde ad indignationem permouetur; ad eum placandum sacram
I tabulam I, veluti propitiatorium quoddam monimentum positum est. Constat autem Orbe supremi Numinis indice, heptapyrgo in quod influit, Scarabæo Osiris hylæi indice, & Niloscopio in quod agit, & cuius custos putatur. Sequuntur iam effectus sacri gestati periapti, segmen-
K tum K, heptapyrgon cum Serpente, segmento, circulo, & brachio, L Ac-
L M cipiter cum sceptro & Serpente, M cycloides, oculus, & brachium, N
N X securis cum litera X, Serpens G cum cycloide, duo cornua Arietis, &
G P Serpens P, tria receptacula piscinæ sacræ, cycloides cum heptapyrgo, &
Q Q fauissa cum oculo & sceptro; quorum omnium sensus iste est, qui se-
K quitur. K *Heptapyrgum tàm in sidereo, quàm Politico Mundo vita & benefi-*
L M *centia* L *Osiridis viget*; M *cælestis diuinæq; & beneficæ prouidentiæ oculus*,
N N *Vniuersum penetrando, vita cælesti, & Ammoniâ fœcunditate* P *sacræ tri-*

for-

formis Numinis piscinæ receptacula, heptapyrgi cœlestis Præsidum, sauissa dominantium subsidio implet.

Scholium.

IN hoc itaque latere ostenditur, quomodo supremum Numen in immediatas supramundanas Intelligentias primùm, deinde per has in sensibilis Mundi administratrices, per has demum in Solaria siderei Mundi Numina, & tandem per hæc in hylæã œconomiam influat; quod fig. in 1. latere A B C D notant. Deinde quomodo per polymorphum Dæmonem in Solare Numen, hoc est, Osirin, omnium inferiorum dominatorem & Agathodæmonem, vim suam diffundat; hic in heptapyrgum, & Osirin hylæum, & Niloticum, vti tabulæ sacræ symbola significant; vt proinde si quandoque Numen offensum fuerit, nullo meliori, quàm hoc amuleto id placari posse contenderint. Vbi nota, has plerasque figuras in Obelisci Lateranensis columna prima lateris primi contineri, tametsi fusioribus ibi symbolis adornatæ sint. Verùm cùm innumeris locis dictæ figuræ iam expositæ sint; operam perdam, si alibi adductam authoritatum farraginem hoc loco repetiero. Quare ad secundi lateris expositionem progrediamur.

Epitome primi lateris.

ABCD

§ II.

Secundi lateris expositio.

HVius lateris symbola (paucissimis exceptis) in Obelisco Lateranensi ijs symbolis, quæ in secunda columna lateris secundi à litera Y vsque ad B, & à C vsque ad E occurrunt, congruunt, vti vnum cum altero comparanti luculenter patebit. YBCE

Lateris 2. Obel. Constant. expositio.

Præmissis itaque ac suprà explicatis symbolis, quæ in loculamentis secundi lateris R S T V continentur; iam sequitur è regione W Aspis RSTV striata & surrecto pectore, cum Accipitre dormiente, quam sequitur W thyrsus papyraceus cum Sacerdotis figura, & catena; hæc sequuntur Y YZ Noctua, Z Accipiter crateri insidens, cum brachio Capreolum vitis manu tenente infra craterem posito, tres termini, cum receptaculo piscinæ sacræ, & brachio extenso capreolato; quod sequuntur duo capita Leonis, cum A Papilione, thyrso papyraceo, & tabula sacra B; quam sequun- A B tur ordine, oculus C, retinaculum, Serpens, Noctua D dodecapyrgo in- C D sidens, tres vrnæ Niloticæ, Serpens, hydroschema E, dodecapyrgum, E segmentum, & reliqua symbola, eò prorsus ordine, quo in columna se- Y E cunda lateris secundi Obelisci Lateranensis ab Y litera, vsque ad E sese ordine consequuntur. Et indicant leges Niloticas Ægyptiaco Regno conseruando necessarias. Verùm cùm iam singularum interpretationem

citato loco exhibuerim, eam Lector suprà fol. 198 & sequentibus contentam consulere poterit.

§ III.

Tertij lateris expositio.

Lateris 3. Obel. Constant. expositio.

HIKL Explicatis schematismis H I K L, iam reliqua tertij lateris schemata exponemus; vbi primo loco M Papilio iam sæpe sæpius memoratus, cum suo thyrso papyraceo, & sequente sacra tabula N, occurrit; quibus indicatur, polymorphum rerum necessariarum largitorem Dæmonem, placabilem fore huius amuleti vsu. Sacra tabula continet circulum, Scarabæum, bina sceptra, & hydroschema. Per circulum, suprema diuinitas; per Scarabæum cum adiuncto circulo, & bina sceptra, hylæus Osiris, eiusque duplex dominium in aqueam substantiam prænotatur; & & eâ ratione se habet ad polymorphum Dæmonum, vti principium passiuum ad actiuum: quod enim polymorphum Numen sapienter disponit, id hylæus Osiris, dum mille formarum discriminibus rerum inferiorum species exornat, summâ curâ exequitur. Sequitur modò è regione O cycloides, hydroschema, circulus, & feretrum; quêis indicatur, ad cœleste humidum attrahendum, necessarium cultum dictorum Numinum adijciendum; his enim Noctua Typhonia P, quæ continuas insidias eidem struit, vnicè propulsatur; hâc propulsatâ, Q dominium catenæ Numinum per appropriatum Numini cultum trahitur, videlicet Horus beneficus R, per pueri caput indicatus, qui & piscinæ sacræ se inserit; Osiris amilictus placatur, cœloque in piscinam sacram hylæam dilapsus, occulto motu fœcundat aquas ad rerum omnium necessariarum vbertatem, triplici dominio potens, præstandam. Per Accipitrem inter R & S, & securim Osiris amilictus indicatur, estque vis quædam implacabilis potentiæ, quæ omnia superfluâ & malignâ vi prædita in Mundo resecat; cycloides cœli index est, thyrsus verò T papyraceus, & piscina sacra, cui duo pedes adiuncti sunt, indicant occultum Numinis cœlo dilapsi motum in piscinam sacram, qua rerum necessariarum abundantia spondetur; tria sceptra triplex, vt iam suprà dictum fuit, notant dominium. Sequuntur hæc, figura V, porta Thausti, quæ in solennitatibus in adytis constituebatur, flammis conspicua, quam Thaustus, id est, Accipitrinum Numen, bono omine ingressum, vbertatem rerum per congruum Nili incrementum, quod Nilometrica scala ei adiuncta signat, spondebat. Hinc Sacerdotes ante portam Mercurialem, quæ per literam W duobus Canibus munitam indicatur, varijs sacrificijs, quæ per X indicantur, intenti ad Numen propitiandum inuigilare solebant; X aram signat in arcus cœlestis similitudinem expressam, in cuius medio phiala sacrificij symbolum, quod iuxta leges Hermeticas, per tres terminos Y indicatas, peragere consueuerunt.

Margin letters: M, N, O, P, Q, R, RS, T, V, W, X, Y

Vides

Vides itaque in hoc latere Numinum concatenatorum in vniuersas Mundi semitas diffusam beneficam vim; & quibus illa, si quandoque ad indignationem concitata fuerint, placanda sint. Vides quomodo polymorphus Dæmon in Osirin hylæum cœlestis humidi vim deducat; & quomodo horum cultu, subditorum illi Numinum intermediorum catena trahatur, Hori benefici, Osiris amiliſti, Thausti, Mercurij; & quomodo per portas singulis attributas defluxus supernus, per præuiorum tamen sacrificiorum dispositionem ex vna in alteram deferatur. Sed hæc quoque descripta vide in expositione columnæ secundæ lateris tertij, Obelisci Lateranensis.

§ IV.

Lateris quarti expositio.

SChematismis V Z A B in hoc quarto latere suprà expositis, iam reliqua declaremus. Itaque è regione Citerum nullibi non obuius Papilio cum thyrso suo occurrit, quem E sacra tabula immediatè excipit; & indicat polymorphi Dæmonis in Mundum politicum influxum, vti sacra tabula E ostendit, circulo, heptapyrgo, Scarabæo cum circulo, & oculo insignita; quêis indicatur, quòd sicuti in Mundo sensibili, supremum Numen in heptapyrgum cœleste septem planetarum, quorum omnium Osiris dux est oculus Mundi; ita & in Solem politicum, id est, architectonicum Regis intellectum, & in septemplices Regni status, quos in Politica Ægyptiorum exposuimus, iuxta intentam analogiam influat. Quomodo autem id fiat, signa sequentia ostendunt, globus F ὀφι-κυκλο-πτερόμορφος, fauissa, oculus cum vase Nilotico, & sceptro, G Accipiter feretro insidens, H heptapyrgum, piscina, cycloides, corona, Noctua dodecapyrgo insidens &c. Globus itaque alatus, vti iam sæpe dictum fuit, triforme Numen indicat, siue tres in Deo potentias, vti Suidas docet; quæ cùm vnum sint rerum omnium principium, meritò ab eo veluti prædiuiti Oceano quodam emanant omnia. Sed hæc vti digna sunt consideratione, ita paulò altiùs de ijs philosophari visum est.

V Z A B / C / Lateris 4. Obel. Constant. expositio. / E / F / G H

Expositum iam sæpius est, Ægyptios primos fuisse Theologiæ conditores, posteros verò, quotquot ex primi nominis Philosophis extiterunt, Ægyptiorum sacerrima veluti quædam dogmata amplexatos fuisse; & inter hos fuêre Platonici, qui triadem diuinam, ad vnum omnes, Ægyptios secuti, confessi sunt. Quod vt appareat, Platonem hoc loco adducemus, qui l. 11. de legibus expressè asserit, Ioui supremo Mundi Architecto trinitatem quandam Numinum, quam δημιουργικὴν, id est, opificiam vocat, semper astare; in qua quidem trinitate, prima sit Pallas, secundus autem Vulcanus, Mars verò tertius. Sed quemadmodum trinitas tota ad Iouem ipsum, à quo est, refertur; ita fermè Vulcanus & Mars referuntur ad Palladem. Viget in Marte potentia, in Pallade sapientia; in Vulcano

Plato.

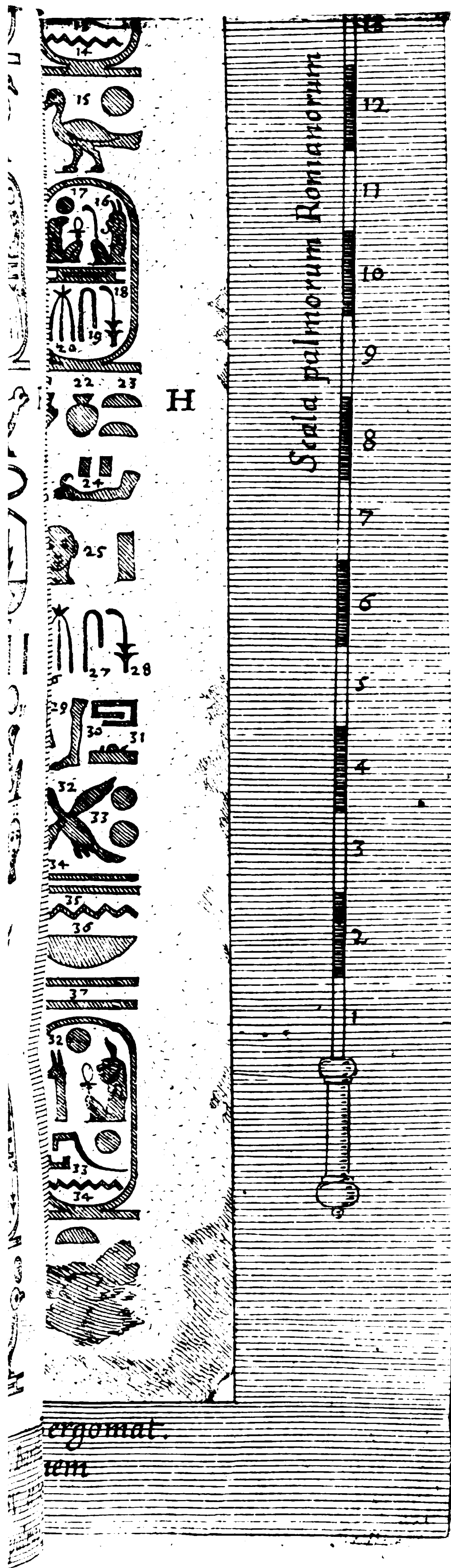
no igneus spiritus; quæ tria ad ipsam Iouis artem, quâ Vniuersum perficit, requiruntur. Primum quidem ratio ipsa, per quam singula fit facturus; secundum efficax eorum, quæ conceperat, expeditio; tertium eorum, quæ in effectum expedienda sunt, salus & defensio. Ideam primi Palladem; secundi Vulcanum; tertij Martem nominant. Et quia vtrumq; , scitam conseruatio, siue defensio, quàm expeditio vel expressio rerum indiget ratione atq; sapientiâ; ideo Pallas & Vulcano & Marti præest. Quidquid enim vel à Vulcano fabricatur, vel à Marte, postquam fabricatū est, defenditur, & in sua forma seruatur, Pallade duce peragitur. Horum verò trium in arte diuina regnantium, tria quoque in natura videmus vestigia. Per Palladem quidem ordinem, quo singula disponuntur; per Vulcanum, efficacem progressum & promptum quasi portum, ad quæ omnia properant; per Martem deniq; munitissimam structuram à generantibus adhibitam genitis, & varia propugnacula naturā propriam à contrarijs defendentia. Tria similiter in arte humana quidem omni, maximè verò ciuili esse debent; vt singula & sapienter, antequam fiant, excogitentur, & maturè strenuèque expediantur, & eā formâ, quā excogitata exprompta que sunt, seruentur atque fortiter defendantur. An non hæc aptè congruunt Trinitati supremæ quæ Ægyptijs Hemphta dicitur? Certè quos Ioui asseclas ponit Plato, Palladem, Martem, & Vulcanum, hos Ægyptij Hemphta, teste Iamblicho lib. de myst. ponunt, Amun, Phta, & Osirin; quorum Amun Opifex intellectus veritatis atque sapientiæ Dominus occultam latentium rationum potentiam traducit in lucem; Phta omnia sine mendacio peragens, omnia artificiosè simul cum veritate constituit, quem & Vulcanum vocant; Osiris verò bonorum effector, omnia virtute suâ corroborat, defendit, conseruat.

F Sed vt ad institutum reuertamur; ab illo F triformi Numine, vt cum Ægyptijs loquar, à suprema illa piscina, ab oculo illo supramundano omnibus prouidente, ab Osiride illo G Archetypo omnibus modis
G colendo, H heptapyrgum illud ciuile cœlesti munimine roboratur; No-
H ctua Typhonia K à dodecapyrgo ciuili, qui sunt Magistratus, propulsa-
K tur; beneficentiâ Numinum ijs præsidentium, ab heptapyrgo quoq; ci-
N uili omnia aduersa reuocantur. N cœlesti vigilante Anubi, Horus Vniuersi dominator vitam in omnes politici Mundi terminos diffusam largitur; vnde omnia animantur, omnia membra in boni communis curam inuigilant, qui est totus humanæ felicitatis finis.

Atque hæc sunt, quæ in hoc Obelisco Constantinopolitano hieroglyphicis figuris expressa continentur; quo Sacerdotes & ad solium Regni apti homines monebantur, vt Rempubl. suam ad supramundanarum rationum exemplar instituerent; & ad sensibilis Mundi œconomiam, si eam duraturam continuâ bonitate gaudere vellent, adornandam susciperent; hoc enim pacto Numinum sibi præsentiam, & contra aduersa assistentiam, firmum semper præsidium se habituros confidebant.

FINIS SYNTAGMATIS SEXTI.

SYN-

H
Scala palmorum Romanorum
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

SYNTAGMA VII.
OBELISCI MINORES ET SVNT
Monticælius, Mediceus, Mahutæus.

SERENISSIMIS HETRVRIÆ PRINCIPIBVS

MATTHIAE ET LEOPOLDO MEDICEIS,

Serenissimi Magni Ducis Fratribus,

Dominis meis Clementissimis.

BELISCVM Mediceum, Principes Serenissimi, *in Viridario vestro Pinciano, Regia sanè magnificentia exculto Romæ superstitem, certè nulli meliori iure, vnà cum reliquis eidem similibus, Monticælio, & Mahutæo, quàm* Vobis Serenissimis Principibus, *Medicea, id est, alta prosapiæ domûs decoribus, nec non omni literaturæ genere spectatissimis, inscribendum duxi. Quam quidem Obeliscorum erectionem virtutum* Vestrarum, *iam tot illustratarũ speciminibus, queîs Mundum decorastis, mira sublimitas, merito iure postulare videbatur. Quis autem* Vestram, *tùm in bonarum artium studia, eorumque cultores, benignitatem & humanitatem, tùm profusi affectus sinceritatem, verbis sat dignis explicare queat? Certè vti in* Vestra *gloriosa domo, veluti primis Sapientiæ incunabulis, bonæ literæ natæ videntur; ita earundem per vniuersum Mundum propagatum emolumentum* Vobis *cumprimis adscribi & posse, & debere, nemo Literatorum est, qui non fateatur. Accipite itaque huius præsentis Syntagmatis honori* Vestro *immortali debitam consecrationem; mei in Regios* Vestros *animos sinceri affectus veluti tesseram quandam; & quem olim hîc Romæ insolitâ beneuolentiâ prosecuti estis, eundem gratiæ & fauoris* Vestri *dulcedine porrò fouere non desinatis.*

SYN-

SYNTAGMA VII.

Obelisci minores, & sunt Monticœlius, Mediceus, Mahutæus.

CAPVT I.

De origine horum Obeliscorum.

IN Obelisco Pamphilio fusè demonstratum est, Trismegistum vti hieroglyphicæ doctrinæ Author fuit & institutor, ita primum quoque Obeliscorum erectorem fuisse, tempore Misraim & Misramuthisis. Quales tamen hi Obelisci fuerint, tametsi demonstrari non posit; verisimili tamen coniecturâ, minores fuisse, ducimur, minimè maiores: siquidem prima rerum principia non à magnis & perfectis, sed à paruis & imperfectis originem suam ducere, experientiâ notum habemus: succedentibus verò temporibus, crescente Regum superbia & magnificentia, semper maiores & maiores, non tàm hierogl. doctrinæ ostentandæ gratia, quàm ex insolentium molium magnitudine & vastitate, gloriæ apud posteros comparandæ ambitione, erectos fuisse. Cùm verò inferioris Classis Obelisci alij non reperiantur, quàm Monticœlius, Mahutæus, Mediceus, & alterius cuiusdam vicinis Collegio Romano ædibus inserta fragmenta; hosce omnes eodem tempore factos, partim ex doctrinæ symbolorumque, quibus insigniti sunt, identitate, colligimus, fuisseque veluti primæ nouæque ab Hermete adinuentæ doctrinæ multiplicata quædam exemplaria; habent enim omnes vti eosdem ferè characteres, ita doctrinam, quemadmodum ex interpretatione eorundem patebit. Cùm enim lapidis, cui incidebantur, substantia durissima esset, primisque illis temporibus, quêis artes necdum ad debitam perfectionem pertigerant, ad laborandum difficilis videretur; hinc à paruis Obeliscis eos incepisse verò haud absimile est; donec ars sculptoria frequenti exercitio prouectior, tandem Reges ad horum exemplar semper maiores & maiores exscindendos incitaret. Accedit ad hanc nostram coniecturam non exiguum argumentum, quòd inter omnes ferè Obeliscos, nulli rudiori Mineruâ & minori artificio incisi sint; apertissimum primi operis rudimentorum signum. Imò rem ita se habere, apertè Plinius docet l. 36. c. 8. his verbis: *Circa Syenen verò Thebaidis Syenites, quam ante pyropœcilon vocabant, trabes ex eo fecere Reges quodam certamine, Obeliscos vocantes Solis Numini sacratos, radiorum eius argumentum in effigie est, & ita nomine Aegypto significatur: Prius omnium id instituit Mestres,* sub intellige Misraim, *qui in Solis vrbe regnabat, somnio iussus, & hoc ipsum scriptum est in eo.* Examinemus singula. Primò dicit materiam Obeliscorum

rum fuisse saxum Syeniten ποικιλόστικτον, ob macularum varietatem ita dictum, quod genus saxi Itali, *Granito rosso* appellant; atque hoc verum esse docent reliqui omnes Romani Vrbis Obelisci; siquidem nullus nisi ex hoc variegato lapide durissimo elaboratus conspicitur. Solari Numini sacratos fuisse ait, quod verum est, imitatur enim acumine suo radios Solares, vnde Ægyptiacè ⲡⲓⲧⲉⲃⲛⲡⲣⲏ id est, *digiti Solis* vocantur. Primus id instituit Mesres, quem nos eundem cum Misraim esse dicimus, cuius Consiliarium & Scribam Mercurium Trismegistum fuisse in Obelisco Pamphilio vberrimè demonstrauimus; cuius & consilio monituque primùm doctrinæ à se inuentæ & institutæ Obeliscis incisæ primum hoc, quod diximus, specimen, in minoribus, vti conijcimus, dedit. Quod institutum tantopere videtur placuisse Misramuthisi filio, reliquisque Regibus, vt ad horum similitudinem semper alijs & alijs erigendis animum adiecerint. Misraimum verò diuino instinctu per somnium ad hoc præstandum fuisse incitatum, mera coniectura est, & figmentum ab Historico appositum; nisi hunc instinctum à Mercurio, qui ob suam Sapientiam tunc temporis veluti vnus è Deorum numero habebatur, Regis animo fuisse insertum dicamus; quod vti verisimile est, ita non facilè negauerim. Quòd verò Plinius dicat, hoc ipsum in Obeliscis primis hieroglyphicis symbolis exhiberi, falsum & commentitium est; cùm, vti ex interpretationis decursu patebit, nihil in ijs simile contineatur, nec contineri possit. Sed de hisce amplissimè traditum vide lib. 1. Obelisci Pamphilij. Quomodo verò hi Obelisci minores, & sub quo Cæsare Romam fuerint translati, vide citatum locum. Mensuram quoque eorundem æri incisam in schematismis Obelisci quærere, vt proinde nihil ampliùs restet, nisi vt interpretationem eorundem ordiamur.

CAPVT II.

Argumentum trium minorum Obeliscorum.

TRes dicti Obelisci quoad inscriptionem, adeo, si pauca excipias, similes sunt, vt qui vnum explicauerit, cœteros quoque explicasse dici possit. Sed ab argumento occipiamus.

Primò inscripti sunt hi Obelisci, Soli siue Osiridi Archetypo, rationemque quâ in subditos sibi Mundos, Genialem, Sidereum, Elementarem influat, ostendunt. Secundò quomodo per influxum in humidum & calidum tùm rerum vitæ humanæ necessariarum varietas, tùm vbertas emergat. Tertiò per sacrarum tabellarum ouata schemata non duntaxat rationem, vt dixi, influxuum Solis istius supramundani in Mundum Genialem rectè & ingeniosè indicabant, sed & præterea vim & efficaciam figurarum, quas tùm publicè, tùm priuatim appropriato cultu gestarent, magni momenti subsidium, ad Osiridem illum supramundanum, Mundique Genialis asseclas trahendos putabant; harum præterea sacrarum tabula- (Argumentũ Obeliscorum minorum Mahutæi, Mahutæi, Medicei.)

bularum, dicta Numina tùm ad dictam rerum vbertatem, tùm ad varietatem rerum continuò impetrandam, allicere & placare, si quandoque irata fuerint, se posse sperabant.

CAPVT III.

Obeliscus Monticœlius, eiusque explicatio.

Monticœlius Obeliscus.

OBeliscus Monticœlius dicitur, quòd in hortis Matthæiorum Monti Cœlio incumbentibus erectus conspiciatur. Fuit hic primò situs in horto Aræ Cœli in monte Capitolino, quem inde Populi Romani licentiâ auulsum in sua Montis Cœlij viridaria iuxta cliuum Scauri transtulit, posteritatique consecratum Excellentissimus Dux Cyriacus Matthæius erexit. Fuit autem vnus ex 44 Obeliscis minoribus, quos Publ. Victor recitat à primis Imperatoribus Romam translatos. Qui vt magnificentior appareret, illum alteri columnæ ex simili lapide Memphitico, rubeis maculis variegato suppofuerunt artifices; ita vt Obeliscus, qui per se consideratus non nisi 10 palmos continebat, iam vnà cum columna eidem supposita 36 palmorum à stylobata vsque ad vltimum fastigium, altitudinem habere comperiatur. Nos omissa figura totius Obelisci, eam tantùm partem, quæ hieroglyphicis signatur, ligno incidi curauimus, vti paulò post figura sequens docet.

Monticœlij Obelisci hieroglyphica.

Quatuor huius Obelisci sunt latera A, B, C, D, si vnam atque alteram figuram excipias, prorsùs, vt dixi, similia. Sub apicibus primo loco in singulis lateribus occurrit figura Scarabæi alis expansis, volandi actum exprimens, sphærâ capiti eiusdem superpositâ. Sequuntur deinde duo ouata schemata, quas sacras tabellas nominamus, intra singula pyramidij latera inclusa, varijs simulachris imbuta. Sequitur Accipitris tutulata figura immediatè sub pyramidio; insidet autem quadrangulo, ijs figuris, quas vides, adornata. Post hæc musca dracontomorpha, siue Papilio decantatissimus, vnà cum thyrso papyraceo, quem immediatè excipit ouatum schema ijsdem figuris, quibus tertium intra pyramidion schema adornatum; cui Anser sacer succedit alteri schemati ouato insidens; quod quidem idem prorsùs est cum secundo intra pyramidion schemate. Quid verò omnia hæc sibi velint, exponamus.

1. Scarabæi volantis significatio.

Scarabæi figura circulo insignita, quæ in quatuor lateribus immediatè sub apice Obelisci ponitur, epigraphes locum obtinet, & nihil aliud indicat, quàm Solem supramundanum, Osiridem Archetypum in diuinitatis suæ caligine veluti centro delitescentem. Circulum seu sphæram capiti suprapositam habet, ad æternitatem, immensitatem, & omnia ea quæ diuinitatis propria sunt, indicanda; vt in hierogrammatismo figurarum circularium ex professo, variæque authoritatis supellectile sat superque demonstrauimus. Scarabæum autem Solem supramundanum indicare, & viuam esse, Plutarcho teste, Osiridis imaginem, in Hierogramma-

Scarabæus Solem supramundanum significat. *Plutarchus.*

ma-

matiſmo Scarabæi amplè & copioſè oſtenſum fuit; quare nè vnam & eandem rem toties repetere cogamur, ad citatos tractatus curioſum Lectorem remittimus.

Poſt Scarabæum duo ſacrarum tabularum ſchemata occurrunt; & ſacræ tabulæ dicuntur, eò quòd non tantùm ſummorum myſteriorum indices eſſent, ſed & inſuper ſingularem vim & efficaciam ad Genios quà attrahendos, quà placandos habere putarentur; quorum expoſitionem vide in Obeliſco Flaminio fol. 221. Ponuntur immediatè ſub Scarabæo, vt ordo & ſeries influxus diuini in Genialem Mundum immediatè ſibi vti proximum, ita ſimillimum indicetur. Verùm quinam ij Genij ſint, videamus. *2 Tabularum ſacrarum ſub Scarabæo poſitarum explicatio.*

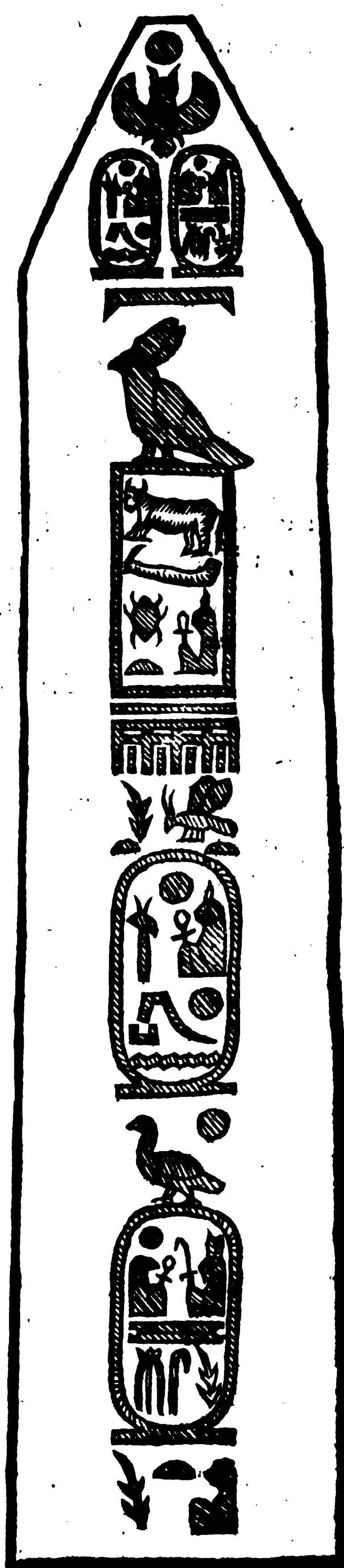
Primo loco intra ouatam tabulam, quam nos Oſiriacam dicimus, & numero 3 ſignatur, duæ ſtatuæ ſedentium habitu ſpectantur. Prior humano vultu & velo ſpectabilis, binas in vertice pennas tenet, manu genibus innixa ſceptrum tenet Cucuphomorphon. Quo quidem apparatu nihil aliud indicabant, quàm Genium humido-calidi Præſidem. Humano vultu pingitur, ad intellectualis potentiæ vim notandam, & ad Mundo de neceſſarijs proſpiciendum, prouidentiam; binas alas in capite gerit, ad miram tùm ſuperiori, tùm inferiori Mundo ſe communicandi agilitatem indicandam; ſitu eſt Ypſilomorphos, id eſt, in formam literæ Y, ad influxus à ſupremo Numine immiſſi receptionem, & in inferiorem Mundum diffuſionem indicandam, vt alibi fusè probatum eſt; manibus ſceptrum tenet Cucuphæ forma, quâ varietatem rerum, quam caloris vi diſperſa Mundo communicat, indicari, alibi expoſuimus. Altera ſtatua ἱερακόμορφος eſt, id eſt, Accipitrinâ facie deformata, eodem quo prior ſitu & habitu, cui globus in vertice imminet, manibus tenens characterem Tauticum. Atque per hanc ſtatuam Genium calido-ſicci denotabant Præſidem: ſitus Ypſilomorphos idem, quod prioris ſtatuæ ſitus ſignat; globus capiti imminens diuinitatis participationem; character Tauticus notat per omnia Mundi membra influxus participati diſtributionem. Supponitur ijs feretrum, quo dicta Numina ſummo honore colenda innuebant. Cur autem tanto illa honore digna exiſtimarent, ſequentibus tribus ſymbolis aptè demonſtrant, quæ ſunt primò ramus papyraceus, quo rerum omnium humano generi neceſſariarum abundantiam; ſecundò lituus arundineus ſeu baculus fiſtularis, quo temperiem & harmoniam rebus inducendam; tertiò, ramus perſeæ triplex, quo tres anni partes ſignificabant, quas dicti Genij adminiſtratione ſuâ fouebant, ad generationes rerum ſollicitabant, & contra omnem aduerſam vim defendebant; quæ omnia in Obeliſco Flaminio ex omnigena eruditione comprobata ſunt. Atque hæc eſt ſignificatio primi ſchematis ouati. Alterum Schema ouatum, quod nos Momphto-Mendeſium dicimus, & numero 2. ſignatur, conſtituitur ſimulachro λεοντόμορφῳ, id eſt, Leonis figura ſpectabili; ſitum cum prioribus eundem obtinens, manu Tauticum characterem tenet; ſequitur ſceptrum ægimorphon, ſeu capite hircino inſignitum. Priori Momphta, id eſt, Nilotici humidi præſidem *Genij Obeliſci Monticœlij in primo ſchemate ornati. Genius humido-calidi præſes. Genius calido-ſicci præſes. Alterum ſchema ouatum Obeliſci Monticœlij.*

Obeliscus Monticœlius.

A	B	C
Latus I.	Latus II.	Latus III.

D
Latus IV.

notabant. Pingitur Leonino vultu, quòd Sole in Leonem ingrediente incrementa Nilotica, seu inundationes contingant. Vide Obeliscum Pamphilium fol. 283. Situ Ypsilomorphus est, ob dictam paulò antè rationem; baculum hircino capite insignitum sibi adiunctum habet, ad harmonicam vim, qua omnia Mundi membra Geniali suo influxu fœcundat, signandam; globus interpositus diuinitatem vtrique & Momphtæ & Mendeti communem indicat. Hos autem Genios Nilotici humidi præsides infraposita Nilometrij hieroglyphica figura satis demonstrat, vti paulò post exponetur.

Momphta, seu Nilotici humidi præses.

Notandum autem, in singulis Obelisci quaternis lateribus hæc bina ouata schemata eadem prorsùs replicari, vt virtutis influxiuæ in quadrifidam Mundi faciem, eadem denotaretur potestas; & ex Intellectualis Nili promptuario omnibus de rebus necessarijs prouideri, humores in proficuum temperamentum digeri, iuxta trium anni partium conditionem & naturã, signaretur. Ponuntur intra idem pyramidij trigonum vnà cum Scarabæo, vt Intellectualis Mundi Genios, omnium supremo Numini Osiridi supramundano proximos, tanquam naturæ eiusdem præ cœteris participes, innuerent. Nullaque sacra tabula hisce duobus frequentior est, in nullis non Obeliscis obuia.

Ouata schemata eadem in quatuor Obelisci Monticœlij lateribus repeituntur.

His expositis sequitur modò in quatuor Obelisci lateribus figura mitrati Accipitris; quo Solaris siue Siderei Mundi præsidem notabant. Insidet quadrangulo, vt Elementaris 4
Mundi Genij, quibus dominatur, quadrangulo inclusi indicentur. Prima figura quadrangulo
inclusa Bos est, Apidis, scil. Osiris hylæi siue 5
culturæ telluris symbolum, vt suprà fol. 220
docuimus. Sequitur manus Capreolum vitis 6
continens, beneficentiæ & liberalitatis Apidis symbolum. Subijcitur tandem A litera cum
statua situ Ypsilomorpho, Momphtæ Leonino 7
capite spectabilis, quo Nilotici incrementi præsidem Agathodæmona Ægypti notabant, & Alpha litera apposita apertè demonstrat; quem & agriculturæ Præsidẽ Scarabæus in III. lat. appositus docet. Habemus itaq; quomodo Archetypus Osiris,

Accipitris, reliquorumq; symbolorum interpretatio.

ris, per Scarabæum volantem indicatus, influat in Mundum Genialem, & hic in Sidereum Mundum, cuius animam Osirin dicunt per Accipitrem mitratum notatum, & hic in Mundi Elementaris Genios Apidem & Mophta; iam quid per sequentium symbolorum catenam indicent, videamus.

Morphæi regnum in Elementari Mundo elucet.

Quoniam itaque Morphei regnum propriè in Elementari Mundo elucet, in quo cùm iuxta Ægyptios generationis principium sit aqueum Elementum aptè per Nilum expressum, in quo calido-humidi fœcundatiuâ vi rerum generationes perficiuntur; hinc aptè sanè pro huius Morphei regno post quadruplicis Mundi epigraphen primo loco posuerunt Papilionem δρακοντόμορφον cum caule papyraceo: & per Papilionem quidem

Papilio Draconiformis.

9 formarum diuersitatis præsidem, Genium videlicet πολύμορφον notabant; per caulem papyraceum rerum omnium humano generi necessariarum copiam, de quo vide innumeris huius Operis locis fusè tractatum. Quoniam verò hæc rerum formarumq; diuersitas maximè in sublunaris Mundi aqueo Elemento elucet, hinc aptè posuerunt ouatam figuram, in quà Mophtæ statua cum hircini capitis sceptro, quibus Mophta & Mendes notan-

Tabula sacra Momphto-Ammonia.

10 tur, quorum hic fœcunditatis, ille Nilotici humidi præses est, vt Nilometrium infrà positum exactè docet, quorum operâ & continuâ prouidentiâ tùm fœcunda rerum generatio, tùm necessariorum copia suppeditatur. Hinc in formam tabulæ ouatæ concinnatus est Hierogrammatismus Mophtæ & Mendetis, vt ostenderent, characterem hunc symbolicum eam vim & efficaciam obtinere, vt incisus constitutusque in locis infestis, nulla aduersa ἀντιτέχνων Numinum violentia præualere possit, Genijs beneficis in res fidei suæ commissas sollicitè inuigilantibus, per arcanam hanc & mysticam symbolorum fabricam, naturæ & proprietati Geniorum analogam, attractis. Iterum cùm Solaris Genij assecla polymorphus Dæmon Mophtæ & Mendetis viribus, formarum diuersitatem ritè quidem peragat, sine Isidis tamen seu Lunaris Genij ope, eâ ad perfectionem desideratam perducere minimè possit; appositè sanè Anserem, quem & Chenosirin, id est, Anserinum Osirin vocamus, alteri ouatæ figuræ im-

Tabula sacra.

Anser ouatæ figuræ impositus.

11 posuerunt, quo aptè Solaris Numinis in Lunarem discum influxus & vigilantia notabatur; quam quidem meliùs efficaciùsque attrahendam non existimarunt, quàm per sequentem ouati schematis tabulam sacram, in qua

Tabula sacra.

12 Comasia Isidis statua binis pennis in capite conspicua, & sceptro Cucuphomorpho fulcita, promptum, velox, & subitaneum in varietate rerum procreanda denotat subsidium. Habet hæc è regione Osiridis statuam Accipitrinam, & Tautico charactere insignitam, quo notatur, influxu Solari in vniuersa inferioris Mundi membra facto, post debitas honoris cultusque peractas cœremonias, quæ per feretrum significantur, tandem intentam rerum necessariarum copiam, per ramum papyraceum; per lituum, rerum temperiem, & trium partium anni felicē constitutionem, per triplicem perseæ ramum notatam, consequi. Atque hæc est idealis conceptus summa, quam per expositas in Obelisco Monticœlio elucescentes figuras signabant, quas suprà cit. loco ex omnigena eruditione fusè stabiliuimus. Sequitur conceptus idealis Lectio.

1 Osi-

Osiris supramundanus in æternitatis centro delitescens; in Genialem Mundum veluti sibi vicinum, simillimum, & immediatum subiectum influit. Hic in Osirin sensibilis Mundi Numen, & animam, id est, *Lectio conceptus Idealis Obelisci Monticœlij.*
Solem. Hic in elementaris Mundi Osirin Apidem beneficum Agathodæ- 1
monem, qui Osiridis participatam virtutem, in omnia inferioris Mundi 2
membra distribuit. Huius minister & fidelis assecla polymorphus Dæ- 3
mon varietate quam efficit, & cui præest, omnium rerum necessariarum 4
abundantiam & copiam præstat. Quia verò benefica vis polymorphi 5
Dæmonis variè ab aduersis virtutibus impediri potest; hinc tabula sacra 6
Mophto-Mendesia gestari præcipitur, quibus humidum Niloticum robur 7
& fœcunditatem ad bonorum affluentiam sine impedimento præstandam 9
acquirit. Quia verò polymorphus Dæmon huic negotio prorsùs confi- 10
ciendo insufficiens est; hinc Isidis concursus, cuius humiditate Mendetis 11
siccitas temperetur, necessarius est; ad quod obtinendum sequens ta- 12
bula sacra Osiriaca ordinatur, quâ quid in sacrificijs agendum sit, quomodo in Comasijs solennitatibus procedendum, docetur. Per hanc siquidem, eiusque intuitum, Osiris supramundanus intentam tandem rerum necessariarum copiam præstat.

CAPVT IV.

Obeliscus Mediceus, eiusque interpretatio.

Mediceus Obeliscus.

OBeliscus Mediceus sic dicitur, quòd in hortis Pincianis Magni Ducis Hetruriæ in hunc diem erectus conspiciatur. Vnus fuit ex 44 minoribus Obeliscis, olim occasione maiorum Romam ex Ægypto, teste Publio Victore, translatis; putaturque primò in Circo Floræ positus, ex cuius ruderibus erutus, atque in Hortos Pincianos translatus, ibidem in ornamentum viridariorum erectus fuit: cuius quatuor latera æri incisa Lectori contemplanda hoc loco vnà cum interpretatione subiungimus.

Notandum itaque, Obelisci huius primos nouem hierogrammatismos prorsùs eosdem esse cum hierogrammatismis Obelisci Monticœlij paulò antè explicati; ac proinde superuacaneum esse ratus sum, illos hoc loco repetere; quare hieroglyphicorum immediatè post nouem memoratos hierogrammatismos sequentium contextum, qui quidem in singulis Obelisci lateribus diuersus est, prosequemur.

Explicauimus paulò antè, quomodo Osiris siue Sol supramundanus in trium sibi subditorum Genialis, Siderei, & Elementaris Mundi œconomias influat. Exposuimus quem insculptæ sacræ tabellæ præterea vsum, vim, & efficaciam in dictorum Mundorum Genijs attrahendis habeant. Modò in reliquo contextu sequitur, quos dicti Genij, analogo priùs cultu attracti, effectus præstent, qui in diuersis Obelisci lateribus diuersi notantur. Itaque à latere primo incipiamus.

Post sacras itaque tabellas, id est, ouata schemata suprà recensita sequi-

Primi lateris A, interpretatio.

sequitur 21 statua ἱερακόμορφος, cum 22 ramo papyraceo, quo Sol necessariarum rerum vsum præstans notatur, quam Ibis 23 succedit Isidis symbolum, hanc 24 traha sacra excipit; quibus indicant Isiacam vim ab Osiride motam, in abdita naturæ penetralia vectam (cuius signum figura 25 labyrinthi cum 26 cycloide) propagari; quam Mophta 27 Leoninus 28 hylæo Horo Duce acceptam ab Osiride & Iside in subterraneos Mundi sinus dispescit duplici 30 dominio veluti sceptro superno infernoque potens. Ad quod quidem bonum contra aduersas potestates faciliùs obtinendum sacra tabula præscribitur, cuius vsu cultuque in concedendis 34 sacri Nili donis 32 Mophta & Mendes ægocephalus, vnà cum 35 Osiride, debito priùs cultu peracto, veluti potenti incantamento allectantur.

Secundi lateris B, interpretatio.

Atque hæc est primi lateris expositio. Secundum latus post nouem Hierogrammatismos, & sacrarum tabularum phylacteria, has figuras obtinet: circulum, quadrangulum, & statuam ἱερακόμορφον cum sceptro; sequuntur 2 sceptra, hemicycloidis cum tribus quadratis, Horus hylæus cum quadrangulo, trabs tricornis, hemicycloides binæ cum binis sceptris, tabula sacra Mophto-Mendesia cum Accipitre bino sceptro instructo. Sed explicemus singula. Statua Accipitrina cum circulo & quadrangulo indicat Osiris hylæi vim ex Sidereo Mundo in hylæum cultu præuio propagari, hinc duplici beneficio in tres anni stationes diffundi, quam Horus hylæus, id est, Sol elementaris communicans per continuam ab Ortu in Meridiem vsque ad Occasum reuolutionem in subterraneis Horizontis partibus actuat, vtpote duplici dominio potens; quod vt quàm optimè fiat, sacra tabula Mophto-Mendesia præscribitur colenda gestandaque vnà cum sacra Osiridis statua.

Tertium latus C.

Tertij lateris reliqua correspondentia symbola, quæ post nouem primos Hierogrammatismos sequuntur, sunt duæ Ibides vase Nilotico diremptæ, cum hydroschemate, quadrangulo, & globo, quæ immediatè sequitur statua Accipitrina, cum quadrangulo, & globo; ac iugo bilancis, cui supponuntur duo brachia cum quadrangulo, segmento, cycloide, & tribus quadrangulis, & sacræ cistæ symbolo; sequitur deinde sacra tabella Comasia, quam excipiunt segmentum, temo, sacra traha, segmentum aliud, cum feretro. Explicemus singula.

Ibis siue Luna Nili Genius, & Ibis siue Isis mediante Nilo atque aqueo elemento Osiri, qui virtute ex Sidereo Mundo in hylæum transfusa, omnem superfluitatem temperat, cultuque hymnorum assiduo sollicitatus, trium anni partium stationes in inferiori Mundo, abundantiâ rerum beat; ad quod contra aduersas potestates obtinendum præscribitur sequens tabella sacra Comasia, cuius vsu prophylactico omnis promittitur felix rerum processus. Quem verò cultum adhibere debeant, vltima quatuor symbola apposita, temo, traha sacra, segmentum, feretrum, pulchrè ostendunt; per temonem, Osiridis per humidum vecturam notabant; per traham sacram, opera agriculturam concernentia; per segmentum, subterraneæ sobolis partum; per feretrum denique debitum in-

sin-

singulis cultum innuebant: quasi dicerent, Tunc Osiris & Isis vobis propitiabitur, cùm Niloticas in cultu fluminis cœremonias in terra per Comasiarum solennitates ritu & cultu dictis analogo, & iuxta præscriptas leges obieritis.

Quarti lateris reliqua symbola incipiunt à figura signata numero 21; & est oculus, cui subiunguntur figura labyrinthi, cum duobus cycloidibus, quas statua Accipitriformis cum Noctua sequitur; dein Alpha sacrum cum alijs binis cycloidibus, & tribus quadrangulis, Serpente, & quatuor alijs quadrangulis, quos vti in præcedente, sequitur idem ouatum sacræ tabulæ schema, cum traha, temone, segmento, feretro. Quid singula sibi velint, explicemus. Oculus cum labyrinthi figura indicat Osiridem totius naturæ oculum 23 in 24 cœlorum Orbitis omnia disponentem; cuius beneficus intuitus allectari putabatur per sequentem statuam Accipitriformem ypsilomorpham Tautico charactere insignitam, quo symbolo vti magnam vim obtineri iudicabant, ita Typhoniam vim & ἀντίτεχνον, quæ per Noctuam indicabatur, ijs prorsùs profligari existimabant; quâ profligatâ, Agathodæmon siue bonus Genius cœlorum virtutes disponet in hylæis Mundis, vitam in inferioribus terræ iuxta trium anni temporum rationes; ad quod obtinendum, multùm proderit sacra tabula Comasia &c. vti in præcedenti latere dictum fuit. Atque hæc est perioche rerum in Obelisco Mediceo contentarum; contextum vt faciliùs cognoscas, idealis Lectionis rationem hìc ob oculos ponimus curiosi Lectoris. Quartum latus D.

CAPVT V.

Obeliscus Mahutæus eiusque expositio.

Obeliscus Mahutæus sic dicitur, quòd ad S. Mahuti Nationis Bergomatium Ecclesiam (sic enim Orientales S. Bartholomæum appellant, tametsi non desint, qui à S. Maclouio Britanniæ Episcopo, cuius primùm honori consecrata fuit, sub nomine S. Mahuti, corruptè dictam velint; de quo vide Pancirolum de Vrbis topographia) erectus conspiciatur: cuius Boreale latus dictam S. Bartholomæi Ecclesiam; Orientale, nouam Basilicam S. Ignatij Soc. IESV fundatoris; Meridionale, plateam, quæ Gymnasium Romanum Soc. IESV, & Cœnobium Dominicanorum interiacet; Occidentale verò Seminarium Romanum & plateam ad Pantheon ducentem respicit. Atque hic Obeliscus è fundamentis templi Isiaci erutus, vnus putatur fuisse ex 44 Obeliscis minoribus, de quibus in præcedentibus egimus, cuius proportionem, symmetriam, vti & hieroglyphica, quæ quaternis suis lateribus continet, eâ quâ fieri potuit diligentiâ æri incisa, hìc vnà cum interpretatione Lectori curioso exhibenda duximus.

Nota Lector, hunc Obeliscum omnia habere communia cum Obe-

liſcis Monticœlio, & Mediceo paulò antè explicatis, exceptis iis figuris quæ in quaternis lateribus ſignantur literis A B, C D, E F, G H. Figuræ in latere eæ ſunt, 21 Anſer, 22 lancea, 23 hydroſchema, 24 ſtatua Leonina, 25 circulus cum termino, 26 canalis Niloticus, 27 Serpens, 28 brachium, flammam manu tenens, 29 cycloides, 30 ſegmenta, 31 ſceptra; & hunc ſenſum faciunt. Chenoſiris humidum cuſtodit; Momphta diuina Intelligentia per canales Niloticos rebus vitam benefico inducit calore, cœlis, & inferioribus Mundi membris virtute ſequentis amuleti.

Symbola in ſecundo latere, ſpatio C D incluſa, ſunt 30 dodecapyrgon, 31 hydroſchema, 29 duæ pennæ, cum tribus vaſis 28 Niloticis, 27 Crocodilus, 26 tres termini, 25 dodecapyrgon, 24 tria vaſa Nilotica, 23 fauiſſa, 22 piſcina, 21 ſegmentum 32 cum tribus terminis. quorum ſenſus hic eſt. Ex præcedentium amuletorum vi dodecapyrgon humidum, motu deducitur in Nilum, Typhone profligato dodecapyrgon Nili fauiſſas & piſcinas omnes implet, virtute ſequentis amuleti, & potentia Oſiridis ſummo ſemper honore colendi.

Symbola in tertio latere ſpatio E F incluſa, ſunt 40 Accipiter cycloidi 39 inſiſtens, 38 valuæ portæ, 37 tres termini, 36 vas anſatum, 35 ſtatua Accipitrina; 33 caput humanum cum 34 ara, 32 traba, 31 ſegmenta cum tribus terminis, quæ hunc ſenſum inuoluunt: Accipiter cœleſtis Oſiris portas trium anni partium aperit, Agathodæmon verò Solaris, & Horus ritè culti, humorem inferioribus largiuntur, omnia virtute ſequentis amuleti, & Oſiridis ſingulari honore colendi.

Symbola in quarto latere G H ſpatio contenta ordine, hunc ſenſum exprimunt; 22 Humor 24 beneficus 25 Hori, qui 28 plantationis, 27 ſeminationis, & 26 anni diſpoſitionis author eſt, 29 occulto motu inſeritur 30 piſcinis 31 vitalibus; vnde & 32 terrenum & 33 aëreum elementum fœcundo ſpiritu imbuuntur virtute ſequentis amuleti.

Atque hæc eſt expoſitio Obeliſci Mahutæi; quæ quidem ſymbola iam expoſita, cùm pleraque in Obeliſco Lateranenſi contineantur, hìc iis explicandis longior eſſe nolui.

FINIS SYNTAGMATIS SEPTIMI.

SYN-

SYNTAGMA VIII.

OBELISCVS HELIOPOLITANVS,

Qui in hunc diem adhuc iuxta Mataream, Vicum Cayro Aegypti vicinum, erectus conspicitur.

CELSISSIMO AC REVERENDISSIMO S. R. I. PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO

IOACHIMO ABBATI FVLDENSI,

Per Germaniam & Galliam Primati, nec non Imperatricis Augustæ Archicancellario,

Domino meo Clementissimo.

SI *verum est,* Celsissime Princeps, *illud Græcorum epiphonema,* ἄξιος ὀβελίσκου, *de rerum gestarum gloria conspicuis Viris vsurpatum; certè qui meritorum* Tuorum *amplitudinem penitiùs ponderauerit, is id præ cœteris* Tibi *appositè sanè adaptari posse videbit. Nouit Mundus, quàm imperterritâ animi constantiâ, in calamitoso Imperij statu* Te *gesseris, quàm prudenter inimicorum Ecclesiæ Fuldensi insidiantium technas eluseris, quantâ assiduitate Catholicæ Religionis bono Principatui* Tuo *inuigilaueris, imò in tanta animorum peruersione eum ab omni hæreseos contagione immunem conseruaris. Cùm itaque tantus sit* Tuorum *meritorum cumulus; nè indecorè, tùm erga* Celsitudinem Vestram, *cui iure naturali subdor; tùm erga patriam meam, ex qua & vitæ, & scientiarum primordia hausi, ingratitudinis conuinci queam; ecce præsentem Obeliscum veluti æternum gloriæ monumentum, nominis* Tui *splendori, erigendum duxi, in quo indelebili literarum sculptura virtutum* Tuarum *honor fulgeat, alijs ad exemplum, patriæ verò ad nominis nunquam interituri ornamentum. Vale* Celsissime Princeps, *Imperij decus.*

SYNTAGMA VIII.

Obeliscus Heliopolitanus, qui in hunc diem adhuc iuxta Matarèam, Vicum Cayro Aegypti vicinum, erectus conspicitur.

CAPVT I.

De origine Obelisci Heliopolitani.

Heliopolitanus Obeliscus à quo delineatus.

E hoc Obelisco primam mihi relationem obtulit Perillustris & Generosus Dominus Matthias Balbiski, variarum Nationum, morumque Gentium notitiâ comprimis clarus, quem & dum Ægyptum lustraret, in lacuna quadam iuxta Matarèam (qui locus est Christi Seruatoris nostri & Virginis Matris commoratione, in hunc vsque diem celebris) inuentum, propriâ manu delineauit. Eundum spectauit P. Marcus de Luca ex Ordine S. Francisci de obseruantia, qui dum hæc scribo, oretenus mihi retulit, eum in lacu quodam erectum hieroglyphicis spectabilem occurrere, ad quem tamen non nisi certis anni temporibus, desiccatis videlicet ex inundatione Nili aquis in dicta lacuna receptis, aditus sit. Fuit hic nobilis cuiusdam Architecti Socius sæpius in hoc Opere laudati; & est D. Titus Liuius Burattinus, Matheseos, antiquitatum, linguarumque Orientalium peritissimus, cui quicquid in hoc Opere noui ex Ægypto allatum est, pariter acceptum referet Lector, vti tùm in præcedentibus, tùm sequentibus passim dicetur: qui & hodierno die Serenissimi Regis Poloniæ Architectum agit. Hic à me rogatus, vt quæ in Ægypto circa hieroglyphica monumenta notatu digna obseruasset, communicaret; quod summâ sanè promptitudine & beneuolentiâ præstitit, dum non tantùm Obeliscorum reliquorum delineationes summâ industriâ & exactâ curâ factas misit, sed & multa alia suppeditauit, quibus hoc Opus summè locupletatum fuit. Inter cœtera verò monumenta duos Obeliscos delineatos mihi transmisit, vnum Heliopolitanum, alterum Alexandrinum; de illo priùs, de hoc postea ratiocinaturi sumus. Verùm vt Lector summam huius Viri diligentiam videat, hic eius verba, quæ ex Epistola ad me data extraxi, apponam. *Doi stadij lontano dalla Matarèa, luogo famoso per l'albero del Balsamo, pochi anni fà morto (mà più è la commune fama, che iui si fermasse la Beatissima Vergine Maria con nostro Signore, e Santo Gioseppe, quando fuggirono la persecutione d'Erode) si veggono li vestigij d'vna grandissima Città, nel foro della quale si ritroua in piedi questo Obelisco da me misurato e disegnato, essendo li gieroglifici li medesimi da tutte*

Matarèa Ægypti.

Titus Liuius Burattinus multa hieroglyphica monumenta ex Ægypto allata communicat Authori.

Epistola Titi Liuij Burattini de Obelisco Heliopolitano.

quattro

quattro le parti; cosa che non hà questo d'Allessandria. Questa antica Città li Arabi la chiamano عين شمس *Ain Schemps, che vuol dire, Occhio del Sole; e può essere che sij l'anticha Eliopoli, che si chiamaua Città del Sole, essendo ancor dalla parte di Leuante del Nilo, come anticamente si dice che sia stata Eliopoli.* Quæ pulchrè consonant Arabum relationibus. Sed audiamus Abulfedam Geographum Arabem, cujus verba rem totam explicant.

Heliopolis antiquæ situs seu locus.

وعين شمس في زماننا رسم وليس بها ديار ويقال انها كانت مدينة فرعون وبها اثار قديمة مرهلة من الصخور العظيمة وبها عمود مربع ويسمى مسلة فرعون طوله نحو ثلاثين ذراعا وهي عن القاهرة على نصف مرحلة وعندها ضيعة تسمى مطرية وهي عن القاهرة في جهة الشمال وشرقي على النيل

Abulfeda.

Hoc est, *Ain Schemps* siue Heliopolis, quam & Oculum, seu fontem Solis appellant, *temporibus nostris desolata est, neque sunt in ea habitationes vllæ, & dicitur, quòd fuerit ciuitas Pharaonis; sunt in ea insignia antiquitatis monumenta, constructa ex lapidibus & saxis maximis; inter cætera verò columna quadrata, quæ vocatur Acus Pharaonis* (id est Obeliscus) *longitudo eius* 30 *cubitorum, estque à Cayro ferè media mergala; est etiam ibidem villa dicta Matarèa, sita ad latus sinistrum Orientalis Nili.* Dicitur autem Solis oculus, ob Solis in ea Vrbe cultum; & quòd in templo Solis speculum eâ arte constructum esset, vt id radiantem Solis faciem toto die referret, adeoque totum delubrum lumine suo illustraret; de quo vide Mechanicam Ægyptiorum, & primum Tomum Oedipi fol. 29. & 30. vbi de Heliopolitano Nomo multa notatu digna reperies.

CAPVT II.

De erectione & mensura Obelisci.

QVisnam Erector huius Obelisci fuerit, difficile asserere est; cùm in tanta antiquitatis caligine, præter coniecturas nil nobis supersit. Quantum tamen assequi possum, diceren esse vnum ex ijs octo, quos Plinius Heliopoli Sothin & filium suum Ramessem erexisse memorat. Verba Plinij sunt: *Postea & alij Regum in Vrbe Solis, Sothis quatuor numero quadragenum octo cubitorum altitudine, Ramesses autem, quo regnante Ilium captum est, quadraginta cubitorum.* scilicet alios quatuor. Ex hoc testimonio Plinij luculenter patet, hunc præsentem Obeliscum verè vnum ex illis quatuor esse quadraginta octo cubitorum: si enim cubitos 48 in palmos resolueris, obtinebis summam palmorum 96; & totidem palmorum Titus Liuius Burrattinus huius Obelisci, excepto pyramidio, altitudinem reperit; posito Plinium per 48 cubitos altitudinem tantùm trunci Obelisci intellexisse. Et primò quidem totius molis altitudinem ponit pedum Romanorum Capitolinorum 63, & præterea 150 earum partium, in quas totus Obeliscus diuisus esse censetur. Ponit præterea basin Obelisci $6\frac{644}{970}$ pedum dictorum, qui in palmos resoluti eorum circiter

Obelisci Heliopolitani erectio, & mensura.

Plinius.

Mensuræ Obelisci Heliopolitani.

citer 10 dant. Suprema verò latitudo lateris, vbi pyramidium contingit, $4\frac{224}{970}$ pedes habet, qui conficiunt 7 ferè pedes. Pyramidium denique $5\frac{49}{970}$ pedum est, qui faciunt quasi nouem palmos; atque adeo totus Obeliscus altus est 105 palmos. Verùm hæc omnia exactiùs in symmetria Obelisci hîc appositi, & à memorato Burattino delineati, elucescent.

Obeliscus Heliopolitanus ruditer incisus & cur.

Obeliscus singulis in lateribus, vti Titus Liuius Burattinus obseruauit, eadem prorsùs symbola tenet; quæ satis rudi Mineruâ saxo incisa sunt, vnde nonnulli opinati sunt, hunc Obeliscum nullâ ratione à Sothi erigi potuisse, cùm omnes Sothiaci Obelisci symbolis admodum eleganter sint incisi, vti in Obelisco Pamphilio patet. Hisce respondeo; sicuti hodierno die sunt Sculptores boni, sunt & mali; ita & hunc Obeliscum defectu meliorum, non adeo peritæ manus hieroglyptam artificem nactum esse, ita ferente temporum conditione; non tamen inde sequi, ab eodem Rege non fuisse incisum. Potuit hoc etiam fieri hierogrammatistæ incultâ manu, quæ malè delineata symbola inconcinnam etiam in perito artifice incisionem effecit, dum ea prout prototypon ferebat, genuinè insculpsit: neque enim credendum est, semper eosdem Hierogrammatistas & hieroglyptas, operam suam in incisione symbolorum impendisse, sed varios, vti & hodie vsu venit, dum experimento docemur, in Cancellaria alicuius Principis, vti diuersi Scribæ sunt, ita etiam valde differenti manu, ac stylo scribendi munus in commissis sibi publicè scriptis expedire. Atque hæc est ratio, cur in omnibus Obeliscis diuersus quoque ac disparatus hieroglypseos stylus seruetur.

CAPVT III.

Argumentum huius Obelisci.

Obelisci Heliopolitani argumentum.

Dedicatur Intelligentiæ Solari.

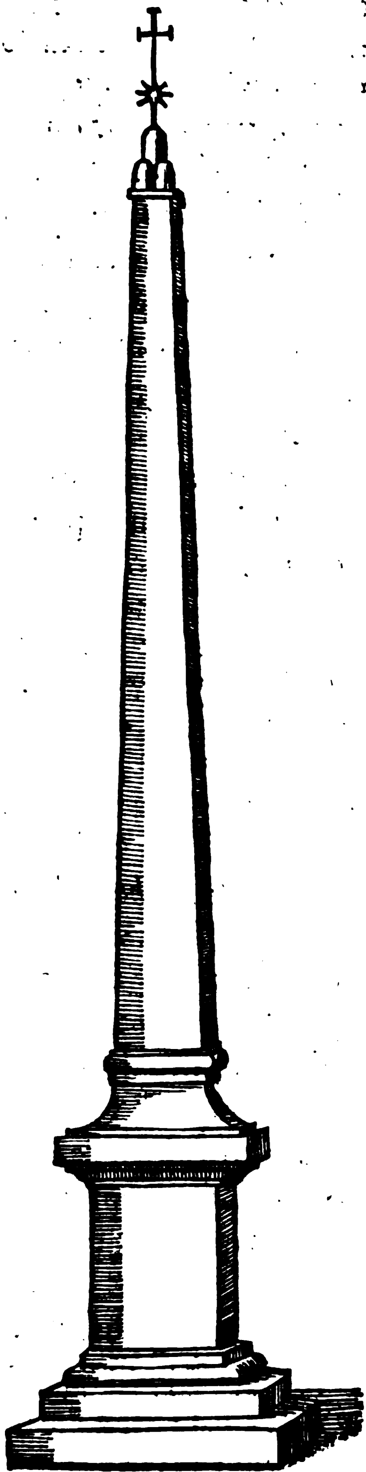
OBeliscus hic Solari Intelligentiæ, & affeclis eius Mercurio-Lunaribus dedicatus est. Et primò quidem ostendit, quomodo Intelligentia Solaris in tripartitum anni tempus influat, cœlumque vitali influxu impleat; & quomodo inde polymorphi curâ omnium rerum necessariarum vbertas emanet. Secundò quomodo per sacram tabulam propitiandus sit; & quomodo inde Mercurio-Lunaris vis sopita per memoratum influxum excitetur, & conseruetur. Tertiò quomodo per tabulam sacram Mendesiam, tres Mercuriales Potentiæ Agathodæmoni Intelligentiæ coniungantur ad vitalem influxum in superiora inferioraque continuandum. Quartò, quomodo denuo per sacram tabulam vis & potestas Anubidis templorum custodis, prouidentia vitalisque influxus concilietur. Quæ omnia vera esse, ex interpretatione patebit.

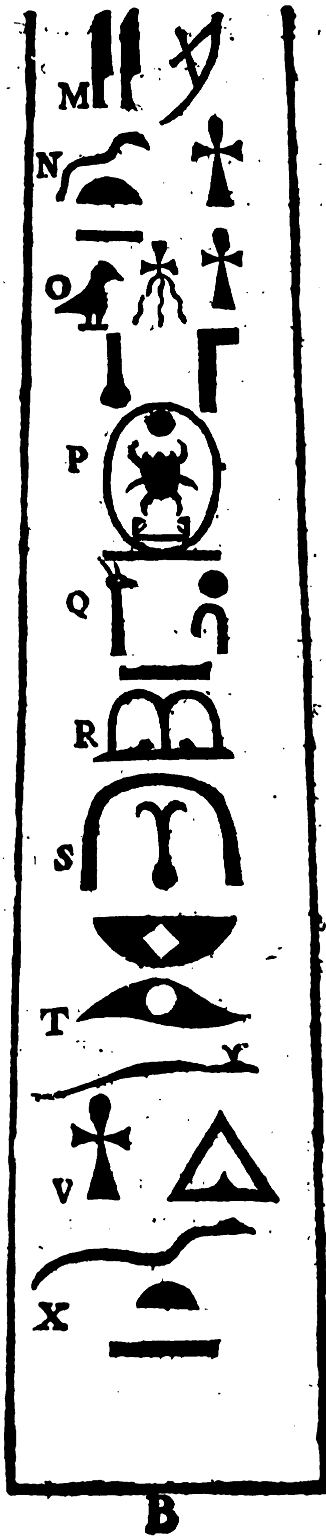
CA-

Obeliscus Heliopolitanus.

Pars I. superior. *Obelisci erectio.* *Pars II. inferior continuata priori.*

CA-

CAPVT IV.

Interpretatio Obelisci.

A Obelisci Heliopolitani interpretatio.

Solis, seu Intelligentiæ Solaris hieroglyphicum Accipiter. Horus l. 1. c. 6.

Vultur cœlum significat.

PRimo Obelisci loco, A, Accipiter occurrit; quem ferè vbique in singulis Obeliscis primo loco supra quadrangulum positum reperies. Vide Obeliscum Flaminium, Mahutæum, Mediceum, Monticœlium, cœterosque: & Solem vel eius intelligentiam semper notat. Nam vt rectè dicit Horus; Θεὸν σημαίνοντες Αἰγύπτιοι, ἱέρακα ζωγραφοῦσι· Θεὸν μὲν διὰ τὸ πολύγονον εἶναι τὸ ζῶον, καὶ πολυχρόνιον, ἔτι γε μὴν ἐπεὶ, καὶ δοκεῖ εἴδωλον ἡλίου ὑπάρχειν, παρὰ πάντα τὰ πετεινὰ πρὸς τὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας ὀξυωπῶν. *Deum significantes Accipitrem pingunt; Deum, tùm quòd fœcundum sit ac diuturnæ vitæ animal, tùm etiam quòd præ cæteris volueribus simulacbrum Solis esse videatur, vtpote peculiari quâdam atque occulta natura vi intensissimis in eius radios oculis prospiciens.* Sedet super quadrangulum B, in quo ramus triplex inuersus, Crux ansata, & Vultur spectantur, quo dominium & præsidium in inferiora denotantur. Et per ramum quidem inuersum denotatur tripartitum tempus anni, tribus Numinibus Osiri, Isi, & Mercurio dicatum; hæc enim anni Duces, influxum supremi Numinis, quem Crux ansata significat, in cœlorum primum, quod Vultur notat, deuehunt. Vulturem autem cœlum significare, quæ veluti mater & principium passiuum, omnem naturæ fœturam in se recipit, luculenter Horus ostendit l. 1. c. 11. Καὶ τὸ τῶν γυπῶν γένος θηλειῶν ἐστὶ, γένος μόνον διὰ ταύτην αἰτίαν, καὶ παντὶ θηλυκῷ ζωδίῳ οἱ Αἰγύπτιοι γῦπα ὡς βασίλειον ἐπιτιθέασι ἀφ' οὗ καὶ πᾶσαν θεὰν γράφουσι Αἰγύπτιοι, μητέρα οὖν θέλοντες σημαίνειν γῦπα ζωγραφοῦσι. μήτηρ γάρ ἐστι θηλυκοῦ ζώου, οὐρανίαν δὲ, οὐ γὰρ ἀρέσκει αὐτοῖς τὸν οὐρανὸν λέγειν καθὼς προεῖπον· ἐπεὶ τούτων ἡ γένεσις ἐκεῖθεν ἐστί. *Quia & Vulturum genus fœminam tantùm complectitur, ideo & cuiuis fœminei sexus animanti Ægyptij Vulturem, vt in eo sexu principem & primarium apponunt, ex quo & Deam omnem significant. Insuper & matrem indicare volentes, Vulturem pingunt; est enim mater fœmineæ naturæ, οὐρανίαν autem, hoc est, cœlum (neque enim placet ipsis, vt dixi, masculino genere οὐρανόν, sed fœminino dicere) quoniam horum omnium generatio inde est.* Vides igitur quomodo Intelligentia Solaris vim suam influxiuam cœlo, quæ per Vulturem indicatur, primò communicet, & in eo veluti in vtero quodam seminalium rerum rationes efformet, quas deinde tripartitum anni tempus, Osiris, Isis, & Mercurij præsidum, qui per triplicem ramum notantur, curâ excludat. Verùm vide quæ de triplici ramo inuerso, de Cruce ansata, & Vulture, ex omnigena authoritate, tùm in Obelisco Pamphilio, tùm in hoc vltimo Tomo amplissimè demonstrauimus.

C Dæmonis polymorphi hieroglyphicum.

Sequitur C Papilio dracontomorphus, cum thyrso papyraceo, quo Dæmonem polymorphum significare passim hoc Opere ostendimus; adiunctum habet thyrsum papyraceum, necessariarum rerum abundantiæ signum; quorum omnium rationes mysticas amplè descriptas vide in Obelisco Pamphilio fol. 500, & in Diatribe IV. huius Tomi passim. Quæcunque itaque Solaris Intelligentia in cœlo veluti vtero quodam

per

per tripartitum tempus influxibus suis disponit, illa Dæmon polymorphus, vera illa Arabum Chalcodea, dum singulis rebus, in hylæis Mundis existentibus, formas proprias attribuit, in lucem educit; quam & ideo sacrâ tabulâ D allicere se posse sperabant. Continet autem sacra tabula Scarabæum, & duas statuas sibi infrapositas; Scarabæus Solis simulachrum exhibet, de cuius mysticis significationibus ex omnibus penè veterum Authorum monumentis, integro tractatu, vti & innumeris huius Tomi locis actum est; eratque Scarabæus amuletum ad Solare Numen trahendum potentissimum; & passim in collo, pectore, brachijs portabatur. Sed & de hoc inferiùs ampliùs disseremus. Simulachra bina tametsi rudi sculpturâ exhibita, qualia tamen fuerint, ex Obelisco Lateranensi, Mahutæo, alijsq; minoribus, vti distinctiùs repræsentata, collegimus. Vnum Leoninam faciem, Accipitrinam alterum exhibet, quæ & Solares Genios indicant. Supponuntur Scarabæo, vt ab ipso vim acquirant, tanquam à superiori inferiores & substituti. Sequuntur modò è regione E duæ figuræ, quarum prima Aspidem squamoso & turgido pectore conspicuum, altera Ibin contracto collo refert; quæ binæ figuræ sæpe sæpius & exactiùs sculptæ cernuntur in Lateranensis & Flaminij Obelisci vertice, vbi etiam significationem vberiùs expositam vide; indicant enim Ophionium & Ibimorphum, id est Luni-Solare Numen; ac per Aspidem quidem Solaris, per Ibin Lunaris influxus efficacia significatur, sine quorum commistione Mundus conseruari non potest: etenim cùm generatio rerum in humido & calido consistat; nec humidum sine calido, nec hoc sine illo effectum in natura rerum intentum obtinere potest, sed ideo sociantur, vt nimia per calorem Solis siccitas, humido-Lunari; nimia verò humiditas calido Solari quadantenus temperetur, & sic generationes rerum suum obtineant finem.

D

Amuletum ad alliciendũ Dæmonem Polymorphũ.

Geniorum Solarium simulachra.

E

Ophionium & Ibimorphum Numen.

Hæc itaque Numina influxu supremi Numinis participato, seminalibus rationibus quadripartitum anni tempus in cœlesti concauo veluti in vtero quodam, disponunt, atque Chenosiri inferioris Mundi dispertiendas tradunt; quæ per symbola F G H aptè indicantur, & sunt ramus inuersus, Crux ansata, & Vultur, & Anser; quorum tria prima symbola eadem sunt cum ijs, quæ suprà in quadrangulo, B, continentur. Sequitur modò sacra tabula Mendesia I, in qua sceptrum incuruum, cum sceptro ægomorpho, id est, Hircino capite insignito, item oui, silicis sacri, & hydroschematis figuræ continentur. Per duo sceptra, dominium indicatur Mendes (sic enim Ægyptij Hircum sacrum & fœcunditatis Numen, teste Herodoto, Strabone, Eusebio appellant) per ouum occulta in Mundo rerum παναρχία; per sacrum silicem, ignis; per hydroschema, aqua denotantur; & idem quod priùs, calido-humidi coniunctionem indicant, sine qua Mendesia vis per sceptrum hircinum indicata, conseruari non potest; atque hoc pariter amuletum ad dicta Numina trahenda efficacissimum putabant. Erat autem sacer silex, instrumentum, quo ignem in adytis eliciebant, de quo alibi, erantq; bina in formam pistillorum efformata, quorum prius constabat ex chalybe, alterum ex ferro, quibus

F
G
H
I

Mendesia tabula sacra eiusq; hieroglyphica.

Herodotus. Strabo. Eusebius.

Silex sacer quid.

Pausanias.

inuicem illisis, esca ignem concipiebat; quorum mentionem Pausanias facit in Æolicis, vbi & χρυσόλιθον appellat: Ἐκ τοῦ χρυσολίθου καὶ σιδήρου τοῦ πυρὸς ῥιπισμα. *Ex Chrysolitho & chalybe ignis suscitabulum*. Ægyptij enim omnia ea instrumenta, quorum in sacris vsus erat, vtpote arcanâ quâdam similitudine ad Numinum rationem, quæ sollicitabant, constructa, inter sacræ sculpturæ symbola numerabant, vt alibi dictum est.

Tres Ibides pedum diuaricatione exprimentes tria delta.

K Sequuntur è regione K tres Ibides, pedum intricato processu tria Δ Δ Δ exprimentes. (Hæ Ibides in Obelisco Lateranensi, & Barberino, quæ hîc in vnum corpus coniunctæ videntur, ibi discretæ conspiciuntur, vt proinde aliud hîc mysticum non lateat, nisi Sculptoris aut Hierogrammatistæ arbitrium.) Quibus triplex Mercurialium Geniorum influxus exprimitur (his enim cura in humidam naturam, vti vas Niloticum infrà positum indicat, commissa erat) quem in omnia Mundi membra, per
L figuram L indicata, distribuebant. Per temonem vasi Nilotico appositum notabant, aquam vehiculum esse omnium occultarum virium humido inexistentium. Nota Lector, tres Mercuriales Genios dici, quòd à Genio Solari & Lunari æqualem virtutem & potestatem participent; Mercurius enim omnium se Geniorum officijs miscet; vnde tres hi Mercuriales Genij ijdem sunt cum ijs, quos paulò antè adduximus, solis effectibus differentes.

Mercuriales Genij.

M Porrò è regione M sequuntur duæ pennæ, cum hieralpha, quibus, vti iam sæpe diximus, Agathodæmones Intelligentiæ indicantur, quales
N sunt tres memorati Mercuriales Genij; hi enim, vti N symbola ostendunt, influxus vitales cœlo primùm instillant, quibus deinde tripartitum anni tempus, influxu hoc imprægnatum, effectus desideratos præstat; quæ per
O symbola O, Vulturem, ramum inuersum, & Crucem iam tertiò repetita indicantur; vnde & sacra tabula P illis propitiandis congrua, eadem est
P cum ea, quam suprà in D exposuimus. Hâc enim fœcundum Mendesij
Q Numinis dominium Q suprà expositum in I, vires acquirit, ad Mundum magnâ rerum varietate complendum, quarum in Mundana domo vigiles & conseruatores sunt Anubici Genij, qui scitè exhibentur per figuram
R R, quæ domum exprimit, in cuius portis duo Canes accumbunt; quæ quidem figura expressissima cernitur in Obelisco Flaminio in latere Meridionali è regione B; vbi & mysticam eius significationem expositam vide.

Mendes ab Ammone in quo differat.

Sequitur deinde S domus Ammonis, cum sceptro in medio cornibus
S Arietinis conspicuo, quo notatur, mediante sacra tabula præcedente, attractus Ammoniæ virtutis, id est, fœcunditatis spermaticæ; differunt autem Mendes ab Ammone in hoc solo, quòd quam vim spermaticam contulit Ammon, illam Mendes in vberrimam luxuriantis naturæ sobolem producat, habentque se per modum dispositoris & executoris, tametsi reuera ijdem ab Ægyptijs fœcunditatis Numen habeantur. Horum itaque prouidentia vitalis influxus in vniuersum Mundum deriuatur, vti oculus
T & Serpens T, ansata Crux cum pyramide, Serpens cum segmento, & sceptro, iam sæpe expositis symbolis, docent.

Vi-

Vides itaque in hoc Obelisco catenam quandam exhiberi Lunæ-Solarium Geniorum vna cum Mercurialibus, quorum officium est, influxu suo, à suprema Intelligentia Solari participato, per quandam concatenatam actionem, Vniuersum administrare; omnia conseruare; vnde non sine causa tanta Sacerdotum in ipsis propitiandis cura & industria. Atque hæc de Heliopolitano Obelisco dicta sufficiant. Catena Geniorum Lunæ-Solarium & Mercurialium.

FINIS SYNTAGMATIS OCTAVI.

SYNTAGMA IX.
OBELISCVS ALEXANDRINVS.

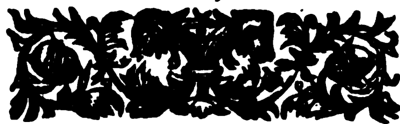
ILLVSTRISSIMO ATQVE REVERENDISSIMO
DOMINO, DOMINO

IOSEPHO MARIAE SVARESIO.

Vasionensi, in Gallia Narbonensi, Episcopo.

NGRATITVDINIS procul dubio, Illustrissime atque Reuerendissime Præsul, *notam incurrerem, si ex hac literaria messe, quam* Te *potissimum fauente & fouente excultam collegi, aliquem* Tibi *fasciculum non offerrem. Neque enim adeo me profunda cepit obliuio, vt* Tui *in me affectus sinceritatem non meminerim, quàm videlicet ardenter olim egeris, vt Romam ego huius colligendæ messis gratia venirem. Impetrasti quod volebas, & simul satisfecisti Nicolai Peirescij votis, Viri illius totius sapientiæ sacrarij, qui per* Te *id ab Eminentissimo Francisco Cardinale Barberino ardenter poscebat; atque adeo meam simul excitasti industriam, mihique legem imposuisti, quâ me in hunc laborum labyrinthum conijcerem vel inuitus. Herculeum opus videbatur, nullisq́ planè viribus absoluendum; adeoque non poteram non meæ metuere imbecillitati: sed prestò fuit laboranti diuinæ auræ susurrus. Immensum, intentatumq́ Oceanum sulcauimus, metam attigimus; atq́ idcirco, si quid in hoc Opere laudis est,* Tibi *non parum debeo. Aliò, & alias in curas, tametsi literarias, destinabar:* Tu, *suadente Peirescio effecisti, vt vnicè & impigrè in hanc incumberem. Palladem laudauit Antiquitas, quòd Argonautarum audaciam adiuuerit:* Tu Illustrissime Præsul, *non in hoc Opere mihi sis laudandus, qui & nauim, & artem instruxisti? Sit itaque hoc perenne meæ erga* Te *gratæ voluntatis monimentum; modicum quidem, sed ex animo promptum. Vale.*

SYN-

SYNTAGMA IX.

Obeliscus Alexandrinus, eiusque interpretatio.

CAPVT I.

De origine, & primo Erectore huius Obelisci.

DVO adhuc Obelisci spectantur in Alexandrina Vrbe, alter erectus, alter semisepultus; de quibus ita Geographia Arabica: Obelisci Alexandrini duo supersunt.

وبالاسكندرية المسلتان فرعون وهما حجران على طولهما
مربعان وعلاهما اضيق من اسفلهما وطول الواحدة منها خمس قيم
وعرض قواعدها في كل واحد من وجوهها عشرة اشبار محيط الكل
اربعون شبرا وحكي صاحب كتاب العجايب انهما منحوتتان من جبل تريم في
غربي بلاد مصر وعليها مكتوب انا يعمر بن شداد بنيت هذه المدينة

Sunt in Alexandrina Vrbe duo Obelisci, lapides videlicet quadrati, quorum partes altiores, strictiores sunt inferioribus, & longitudo eorum 5 perticarum (quæ Arabibus قيم dicuntur,) *basis verò in omni latere seu facie 10 palmorum est, & circuitus 40 palm., & dicit Sahab in horto mirabilium, quòd Iaamar filius Schadad ædificauit hanc ciuitatem.* Est autem قيم *Kim* arundo constans 20 palmis, qui in 5 Kim ducti faciunt præcisè 100 palm. altitudinem, quâ vterq; constat; & aptè sanè huic dimensioni latitudo basis 10 palm. in vtroq; congruit Obelisco, siquidem basis latitudo ad altitudinem in decupla proportione constituatur. Atq; ex his 2 Obeliscis vnus est, quem propriâ manu summâ diligentiâ dimensum delineatumq; non ita pridem ad me Romam transmisit, quem suprà laudaui, Titus Liuius Burattinus; de quo hisce verbis scribit: *Questi gieroglifici li copiai dal lato Occidentale dell'Obelisco d'Alessandria, che rimane in piedi, e li altri tre lati, per esser guasti dall'aria, non fù possibile, che li potessi disegnare, li quali sono tutti differenti, e perciò non credo che frà tutti li Obelisci, che hoggidì si ritrouano, vi fusse altro più adorno di questo.* Obeliscus Alexandrinus à Tito Liuio Burattino ad Authorem missus.

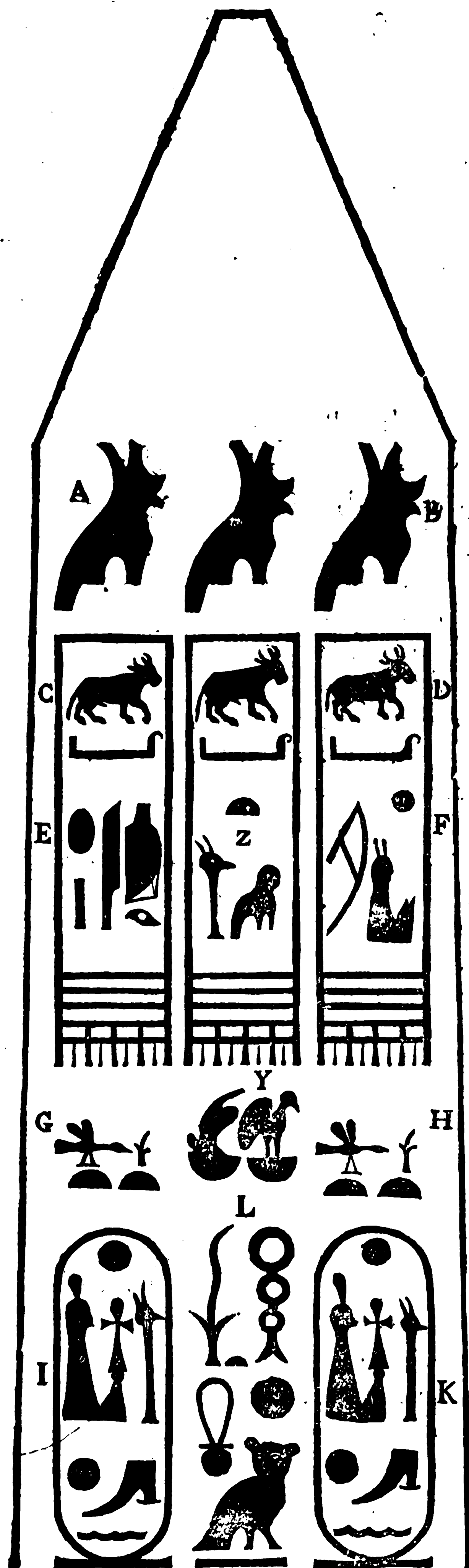
CAPVT II.

De mensura & symmetria huius Obelisci Alexandrini.

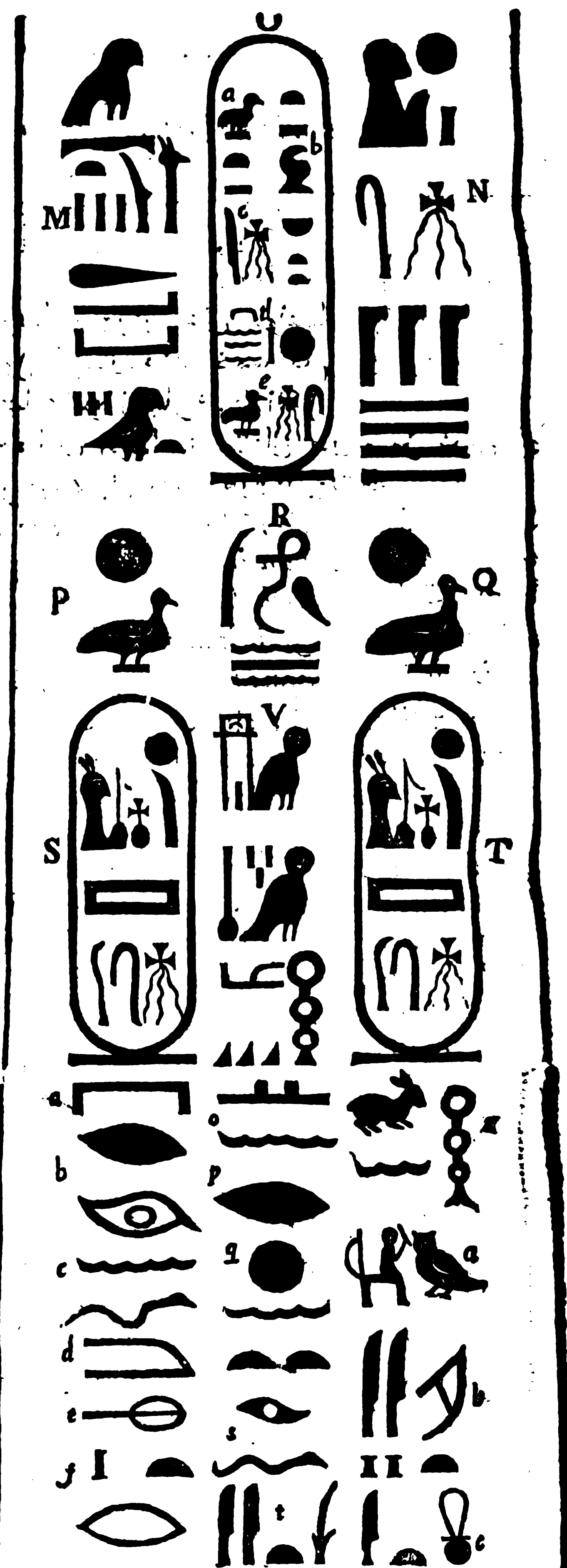
TOtius Obelisci altitudo à dicto Tito Liuio fuit inuenta 62 pedum Capitolinorum, cum $\frac{691}{970}$, in quales pes Capitol. diuisus assumebatur. Pyramidium est quinque pedum Romanorum cum $\frac{674}{970}$, Obeliscus à basi vsque ad pyramidion 57 $\frac{17}{970}$ pedum, basis 7 $\frac{746}{970}$ pedum, vti in figura apparet. Obelisci Alexandrini mensuræ.

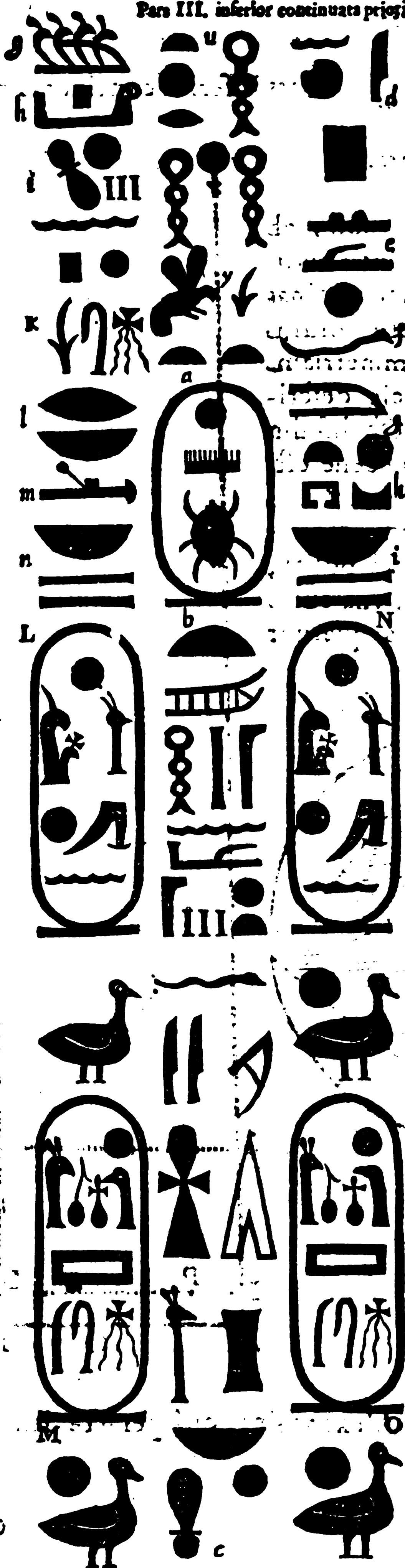
Epi-

Pars I. *Obeliscus Alexandrinus.*

Pars II. continuata priori.

Epilogismus totius Obelisci Alexandrini ex literis Titi Liuij Burattini.

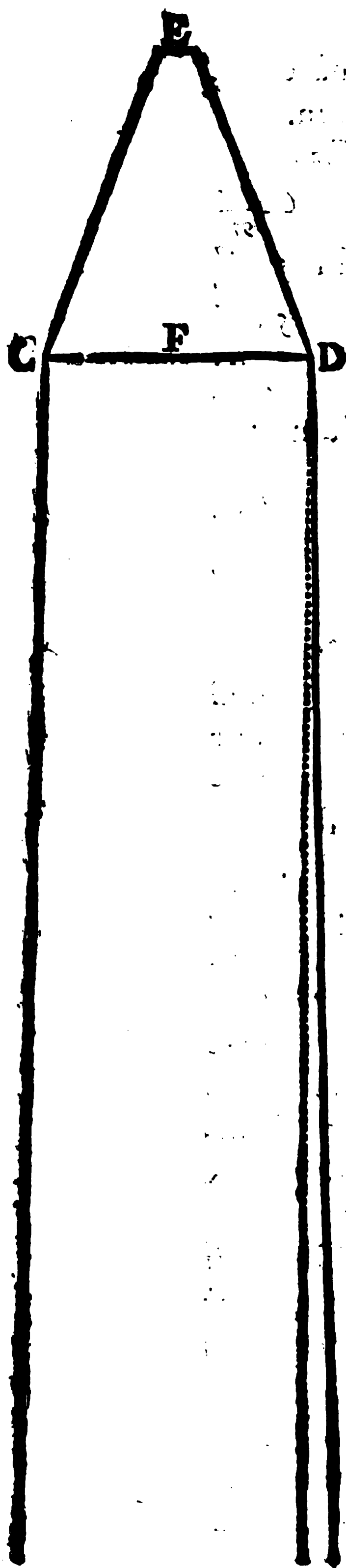
Altitudo E O vnà cum pyramidio pedum Romanorum Capitolinorum	$62\frac{91}{970}$
Altitudo F O pedũ	$57\frac{17}{970}$
D L pedum	$55\frac{957}{970}$
H M pedum	$4\frac{263}{970}$
Latitudo G H pedum	$7\frac{556}{970}$
I K pedum	$7\frac{746}{970}$
M K pedum	$0\frac{95}{970}$

Ad quantitatem singularum partium sustuli G H, ab I K, & remanent partes 190, cuius medietas sunt 95, quæ est quantitas lateris M K, paruuli trianguli M H K, cuius proportionis ope inueni latus L K maioris trianguli L D K, cùm sicuti K M ad M H, ita L K ad L D. Hoc itaque spacium L K duplicatum, & ab I K subtractum, remanere facit L P, æquale à C D basi pyramidij. Atque hæc est symmetria totius Obelisci à Tito Burattino obseruata, nec sine ingenij Geometrici commendatione calculata; & nè quicquam consideratione dignum omisisse videretur, addidit situm Obelisci, qui quidem non præcisè quatuor Mundi plagas respicere compertus est, sed aliquantulum declinat, prout sequens figura ostendit.

No-

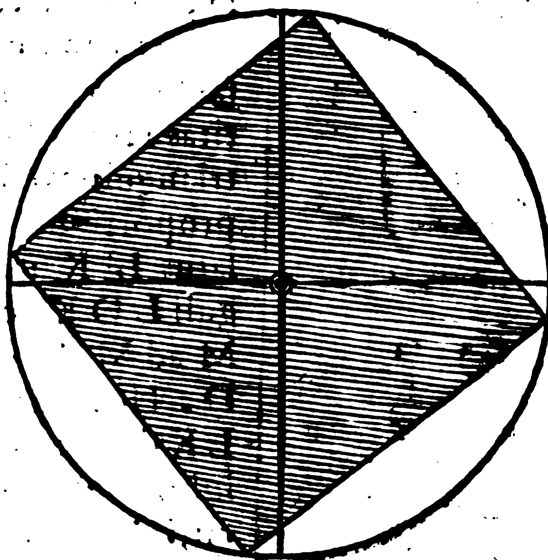
Obelisci symmetria.

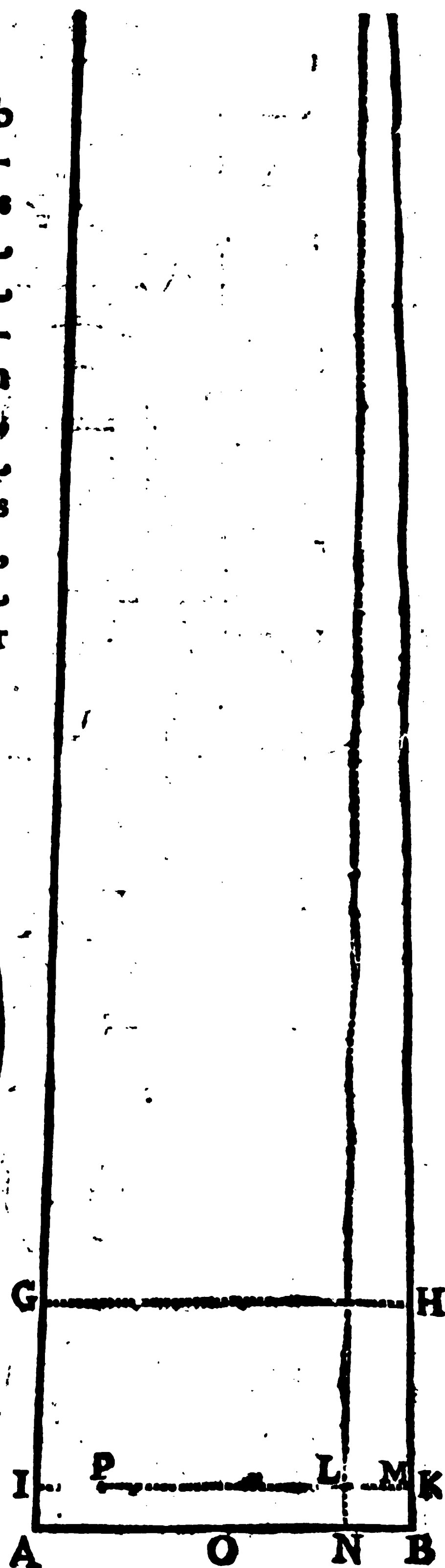
Pars superior. Pars inferior continuata priori.

Nota ad Lectorem.

Cùm Obelisci altitudo, ob chartæ angustiam, hoc loco exhiberi non potuerit, eum in binas partes diuisum exhibere visum fuit. Dum itaque symmetriam eius in præcedenti facie descriptam legis, totum tibi Obeliscum erectum vt imagineris necesse est, vt hoc pacto demonstrationem verbis Burattini relatam, meliùs intelligas. Figura infrà posita, ostendit basin Obelisci, vnà cum inclinatione eiusdem à quatuor Mundi partibus.

Atque hæc est symmetria Obelisci Alexandrini, quâ peractâ iam explicationem eiusdem ordiamur.

CA-

CAPVT III.

Interpretatio Obelisci Alexandrini.

Obelisci Alexandrini interpretatio.

HIc Obeliscus eandem imperitam manum siue Hierogrammatistæ, siue Hieroglyptæ nactus est, quam Heliopolitanus in præcedente Syntagmate expositus: sunt enim symbola ita imperitè insculpta, vt non nisi ex alijs Obeliscis cognosci potuerint; cuius vnum tantùm latus delineauit Titus Liuius Burattinus; & habet tres columnas, sicuti Obelisci Lateranensis & Flaminius; cœteris lateribus vetustate temporum, aërisque iniuria corruptis, vti ex literis eiusdem paulò antè adductis patuit. Verisimile tamen est, reliqua tria latera eadem ferè symbola continere; ita quidem, vt si restituere meâ voluntate ea voluissem, id difficile non fuisset: indubitatum enim est, reliqua latera, primam epigraphen, vti & reliquarum sacrarum tabularum schemata, eadem habuisse; quod vti dixi, difficile non fuisset, si non apud posteros malæ fidei notam inde contrahere me posse timuissem. Vt itaque maiori ingenuitate procederem, solùm huius mihi transmissi lateris delineationem interpretandam assumpsi. Cuius quidem argumentum prorsùs idem est, ac illud Obelisci Flaminij, de quo suprà videat Lector; & continet duodecim Solarium Geniorum effectus & operationes in Mundana œconomia, ex eorundem præsidio & influxu resultantes; quibusque singuli eorum cœremonijs & ritibus propitiandi sint; singuli enim suas in circuitu quaternorum laterum plagas Mundi respiciunt, quas & à malorum incursu defendunt conseruantque. Sed ad Rhombum.

Obelisci Alexandrini vnū solum latus exhibet hieroglyphica integra.

Argumentū Obelisci Alexandrini idē cum argumento Obelisci Flaminij.

Epigraphe Obelisci Alexandrini.

Continentur itaque in hoc Occidentali Obelisci latere, primo loco tres Accipitres tutulati A B, rudi scalpro effigati, qui occiduæ plagæ præsides Genios Solares indicant, vti in Obelisco Flaminio exposuimus. Sedent supra tria quadrangula, in quibus primo loco tres Boues sunt, cum totidem expansis brachijs, quæ literis C D indicantur. Et per Boues quidem inferiora hylæa Solaria Numina indicantur, in quibus Osiris hylæus habitat, qui influxu à superioribus participato totam inferiorem hylæi Mundi œconomiam beneficâ manu animat & conseruat. A B C D E

Figura E simulachrum notat Hemphtæum; Z Mendesiam malorum fœcunditati contrariorum propulsatricem; F Agathodæmonem calidi suppeditatricem potestatem denotant. Qui tres Genij, tribus hylæis Numinibus Solaribus substituti sunt, vti in Obelisco Flaminio dictum est, vbi & authoritates singulorum reperies: ita vt per tres superiores Accipitres, 3 Genij Solares in Sidereo Mundo; per 3 Boues, in hylæo Mundo; per tria reliqua simulachra eorum asseclæ intelligantur; quibus quidem si reliquorum laterum figuræ adiungantur, meritò ex his duodecim Geniorum catenis, vniuersi Mundi machina, iuxta entium correspondentium connexionem administratur & fulcitur. F

Columnæ tres lateris Occidentalis Obelisci Alexandrini.

Sequuntur iam tres columnæ, cum suis tabulis sacris seu anathema-

 tis,

tis, quæ omnia in nullo prorsus differunt ab ijs, quæ in Obeliscis minoribus, Mahutæo, Mediceo, & Monticœlio, & in maiori Obelisco Flaminio
G passim occurrunt; in primo siquidem & tertio latere Papylio draconto-
H morphus cum thyrso papyraceo occurrit, cum sacris tabulis seu anathe-
I matis Momphto-Mendeijs I & K, quorum fusissimam explicationem de-
L dimus fol 220. In media verò columna primo loco Y Aspis Ophionei
K Dæmonis symbolum, & Ibis occurrunt, vnà cum reliquis symbolis inter L & O inclusis, quæ eadem in Meridionali Obelisci Lateranensis latere è regione Y posita reperies; quorum omnium interpretationem cum citato loco dederimus, eò Lectorem remittimus. Has autem figuras easdem esse cum ijs, quæ in citatis Obeliscis reperiuntur, vt ostendam, nihil adeò aliud requiritur, nisi vt in fine huius Obelisci positas figuras distinctiùs expressas consulas, ex quarum comparatione ad inuicem facta, veritas luculenter apparebit.

M Sequuntur modò schematismi M O N, quorum prior M, & tertius
N N, eadem symbolorum serie exhibiti reperiuntur in latere Orientali Obelisci Flaminij, è regione Y, quorum & expositionem ibidem addu-
O ximus; medius autem schematismus sacræ tabulæ O inclusus, symbola quidem aliter disposita, sed minimè incognita, & vbique passim in Obeliscis obuia exhibet, & indicant symbola Geniorum humidi & calidi Præsidum, attractiua; his siquidem totius tripartiti anni status, a, calidi & ignei Præses, per Ibin, b, humidi & aquei Præses in inferioribus indicatur; per, c, triplicem ramum, tripartitum anni tempus, per pennam appositam, motu animandum; per, d, aquea substantia Mundi fulcimentum, quâ Chenosiris, e, tripartitum anni tempus admininistrat, indicantur.

Geniorum humidi & calidi symbola.

Sequuntur tertiò Schematismi P Q R S V T, quorum prior & ter-
P tius sunt sacræ tabulæ anathemata Osiri & Isi consecrata, & eadem
Q prorsùs sunt, quæ in citatis Obeliscis Flaminio, & minoribus Mahutæo &
R Mediceo passim occurrunt, vti vnum cum altero comparanti patebit, &
S ex adiuncto in fine schemate liquet; quorum & interpretationem citatis
T locis exhibitã videat Lector. Medius schematismus R V T habetur pariter
V in Obelisco Lateranensi partim in lateris Borealis prima columna è regione M & N, partim in lateris Meridionalis media columna è regione F; & indicant Typhoniæ malignitatis ab humido sacrorum canalium, à portis sacrarum fauissarum, à terminis agrorum propulsationem, per catenam trium Geniorum tribus principijs generationis præsidentium, efficiendam. Sed hæc fusiùs citato loco vide pertractata.

Sequuntur modò in prima columna symbola *b c d e f g*; quæ denotant effectus ex cultu Deorum per sacra anathemata peracto, quorum sensus est: Per has sacras tabulas cœlestis prouidentia vitalem liquorem in fauissam influit, amore supera & infera replet, fauissa sacra 4 Numinum Solarium custodia (quæ aptè sanè per 4 sceptra Accipitrinis capitibus insignita, & fauissæ *g* imposita indicantur) seruatur, quorum benefica,

Hieroglyphica lectio symbolorum Obelisci Alexandrini columnæ primæ.

fica, *b*, vi per *i* tres Mundi terminos diffusa, *k* necessariarum rerum omnium abundantia per tripartitum anni tempus in *l* cœlestibus & terrestribus *n* duplici dominationis *m* vehiculo confertur.

Mediæ columnæ symbola sunt signata *o p q r s t u x y*, quorum sensus est: Aquæ cœlestis prouidentia per occultum vitalis humoris motum catenas pandit Pantamorpho, ope sacræ tabulæ *a b* sequentis, in qua Scarabæus siue Osiris dodecapyrgi præses, ouali includitur. Reliqua symbola inter *b* & *c* inclusa, cùm eadem sint quæ in Obeliscis minoribus & Lateranensi frequentissimè occurrunt, non attinet exponere, cùm iam sæpius exposita sint.

Hieroplyphica lectio symbolorum columnæ mediæ Obelisci Alexandrini.

In tertia columna symbola comprehenduntur literis *z a b c d e f g h i*; quorum sensus est: Custos catenæ Isis, quæ aptè per, *a*, throno insidentem figuram notatur, Noctuam Typhoniam profligat, Agathodæmon Intelligentia allicitur, ope primò Osiridis, inde sacri vasis gestatione, Mundus vterque eius benefica vi fulcitur, vita Mundo, fauissæ, & sacris cisternis infertur per sequentes sacrarum tabularum schematismos LM & NO; quæ vt in nullo ab ijs, quæ in citatis Obeliscis continentur, differunt, ita eandem quoque significationem habent, quam citatis locis vides. Atque hæc est perioche interpretationis huius præsentis Obelisci Alexandrini, quem quidem eadem prorsùs in se mysteria continere, quæ Obeliscus Flaminius, paulò antè ex identitate symbolorum demonstratum fuit.

Hieroglyphica lectio symbolorum tertiæ columnæ Obelisci Alexandrini.

Scribit verò delineator huius, spacia latelaria TS & TV, referta fuisse minutissimis hieroglyphicis, quæ vti ob summam (nam temporum edacitate rasæ erant) corruptionem, assequi non licuit, ita quoq; de ijs iudicium nostrum interponere minimè visum est.

Consectarium I.

HInc patet, hunc Obeliscum ferè esse compositum ex figuris Obeliscorum superiùs recensitorum, vt proindè identitas figurarum, identitatem significationis planè commonstret.

Consectarium II.

HInc patet, ex Obeliscis veluti prototypis omnia schemata, quæ peculiaribus simulachris insculpta cernuntur, desumpta esse, solo situ subinde diuersa, qui tamen nullam in significando diuersitatem inducit, vti in principio huius Operis de symbolicæ literaturæ proprietate docuimus.

Nota denique, in abaco Obelisci, Arabicis literis hæc verba spectari مسلة فرعون, quæ idem notant quod, *Acus Pharaonis*; ita enim Arabes

Obeliſcos vocant, quæ tranſſcriptor eo ibi ſine poſuit, tanquam genuinum Obeliſci apud Arabes nomen; quæ ideo appono, nè illa à Veteribus ſaxo inciſa putares.

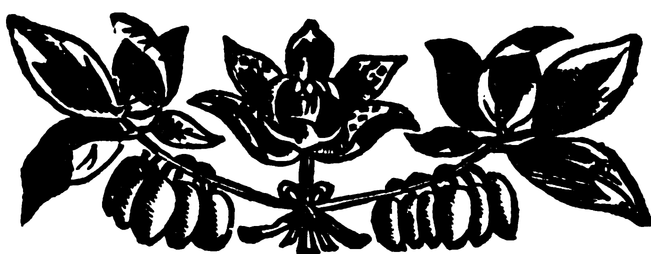
Viſum fuit hîc apponere ſchemata diſtinctiùs expreſſa ex Obeliſcis minoribus extracta, quæ in præcedenti folio inſeri debebant.

Tabula Mophto-Mendeſia.
Hoc ouatum ſchema reſpondet præciſè in Obeliſco Alexandrino ouatis figuris I & K, vti & L & N.

Tabula Oſiriaca.
Hoc ouatum ſchema reſpondet præciſè in Obeliſco dicto ouatis figuris S & T, vti & M & O.

FINIS SYNTAGMATIS NONI.

SYN-

SYNTAGMA X.
OBELISCVS FLORENTINVS.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

IOANNI CAROLO

S. R. E. Cardinali Mediceo.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

BELISCVM hunc Florentinum vocò, quia Florentiæ in celeberrimæ Vrbis Museo primò detectus; vnde nulli meliori iure quàm Tibi, *bonarum literarum consultissimo, eum inscribendum duxi. Etenim sicut olim* Ἀθηναῖα Ἀθηναίοις, *sic Florentina non nisi Florentinis debentur, vt vbi nullo non tempore reconditarum literarum viridaria culta sunt, ibidem detecta Ægyptiacæ Sapientiæ adyta Mundo inclarescerent. Nec mirum, cùm celeberrimò Florentino Athenæo præsit Trismegistus verè rediuiuus, Summus Hetruriæ Dux, religione, sapientiâ, & Regiâ affinitate ter maximus, cuius incitamento non tantùm magna præstare possunt Inclytæ Vrbis* Vestræ *Sophi, sed ea factis Mundo sufficienter comprobare. Accipe itaque huius præsentis Obelisci, honori* Tuo *constituti, nouam erectionem; & si quid iudicio* Tuo *limatissimo minùs responderit, id pro innata* Tibi *prudentia* Te *excusaturum potiùs, quàm in malam partem accepturum prorsus confido, memorem illius: In rebus arduis tantùm voluisse, sat esse. Vale.*

SYN-

SYNTAGMA X.

Obeliſcus Florentinus, eiuſque interpretatio.

CAPVT I.

De Obeliſci huius origine, inſcriptionis ratione, & argumento.

Obeliſcus Florentinus à Nardio tranſmiſſus.

OBILISSIMVS Ioannes Nardius, Magni Ducis Hetruriæ Medicus, primò hunc mihi Obeliſcum præſentem, vnà cum innumeris alijs fragmentis hieroglyphicis, quorum in ſequentibus paſſim mentio fiet, prò ſua in Reipub. Litter. boni promotione, tranſmiſit. Verùm vt omnia authenticis teſtimonijs ſuis conſtent, hîc epiſtolam eius ſubſcribam, ex qua detecti Obeliſci occaſio luculenter patebit.

Adm. Reu. P. Athanaſio Kirchero
Ioannes Nardius B. A.

Nardij epiſtola ad Authorem.

Remoror volens egregios tuos conatus nupero obſequio, Vir eruditiſſime, labentiſque ſeculi decus. Nam qui te diu, multùmque inſudantem verſandis Ægyptijs cautibus conſpicor, leuidenſi munuſculo allicio in præſens, quin auoco, improbumque laborem delinio, impotens manus admouere auxiliares tanto operi, quod eſſet in votis. Dant otia vires, præcinente Vate, forſanque noſtris ex quiſquilijs margaritas colliges tu, oculatiſſime indagator, qui lynceis terebras ocellis immania ſaxa. Nihil ego te moror poſt hac. Icones do Ægyptiacæ ſupellectilis, æneis tabulis ſeptem notatas, olimque impreſſas ad calcem noſtri Lucretij. His accedunt ſuperpondij loco tricubitale Obeliſci exemplar, tæniarum trium imago, ſtolæ fragmentum, calcatis inſuper è gemmis expreſſæ figuræ, neque paucæ, neque incurioſæ. Viæ tædium leuabit ridicula Ammonis dodrantalis facies, impiger gladiator, teſſeraque hieroglyphicis characteribus exarata. Poſtrema hæc cimelia apud nos ſunt vnà cum cœlatis, quod tunc indicauimus, quum legitimis Dominis reliqua aſſignaremus. Gemmas vltrò commodauit Illuſtriſſ. Carolus Strozza, totius antiquitatis Promus condus, iure meritoque viuentis hiſtoriæ encomio ſilente inuidia honeſtatus; & quæ viri ſingularis eſt in omnes humanitas, conſpirauit alacriter tua in commoda, Kirchere, nactiſque opportunè Clariſſimum Senatorem Philippum Vecchiettum, celeberrimi Muſei hæredem meritiſſimum, expoſito vix negotio ſummâ comitate cuncta nobis communicauit. Obuius primùm fuit marmoreus ex Praſalte Obeliſcus, literis haud tibi ignorabilibus exſculptus, quas fideliter tranſcripſit Ioannes Baptiſta Balatrus, Sereniſſimi Magni Ducis Architectus inſignis. Parem & nauauit operam ſedulus artifex in Zonis imitan-

tandis, quæ linteæ sunt, atramentoque signatæ, integræ duæ sacris; tertia quæ mutila, popularibus (ni fallor) literulis notata, non absque hieroglyphicis tamen superstes in margine stolæ fragmentum viuidis adhuc renidet coloribus. Hanc extendere, vt nosti, consueuère salitores à mucronata cartilagine ad tarsum pedis vsque curati defuncti; quod & videre est nostris in tabulis. Si quid interea noui aut curiosi occurrerit, Oedipo tuo obstetricabor. Vale mi Kirchere, meque redama. Florentiæ, Idibus Februarijs, A. S. 1651.

Quomodo verò hîc expositus Obeliscus Florentiam ex Ægypto peruenerit, latet; verisimile est, posteris temporibus vnà cum Mumiacis cadaueribus, cæterisque monimentis Ægyptiacis, quorum non exiguam copiam ex Ægypto in Musei Florentini toto Orbe celeberrimi ornamentum Magni illi literatorum hominum Duces nullo non tempore compararunt, translatum fuisse.

Obeliscus Florentinus quomodo aduectus.

Obeliscus tametsi paruus mole sit, tanta tamen rerum copia instructus est, vt maioribus haud quaquam cedere videatur. Quemadmodum verò notæ insolito characterum genere (qui tamen verè hieroglyphici sunt) quos à currente manu, currentes vocant, exaratæ sunt, ita adeo hoc insolens & intricatum negotium meum exercuit ingenium, vt in nullo alio Obelisco plùs difficultatis, plùs laboris & ingenij, quàm in hoc me posuisse fatear; neque fieri posse videbatur vt ad tam incognitæ literaturæ sensum pertingerem, nisi aliorum Obeliscorum politiores figuræ, quibuscum passim conueniunt, parturienti ingenio obstetricantes manus adhibuissent; quarum combinatione vnius ad alteram factâ, tandem nodum gordium scindere, diuinâ bonitate cooperante, datum fuit.

Obelisci Florentini characteres currentes.

Diuisio Obelisci.

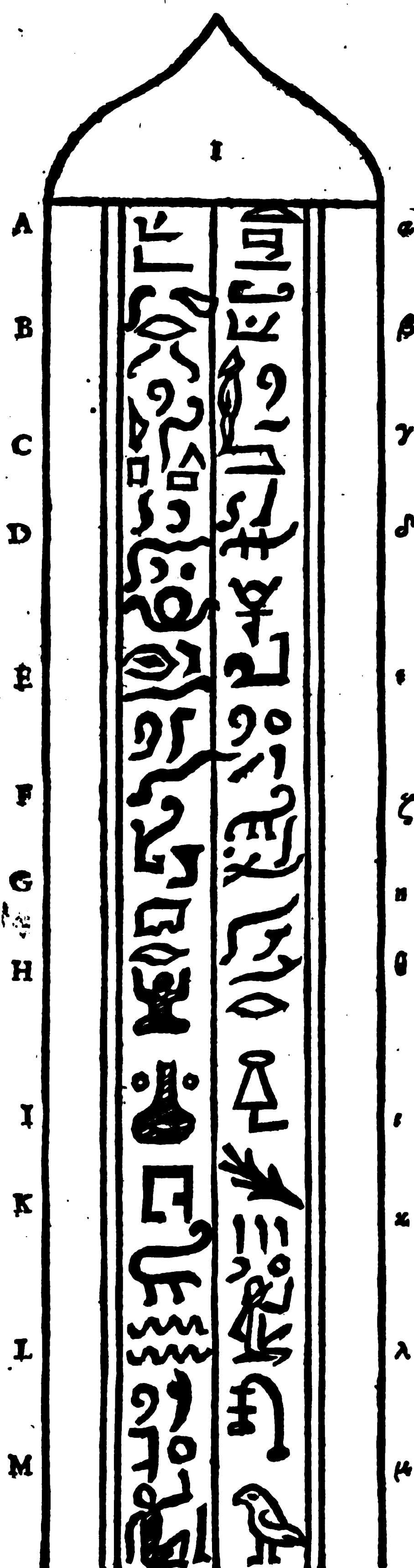
OBeliscus hic Florentinus, hieroglyphicis vndequaque turgidus, quatuor latera habet, quorum vnumquodque in binas columnas sectum est; pyramidion rasum squalet, nullo hieroglyphico schemate, quod epigraphes loco esse posset, insignitum, vti in cœteris passim videre licet; vnde statim sine præuia epigraphe, symbolorum contextus sequitur; cuius argumentum est concatenata quædam Numinum series, quæ vel ad bonum quod intendunt, obtinendum attrahere, vel ad malum propulsandum, sympathicâ quâdam symbolorum structurâ placare contendunt.

Obelisci Florentini diuisio, & argumentũ.

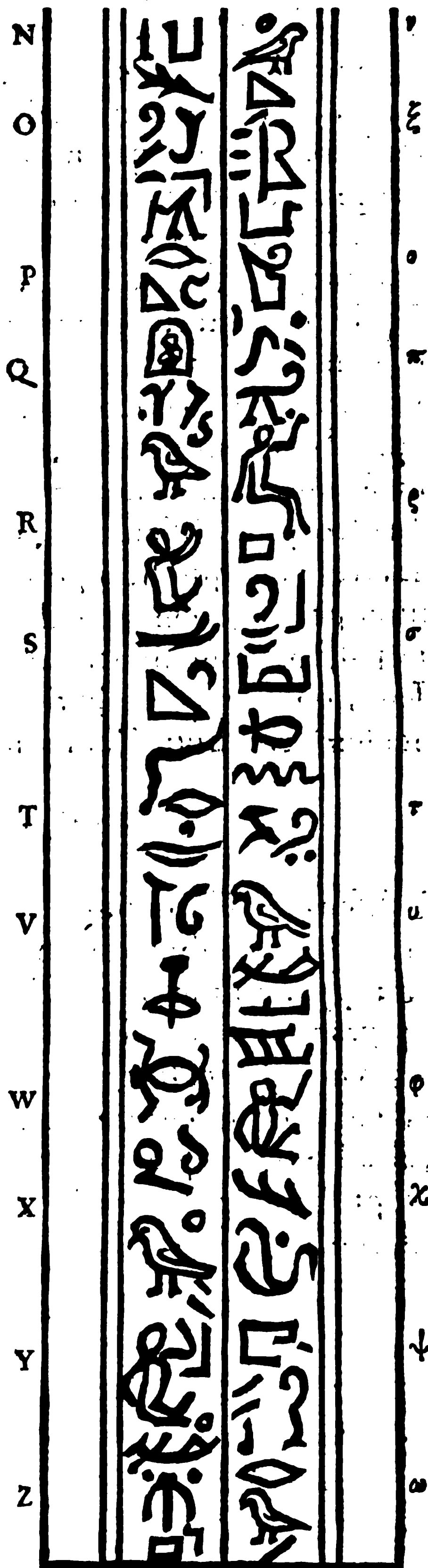
CA-

CAPVT II.

Primi Lateris expositio.

Residuum lateris.

§ I.

§ I.

Columnæ primæ lateris primi, characteres, & expositio.

Characteres seu figuræ.

Columnæ 1. lateris 1. characteres.

IN hoc Obelisco quidnam pessimè effigiatæ literæ notent, & cui figuræ in alijs Obeliscis respondeant, priùs hoc loco exponamus, vt hoc pacto ductibus singularum extricatis, faciliùs ad interpetrationis nostræ scopum pertingamus.

E regione A figura Serpentis occurrit, cum brachio extenso, quod sequitur alius Serpens, cum folio Perseæ, quod è regione B excipit cycloides, binis hinc inde Serpentibus adnexis; quæ figuræ in Obelisco Barberino pariter habentur politiùs efformatæ. C, Capreolum notat, cum tiara calathoide, & Serpente; quæ sequuntur duo parallelogramma, cum figura flagelli; & hoc verum esse, monstrat similis figura in Obelisco Pamphilio colum. 1. è regione B. Sequitur postea Serpens, sub quo globus, ex quo duo Serpentes emergunt; E, oculus cum baculo, & Serpente; F vestigium pedis, cum Serpente, & canali. G tutulus calathoides, cum infundibulo, cuiusmodi videre est in Obelisco Pamphilio 1. columna. Sequitur phallus oculatus cycloides, & H simulachrum erectis manibus, cum, I, phiala Nilotica, binisque circulis; K piscina sacra, cum sauissa, & L hydroschemate; Capreolus vitis, cum sceptro hircino; M gnomon cum sphæra, N simulachrum, cuiusmodi passim in Obelisco Pamphilio, cœterisque Obeliscis occurrunt; infra quod pes cum erectis brachijs, & tetradice. O Capreolus vitis, cum sceptro hircino, gnomone, & charactere Momphtæ. P cycloides, triangulum rectangulum, & figura Lunæ; quæ excipit Q Hircus, puer portæ insitus, quem hoc symbolorum habitu refert columna 2. Obelisci Pamphilij. Hunc sequuntur sceptrum Cucuphomorphum, vncinus, Serpens, Accipiter. R simulachrum genuflexum, cum brachio extenso, S triangulum, cum figura Lunæ, & Serpente. T cycloides, oculus. V sceptrum Vpupæ, & Capreolus vitis, cum sceptro cycloidem transeunte. W Scarabæi figura tractu currente exarata, cum globo ex quo canalis emergit, & Serpente. X Accipiter, cum circulo. Y simulachrum auerruncum, sub quo barys nauigium. Z ramus triplex inuersus, cum quadrato, & gnomone. Ecce hæ sunt figuræ currente charactere exaratæ, quas vti exposui, veras esse, reliquorum Obeliscorum, quibus cum concordant, schemata sat superque vnum cum altero comparantem docebunt. Nihil porrò restat nisi vt interpretationem breuibus verbis subiungamus.

Expositio figurarum.

Columnæ 1. lateris 1. interpretatio.

VIta A benefica, B vita fructifera, fons vitarum, in vegetabilem naturam, C vita potestatiua Mundorum hylæorum, D vita Mundi totius penetratiua, E vitalis prouidentia, F occulto motu canales replens mundanos, G infundibulo naturæ fœcundatiuo anni, H per statuam Hemphta illapsam in I phialam Mundorum, K in piscinas sacras & fauissas, occulto Numinis processu, L in humidam naturam deriuatur; vnde M fœcunditas vegetabilis naturæ, & symmetria Mundi, per N simulachri Nephtæi cultum, & legitimas cœremonias in virtute tetradicis (quæ est species Seriphij) resultat. O fœcunditas Mendesia, cum Momphtæa cœlesti, P geneticas operationes mouent in Mundo sensibili, qui Horus est, vnde varietas harmonica nascitur: influente Osiri, & R assecla eius Omphta benefico, S genetici Isis influxus deriuantur in T Mundum inferiorem, cui prouidet V varietatis & fœcunditatis Numen; Osiris verò subterraneus vitam à superiori Osiri cœlesti sibi communicatam ope Nephtes transuehit in tripartiti anni stationes, vnde fœlicitatis in inferiori Mundo complementum.

Scholion in explicationem factam.

STatuæ quæ ad literas H, N, Q, R, Y, omnes Deorum sunt auerruncorum, quarum singulas in Obelisco Pamphilio exposuimus. Ingeniculatæ sunt, quia inferioris ordinis cuiuspiam maioris Numinis dominio subiecti & ministri. Varios gestus exprimunt, nunc eleuando, nunc deprimendo manus; quî quidem gesticulatione efficacia, & intensum res fidei suæ commissas quàm optimè & fidelissimè administrandi desiderium innuitur; iussa proinde sibi præstituti Numinis ardenter deprecari videntur. Vide Syntagma de Dijs auerruncis, in quo de ijs amplè disseruimus. Nullum symbolum frequentiùs quàm Serpentis in hoc Obelisco occurrit; Serpentem autem vitæ symbolum esse, ex Horo, alijsque iam innumeris locis passim demonstrauimus; quod quidem pro vario appositu symbolorum variam significationem exprimit: nam Serpens appositus cycloidi, vitam cœlestem; hydroschemati, vitalem humorem; fauissæ, Nilotico vasi, aut sacræ piscinæ iunctus, vitalem Nili liquorem; & sic de cæteris, indicat. Vnde tametsi Obeliscus præsens nullam inscriptionem exhibeat, ex qua certo alicui Numini consecratus dici possit; ex significatione tamen symbolorum, notarumque contextu, cum Vitæ vitarum, id est, Numini supremo omnium Hemphta consecratum esse, certum est; cùm in toto hoc Obelisco de nulla alia re, quàm de vitali supremi Numinis influxu, & virtutum omnium viuificatore agatur, vti ex sequentibus patebit.

Serpentis symbolum varijs rebus appositum variè significat.

Obeliscus Florentinus supremo Hemphtæ consecratus.

Tetradice qualis herba.

Inter literas N O figura instar virgæ posita videtur, quam nos tetradicem vocamus, cuius Plutarchus meminit, eaque Isin Osiridis corpus à Typhonijs machinis inter Nili fluenta occuluisse ait, & idem esse

ac

ac seriphium marinum, in Diatribe de plantis Ægyptijs, ostendimus, magnæque in sacris efficaciæ fuisse diximus, vtpote plantam ad lustrationes expiationesque quàm aptissimam.

Inter P & Q triangulum rectilineum occurrit, cuius mysteriosam significationem fusè descripsimus in Obelisco Pamphilio l. 3. & in Arithmetica hieroglyphica Class. 7. alijsque passim locis. Puer verò portæ inclusus, notat Hori mundanam domum, vti copiosè aliàs docuimus, & in Obelisco potissimùm Salustio, quem consule.

Inter D & E, nihil aliud nisi globus ille nullibi non occurrens, Serpentibus fœtus, & currente calami ductu solummodò expressus videtur, vti omnia alia in hoc Obelisco; significat autem vigorem vitalem, quo Mundi turgent viscera. Globus Serpentibus fœtus.

Pari pacto litera quæ è regione W spectatur, Scarabæum indicat, vim Solarem in inferiori Mundo absconditam, rudi ductu currentis manus quaternis tantummodò pedibus, quorum sex habet, delineatus; neque enim exactam alicuius symbolicæ figuræ descriptionem multùm curabant, dummodò mentis conceptum solis Numinibus cognitum quouis modo exprimerent. Atque hæc paucula sunt, quæ in facta interpretatione illustranda duxi; quare ad alteram columnam procedamus.

§ II.

Columnæ secundæ Lateris primi figuræ, & expositio.

Characteres, seu figuræ

PRimo loco è regione, α occurrit cycloides cum quadrangulo, & duobus β brachijs extensis; sequitur puer γ piscinæ sacræ insistens, cum δ Serpente, & pede humano, & Crocodilo, & Cruce ansata. ε Statua vncino instructa, Capreolus vitis cum orbiculo. ζ Figura Ibis, cum η tribus Serpentibus. θ cycloides, cum ι Pyramide coronata, κ germen tetradix, cum tribus baculis. λ Statua auerrunca, μ Nilometrium, ν Accipiter, cum alio Accipitre, & trigono rectangulo. ξ Statua Momphtæ, cum binis brachijs erectis. ο Cidaris calathoides, & Serpens. π Ibis ambulans, statua auerrunca. ρ Quadratum, Capreolus, pes, segmenta. σ Duo brachia erecta, Crux ansata. τ Hydroschema, υ Accipiter, barys nauigium, feretrum. φ Statua, χ tetradix, Aspis surrecta. ψ Piscina sacra. ω Cycloides cum Accipitre. Vidimus figuras, expositionem singularum adiungamus. Columnæ 2. lateris 1. characteres.

Expositio figurarum.

Columnæ 2. lateris 1 expositio.

COeleſtis α piſcinæ dominator β munificus, Horus γ piſcinæ ſacræ cuſtos, virtute ſui occulti motus, δ Typhonem profligat; influxus ſupremi Numinis, Tautici ſigilli virtute deriuatur in ε auerruncum Geniū, vegetabilis Mundi dominatorem; ζ Ibiacum Numen η vitalibus operationibus omnia ι κ religioſo cultu præuio complet; robur & fulcimentum dat λ Momphtæa Potentia μ ſacri Nili canalibus; ν Oſiris geneticos motus per ξ Momphtam ſuſcitat, precibus & cœremonijs ο Sacerdotum incitatus; vnde & π Mercuriale Numen vncino auerruncum ϱ hylæum Mundum occultâ vi peruagatur, σ hymnis & prophylacticis ritibus naturæ τ humor attrahitur; υ Oſiris beneficus vehiculo in inferiora delatus; per ſimulachrum φ auerruncum, & operationem Seriphij χ, Ophionium vitæ fœcundæ largitorem piſcinæ ψ ſacræ immittit; vnde ω cœleſtis caloris virtute omnia conſeruantur.

Scholium in expoſitionem.

FIguræ α β γ habentur etiam in Obeliſco Pamphilio, ſed meliùs & politiùs inciſæ; ex quo collegi, charactere δ Crocodilum notari, & rudi tractu in hoc Obeliſco effigiatum potiùs quàm depictum. Idem iudicium ſit de figura inter ζ & η, vti & de figura è regione π, quarum vtraque Ibidem notat, vti ex alijs Obeliſcis obſeruaui, vbi eædem prorſùs figuræ integriùs expreſſæ videntur. Litera ξ è regione figuram habet, quæ literam Copto ϭ ſimilem exhibet, reuera tamen caput Leoninum exprimit, cuiuſmodi in Obeliſco Pamphilio bina ſpectantur in prima columna, velato vertice conſpicua. Figura verò inter χ & ψ rudi ſtylo exarata Aſpidem tumido ventre ſurrectam exhibet, cuiuſmodi paſſim in omnibus Obeliſcis, potiſſimùm in tabula Bembina iuxta thronum Pantamorphæ naturæ poſitæ ſpectantur; vt proinde non aliâ ratione, quàm combinatione notarum ex alijs Obeliſcis ſimilium, in currentium huiuſmodi characterum notitiam penetrauerim.

Nota Lector, literas vel numeros in dextra parte Obeliſci lateribus appoſitos, ad primam columnam lateris; in ſiniſtra verò ad ſecundam lateris columnam pertinere; quorum ſinguli figuras è regione ſibi correſpondentes indicant.

CAPVT III.

Secundi lateris expositio.

2

1 21
2 22
3 23
4 24
5 25
6 26
7 27
8 28
9 29
10 30
11 31
12 32

Residuum Lateris II.

13 33
14 34
15 35
16 36
17 37
18 38
19 39
20 40

§ III.

§ III.

Columnæ primæ lateris secundi anatomia, & expositio.

Characterum anatomia.

Columnæ 1. lateris 2. characteres.

1 SCeptrum cum tripyrga arce, brachio, thyrso papyraceo, & Cruce ansata. 2 Capreolus vitis, temo, sceptrum, Serpens tortuosus. 3 Serpens bicornis, vncinus, gnomon; cum flagello & harpagone. 4 Crater, cum 2 statuis, & oculo. 5 Serpens, cum penna, & sceptro. 6 Piscina sacra pedibus innixa, quam sequuntur 3 Cruces bifurcatæ, cum sceptro, & Serpente. 7 Capreolus vitis, quem sequuntur baculus, seu thyrsus incuruus, cum statua piscinæ sacræ auerrunca. 8 Hyæna, cum Capreolo vitis, & pala. 9 Tria hydroschemata, 10 Vncinus ansatus, & Ibis. 11 Sceptrum trinode, cum vncino & gnomone; cui subduntur 12 baculus cycloides; & huic subnectitur brachium, cum intermedia pyramide, 13 Serpens baculo circumplicatus, cum thyrso cruciato, & altero tragoide. 14 Barys nauigium, cum binis vncinis, & Capreolo vitis, duobus pedibus, cycloide, & Serpente. 15 Brachium cum cycloide, vase Nilotico, & piscina sacra. 16 Hydroschema, cum statua, & baculo Serpente complicato. 17 Sceptrum Accipitrinum, quod sequitur Aspis. 18 Tres flores Loti, quos sequitur Accipiter. 19 Triangulum cum ara. 20 Ara, Capreolus vitis, Serpens pendulus, cui subiungitur statua apotropæa.

Anatomiæ factæ expositio.

Columnæ 1. lateris 2. expositio.

1 DOminium tripyrgæ arcis beneficum per influxum suum in omnia Mundi corpora factum, vbertatem rerum omnium necessariarum confert. 2 Hinc in vegetabilis naturæ œconomiam, 3 vita rerum & harmonia exurgit, malis omnibus depulsis. 4 Cœlestis vitæ vehiculum est 6 occultus diuinitatis motus in piscinam sacram; influxus trinus & archetypus in vegetabilem Mundum deducitur per 7 Nephtam piscinæ sacræ conseruatricem, & rerum largitricem dominam, 8 omnis vicissitudinis & alterationis in humidæ naturæ receptaculis causam, 10 malorumque auerruncatricem, Ibiaci Numinis fidelem ministram. 11 Cœremonijs in sacra barra præuiè factis 12 auerruncum Numen confert igneam caloris vim, quæ Lunâ attemperante 13 vitam concipit fœcundam, influxusque 14 Ammonij vehiculum, quo occultus Numinis motus è cœlo in inferiorem Mundum beneficâ virtute suâ deducitur, beneficâ vi suâ 15 bonorum omnium complementum præstat; sacrum Niloticum humorem in piscinis sacris augmentat, 16 in virtute simulachri prophylactici vitali influxu tumentis. 17 Osiris quoque atque Ophionij Dæmonis, qui vitæ, 18 caloris, motusq; authores sunt, mandata omnia iuxta 19 archetypi trigoni geneticas leges conformantur,

20 sa-

20 sacrificiorum rituumque tutelari appropriato exhibitorum vigore accedente.

Scholium in expositionem factam.

INter 8 & 9 figura quadrupes Hyænam refert, vicissitudinis & alterationis in inferiori Mundo symbolum, teste Horo, lib. 2. cap. 65. *Horus.*
Τινὰ δὲ ἄστατον, καὶ μὴ μένοντα ἐν ταὐτῷ, ἀλλ᾽ ὁτὲ μὲν ἰσχυρὸν, δὲ καὶ θρασὺν, ὅτε γὰρ ἀσθενῆ βουλόμενοι σημῆναι ὕαιναν ζωγραφοῦσι· αὕτη γὰρ ὅτε μὲν ἄῤῥεν γίνεται ὁτὲ δὲ θήλεια. *Instabilem quempiam, neque in eodem consistentem statu, sed interim robustum & audacem, interim verò imbecillum & timidum, volentes significare, Hyænam pingunt; hæc enim nonnunquam mas est, nonnunquam fœmina.* Quæ tametsi Horus hoc loco homini assignet; Ægyptij tamen more solito vniuersali quâdam analogiâ, naturæ actionibus potissimùm in sublunari Mundo continuæ alterationum vicissitudini subiecto, in quo omnia mutuâ vicissitudine sese, nunc maris, nunc fœminæ officia obeundo exercent, non incongruè Hyænæ ea symbola appropriare voluerunt; nam vt rectè Oppianus lib. 3. de venat.

Hyæna symbolum inconstantis.

Oppianus.

> Θαῦμα δὲ, καὶ τόδ᾽ ἄκουσα περὶ στικτῇσιν ὑαίνης
> Ἄρσενα καὶ θήλειαν ἀμείβεσθαι λυκάβαντι.

Maius eò referunt etiam miraculum, Hyænas Alternis annis naturæ iura nouare, vt Ambiguus modò fiat mas, modò fœmina fœta. Cœtera symbola cùm nota sint, earum expositionem consultò omitto.

§ IV.

Columnæ secundæ lateris secundi expositio.

Anatomica descriptio.

Columnæ 2. lateris 2. anatomia.

21 OCulus, cum quadrato, & brachio extenso. 22 Simulachrum sceptrigerum, cum adiuncta claua, & nauicula. 23 Capreolus vitis, & semiluna, cui subiunctus crater, & piscina sacra. 24 Statua prophylactica, cum barra sacra. 25 Crux cornuta, cum statua, & quatuor vasis Niloticis. quæ omnia ordine eodem in Obelisco Barberino spectantur. 26 Statua cum Capreolo, Ibide, & nauicula. 27 Ibis. 28 Porta cum vncino, Capreolo, tribus circellis. 29 Serpens. 30 Statua, cum adiuncta falce, & cycloide, barra sacra, cum statua in crucem ansatam conformata. 31 Ibis. 32 Hyæna. 33 Statua auerrunca, cum traha. 34 Crux cum sceptro, quibus subiunguntur binæ decusses, quarum vertici linea imprimitur; sequitur Serpens, & cycloides, cum tribus terminis, & vase Nilotico; quæ omnia & in alijs Obeliscis spectantur.

35 Sta-

35 Statua cum ſceptro, cui Aſpis inſiſtit; hanc alia ſtatua ſequitur, cum phiala adiuncta. 36 Brachium extenſum, cum hydroſchemate. 37 Capreolus, cum pede humano. 38 triangulum rectangulum, cum Serpente, & Aſpide ſurrecta, 39 Serpens, cum harpagone, & Ibide. 40 Statua, cum ſceptro hirciniformi, feretro, & cycloide.

Exhibitorum ſymbolorum interpretatio.

Columnæ 2, lateris 2. interpretatio.

21 PRouidentiâ beneficâ 22 Momphtæi Numinis defertur 23 vegetatiua vis Lunæ in craterem piſcinæ ſacræ, & 25 Nilotica vaſa per 24 25 26 appropriatas ſtatuas auerruncas; 26 27 Mercurialia Numina vitali vehiculo 28 portis Mundanis illata, vegetabilis naturæ Mundis 29 vitalem conferunt influxum: 30 Statuæ auerruncæ vi, ritibuſque per ſacram barram peractis, cœleſtis ſupremi Numinis influxus attrahitur; vnde Chenoſiris influxu in inferiorem Mundum viciſſitudo rerum emanat, per cultum, 34 ritus, & cœremonias ſequentium ſimulachrorum: 33 35 36 his enim cœleſtis humor, conſtituto 22 dierum tempore, in inferiora deriuatur; 36 hi beneficum humorem occulto motu iuxta 37 geneticas leges agitant; 38 Ophionio Dæmone Hermanubi, & Ammoniâ Intelligentiâ opus perficientibus.

Scholium.

Barra ſacra quid.

QVid ſacra barra fuerit, ſat ſuperque in Obeliſco Pamphilio oſtenſum fuit; erat enim inſtrumentum ligneum, inſtar capſæ decuſſatim ſceptris interſectum, in quo tùm ſua ſacrificia, tùm ſuas diuinationes Hieromantæ peragere ſolebant, ad aliquid à Numine, cui litabant, impetrandum. Vnde prouerbium, *ἐν τῇ βάῤῥᾳ μαντεύει*, *in barra diuinatur*, de ijs dicebatur, qui vigili curâ & impertæſo labore ardua inquirunt. Vide Demophilum de ritibus Ægyptijs. Triangulum rectangulum, geneticæ virtutis ſymbolum apud Ægyptios fuiſſe, iam multis huius Operis locis ex Plutarcho demonſtratum fuit; cuius baſis principij paſſiui, cathetus actiui principij nota eſt, hypotenuſa verò ſeu tertium latus *ἔγγονον*, id eſt, *ex his genitum*, notabat. Verùm de his in Geometria hieroglyphica, alijſque paſſim locis tractatum vide. Penultima huius columnæ figura traham refert, eratque inſtrumentum ſacrum, quo ſacra ſimulachra certis anni temporibus in triumphi ſpeciem vectabantur, vt proinde in ſacrum hieroglyphicorum album tranſlata ſymbolum diuini cultus euaſerit; vti & feretrum, de quo alibi vberrimè tractauimus.

Triangulum rectangulum geneticæ virtutis ſymbolum.

Traha quale inſtrumentũ.

Decuſſes binæ ſymbolum numericum.

Inter 34 & 35 duæ decuſſes apparent; quæ ſymbola erant numerica, & ijs XXII. exprimebantur, vti in Arithmetica hieroglyphica oſtendimus. Erant autem 22 dies ex veteri illis Oraculo deputati, inter quos Numina ſuos effectus monſtrabant; quos ſi intra huius conſtituti temporis ſpatium non conſequebantur, aut Numen minimè placatum, aut ſacrificium non ritè inſtitutum credebant. Hinc ad Numen placandum

inter

inter sacra virgas decussatim compositas cum ramo intermedio, quo 22 dierum tempore Numen veluti mouerent, circumgestáre solebant. Oraculum Hecates Ægyptiæ vetus sic se habet, ex quo apertissimè ad dicta symbola allusum fuisse colligimus:

Opsopæus in lib. Oraculorum

Ἀλλὰ τέλει ξόανον κεκαθαρμένον ὥς σε διδάξω,
Πηγάνου ἐξ ἀγρίοιο δέμας ποιεῖ ἠδ' ἐπικόσμει,
Ζώοισιν λεπτοῖσι κατοικιδίοις σκαλαβώταις
Σμύρνης, καὶ στυρακὸς, λιβάνοιό τε, μίγματα τρίψας,
Σὺν κείνοις ζώοισι, καὶ αἰθριάσας ὑπὸ μήνην
Αὔξουσ' τέλει αὐτὸς ἐπευχόμενος τὴν δ' ἀρχὴν
Δὶς δέκα μοὶ δὲ δύ' ἡμέραι ἐστὶ, δὲ κλύω
Ὅσαι μορφαί μοι τόσαις ζώοις σὲ κελεύω
Καὶ σφόδρα ταῦτα τέλει. δάφνης δέ μοι αὐτοφυέθλου
Οἶκον ἐμοῦ χώρημα ποίει καὶ ἀγάλματι πολλὸν
Κείνῳ ἐπευχόμενος δι' ὕπνου ἐπί τε ἀναδρήσεις.

Confice verò simulachrum purum, vt te docebo,
Ex ruta syluestri corpus fac, & adorna
Animalibus exiguis domesticis stellionibus,
Myrrhæ, & styracis, thurisque miscellam tritam
Cum illis bestiolis, & collutam sub Lunam
Crescentem initia ipse, desuper dicens hæc vota,
Bis decem & duo dies sunt, & audio
Quot formæ mihi, tot animalia tibi impero,
Et sedulò illa perfice; de lauro autem mihi sponte nata,
Domus mea receptaculum fac; & simulachro multas
Illi preces fundens, & in somno me videbis.

CAPVT IV.

Tertij lateris expositio.

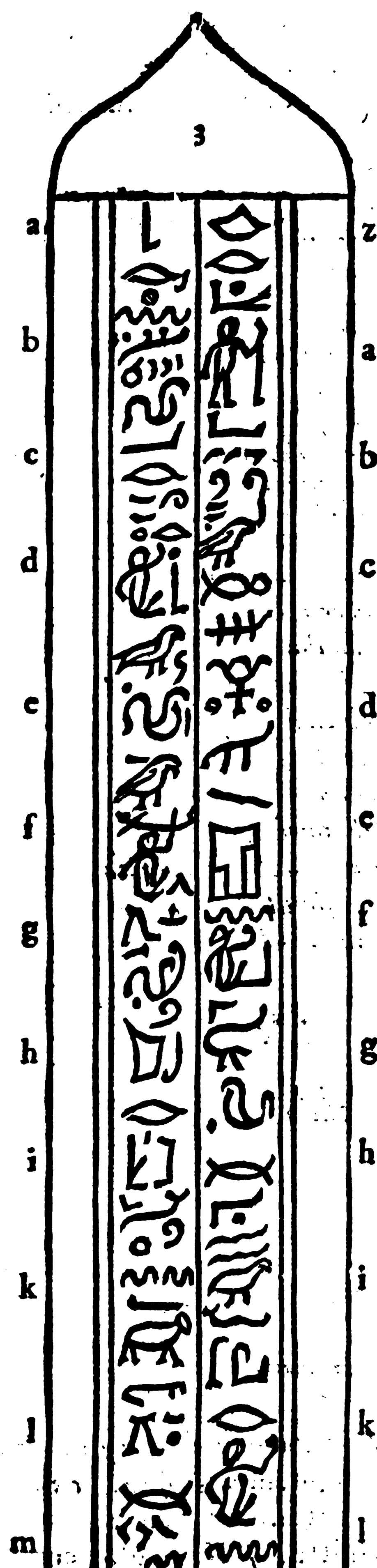
§ V.

Columna prima lateris tertij.

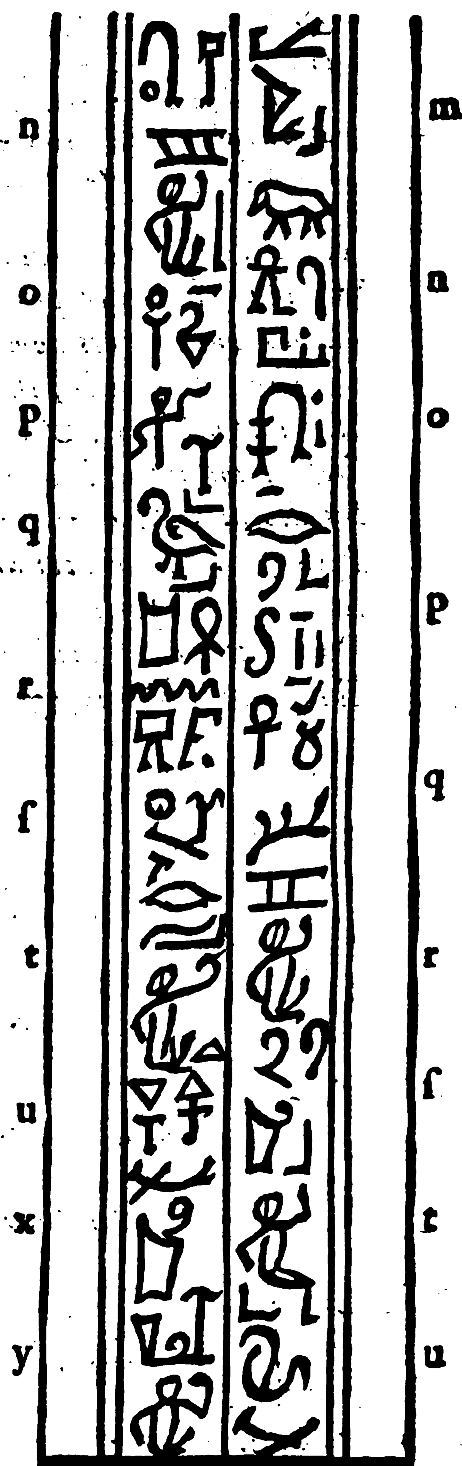
Anatomia Characterum.

PRima hæc columna *a* vncinum tenet cum oculo, circello, hydroschemate, *b* Serpente, Lunaribus fragmentis, Aspide. *c* Brachium extensum, oculus, vitis Capreolus, segmentum. *d* Statua auerrunca. *e* Accipiter, cum Aspide, & iterum Accipitre. *f* Nauicula, cum statua auerrunca, *g* Pedibus humanis, & Aspide. Atque hæ figuræ ab *f* vsque in *b* eædem sunt, quæ occurrunt in columna prima lateris secundi ab *v* vsq; ad

Columnæ 1. lateris 3. anatomia.

Residuum lateris III.

ad ♆. *b* tiara Sacerdotis, cui ſubiungitur oculus, cum *i* binis ſtatuis ruditer effigiatis, & Serpente bicorni, Capreolo, circello. *k* Hydroſchema, Hyæna, Canis iacens ruditer delineatus incubans. *l* Duo pedes, cum circello. *m* Crater. *n* Baculus incuruus, cum temone & traha. *o* Statua auerrunca, cum Cruce anſata, & triangulo capreolato. *p* Baculus, cui Serpens implicatus. *q* Ibis ſtipata binis brachijs. *r* Altare cum Cruce anſata, hydroſchemate, & quadrato, è quo bini pedes emergunt. *ſ* Circellus, cum ſceptro ſerpentifero, & oculo. *t* Serpens, cum brachio extenſo, & ſtatua auerrunca. *u* Duæ Cruces triangulatæ, cum nauicula. *x* Tiara capreolata, cum menſa, vaſe, Capreolo, & ſceptro *y* Cucuphomorpho inſtructa; denique ſtatua auerrunca.

Expoſitio Anatomiæ.

a PRouidentia ſuprema cœleſtem humorem *b* vita plenum deriuat in Ophionium *c* beneficum Agathodæmonem, quâ prouidetur vegetabili naturæ per influxum Numinum *d, e, f, g, h*, (ſuprà expoſitorum; ſunt enim eadem cum ijs paulò antè in anatomia recenſitis.) horum prouidam curam *h* Sacerdotum religio ſollicitat per *i* ſtatuas vitalis humoris præſides, vnde *k* viciſſitudo & varietas Mundo enaſcitur, per occultam *l* Anubidis motionem & vigilantiam, *m* crater cœleſtis *n* eo dominante cultu *o* Sacerdotum defertur *p* Momphtæo Genio; vnde & genitalis & vitalis influxus benefico *q* Hermanuphtæ conſignatur; qui *r* influxum hunc occulto motu ſuo in Mundanos *ſ* canales vitæ dominio propagat, & beneficâ prouidentiâ gubernat, per ſtatuæ *t* præpotentes influxus; quibus proderit cultus & religio Sacerdotum per ſacrificia ritè & legitimè inſtituta, & Numini congrua.

Columnæ 1. lateris 3 expoſitio.

Scholium.

OCcurrunt ſubinde ſymbola nonnulla, quos nos characteres Numinum monogrammaticos in Syntagmate de Canopis vocamus, vbi & eos ſummâ diligentiâ expoſuimus: huius farinæ characteres ſunt, qui in hac columna è regione *o*, *ſ*, *u* occurrunt. Sed vide Iconiſmorum Canopicorum figuram III, vbi omnes huiuſmodi, vti & eorundem ſtructuram expoſitam reperies. Cœteræ notæ vti ferè ſemper eædem in præcedentibus expoſitæ recurrunt, ita tempus perdam ſi eas hoc loco repetam. Vocamus autem eos monogrammaticos, quia Deorum citato loco expoſitorum ſymbola ſunt, & magnæ efficaciæ eſſe perhibebantur apud eos, qui eos iuxta requiſitum religionis cultum portare ſolebant. Verùm hæc omnia, id eſt, characterum huiuſmodi compoſitionem, & myſticas rationes fuſè expoſitas vide citato loco, id eſt, Syntagmate de Canopis.

Characteres Numinum monogrammatici.

§ VI.

Columnæ ſecundæ Lateris tertij Declaratio.

Columnæ 2. lateris 3. expoſitio.

IN hac columna ſecunda lateris tertij, à ꝣ vſque ad ƒ, paucis exceptis ferè eadem ſunt cum ijs, quæ in ſecunda columna lateris ſecundi, à 21 vſque ad 28 ponuntur; & ſunt pleraque in hac ſymbola æquiuoca, ad alterius columnæ iam recenſitæ ſymbola ſignificatione æquipollentia; quod facere varietatis cauſâ Ægyptijs eſt proprium, & ex alijs Obeliſcis patuit; reliqua ſymbola enim in præcedentibus expoſita ſunt, & in eandem quaſi ſignificationem cadunt, ideo vlteriori quoque expoſitione non indigent.

CAPVT V.

Quarti lateris expoſitio.

§ VII.

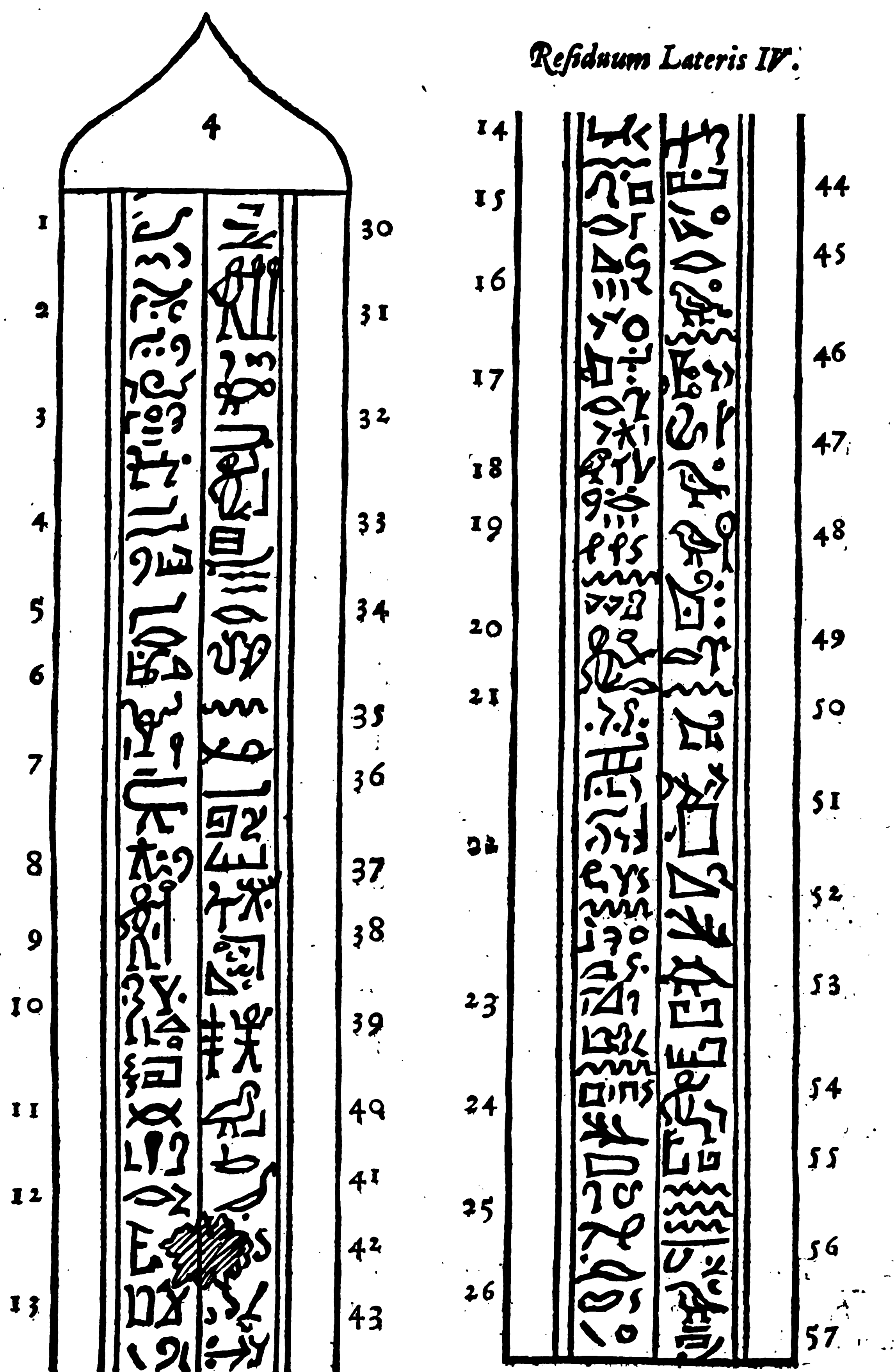
Columna prima lateris quarti.

HOc latus præ reliquis, magnis tricis inuolutum reperi, adeo vt vix ad figurarum ductus rectè, niſi ex contextu reliquorum Obeliſcorum, pertingere licuerit; pertigi tamen, Dei gratia, ad propoſitum Sphyngis myſterium, Oedipus tantò felicior, quantò maiora ſubeunda certamina in rebus omnium abſtruſiſſimis. Anatomiam itaque exequor.

Anatomia.

Columnæ 1. lateris 4. anatomia.

1 SErpens, hydroſchema, cum ſceptro, laqueo, vncino. Sic habetur in columna quarta Obeliſci Lateranenſis. 2 Serpens, cum duobus circellis, & capreolo, figura monogrammatica, & vncino. 3 Vncinus, circulus, & figura monogrammatica; quæ quid ſit, poſtea declarabitur. Sequuntur duo ſceptra, & altare cum vaſe ſuprà; quæ figuræ expreſſiùs habentur in Obeliſco Barberino latere primo. 4 Serpentes duo. 5 Capreolus, figura humi iacens, Serpens, cycloides. 6 Tiara, triangulus, vnà cum Mercuriali monogrammate, de quo vide figuram tertiam Iconiſmorum Canopicorum. 7 Sceptrum temone ſtipatum, pedes humani fauiſſæ affixi, cum Cruce biſurcata, & Capreolo. 9 Statua auerrunca ſceptrigera. 10 Characteres monogrammatici citato loco expoſiti, vnà cum 11 Serpente pendulo, & fauiſſa. 12 Crater, pes,

pes,lingua,vncinus,cycloides,character monogrammaticus. 13 Statua Accipitrina malè efformata, cum binis characteribus monogrammaticis cit. loco,quem 2 ſceptra,cum intermedio capreolo,ſequuntur. 14 Sceptrum Momphtæũ,cum vncino,Serpente,quadrato,cycloide,ſceptro. 16 Triangulum, cum Serpente,& tribus terminis. 17 Cidaris, tres circelli, cum bra-

brachio interpofito, cycloides, cum fceptro incuruo, vncino, Cruce bifurcata. 18 Coturnix, cum fceptris, capreolus, cycloides, tres termini. 19 Characteres monogrammatici, cum hydrofchemate, alijfque monogrammis. 20 Statua Ifis cum fiftro. 21 Inftrumenta auerrunca, vnà cum traha. Reliquæ figuræ cùm ex præcedentibus innotefcere poffint, confultò illas omittimus.

Expofitio.

Columnæ 1. lateris 4. expofitio.

1 Vitalis liquoris poteftas in Mundis conferuatur virtute Genij Momphtæi (hunc enim monogramma 3 & 4, & lectus Momphtæus, de quo vide Obelifcum Pamphilium fol. 284 indicat) 5 vitam enim vegetabilis naturæ pifcinæ indit, hæc à vita cœlefti per poteftatem Agathodæmonis animatur; indicat enim è regione 6 cidarim capreolatam cum hieralpha, (quam pulchrè expofitam vides in Obelifco Barberino non vno loco.) Mercurialis monogrammatis virtute Numen deuehitur occulto operationum motu in pifcinam facram, per influxum 8 vegetatiuum Momphta, quæ eft 9 ftatua (vti ex alijs Obelifcis patet) Leonino capite transformata cum fceptro Lotifero. 10 Ophionij monogrammatis vi influxus quoque defertur in 11 Ophioniæ pifcinæ craterem 12 occulto motu, & prouidentiâ Numinis hieracomorphi, per ftatuam 13 linealibus folummodò ductibus peffimè efformatam indicati. 14 Momphtæ vitales actiones hylæo 15 Mundo infitæ 16 geneticorum effectuum caufæ funt; eft enim 17 poteftas eius in Mundos fibi fubiectos benefica, quos & prouidentia gubernat, & influxu perpetuo conferuat, 18 Bebonia mala à concinna vegetabilis naturæ œconomia difpellit, 19 cœleftis vitæ influxum ligat, 20 per monogramma Ifiaci Numinis 21 facri fiftri fono omnia infaufta propulfantis, quod proinde omni honore colendum eft; 23 hæc genefes promouet virtute humidi cui præeft, 24 in Mundi hylæi, quem fulcit, portæ vitam ingerit, Ofirin ad vitam reuocat virtute tetradicis, 25 fapienti rerum difpofitione, quæ per folium & fructum perfeæ indicantur, Vniuerfum fuftentans.

Scholium.

HÆ notæ tametfi propter rudem illam effigiationem veri literarum ductus videri poffint, nullâ tamen ratione tales putandæ funt, fed notæ funt prorfùs fimiles illis, quas tùm in Obelifcis, tùm cœteris Ægyptiacis monumentis paffim fpectamus, id eft, hieroglyphici minutioris genus quoddam. ita in hoc præfenti Obelifco lineas pro fceptris, puncta pro circulis, quaflibet tortuofas lineas pro Serpentis figura pofitas reperias; pedes quoque humani non nifi lineæ videri poffunt. Auget difficultatem hoc confideratione digniffimum, quòd fceptra, ftatuę, volucres quam compofitionem habeant, difpici nullâ ratione poffit, ex

quo

quo tamen verus hieroglyphicæ literaturæ sensus eruitur; atque adeò ἀδύνατον fuisset, hanc adeo incertam & dubiam interpretationem moliri, nisi praxis longa, & experientia multorum annorum labore comparata, per assiduam combinatoriæ artis applicationem, ex similibus hinc inde in Obeliscis cæterisque monimentis, Ægyptiacis schematicis inscriptionibus, nonnihil lucis attulissent; ex horum enim venatione, tanquam ad Ariadnæ filum dum mentis aciem dirigo, id tandem, quod primò fieri vix posse cogitabam, consecutus sum; atque adeo si quandoque aqua hæsit, non adeo Lector vitiosam interpretationem censere debet, cùm essentialis idealis conceptus ratio semper sibi constet, idemque contingit in hisce, quod in nobis vsitatis rerum descriptionibus, in quibus etiamsi verba, voces, & diuersa phrasis positio aliquid mutationis adferre videantur, essentialis tamen rerum descriptarum significatio eadem permanet. Quæ quidem hoc loco adducere volui, vt si quis Aristarchus hanc nostram interpretationem leuerioribus Obeliscis notare attentaret, huius instituti nostri rationem non ignoraret.

§ VIII.

Columna secunda lateris quarti.

HÆc columna à 30 numero vsque ad 33 easdem, paucis exemptis, figuras habet, quas columna 2. lat. 2. à numero 21 vsque ad 24; & à numero 39 vsque ad 42 eædem sunt, quæ in secunda columna lat. 2. à 30 vsque ad 32; in reliquis verò symbolis nihil adeo noui occurrit, quod in præcedentibus non sit expositum, Subiungamus tamen interpretationem.

Columnæ 2. lateris 4. expositio.

30 Benefica Momphtæi Numinis prouidentia influxum suum defert in craterem piscinæ magnæ, per 33 statuam auerruncam in hylæo septo vitalis humoris custodem; 34 prouidentia Ophionij Numinis humorem vehiculo benefico deuehit in piscinas & fauissas sacras, & hinc in domus mundanæ seminaria, virtute statuæ triplici dominio præpotentis; 40 Chenosiris & 41 Hermanubis 43 radijs fœcundis vitam infundunt 44 hylæi Mundi receptaculis; cui accedit 45 Osiris prouidus humoris conseruator, qui 46 statuæ auerruncatiuâ virtute, Ophionio Numine, 47 Solaribusque Genijs 48 cooperantibus, in multiplicem fœtum actuatur. 49 Mendetis verò potestas & dominium, humidum 50 in hylæis Mundis iuxta 52 geneticas leges fœcundat & animat, quod est vltimum 53 complementum Osiridis hylæi, & sacrorum humidi receptaculorum, ad quod necessaria erat 54 statuarum appropriatarum positio, quarum virtute 55 humidum Osiris 56 virtute in locis 57 desideratis proueniret.

Con-

Conclusio.

EX huius itaque interpretatione Obelisci patet, quomodo vita Mundo, sine qua Mundus consistere nullâ ratione potest, concatenatorum Numinum ministerio in membra, per influxus vnicuique particulares, à supremo Numine participatos, infundatur; & quomodo omnia, quæ visu percipiuntur, ab ijs fœcundentur, animentur, multiplicentur; & quomodo semper superiora Numina suum in inferiores sibi subditos ministros influxum deriuent; inferiores verò, qui sunt præsides rerum Genij, singuli in suas sibi commissas partes, quas piscinas, crateres, fauissas vocabant, ad Mundi bonum traducant. Quia verò nonnunquam dicti Genij humanâ iniquitate offenduntur, pulchrè quoque ostenditur, quibus ritibus ac sacrificijs ij placentur, propitijque reddantur, ac proinde optatâ felicitate Numinibus fauentibus frui possint; qui est finis & vltimus hieroglyphicæ descriptionis scopus.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMI.

SYN-

SYNTAGMA XI.

OBELISCI RASI

QVI SVNT

EXQVILINVS, ET VATICANVS.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

FRANCISCO ANGELO RAPACCIOLO,

S. R. E. Cardinali, Episcopo Interamnati.

ANTA virtutis eminentia est, Cardinalis Eminentissime, *tam potens Magnetismus, vt ignotos etiam & quantumuis dissitos in sui admirationem rapiat, suâ dulcedine demulceat, in discolis etiam atq; refractarijs mores suauiter componat. Equidem non infrequenter de summa vitæ* Tuæ *innocentia, de sanctæ conuersationis, quâ omnibus præluces, exemplo, de disciplinarum omnium, quas capatissimo ingenio* Tuo *possides, culturâ tantò sanè illustriori, quantò arctiùs summo humanitatis atque beneuolentiæ* Tuæ, *quâ in literatos diffunderis, affectui iungitur, variâ à varijs non sine voluptate intellexi. Vt proinde tantarum virtutum complexui inuidus non immeritò videri possim, si tam illustre Ecclesiastici Principis prototypon sine immortali Obelisci* Tuis *meritis debiti erectione præterirem. Duplicem itaque* Tuis *virtutibus dignum erigo Obeliscum, Exquilinum & Vaticanum; qui tametsi nullis hieroglyphicæ literaturæ schematismis insigniantur, continent tamen nescio quid in se diuinum, & additorum sacramentorum maiestate venerandum; quo, quæcunque cæteri innumerabili figurarum varietate exhibent veteris sapientiæ Oracula, eadem & hi veluti sub Sileno quodam vel solis mysticæ figuræ reconditis conceptibus exprimunt, verum proinde animi* Tui *eminentissimi ectypon quoddam, quo tametsi sub extrinseco velamine, pro insita* Tibi *modestia, virtutem tegas, tanta tamen eius in interiori animi centro diffusi fulgoris vis est & efficacia, vt ea non immeritò omnium corda veluti lucidissimo quodam radio accendere videaris. Sit itaq; hoc triumphantis virtutis veluti monimentum quoddam alijs ad exemplum,* Tibi *ad immortalem nominis gloriam constitutum, atq; vnà mei in* Te *sinceri affectus τεκμήριον. Vale Ecclesiastici Principatus decus & gloria.*

SYNTAGMA XI.

OBELISCI RASI ET SVNT EXQVILINVS ET VATICANVS.

CAPVT I.

Obeliscus Claudianus, siue Exquilinus.

Obelisci rasi qui dicantur,

BELISCI rasi dicuntur, qui nullo hieroglyphicorum apparatu prædici sunt. Causa fuit, vel quia Reges, quorum intentio quidem erat, eos hoc honore cohonestandi, aut morte præuenti, aut alijs impedimentis negotijsque distracti, id perficere non potuerunt; vel quia Hierogrammatistæ, aut Hieroglyptæ rudi sæculo, qui id præstarent, defuerunt; vel quia ipsam figuram Obeliscorum oppidò mysteriosam, sufficientem putabant, ad arcana sub ijs latentia, intelligentibus & peritis Sacerdotibus insinuanda. Nam vti in Obelisco Pamphilio amplè demonstratum fuit, erat Obeliscorum figura adeo plena mysterijs, vt nullum esset in mundana œconomia mysterium, quod non vel numero laterum, linearum, angulorumque exprimerent; quæ vti citato loco vberrimè demonstrauimus, ita hîc ijs repetendis longiores esse noluimus. Fuerunt autem ex Ægypto inter cæteros Obeliscos tres potissimùm rasi adducti, quorum duos Claudius Cæsar ad Mausolæum Augusti, tertium in Circo Vaticano Caius Caligula erexit. De prioribus primò dicemus, de tertio postea vberiùs disseremus.

Rasi Obelisci duo à Claudio Cæsare aducti. Ammianus.

Duos itaque Obeliscos rasos ex Ægypto aduectos Mausolæo Augusti apposuit Claudius Cæsar. Ita Ammianus Marcellinus l. 17. *Secutæque ætates alios transtulerunt, quorum vnus in Vaticano, alter in hortis Sallustij, duo in Augusti Mausoleo erecti sunt.* Et tametsi nihil apud Historicos de hoc Claudij molimine legatur, nullos tamen præter hos illum erexisse, inde patet, quòd Strabo synchronus Augusto, cùm exactissimè Mausolæum descripserit, Obeliscorum tamen nullam mentionem fecerit; ergo à Pronepote Claudio, in æternam aui sui memoriam, à quo tanta beneficia receperat, erectos certissimum est, vti & in Obelisco Pamphilio ostendimus; quod & ex ipso Plinij testimonio constare potest, qui eorum his verbis meminit: *Sunt & alij duo, vnus à Smarre positus, alter ab Enphio,* (veriùs Vaphrio) *sine notis*, 48 *cubitorum*. Cùm verò Plinius 70 ferè annis Augusto inferior eorum meminerit; inter hunc autem & Augustum præter Neronem & Claudium alij non intercesserint Cæsares, Neronemque alijs intentum nihil circa Obeliscos machinatum legamus; Claudium eos erexisse luculenter patet. Horum itaque duorum Obeliscorum, quos Claudius honori & immortalitati aui sui, in Mau-

Plinius.

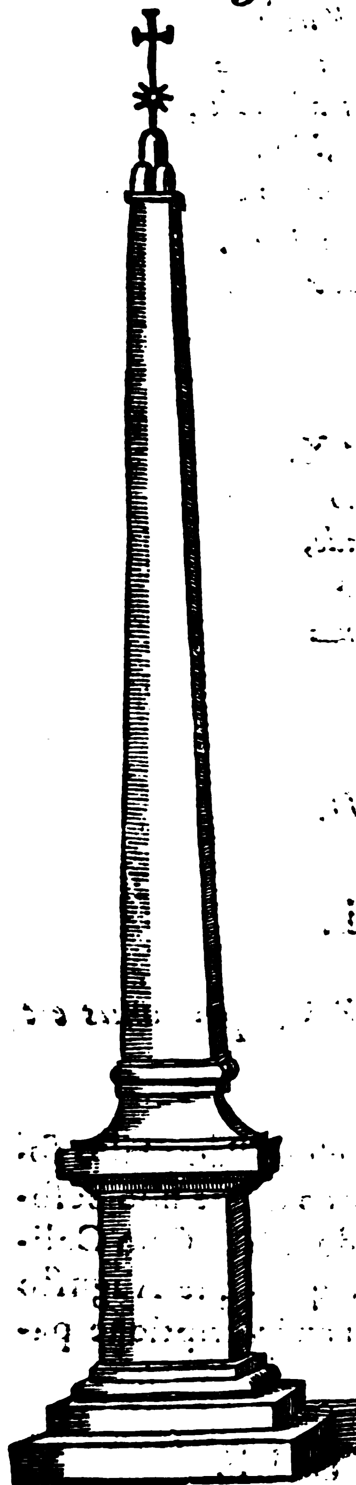
solæo

solæo dedicauerat, vnum Sixtus V. in Exquilini collis ornamentum, ante Basilicam S. Mariæ Maioris erexit, eo situ & architecturâ, quam præsens tibi figura demonstrat.

Obeliscus Exquilinus seu S. Mariæ Maioris.

Symmetria & proportio Obelisci Exquilini.

Obelisci Exquilini symmetria & proportio.

Basis supra quam Obeliscus requiescit, à terra vsque ad basin Obelisci, est palmorum	36 & $\frac{2}{12}$
Obeliscus ab infima base vsque ad pyramidium, quod ei deest, palmorum	66
Obelisci inferior singulorum laterum latitudo palmorum	6
Obelisci singulorum laterum superior latitudo palmorum	4 $\frac{1}{2}$
Totus Obeliscus à terra vsque ad ornamenta, quæ sunt montes, stella, Crux, Obelisco imposita, est palmorum	102

Coagmentatus est Obeliscus ex quatuor fragmentis, in quæ Gothorum deiectione discissus erat; quorum primum erat 45 palmorum; secundum 5 palmorum & $\frac{1}{2}$. Tertium 12. Quartum 3 & $\frac{1}{2}$, quæ totum Obeliscum integrant, vti ex additione patet, palmorum 66.

Inscriptiones Obelisci.

Inscriptiones Obelisci Exquilini.

Inscriptiones antiquæ in hoc Obelisco nullæ sunt; quæ verò à Sixto V. positæ sunt, ordine sequuntur.

In Meridionali latere, quod Basilicam Liberianam, & Sacellum S. Præsepis respicit, hæc inscriptio habetur:

CHRISTVS per Crucem populo pacem præbuit.	*Qui Augusti pace In præsepi nasci voluit.*

Ex parte Orientali hæc inſcriptio habetur.

CHRISTI DEI
In æternum viuentis
Cunabula
lætiſſimè colo,
qui mortui
ſepulchro Auguſti
triſtis
ſeruiebam.

Ex plaga Boreali.

CHRISTVM DOMINVM
Quem Auguſtus
de Virgine
naſciturum
viuens adorauit,
ſeque deinceps
Dominum
dici vetuit,
adoro.

Ex parte Occidentali.

SIXTVS V. PONT. MAX.
Obeliſcum Ægypto aduectum, Auguſto in eius Mauſolæo dicatum, euerſum deinde, & in plures confractum partes, in via ad S. Rochum inuentum; in priſtinam faciem reſtitutum ſalutiferæ Cruci felicius
Hic erigi iuſſit,
Anno M. D. LXXXII. Pont. III.

C A P V T II.

Obeliſcus Moncoreus ſeu Vaticanus

Obeliſcus MONCORIVS ſeu VATICANVS, qui vnus ex omnium maximis eſt.

HVius hiſtoriam fusè pertractatam vide in Obeliſco Pamphilio folio 70. & fol. 81. & vnus è raſis eſt; à Moncoreo Rege filio Seſoſtris, erectus primùm in Ægypto; deinde Romam aduectus à Caio Caligula Cæſare in Vaticano à ſe conſtructo, reerectus, quemque Auguſto & Tiberio cognatis ſuis & anteceſſoribus dicauit, vti ex inſcriptione patet, quæ ita ſeſe habet:

Inſcriptio Obeliſci Vaticani.

DIVO CÆSARI DIVI IVLII F.
AVGVSTO, TIB. CÆS. DIVI
AVGVSTI F. AVGVSTO
SACRVM.

Obeliſci Vaticani conductor & erector.

Conductor & Erector huius Obeliſci (vti Pier Franceſco Giambollarius l. de antiquitat. Tuſcis, teſtatur) fuit Arnobius Florentinus, cuius epigra-

graphen suo tempore in base repertam fuisse asserit, his verbis conceptam:

Arnobius Florentinus
Huius miræ magnitudinis lapidem
ex Aegypto naui argonautica
aduectum suo ingenio
ad astra erexit.

Obeliscum Vaticanum erigi curat Sixtus V. P. M.

De veritate huius inscriptionis disputare nolo; certè Florentini nomen, necdum Caligulæ tempore in vsu fuisse, facilè ex serie temporum ostendi potest; adiungendam tamen hîc duxi, nè quicquam omisisse videremur rerum ad hunc Obeliscum pertinentium. Hunc tandem terra ferè semisepultum, à sede sua auulsum, ausu omnibus sæculis memorando, in Campo Vaticano è regione Basilicæ S. Petri per Dominicum Fontanam Architectum erexit Sixtus V. P. M. & est post Lateranensem, omnium qui visi sunt in hunc vsque diem, maximus, integer & incorruptus; cuius conspecta mole iam dudum præcedentibus sæculis Pontifices Nicolaus V. Paulus III. & Gregorius XIII. PP. MM. nihil non egerunt, vt eum oportuniori loco erigerent; sed in executionem nunquam redigere potuerunt, siue, sumptuum magnitudine, siue impossibilitate exequendi operis absterriti. Hunc tamen pro ingenti animi magnitudine, tanto digna Pontifice, Architecti dicti summâ ingenij vi & industriâ confisus erexit, eo, qui sequitur, modo.

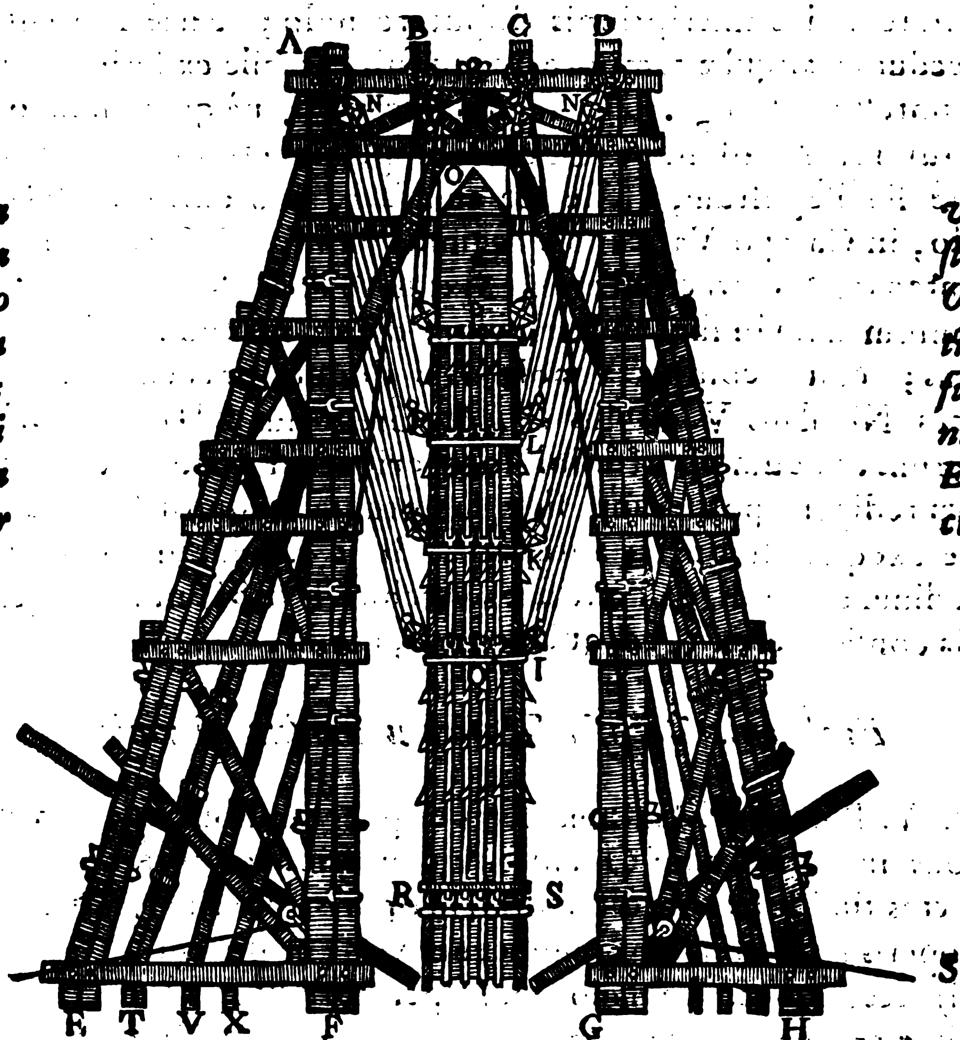
Obelisci Vaticani erectio

Erectionis Obelisci Vaticani modus & ratio.

SIxtus V. Pontifex Maximus semper prægrandibus operum moliminibus intentus, cùm Obeliscorum erectionem agitaret animo, & Architectos timidiores ob difficultatem operis reperisset, hoc solo argumento operis possibilitatem conuincente vsus esse dicitur. Quod aliàs ab Ægyptijs Regibus & Romanorum Imperatoribus factum est, id nequaquam hisce temporibus denegatum videtur. Sed ex Historijs, Ægyptios non vnum, sed plures, imò innumeros, & maiores Obelisc. erexisse constat, quos & Romani Imperatores secuti ex Ægypto adductos in Vrbis ornamentum denuò reerexerunt. Quod itaque olim factum fuit, & hodierno tempore tanto fœcundorum ingeniorum copia fieri posse, nemo dubitare debet. Quòd si prætenderit quispiam excessiuam sumptuum quantitatem, is non sibi persuadeat velim, tantâ nos æris penuriâ laborare, vt ea ab huiusmodi animum nostrum diuertat, quin potiùs exacuat, & ad, non dicam similia, sed maiora præstanda, dummodò nostrorũ studio & diligentiâ non destituamur, extimulet. Agedum Dominice Fontana, cuius ingenium iam antehac in multis occasionibus nobis innotuit, seriò huic

huic negotio incumbere non desistas, neque curæ tibi sit sumptuum magnitudo; si vnus millio non sufficiat aureorum, addantur duo, aut quot eorum opus fuerint, dummodò quod imperamus, executioni mandetur. Hisce verbis animatus Dominicus Fontana Eques Architectus, ex eo tempore seriò huic negotio incubuit. Et primò quidem, optimo sanè consilio, quantitatem molis dicti Obelisci per exactissimam dimensionem explorauit; quâ habitâ se ad potentias mechanicas contulit, inter quas quidem, huic negotio expediendo opportuniores Ergatis machinas non inuenit; quarum etiam tantum numerum constituit, vt potentia harum simul iunctarum Obelisci pondus multis parasangis superaret. Porrò modus erectionis hic fuit, qui sequitur.

Dominicus Fontana erigit Obeliscũ Vaticanum.

Pegma il Castello Quo Obeliscus Vaticanus erectus fuit à Dominico Fontana Equite & Architecto.

Primò fundamentum pro ratione loci positum erat quadrum, cuius vnum latus, maximi lateris latitudinem ter continebat, id est, 96 palmorum erat.

Modus erectionis Obelisci Vaticani

Secundò in medio huius quadrati fundamenti extra profundum ad planitiem deducti, positus fuit abacus; supra hunc basis quadrata cum omnibus rebus ad Obeliscum sustinendum necessarijs.

Tertiò, hoc peracto Castellum Obelisco erigendo destinatum hoc ingenio perficiebatur. Ex oppositis Abaci lateribus, Ecclesiæ Diui Petri parallelis, octo foramina, quatuor vtrinque, intra interiora fundamenta vergentia relicta erant, æquali ab inuicem in vtroque latere inter-

Castellum pro Obelisco Vaticano erigendo.

ter-

teruallo remota, quæ in figura exprimuntur per F G. eratque primus ordo trabium, quæ tamen in figura ob rationem opticam non comparent.

Quartò, in hisce octo foraminibus, quorum vtrinque quatuor relicta fuisse diximus, columnæ totidem fundabantur, id est, quatuor ab vtroque latere, tales, quales FA&C G monstrant primi ordinis trabes, vti foramina, sic & illæ inter se æquidistantes, eâ tamen proportione, vt mediæ duæ columnæ ex vtroque latere distantiâ suâ latitudinem Obelisci adæquarent, ea in parte, vbi latissimus est; hæ quidem columnæ latitudinem quatuor palmorum habentes, altitudinem Obelisci altitudine suâ aliquòusque excedebant, vt in figura apparet. Quoniam verò tantæ latitudinis & altitudinis trabes non semper suppetunt, hinc singulæ columnæ F A, G D, quatuor alijs trabibus in vnum ferreis retinaculis & funibus cannabinis, non secùs ac mali nautici, strictissimè compingebantur, vt sic ad onus sustinendum sufficientes forent. Quia tamen solis hisce columnis Architectus non fidebat; hinc in summitate octo harum columnarum alias quatuor trabes ordinabat, quæ binas ex vtraque parte columnas correspondentes arctâ commissurâ connectebant; vnde fiebat, vt columnæ sibi oppositæ hoc veluti arcto quodam vinculo connexæ, nullam introrsum paterentur ex Obelisci pendentis pondere inflexionem.

His trabibus quatuor alij transuersim trabes, A B C D, inserebantur, quarum officium erat, Obeliscum pendentem sustinere. Quoniam verò tota hæc machina necdum ad tanti oneris molem, robur sufficiens obtinuisse videbatur, hinc

Quintò, columnæ quatuor mediæ, vtrinque binæ, quatuor alijs trabibus veluti Arietibus quibusdam admotis fulciebantur, & in figura signantur literis F T V X. Extremæ verò columnæ angulares octo, vtrinque quatuor sub recto angulo comprehensis, fulciebantur, iuxta columnarum partitionem nunc maioribus, nunc minoribus, crassitie suâ columnarum crassitiem adæquantibus, & varijs retinaculis, circulis ferreis, funibus, transuersisque lignis arctissimè firmatis; eratque in medio tota fabrica Obelisco dirigendo peruia & aperta. Atque hæc est Castelli fabrica, quam veluti fundamentum quoddam totius machinationis præmittere necesse erat, machina tùm Obelisco ex primo situ auellendo, tùm in secundo loco erigendo, peropportuna.

Sextò, hisce peractis multorum operariorum labore stratum fiebat à primo Obelisci situ vsque ad locum Obelisco erigendo præparatum. Agger erat ex aggesta terra, vtrimque trabibus tabulisque ligneis firmiter, nè cedere posset, constructus, & hoc pacto dispositus, vt semper altiori & altiori ductu vsque ad basin, cui Obeliscus insidere debebat, extolleretur. His quoque peractis. *Stratum seu agger ad Obeliscum Vaticanum promouendũ.*

Septimò, ergatarum in Campo Vaticano plantatio, lectusque Obelisci fit, qui erat ex quatuor ingentibus arboribus, alijs transuersis trabibus in formam craticulæ insertis, rotisque subtus dispositis concinnatus, cui Obeliscus impositus ergatarum ope per dictum aggerem ad constitutum locum deuoluebatur. Obeliscus duodecim longissimis ferreis, *Ergatæ pro Obelisco Vaticano eleuando.*

ijs-

ijsque robustissimis perticis vestiebatur, quarum tres à singulis lateribus in longum Obelisci protensis vsque ad $\frac{3}{4}$ ducebantur; hisce transuersim tria alia ferrea cingula crassissima singulari industriâ circumcirca vncis ferreis, & retinaculis validis, quæ longioribus perticis annexa erant, eo fine, nè cingula loco dimoueri possent, arctè inserebantur; & nè Obeliscus ferreâ hâc armaturâ cinctus quicquam detrimenti accipere posset, infra ferream hanc vestem indusio è storeis contexto, inuoluebatur. Porrò ad cingula ferrea ex ea parte, quæ columnas respicit, trochleæ, quarum singulæ duobus orbiculis vestiebantur, appensæ erant, & numerum ergatarum numero suo adæquabant; totidem quoque trochleæ in supremis quatuor trabibus AB & CD, & totidem aliæ in radice machinæ disponebantur, quarum nos ad confusionem vitandam duas posuimus. Hisce tribus trochlearum ordinibus ritè dispositis, rudentes, singulis sui, applicabantur; rudentes trochleis Obelisci obuolutos excipiebant trochleæ trabibus affixæ, & ab his deriuabantur ad trochleas radici machinæ affixas; & hinc demum tympanis ergatarum circumuoluebantur. S locus ergatæ funem trochleæ vicinæ G circumplicatum trahebat, quæ superiori trochleę N, & trochleæ M in Obelisco circumducta videtur, & tractu machinæ Obeliscũ paulatim ergatæ sollicitabant. Habebant ergatæ quatuor vectes longos, quibus ope partim hominum, partim equorum, machinæ in gyrum ductæ, rudentes tympano paulatim circumplicabant; quarum circũuolutione paulatim Obeliscus eleuabatur. Nè verò in opere tanti momenti, ergatæ inæquali motu agitarentur, ad sonũ tubæ omnes ad machinam agitandam commonebantur, & ad campanæ machinæ affixæ sonum, agitationem inceptam vnà omnes sistebant; sic fiebat, vt æquali motu & æquidiuturno tempore Obeliscus paulatim cornua sua erigeret. Quòd si vna ex ergatis, fune lentescente, non laborare deprehendebatur, omnibus reliquis quiescentibus hæc sola, donec reliquis æquitensum rudentē nansisceretur, agitabatur. Hâc arte Obeliscum nunc eleuabant, nunc demittebant, modò ad arbitrium Architecti, quò volebant, inclinabant, & tandem supra quatuor Leones basi Obelisci priùs implumbatos, eo situ, quem cum admiratione hodie intuemur, constituebant. Atque hic fuit modus & ratio, quo tùm Obeliscus Vaticanus, tùm cœteri, in Romanæ Vrbis ornamentum à Sixto V. immortalis memoriæ Pontifice, ingenti sanè ausu, erecti sunt.

De Ergatarum potentia ad Obelisci pondus comparata.

Pondus Obelisci Vaticani quomodo exploratum.

CONstat in omni Mechanico negotio, potentiam machinarum, pondus, quod eleuandum suscipitur, superare debere. Hinc Architectus huius præsentis machinationis, necessariò primò Obelisci pondus exactè compertum exploratumque habere debebat; deinde ad id superandum numerum ergatarum ordinare. Pondus Obelisci hoc pacto reperiebatur. Ex lapide quem *granito rosso* vocant, & communi omnium Obeliscorum materia est, cubum palmarem formabat, quem diligentissimâ

sima ponderatione peracta 86 librarum comperiebat; huius ope pondus totius Obelisci, eo modo, quo in Obelisco Pamphilio fol. 50 & 57 Geometrico ratiocinio demonstrauimus, inueniebat, videlicet primo cubicorum palmorum 11118, qui in 86 ducti libras pendebant 956148, quæ est totius Obelisci moles, & materiam 370 Carrucis (Carrettatas Romani vocant) onerandis sufficientem continet.

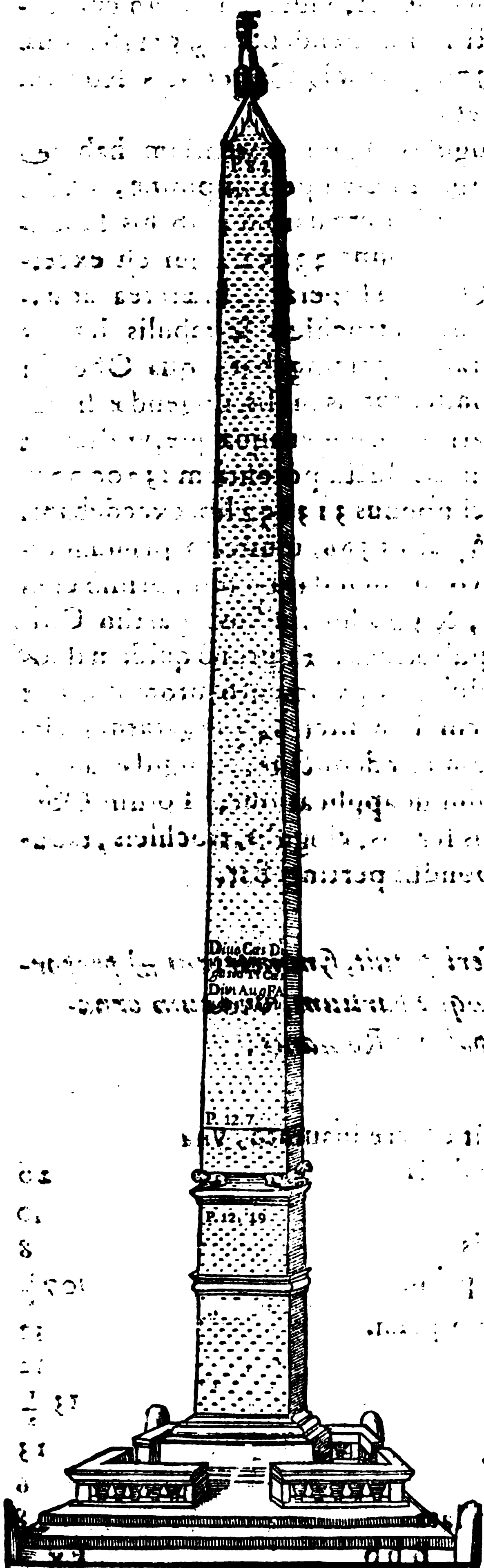
Porrò experientia constabat, singulas ergatas potentiam habere quasi 33000 librarum. Itaque 30 ergatæ huic operi dispositæ, ductæ in 33000, producunt 990000, potentiam ergatarum; ab his subducta 956148, scilicet pondus Obelisci, relinquunt 33852, qui est excessus, quo potentia ergatarum, pondus Obelisci superat. Præterea armaturæ ferreæ, quibus Obeliscus cum annexis trochleis & tabulis ligneis vestiebatur, pondus ferè ad 50000 librarum pertingebat, quæ Obelisci ponderi 956148 additæ constituunt pondus totius molis erigendæ librarum 1006148. hinc opus fuit 40 ergatis, quarum vnaquæque, vt dictum est, 33000 lib. potentiam habebat, quę in 40 ducta potentiam 1320000 librarum individuam exhibent, quæ Obelisci pondus 313852 lib. excedebant. Ergatarum potentia pondus superare debet.

His itaque præmissis, vltimo die Aprilis 1586, inuocato primùm diuini Numinis auxilio, erigendo Obelisco initium datum fuit, primò cum quinque vectibus, 40 ergatis, 75 equis, & 900 hominibus, partim Officialibus, partim fabris, & machinæ impulsoribus. Et primò quidem duodena ergatarum circumuolutione Obeliscus à pauimento promotus fuit ad duorum palmorum altitudinem, & consequenter 648 ergatarum circumuolutionibus, in constitutum locum fuit deductus. Singulæ agitabantur à duobus equis, & 20 ferè hominum applicatione. Totum Obelisci pondus vnà cum armatura, perticis ferreis, cingulis, trochleis, tabulis ligneis, ferè ad 2000000 librarum pondus pertingebat. Erectio actualis Obelisci Vaticani.

Epilogismus exactissimè, quantum fieri potuit, symmetriam & proportionem totius Obelisci, singularumque partium, vnà cum ornamentis exhibens in palmis Romanis.

Crux quam Sixtus V. Obelisco imposuit ex ære inaurato, vnà cum stella & montibus, est alta palmis	26
Crux sola alta palmis	10
Latitudo Crucis quoad brachia, palmis	8
Obeliscus vsque ad pyramidion altus palm.	$107\frac{1}{2}$
Obelisci basis inferior Meridionalis lata palm.	12
Basis verò Orientalis	12
Occidentalis	$13\frac{1}{2}$
Lateris Borealis	13
Pyramidion alt. palm.	6
Basis pyramidij ex omni ferè parte est lata	8

Ex quo colligitur, 2 in hoc Obelisco inferiora ad basin latera deinceps esse inæqualia, vnde basis Obel. non quadratū, sed parallelogrammū exprimit.

Basis Obel.

Abacus 3.

Abac. 2.

Abac. 1.

Soliditas totius Obelisci palmorum cubicorum 11118

Pondus verò nudi Obelisci librarum 956148

Totum pondus Obelisci armati librarum 1006148

Sustentaculorum, abacorumque proportiones.

Sustinetur Obeliscus extra fundamentum tribus abacis.

Primus abacus fundamento impositus ex marmore candido altus palm. $4\frac{1}{2}$

Abaci latitudo duorum laterum oppositorum palm. $22\frac{1}{4}$

Reliqua 2 latera opposita lata pal. 19

Vbi se restringit per certos gradus 13

Secundus abacus altitud. habet pal. 13

Latitudinem verò $12\frac{3}{5}$

Coronis huic circumposita alta 4

In superiori parte lata 15

In inferiori parte lata 13

Tertius Abacus altus palm. $11\frac{1}{2}$

Latus $12\frac{1}{2}$

Super hunc impositi sunt quatuor Leones æreci, & suffulciunt Obeliscū; altitudo spacij $4\frac{1}{4}$

Tota hæc abacorum structura à pauimento vsque ad basin Obelisci, est palmorum, $38\frac{1}{2}$

Totus Obeliscus à pauimento vsque ad vltimum pyramidij punctum, altus est palm. $162\frac{1}{2}$

Tota verò structura à pauimento vsq; ad vltimum punctum Crucis, est palmorum, $178\frac{1}{2}$

Verùm totam hanc symmetriam expressam vide in præsenti figura.

In-

Inscriptiones Obelisci.

Inscriptio Occidentalis.

Christus vincit,
Christus regnat,
Christus imperat,
Christus
ab omni malo
plebem
suam defendat.

Inscriptio Meridionalis.

Sixtus V. Pont. Max.
Obeliscum Vaticanum
Dis Gentium
impio cultu dicatum
ad Apostolorum limina
operoso labore
transtulit.
Ann. M D LXXXVI. Pontif. II.

Inscriptio Orientalis.

Ecce Crux Domini,
fugite partes
aduersæ,
vicit Leo
de tribu Iuda.

Inscriptio Borealis.

Sixtus V. Pont. Max.
Cruci inuictæ
Obeliscum Vaticanum
ab impura superstitione
expiatum iustius & felicius
consecrauit.
Ann. M. D. LXXXVI. Pont. II.

FINIS SYNTAGMATIS VNDECIMI.

SYNTAGMA XII.

De fragmentis variorum Obeliscorum, quæ in Vrbe hodie supersunt.

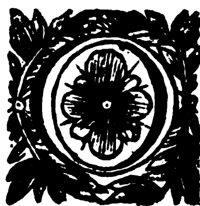
EXCELLENTISSIMO ATQVE ILLVSTRISSIMO
COMITI
LAZARO HENCKEL,
Baroni Montis Sancti Georgij.

OC de fragmentis Obeliscorum, quæ in Vrbe hinc inde dispersa spectantur, Syntagma, beneficiorum in me nullo non tempore collatorum memor, Tibi Excellentissime Comes, *gratitudinis ergo dicandum statui; vt quantus fuerit* Tuus *in Republica literaria promouenda zelus, quanta in Literatorum conatibus fulciendis profusa benignitas, grata posteritati constaret. Vale bono communi diu superstes.*

CAPVT I.

De Obelisco Campomartio subterraneo.

Obeliscus Campomartius subterraneus.

BELISCVS hic sanè ingens, magnitudine Flaminio non cedit, & in hunc vsque diem spectatur in Campo Martio ad radices Montis Citatorij, ex parte S. Laurentij in Lucina, vbi basis eius incipit, & reliquam molem extendit vsque ad cellam Pallatij vulgò dicti de'Conti. Qui tametsi totus terrâ obrutus sit, per cellas tamen vinarias vicinarũ domuũ nonnullæ eius adhuc partes cernuntur. Fuit autem hic à Sothe Rege Heliopoli primùm erectus; quem postea Augustus inde auulsum Romam transuexit, atque vt tam nobilem molem debito honore condecoraret, eum in Campo Martio amplissimo & celeberrimo loco erexit, vt sicuti à priscis erectoribus Soli dedicatus putabatur, ita Soli quoque ad horas, quas in dicto loco sub amplissima horologij, æneis lineis conspicui, forma elaborauerat, commonstrandas loco gnomonis seruiret, cuius vertex à terra in 115 palmorum altitudinem erectus, aûreoque globo insignitus spectabatur.

Ve-

Verùm de origine, erectione, dein suo in monstrandis horis munere, de horologij forma & ratione, de magnitudine & symmetria huius Obelisci, alijsque, cùm amplissimè in Obelisco Pamphilio fol. 76. tractauerimus, eò Lectorem remittimus. Quare hoc loco solummodò adducemus exiguam illam Obelisci, quam nobis per cellam videre licuit, vnà cum symbolis suis delineatam portionem, & est illa, quæ sequitur.

Vbi primo loco intra tabulæ sacræ ouatam figuram occurrit Accipiter, cum baculo incuruo, laqueo, & segmento; & est amuletum Osiridis auerrunci. Sequitur deinde Serpens, segmentum, bina sceptra, crater, duo brachia in oppositas partes vergentia, oculus, hydroschema, Coturnix, duæ pyramides. Quorum sensus est: *Osiris rerum dominator vitam in craterem deriuat, beneuolè & mirificè omnibus affluentem, prouidentiâ suâ ab omni maligna & Bebonia vi immunem.* Atque hæc non nisi paucula symbola ex dicto Obelisco obtinere licuit. Et quoniam singula Obelisci latera vnicam tantùm epigraphen columnarum habent, ac proinde figuræ maximæ & distinctissimæ apparent; certè non exiguo adiumento tam distinctæ figurarum omnium expressio, ad multa dubia maiori luce declaranda, esse poterat; quare dolendum sanè est, omnibus penè quotquot in Vrbe superstites sunt, Obeliscis, huius Oedipi ope iam dilucidatis, hunc vnum præ cœteris & mole, & celebritate nominis maximum, vtpote tot veterum Scriptorum encomijs nobilitatum, lucem videre non potuisse, sed perpetuis condemnatum tenebris veluti in lethæa quadam fossa submersum, literarium Mundum abstrusis dogmatum suorum sacramentis defraudare. Verùm non dubito, venturum suo tempore magni & cordati animi Principem, qui tot iam sæculis despectæ sepultæque molis nobilitatem animo voluens, illum postliminio in eum honoris gradum, quo dignus est, toto Mundo literario applaudente, sit exaltaturus. Atque hæc sunt, quæ de hoc Obelisco paucis dicenda duxi; reliqua fusiùs vide in Obelisco Pamphilio citato loco.

Hieroglyphica nonnulla Obelisci Campomartij.

CAPVT II.

De Obelisci fragmento quod reperitur in Insula Tyberis.

POmponius Lætus in sua Topographia alterius cuiusdam Obelisci olim in Insula Tyberis erecti, qui loco mali nautici seruire videbatur, mentionem facit. Quod verum esse, experimentum me docuit; siquidem notis semper & nouis Ægyptiacis monimentis detegendis summo mentis æstu agitatus, cùm dictæ Insulæ angulos penè omnes discussissem, tandem exiguum Obelisci fragmentum, ante Ecclesiam S. Bartholomæi, detexi, quod inter alias columnas, quæ data opera ante dictam Basi-

Obelisci fragmentum in Tyberina Insula.

Basilicam ad rhedarum equorumque impetum cohibendum positæ sunt, versus partem quæ aditum ad Monasterium S. Francisci de obseruantia præbet, vltimum locum obtinet, & repaguli loco seruit. Fuit autem, vti Topographiæ Romanæ Authores scribunt, in medio Insulæ Tyberinæ seu Æsculapij, quam natura in figuram nauis adaptauerat, constitutus, vt arboris nauticæ formam exprimeret; quemadmodum & in Circis, qui Mundum referre videbantur, eandem ob causam constituebantur. Obeliscus fuit ex eorum Classe, qui Minores vocantur, cuiusmodi sunt Mahutæus, Monticoelius, Mediceus. Fuisse autem fragmentum ex ea parte, quæ proximè contingit pyramidion, auulsum, ipsa hieroglyphica inscriptio, quam hic apponendam duxi, sat superque demonstrat; vbi vides in singulis lateribus primo loco quatuor Accipitres tutulatos eo prorsùs habitu, quo in recensitis minoribus Obeliscis occurrunt; in op-

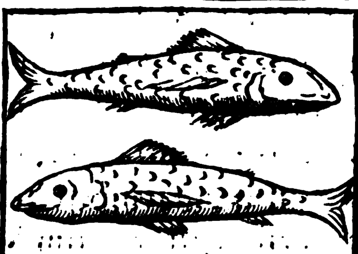
I. Latus.

II. Latus.

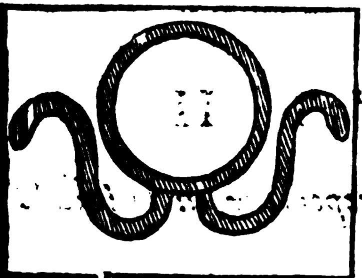

III. Latus.

IV. Latus.

positis verò lateribus sub Accipitrum figuris ponuntur duo pisces; in aliorum duorum oppositorum laterum vno, globus Aspidibus stipatus; in altero barys nauigium cum statua Accipitrina in medio collocata, quorum omnium typum in apposita figura contemplare. Quid in hisce schematis Accipiter, quid globus Serpentifer, & alius Aspidibus turgidis pectoribus surrectis stipatus significet, sæpius in aliorum Obelisco-

rum

rum expositione dictum fuit. Quare quid pisces sibi velint, exponendum restat. Pisces ponuntur eâ symbolorum ratione; quâ in nullo alio Obelisco, aut monimento Ægyptiaco me obseruasse memini; quibus quidem ad nihil aliud, quàm ad eam malorum, quibus Osiris Accipitrinæ vitæ author auertendis inuigilat, auertuncationem alludunt. Erat enim piscis symbolum τὸ Ὀξύῤῥυγχον siquidem Oxyrinchus, Phagrus, aut Lepidotus, quos hi pisces exprimunt, apud Ægyptios nullo non tempore in summa abominatione habiti fuerunt; eò quòd pudendum Osiridis à Typhone in Nilum proiectum deuorauerint: nam vt Plutarchus docet: Μόνον δὲ τῶν μερῶν τοῦ Ὀσίριδος τὴν Ἶσιν οὐχ εὑρεῖν τὸ αἰδοῖον, εὐθὺς γὰρ εἰς τὸν ποταμὸν ῥιφῆναι καὶ γεύσασθαι τόν τε λεπιδωτὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν φάγρον, καὶ τὸν ὀξύρυγχον, ὡς δὲ μάλιστα τῶν ἰχθύων ἀφοσιοῦσθαι, τὴν δ' Ἶσιν ἀντ' ἐκείνου μίμημα ποιησαμένην καθιερῶσαι τὸν φαλλόν, ᾧ καὶ νῦν ἑορτάζειν τοὺς Αἰγυπτίους. *De omnibus membris solum penem Osiridis non fuisse ab Iside repertum; hunc enim statim fuisse in Nilum abiectum, gustatumque à Lepidoto siue squameo, Phagro, & Oxyrincho piscibus, quos præ alijs piscibus execrantur Ægyptij; Isidem autem eius loco phallum eius imitatione confecisse, atque consecrasse, quo hodieque in sacris vtuntur Ægyptij.*

Pisces in Obelisci Tyberini fragmento quid significent.

Plutarchus.

Hinc Sacerdotes, Plutarcho teste, πάντων τῶν ἰχθύων ἀπέχονται, πρώτου δὲ μηνὸς ἐνάτῃ, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων ἑκάστου πρὸ τῆς αὐλείου θύρας ὀπτὸν ἰχθὺν κατεσθίοντος, οἱ ἱερεῖς οὐ γεύονται μὲν, κατακαίουσι δὲ πρὸ τῶν θυρῶν τοὺς ἰχθῦς. *Sacerdotes omnibus piscibus abstinent; primi autem Mensis nono die, cùm Ægyptiorum reliquorum vnusquisque ante fores domus suæ assum piscem edat, Sacerdotes non gustant, sed ante ianuam ædium comburunt pisces.* Cuius & rei duas rationes adfert: sacra altera & subtilis, est quam paulò antè, ob deuorationem videlicet pudendi Osiridis, adduximus; altera manifesta & in promptu est, piscem cibi genus esse non necessarium, sed superuacaneum; viuunt enim in mari elementorum finibus exclusæ, quod neque Mundi pars sit, neque elementum, sed alienum excrementum corruptum & morbosum. Quod quidem in tantum abominantur, vt & Nautas, cœterosque maritimos homines ferre non possint, vtpote homines Typhoniæ naturæ; mare siquidem Typhonis spumam appellabant. Atque ex hoc Capite quoque piscem in odij symbolum assumptum fuisse, testatur Clemens Alexandr. l. 5. Strom. In Sai (inquit) pro vestibulo templi Palladis huiusmodi symbola incisa fuisse, infans, senex, Accipiter, piscis, Hyppopotamus: puer & senex humanæ naturæ à pueritia vergentis ad senium, iterumque repuerascentis conditionem innuebant; Accipiter Deum, & quidquid in nobis diuinum est, & vitam ipsam signabat; piscis odium simul ac mortem, quod perniciem & exitium vocabant; Hippopotamus verò impudentem violentiam, & vehemens naturæ dissidium indicabat! Quæ quidem symbola ordine posita sic legebantur. *Nascimur, senescimus, viuimus, morimur, naturæ dissidio.*

Pisces abominabantur Ægyptij Sacerdotes.

Piscis symbolum odij.

Sed vt ad institutum reuertamur; pisces in hoc Obelisco propositi, vnà cum Accipitre mysterioso habitu conspicuo, ἀντιπάθειαν, quæ Osiridem inter & Typhoniam sobolem, cuiusmodi pisces erant, fœcunditatis Osiriacæ destructiuam intercedebat, significabant; atque adeo Osiris

Piscium significatio in Obelisco.

nihil

nihil aliud, quàm vim quandam malorum omnium, quam in huiusmodi è spuma Typhonis pregnata sobole obtinet, apotropæam potestatem signat. Est enim Osiris visilla Vniuersi penetratiua, omnibus motu, calore que fœcunditatem præbens. quæ aptè sanè per globum Serpentiferum, aliumque orbem binis Aspidibus septum, innuitur. Et per nauim Barym, Accipitrinam statuam vehentem, quid aliud, nisi virentis paulò ante memoratæ in humido potissimùm stabulantis, per vniuersas Mundi semitas traductionem innuunt? cui cùm Typhoniæ potestates per pisces indicatæ aduersarentur, Osiriim ex omni parte [illegible] contra eas veluti efficacissimum quoddam Alexiterium prophylacticumque amuletum ponendum censuerunt. Quæ omnia fusiùs exponerem, si totius Obelisci hieroglyphicum contextum ab interitu vindicatum videre licuisset, ex cuius concatenatorum symbolorum complexu solo veram & indubiam rerum significationem venari licet. Sed hæc de Obelisco Tyberino sufficiant.

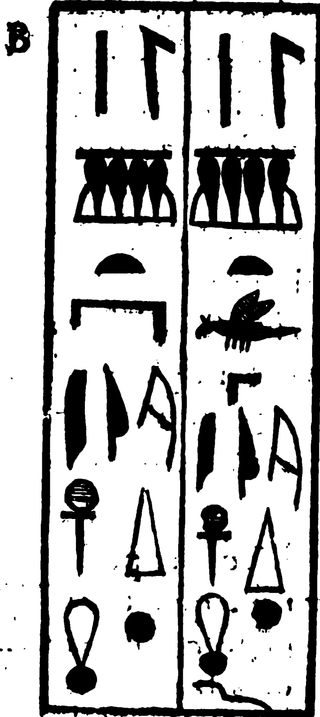
CAPVT III.

De nonnullorum Obeliscorum fragmentis, quæ circa Collegium Romanum spectantur.

Obeliscorum fragmenta circa Collegium Romanum. §. I.

STabat multorum annorum tempore ante portam posticam Collegij Romani paruum Obelisci fragmentum, donec tandem hoc anno, veluti publicæ plateæ non leue impedimentum, ab Ædilibus Vrbis sublatum, in Collegium translatum fuit, vbi spectandum proponitur. Fragmentum est sex palmis altum, parallelepipedum, cuius duo tantùm latera inscriptiones hieroglyphicas habent, cæteris duobus edacitate temporis corruptis. Inscriptiones verò in sequenti pagina tibi exhibemus Lector in figura A.

B

Præsens fragmentum B videtur è regione Ecclesiæ S. Ignatij, angulari lapidi domus cuiusdam Pharmacopæi inseruiens. Est septem palmis altum, quadrangulum, cuius duo tantùm latera spectantur, hisce hieroglyphicorum schematismis insignita, reliquis duobus lateribus muro insertis.

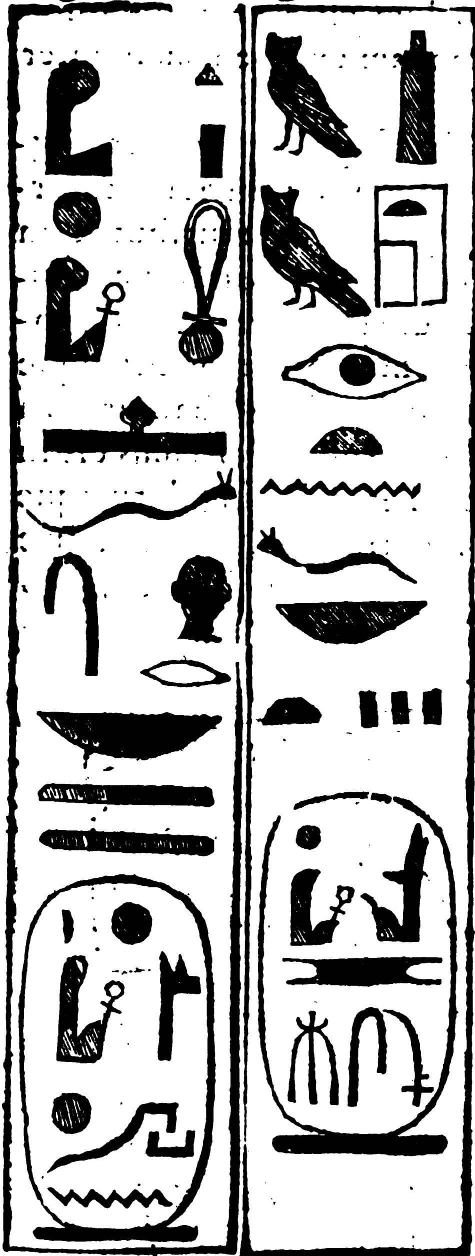
C

Tertium fragmentum è regione Collegij Romani & Palatij Saluiatini, via quâ ad plateam, quæ Cursus dicitur, tenditur, angulari domui lapidi inseruire spectatur, ex quo duo tantùm, vt in priori, latera cernuntur, reliquis duobus lateribus intra murum absconditis. Hieroglyphicæ apparentium laterũ inscriptiones, eæ sunt, quæ in appos. fig. C cernuntur.

Quæ-

Fragmentum Collegij Romani.

Quæritur itaque hoc loco, vtrum hæc tria fragmenta vnius Obelisci sint, an diuersorum? Respondeo, diuersorum Obeliscorum esse, quia idipsum luculenter demonstrat & mensura fragmentorum, & hieroglyphicorum contextus: mensura siquidem nulli ex hisce tribus fragmentis competit, neque aptè committi possunt; fragmentis nunc ex superiori parte angustioribus, nunc in inferiori latioribus; quæ quidem difformitas partium, & in commissione disproportio apertè docet, vnius Obelisci fragmenta minimè esse posse. Accedit dispar fragmentorum color, quæ pariter indicant vnius Obelisci partes esse non posse. Secundò ex hieroglyphicorum contextu apparet, qui in singulis dictis fragmentis disparatam rationem habet. Vnde concludo trium diuersorum Obeliscorum hæc fragmenta fuisse, Obeliscos autem ex eorum numero esse, quos minores vocant, & æquales Mahutæo, ac Mediceo, quo ad magnitudinem, quorum 44 differentis magnitudinis Romam ex Ægypto delatos Publius Victor testatur. Vbinam verò locorum huiusmodi Obelisci erecti fuerint, paucis accipe.

In Obelisco Pamphilio contrarium diximus, quia tunc ita nobis videbatur modo re diligentius explorata, aliter reperimus.

Constat ex Topographiæ Romanæ Authoribus, eo in loco, vbi modò templum Beatæ Virginis, quod à Minerua nomen habet, & celeberrimum Ord. S. Dominici Cœnobium est, olim Isidis templum constitisse; in quo vti omnes religiones Ægyptiacæ (veriùs superstitiones) summo feruore exercebantur, ita omnigeno monstrosarum imaginum apparatu, Ægyptiorum more adornabatur, ita vt posteris temporibus ex nullo Romanæ Vrbis loco tanta Ægyptiorum simulachrorum copia eruta fuerit, quàm ex hoc loco; quod apertum & luculentum πολυμορφίας Ægyptiacæ, quæ in dicto templo vigebat, testimonium est. In hoc itaque delubro Isiaco haud dubiè inter cœtera Niloticæ religionis argumenta, & Obelisci quoque erecti fuerant, quorum hæc fragmenta tantummodò supersunt, reliquis vel terrâ subrutis, vel nouarum fabricarum fundamento iniectis. Lege quæ de hoc Isidis & Serapidis templo fusè tractant Pomponius Lætus, Boissardus, & P. Alexander Donatus in Topographia Vrbis Romæ, qui totum illud spacium, quod Collegium Romanum & Cœnobium Ordinis S. Dominici vsque ad Pantheon occupat, ad Isidis & Serapidis

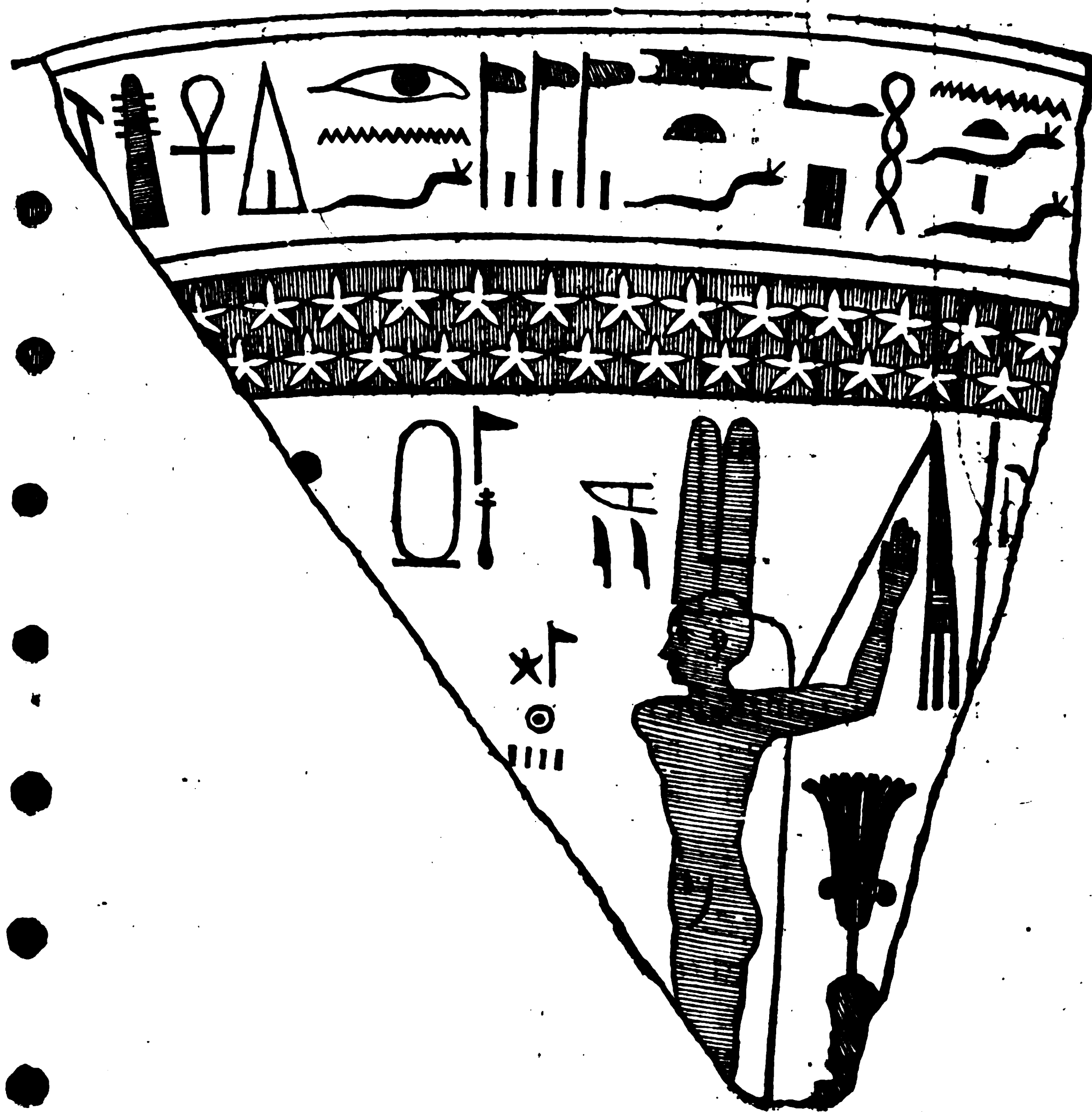
Obelisci minores 44. olim Romæ erecti.

Templum Isidis olim Romæ.

pidis regionem pertinuisse aiunt, & ingens antiquitatum Ægyptiacarum copia, quæ dum hæc scribo, ex ruderibus loci effossa est, quarumque non exiguam partem in meo Museo spectandam exhibeo, luculenter demonstrat.

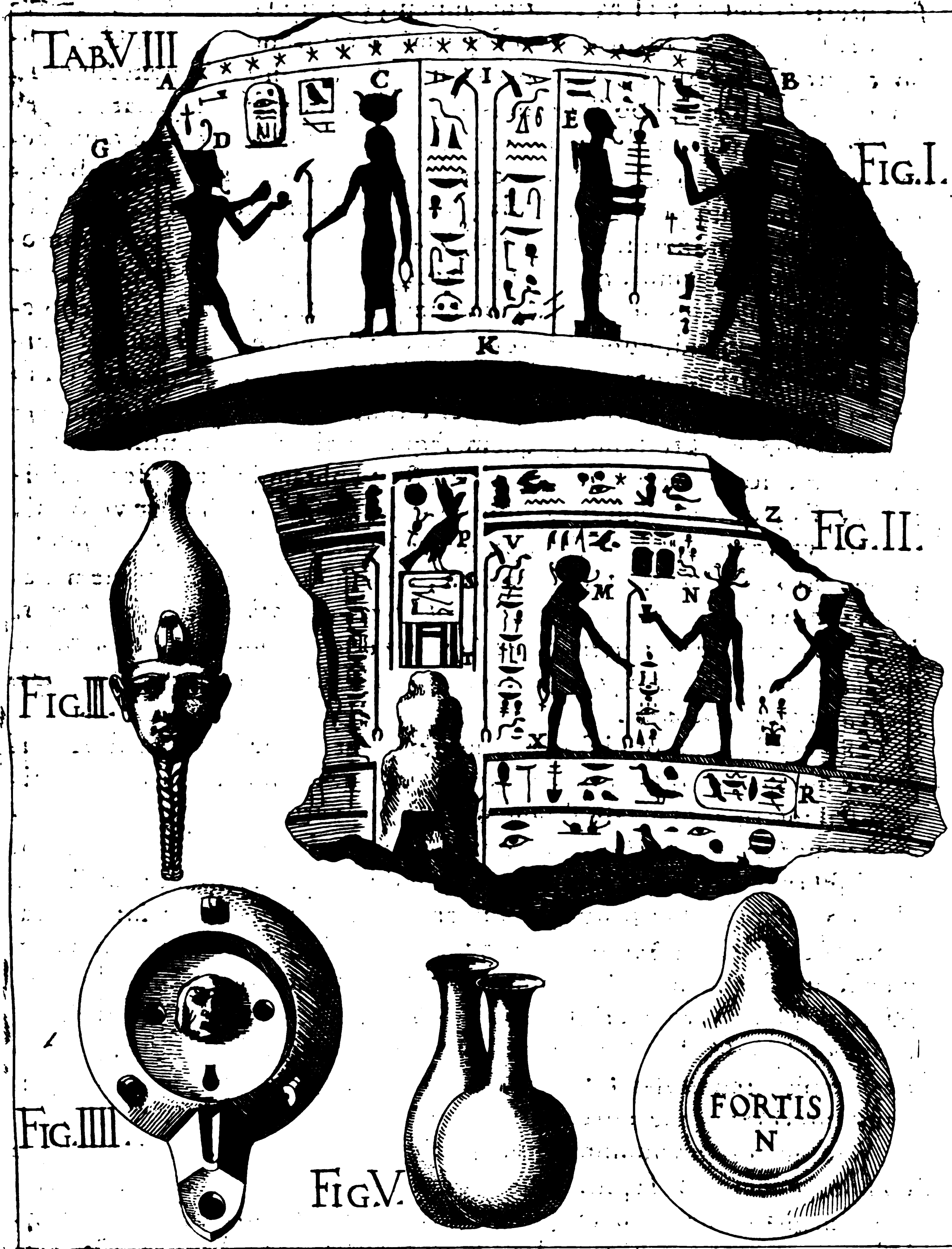
Hoc eodem loco erutum fuit vasis Nilotici fragmentum hieroglyphicis notis refertum, ex quo apertè Niloticorum vasorum ratio & forma dignoscitur. Videtur illic linea in duodecim partes distributa, in qua per interiorem vasis superficiem, vsque in fundum, duodecim ordine æqualiter inter se distantes veluti termini quidam eminentes disponuntur; qui termini haud dubiè vel ad incrementum decrementumque fluminis, vel ad horas in hydrologio commonstrandas, deputabantur. In exteriori verò vasis superficie, ad extremum vasis limbum, circulus est in 365 stellas diuisus, tot Geniorum, quot in anno dies sunt, singulorumque præsidum index. Sequuntur deinde varia Apotropæa Numina, quæ cùm aliàs exposuerimus, hîc ijs recensendis longior esse nolui, sed loco longioris discursus ipsam figuram apponam, vt sequitur.

Fragmentum vasis Nilotici ex Museo Authoris.

Inter alia fragmenta magnæ considerationis sunt ea quoque, quæ in tabula VIII. proponit Nardius, ex Museo Gaddiano Florentino depromprom-

prompta. Fragmenta sunt ex lapide pyrite, & pari pacto margo vasis sacri videntur fuisse, quemadmodum ex rotunditate colligitur; in cuius

extima superficie superioris labri A B stellæ, vt figura prima docet, in circuitu, non secus ac in præcedenti, 365, quemadmodum ex portione circumferentiæ patet, totidem nimirum Geniorum, quot dies in anno,

quorum & præsides sunt, constituuntur. Stellæ siquidem notam Geniorum indicasse, iam sæpius ex Horo, cæterisque Authoribus docuimus; infra quas stellas varia Numinum simulachra visuntur, quorum singula suis literis G D C E F H M N O notauimus, præcipua videlicet ab Ægyptijs coli solita, Deastrorum iam sæpe memoratorum. Statua, G, Canino capite, Cruce ansatâ, & sceptro Cucuphomorpho insignem Anubin refert; C Isidem globo & bouinis cornibus, quæ capite gestat, cœterùm fœmineo habitu, sceptro Cruceque ansatâ spectabilem; è cuius regione simulachrum Genij Isiaci tiara calathoide venerabile, ambabus manibus Isidi duo porrigit vascula; quo indicatur, terram, quam Isidem dicebant, muneri suo non satisfacturam, nisi Osiridis Nilotici humoris præsidis beneficium, quo fœcundatur, accepisset. Potest etiam per figuram D, Sacerdos intelligi, qui assumpta figura Osiridis, Isidem veluti sacro ritu, ad id, quod prætendebat, obtinendum sollicitabat. Porrò figura E Horum notat, vti iam sæpe exposuimus, cui Sacrificulus F sub forma Horæi Genij litare videtur, per circumfusorum symbolorum mysticam rationem obtestando; quem sequitur alterius Numinis simulachrum H, fœmineo habitu indutum, & Nephtam indicat Hori ministram, ijs, quibus videtur, symbolis munitam. Columnæ verò I K, quarum vtraque baculum Cucuphomorphum præpositum habet, inscriptiones hieroglyphicæ vti sunt eædem, ita eandem significationem habent, eam videlicet, quam adiungo. *Agathodæmon vitæ vniuersalis præses, humorem crateris magni diffundat ex superiori cratere, immensâ rerum varietate ditatum, cui dictus Agathodæmon præest, in inferiores crateres, ad vitarum fœcundam propagationem.*

Figura secunda aliud fragmentum exhibet, quod tamen superiori primæ figuræ exhibitæ non congruisse videtur, cùm stellas non contineat, sed intermedium vasis fragmentum fuisse verisimile est; vbi M Accipitrinus Osiris cum Iside sua occurrit, eo prorsùs modo, quo in Abacis Obeliscorum passim spectantur; vt proinde tanquã notissimorum, & iam aliàs non semel expositorum simulachrorum expositionem superuacaneam ducam. Quid Accipiter P quadrato S T insidens signet, in Obelisco Ramessæo, vbi ijsdem omninò figuris comparet, explicauimus. Hieroglyphicæ verò inscriptiones V & X cùm ferè eædem sint cum inscriptionibus I & K, sensum quoque non variant. Inscriptiones quoque limbis circumfusas P Z Q R, expositas vide in Sphyngis Burghesianæ interpretatione, cui congruunt.

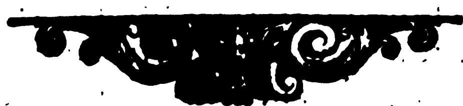
Itaque omnes huiusmodi inscriptiones sacro vasi fuerunt insculptæ eo fine, quem iam sæpius diximus, quòd videlicet ad sollicitanda Numina magnam vim, ob occultam proprietatem Dijs maximè congruam, habere putarentur. Figura III. Hori caput refert. Figura IV. Lucernam Isidis capite insignitam; de qua vide Syntagma de Lucernis Ægyptiacis. Sed hæc ex innumeris pauca de fragmentis sufficiant.

FINIS SYNTAGMATIS DVODECIMI.

SYN-

SYNTAGMA XIII.

De Mumijs, earumque conditorijs, & hieroglyphicorum, quibus inscribuntur, significatione.

EXCELLENTISSIMIS ET CELEBERRIMIS
VIRIS
IOANNI NARDIO
Magni Ducis Hetruriæ Medico,
IOANNI MARCO MARCI
Regni Boëmiæ Archiatro,

Nec non

Cœteris Clarissimis Viris Italiæ, Galliæ, Germaniæ, Belgij, Batauiæ, Daniæ, quorum, ob suam in subministranda huic Operi hieroglyphica supellectile collatam operam, in sequentibus Syntagmatis mentio fit, hoc de Mumijs Syntagma, gratitudinis ergo æternùm dicat & consecrat Author.

CAPVT I.

De Metempsychosi.

Mos erat Priscorum Ægypti Hierogrammatéon, corpora eorum, qui vel religione cultuque Deorum, aut beneficentiâ, cœterarumque rerum in patriæ vtilitatem cedentium collatione, in hac vita maximè celebres fuissent & conspicui, terrestrium quorundam veluti Deorum corpora certâ quâdam, & singulari studio ad hoc adinuenta aromatum misturâ, ad perennem durationem, contra omnem corruptionis labem ac putredinem, condire; condita subtili carbaso, varijs notis hieroglyphicis insignito depictoque, inuoluere; inuoluta deni- Mos condiendi cadauera Ægyptiorum

que

que Idolis hinc inde dispositis, veluti corporum conditorum custodibus, sub sacris pyramidum structuris condere. Quæ quidem nullâ aliâ probatione indigent, nisi præsentium horum schematismorum seu Mumiarum inspectione, quæ ab immemorabili tempore variâ vnguentorum commistione in Mumiam conditæ, inuolutæ cernuntur subtili è lino telæ, certâ quâdam è cera, pice, ac pulte cretacea misturâ, cùm ad telam contra omnem corruptionem muniendam, tum ad pingendas notas, ac characteres hieroglyphicos faciliùs firmiùsque telæ imprimendos, superinductâ.

Mumiarum schematismi.

In hac itaque tela dictâ ratione præparata primò imagines eorum, quos inuoluit, colore quodam perennante depictæ, manibus sacræ religionis symbola vna cum fructibus Dijs offerri consuetis gestantes spectantur. In reliqua tela nescio quæ redimicula veluti limbi quidam & lemnisci ex minutis, ijsque vitreis diuersorum colorum orbiculis assuti, vbique conspiciuntur.

Mumiarum pictura.

Sunt deinde Zonæ materiâ quæ gemmis assimilatur, vbique punctatim refertę, quibus supernè linteamina illa fimbriata præcinguntur. Dictorum verò limborum intercapedine sacrorum animalium, aliorumque hieroglyphicorum characteres inscriptos videas. Hinc quidem Solis & Lunæ figuræ; inde, *Saturæ Serpentibus Ibis, effigiesque sacri nitet aurea Cercopitheci*. Hic Anubis Caninam ceruicem arduam attollens adest, adsunt Leones fœcundi Nili symbola, non deest Scarabæus lutulentus ille Orbis Opifex, ac perpetuæ Isidis pedissequæ Maleagrides.

Mumiarum hieroglyphica.

Forma denique totius Mumiæ trunca, & indistinctis pedibus, Hermæas statuas, vel clariùs infantis fasciolis circumligati imaginem ad viuum exprimere videtur. Quâ quidem mysteriosissimâ rerum repræsentatione, occultum illum animarum per μετεμψύχωσιν, ad παλιγγενεσίαν regressum indigitabant, vti postea exponetur.

Mumiarum Forma.

Est autem μετεμψύχωσις nihil aliud, nisi animarum fatali quâdam necessitate corporibus alligatarum, donec magno illo Mundi anno reuoluto per παλιγγενεσίαν corporibus pristinis restituantur, reuolutio. Ægyptij enim hoc dogmate imbuti, animas eorum, qui sanctitate & sapientia in hac vita eminuissent, vitâ functas humana in corpora abire, sacrorum animalium, ac Deorum ibi vicariorum munere fungi, Ægyptum non secus ac dum sub humana forma adhuc degerent, magnis beneficijs cumulare, credebant. Hanc autem animarum in brutorum corpora migrationem tantum abest vt vilem & indignam censerent, vt potiùs nihil dignius & honorificentius eâ sibi contingere posse crederent; cùm & illa Deorum communia quoque habitacula fuisse, imò adhuc eos sub dictorum animalium laruis omnem terram circumire, hominum virtutes & vitia inspicere, teste Diodoro, assererent. Verba Diodori sunt: *Tradunt præterea, quinque illos Deos totum Orbem peragrare, nunc sacrorum animalium formis indutos, nunc in hominum speciem conuersos, mortalium sese oculis exhibere. Idque minimè fabulosum, sed facultati ipsorum conueniens esse; siquidem reuera hi sunt, qui omnem generationem efficiunt*. Quod & Homerus in Ægyptum profectus, vti à Sacerdotibus accepit, sic in hunc modum fieri in opere suo Poëtico alicubi affirmat.

Metempsychosis quid.

Metempsychosin Ægyptij credebant.

Diodorus.

Hospi-

Hospitibusq; Dei similes aliunde profectis
Introeunt Vrbes varia sub imagine formæ,
Vt videant, quæ praua Viris, quæ iusta gerantur.

Homerus. Dij sub figuris animaliũ hominibus comparebant apud Ægyptios.

Quemadmodum igitur dicta Numina, ob egregias virtutes & beneficia Ægypto in vita collata, per animalium sacrorum corpora μετεμψυχωτικῶς reuoluta in cœlum assumpta, diuinos honores meruerunt, vt impiè credebant; ita post mortem omnes, qui virtutes Heroum in vita æmulati fuissent, simili transitu, ad similes honores peruenturos esse asseuerabant. Vnde Mercurius Trismegistus in Pimandro: *Animarum humanarum*, inquit, *permultæ mutationes partim in melius feliciusque, partim autem in contrarium. Nam reptilium quædam in aquatilia transmutantur; aquatilium animæ in terrestria migrant; terrenorum in volatilia scandunt; aëreorum vertuntur in homines, hominum deinde immortales animæ in Dæmones transeunt, demum in Deorum chorum feliciter volant.* hæc Trismegistus. Quæ omnia confirmat Herodotus l. 2. *Hi primi extiterunt, qui animam dicerent immortalem, quæ de corpore mortuo subinde in aliud atque aliud corpus, vt quodque gigneretur, immigraret, atque vbi per omnia se circumtulisset, terrestria, marina, volucria, mersa in aliquod corpus hominis genitum introiret; atque hunc veluti circuitum fieri intra* 3000 *annorum spatium volebant.* E quibus patet, Ægyptios sensisse, Sanctorum animas in animalia sancta, reproborum verò in reproba & abominanda, veluti in Crocodilos, Asinos, Hippopotamos, pisces, vti de Typhone, & Ocho narrant, pro merito vniuscuiusque descendere. Atque hinc prodigiosa illa Ægyptiorum ζωολατρεία, veluti Canum, Accipitrum, Felium, (quos contra omnem Gentium consuetudinem communi secum mensæ adhibebant, exquisitissimis cibis nutritos) originem inuenit. Quæ superstitiosa dogmata paulatim ad Hebræos & Græcos serpentia, totum denique Mundum fanaticâ superstitione repleuerunt. Hebræi quidem, vtpote nouorum dogmatum præ cœteris appetentiores, ea in Synagogam trahentes, primi nouæ istius de reuolutione animarum subterranea, quam גלגלות הנשמות מחלות vocant, hæreseos fuerunt conditores: de qua sic Elias Leuita in Thisbi.

Trismegistus.

Herodotus.

Ægyptij credebant animas plorũ in animalia sancta, impiorum in reproba migrare. Zoolatria Ægyptiorum

Elias Leuita.

ומוח מה שאומרים בעלי הקבלה גלגול הנשמות
ודעתם שכל נשמה ונשמה נבראת שלשה פעמים ר״ל
שהיא מתגלגלת בגופי שלשה בני אדם וכן אומרים
שנשמתו של אדם הראשון נתגלגלה בגוף דודשל המלך
ומדוד התגלגלה בגופו של משיח וכן אדם ר״ת אדם
דוד משיח וכן אמרו שהנשמות של בעלי עבירות יתגלגלו
בגופי בעלי חיים כל אחד לפי עונו :

Hinc est, inquit, *quod Authores Cabalistici differunt de reuolutione animarum, quorum opinio est, vnamquamque animam tribus vicibus creari: quasi dicerent, quòd ea voluat se per corpora trium filiorum hominis; vnde sic dicitur, quòd*

Hebræorum figmentum de animarũ transmigratione.
א Adam
ד Dauid
מ Messias

quòd anima primi hominis volutauerit se in corpore Dauid Regis, & inde reuersura sit in corpus Messiæ, idque significari per literas, quæ sunt in voce אדם *Adam, quarum vnaquæque integram dictionem constituit, Adam, Dauid, Messias. Dixerunt etiam, quòd animæ hominum præuaricatorum migrent in corpora animalium, vniuscuiusque animam secundùm id, quod peccauit.* Atque hæc est opinio Cabalistarum. Porrò alter huius Philosophiæ apud Græcos Author fuit Pythagoras; quem à Canuphæo Ægyptio Sacerdote instructum, animalia quædam, veluti Gallos, Pauones, Boues, Picas, honore singulari culta familiari quoque ea dignatum alloquio, Iamblichus in eius vita narrat; quam quidem philosophandi rationem ita altè animo imbiberat, vt animam suam priùs in Pauone fuisse, & ex hoc in Euphorbum Troiani belli Ducem, ex Euphorbo in Homerum, ex Homero denique in Pythagoram transmigrasse, dicere non sit verecundatus.

Pythagoras metempsychosin ab Ægyptijs hausit. *Iamblichus.*

Iuliani Apostatæ error circa metempsychosin. Platonis error circa metempsychosin.

Iulianus verò Apostata Alexandri Magni animam in se reuolutam asserere solebat; & Helenam Troiani excidij causam in Tyriam quandam mulierem, Simon Magus asserebat. Plato, & ipse Ægyptiorum Sacerdotum discipulus, ausus est dicere, animam è corpore migrantem in id, quo abundauit, euadere; vnde inferre erat solitus, teste Olympiodoro, quòd arbor sit futurus, qui nutritioni deditus diu noctuque torpebit; Miluus, qui raptu viuet per concupiscentiam; Leo, qui egregiè militabit; Draco, qui crudeliter in genus humanum debacchabitur; Homo, qui ciuiliter viuet; Heros, qui naturalia scrutabitur; Dæmon, qui mathematica; Angelus, qui diuina: talis enim fiet animus, qualem induit habitum.

Orpheus. Orphei & Zoroastri opinio circa metempsychosin. *Zoroaster.* Persæ vocabant mystas Leones hyænas coruos.

Vnde Orpheus in ipso Mercurij terrestris hymno, κωκύτου ναίων ἀνυπόστροφον οἶκον ἀνάγκης. *Cocyti habitans irremeabilem necessitatis domum*, animam, aiebat, post vitam adepturam, secundùm quod opera eius in vita. Cui consonant Zoroastri verba in libro cui titulus: Μαγικὰ λόγια τῶν ἀπὸ Ζωροάστρου μάγων· Σοὶ γὰρ ἀγγεῖον θῆρες χθονὸς οἰκήσουσι. *Vas inquam tuum habitabunt bestiæ terræ.* Hinc Persæ in Mythriacis sacris, vt cognationem, quæ nobis est cum animalibus, alijs indicarent, mystas omnes sacrorum participes vocabant Leones, Hyænas fœminas, ministros Coruos. Ita Porphyrius l. 3. de abstinent. Τὴν μετεμψύχωσιν ἐν ταῖς τοῦ Μίθρου μυστηρίοις ὁμολογοῦσι· τὴν γὰρ κοινότητα ἡμῶν τὴν πρὸς τὰ ζῶα αἰνιττόμενοι δι' ἐκ τῶν ζώων ἡμᾶς μηνύειν εἰώθασι ὡς τοὺς μὲν μετέχοντας τῶν αὐτῶν ὀργίων μύστας καλεῖν λέοντας.

Aegyptij Deos, Regesq; sub laruis animalium cognoscere satagebant. *Philostratus.*

Quæ omnia aliunde non nisi ab Ægyptijs promanarunt, qui Deos Regesque suos sub laruis animalium circumeuntes omnibus modis cognoscere studebant; cuius rei exempla hîc aliquot adferre non ingratum me facturum esse existimaui. Huiusmodi scientiam Apollonium Thyanæum habuisse l. 2. eius vitæ Author Philostr. testatur.

Fabula de Rege Aegypti sub Leonis imagine circumeunte.

Nam Amasidem potentissimum quendam Ægyptiorum Regem sub Leonis forma ab eo cognitum, verbis sequentibus tradit. *Mirabile*, inquit, *illud est, quod in Ægypto adbuc existenti contigit Apollonio. Vir quidam Leonem mansuefactum ex loro veluti, Canem quocunque volebat, ducebat, qui non solum ei blandiebatur sed & cæteris omnibus, qui obuiam accessissent. Tali modo vir mercedē quærens multas iam lustrârat Vrbes, quin etiam templa ingrediebatur, quòd mundus à cædibus esset & impollutus; neque enim hostiarum sanguinem lambebat,*

bebat, & excoriatas atque in frusta sectas sacrorum carnes non attingebat. Sed mellitis placentulis, ac pane etiam, & bellarijs vescebatur; coctas quoque carnes edebat, & vinum quoque bibere visus est, cùm antiquam seruaret consuetudinem. Is itaque Leo ad Apollonium veniens, qui tùm fortè in templo sedebat, & ad eius genua procumbens, blando strepitu deliniebat, & alijs quoque supplicare videbatur: quod videntes qui astabant, eum mercedis causa id facere arbitrabantur. Respiciens autem ipsum Apollonius; Hic, inquit, Leo me rogat, vt vos doceam, cuiusnam hominis animam habeat: est autem Amasis Rex Ægypti circa Saiticam Præfecturam. Quibus verbis auditis, Leo miserabiliter frendens lamentabilem rugitum edidit, tùm dentibus infrendens lugere cum procul dubio videretur, lachrymarum vim fundebat. Demulcens igitur ipsum Apollonius: Ego, inquit, Leonem censeo Leontopolim mittendum esse, ibique in templo collocandum; Regem enim maximè in regiam belluam & Dijs sacram conuersum, tanquam egenum mendicare indignum iudico. Post hæc congregati Sacerdotes Ægypti, Amasidi sacrificabant, & belluam torquibus vittisque redimitam in interiorem Ægyptum misere, tibijs ante ipsum hymnos & carmina decantantes. Hæc Philostratus. Aliam Centir Arabs in libro qui intitulatur de seruitute terræ, في عبدة مصر *De cultu Idolorum Ægyptiorum*, non minùs priori iucundam narrat de quodam Persa & Ægyptio iter facientibus, historiam. *Persa enim dum Scarabæum Ægyptijs sacrum, lutoso opificio per semitam occupatum fortè calcasset; Ægyptius calamitosum casum intuitus, manibus in cœlum extensis, omnia Numina, ab hoc se scelere immunem esse, protestabatur. Persa verò, quid sibi protestatio illa vellet, rogante; Neque tu, inquit Ægyptius, vindictam Deorum, ob sacram & viuam magni Osiridis imaginem, in quo habitans, voluendo stercoream pilam, nos motus cœlorum, & omnem agriculturæ rationem docet, temerè & indignè tractatam formidas? Instructus itaque Persa imposterum cautiùs incessit, nè fortè Deastrum hunc stercoreum lædens indignationem Numinum incurreret.*

Centir Arabs

Historia de Persa Scarabæũ calcãte.

Egit stolidum hoc Metempsychoseos dogma tam altas in animis maleferiatorum hominum radices, vt per totum penè Orientem eas diffuderit. Nam Pythagoras ab Ægyptijs, à Pythagora Plato, ab his Saraceni, à Saracenis Brachmanes, Persæ, & vltimi Sinarum & Iaponum populi decepti sunt. Auicenna c. 2. l. de Almchad, siue de conditione Animæ post vitam hanc, scribit à Mahumete dictum esse, animalia progredientia super terram, & aues suis alis volantes non aliud esse, quàm turbam copiosam hominibus similem, & in ipsius anima naturæ cum ijs communicationem. Atque quod in illius Saracenorum Principis Mahumedis Alcorano positum est, non priùs animarum humanarum in noua corpora transitum, finem esse habiturum, quàm Camelus per foramen acus penetrare possit, hoc idem, ait, nonnullos ita interpretari, vt significare voluerit, animam hominis vitiosi non priùs gratissimâ quiete frui posse, quàm per varia corpora iactata, à Camelo transierit in eum vermem, qui corporis sui tenuitate & paruitate per foramen acus possit penetrare. Non dicam hìc de Iudæorum, Brachmanum, Sinarum metempsychoseos ridiculis commentis. Qui de hac materia plura desiderat, is adeat Theologiam

Metempsychosis dogma latissime diffusum fuit.

Auicenna.

Mahumetis opinio de metempsychosi.

Poetarum fabulæ variæ ab Ægyptiorum metempsychosi originem traxere.

Diodorus lib. cit. c. 6.

logiam hieroglyphicam, vbi hanc materiam ex professo traditam reperiet. Præterea quidquid de Elysijs campis, de styge, eiusque fluminibus, de Mercurio animarum translatore Poëtæ finxerunt, id ab Ægyptijs originem traxisse Diodorus hisce verbis demonstrat: *His ab Orpheo ad Græcos traductis, Homerus Orpheum imitatus idem in suo Poëmate scribens, ait, Mercurium Cyllenium animas Heroum euocare, habentem virgam in manibus. Rursusque, erant prope Oceani fluxum, & Leucados petram, Solisque portas, somnia populorum. Sequebatur virens pratum, vbi iuniorum erant animæ, simulachra mortuorum. Oceanum igitur Nilum vocat, quoniam ab Ægyptijs proprio nomine Nilus Oceanus appellatur. Solis portas Heliopolim dicit. Pratum verò habitationem confictam putat eorum, qui trans paludem delati sunt, quæ Acherusia nominatur. Et prope Memphim, circumque prata amœna, paludesq; calamis plena. Prosequitur deinceps mortuos hæc incolere loca, quoniam Ægyptiorum sepulchra maiori sanè ex parte in eis locis sint posita. Corpora verò per fluuium & Acherusiam paludem ad sepulchrum delata, ibique condita, aliaque plura, quæ nunc etiam seruant Ægyptij, dant fabulis, quas Græci de inferis finxerunt, locum. Nam nauis quæ vectat corpora, Barys appellata, hæc apud Græcos est* [illegible]. *Obolum ait dari portitori, cui nomen inditum est ab incolis Charon. Asserunt circa hæc loca Hecates vmbrosæ templum esse, Cocyti portas, atque obliuionis, æreis vectibus distinctas. Esse & alias portas Veritatis, quas propè statua sit Iustitiæ absque capite. Multa quoque alia fabulosa de Ægyptijs feruntur, quæ adhuc nomine & opere perseuerant.*

CAPVT II.

Cur tanto studio Cadauerum incorruptioni studuerint Ægyptij.

Ægyptiorum cura in humandis mortuis.

NVllam vnquam in Mundo Gentem fuisse reperio, quæ maiori curâ & diligentiâ corpora mortuorum conseruare, maiori apparatu exornare studuerit, quàm fuerit Ægyptia. Cuius rei causa inuestiganda est; quod modò præstabimus, vbi priùs nonnulla cognitu necessaria præposuerimus.

Ægyptiorum dogma de rerum reuolutione.

Suppono itaque primò, propria Ægyptiorum dogmata fuisse, primum Mundi statum post 36000, vel vt alij volunt, post 40000 annos ad pristinum statum reuoluendum; à quibus id Plato edoctus ad posteros traduxit, tametsi is animarum reuolutionem 10000 annorum circulo definiat: *In ijs autem omnibus*, inquit in Phœdro, *quicunque iustè vitam egerit, sortem postea nanciscitur meliorem; qui verò iniustè, deteriorem; in idem enim vnde profecta est, cuiusque anima annorum 10000 spatio, non reuertitur. Alas siquidem ante hoc tempus non recuperat, præter illius animam, qui philosophatus est sine dolo, vel vnà cum sapientiæ studio pulchritudinem amarit; Hi siquidem tertio ambitu mille annorum, si ter hanc ipsam deinceps elegerint vitam, sic recuperatis alis post tria millia annorum euolant*

Plato; Platonis opinio de animarum reuolutione.

abeun-

abeuntes. Et quæ sequuntur. Abenephi verò dicit, animas singulis septem millibus annorum ex vera Ægyptiorum sententia per varia reuolutas corpora, tandem corpori quidem suo, sed non nisi summè ab omni corruptione conseruato, Numinumque assistentia munito restitui vsque ad 49000 annorum, qui numerus septenarij quadratus est, quo animæ Ideæ tandem suæ restituentur æternùm beatæ. Hanc sententiam, seu veriùs dementiam, & Cabalistas amplexos esse, in Cabala docuimus, ad sex dies Creationis, & septem quietis, occultâ analogiâ alludentes.

Suppono secundò, ex eadem doctrina, vti in Astrologia docuimus, singulis septem millibus annorum, septem tutelarium principalium Ægypti dominatorum Mundi regimen finiri, & ad primum reuolui, vsque ad 49000 annos, vbi fit status consistentiæ rerum, ex mente Aegyptiorum. Horum verò regiminis mutatione in pristino quoque corporis statu mutationem fieri, id est, animam vitâ probè peractâ, post 7000 annorum intercapedinem, variâ reuolutione peractâ, corpus quidem suum in sepulchro relictum repetituram, sed ad altiorem sphæram promotam iri, vsque dum omnibus sphæris peragratis Ideæ suæ restituatur æternùm beata, nulli ampliùs Adrastiæ seu mutationis legi subiecta. Quæ omnia haud dubiè ab Aegyptijs accepta posteritati tradidit Plato his verbis in Phœdro. *Regula Adrastiæ Deæ*, id est, *ineuitabilis Numinis, hæc est, vt quæcunque anima Deum comitata, aliquid rerum inspexerit, ea vsque ad circulum alium sit indemnis; & si semper hoc facere queat, sit semper illæsa; si verò impotens assequendi non inspexerit, & casu aliquo vsa, repleta obliuione & grauitate grauetur; grauata autem pennas confregerit, in terramque reciderit; tunc prohibet lex, hanc in prima generatione, in aliquam brutalem ire naturam; sed iubet eam, quæ plurima viderit, in genituram viri Philosophi, aut pulchritudinis auidi, aut Musici, aut Amatorij; eam verò quæ secundo loco, in Regem legitimum, aut bellicosum Virum & Imperatorium descendere; tertiò in gubernatorem Reipublicæ; quartò in laboriosum Gymnasticum, aut Medicum; quintè in Vatem, aut Mystam; sextò in Poëtam, aut, &c.* Et in Phœdone: *Animæ malorum*, inquit, *circa sepulchra oberrare coguntur, pœnas dantes vitæ improbæ transactæ. Itaque tamdiu circumaguntur, quoad cupiditate naturæ corporeæ comitante, rursum induant corpus. Induunt autem vt decens est eiusmodi mores, quales in vita exercuerant.*

Aegypti tutelarium regiminis duratio

Plato. Platonis doctrina de animarum transmigratione.

Quòd verò animæ iustæ de sphæra in sphæram promoueantur, probat ex Trismegisto Marsilius Ficinus in Theologia Platonica l. 17. c. 3. *Sicut enim*, inquit, *omnes Mundi sphæræ per animas variant formas, ac tandem proprios repetunt recursus; sic animæ nostræ animorum cælestium similes varias formas corporum induunt, certisque curriculis temporum ijsdem, quibus antè, corporibus inuoluuntur; quam palingenesiam regenerationem Zoroaster vocat, de qua multa Mercurius cum filio suo Tato disputat.*

Animas de sphæra in sphæram migrare dicebat Trismegistus. Marsil. Ficin.

Sed ad propositam nobis materiam explicandam reuertamur. Ægyptij itaque in vita rectè sanctèque instituenda mirum in modum anxij, hunc vnicum scopum mysteriosa cæremoniarum exhibitione in cadauerum

Aegyptiorum in condiendis corporibus scopus.

rum conditura sibi præfixisse visi sunt, vt animæ eorum dignum meritis in reuolutione habitaculum post hanc vitam inuenirent, Deo quàm coniunctissimæ. Et quoniam ex traditione nôrant, animas vitâ improbè peractâ, circa sepulchra versari; corpus aliquod humanum, quod intrarent, operturas, nè Iudicis sententiâ, brutorum corpora, operationibus suis brutis condigna, subire, & vitam perpetuò miseram ducere cogerentur; hinc tantis cœremonijs, ac tantis conditorijs corpora æternitati destinabant. Præterea persuasum illis erat, animas, corruptioni obnoxia, aut in fauillas redacta, aut quouis modo mutilata corpora intrare minimè posse. Hinc tanta illis circa mortuorum corpora ab omni corruptionis labe immunia conseruanda cura & sollicitudo; hinc tantâ diligentiâ incumbebant, vt locis abditis, & contra omnes temporum iniurias munitissimis, ea omni priùs cœremoniarum solennitate expiata, totque Numinibus & tutelaribus Genijs contra aduersorum Numinum vim summo studio munita, tutò reconderent; spe firmâ freti, futurum vt reuolutione animarum ab Adrastiæ lege præscriptarum peractâ, ea denuò repeterent, & ad altiores sphæras promotæ, tandem tota reuolutionis periodo peractâ, ideæ suæ æternùm beatæ, nullis ampliùs mutationis & circumuolutionis legibus obnoxiæ restituerentur. Nam vti excellentissimus Medicus Ioannes Nardius ex Lucretio docet; *Ægyptij nefas rati vario exponere discrimini corpus illud, quod exactis tribus myriadibus futurum erat animæ reducis domicilium &c. omni proinde ingenio formidatas arcebant iniurias, quæ tamen ex duplici fonte cùm oriri valerent, domestico scilicet atque externo, vtrique magnâ cautelâ prospexerunt. Valentissimo primùm vnguine; alteque penetrante; obstabant putredini, cuius postremæ soboles sunt caries & vermes, occursantibus verò eâdem liturâ nouisq; munimentis.* Certè adeo nullo non tempore prima Ægyptiorum indoles in ipsam immortalitatem & metempsychosin prona fuit, vt non tantùm firmiter à prædecessoribus sibi traditam crederent, sed & alijs Gentibus omninò eam persuaserint, ac inter cæteros Pythagoræ, qui hanc, vti dictum fuit, ad Græcos primùm, vt Herodotus luculenter docet, traduxit. *Perennitatis enim studiosissima gens Ægyptia,* ait Nardius, *cùm benè consultum præstantissimæ hominis portioni existimarent, diuersorij vicissitudine atque transmigratione, caducæ quantum in illis erat, opem tulere immensam, postq; peracta, dispendiosâ curâ ac pompâ, funera putrilaginem omnibus ingenijs à cadauere arcebant. Nam Diodoro teste l. 2. paruifaciendum esse putant præsentis vitæ tempus, futuræ verò gloriam, quæ virtute comparatur, maximè æstimandam. Domus nostras diuersoria appellant, tanquam breui à nobis inhabitandas; defunctorum sepulchra sempiternas domus vocant. Ideo domus ædificandæ curam contemnunt; circa sepulchrorum magnificentiam summum studium operamque, vti Pyramidum vastissimæ moles, & inaudita Simandij sepulchra luculenter docent, impendunt.* Sed hæc ita esse, ex sequentium schematum interpretatione luculenter patebit.

Ioannes Nardius.

Bitumine liniebant Ægyptij mortuorum corpora.

Herodotus.

CA-

CAPVT III.

De Mumiarum præparatione, id est, de modo condiendi cadauera.

§ I.

Herodotus. Diodorus. Nardius.

MOdum condiendi & sepeliendi corpora defunctorum Aegyptijs vsitatum fusè describunt Herodotus in Euterpe, & Diodorus Siculus l. 1. c. 6. cuius & mentionem amplam fecimus Tomo primo de Politica Aegyptiorum. Eundem ritum Ioannes Nardius Medicus in commentarijs, in Lucretium circa finem fusè describit. Herodoti verba nos hoc loco αὐτολεξεὶ deducemus. *Luctus eorundem Aegyptiorum at sepulturæ tales sunt. Quibuscunque domesticis aliquis decessit homo alicuius momenti, ibi omnis muliebris sexus familiæ caput sibi & vultum oblinit luto. Denique relicto domi cadauere, ipsæ per Vrbem vagantes se plangunt, succinctæ, nudatis mammillis, & cum eis proximæ quæque. Altera ex parte viri, & ipsi expectorati se verberant. Interim neque lauantur, neque vinum aut cibum, nisi vilem sumunt, neque vestibus vtuntur splendidis. His actis, ita demum ad condiendum portant. Sunt autem certi ad hoc ipsum, qui hoc artificium factitant. Qui cùm ad ipsos cadauer portatum est, ostendunt his, qui portauerunt, exemplaria mortuorum lignea pingendo assimilata. Et eorum vnum accuratissimè fabrefactum esse aiunt, cuius ego nomen, si nuncupauero, haud faciam sanctè. Alterum illo inferius, ac vilioris pretij. Tertium vilissimi. Sepulchrorum tres habentur Species, sumptuosa, mediocris, humilis. In prima argenti talentum exponunt, in secunda minas viginti; in vltima parum quid sumptus erogant. Qui funera mortuorum curant, eo exercitio à maioribus tradito, funeris impensam domesticis descriptam ferunt, scrutantes quanti velint celebrari funus. Ante omnia incurno ferro cerebrum per nares educunt, vt quamque partem educentes, ita locum eius medicamentis explentes. Dehinc acutissimo lapide Æthiopico circa ilia conscindunt, atque illinc omnem aluum protrahunt, mortuum verò exenteratum Soli monstrant, hinc intestina in amnem abjciunt, non absque contestatione. Sol rerum Domine, vosque Cœlites, qui mortalibus huius vsuram largimini, me accipite, & cœlestibus contubernalem addite; equidem piè, ac religiosè Numina à maioribus mihi commonstrata, semper, dum vixi, excolui, genituræ meæ auctores semper honoraui, hominem occidi neminem, aut deposito fraudaui, nec aliud quicquam infandum patraui. Quòd si quid à me patratum est, edendo, bibendoue, quod non oportuerit, id omne non meâ, sed huius causâ commissum est; simulque cum dicto arcam, in qua ventriculus erat conditus, in profluentem proijciebat, corpus reliquum, vt purum & labis immune condiens. Aluum vbi repurgarunt, ac vino Phœnicio expleuerunt, rursus odoribus contusis refarciunt; tùm omenta complentes contusâ myrrhâ purâ, & cassia, & cæteris, excepto thure, odoribus iterum consuunt. Vbi hæc fecere, saliunt occultum abditum septuaginta dies. Nam diu-*

Ægyptiorum modus condiendi ac sepeliendi corpora.

Sepulchrorũ Ægyptiorum species tres, sumptuosa, mediocris, humilis. Sumptuosa sepulchrorũ species.

tiùs

tiùs salire non licet. Exactis septuaginta diebus cadauer, vbi abluerunt, sindone byssinâ, incisis loris, inuoluunt gummi illinentes; quo Ægyptij glutinis loco plerumque vtuntur. Eo deinde recepto, propinqui ligneam hominis effigiem faciunt, in qua mox inserunt mortuum, inclusumque ita thesaurizant, id est, reponunt. Hi autem, qui mediocria volunt, nimium fugientes sumptum, ita comparant. Clysterem vnguine, quod è cedro gignitur, complent. Deinde ex hac aluum mortui, ipsam neque scindentes, neque extrahentes, sed per secessum, prehenso viæ posterioris hiatu, inferciunt: & tot, quot dixi, diebus sale condiunt: quorum dierum vltimo, cedrinum vnguen, quod priùs ingesserant, ex aluo egerunt; quod tantam habet vim, vt vnà secum aluum, atque intestina tabefacta educat. Nitrum autem carnes tabefacit, mortuique tantum cutis & ossa relinquuntur. Vbi ista fecère, ex quo sic tradidère mortuum, nihil ampliùs negotij suscipiunt. Tertia conditum est adornandi eorum mortuum, qui tenuiori sunt fortunâ. Dilutionibus ventrem abstergunt, arefaciuntque sale per septuaginta dies; deinde tradunt reportandum. Antequam sepeliatur corpus, prædicitur à Cognatis, tùm Iudicibus, tùm defuncti amicis sepulturæ dies. Asserunt verò illum, nomine mortuum appellantes, paludem transiturum. Adstantibus Iudicibus amplius quadraginta numero, sedentibusque in præparato vltra stagnum hemicyclo, trahitur nauis ad id composita ab ijs, quibus ea cura iniuncta est, regente Magistro, quem suâ linguâ Ægyptij Charontem vocant. Vnde & Orpheum (quâ de re paulò post dicetur) *asserunt cùm hunc morem apud Ægyptios conspexisset, finxisse postmodum Inferos, partim quæ viderat imitatum, partim quæ ipse commentus esset. Perducta in stagnum naui, antequam condatur in arca cadauer, permittitur lege volenti mortuum accusare. Si quis comprobatur malè vixisse, iudices sententiam ferunt, quâ censent corpus eius sepulchra priuandum. Qui deprehenditur iniustè crimen obiecisse, magnâ mulctatur pœnâ. Cùm deest accusator, aut per calumniam accusatum constat, Cognati finito luctu, ad laudes mortui vertuntur; nil de genere eius, sicut Græci consueuerunt, narrantes* (existimant enim omnes Ægyptij pariter se nobiles esse) *sed ordientes à pueritia, in qua vitæ institutionem eruditionemque recensent, ad Viri ætatem descendunt, eius erga Deum religionem, iustitiam, continentiam, virtutesque cæteras commemorantes. Inuocatis verò Inferis Dijs, precantur, vt eum inter pios locent. Ad quæ verba omnis multitudo correspondet, gloriam mortui extollens, tanquam apud Inferos cum beatis semper futuri. Sepeliunt postea quique suos; hi in proprijs sepulchris; alij quibus ea desunt, domi apud firmiorem parietem arca corporis erecta. Qui verò ob crimen, aut fœnus sepultura prohibentur, domi absque arca ponuntur. Quos posteri ditiores facti, ac debita & crimina luentes, honorificè sepeliunt. Gloriantur enim Ægyptij suos parentes maioresue magnificè esse sepultos.*

Mediocris sepulchrorũ species.

Infima sepulchrorum species.

Sepeliendi ritus Aegyptiorum.

§ II.

De Mumia.

Mumia, vox persica, significat corpus exsiccatum & conditum.

MVmia siue مومي vox Persica est, & idem notat, quod exsiccatum cadauer certâ ratione conditum, corruptionis expers. Cuius virtu-

virtutes tametsi complures Medicorum copiosè descripserint, nulli tamen fuerunt, qui eorundem condiendorum rationem ac methodum non dicam tradiderint, sed nè attigerint quidem. Plerique cadauera, quas Mumias vocant, nullâ certâ conditurâ præparari, sed solo naturæ puro puto artificio ad hunc incorruptionis statum peruenire putant, eo, qui sequitur, modo. Est in TransNilana Africæ regione desertum ingens, sabuli, arenarumque cumulis in immensum exporrectum, vnde & sabulosi maris non immeritò nomen obtinuit; hæ siquidem arenæ ventis concitatæ tam sæuas subinde tempestates mouent, vt arenis in cliuos aggestis, turbinum violentia, & iumenta & viatores vnà cum mercibus suis, nullâ euadenti spe relictâ, viuos sepeliant. Expertus est, Herodoto teste, huius sabulosi maris sæuitiem Cambyses, toto ferè exercitu, in expeditione ad Ammonios facta, æstuantis arenæ impetu absorpto. Refert Pomponius Mela de rupe quadam in hoc deserto existente, Austro consecrata, quæ simul atque vel manu tacta fuerit, Austro mox prouocato sæuissimas procellas moueat, sabulo in tantum intumescente, vt pelagus vndarum vorticibus, fluctuumque æstibus concitatum videri queat. Hanc rupem dum olim Sylli inconsultiùs adeunt, siue occultiori naturæ impetu, siue Magicis incantationum præstigijs, vento mox exoriente, & sabulosos cogente montes, ad vnum omnes extincti feruntur. Est & in hoc deserto Ammonium Oraculum, & Serapium, Sphyngesque ingentes, quarum aliæ vsque ad caput, aliæ ex dimidio arenâ obrutæ, Strabone teste, spectantur. Hoc itaque celeberrimum Oraculum consulturus olim Alexander Magnus, dum pleno aleæ itineri se accingit, ad illud quidem incolumis peruenit; sed quos milites ex suo exercitu non sabulosi pelagi turbines, hos æstus sitisque confecisse traditur. Sed vt vnde digressus, reuertar; in hoc sabuloso deserto dicunt nonnulli Mumias solius naturæ industriâ confici; dum aiunt, viatorum deserti tempestatibus extinctorum corpora tùm Solis, tùm feruentissimæ huius arenæ pinguioris virtute, longo tempore siccata tostaque in hunc statum ἀσηψίας degenerare. Sed tametsi subinde, in hoc Lybiæ deserto, huiusmodi à Sole exsiccata corpora reperiantur; illa tamen minimè Mumiæ dicendæ sunt; cùm Mumia propriè cadauer sit singulari arte conditum. Quæ qualis sit, iam aperiamus.

Africæ solitudo dicta mare sabulosum.

Herodotus.

Mela. Rupes Austro consecrata in Africæ solitudine sabulosa.

Sphynges in deserto & arenis Africæ, Strabo.

Mumiæ non sunt cadauera Solis ardore siccata in Libiæ deserto.

Haly Medicus Arabs, in suo de medica humani corporis virtute libro, Mumiarum haud infrequenter meminit, easque incorruptionis munus, solius Asphalti, Opobalsami, Myrrhæ, simillliumque specierum beneficio adeptas esse asserit; quod tamen non de omnibus, sed ditiorum corporibus dicendum est. Certè solertissimus Philosophus & Medicus Ioannes Nardius hoc præ cæteris in Mumijs, tùm quas proprias domi suæ, tùm quas Magnus Dux Hetruriæ in Ergasterio suo opulentissimo tenet, experimentum sumpsit; corpora siquidem fascijs suis euoluta summo studio dissecuit, at præter Asphaltum nullo alio Aromatici generis apparatu condita reperit. Verba Authoris hic apponenda duxi; sic autem fol. 635 Commentariorum in Lucretium ait. *Speraui olim miram*

Haly.

Nardius. Mumiæ Asphalto solo seu gummi condiebantur

fra-

fragrantiam à medicato funere, tot tantisque infarcto aromatibus: Verùm spes me fefellit, solaque fuit obuia gummi graueolenti, post denudatum cadauer. Quanquam verò non vnius illud erat sortis, & vetustati licet plurimùm darem, attamen non nisi gummi vestigia, quin coactas homogenei gummi glebulas, in ventre recens dissecto, obseruaui. Sciscitor interim curiosus caluariam, eodemque gummi intus illitam deprehendo: tunc verò me operam lusisse omnem liberè sum fassus; dum partes cadaueris singulas attentiùs examino, altèque gummi imbibitas video. Fregi, discerpsi, ossibus neque peperci, gummi vbique redolent atque sapiunt. Serus ego damnaui tandem propriam crudelitatem, longumque valedixi Ægyptijs technis. Quonam igitur modo solo Asphalto aut bitumine corpora incorruptionis donum consecuta sint, dubium est. Multi putant, salis adiuncti copiâ conseruata; at hoc subsistere non potest, cùm salita corpora facilè diffluant, vti ex historia patet, quam & Baronius ob euentum memoria dignum, historiæ Ecclesiasticæ inseruit. Dum in montibus Salisburgi fossili sale prægnantibus, fossores in subterraneis antris in fossam salinâ aquâ refertam, & satis profundam inciderent, aquamque in vsum coquendi salis deriuarent; contigit, vt inter euacuandum, humanum in ea corpus detegerent, prorsùs integrum incorruptumque; cutis colore prorsùs niueo candebat; oculi aperti vitam ipsam spirabant; capilli pilique suis locis ab omni corruptione immunes; cœterùm totum corpus rigidum ad instar saxi. Stupefactis ad tam inusitatum naturæ prodigium fossoribus, res ad Bauariæ Ducem delata fuit, qui & ipse rei nouitate attonitus, portentique videndi desiderio percitus, illud propediem ad se deferri præcepit. Quod vbi factum, & iam triduo hoc salis figmentum, omnium oculis expositum fuisset; ecce id tandem aëris veluti impatiens intra paucos dies, in aquam resolutum, suoque elemento restitutum prorsùs diffluxit. Ex qua historia satis liquet, corpora salita tametsi certo tempore corruptioni resistant, longo tamen tempore defluere. Cùm itaque, teste Nardio suprà laudato, totum corpus Asphaltum seu bitumen oleat; id eo conditum, luculentum indicium est. Quomodo verò, & qua arte & industria hoc peractum sit, & quomodo per intimam substantiam corporis bitumen imbibitum, in duram & consistentem essentiam degeneret; id quidem difficile cognitu, at non inscrutabile. Nardius rem acu tetigisse videtur. Verba eius sunt: *Quandoquidem Asphaltus liquabile mistum est, caloreque præsente mollescit, præsertim si congener accedat substantia auxiliares in partes, quale est fluidum bitumen, quod Naphtam appellant. Vt igitur congruo in lebete iungebantur hæc simul, igne cogente, bituminoso immergebant balneo cadauer, macerabantque tandiu, donec altè imbibisse conijcerent contubernalem liquorem. Neque controuertere fas est, dum hæc agerentur, an pepercerit tunc ignis cadaueris adipi atque carnibus: par namque est credere, his liquescentibus insigne accessisse auctarium arescenti bitumini. Non est nostrum in præsens litem dirimere de viribus Mumiæ, cuiue debeantur celebratæ dotes, Asphaltone, an cadaueri; & si non dubitem valere indicatam miscellam turbas omnes plenissimè sedare, finemq; controuersijs imponere. Exemptum tandem inde cadauer deponere cogebant superfluum humorem*

Salis copia conditis corporibus adiuncta non reddit illa incorruptibilia.

Baronius; Historia de cadauere in salinis reperto.

Asphalto seu bitumine qua ratione condita fuerint cadauera.

Nardius.

morem calidi ambientis opera, dum interim illius membra ad libitum componerent. Quæ verò me inducunt, vt prænarrato adhæream artificio, sunt æqualis illa bituminis distributio in singula membra, compacti adhuc bitumine crines, cilia, superciliaque in frustula eiusdem bituminis comæ nonnunquam hærentia. Atque hanc ego arbitror fuisse condiendorum, atque à corruptione conseruandorum corporum methodum; quam & apud Arabes me legisse memini; & consentiunt quæ & ego sæpenumero in Mumijs Petri à Valle obseruaui. Iam cryptas, in quibus condi solebant paulò antè dicta præparata corpora, examinemus.

CAPVT IV.

De Cryptis, locisque subterraneis, in quibus condi solebant Mumiæ, siue medicata corpora.

NOn satis erat Ægyptijs, cadauera dicto aromatum apparatu adornare, sed nè imposterum aëris, aquæ, caloris, temporumque iniurijs, aut animalium insidijs corroderentur, summâ sanè cautelâ, non in locis inundationi Nili expositis, non in patentibus campis latrocinio peruijs, sed vel in æternùm duraturis pyramidibus, vel in cryptis subterraneis summo labore in rupe viua excisis, vario priùs inuolucrorum fasciarumque amictu summâ ac vix imitanda industriâ velata infarcinataque reponebant. Sed locum condiendis corporibus destinatum priùs, deinde singula ornamenta exploremus. Locus cœmiterij, erant cryptæ subterraneæ, ex viuo, vt dixi, Alabastro excisæ, varijs concamerationibus, veluti ingentibus aulis discriminatæ, tam multiplicibus ambagum, viarumque gyris intricatæ, vt labyrinthus videri posset: cuius Ichnographiam non ita pridem ad me transmisit sæpe laudatus Titus Liuius Burattinus, qui pro laudabili sua curiositate, non sine sumptibus, dum Ægypti antiquitates inquirebat, & has quoque cryptas penetrauit, omnia singulari studio delineauit, delineata ad me, pro suo singulari Reipublicæ literariæ promouendæ zelo, transmisit. Verùm antequam figuram exponamus, eius primùm hoc loco epistolam Italico sermone conscriptam, deinde Ichnographiam subterraneæ fabricæ hìc apponendam duxi, ex qua Lectori curioso cuncta luculentiùs patebunt.

Epistola Titi Liuij Burattini ad Authorem huius Operis, in qua quicquid circa subterraneas cryptas notatu dignum obseruauit, exactè describitur, vnà cum Ichnographia earundem.

Cryptæ in quibus Mumiæ reponebantur.

Epistola Titi Liuij Burattini de cryptis Mumiarum.

Circa le Mumie sono diuerse opinioni, frà le quali la più commune è, che si ritrouino frà l'arene nell' Arabia deserta, e che siano di quelli corpi, che sono sepolti in quella quando spira il vento Australe. Quanto questi s'ingannano, non occorre manifestarlo, essendo notissimo à ciascuno loro è quelli, che sono stati nell' Egitto; essendo che le Mumie non sono altro, che li corpi imbalsamati dalli antichi Egitty, delli quali se ne ritroua nelle caue tanta gran quantità, special-

mente sotto, oue già era la famosa Città di Memfi, la quale era posta frà le pyramidi di Giza, e quelle delle Mumie, delle quali ne darò quel più minuto e vero ragguaglio, che per me si potrà. Ogn'vno, che di leggere l'antiche historie diletto si prende, hauerà veduto, che doppo hauere li antichi Rè dell'Egitto, chiamati in loro lingua Faraoni, habitato per longo tempo nella famosissima Thebe, fabricorono poi la Città di Memfi dalla parte di Ponente del Nilo, essendo stata quella dalla parte di Leuante, oue poi habitarono fino al tempo d'Alessandro Magno, dal quale fù poi fabricata la Città appresso il mare Mediterraneo, che dal suo nome fù detta Alessandria, nella quale habitauano Tolomeo Lago suo Capitano con li suoi successori. Memfi adunque fù l'vltima Metropoli delli antichi Egittij, e per consequenza appresso quella si vede maggior vestigio dell'antichità di quello si vede in niun altro luogo, perche li Greci vsauano altre cerimonie nell'essequie delli loro morti, che non li Egittij. Sotto, & attorno doue era quella Città, si vedono grandissima quantità di caue, oue sepeliuano li loro morti, tanto dell'ordine de' Sacerdoti, quanto quello de Caualieri; nelle quali entrauano per vn pozzo quadrato, mà tanto largo solamente, quanto vn huomo può allargare vn piede dall'altro, mettendo li piedi nelli buchi fatti dalle parti per quest'effetto, e che dal disegno si vede. La profondità frà di loro è diuersa, secondo che più e meno cauano, non hauendo però veduto di minor profondità, che di sei huomini; auuertendo che tutte queste caue sono fatte nella pietra, laquale è assai tenera, e di color bianco, e in questi deserti cauandosi sotto l'arena non più che per vn braccio, immediatamente si ritroua la pietra, nella quale, come di sopra hò detto, cauano li loro sepolcri, per li quali tutta la Città di Memfi restaua vuota con molto spatio ancor all'intorno di quella. Smontati nella caua si ritroua vn buco quadrato della capacità della caua, nella quale s'entra, ma chinato per la sua bassezza; la longhezza sua è varia, essendo in alcuni luoghi longo diece piedi, in altri quindici, & in altri più e meno. Alla fine di questa s'entra in vna stanza quadrata fatta in volta, ogni lato della quale è incorno 15, ò 20 piedi, e nella metà d'ogn'vno di questi quattro lati vi è della medesima pietra fatto vn scabello longo incirca piedi cinque, largo doi e mezzo, e alto vno, e sono vno di rimpetto all'altro; sopra li quali poneuano li loro morti, posti alcuni in casse di pietra della sorte del medesimo monte, & alcuni di casse di legno di sico moro, il quale hà per natura di mai tarlarsi. Queste casse tanto di pietra, quanto di legno, sono fatte à guisa della figura humana con le braccia distese come noi sepeliamo li nostri morti, tutte adornate di gieroglifici, & indorate; come ancora sono adornati di dentro li corpi imbalsamati, molti delli quali hanno sotto la lingua vna piccola lametta d'oro, di valore al più di doi ò trè Ongari; per ingordigia della quale li Arabi guastano tutti quelli corpi che possono ritrouare intatti, in molti delli quali non ritrouano nulla; e poi il rimanente del corpo vendono per vilissimo à Mercanti Mahomettani, delli quali corpi nella Città di Cairo ne sono in grandissima quantità, che dà Mercanti Christiani sono comprati per condurre in Italia. Tutte le casse di questi cadaueri hanno dal capo vn Idolo, e da piedi vn vccello, che pare vn sparuiero, nel muro poi sopra la cassa, in alcune di queste caue sono delli gieroglifici, li quali cuando fossero Epitafij scritti in lode delli defonti. In molte di queste stanze vi sono ancora oltre le quattro casse principali poste sopra le pietre, altre assai poste in ter-

Memphis multa antiquitatis vestigia retinet.

Cauernæ circa & infra Memphim.

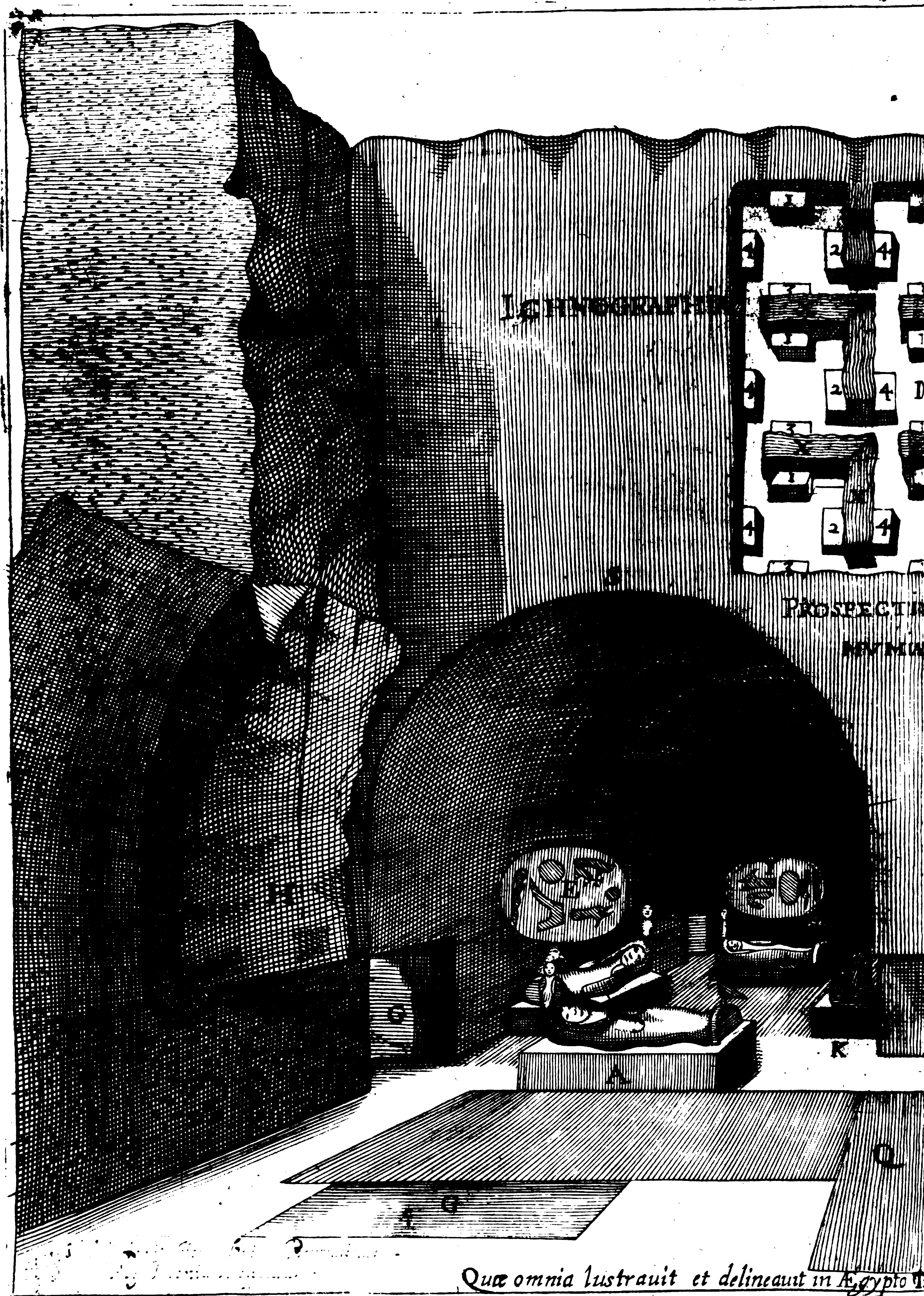
Cauernarum Memphiticarum varietas & profunditas.

Cauarum Memphiticarum forma.

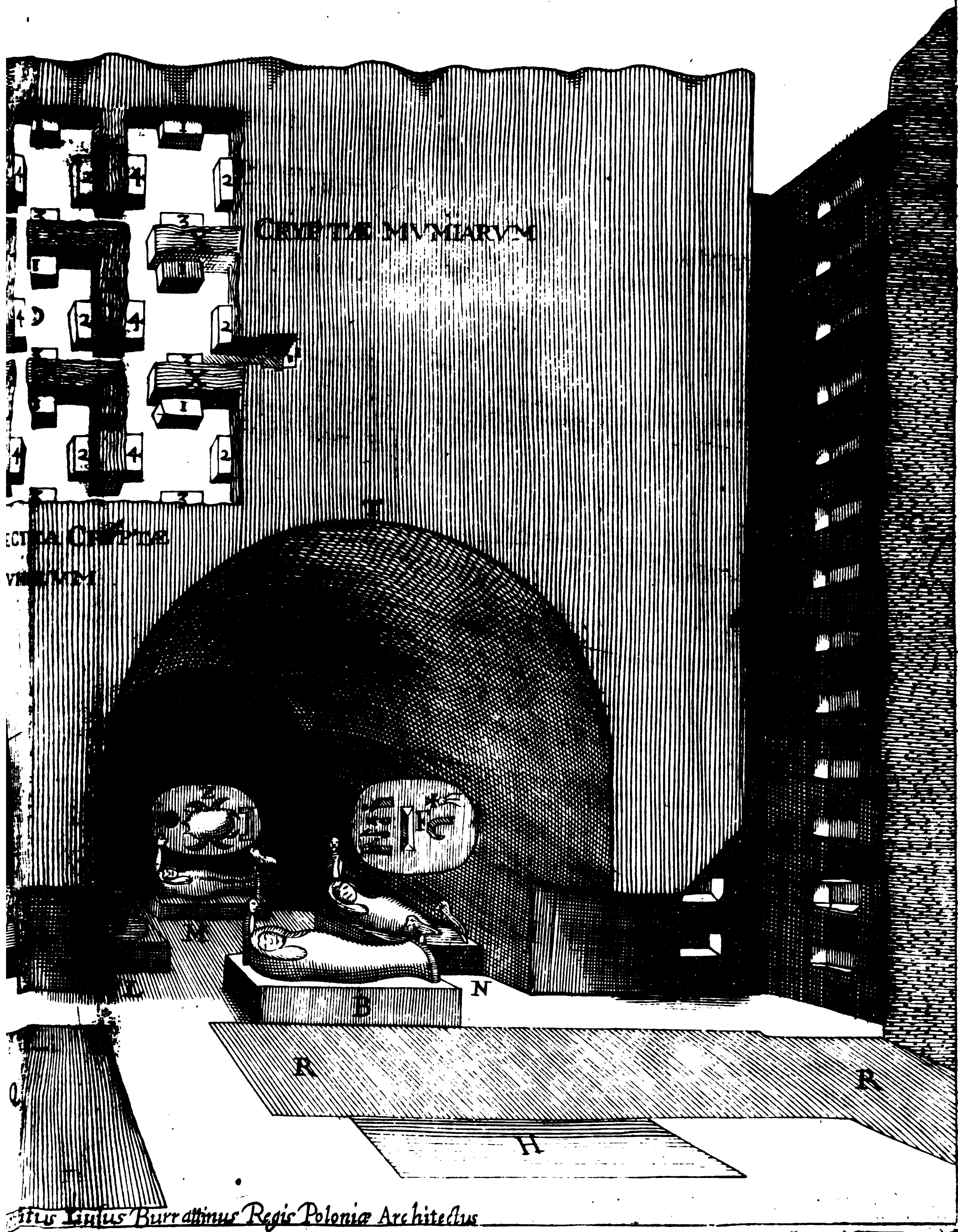
Capsę Mumiarum e saxo, aut ligno.

Aurea lamina sub lingua Mumiarum.

Capsarum ornatus & hieroglyphica

Quæ omnia lustrauit et delineauit in Ægypto

Inseratur tom. III. inter folia 400. et 401.

terra, attorno quelle, e specialmente Bambini; e si deue auuertire, che di queste stanze, che corrispondono à vn pozzo, saranno 25, e 30, più e meno, vna appresso l'altra, poste nel modo, che dal disegno si vede; e perche non v'è altra luce, ne altra entrata, che il pozzo dalla prima stanza, ouero eaua in fuori, non v'è luce veruna, per questo bisogna portar seco delle candele, e buona guida, altrimente si và à pericolo.

Quæ Burattinus hactenus narrauit in epistola sua, in hoc præsenti schematismo exhibentur. Ichnographia monstrat structuram cryptarum, vnà cum abacis quibus corpora capsulæ inclusa imponebantur. Hoc in loco Ichnographia nouem cameras exhibet vacuis spatijs signatas, cuiusmodi vna est D, omnesque sunt æquales; singulæ habent in quatuor lateribus abacos marmoreos eius magnitudinis, quæ receptaculo, quo Mumia condebatur, recipiendo capax esset; hi abaci, vti & quatuor parietes singularum cauernarum in Ichnographia, signantur numeris 1, 2, 3, 4; quæ verò litera X notantur, murorum vestigia, supra quæ parietes assurgunt, significant. Hæc verò exactiùs spectantur in Scenographia, in qua S & T duæ cameræ sunt fornicibus suis instructæ. Intra quatuor muros cameræ S vides quatuor abacos A, O, P, K, quorum singuli sua medicata funera, id est, Mumias, eo quo scripsimus apparatu exornatas, continent. His vt plurimùm Idola spectantur apposita, & sunt fasciati quidam pueri tutelarium Deorum statuæ, ad caput; ad pedes Accipitrem reperies (de quibus fusiùs in sequentibus) horum enim assistentiâ corpus ab omni violentia immune futurum credebant. Secunda camera T totidem abacos continet, qui signantur literis L, M, N, B, in quibus medicata corpora posita vnà cum Tutelaribus Dijs ijs appositis, vides. Q & R literæ duarum aliarum vestigia camerarum monstrant, & locum abacorum G & H; G monstrat accessum seu aditum in alias & alias cameras, quarum tantam esse multitudinem olim mihi retulit Michaël Schatta Ægyptius Coptita, earum sedulus inspector, vt ad multa milliaria sese extendant, & numero & magnificentiâ Romanis cœmeterijs multò superiores; imò addidit nouas & nouas quotidie detegi. Hinc nonnulli in ea opinione sunt, subterraneos huiusmodi meandros ad ipsum Ammonio Oraculo ac Serapæo celeberrimum locum, magno Sacerdotum eò vltro citroque commeantium, & ab omni Solaris æstus, arenarumque turbinibus immunium commodo, fuisse exporrectos. Quod haud vero absimile ei videbitur, qui multa alia Ægyptiorum opera penitiùs fuerit contemplatus. Imò recitant nonnulli Arabes alibi citati, Heliopolim Memphi vnitam fuisse per occultum meatum, vel infra Nili aluum stupendo opere structum.

Ichnographia & Scenographia camerarum in quibus Mumiæ condebantur.

Cauernarum, in quibus condebantur Mumiæ, numerus ingens.

Sed ad cryptas reuertamur. Habent singula latera in ouali figura hieroglyphicos schematismos incisos, qui in Scenographia literis E, Y, Z, F, signantur, & nihil aliud sunt, quàm schemata, quas nos in Obeliscorum interpretatione sacras tabulas appellauimus; quarum prior E, & posterior F prorsùs eædem sunt cum illis, quæ in Obeliscis frequentissimè occurrunt. Hanc vocamus Osiriacam, illam Momphto-Mendesiam;

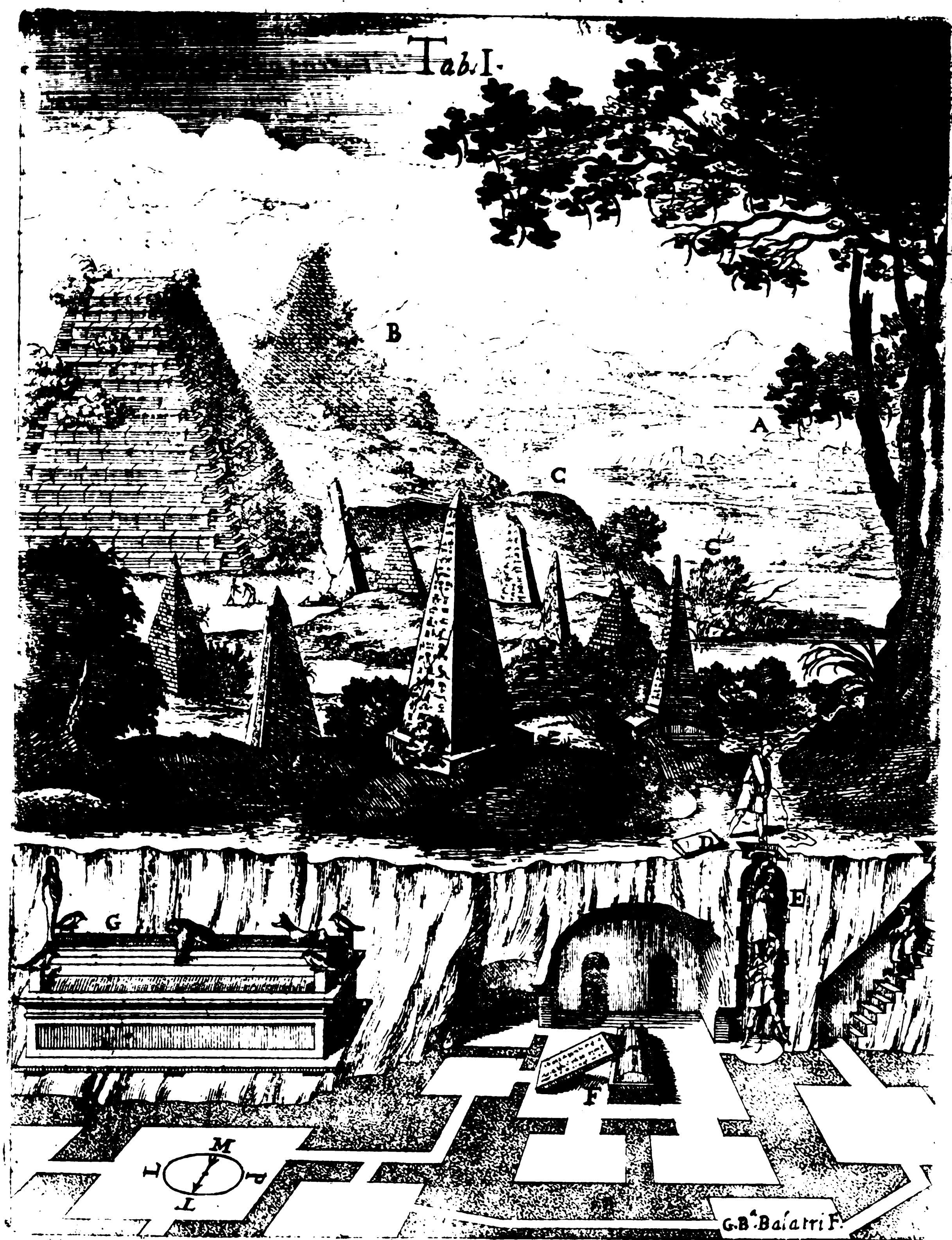
& hîc appositis, & ex dictis Obeliscis depromptis schematismis respondet. Reliquæ verò duæ Y & Z, quarum prior baculum Hircino capite cum cycloide & hydroschemate; altera Scarabæo cum globo insignitur, pariter ex Obeliscis excerptæ sunt, & ter in Obelisco Heliopolitano reperiuntur; quarum interpretationes cùm in citatis locis adductæ sint, ea Lector consulat. Cur autem hæc hieroglyphica Numina obliquo situ, non recto, muro incisa sint, eo Numinum tutelarium inclinationem sympathicam, quam ad corporum conseruationem habebant, occulto veluti symbolo notabant. Erant enim hæc sacra quædam amuleta, magnæ apud ipsos efficaciæ & virtutis, vti suis locis probatum est, vt proinde mirum non sit, ea veluti prophylactica quædam funeribus fuisse apposita, ad conseruationem corporum vnicè conducentia.

Quæ omnia confirmant, quæ Excellentissimus Nardius in suo Lucretio adducit, & de memoratis subterraneis Ægyptiorum cœmiterijs memorat. Quorum quidem situm & dispositionem sequenti figurâ luculenter sanè expressum contemplare. A Memphis moderna, quæ Cayrus; B rudera antiquæ Memphis seu Babylonis; C Nilus ab Austro in Aquilonem præterfluens; D lapis cælatus, operaculum putei; E ostium per quod descenditur in camerata cubicula; F Arca lapidea hieroglyphicis signata, custos alterius ligneæ G, quæ visenda exponitur vnà cum simulachro stante, & tutelaribus Numinibus. Per E puteum descendit seruus, apprehenso fune insidentem humeris herum portans; hunc vbi deposuit, primò in imo putei latere foramen occurrit, per quod repentes, magnificum ingrediuntur cubiculum cameratum, cuius in medio sita erat arca illa marmorea, magnifico funere grauida. Hinc varia in cubicula multiplex patet adytus, ita vt subinde de reditu periclitetur viator, nisi filo Thesei ad exemplum vtatur Ariadnæ. In hac Crypta seu hypogæo adeo tutè collocabantur corpora, vt nec Nili inundatio, nec humiditas, quæ in torrido solo nulla est, quicquam officeret; fauebat artificium industriæ, plurima desuper congesta arena, quibus incognitus reddebatur & locus, & locatum. Quæ omnia Excellentissimus Vir Petrus à Valle confirmat in Itinerario suo fol. 372. his verbis.

La mattina non'era ancora vestito, che haueua più di cinquanta contadini attorno; e chi mi portaua idoletti, chi diceua di menarmi in vn luogo, e chi in vn'altro: io dauo spaccio à tutti; e mi auuiai allegramente. Haueua con me, senza questi contadini, venticinque ò trenta huomini; perche oltra i miei, & alcuni soldati, che haueua menato per guardia (che i luoghi non son sicuri) molti

amici

amici del Cairo mi si erano anche affilati appresso, quando seppero, che voleua andare, per la commodità, e per la sicurezza; & io di buona voglia li haueuo con-

dotti. Andauamo dunque tutti armati come San Giorgi, che pareuamo vn'essercito. Giunti alle Mumie, andai scoprendo vn poco il paese; e viddi essere vna campagna grandissima, come le altre, di arena: & in essa, a passo a passo, per sepol-

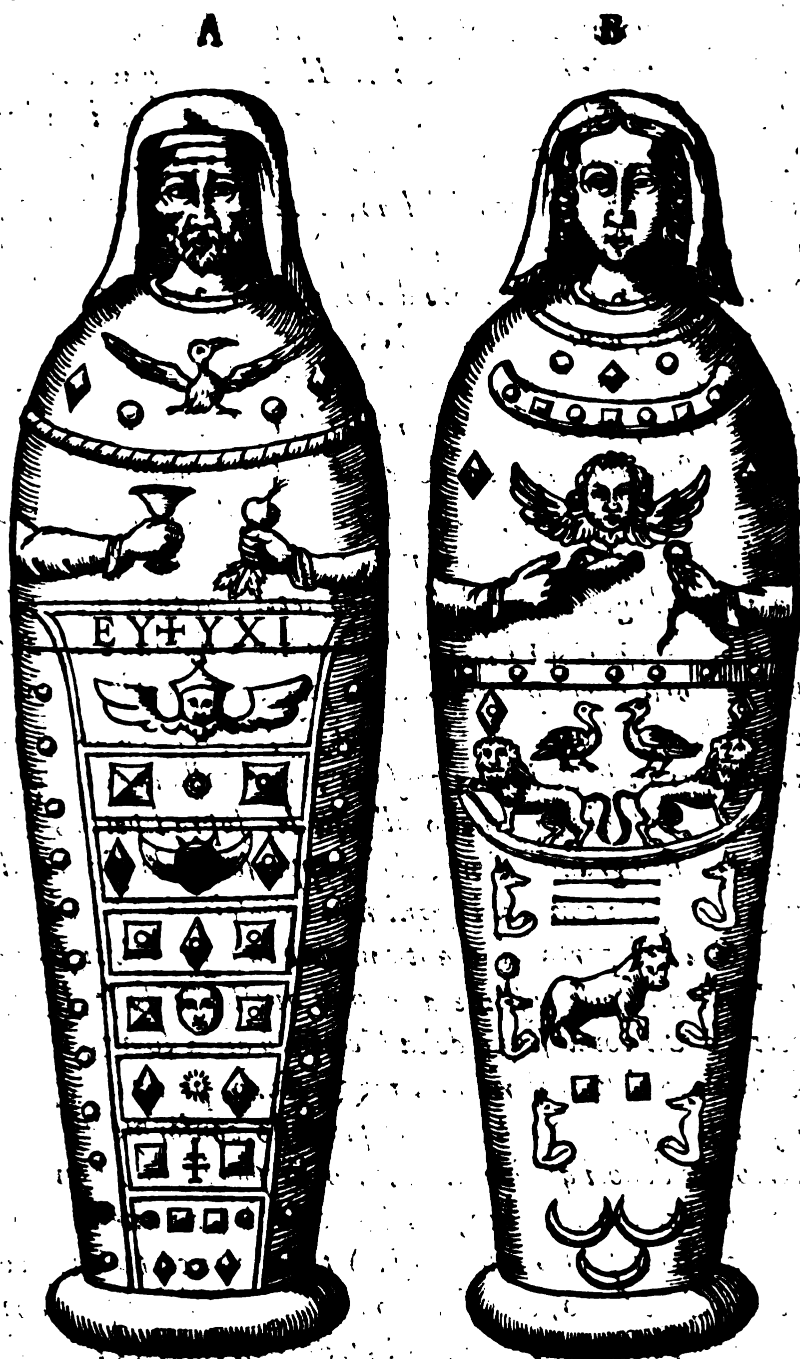
*polture, non Piramidi, ma vi furono fatti anticamente di fabrica sotto terra infiniti pozzi profondissimi; nel fondo de' quali attorno attorno in volta, come nelle nostre cisterne, vi sono pur di fabrica alcune tombe, ò grotticelle basse; dentro alle quali riponeuano i corpi accommodati come appresso dirò, e sotterrati, per conseruarli meglio, nella medesima arena; con la quale poi riempiuano anche il pozzo, e lo copriuano tanto alto al pari del terreno, che non si vedeua, nè si cognosceua doue fosse. Et in vno di questi pozzi si poneuano molti e molti corpi, che doueuano eßer forse tutti di vna famiglia, ò parentado; come facciamo noi, che per tutta la nostra gente bauemo particolari sepolture. Che fosse così, lo sò e per *la relatione del Belonio, e per molti di questi pozzi aperti, e voti, che io viddi nella campagna; le Mumie, ouero corpi sotterrati de' quali, da i contadini, che di continuo li vanno cercando, erano stati in diuersi tempi trouati e cauati. Non mi curai di scender, come fanno molti, e come dubito, che facesse il Bellonio, in alcuno di quei pozzi voti; perche il mio principal desiderio era di vedere i corpi come stanno, per poter parlar di veduta, e non di vdito da quei contadini ignoranti. Però, lasciando i pozzi voti a parte, & hauendo quantità di lauoratori prattichi con me, volsi far cauar da quelli in luoghi nuoui, per trouarne alcuno pieno, e non più tocco, se fosse stato possibile. Ma perche, non sapendosi doue siano, bisogna cercare alla ventura; considerai doue il terreno mi pareua manco smosso, e men tastato (che si conoscono i segni, doue tastano molte volte i contadini, e non trouano) e là, in diuersi luoghi, che mi paruero più a proposito, diuisi i miei lauoratori, sparsi per vna gran parte della campagna; e per dar loro più animo, piantai là in mezo il mio padiglione, con determinatione, e promessa, che non sarei partito da quel luogo, se prima non hauessi trouato qualche cosa. E perche io solo non poteua esser per tutto, misi in guardia ciascuno degli huomini miei ad vna di quelle caue, che si teneuano, per assicurarmi di ogni fraude; & accioche mi chiamasse subito chi prima hauesse scoperto sepoltura, ò cosa di bello. Mentre si attendeua al lauoro con feruore, vno di quelli contadini, che dalla sera si era lasciato intendere di hauer non sò che cosa da vendermi, si accostò alle orecchie del mio Interprete, e gli disse pian piano, che egli haueua vna Mumia intera e molto bella, che se io la voleuo comprare, me l'hauerebbe mostrata, che era là vicino: ma che non voleua, che lo sapesse alcuno degli altri contadini, perche hauerebbono voluto participare essi ancora del prezzo, che così deuono vsar frà di loro: però che se io voleua vederla, bisognaua, che andassi senza loro doue egli mi hauerebbe guidato. Rapportatemi queste parole dall'Interprete, fui subito contento; e lasciato bon'ordine a tutti quei, che cauauano, presi con me Tomaso, e'l Pittore, e seguitai a piedi il contadino, co'l quale vennero anche due ò trè suoi parenti. Ci fecero caminar più d'vn miglio, e forse due; parendo a me molto lontano, quel che egli, accennando co'l dito, diceua sempre quì, quì, quì, assai vicino. Arriuammo finalmente in vn luogo, doue presso ad vn pozzo cauato, che mi disse essere stato scoperto da lui trè ò quattro giorni prima, di dentro a certa rena, sotto alla qualle la teneua nascosta, cauò vna Mumia, ouero corpo intero di vn' huomo morto, che, per essere benissimo conseruato, e curiosissimamente adorno e composto, a me parue cosa molto bella, e galante.* Quæcunque hoc loco narrat

Belonius,

Belonius,

Pe-

Petrus à Valle, consentiunt ijs, quæ & olim Bellonius, & nuper Burattinus detexit. Asserunt præterea Arabum monimenta, tantam esse horum meandrorum multitudinem, vt quemadmodum suprà diximus, sese vsque ad ipsum Ammonij Oraculi templum extenderint; atque adeo totum hoc arenosum pelagus, subtus vacuum sit, innumeris distinctum corporum defunctorum receptaculis. Certè qui veteris Memphis vastitatem, incolarumque frequentiam apud citatos Authores legerit, facilè sibi persuadebit, minimè vero absimile esse, quod tot Authorum testimonijs stabilitum est. Sed ad propositum. Pergit deinde Author minutim detectas Mumias describere, quarum prima signatur litera A in præsenti figura.

La Mumia dunque scoperta, si vedeua esser l'huomo disteso, e nudo: ma fasciato strettamente, & auuolto in vna gran quantità di panni lini, imbalsamati con quel bitume, che incorporato poi con la carne, fra di noi si chiama Mu-

mia,

mia, e fidâ per medicina. Quelle fasce, e legami mi fecero souuenir subito di
Ioann. *Lazaro risuscitato, che è facil cosa, che fusse in questo modo. V'era di più, sopra'l corpo attorno attorno, vna copertura de' medesimi panni, tutta dipinta, & indorata, che era molto ben cucita, & impegolata, come io credo, da tutte le parti, e sigillata da ogni banda con molti sigilli di piombo; cose tutte, che dauano inditio di persona di rispetto. Ma, quello che importa, nella parte di sopra del corpo, che per la quantità degli auuolgimenti, veniua ad esser piana, quasi come il coperchio di vna cassetta, v'era dipinta vna effigie di huomo, di età giouanile, che senza dubbio è il ritratto del morto; & era adornata nell'habito, e da capo a piedi, con tante bagattelle fatte di pittura, e d'oro, con tanti hieroglifici, e caratteri, e simili capricci, che V. S. mi può credere, che è la più gratiosa cosa del Mondo; oltra che gli huomini curiosi di lettere ne possono cauar mille argomenti per la certezza delle antichità di quei tempi. Il vestir di quest'huomo si vede esser lungo fin'al collo del piede, e mostra, che era di panni lini, de' quali a punto*
Herodotus. *habbiamo in Herodoto, che gli Egittij antichi del suo tempo vsauano di vestirsi: però l'habito di costui, sopra'l bianco del lino, si vede esser tutto sparso di piastrelle d'oro, con varij ornamenti di gioie, e disegni, ò caratteri ignoti, in quelle impressi. La testa è pur coperta d'ornamento d'oro, e di gemme, sotto'l quale si vedono spuntar fuori i capelli, neri, e ricciutelli; e così anche nera, ricciuta, e poca hà la barba: a che, come anche al color del viso, e delle mani, che è bruno assai, & a punto di color di terra, non dissimile a quello de i più chiari Ethiopi, mi par di poter credere, che costui fosse natiuo delle parti dell'Egitto superiori, e più meridionali, e non di quelle del Delta, doue gli huomini di ordinario non arriuano ad esser tanto bruni. Si conosce chiaramente, che era persona grande, tanto a gli ornamenti degli ori, e delle gioie, che di sopra hò detti; quanto a quei sigilli di piombo, che pendono d'ogn'intorno da i lati della inuoltura del suo corpo, ne i quali par, che si mostri più che ordinaria premura della sua conseruatione; e nella impronta di essi, che non bene si scorge, par, che vi sia scolpito vn animale. E inditio ancora della qualità grande della sua persona, vna collana di oro, che porta al collo a guisa de' nostri Tosoni; in mezo alla quale, sopra'l petto, stà attaccata, come gioiello, vna piastra grande d'oro, che rappresenta la figura di vn'vccello, e dentro in mezo è scolpita con varij segni non conosciuti. Secondo Diodoro Si-*
Diodorus. *culo, i Pretori de' Giudici portauano anticamente in Egitto di sì fatte collane, co'l simolacro della Verità: forse costui era vno di quelli: e forse l'effigiato vccello, che porta al petto, ò vn col segno della Verità, ò altra somigliante cosa, vuol significare. Nella man destra, tiene vna tazza d'oro, piena di liquor rosso, che, ò*
Herodotus. *sia vino, ò sia sangue (se ben vino credo io più tosto, conforme a i detti di Herodoto) hò per certo, che denoti qualche libamento di sacrificio. Con la sinistra (in due diti della quale, cioè nell'indice, e nel piccolo, hà vn anello d'oro per ciascuno, negli vltimi articoli presso alle vnghie) tiene vna certa altra cosa, di forma come ouata, e di colore scuro, che, se io non m'inganno, mi par, che sia vn di quei frutti, che in buon Toscano si chiamano Petronciani, ma da i Lombardi son detti Melanzane, & in Roma dal volgo Marignani; e, se mal non mi ricordo, in lingua grossa Napolitana Molegnane: e'l tenerla costui in mano, haurà pur qualche misterio. Le gambe, & i piedi, gli hà nudi, solo con sandali neri, che non cuo-*

pro-

prono altro, che la pianta del piede; e passando vn laccio di essi pur nero, che vien di sotto dalla suola, frà'l dito grosso, e l'altro dito al grosso più vicino, si allaccia con due orecchiette, che vengono di dietro dal calcagno, e fà ornamento sopra'l piede, con vna gratiosa cappietta. Pergit iam describere Author, vocabulum ⲉⲩⲧⲩⲭⲓ in pectorali fascia descriptum, & est vox Ægyptiaca, & idem notat, ac *prosperetur*, vti alibi copiosè ostendimus. Ex quo patet, Ægyptios hieroglyphicis suis subinde voces quasdam patrio idiomate immiscuisse; quod cùm multi negent, ij apertè vel ex hoc paradigmate conuinci possunt. Vide quæ de hoc argumento varijs huius Operis locis tradidimus, & ipse Petrus à Valle sequentibus verbis demonstrat: *Il più curioso, che vi sia, è vna fascia, come alla cintura; doue con tinta nera, in lettere Egittie, delle quali appresso parlerò, è scritta questa parola ⲉⲩⲧⲩⲭⲓ, cioè Eutiche, ò Eutichio, che, come c'insegna la lingua Greca, significa Buonauentura, che io non posso credere altro, se non che sia il suo nome proprio; e l'essere scritto per I in vltimo, e non per H S, come in Greco dourebbe stare, sarà forse corruttione Egittia; come anche Egittia è la lettera* ⲧ, *che essi hora chiamano Dei, vsata quiui in vece della T; & è senza dubbio quel famoso Tau degli antichi Ebrei, e di altre nationi, in forma di Croce, secondo Origene, e San Girolamo, che è il segno degli eletti, accennato nell'Essodo, e nell'Apocalisse, ma più chiaramente in Ezechiele, la figura del quale gli Ebrei più moderni, in odio della Croce, come ben dice il dottissimo Genebrardo, frà i loro caratteri, in altra figura, nel modo, che l'vsano hoggidì, malitiosamente hanno mutata. Potrebbe essere ancora, che quella parola ⲉⲩⲧⲩⲭⲓ fosse Verbo, in modo Imperatiuo, & in seconda persona, ò pur in terza; dato che, per qualche ragione della lingua Egittia, in questo differente dalla Greca, non ripugnasse a ciò la terminatione della vltima sillaba; e che volesse dire: Sia felice: motto vsato per ventura di dirsi all'hora a i morti per vltima cerimonia, quasi come hoggi il nostro, Habbia pace, ò Vada in pace: nel modo a punto, che Enea, mandando il corpo di Pallante al Padre & alla sepoltura, nell'inuiarlo, viene indotto da Virgilio a dir, per vltimo,*

Origenes. S. Hieron. Exodi. Apocalypsis. Ezech. Genebrardus

Salue æternùm mihi maxime Palla,
Æternùmque vale.

Virgilius in Aeneid.

Comunque sia, vedendo io vna cosa tale, hebbi vn gusto grandissimo: feci il prezzo co'l contadino, e contentandosi egli di darmela per trè piastre, gliele diedi subito profumatamente, facendomi quasi coscienza, che fossero troppo poche. Gli domandai, se ne haueua più, che di gratia facesse presto, & me le mostrasse. Mi rispose, che dentro al pozzo ne haueua vn'altra, non men bella: gli dissi, che la lasciasse stare, che voleua calare io a vederla giù; ma egli, allettato dalla prima vendita, tanta era l'auidità, che haueua di toccar presto i denari della seconda ancora, che non mi volse dar tempo, e mandato giù nel pozzo vno de' suoi compagni con vna corda, la fece subito tirar fuori in mia presenza. Progreditur iam Valleus ad secundam Mumiam describendam, quam nos in figura signauimus litera B, & fœminæ mentitur figuram. Quibus verò symbolis, characteri-

 bus,

bus, ornamentis fuerit insignita, sequentibus minutâ relatione describit. *Era quest'altra ancora parimente bella, & accommodata nel medesimo modo: ma il ritratto di sopra (e questo mi piacque più) era di vna donna giouane, che senz' altro doueua essere, ò la moglie, ò la sorella dell'huomo già cauato; perche i contadini mi dissero, (& io ancora viddi il luogo) che stauano amendue nel medesimo luogo della tomba, vno a lato dell'altro. L'habito della donna è assai più ricco d'oro, e di gioie, che non è quello dell'huomo. Nelle piastre d'oro, che vi sono sparse sopra, oltre degli altri segni, e caratteri, vi sono anche scolpiti certi vccelli, e certi animali, che a me paiano Leoni; & in vna più giù nel mezo, vn Bue, ò Vacca, che sia, che deue esser simbolo di Apis, ò d'Iside. In vn'altra, che pende al petto dalla più bassa collana, perche di collane ne hà molte, vi è l'impronta del Sole. Hà di più i pendenti alle orecchie con gioie: manigle doppie alle braccia, & anche alle gambe: anelli molti in amendue le mani, cioè nella sinistra, vn per dito, in tutte le dita, fuor che nel grosso; e nell'indice vn'altro ancora nell'vltimo articolo presso al vnghia; e nella destra, due solamente, amendue insieme al luogo solito nel dito, che si chiama dell'anello. Con la man destra tiene vn vasetto d'oro assai piccolo, quasi della forma di quei boccali, co'i quali in Roma si suol dar l'acqua alle mani a mensa; e par che lo tenga come schergando con due sole dita. Nella sinistra tiene come vn mazzo di certe cose lunghe, e rotonde, che io non sò conoscer quel che siano: tanto più, che per far vedere in qual modo le Mumie stiano sepellite nella rena, questa della donna non la hò nettata affatto della rena: anzi a bella posta ve l'hò lasciata in molti luoghi attaccata, il che però in quei luoghi offusca vn tantino la pittura. Il color della donna è vn poco manco bruno di quello dell'huomo: essa ancora hà i capelli neri, e più tosto ricciutelli, che altro, e per tutto intorno al viso scoperto: neri medesimamente gli occhi, e le ciglia, che son grosse, e congiunte, conforme anche hoggidì le amano in questi paesi: così ancora hà gli occhi molto aperti, e grandi, e par che le palpebre siano vn poco infoscate sotto e sopra, che forse deue esser con lo stibio, come pur'insin'hoggi è vso molto familiare di portarle frà tutte le Orientali, al modo che conta la Sacra Scrittura dell'antica Iezabel. Del resto, non deuo tralasciar di dire, che la pittura, tanto dell'huomo, quanto della donna, non par, che sia di buona mano: ma di quella maniera a punto, della quale vediamo in Roma alcune figure di Santi di quei tempi bassi e rozzi.* Nè verò quicquam ad subterraneam locorum constitutionem omisisse videretur; magno sanè animo sese, ad singula curiosè obseruanda, intromisit; quænam verò aut qualia in sepulchris obseruauerit, sequentibus verbis describit. *Io contai subito al contadino altrettante piastre, prima che egli me le domandasse; e gli dissi, che mi aiutasse a scendere, che io voleua calar nel pozzo in ogni modo. Ma perche era molto alto (secondo me, da cinquanta, ò sessanta palmi, se non più) & era tanto largo, che io, che non son Gigante, dubitaua di non poter stender le gambe, che arriuassi co'i piedi di quà e di là, e con le mani a tenermi ne i sassi; non fidandomi di vn'huomo solo, che era giù, per sicurezza di non rompermi il collo, feci calare vn'altro, che venisse con me aiutandomi di sotto; e Tomasetto ancora, che andasse prima giù con qualche pezzo di arme, per ogni buon rispetto. Legatomi poi ben bene nella cintura con vna corda, che la raccommandai a quelli di sopra, mi*

feci

feci mandar giù allegramente : ma trouai nell'andare, la scesa assai più facile, che io non pensaua ; di maniera che, senz'altro aiuto, calai benissimo, e molto presto, da me. Giunto nel fondo, trouai le tombe intorno tutte piene di corpi morti ; che veramente, come il contadino diceua, bisognaua che il pozzo allhora allhora fosse stato trouato. I corpi stauano senza ordine, sotterrati, come hò detto a V. S., nella rena, che, come aridissima, gli mantiene, e preserua da corruttione ; e giaceuano vn sopra l'altro in quella inuolti, come a punto i maccheroni trà'l formaggio. Erano accommodati tutti nel medesimo modo, con le steße fasce e bitumi : ma vi era questa differenza, che con oro, e pittura, oltra de'due, che haueuamo cauati, non ve n'era altro, che vno ; e quello ancora non così ben conseruato, perche forse da i contadini era stato guasto nel trouarlo. Gli altri tutti, che erano gran quantità, haueuano solo l'inuoltura de semplici fasce, e bitume, senza oro, senza pittura, e senza altro ornamento. Questo mi fece pensare, che gl'indorati e dipinti fossero di persone di qualità, e de'padroni ; e quegli altri, ò di serui, ò di gente di minor conditione ; secondo'l detto di Herodoto, come anche di Diodoro Siculo, che riferiscono esattamente questo modo di condire i corpi degli Egittij di varie sorti, con più, ò manco spesa, conforme alla qualità delle persone, de quibus vide quoque Brasauolum. *Quell'vno, che trouai giù con pittura, & oro, oltra del rauuolgimento di tela, fù trouato da i contadini dentro vna cassa di legno, intagliata sopra con vna effigie di donzella ; e si conosceua esser tale al portamento della testa con quella benda larga, & vguale attorno al viso, che pende da due bande verso il petto, simile a punto al portamento del capo della Sfinge : la quale, significando la fertilità dell'Egitto per le inondationi del Nilo, che sono a punto quando il Sole in Leone, & in Vergine si troua ; tempo, come dice Giulio Solino, da i Sacerdoti Egittij stimato per lo natale del Mondo ; vien però finta di figura dal mezo in giù di Leone, e dal mezo in sù di Vergine ; onde si fà chiaro, che il portamento suo della testa è portamento di Vergine ; il qual portamento haueua la figura intagliata sopra la già detta cassa, differente assai dal portamento della testa di quell'altra della donna, che trouai insieme con quella dell'huomo ; che però dobbiamo creder che fosse maritata, e moglie di colui, presso a chi staua sepolta. Dell'vso di conseruarsi in Egitto i cadaueri, in vece di casse, dentro a statue di legno, rappresentanti l'effigie del morto, mi ricordo, che l'istesso Herodoto, Autore antichissimo, ne fà mentione. Hor questa cassa ò statua della donzella era stata aperta là nella medesima tomba, e guardandola io, ci trouai sopra molti hieroglifici intagliati, e piacendomi assai, la volsi, e feci tirar fuori. Ma il corpo, che c'era dentro della donzella (che tale si conosceua essere ancora per la picciolezza sua) non mi curai di cauarlo fuori intero, non essendo, come hò detto, conseruato bene. Ma lo feci spezzare in mia presenza : prima per veder come stauano dentro le fasce, e gli ossi co'l bitume ; poi, per hauer di quella materia, che è medicinale, e stimata, come V. S. sà ; e quì dicono, che quella delle donzelle, e de'corpi vergini è la migliore : & anche per veder se dentro, ò attorno frà le fasce, ci haueßi trouato alcuna curiosità d'idoletti, ò cosa simile ; perche in Cairo mi diceuano, che questi idoletti, che in gran quantità se ne vedono, & io ne hò di varie sorti, si trouano dentro a queste Mumie, perche quando condiuano i corpi, ce li metteuano, ò dentro al petto, ò a canto, per custodia come Dei tutelari :*

Herodotus. Diodorus

Brasauolus de examine terrarum.

Iulius Solinus

& in questa, che era delle più ornate, e ricche, e forse la figliuola delli due già cauati, era verisimile di trouar, più che in ogni altra, qualche cosa di curioso. La spezzai dunque, ma dentro non vi trouai niente: anzi, al modo, che viddi che staua, mi par difficile, che dentro a quei corpi si possano trouare idoletti, massimamente della grandezza d'vno diaspro, che in Cairo mi era stato mostrato: tanto più, che habbiamo in Herodoto, che i corpi non sempre gli sparauano: ma alle volte gli nettauano dentro, e faceuano vscir loro le interiora con christieri di cedria; e'l ceruello lo tirauan fuori dalla testa con ferri per lo naso, condendogli in questa guisa, senza rompere i corpi in parte alcuna. Però di questo particolare de gli idoletti, che vi si trouano, ò dentro, ò con essi infasciati, mi rimetto a chi ne hà veduto meglio di me. Io, disfacendo il corpo della donzella, non trouai altro, che grandissima quantità di fasce, e di bitume, nel che consiste tutto il massiccio dell'inuoltoglio; perche gli ossi con la carne, son talmente secchi, abbruciati, & impiccioliti, che son ridotti a punto come stecchi; da che comprendo, che quel bitume sia molto potente. E così ancora dentro al corpo, ò che fosse intero, e riempiuto co'christieri, ò che fosse sparato, il che non si poteua conoscere, era pieno ogni cosa di bitume, e talmente, che faceua tutto vna massa insieme impastata, che rompendosi a pena si conosceua qual'era il bitume, e quali erano le ossa.

Herodotus.

Quæ omnia exactè consonant ijs, quæ suprà ex Nardio retulimus. *Vna cosa non è da tacere, che era quella materia tanto dura, che volendo io romperla, bisognò darle con sassi e con ferri di buonissimi colpi, e con fatica la spezzai: dalle quali cose V. S. può comprendere, quanto si affaticauano i poueri Egitij, per conseruare i corpi ancora, insieme con le anime, se possibile fosse stato, alla eternità. Di questa Mumia spezzata, volsi per me la testa tutta intera, & vn buon pezzo di bitume, con vna mano di quelle fasce: il resto, perche mi pareua di hauerne d'auanzo per li denari, che spendeua, lo lasciai tutto a quei poueri contadini, che sogliono in quel modo spezzarle, e venire a vender la materia in Cairo a coloro, che la comprano, con gran guadagno, per mercantia.* Multa alia curiositate plena reperit ibidem, quæ & in hunc vsque diem in Museo dicti Petri à Valle cernuntur; sed vti temporis angustia ea incidi non permisit, ita ea consultò omittenda duxi. Sunt autem inter alia, aurea larua, capite fœmineo spectabilis, tota hieroglyphicis referta, cum varijs idolis, & capite Apidis, aliaque, quæ apud Authorem tùm leguntur, tùm spectantur; quorum & nos in sequentibus mentionem faciemus.

Atque hæc sunt, quæ, antequam hieroglyphicorum inscriptionem, quæ corporibus Mumiacis inscripta reperiuntur, interpretationem aggrediamur, præmittenda duximus. Nihil igitur restat, nisi vt iam interpretationes eorum hieroglyphicorum, quæ varijs ex Europa locis ad me transmissa sunt, subijciamus.

CA-

CAPVT V.

Hieroglyphicarum Mumiarum, quæ partim ex Magni Ducis Hetruriæ, partim ex Ioannis Nardij Museis, extractæ sunt, interpretatio.

APposuit in aureo illo Commentario in Lucretium in fine nonnullos Mumiarum siue Medicatorum funerum schematismos Ioannes Nardius, Magni Ducis Hetruriæ Medicus, Vir inter primos huius temporis Medicos doctrinâ & eruditione conspicuos minimè secundus; apposuit autem non tam ad eosdem explicandos, quàm vsitatam apud Veteres condendorum corporum rationem demonstrandam. Vnde officij mei esse ratus sum, eorundem hoc loco interpretationem opportunè adducere. Nè verò superuacanei in ijs denuò incidendis sumptus fierent, pro summa sua humanitate laminarum, quibus sua iam impresserat, ectypa transmisit, vt denuò vnà cum interpretatione recusa nouum Reipublicæ literariæ inde emolumentum accederet. Schematismi quos referunt, ex prototypis Mumiarum, quæ partim in Magni Ducis Hetruriæ prædicto Gazophylacio, partim in proprio suo Museo conseruabantur, extracti sunt, vt sequitur.

Nardius Ioannis Nardij schematismi Mumiarum.

Mumiarum ex Museo Ducis Hetruriæ extractarum schematismi.

Nota hic Lector, duo considerari posse in Mumiarum constitutione, primò thecas seu capsas, quibus corpora varijs hieroglyphicis insignita reponebantur; deinde ipsam Mumiarum multiplici fasciarum inuolucro vestitarũ substantiam: hæc vti omni hieroglyphico apparatu destituta, ita interior tùm capsarum, tùm Mumiarum ornatus solus hieroglyphicis splendescit. Hoc pacto vides in tabula II figuram primam & secundam. Prior exteriorem inuolutæ Mumiæ ornatum refert, quæ ligneæ arcæ includebatur. Figura secunda ostendit capsulam vnà cum inuoluto corpore eidem imposito. Nam vt suprà ex Diodoro probatum fuit, singulis defunctis capsula parabatur pro qualitate & conditione hominum minoris vel maioris pretij; quæ semper aut Numinis, cuius custodiæ tradebatur, aut etiam hominis, qui in ea condebatur, effigiem referebat, vti in prima & secunda figura Tabulæ secundæ præsentis Iconismi patet. Vbi vides fœminæ imaginem velo polymito, & vario striarum ordine veluti Phrygio quodam opere contexto spectabilem; cuius pectus varijs circularibus limbis visendum; infra quos figura fœminea extensis brachijs, cuius manus vtraque pennâ instructa est; sequitur deinde trinus alarum ordo; reliquum corpus turbinato ductu in varias Zonas reticulato opere, & proportionatâ diminutione distributum abit; in cuius medio columnarum discrimen hieroglyphicis symbolis refertum descendit; in tribus primis sex Numinum schemata ponuntur. Sed quidnam tam mystici apparatus sibi velint, exponamus.

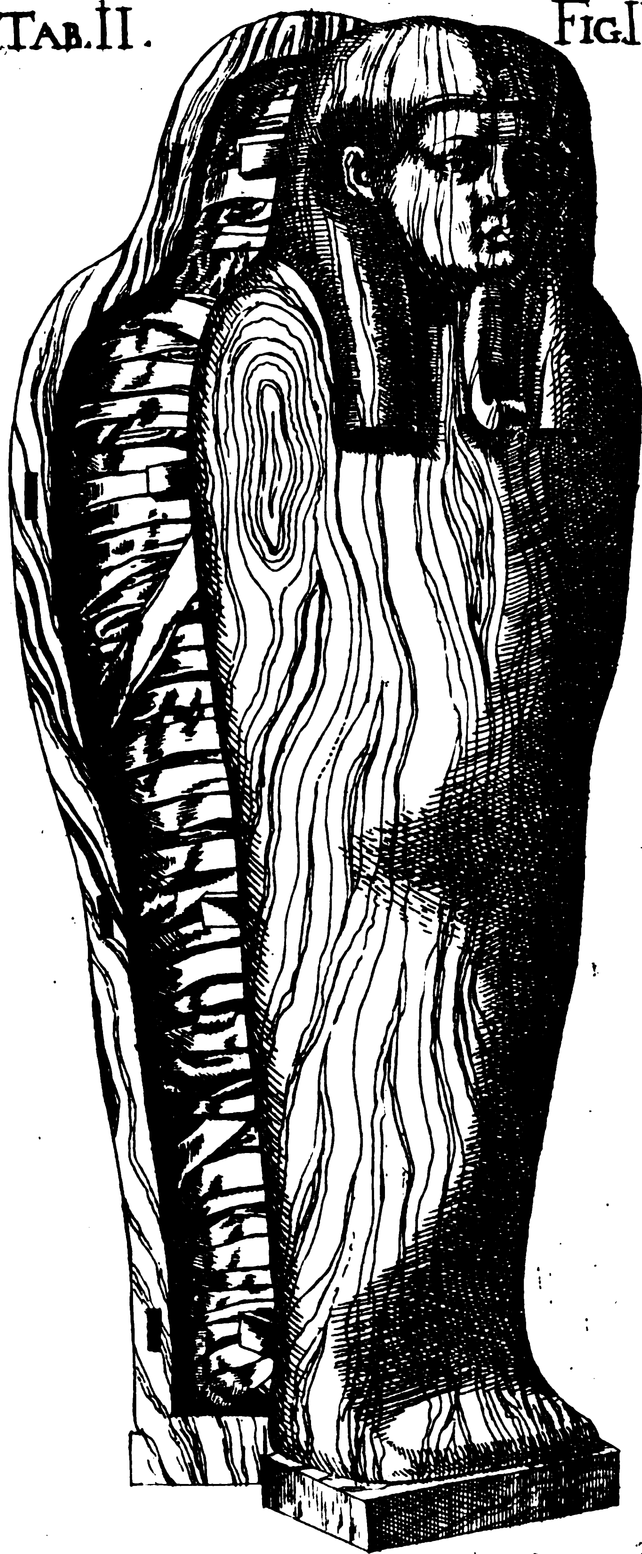
Mumiarum thecæ seu capsæ hieroglyphicis ornatæ.

Hieroglyphica Mumiarũ tabulæ II. Nardianæ.

Figura fœminæ Isidem refert, vnà cum apotropæis Numinibus, vti peplum variegatum, sine quo nunquam cernitur, sat superque demonstrat.

ſtrat. Septem limbi circulares, quibus pectus ornatur, ſeptem orbitas ſeu Zonas cœleſtes notant, in quarum receptacula animam migraturam

putant. Vltimus limbus plenus eſt phallis oculatis, & notat cœleſte firmamentum geneticarum rationum ideis refertum, quas per reliquos Orbes vſque ad terram, quæ per circellum aptè notatur, tranſmittit.

Totum

Totum corpus reticulato amictu, & turbinato ductu versus inferiora coalescit; quo indicatur, naturam occultis & subtilibus rationibus veluti implicari, & perplexam reddi inaccessamque. Figura verò infra limbos constituta Iyngem, cuius Isis ministra est, siue fundum paternum ex tribus triadibus compositum notat; quæ quidem aptè per trium alarum ordinem, id est, diuersos Intelligentiarum choros, vti in Theologia Ægyptiorum docuimus, signatur, quibus vniuersum Mundum administrat. Brachijs extensis cum reliquo corpore Crucem exprimit, quâ in omnia Mundi membra influxus significatur; pennam vtraque manu tenet, ad celeritatem operationum ostendendam; vbere tumet, quia genitalibus principijs fœta est; sedet, quia dominium in omnia habet; circulum in capite gestat, quia diuinorum maximum: Isidis pectori insidet, quia in natura rerum, quæ Isis est, maximè se spectandam præbet. Infra hanc intra tres Zonas sex auerrunca Numina ponuntur, quorum custodiæ ac tutelæ corpus commissum est, vti laquei, quos manibus tenent, quibus aduersarum potestatum vim ligare dicuntur, monstrant. Quorum prius sub forma pueri Horum notat; secundum sub forma Canina Anubin; tertium ingeniculatum, Nephten; quartum Cynocephalum, siue Isin Lunarem sub forma Cercopitheci; quintum sub forma Accipitris, Osirin; sextum pariter ingeniculatum, Aruerin significat. Atque hæc sunt Numina, quæ animarum per Zonas traductionem perficiunt, vt proinde in omnibus ferè Mumijs ea de causa depicta cernantur. Hisce enim symbolis ea defunctis propitia reddi, & ad tuenda corpora quadantenus allici existimabant. Limbus verò hieroglyphicis intermedijs hymnos seu adiurationem continet, quibus ad corporum tutelam dicta Numina compellere se posse credebant; quas hîc libenter symbolatim explicarem, si fideliter essent descripta; verùm cùm hæc in sequentibus distinctiùs exhibituri simus, eò Lectorem remittimus.

Alteram formam operculi secunda figura tabulæ exhibet, & est cista lignea, hieroglyphicis vacua, nisi quòd fœmineum vultum cum velato capite monstret; intra quam ponebatur fascijs inuolutum cadauer, conditumque, vti in figura II Iconismi I suprà positi patet.

§ I.

Hieroglyphicorum quæ in ligneis funerum thecis primæ & secundæ figuræ tabulæ tertiæ depicta spectantur, interpretatio.

HAbet eruditissimus Nardius in suo Museo sequentes Mumiarum thecas, quas I & II figura exhibent in tabula III.

Prior trinum hieroglyphicorum ordinem exhibet, quorum interpretationem paucis accipe. Prima columna hunc sensum conficit. *Aperia-*

Hieroglyphica figuræ I. tabulæ III. Nardianæ.

riatur defuncto huic benefica Osiridis porta; baryde in locum constitutum vehatur, per tres potentis sectionis Intelligentias; vita detur ab illo, qui insensibili

motu omnia percurrit; adsit Apis Numen cum Intelligentia Solari, quorum vehiculis trahatur ad crateris cœlestis scaturiginem, & vigili prouidentiæ Numinis ductu soporem inueniat contemplationis, & inter Numinum choros feliciter degat.

Se-

Secunda columna hunc sensum habet: *Vita superna viuat, Numini supremo per contemplationem iunctus & vnitus; omni aduersitate profligata in cratere Hemphta intellectuali submersus, catenæ Numinum inseratur beneficorum; in zonis beatitudinis regnet, ab inferiorum appetitu liber, rore supramundano rigatus, alas acquirat robustas & nunquam reciduas, perpetuò vigil.*

Tertia columna hunc sensum exprimit: *Supremæ prouidentiæ per contemplationem adhæreat; vehiculo supremæ prouidentiæ ad zonam suam reuertatur; absit ab hoc geneticus appetitus, absit corruptibilium desiderium; alæ firmentur vi contemplationis Mundi superioris, si post longum tempus, fato sic constituto, corruptibili sphæræ redditus fuerit, hoc suum inueniat habitaculum.*

Atque hæc est interpretatio Idealis horum trium schemarum hieroglyphicorum. Quæ vti partim ex tabula Bembina, partim ex Obeliscis extracta sunt, & huic operculo insculpta, ita quoque in authoritatum allegandarum comprobatione longior esse nolui, cùm hæc symbola passim iam sæpe sæpius explicata sint. Nota tamen, has inscriptiones vti incuriâ transcriptoris nonnullam corruptionem passæ sunt, ita exponi quoque non potuisse, nisi ex Ludouisiana Isidis statua, in qua eædem prorsùs incisæ spectantur, integritatem suam nactæ fuissent. Sed de hoc postea fusiùs.

Altera theca Nardiana figuræ secundæ tabulæ tertiæ exhibet operculum, quod vides peplo venerabile, & reliquo corpore in quatuor Zonas distinctum, cum intermedio columnari limbo hieroglyphicis referto. Intra primam Zonam vtrinque occurrit phallus oculatus, ex quo brachium humanum veluti occultâ machinatione moliturum quidpiam expotrigitur cum penna in manu, & circulo eidem imposito. Quid phallus oculatus indicet, iam innumeris locis sat superque expositum fuit; hoc verò loco quid brachium humanum, quod extra phallum emergit, indicet, videamus. Constat ex præcedentibus, Osirin per oculum & phallum passim indicari; per oculum, quoniam omnia videt, omnia prospicit, omnia omnibus prouidet; per phallum verò, quem Typhon è corpore eius resectũ in Nilum proiecit, indicatur genetica rerum fœcunditas, quæ in humido potissimùm consistit; vnde & fabula de Cœlo à Saturno castrato abiectis in mare genitalibus eius, vnde Venerem natam Mythologi fabulantur. Osirin quoque per brachium extensum, beneficentiæ & liberalitatis notam, multis locis ostendimus; atque adeo phallus hic oculatus cum brachio occultè ex eo emergente nihil aliud innuit, quàm prouidentiam beneficam diuini Osiridis, in fœcunda generatione elucescentem, quâ occultâ & insensibili operatione omnia fœcundat; eratque potentissimum apud Ægyptios amuletum, quod non brutis tantùm animalibus, sed & vtriusque sexus hominibus appendebatur, vti ex tabula Bembina patuit. Hanc eandem ob causam hîc amuleti loco appositum est, ad absterrendas aduersarum potestatum machinationes. Sequuntur hunc phallum in secunda zona quatuor Cynocephali, seu Simij Cercopitheci, quibus Lunares Genij, quibus corpus committitur, indicantur; de quorum mystica significatione vide Obeli-

Hieroglyphica figuræ II. tab. III. Nardianæ.

Brachium humanum extra phallum prominens quid significet.

Phallus oculatus amuletum Ægyptiorum.

ſcum Pamphilium l. 3. de Hierogrammatiſmo Cynocephali, & fol. 468, vbi hæc figura paſſim occurrit erecto corpore, quaſi ad ſuccurrendum feſtina. In tertia zona duo Canes occurrunt, flagellis instructi, quibus Anubici ſeu Mercuriales Genij auerrunci indicantur, quorum vigilantiæ corpus commiſſum, indicabatur; de quibus in Obeliſco Pamphilio conſule Hierogrammatiſmum de Cane. In quarta zona ſequuntur duæ Iynges, quarum capita ἀνδρόμορφα, aues reliquum corpus monſtrant; quibus Spiritus Mundi ſeu pantamorpha Mundi anima indicatur, cuius eſt, Mundi receptacula cuique congrua aſſignare, vt proinde non incongruè hîc eam ad corporis tutelam aſſumpſerint, & minuta ſcriptura luculenter docet. His itaque quadruplici Numinum choro corpus conſeruandum tradebatur, vti hieroglyphica inſcriptio limbi intermedij docet, quæ partim ex præcedente, partim ex Obeliſcis extracta fuit, vti vnum cum altero comparanti patebit. Patet itaque, hieroglyphicorum ſymbolorum virtute & efficaciâ operculis inſcripta Numina tutelaria ad corporum conſeruationem attrahi potuiſſe, Ægyptios exiſtimaſſe.

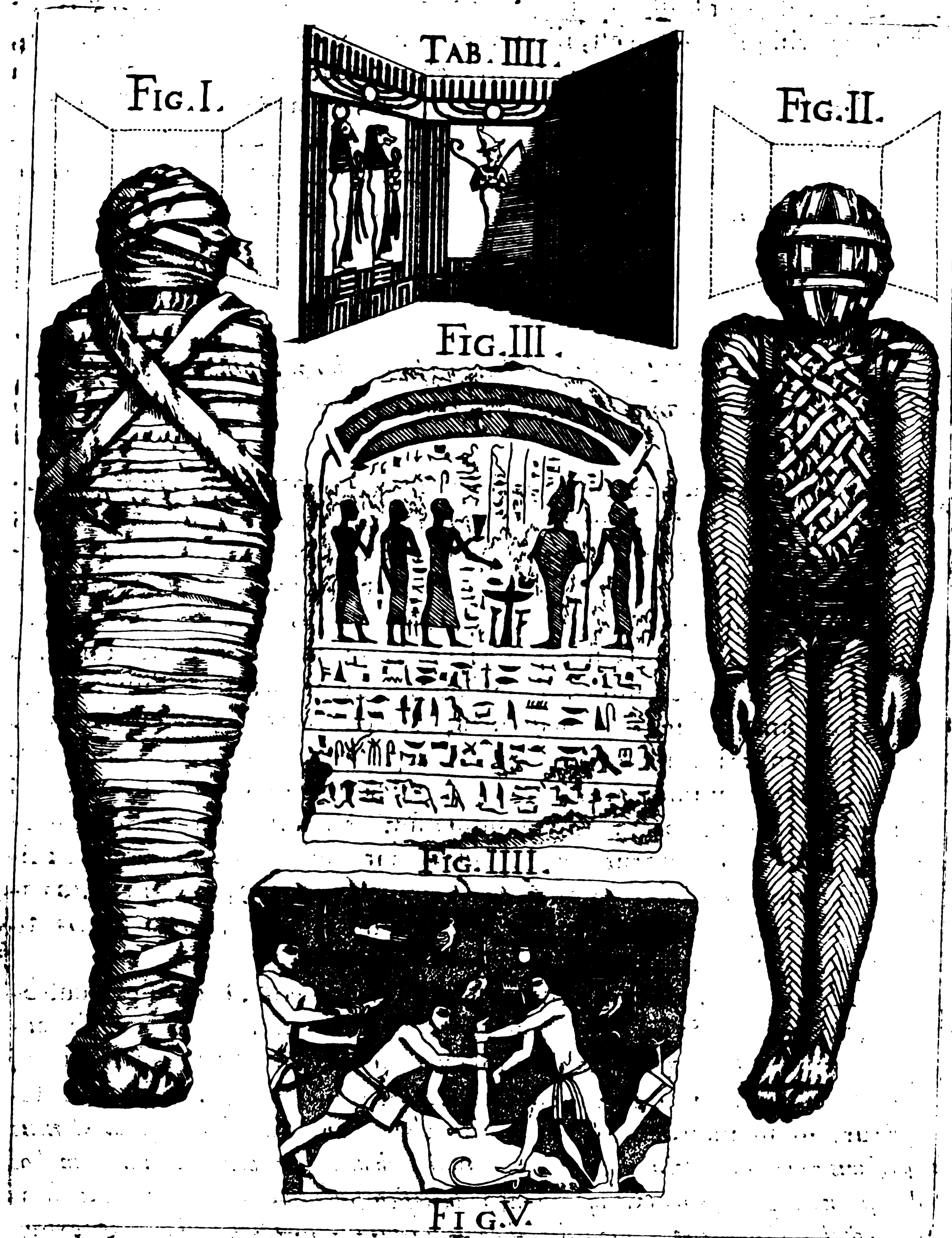
Canes cum flagellis quid ſignificent.

Iynges andromorphæ quid ſignificent.

Sequitur modo è Nardianis tabulis IV, cuius I & II figura demonſtrant Mumiarum faſcijs inuolutarum modum, qui tanto artificio conſtitutus eſt, vt ad ſimile quid præſtandum, tota meritò Chirurgorum modernorum induſtria deficere videatur. Figura I monſtrat faſciatam Mumiam detracto exteriorum ornamentorum apparatu; II verò figura ſub priori latitans, artificioſas præfert byſſinarum faſciarum circumuolutiones, vti in ſequenti typo apparet. Figura III cooperculum capitis exhibet, cuius in I & II figura punctatæ lineæ locum monſtrant; Conſtatque tribus tabellis ligneis, in quarum media, pantamorphum Numen ſcuticâ & vncino formidabile apparet, cuius in Canoporum Iconiſmo figura IV expoſitionem vide: in reliquis lateralibus tabellis binæ vtrinq; ſtatuæ ſpectantur, quarum prior in dextro latere Accipitris faciem mentitur, globo candido coruſca, ſacro chlamyde veſtita, & manibus laqueum tenens; altera Cynocephali capite deturpata ſpectatur, in reliquis priori ſimilis: in ſiniſtro latere prima eſt humanâ facie, quam altera ſequitur ſocia Caninâ facie ſpectabilis, feminudæ, & ſacris chlamydibus indutæ ſingulæ laqueos manu geſtant. Quibus quidem nihil aliud niſi ſuprà expoſitorum Numinum Oſiridis, Nephtę, Iſis, & Anubis ſimulachra indicantur, & excubitores funeris, à quo nullibi deſunt, ſpiritusque vagabundi in ſibi congruam zonam tranſportatores putabantur. IV Figura fragmentum Alabaſtrinum eſt, & cooperculi loco ſeruiebat, forſan ex ipſis cryptarum parietibus auulſum: & exhibet ritus & cœremonias, quibus tutelaria funeris Numina paulò antè recenſita placare contendebant. A dextra tres I imagines Sacrificulos exhibent, quarum prior manibus erectis Numina ſollicitare videtur; altera ſimilis priori pyramidem manu ſiniſtrâ gerit, & laqueum; tertia dextrâ vas Niloticum. Quibus innuunt animarum luſtrationem per ignem, & per aquam ſupramundanam ab omni pollutione quam in carne contraxerant, emundationem. Numina ſunt, Pantamorphum Numen, & Iſis, vti ex ſymbolis patet, ea-

que

quę iam sæpius exposuimus. In medio mensa posita est, in adytis semper medium locum, vti supra fol. 83. docuimus, obtinens, & sine quo nul-

lum penè sacrificium peragebatur. Hieroglyphicæ verò inscriptiones quaternis spacijs exhibitæ, sacrificiorum, quæ Numinibus peracta sunt, vim & efficaciam notant, vbi & charactere minuti sparsim hinc inde, vti

 in

in adytis mos erat, delineati; qui cùm alibi expositi sint, & plerique quoque malè efformati, eorum interpretationem consultò omittendam duxi; sufficiat interim, nihil eos aliud, quàm quod dixi, significasse. V Figura dicitur fuisse operculū alabastrinum, quo puteus cryptæ tegebatur; verisimile tamen est, illud non eo fine & data opera factum fuisse, sed ex adytis excisum, huic artificio accommodatū fuisse. Exprimit autem leges mactandi Boues in sacrorum vsum, quas quia Herodotus l. II. tradit, hîc libens omitto. Figuræ verò hieroglyphicæ temerè hinc inde intersertæ symbola sunt propitiationis Numinum; quæ cùm innumeris locis exposuerimus, operam perdam, si ea denuò repetam.

§ II.

De inuolucris Mumiarum, varijsque hieroglyphicis Iconismis, qui vnà Mumiæ inuoluti reperiuntur.

Idola Mumijs assuebantur.

IDola non tantùm extrinsecus sepulchris Ægyptiorum apponi ad tutelam solita fuisse, quemadmodum in præcedentibus dictum fuit; sed & intrinsecùs vnà cum fascijs consuta, ex ijs patet, quæ nuper Excellentissimus Nardius, & olim Nicolaus Peirescius ὁ μακαρίτης, medicatorum corporum dissutione compererunt. Huius generis sunt à dicto Nardio mihi communicata idola figulina variæ magnitudinis, reperta olim in Mumiarum ventre consuta. Iconismum sequenti pagina exhibemus.

Idola Nardiana.

Primum Idolum fœmineo vultu, & velato vertice, decussatisque manibus, sinistrâ quidem vncinum iam sæpe memoratum, altera hieralpham gestat, cum inscriptione hieroglyphica quam vides; reliqua verò, vti primæ iam memoratæ quoad omnia simillima sunt, ita & inscriptiones eædem comperiuntur. Reliqua schemata solas inscriptiones exhibent diuersorum idolorum, quarum quæ numeris 1, 2, 3, 4, 5, 11, signantur inscriptiones, eædem prorsùs sunt cum inscriptione, quam prima figura præfert; quare hanc exposuisse sufficiat.

Idolum auerruncum tabulæ VII. Nardianæ.

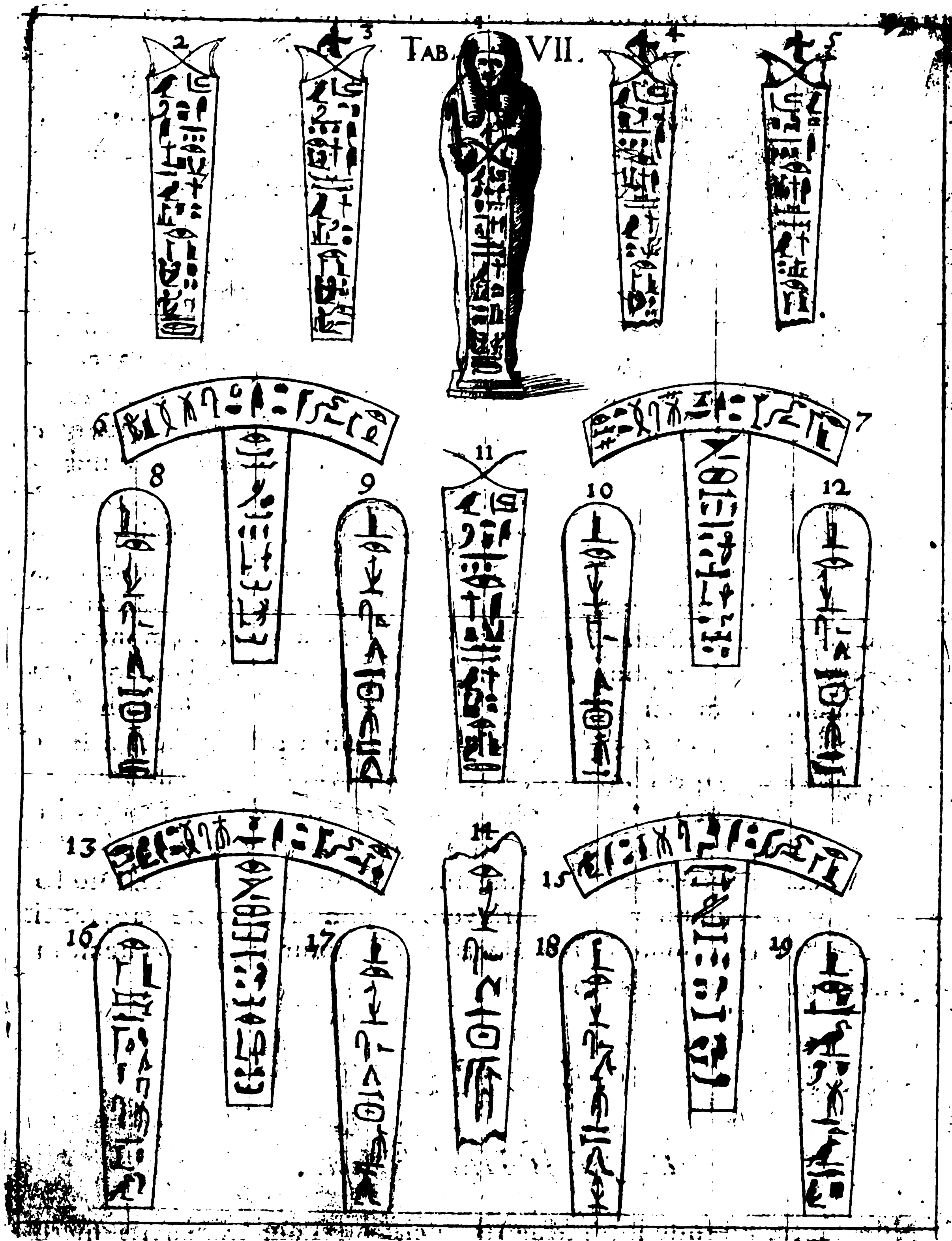
Idolum auerruncum exhibet Agathodæmonem, funerisque custodem, vti vncinus & hieralpha, quæ decussatis manibus gestat, sat superque innuit. Hieroglyphica symbola vti impericam manum sortita sunt, ita ex alio idolo, in quo eadem exactiùs & politiùs expressa sunt, vti sequitur, emendamus, eorumque sensus is est qui sequitur. *Influat Genius tutelaris canalium piscinæ sacræ, iuxta anni dispositionem ordinatorum, in hoc depositum; prouidentia Genij Solaris, id benefico suo influxu ab omni aduersa vi & potestate conseruet; quod fiet, si debitus cultus Anubidi prouido, & cæteris Genijs piscinæ vitalis custodibus, exhibeatur.*

Inscriptiones tabulæ VII. Nardianæ.

Quæ verò in Iconismo numeris 6, 7, 13, 15, 16, signantur, eandem pariter inscriptionem continent; quare vna exposita, reliquarum significationem facilè subministrabit. Ita autem corrupta inscriptio à nobis ex alijs emendata est, sensumque sequentem exprimit. *Cultu sacrorum*

Hori

Hori annorum dominatoris, ad catenam cœlestem euolabit huius depositi spiritus, vita benefici & prouidi Numinis beatus. Inscriptio perpendicularis hunc

sensum efficit. *Prouidentia Agathodæmonis cœlestis, & beneficentiæ superni Nili phialâ potabitur, rerum necessariarum vbertate replebitur in zonis supramundanis.* Denique inscriptiones quæ numeris 8, 9, 10, 12, 17, 18, 19, signantur,

tur, quæ eadem sunt) hunc sensum exprimunt: *Cultus prouisoriæ rerum necessariarum, occulti motus beneficentia vitam per Horum annorum dominatorem insfluat in hoc depositum.*

Idolum Cedrinum Musei Kircheriani.

Atque hæ sunt interpretationes inscriptionum hieroglyphicarum, quibus idola hìc exposita insignita sunt. Est in meo Museo aliud ex cedrino ligno Idolum, vnius pedis longitudinem habens, in quo eædem prorsùs inscriptiones habentur; quod ex Ægypto mihi attulit P. Marcus de Luca Ord. S. Francisci de obseruantia, Sacræ Congregationis de propaganda fide Missionarius, quod aiebat intra Mumiam repertum esse; cuius figuram cùm perfectè exprimat huius Iconismi typus, eam non apponendam duxi.

Minutiores characteres hieroglyphici non sunt literæ vulgares.

Nemo dum hosce minutiores characteres considerat, eos vulgares Ægyptiorum literas, quemadmodum multi sibi persuaserunt, esse putet; sunt enim pura puta hieroglyphica, ex Obeliscis, alijsque monumentis, in quibus sæpe sæpius occurrunt, deprompta, & primæuorum Sacerdotum opera idolulis hisce inscripta. Atque hoc ita esse, non aliâ authoritate ad probandum indiget, nisi sedula horum symbolorum cum ijs, quæ in præcedentibus tradidimus, comparatione. Accedit quòd in omnibus hìc exhibitis schematismis eædem inscriptiones symbolorum sint; quod non fieret, si vulgarem Ægyptiorum scripturam notarent. Videbis etiam symbola variè permutata esse, vt quæ in primo à dextris collocantur, illa inuerso ordine in alijs ponantur à sinistris; quod hieroglyphicorum proprium est, quemadmodum in præcedentibus copiosè demonstrauimus. Quæ ideo hìc apponere placuit, vt errorem quorundam, qui huiusmodi minutiorem hieroglyphicum characterem vulgò vsitatam scripturam esse existimant, corrigerem. Ægyptij enim præter sacram hanc hieroglyphicam scripturam, aliam scripturam, videlicet Pharaonicam, Clemente teste, habebant, quâ politica negotia, epistolas familiares, historias, Regumque gesta, & inscriptiones quæ laudem & encomia Regum exhibebant, exarabant; quarum nonnullas in hoc Opere ex Diodoro & Herodoto exhibuimus: Libris verò huiusmodi, vtpote papyraceis & corruptibilibus voluminibus exaratis nè frueremur, nobis immemorabilium temporum edacitas inuidit.

Clemens. Alexand.

Diodorus. Herodotus.

§ III.

De fascijs Hieroglyphicis.

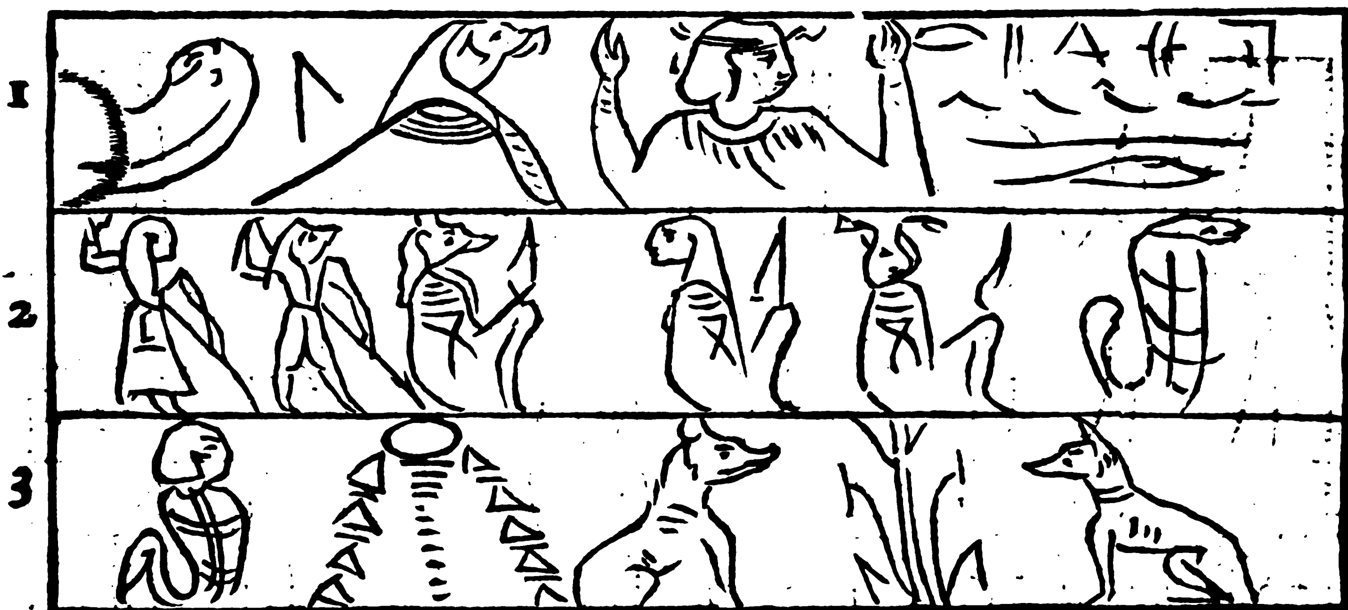
Fasciæ hieroglyphicæ Mumiarum.

INueniuntur subinde intra Mumias fasciæ quædam innumeris hieroglyphicis signatæ, in voluminum morem contortæ, cuiusmodi binas mihi inclytus Nardius transmisit. Quæ quid indicent, iam tempus est, vt exponam. Iam sæpe sæpius demonstratum est, Ægyptios non solùm hieroglyphica, arcanorum insignium symbola esse, sed & ipsa magnam vim possidere ad Numinum tutelam ijs, quibus insigebantur, accelerandam,

dam, credidisse; vt proinde mirum non sit, tanto studio in Dijs pro funeris depositi tutela propitiandis versatos esse, & ex hisce papyraceis voluminibus luculenter patet, quæ omnia ferè præcipuis hieroglyphicorum schematismis exornata vides. Comperies in hisce præcipuas Numinum statuas, quas aut Obelisci, aut Isiaca Mensa refert, expressas, eo prorsus ordine, quo eadem simulachra in solennioribus festis Comasiarum portare solebant in morem processionis, vti ex Herodoto, Clemente Alexandrino, alijsque passim docuimus; magnum in concinno Deorum se consequentium ordine mysterium reponentes, Deorumque infallibilem ex hoc religionis actu attractum sibi pollicentes. Eandem ob caussam, inquam, funeribus huiusmodi apponebant schemata, vt videlicet corpus ab omni aduersarum potestatum violentia foueretur immune, animæ verò Deorum benignitate in peracta reuolutione bene esset. Fasciæ itaque hìc nihil aliud exhibent, quàm pompam funeris; quam quantum fieri poterat, magnificentissimè peragebant, præsertim in Regio, aut Sacerdotali, aliorumque vitæ nobilitate conspicuorum hominum exequijs. Statuas penè Deorum omnium feretris sacris impositas, ad propitiationem eorum defuncto conciliandam, gestabant, & ipsi in varias formas transmutati. Quam pompam concinnè sanè more suo describit Apuleius lib. 11. Metamorphos. quem paulò post allegabimus.

Fasciarum Mumicarum schematismi.

Fascijs Mumiarum impressa pompa funebris.

Sed iam singula exponamus. Fasciæ cùm longiores essent, quàm vt libro huic commodè inseri possent figuræ, ideo seriem interruptam iuxta numerorum appositorum ordinem exhibemus; quas ita sibi imaginabitur Lector, ac si secunda series primæ, tertia secundæ, & sic de cæteris, esset agglutinata. Sed his præmonitis ad figurarum expositionem procedamus.

Fasciarum Mumicarum expositio.

In prima serie primo loco occurrit Accipiter, stolâ & pallio tectus pectori incumbens, eratque Solaris Numinis symbolum, vt alibi dictum est. Sequitur Isis Momphtæa, tenijs & vittâ conspicua, manus & brachium

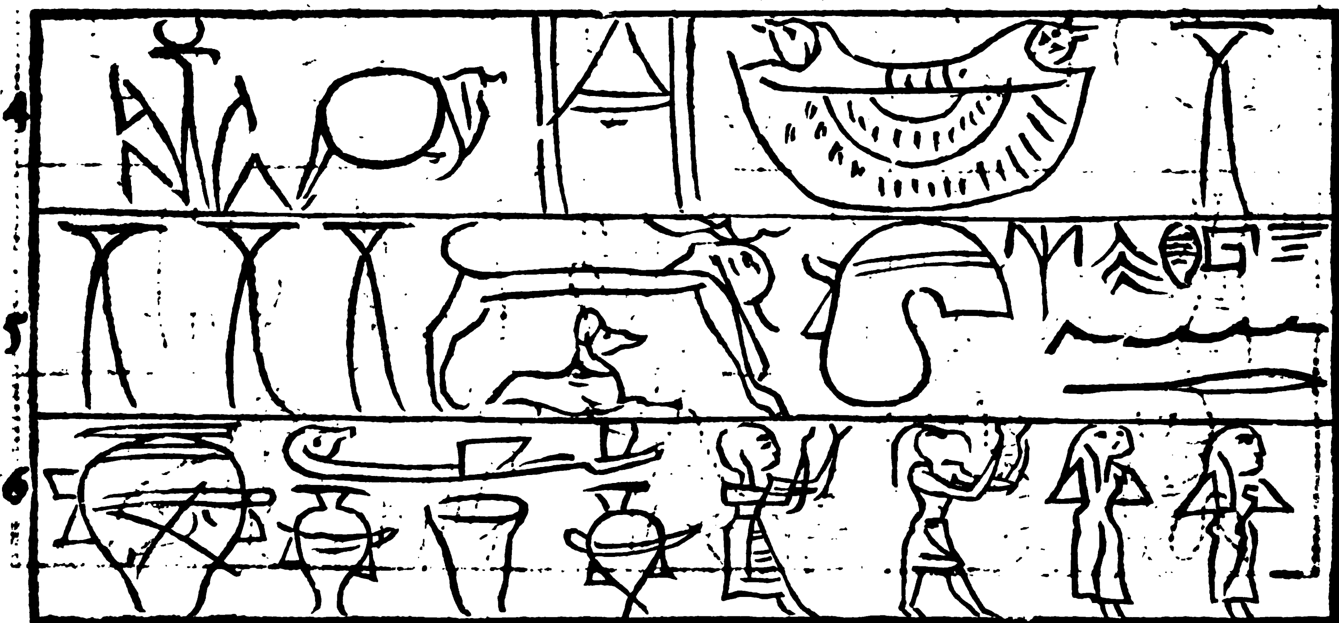
Fasciarum prima series.

chium

chium in formam M contorquens; quâ Lunaris Genius indicatur, vti alibi exposuimus. Sequuntur deinde parui characteres, qui cùm corrupti fuerint, legi non potuerunt.

Fasciarum secunda series. In secunda serie primo loco duæ figuræ stantes; (quarum prima fœminam Nephten, altera marem sub Anubis forma refert), instrumentis auerruncis, telis & flagellis, instructæ. Sequuntur duæ statuæ sacræ Anubidis & Nephtes, situ ingeniculatæ, flagellis vncisque pariter instructæ; binæ autem præcedentes rectà incedentes, videntur esse Sacerdotes in formam Nephtes & Anubidis, quorum sacra administrabant, quorumque statuas ad Numina placanda sequebantur. Sequitur hasce statuas alia auerso vultu, quam præcedit Aspis illa ab Apuleio, vt paulò post videbimus, descripta, surrecto pectore, & squamato vertice, striatoque tumore sublimis, quam fusè tùm in Obelisco Pamphilio fol. 347. tùm in Mensa Isiaca ex professo descripsimus.

Fasciarum tertia series. In tertia serie sequitur statua humanâ facie, & reliquo corpore in Aspidis formam coagmentato, spiritus Mundani symbolum; quam sequitur tripus idealis triformis Numinis, ex triangulis constitutus, cuius innumeris huius Operis locis mentionem fecimus. Sequuntur duo Canes sedentes sacrorum custodes, intra quos fasciculus ex instrumentis auerruncis, ad Anubicos tutelares, omnem aduersam vim profligantes, indicandos, constitutus ponitur.

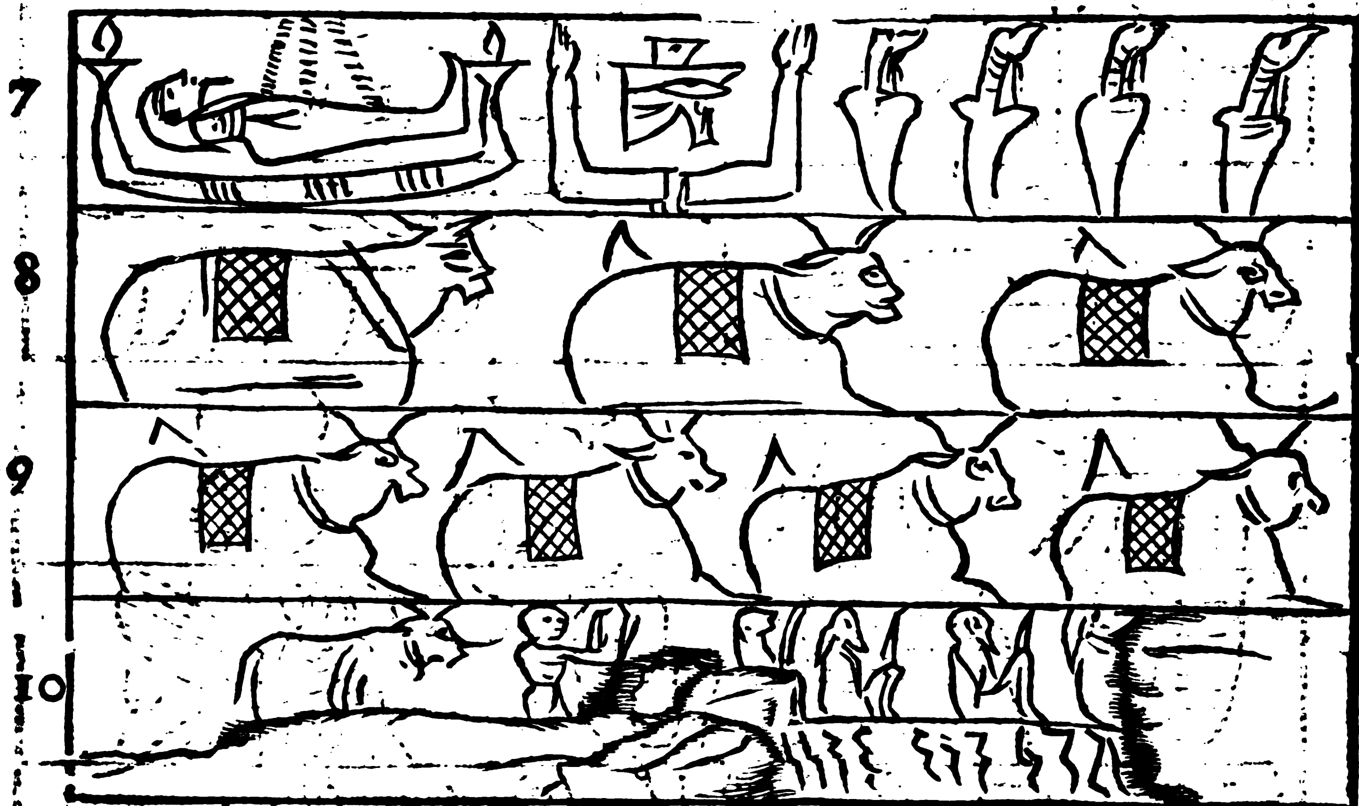

Fasciarum quarta series. In quarta serie, primo loco sequitur idem qui antè fasciculus instrumentorum auerruncorum, & ansata Crux spectabilis cum globo, ex quo Serpens velatus emergit; cuius expositionem iam passim traditam consultò omittimus. Hunc intra sacra fulcra sequitur feretrum, supra quod duo Accipitres sacro velamine tecti, positi spectantur, quorum expositionem vide in Mensa Isiaca.

Fasciarum quinta series. In quinta serie continentur sacra fulcra, ideo sic dicta, quòd in pompis ea de causa gererentur, vt Numinum onere iis imposito, Sacerdotes

dotes aliquantisper quiescerent. Sequitur Lectus Momphtæus, & sub eo excubitor Anubis; cuius expositionem in Obelisco Pamphilio fol. 284. & in Mensa Isiaca longo discursu tradidimus. Sequitur sacra vitta Hori, cum sceptro Momphtæ, alijsque figuris vetustate temporum corruptis.

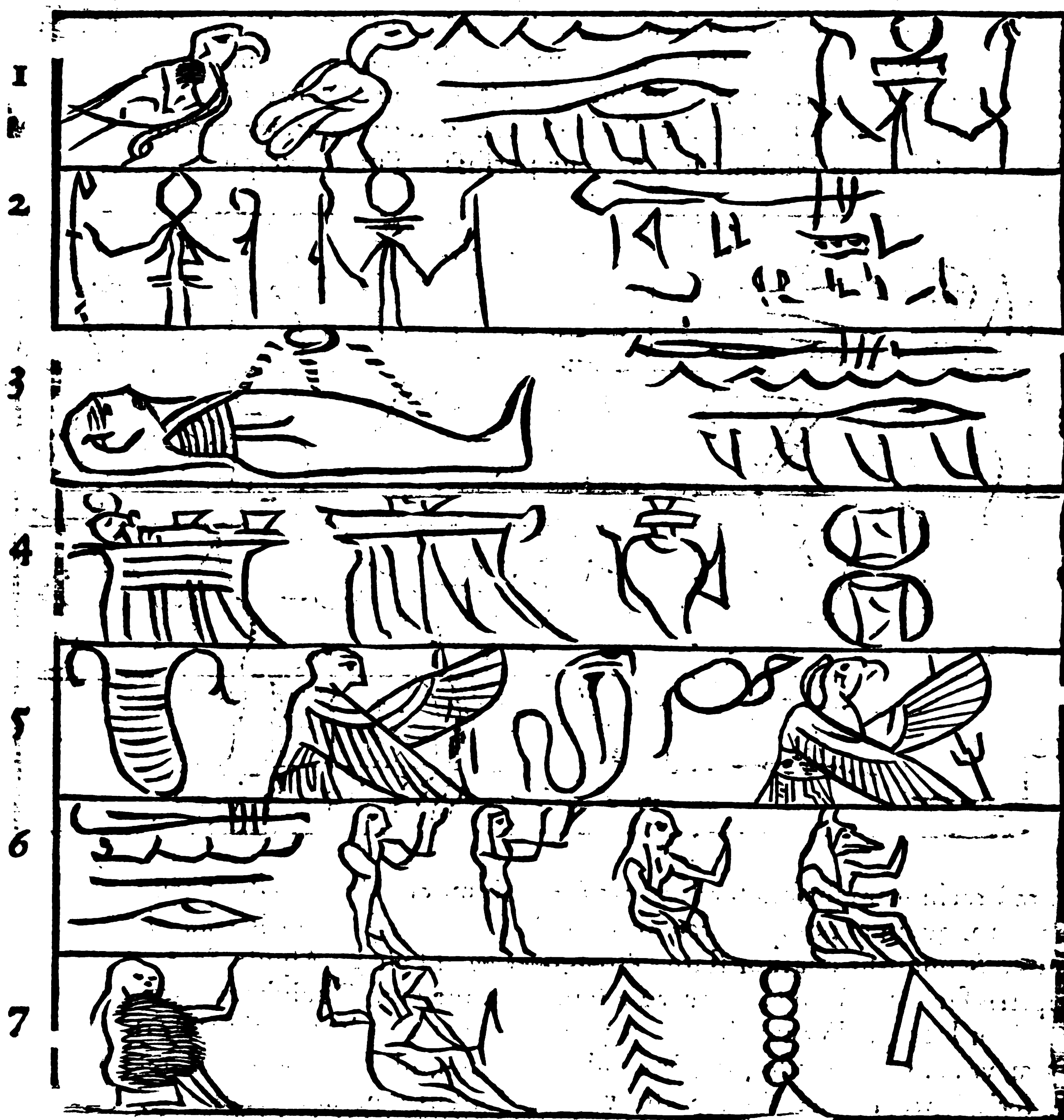
In sexta serie vasa ponuntur Nilotica, cum Naui quam Baryn vocant; quorum omnium expositionem vide in Mensa Isiaca. Sequuntur iam figuræ personatæ, varia Numina variâ gesticulatione mentientes, quos tandem apparatus feretri sequitur, id est, cadauer seu Mumia, ea fasciarum & ornamentorum supellectile, quam descripsimus, feretro imposita, & triformis Numinis irradiatione perfusa. Funus excipit duo- Fasciarum sexta series. Fasciarum reliquæ series.

rum brachiorum sursum tendentium symbolum, cum intermedio phallo oculato, quem in pompis circumportatum fuisse, varijs in locis tradidimus. Sequuntur quatuor statuæ ὀφιο-ἱερακόμορφαι, id est, ex Aspide & Accipitris facie constitutæ, de quarum significatione vide Obeliscum Pamphilium loco paulò antè citato. Agmen tandem claudit Omnipotentis Deæ, vt cum Apuleio loquar, fœcundum Numen, id est, in octaua & nona serie septem Boues sacro pallio vestiti; quibus septem dierum festiuitas, quibus Apidis natales celebrabantur, innuitur, quâ durante nemo à Crocodilis infestabatur, id est, omnis infausta & infesta vis aduersorum Numinum quiescebat. In decima serie continuatur triumphus, variâ statuarum exhibitione solennis.

Vides itaque hîc absolutissimam quandam pompæ funebris formam & rationem, in qua funus ipsum medium, varia Numinum spectra præcedunt & sequuntur, quam tanquam rem mysticam & plenam myste-

rijs, fascijs hisce inscriptam exhibuerunt, sibi omninò persuadentes, futurum vt funus hoc ab omni aduersa vi tutum, horum Numinum præsidio persisteret; atque adeo non significat duntaxat res quas exhibebat, sed & Numinum, pro symbolorum exhibitorum efficacia, & mystica ratione, ad depositi tutelam attractionem desideratam.

Fascia alia Mumica, eiusque expositio

Erat porrò hisce alia apposita fascia, quarum prima series Accipitrem & Ibin exhibet, quos sequitur baculus oculo spectabilis, deinde ara stipata thyrsis Cucuphomorphis; quæ omnia in Mensa Isiaca exposita sunt. In secunda serie occurrunt duæ figuræ humanæ, pessimè tamen expressæ, vtrinque baculis Cucuphomorphis instructæ; quas sequuntur minuti characteres corrupti. Et in tertia serie tandem funus ipsum triformis

formis Numinis irradiatione perfusum, vti in priori fascia; quod sequitur hydroschema cum baculo aculiformi. In quarta serie mensæ ponuntur sacræ cistæ, seu aræ, in quarum priori Accipitrina statua in Mumiæ morem inuoluta spectatur; & hoc ipso alludunt ad transmutationem animæ defuncti in Genium Solarem. In altera vas ponitur, quo supramundani Nili liquor connotabatur, quo animas potari credebant, & à facto solui depositi spiritum, vti alibi dictum fuit, & phiala sequens apertè docet. In quinta serie vrnæ Niloticæ species occurrit, & hanc Androsphynges cum intermedia Aspide, & globo Serpente fœto; quorum expositionem sæpius iam dedimus. In sexta & septima serie ponuntur varia sceptra cum statuis partim recto, partim geniculato situ conspicuis, nec non instrumentis auerruncatiuis instructis; quas cùm iam varijs locis interpretati simus, ijs diutiùs immorari noluimus.

Verùm, vt quæ diximus, ita se habere pateat, Apulæi hoc loco verba adducemus, quibus totam hanc pompam ita appositè describit, vt ei interfuisse videri possit. *Ecce pompæ magnæ paulatim procedunt anteludia vocibus cuiusque studijs exornata pulcherrimè; hic incinctus baltheo militem gerebat, illum succinctum chlamyde, copides & venabula venatorem fecerant; alius soccis obauratis indutus sericâ veste, mundoque pretioso, & adtextis capite crinibus, incessu perfluo fœminam mentiebatur; porrò alium ocreis, scuto, ferroq; insignem, è ludo putares gladiatorio procedere. Nec ille deerat, qui Magistratum purpurâ fascibusq; luderet, nec qui pallio baculoq;, & baccis, & hircino barbitio Philosophum fingeret; nec qui diuersis harundinibus alter Aucupem cum visco, alter piscatorem cum hamo induceret; vidi & Vrsam mansuetam, quæ cultu matronali sellâ vehebatur, & Simiam pileo textili crocotisq; Phrygijs catamiti pastoris specie aureum gestantem poculum, & Asinum pinnis agglutinatis adambulantem cuidam seni debili, vt illum quidem Bellerophontem, hunc autem diceres Pegasum, tamen rideres vtrumque. Ibant & dicati magno Serapidi tibicines, qui per oblongum calamum ad aurem porrectum dextram, familiarem templi, Deique modulum frequentabant: sed & Antistites sacrorum Proceres illi, qui candido linteamine cinctum pectorale ad vsque vestigia strictim iniecti potentissimorum Deûm proferebant insignes exuuias.* Cœtera vide in Obelisco Pamphilio fol. 433. Hucusque Apuleius, qui graphicè sanè propositum à nobis in fascijs hisce triumphum descripsit, cuius & vestigia inueniuntur in Horto Mediceo Montis Pinciani, in columna quadam rotunda è regione Obelisci, hoc schematum apparatu, quem paulò post apposita figura exprimit.

Apuleius. Funebris pompæ descriptio lepida ab Apuleio.

Certè veteres Romanos huiusmodi funebres apparatus studiosè imitatos, Gutherius scitè demonstrat lib. de iure Manium. Nam primò quidem tibicines magnificentiam funeris sequentes per compita & fora interuallis paribus personabant; post tubicines progrediebantur qui munera ferebant proximorum & amicorum, odores, vnguenta, epulas, vestes; quæ Tibullus recitat l. 2. eleg. 4. & Statius l. 5. Syl. 1.

Funebris pompa Romanorum. *Gutherius.* *Tibullus.* *Statius.*

- - - dona malè feralia pompæ

Proceditque illis stipatum examine longo
Vas Arabum Cilicumque fluit, floresque Sabæi,
Indorumque arsura seges.

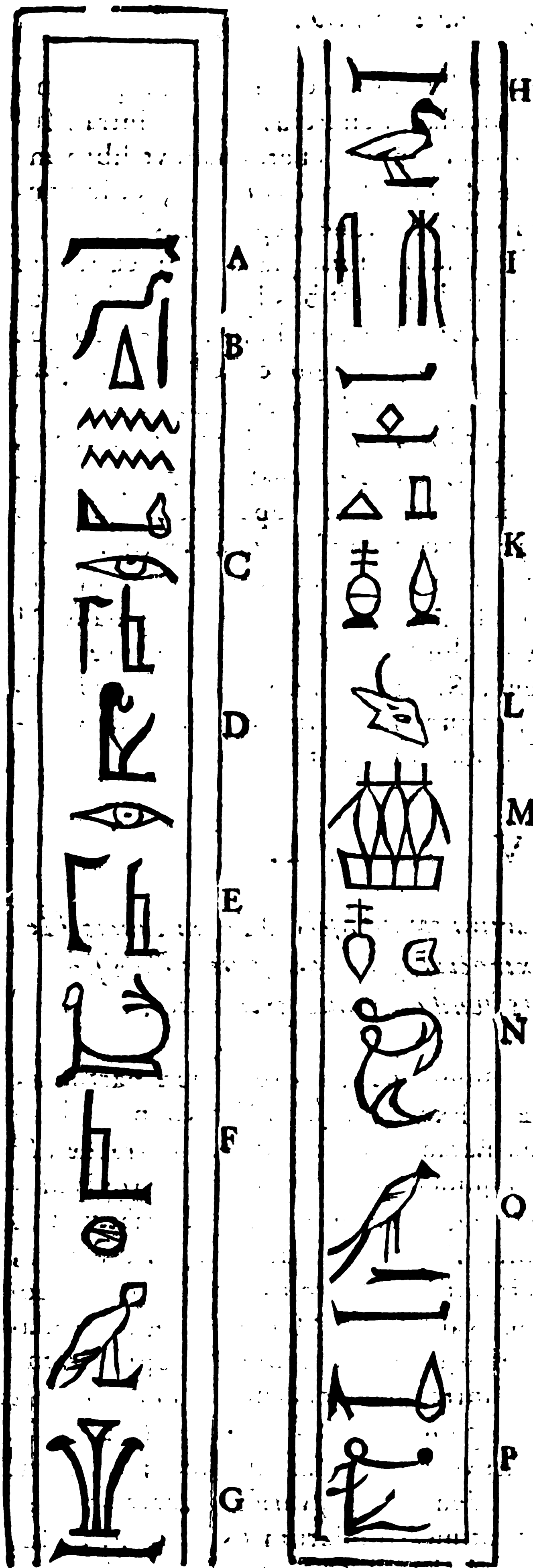
Pompa Isiaca juxta Apuleij descriptionem, ex hortis Mediceis.

Pars Prior.

Pars Posterior.

Odores lancibus portabantur, vnguentum vasculis, silicernij epulæ ferculis, vestes fulcris. Post hæc imagines Deorum curribus vehebantur, aut ferculis etiam portabantur. In fronte proposita thoro effigies, quæ mortui vultum exprimeret. ita Polybius l. 6. & Tacitus l. 3. Annalium. Interiectis tubis & cornibus Scribæ, & viatores Magistratibus aderant; quos Senatus Equitesque positis dignitatis insignibus comitabantur. Exin funebres lectuli lentè procedebant; lectuli coronas vestitabant, aliaque Magistratus insignia, & innumera huiusmodi, quæ pompæ amplitudinem commendabant. Quæ omnia fusissimè descripta reperies apud Stuckium lib. de funeribus Antiquorum. Quæcunq; porrò apud veteres Romanos de compositura cadaueris, eiusdemque productione, de cantilenis & lamentationibus, de precibus quæ in mortuorum memoriam fundebantur, & imprecationibus, queîs eorum Manes sedarent, de propitiatione & expiatione Manium, & aris titulisq; sepulchrorum leguntur apud Authores; illa omnia ex Ægypto originem suam accepisse nulli dubium esse debet, qui dicta hucusque rectè inter se contulerit, & variè Authores paulò antè citati probant; quæ quidem cùm vulgaria, & nulli non erudito nota sint, consultò omitto.

Polybius. *Tacitus.* *Stuckius.*

Fasciæ Peiresciana expositio.

TRansmisit olim mihi hanc præcedentem fasciam hieroglyphicam Vir æternâ memoriâ dignus Nicolaus Peirescius, quam intra Mumiam à se dissutam repererat; quæ cùm longior esset, quàm vt libro inseri potuerit, eam in binas columnas diuidendam existimaui, vt in præcedenti folio vides, quam & hoc loco opportunè exponemus.

Fasciæ Peiresciana expositio.

Hæc fascia nihil aliud ostendit symbolis suis, quàm imprecationem quandam, quâ animæ depositi, ignis vitalis cœlestibus lymphis insiti refocillationem desiderabant, vti symbola ordine posita indicant, eorumque sensus idealis ille est, qui sequitur. A Vitali igni cœlestibus lymphis insito, benefici Numinis ignei prouidentia refocilletur huius depositi spiritus; B & cultu religioso C per ipsius prouidi Numinis statuam, & per statuam D Mophtæ religioso E cultu adornatam ab eo auertantur F omnia infausta typhonia; siquidem in vita operationes G Deo conformes habuit, quibus se Dijs per contemplationem vnire semper curauit; beneficum Numen Mercuriale H I annorum dominator eam K cœlestis Nili lympha perfundat; L Amon triplicis Mundi phialis M inebriet; N cœlestis Osiris igneo calore O foueat, per virtutem beneficæ statuæ P eiusdem efficacem. Symbola cùm iam ex præcedentibus nota sint, neque explicatione, neque authoritatibus, quibus stabiliantur, vtpote iam aliàs fusè confirmata, indigent.

CAPVT VI.

De Mumijs hieroglyphicis, partim ex Museis Magni Ducis Hetruriæ, partim Batauorum extractis, & in præsentem Iconismorum congeriem coniectis, vnà cum interpretatione.

Mumiæ variæ ex varijs Museis excerptæ.

IN hoc præsenti Iconismo variæ Mumiæ continentur, quæ partim ex Museis Magni Ducis Hetruriæ ab Excellentissimo Nardio, partim ab officiosissimo Bertholdo Nihusio ex Batauicis Cimeliarchijs extractæ, & Oedipo propositæ sunt. Et primi quidem loco occurrunt hieroglyphica schemata literis G, H, I, K, signata, quæ situ quidem diuersa, vnum tamen Mumiacum idolum efficiunt. Et primò quidem G anteriorem, H dextram, I sinistram, K posteriorem partem exhibet; quod hodie spectatur in domo Hieronymi van Werle Mercatoris Amsterodamensis, idque summo studio depromptum ad me transmisit suprà citatus Nihusius. Refert autem capsulam, intra quam cadauer Mumiacum fuit conditum; longitudo eius est octo palmorum Romanorum & octo digitorum. G Anterior capsulæ pars velatam fœminam siue Deastram exprimit, circulis, strijsque, vti L demonstrat, variè exornatam; quorum expositionem vide in præcedentium Mumiarum exhibitione. In pectore signatur triplici illa mystica ala literâ M notata, quam suprà in pri-

Hieronymi van VVerle Mumia.

Hieroglyphica capsulæ G Mumiæ VVerlianæ.

pri-

prima figura Mumiæ Mediceæ exposuimus. Sequuntur hieroglyphicæ inscriptiones, & in extremo quidem limbo custodes funeris Numina polymorpha, in prototypo auro depicta, cum baculis Cucuphomorphis; quæ cùm in præcedentibus iam explicauerimus, & in sequentibus ampliùs simus declaraturi, ijs immorari nolumus. Et quoniam hieroglyphicorum inscriptiones magna ex parte vitiatæ sunt, eæ tamen in alijs simulachris integriores, & politiori sculpturâ exhibitæ reperiuntur; hinc Lectorem remitto ad Iconismum Canoporum, & Syntagma de statuis Apotropæis Ægyptiorum, vbi hæc eadem ex professo exponentur. Quæ in columnis *a b c* habentur inscriptiones, adeo detritæ sunt & vitiatæ, vt quid referant, vix coniecturâ assequi potuerim; quare ijs relictis ad columnam *d* & *e* progrediamur; quarum vna *d*, cùm eadem omninò symbola exhibeat, quæ figura IV, in sequenti Iconismo Canoporum, in columna G & H, ad ibidem peractam expositionem Lectorem remittimus. Inscriptionem verò columna *e* contentam, in sequentibus quoque meliùs expressam & expositam vide. Porrò in H dextro latere capsulæ duæ columnæ ponuntur, P O. In priori columna P hæc symbola sunt, incipiendo ab X (reliqua enim duo quid referant, dispicere non potui, ob malam eorundem formationem) statua cum ara, Noctua, fauissa, baculus papyraceus cum phiala ansata, hydroschema, statua, hemicyclum, duæ columnæ quadripartitæ, laqueus, vrna, Anser, Noctua, Barys, baculus papyraceus, cum ramo triplici inuerso, segmentum, piscina, duo brachia extensa, tetrapyrgum, hydroschema, oculus, tres termini, cum statua. Quorum sensus hic est. *Statuæ sacra cultu Typhonia vis expellatur à fauissa, & aqua Nilotica, rerum necessariarum largitrice, virtute octo legalium constitutionum quas in vita seruauit; Chenosiris custos profliget Noctuam Typhoniam Bary insidiantem; dominator temporum introducat eam in piscinam supramundanam, vbi tetrapyrgicâ regione, & aquis Niloticis triformis Numinis prouidentia præparatis fruatur.* Secundæ columnæ O inscriptio composita est partim ex præcedenti, partim ex lateris sinistri I inscriptione, quæ notatur literâ T, vt proinde vnam explicasse sufficiat.

Hieroglyphica capsulæ H Mumiæ VVerlianæ.

Tertia figura I latus sinistrum exhibet, cuius columna T V, quemadmodum paulò antè diximus, eandem prorsùs inscriptionem habet, quam habet columna P lateris dextri, vti vnum cum altero comparanti patebit; & quæ sequitur columna S, composita est ex columna *d* primæ figuræ G anterioris partis, & ex columna O dextri lateris figuræ H, vt proinde semper ferè eadem symbola repetantur.

Quarta figura K posticam Idoli partem exhibet, cuius columna Z A *c* eandem prorsùs inscriptionem exhibet, quam figuræ I. columna T V; Præterea columnæ S, T, V, W, prorsùs eandem quoque inscriptionem continent cum dictis; verùm cùm illæ corruptissimæ sint, tempus perdam, si diutiùs ijs recensendis inhæsero; curiosum Lectorem singula cum singulis conferendo, vera esse quæ dixi, comperturum nihil dubito; vt proinde eandem epigraphen toties non alia de causa repetiuerint, quàm ornatus gratiâ, & supplendis limbis Idoli vacuis. Eandem

Eadem figuræ sæpius repetuntur in eadem Mumia.

ob

ob causam crepidinē statuæ circumcirca ijsdem semper figuris expresserunt, quæ sunt bina sceptra Cucuphomorpha quæ Crucem ansatam intercipiunt; quo mysticè indicant, influxum superni Numinis, quo Vniuerso dominatur, varietatis rerum causam esse, tam in Mundo Intelligibili, quàm Sidereo, & Elementari. Sed hæc alibi exposuimus. Et vt tandem concludam, sciat Lector, hisce inscriptionibus minimè vitam & res gestas defuncti, vt nonnulli sibi falsò persuaserunt, indigitari, sed Deorum obsecrationes & adiurationes per symbola effectiua expressas, quibus Numina motum iri credebant, ad tutelam funeris suscipiendam, vt ex inscriptionibus ijsdem semper & identidem repetitis patet; quod non fieret, si res gestas, aut laudes defuncti continerent. Lector mentem meam ex his paucis satis percipiet; quare ad alia progrediamur.

Symbola Mumijs impressa non significant res gestas defuncti.

Figuræ, quæ signatur litera Y, expositio.

Expositio figuræ a tabula VVerliana.

FIgura secunda capsulam simul & statuam refert, ac fœminam vultu & velato capite exhibet, quæ decussatis manibus, hâc flagellum, illâ hieralpham gestat, quæ auerrunci Agathodæmonis symbola sunt, vti alibi explicauimus. Hieroglyphica inscriptio quam in antica parte præsefert, hæc est. Duo vncini, Horus puer cum oculo, Serpente, & globo; quo ostenditur Horum prouidentia Numinis è Nilo extractum ad vitam reuocatum. Sequuntur postea globus dorso volucris baculum incuruum pedibus gestantis superimpositus, quem sequitur ouum cum puero Horo; & culter cum manu contracta; deinde baculus papyraceus, cum triplici ramo inuerso; claudit tandem agmen volucris cum hydroschemate, quorum sensus est ille: *Intellectualis potentia ex Ideali Mundi ouo educit Horum, id est, Vniuersum, quod efficaciter dominium suum in tripartiti anni periochen exerit, virtute & dominio Osiris humidæ substantiæ dominatoris.* Volunt autem hoc indicare, quòd sicuti Mundus ex ouo diuinæ prouidentiæ archetypo emersit, atque adeo tempus hinc emanans, omnium mutationum causa est, Solis potissimùm virtute, ita omnia educta ex corporis ergastulo, temporum reuolutionibus pro meritis suis immutanda reseruantur.

Figuræ D ex Museo Hieronymi van VVerle extractæ interpretatio.

Expositio figuræ D Mumiæ VVerlianæ.

EXposuimus in præcedentibus quadripartitam capsulam Mumiaco corpori reseruatam, iam corpus quoque, quod eidem imponebatur, inspiciamus. Et capsulam quidem refert ambitus signatus literis A C D F H K L I G E B: & nigra quidem spacia C D F H K exprimunt foramina capsulæ, quibus per paxillos L I G E capsulæ superior pars inferiori committebatur; intra quam & Mumia suis inuoluta fascijs complicata reponebatur, eo quo vides modo. Forma cadaueris fœminam

non capillis pansis mentitur; in pectore Iynx picta cernitur, eius prorsùs formæ, quam suprà in primæ Mumiæ fol. 413. expositæ corpore expansam cernis; quam & infra pedes luculentiùs expressam denuò apposuimus. Sequitur deinde reliquum pectoris sex tutelarium Numinum simulachris insignitum; quæ quidem eadem sunt cum ijs, quæ supra fol. 413. exposuimus; & nunquam ab huiusmodi Mumiarum adornamentis absunt. Iyngis expositionem mysticam vide suprà loco citato.

Figuræ A, ex Magni Ducis Hetruriæ Museo extractæ, expositio.

Pictum cernitur huius Mumiæ inuolucrum mirâ ornamentorum varietate concinnatum, vti patet; quorum mysticam significationem vide fol. 412. Inscriptio hieroglyphica N M, etsi ferè eadem sit cum ea, quæ habetur in columna B sinistræ partis Mumiæ I suprà expositæ, eam tamen hoc loco repetendam duxi. Symbola sunt, Serpens, ara binis circumdata sceptris, oculus, quatuor phialæ connexæ, ex quibus liquor effluit, segmentum, cum Accipitre, baculo papyraceo insidente, quem sequitur sceptrum cum capite Hircino, cratere cycloide, tria item brachia quæ Capreoli cingunt, bina segmenta, corona, pyramis; eorumque sensus hic est. *Vitale prouidi Numinis dominium, quadruplicem Mundani liquoris substantiam dominio confert Osiridis, cuius vnà cum Mendesio fœcundi Numinis dominio, beneficâ virtute influente, omnia quæ in Mundo sunt, vegetantur, animantur, conseruantur.* Innuunt autem hoc ænigmatico dicendi genere, animam huius depositi, si rectè vixerit, per quadruplicis Mundani liquoris refrigerium, Numinis prouidentia transferendam, vitamque mentalibus operationibus fœcundam Mendesij Numinis assistentiâ, inter cœlestes potestates traducturam. Mumiæ Medicee expositio. Idolum A

Sequitur Mumiacum Idolum B, priori haud absimili ornamentorum varietate concinnatum, ex Magni Ducis Hetruriæ Museo pariter extractum, cuius tamen hieroglyphicam inscriptionem pectori insertam, cum detrita & corrupta sit, consultò omittendam putauimus. Habet verò aliam dorso insertam, quam columna seorsim posita, atque literâ C signata, exhibet. Verùm cùm figuræ partim pessimè expressæ, partim etiam detritæ sint, eam hoc loco omittimus; præsertim cùm eandem hanc in Syntagmate de Idolis auerruncis politiùs expressam vnà cum eiusdem expositione exhibeamus. Idolum B

De statua lignea ex Museo Ernesti BrincKij, & alia simillima ex M. Ducis Hetruriæ Museo extracta.

Habet hæc statua lignea, teste Nihusio, duarum spithamarum longitudinem, quam ex Ægypto quondam à Paludano Medico Enkusano allatam, modò Hæredes Ernesti Brinckij Harderuici in Geldria possident. Est autem facie obaurata, velato vertice, corymbis, strijs au- Statua lignea ex Museo Ernesti Brinckij

reis, cœterisque ornamentis diuersicoloribus, quibus insignitur, spectabilis, cum inscriptione hieroglyphica duplici, antica, & postica, literis E & F signata. Antica E hunc sensum efficit. *Vitale prouidi Numinis dominium, per cultum Mendetis iuxta tripartitum anni tempus piscinas hyleas fœcundo influxu animat, fauissam cœlesti influxuum beneficâ vbertate beat, & nè ab vbertate deficiant, Mercuriale Numen, per sceptrum Caninum indicatum, influxu suo salutifero fauissæ supramundanæ domum contra aduersam vim munit ac protegit.* Alludunt autem hisce, ad animam depositi funeris, cui fauissas ad eam, si benè vixerit, resocillandam, præparatas credunt, à Mercurio verò vigili istarum custode illuc traductam contra omnes aduersas sortes muniri.

Antica pars E

Postica pars F

Postica inscriptio hunc sensum efficit: *Vnde cœlestis liquoris vehiculo seu Bary porta aperitur benefica, per quam prouidum Numen, animas post transactam religiosi cultus in vita operationem, transuectas Osiri supremo sistit, hic in fauissis cœlestibus purgatas, vitâ imbuit supramundanâ.* Huic statuæ ligneæ prorsùs similem, ex Magni Ducis Hetruriæ Museo, nobis subministrauit Nardius, in quibus nulla prorsùs differentia est, nisi quòd illa, vt diximus, statuam ligneam, hæc medicatum funus referat; cœterùm siue ornamenta, siue inscriptiones hieroglyphicas spectes, pares sunt.

De Mumijs ex Museo Petri à Valle extractis.

PEtrus à Valle amicus, dum viuebat, cumprimis singularis, & cui multùm, ob summa in hoc Opus merita, obstrictum me esse fateor, dum vniuersum ferè Orientem peragrasset, Ægyptumque summo studio ad antiquitates omnes maximè cognoscendas perlustrasset, inter alia Ægyptiacæ magnificentiæ monumenta cryptas subterraneas audacissimo mentis æstu penetrauit; ex quibus nobis duas deprompsit Mumias, seu condita corpora; prior A septem cum dimidio palm. longitudinem habet, & Virum refert; altera fœminam septem palmorum longitudinis cum duobus digitis. Prior varijs per totum contexta veluti gemmis & pretiosis lapidibus fictis, pectore protensis alis Ibin gestat, pateram dextrâ tenens, sinistrâ fructum, infra quam veluti in diaphragmate quodam vox [illegible] vulgaribus characteribus olim Ægyptijs vsitatis inscripta cernitur; deinde per totam superficiem in varios quadratos, rhombos, circulos diuisam, varia passim Numinum Ægyptiacorum effigies interseruntur. Quæ omnia meliùs ex ipso schemate paulò post apposito, quàm multis verborum ambagibus, cognosci possunt.

Altera Mumia B, quæ fœminam refert, maiori adhuc rerum varietate conspicua est, vt ex sequenti eius Icone patet: in quo cùm nihil sit hieroglyphicum, quod interpretatione indigeat (sunt enim iam sæpius exposita, & funeribus imprimi solita tutelarium Numinum simulachra, quorum assistentiâ & præsidio deposita hæc ab aduersa sorte immunia futura existimabant) ita in ijs repetendis vlteriorem laborem impendere, superuacaneum esse ratus sum. Vnde qui minutiorem horum omnium

nium descriptionem desiderat, is epistolam 11. suprà allegatam Itinerarij dicti Petri à Valle consulat, vbi innumera circa Mumiarum conditionem,

& cryptarum constitutionem, considerationc dignissima, minutim & singulari curâ,& diligentiâ, nec non summâ eruditione descripta reperiet.

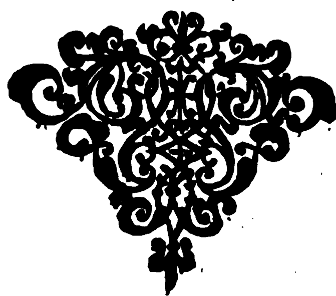
Quonam verò tempore condita sint hæc cadauera,num veræ hieroglyphicæ literæ ijs impressæ sint,non leue dubium est. Putant nonnulli,antiquitatis Ægyptiacæ ignari, ea nullo non tempore ad nostram vsque ætatem fuisse condita; quod verum est de ijs hominum cadaueribus, quæ intra Lybicos arenarum aceruos calore Solis & arenæ siccitate excocta subinde inueniuntur. Verùm has minimè Mumias dicendas,suprà sat superque demonstratum fuit. De veris itaque Mumijs, quæ intra pyramides & cryptas subterraneas, vario hieroglyphicorum apparatu adornatæ reperiuntur, dubium est. Quod vt explanetur,

Notandum, quod & varijs locis huius Operis ostendimus, Camby-

ſis in Ægyptum irruptione, vti omnes ritus & cœremoniæ veterum Sacerdotum vnà abolitæ fuerunt, ita hieroglyphicæ quoq; literaturæ vſum perijſſe, ritibus Perſarum in patriarum conſuetudinum locum introductis; atque adeo certum ſit, poſt hæc tempora, paulatim omnia dicta expiraſſe, Sacerdotibus partim occiſis, partim in exilium amandatis; omnia quoq; hieroglyphica monumenta flammis ferroq; vitiata fuiſſe; odij ingentis indicium ſanè luculentum, quo Ægyptios, eorumque doctrinam Perſæ perſequebantur. Contigerunt autem hæc eo ferè tempore, quo Numa Pompilius II Rex Romanorum, rerum in Vrbe potiebatur. Cùm itaque hieroglyphica literatura eo tempore eſſe deſierit, Mumiæ verò quaſi omnes hieroglyphicis inſcriptionibus refertæ ſint; conſequens eſt, eas ante dicta tempora præparatas, & intra dicta loca conditas fuiſſe; non verò poſteris temporibus, lege Perſarum Græcorumque, nè ſimilia fierent, obſtante, Ægyptijſque iam tùm alienarum Gentium moribus imbutis: tametſi patria traditio in eorum mentibus tantas radices fixerit, vt Deorum à Veteribus traditum cultum vel vſque ad Romanorum Cæſarum tempora nunquam dimiſerint, vti ex hiſtorijs alibi traditis patet. Vnde & alia difficultas ſoluitur, Characteres videlicet vulgares Ægyptiorum ſubinde hieroglyphicis fuiſſe inſertos; quod quidem alio, quàm diximus, tempore contigiſſe non potuit, videlicet ante Cambyſis irruptionem; & vel apertiſſimè liquet ex voce [illegible], quæ in pectore Mumiaci inuolucri ſuperiùs deſcripti reperitur. Si enim poſteris temporibus dicto corpori ea inſcripta fuiſſet, neceſſariò ſequeretur, hieroglyphica, quibus dictum inuolucrum ſcatet, tunc temporis quoque in vſu fuiſſe; quod cùm ampliſſimè in varijs huius Operis locis, tanquam Hiſtoricis ferè omnibus contrarium, repudiauerimus, luculenter patet, & hanc Mumiam, & eius inſcriptionem ante Cambyſis tempora conditam, inſcriptamque fuiſſe.

Atque hæc ſunt, quæ longiori forſan, quàm par erat, diſcurſu de Mumiacorum cadauerum conditura dicenda exiſtimauimus.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMITERTII.

SYN-

SYNTAGMA XIV.
DE CANOPIS HIEROGLYPHICIS.

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO
PRINCIPI

FRANCISCO MARIAE
S. R. E. CARDINALI BRANCACCIO,
Episcopo Viterbiensi & Tuscanensi.

INGVLARIS illa Tua *omnium rerum diuinarum humanarumque cognitio,* Eminentissime Princeps, *exigit iure suo locum in Ægyptio hoc theatro, in quo literarum abditarum scena recluditur. Et profectò quem spectatorem gratiorem habere potest hæc arena quàm* Te, *abditæ antiquitatis, linguarumque Græcæ & Latinæ notitiâ instructissimum; qui vti artis, quam tracto, peritissimus index es, ita quoque nosti quàm sit difficile ac laboriosum in hac scena gestum facere. Ægyptios Canopos offerimus, hoc est, primaria veteris eruditionis simulachra, quæ tanto fastu, veluti præcipua Mundi Numina, veriùs monstra & portenta, simpliciùs celebrauit Antiquitas. Sed hæc nosse plurimùm refert ad Christianæ Religionis excellentiam, veritatemque firmandam. Dum enim hæc rudera vetustæ superstitionis eruuntur in lucem, liquidius sanè constat, quanta fuerit Ægyptiæ Theologiæ Nox, & quantum Cælo Roma debeat, quæ extra has tenebras longè semota veri Numinis interpres, sinceræ Theologiæ Magistra, & germana Oraculorum sedes constituta fuit. Qualecunq; tamen fuerit hoc munus, eo nomine velim* Tibi *placeat, quòd proficiscitur ab homine, qui* Te *& singulariter amat, & amare debet. Certè ob insolitam beneuolentiam, quam dum Viterbiensis agri naturam scrutarer, tenuitati meæ benignè exhibuisti, adeo me obligatum* Tibi *sentio, vt non nisi monimento quodam perenni virtutum* Tuarum *veluti trophæa quæpiam, & in me meosq; partûs merita sanè amplissima, posteritati testificanda duxerim. Vale* Cardinalis Eminentissime, *& quem plenis Charitum effusis visceribus prosecutus es, eum porrò prosequi non desistas.*

SYN-

SYNTAGMA XIV.

De Canopis hieroglyphicis, eorumque interpretatione.

CAPVT I.

Quid sit Canopus.

Canopus quid.

ANOPVS, Ægyptiacè ϰⲁⲛⲱⲃⲟⲥ simulachrum erat in vasis formam tumidum, sacri Nili, aquarumque præsidis Numinis simulachrum præseferens; de quo tùm varijs in huius Operis locis, tùm potissimùm in Tomo I. Syntag. III. fol. 208. ex professo egimus; ad quod Lectorem remittimus, hoc loco mysticas duntaxat Canopicorum Numinum, quorum ingens nullibi non copia occurrit, significationes exposituri. Inueniuntur autem huiusmodi simulachra sub varia forma fuisse exhibita, quemadmodum in sequenti Iconismo patet, vbi omnia, quantum fieri potuit, in vnum collecta vnà cum singulorum interpretatione exhibuimus; nè quicquam Oedipus noster rerum reconditarum omisisse videatur.

Canopi Fig. I. in Iconismo exhibiti expositio.

Canopi Gualdiani expositio.

INuenitur in prædiuite Gazophylacio Pinciano Francisci Gualdi Equitis S. Stephani, Canopus eius magnitudinis, quâ hic expressus est, ex subuiridi seu porracei coloris lapide efformatus; & tametsi vasis formam præseferat, intus tamen minimè concauus est, sed ex solido lapide elaboratus; cuiusmodi & fragmentum simile huic in meo extat Museo. Est autem totum hieroglyphicis figuris refertum; quæ vt distinctiùs paterent, totum simulachrum in quatuor partes, hoc est, in anteriorem, posteriorem, dextram, & sinistram portionem, diuidendum duximus; quemadmodum ex figuris A, B, C, D, præsentis Iconismi luculenter patet.

Canopi pars anterior.

Itaque simulachrum mirâ quâdam hieroglyphicorum metamorphosi concinnatum spectatur; caput fœmineum refert, nescio quo mysterioso velamine ornatum; pectus Cruce ansatâ, alijsque periaptis præmunitum, quod vtrinque stipant primò duo Accipitres, quos Thaustos nominant; secundò, duo Harpocrates; tertiò, duo Cynocephali sedentes super Crocodilos, in quorum medio globus, è quo duo vtrimque tumido pectore striati Aspides assurgunt; infra quæ Rana Testudinis crustâ tecta, & ridiculo quodam alarum remigio spectabilis occurrit. Posteriorem deinde partem obtinent duo Cynocephali Anubidis in habitum desinentes; in quorum medio αἰδοίμορφον simulachrum pari habitu, symbolis-

Pars posterior

lisque auerruncis, si tutulum, & humanam, quâ notatur, faciem excipias, instructum; infra quod duo Canes in contrarias partes nitentes constituuntur. Quid verò hoc oppidò mysteriosum spectaculum sibi velit, aperiamus.

Constat Veteres Aquam rerum omnium principium existimasse, imò Deorum omnium Matrem, quam & Oceanum siue Nilum dixerunt. Ita Homerus: *Aqua rerum omnium principium iuxta Veteres.*

Ὠκεανὸν δὲ Θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν.
Oceanum Deorum genituram, & Matrem Tethyn.
Deorum scilicet, qui sub cœlo sunt, omnium. *Homerus.*

Homerus stirpis suæ vetustissimum Orpheum secutus est, dum ita canit:

Ὠκεανὸς ὅσπερ γένεσιν πάντεσσι τέτυκται.
Ὠκεανὸς πρῶτος καλλιρρόου ἦρξε γάμοιο,
Ὅς ῥα κασιγνήτην ὁμομήτορα Τηθὺν ὄπυιεν.
Oceanus qui genituram cunctis profert,
Oceanus primus pulchrifluas cœpit nuptias,
Qui sororem eadem Matre genitam Tethyn &c. *Orpheus.*

Sed nullo mystico velamine aliter sic:

Ἐστὶν ὕδωρ ψυχῇ θάνατος, δ' ὑδάτεσσιν ἀμοιβή·
Ἐκ δ' ὕδατος γαῖα, τὸ δ' ἐκ γαίας πάλιν ὕδωρ
Ἐκ τοῦ δὴ ψυχὴ ὅλον αἰθέρα ἀλλάσσουσα.
Est aqua animus, mors aquis est permutatio,
Ex aqua terra, ex terra aqua rursum,
Ex quo animus totum æthera mutat.

Orpheus hanc doctrinam haud dubiè ab Hermete didicerat, qui in Pimandro expressè primum rerum omnium principium Aquam fuisse docet, dum σκότος εἰς ὑγρὰν τινὰ φύσιν ἀφάτως τεταραγμένην, id est, *tenebras in humidam quandam naturam ineffabiliter turbatam* mutatas fuisse dicit, ex qua omnia postmodum emerserunt. Sine aqua enim nihil videbant subsistere posse; aquam omnia rigare, fœcundare, animare, transmutare Mundi corpora, experientia docebat. Vnde mirum non est, Homerum Oceanum Deorum patrem & matrem vocasse; cuius prima incunabula sunt tenebræ, vti iam ex Hermete ostensum fuit, id est, materia prima, ex qua immediatum elementum primumque aqua, ex aqua terra, ex terra denique aër, & dein ignis eruperunt, vt ipsi arbitrantur, & ex contextu Hermetis colligitur; quam & Oceanum dixerunt Veteres ab Ægyptijs docti, qui Nilum primò non alio quàm Oceani nomine nuncuparunt, vti Tomo I. Cap. 1. dictum est. Vnde & Ægyptus Oceaniæ terræ nomen inuenit. Cùm itaque Nilum tam admirandis proprietatibus præditum viderent, eum aliquid naturâ sublimius existimarunt; vnde diuinis eum mox honoribus primùm extollebant, sacra instituebant, statuas erigebant, cuius-

Trismegistus. *Aquam Veteres vocabāt Oceanum.* *Nilum venerabantur Ægyptij.*

cuiusmodi præsentes Schematismi præseferunt, vasa videlicet tumidis ventribus prædita, quæ à Temonario Osiridis Canopos appellabant; de quibus vide quæ citato suprà loco amplissimè tradidimus. Sed vt ad institutum reuertamur,

Hieroglyphica anterioris partis Canopi Gualdiani.

Erat primi huius Iconismi figura vna ex Canopicis statuis, quâ arcanè Canopici Numinis in aqueam substantiam præsidium expresserunt. Et per fœmineum caput simulachri, passiuum rerum omnium principium physicum, supramundanam verò Mentem illam fœcundam, vnde veluti ex perenni scaturigine quâdam omnia emanant, indigitarunt. Velato vertice conspicitur, quia natura eius abscondita est, & humanis mentibus inaccessa. Tumido ventre distenditur, quia panspermiâ quâdam rerum prægnans est. Collo Crucem ansatam, quæ in binos testiculos desinit, & amuletum, intra quod gemini pueri nudi pyramides in manibus gerentes, & sedentium habitu ponuntur, affixum habet; quibus quidem nihil aliud indigitatur, nisi fœcundus influxus per Crucem testiculatam, in Mundum hunc sensibilem, per *b* geminos pueros indicatum. Pueros geminos in Astrologia Horum & Helitominum appellauimus, id est, filios Osiris. Et Horus quidem Mundum sensibilem, alter eundem multis imperfectionibus adhuc obnoxium, teste Plutarcho, indicant, quem Mens Canopica ad perfectionem instaurat. Pyramides portant ignis symbola, quia Mundus sensibilis caloris diuini receptaculum est, quem Osiriacæ Mentes, id est, Solares Intelligentiæ per *a* binos Accipitres indicatæ Mundo dispertiunt; quas sequuntur vtrimque Isiacæ Mentes, quæ per bina fœminea simulachra Accipitribus postposita indicantur. Symmetriam & harmoniam præstant *c* Mentes Harpocrateæ, quæ signantur per binos vtrimque Harpocrates digitis silentia suadentes, & gnomones manibus gerentes, vt quemadmodum impolitum corpus gnomone seu amussi adhibita suam perfectionem nanciscitur, ita Mentium Harpocraticarum sapienti dispositione Mundus multis adhuc imperfectionibus obnoxius suam nanciscatur symmetriam, occulto quodam motu & insensibili, quæ silentij nota est, digito ori admoto, peractam. Quoniam verò Intelligentiæ Solares arctâ catenâ Intelligentijs Lunaribus connectuntur, vtpote sine quarum concordia nihil confici possit; hinc aptè sanè binos Cynocephalos supra Crocodilos sedentes, & Lunâ sextili conspicuos apposuerunt, quibus Intelligentiæ Lunæ-Solares intelligũtur, vti in Obel. Pamph. dictum est. Supra Crocodilos sedent, quia, Eusebio teste, motus Solis & Lunæ in humido ad rerum generationem fit: & per Crocodilum quidem aquam dulcem quam suo Sol calore purificat, notant. Hanc eandem ob causam, Eusebio teste, Solis imaginem in naui collocabant, quæ Crocodilos ferebat. Sequitur globus *d*, è quo vtrimque duo emergunt surrecto pectore striati Aspides, quibus vita fœcunda, seu vitalis fœcunditas, quâ Mundus ad rerum omnium generationem, vti alibi dictum est, ingrauidatur tùm per recensitos, tùm per Ophionios Agathodæmones Canopicæ Mentis supremæ administros, signatur. Sequitur deinde Rana alarum remigio spectabilis, & Testudinis crustâ, ridiculo sanè amictu,

Rana in Canopo Gualdiano.

cir-

circumdata; quæ arcanâ quâdam similitudine notat materiam sublunarem, in quantum Osiridis virtute, quæ per crustam Testudinis indicatur, adiuncta, innumerabilium formarum fœtura, quæ per alas multiplici pennarum ordine exporrectas signatur, imbuitur, ex quibus Mundus deinde κόσμος dictus est. Vides quomodo Rana materiæ symbolum ex cœlesti vita, id est, globo Serpentigero omne suum nutrimentum exsugendo acquirat; de quibus cùm in Mensa Isiaca fusè actum sit, eò Lectorem remittimus.

Vides quoque quomodo materia, quæ per Ranam indicatur, primum sit influxuum supernorum subiectum. Cùm enim diuina Mens, & Canopica prouidentia omnium rerum formis sit decorata, & apprimè fœcunda; magnâ quâdam beneficæ naturæ pronitate efficit, vt suæ perfectionis vmbras alijs impertiatur corporibus; quod sanè fieri minimè poterat, sine communi aliquo subiecto, quod efficienti subderetur, vmbrasque idearum reciperet. Ideo congruè sanè globo cœlesti vitalibus influxibus refertο supposuerunt Ranam crustâ Scarabæi tectam, id est, materiam sublunarem cœlestibus influxibus fœtam, ex quo deinde omnium formarum pulchritudo existit. Materia prima, per Ranam significata.

Vides denique quomodo in quadruplicem Mundum ventrosus hic Deaster distinctus sit. Et caput quidem velatum, Mundum Archetypum; Accipitres, Harpocrates, Horus, & Helitominus, Mundum Genialem; globus cum binis Serpentibus, Sidereum; Rana denique alata, Materialem seu Hylæum Mundum indicat, atq; adeò vtrumque extremum, mens in efficiendo, materia in recipiendo, infinitudinis quandam rationem habet.

Quoniam verò beneficis formis à Canubica Mente aquis impressis se opponunt ἀντίτεχνοι malitiâ insignes, hinc contra eos in dorso vasis non sine ratione insculpserunt triadem Anubicam, quæ sunt tres statuæ *f*, *g*, *h*, in figuræ posteriori parte D incisæ, quarum media *g* Anubicæ triadis Patrem, *f* Mentem, & *g* Potentiam eiusdem indicant. Vestibus induuntur turbinatâ superficie deorsum vergentibus, quo influxus ex superiori in inferiora notatur. Vnâ manu gnomonem, alterâ falcem tenent; per gnomonem symmetriæ in Mundano corpore conseruatio, per falcem verò inconcinnorum notatur abscissio. Canino capite exprimuntur, quia sagacissimi, & inuentionis humanæ præsides sunt, & apotropæi, rerum fidei suæ commissarum conseruationi summo studio, vti duo Canina simulachra demonstrant, inuigilantes. Atque huius Canopi, seu Vrnæ mentionem facit Apuleius l. 11. Met. quam in Isiaca pompa circumferre solebant, his verbis: *Sed & ad istum Mundum fulgente auro figurata Vrnula fabrerrimè cauata, fundo quàm rotundo, miris extrinsecus simulachris Ægyptiorum effigiata; quam contorto nodulo superſedebat Aspis squameæ ceruicis striato tumore sublimis*; quæ Aspides sanè apertè in vase delineatæ spectantur. Sed de hoc Canopo hæc pauca sufficiant. Posterior pars Canopi explicatur.

CAPVT II.

Canopi figura II. signati interpretatio.

Canopus ex theatro hieroglyphico Heruvartij.

FVit hic Canopus ex Theatro Hieroglyphico Georgij Herwartij depromptus, cui & quo ad figuram, & inscriptionem hieroglyphicorum prorsus similis est Canopus ille, qui in hunc vsque diem superstes spectatur in palatio Legati Ord. Equitum Melitensium, & indicatur per figuram VI. bipartitus in anteriorem & posteriorem. Est autem effigiatus vterque in modum vasis ventroso tumore conspicui, cui supraponitur caput fœminæ velo spectabilis; per vasis verò concauum duæ manus decussatis brachijs foras porriguntur, quarum vna pennam Ibidis in manu tenet; in anteriori verò parte per octo columnas hieroglyphicæ descriptiones ponuntur, quæ Ibimorphorum Dæmonum vires, effectus, & influxus signant; quorum expositione nè Lectori tædium pariamus, omissis authoritatibus iam in præcedentibus non semel adductis, solùm idealem, seu symbolicum sensum iuxta totidem columnas apponemus. Quoniam verò columnæ hieroglyphicæ in Canopo figuræ II, infidâ manu ex Archetypo depromptæ sunt; hinc Canopi figura VI exhibiti hieroglyphicas inscriptiones, quæ si pauca excipias, cum priori quasi eædem sunt, vt vnum cum altero comparanti patebit, hoc loco priùs interpretabimur.

CAPVT III.

Interpretatio Canopi figura VI. exhibiti.

Canopus palatij Legati Melitensis.

COlumna prima hunc sensum habet: *Ibimorphus Agathodæmon Momphtæ minister intellectu dirigat piscinam sacram, & Niloticos canales benefico suo dominio per tres anni partes suffulciat; Osiridis dominium viuificum in dodecapyrgo promoueat in vitam & fœcunditatem rerum.*

Columna II. *Sacræ humorem piscinæ gubernet, à fauissa aduersa propulset, influxum suum ad archetypi rationes adaptet, occulto humidæ naturæ motu irroret vegetabilia, Ibimorphus phialam Niloticam humore vitali impleat, quorum executores sint Momphtæ Intelligentia, & Mercurius vitalis humoris præses.*

Columna III. *Prouidentia humoris piscinæ sacræ ex dodecapyrgo aquas influet, si sympathicis ritibus & cæremonijs vitales in eas potentias Sacerdotes euocauerint, & aduersa depulerint per statuas trium triadum, Patrem, Potentiam, Mentem.*

Columna IV. *Hinc piscinæ sacræ occulta agitatio, materiam occulto motu ad formarum conceptionem in natura rerum disponit, per motum Solis virtutem suam sympathicam in quadrifidam Mundi plagam diffundentis, quo fœcundum Momphtæ seu Canubicæ Mentis imperium ligatur ad vitam Mundo concedendam per beneficam humoris vim, quem dodecapyrgon fundit.*

Co-

Columna V. *Fauissæ beneficum Numen Typhonem propulsabit, vnde vitalis humoris dominator Osiris vitalis fulcimento cuncta complebit, Nilometrium occultis Deorum ritibus beneficam rerum vbertatem exhibebit.*

Columna VI. *Incrementis Niloticis agri irrigabuntur arcano aquæ dominio; catenæ Numinum per hymnos & preces Sacerdotum trahentur; ad benefaciendum, pantamorphus Dæmon influxu suo & potenti dominio omnia inferiora aquarum receptacula fœcundabit.*

Columna VII. *Thaustus siue Osiris prouidentia virtute sacri vasis Nilotici fauissam rerum necessariarum abundantia replebit, & profligata Noctua Bebonia quadrifidus Mundus fulcietur, vita cum abundantia incrementi conferetur, humida Mundi dodecapyrgi & fauissæ magnæ substantia, quadrifido Mundo dominabitur.*

Columna VIII. *Per igneam vim polymorphi Dæmonis, per portas dodecapyrgi, per trabam Osiridis, per Ammonis influxum in fauissas & canales Niloticos, per brachium Thausti, per vasa Nilotica, per Baryn sacram Hermanubis.*

Quid verò penna Ibidis in manu Idoli sibi velit, aperiamus. Iam sæpe ex Horo ostensum fuit, Ibidis pennam solo tactu suo Crocodilum siderare. Cùm itaque per Crocodilum Typhon signetur omnium malorum origo, hoc signum in manu Canubicæ Mentis ponebatur, ad significandum eam omnes aduersarum potestatum insidias dissipare, & ab aqueæ substantiæ fidei suæ commissæ œconomia propulsare. Pennam itaque Ibidis auerruncatiui Canubici Numinis aquarum Præsidis symbolum esse, ex dictis patet. Penna Ibidis in manu Idoli Canopici.

Atque hic est sensus symbolicus inscriptionum in octo Canopi figurâ VI. exhibiti columnis contentarum; quarum quidem symbola cùm in præcedentibus passim sint exposita, suisque authoritatibus stabilita, superuacaneum esse censui, easdem irrito labore hîc denuò repetere.

Nota tamen Lector, inscriptiones Canopi, quem figura II. refert, quoad substantiam, quoad numerum columnarum, & symbolorum significationem, prorsus esse easdem; symbola quoque prorsus eadem esse, cum illis, quæ iam exposuimus, nisi quòd pessimè transformata ex Archetypo extracta sint, & nonnulla ibi ponantur, quæ inter hieroglyphica nunquam reperiuntur; vnde in suspicionem veni, transcriptorem cùm aliqua symbola ferè in Canopo exesa non caperet, quicquid ipsi imaginatio suggerere potuit, effinxisse. Et tametsi valdè in prototypum ad figurarum veritatem explorandam inquisiuerim, nullâ tamen diligentiâ id consequi licuit. Sextæ tamen figuræ Canopus cum suo prototypo summo studio à me prius fuit comparatus, vnde eum primò quoque loco interpretandum suscepi; cum alio quoque Canopo, qui in Museo Pinciano Francisci Gualdi continetur, hunc contulimus, prorsusque eadem symbola exhibuerunt. Porrò inscriptiones, quæ dorso huius Canopi quaterna columnarum serie inscribuntur, cùm vnusquisque ex iam dictis illas exponere possit, eas exercitij gratia studioso Lectori explicandas reliqui.

CAPVT IV.

Figuræ III, quæ Canopicum Oraculum exhibet, interpretatio.

Canopicum Oraculum Gerardi Reinstij.

FIguræ tertiæ schematismus Canopicum exhibet Oraculum, ex Museo Perillustris Viri Domini Gerardi Reinstij, Senatoris, & Scabini Ambstelodamensis, patrocinante doctissimo Viro, & amico singulari, Domino Bertholdo Nihusio extractum, transmissumque. Lapis est parallelogrammus quatuor digitos crassus, architecturam templorum Ægyptiacorum exhibens, in cuius medio instar aræ ponitur Canubicæ Mentis simulachrum, manu flammam ignis euentilans, & è regione eius statua in consultantis morem effigiata; basis cui Canubicus Genius insistit, quadrata est, duobus triangulis, sibi mutuò in formam hexanguli insertis, singulis in lateribus insculptis, cum lucerna apposita. In abaco verò lapidis triginta characteres ponuntur, qui sunt triginta Numinum vniuersæ terræ Ægypti, in triginta Nomos distributæ, indices. Quid autem hæc omnia & singula indicent, aperiamus.

Oraculum in Vrbe Canopo Ægypti. Plutarchus.

In Vrbe Canopo Oraculum fuisse celeberrimum Pausanias refert, & Suidas, ad quod vndique confluebant de rebus futuris consulturi Ægyptij; de quo & Plutarchus: Καὶ ὁ Ποντικὸς Ἡράκλειτος τὸ χρηστήριον ἐν Κανώβῳ Πλούτωνος ἡγέμενος εἶ. id est, *Et Ponticus Heraclitus Oraculum in Canobo Plutonis fuisse existimat*. Plutonem autem Græcorum cum Serapide Ægyptiorum passim confundi, multis iam locis dictum fuit.

Serapis & Canub idem sunt.

Serapidem autem & Canubum idem esse, inde patet, quòd quem Ægyptij communi voce Serapim, eum Sacerdotes & Mystæ arcano nomine κανωβ dicunt, quasi diceres, subterraneum aquarum Numen. Et quoniam aqua igneis spiritibus seclusis vim fœcundatiuam obtinere non potest; hinc dictum Numen igneo cultu prosequebantur, vti ex statua satis apparet, quæ pileum in cucurbitæ formam adaptatum portat, signum humoris abundantiæ, cui præest; præterea amictu simplici & nullis rugarum plicis asperato induitur, quo simplicis elementi ratio exprimitur; manu dextrâ flammam euentilare videtur, quo ignea portio, quæ aquis Numinis beneficio inseritur, notatur, vtpote sine qua nulla rerum generatio effectum suum sortiatur. Cultum verò igneum eidem exhibendum, lucerna apposita notat. Vniuersum verò suâ virtute calido-humidâ ad vitam rebus omnibus concedendam peruadere, hexagona figura abaci impressa lateribus abundè docet, quod Vniuersi Elementaris symbolum esse in Arithmetica ostendimus, & confirmat quod Oraculum Serapidis de seipso dicit, teste Opsopæo fol. 69. in lib. de Oraculis.

Opsopæus.

Σφαιροειδὴ μὲν καὶ δέμας Θεοῦ καταλάμπεται αὐγή,
Ἦλθε γὰρ, ἀντιβόλησε μέγας Θεὸς, εἶδεν ἐμεῖο
Κάρτος ἀμαιμάκετον λαμπηδόνα φλογμοτύραννον,
Βόστρυχον ἐκ κεφαλῆς νεάτης χαροποῖσι μετώποις
Ἀμφὶς ἰαινόμενον πλοκάμοις θ' ἱεροῖσι γενείοις.

Cla-

Clara quidem per domum Dei splendet lux,
Venit enim, occurrit magnus Deus, vidit meum
Robur inexpugnabile, lampadem vrentem Tyrannos,
Cincinnum ex capite summo, iucundo vultu
Vndique exhilaratum, cirrisque sacris menti.

Canubicum verò Numen, teste Suida, omnium Deorum maximum habebatur, eò quòd quæcunque in cœtera Ægypto Numina essent, in hoc vno exhiberentur, quemadmodum de seipso loquitur per Oraculum teste Opsopæo in Oraculis Veterum fol. 7. Canubicum Numen omnium maximum.

Ἥλιος, Ὧρος, Ὄσιρις, Ἄναξ, Διόνυσος, Ἀπόλλων,
Ὡρῶν καὶ καιρῶν ταμίης, ἀνέμων δὲ καὶ ὄμβρων,
Ἠοῦς καὶ νυκτὸς πολυαστέρος ἡνία νωμῶν
Ζαφλεγέων ἄστρων βασιλεὺς ἠδ' ἀθάνατον πῦρ.

Ego Sol, Horus, Osiris, Rex, Bacchus, Apollo,
Tempestatum & temporum promus, ventorum & imbrium,
Auroræ & noctis multùm stellatæ habenas regens,
Valde flammantium astrorum Rex, & immortalis ignis.

Ὕδωρ πολύγονον κόλπους γαίας διαπείρων,
Αὐτοφυὴς, ἀδίδακτος, ἀμήτωρ, ἀστυφέλικτος,
Οὔνομα μηδὲ λόγῳ χωρούμενον, ἐν πυρὶ ναίων.
Τοῦτο Θεός· μικρὰ δὲ Θεοῦ μερὶς ἄγγελοι ἡμεῖς.

Aquæ liquor omnigenis seminibus refertus, & sinus terræ penetrans,
Ex seipso ortus, à nemine doctus, sine matre, inconcussus,
Nomen nè verbo quidem capiendum, in igne habitans.
Hoc Deus est; modica autem Dei portio Angeli nos.

Patet itaque in Canubico Numine omnia dicta Numina veluti diuersos in sua causa effectus includi. Quæ omnia patent ex triginta characteribus, qui in basi lapidis incisi sunt; quorum vnusquisque certum Numen significat. Et sunt ijdem characteres, quos in Magia hieroglyph. fol. 484, & sequentibus exposuimus; videlicet mystica quædam signa Deorum, ex Hermeticis Planetarum characteribus, vti in Astrologia docuimus, composita. Hinc duodecim Præsides δωδεκατύργοι, & septem Præsides Planetarum, totidem characteribus hieroglyphicis, quorum ferè plerique ex vnico charactere Hermetico seu Tautico sigillo emerserunt, exprimebant; quorum figuras simulachro auerrunco incisas vide citato loco in Magia hieroglyphica antè citata. Sed iam singulos characteres exponamus. Characteres Canopici Oraculi basi incisi.

Primus character Mercurij figuram exprimit, & denotat Hermanubin. Secundus Serpentem pendentem, & significat Ophionium Numen, Ægyptiacè πιοφιων, apud Horum corruptè Vræum. Tertius character 1 2 3

ex triangulo & Cruce Tautica compositus Deltæ Niloticæ Præsidem no-
4 tat; Ibis enim incessu suo hanc exprimit. Quartus iterum △ exhibet
cum duabus Crucibus Tauticis, quibus Ibiacum Numen exprimitur.
5 Quintus Serpentis non erecti, sed iacentis situm exprimit, & vitam seu
6 vitæ præsidium notat. Sextus Leonis incedentis formam notat, de quo
vide in Hierogrammatismo Leonis Obelisci Pamphilij, vbi de eo fusè
7 actum est. Septimus triangulum cum Cruce Tautica aliquantulum *incli-*
8 *natum*; idem quod tertius character signat. Octauus character piscem
stipite portat Tautico, & Ichtonium Numen significat; de quo vide in
9 Astronomia hieroglyphica fol. 167. Nonus Sagittarij figuram exhibet,
10 cuius & Præsidem notat, Solis videlicet vim in terra abditam. Deci-
mus ex circulo & duabus Crucibus Tauticis componitur, & Solis fulcrum
11 dicitur. Vndecimus character ex circulo & semicirculo, seu Sole & Lu-
na componitur, cum Sigillo Tautico ei à latere affixo; & tutelam Sole-
12 Lunarem indicat. Duodecimus ex circulo maiori & minori cum Cru-
ce Tautica, quo Solari-Venerea vis exprimitur; circulus enim maior *So-*
lem, reliquus ♀ Venerem exprimit: de quo fusè in Alchimia Ægyptio-
13 rum fol. 401. tractatum vide. Decimus tertius ex semicirculo & nota
14 Tautica compositus est, & Lunæ influentiam notat. Decimus *quartus*
character ex duabus notis Tauticis, & Veneris figura componi, *& Ne-*
15 *phtæ* Venereæ Ægyptiæ motum significat. Decimus quintus triangulum
Tautico signo impositum est, idem quod tertius character significat.
16 Decimus sextus stipiti Tautico Serpentem circumuolutum indicat, cu-
17 ius in Mensa Isiaca expositionem vide. Decimus septimus characterem
18 Momphtæ exhibet, quem innumeris passim locis exposuimus. Decimus
octauus Sagittarij character iacens idem est ac noni characteris figura.
19 Decimus nonus idem significat quod character vndecimus. Vigesimus
20 character Hermeticus Lunæ-Solaris, de quo suprà in decimo charactere,
21 cui æquiualet. Vigesimus primus character idem cum tertio, situ tan-
22 tùm differens. Vigesimus secundus idem cum secundo, à quo situ tan-
23 tùm differt. Vigesimus tertius idem cum decimo. Vigesimus quartus
24 ex tribus notis Tauticis, & circulo in formam tripodis effigiatur, vnde &
25 tripus Solis dicitur. Vigesimus quintus idem cum decimo tertio, à quo
26 situ tantùm differt. Vigesimus sextus idem cum secundo, & vigesimo se-
27 cundo. Vigesimus septimus idem cum vigesimo quarto est. Vigesimus
28 29 octauus idem cum sexto. Vigesimus nonus idem cum decimo. Trige-
30 simus idem cum decimo.

Characteres hi quid significent.

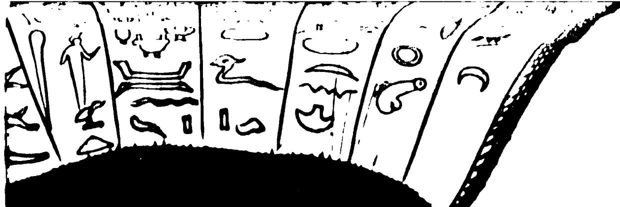
Tota igitur illa mystica characterum congeries nihil aliud indicat, nisi diuersorum Numinum vires effectusque, quos tùm in superiori, tùm in inferiori Mundo sub Canubicæ Mentis præsidio operantur. Vides quoque, inferiores characteres ferè plerosque, tametsi ijdem sint cum superioribus, situ tamen differre, sicuti operationes Deorum in superioribus corporibus ab inferioribus differunt, dum hæc se habent per modum principij passiui, illa per modum principij actiui, quorum coniunctione omnia in Vniuerso perpetrantur. Verùm cùm hæc omnia citatis

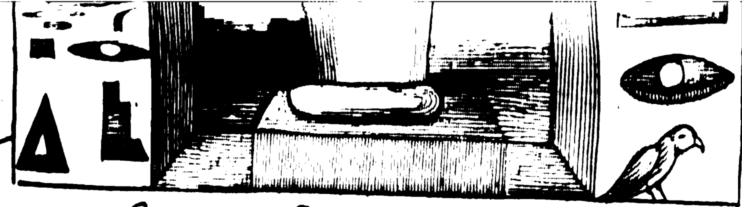
locis

Fig. XII

Canopus. Mammatus

ex Museo Francofurtensi cuiusdam anonymi

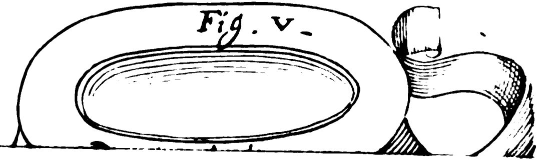
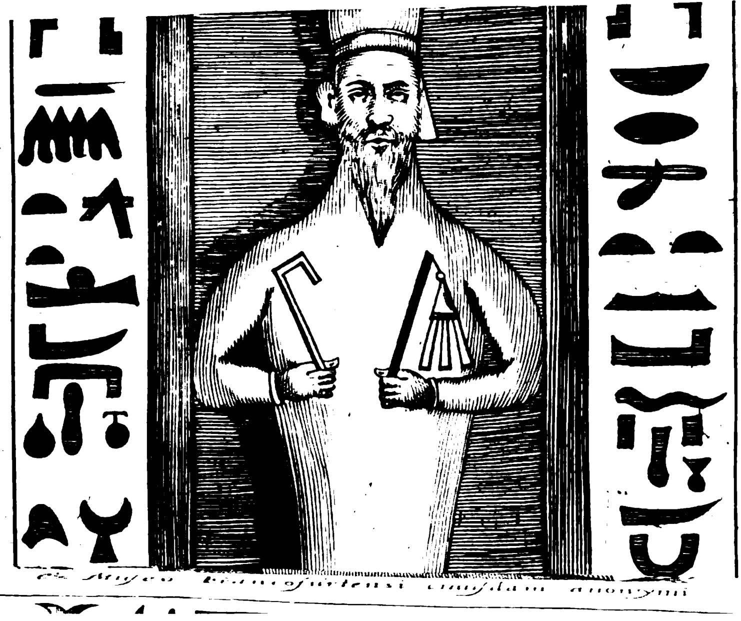

Fig. V.

Ex Museo Francofurtensi cuiusdam anonymi

Fig. XII

locis fusè descripta sint, hîc longiores esse noluimus: Lector ex his paucis mentem Veterum facilè percipiet.

In hoc itaque præsenti Oraculo Canopico incidebantur, quia dum Canubicum inuocant, omnia cœtera eius præsidio subdita Numina implicitè inuocare censebantur; & pulchrè id ipsum Oraculum Canubicum docet, quod habetur inter cœtera Oracula ab Opsopæo collecta fol. 55. vbi Oraculum iubet inuocare Numina temporibus opportunis, alijsque cœremonijs, vt sequitur.

Κλήιζειν Ἑρμείην ἠδ' ἠέλιον κατὰ ταὐτὰ
Ἡμέρῃ ἠελίου, μήνην δ' ὅτε τῆσδε παρείη
Ἡμέρη· ἠδὲ Κρόνον, ἠδ' ἑξείης Ἀφροδίτην
Κλήσεσιν ἀφθέγκτοις, ἃς εὗρε μάγων ὄχ' ἄριστος
Τῆς ἑπταφθόγγου βασιλεύς, ὃς πάντες ἴσασιν.

Voca Mercurium, & Solem eodem pacto
Die Solis; Lunam verò, cùm huius adfuerit
Dies; ac Saturnum, & consequenter Venerem,
Vocationibus non sonoris, quas reperit Magorum optimus
Septies sonantis Rex, quem omnes nôrunt.

Atque hæc sunt, quæ de hoc schematismo dicenda putaui.

CAPVT V.

Figura IV. Genius Apotropæus Canopicus, eiusque interpretatio.

Figura IV. in Iconismo Canoporum exhibet Genium Apotropæum Canopicum, quem ad me non ita pridem Francofurto ad Mænum misit Anonymus quidam Architectus & Mathematicus insignis, ex saxo nigro. In quo primò globus alatus occurrit: deinde simulachrum, in cuius capite cydaris in vasis Nilotici formam effigiata spectatur, vnco & flagello formidabile. Limbi verò lapidis hieroglyphicas inscriptiones continent, vti in ectypo patet. Genius Apotropæus Canopicus.

Per globum alatum Hemphta seu supremum triforme Numen indicatur, vti iam sæpe declaratum est; simulachrum, ministrum Hemphta, Canubicum Genium tutelarem indicat. Cydarin in vasis seu cucurbitæ Niloticæ formam adaptatam capiti impositam habet, quia in aqueam substantiã potestatem habet. Vncum manu dextrâ tenet, quia is Osirin à Titanibus in Nilum proiectum dum extrahere dicitur, Nilum, quem cum Osiri passim confundunt, supra terram aridam, siccam, & inaquosam, per inundationem eius ad necessariam vitæ sustentationem educit, omnibus Typhonijs potestatibus profligatis; quod flagellum indicat, & inscriptiones hieroglyphicæ G, H, sat superque demonstrant. Nôrant enim, quantope- Hieroglyphica.

topere Dæmones αὐτίτεχνοι, flagellis arcanâ quâdam ratione confectis, & in manibus Deorum positis, terreantur; dum sustinere nequeunt id, quod potentiæ superioris sigillo munitum, tam ipsis est contrarium; vt proinde Oraculum consulturis Ægyptijs, quânam ratione ab infaustis potentijs tuti esse possent, Oraculum responderit:

Δαίμονες οἳ φοιτῶσι περὶ χθόνα καὶ περὶ πόντον,
Ἀκάματοι δάμναται ὑπαὶ μάστιγι Θεοῖο.

Dæmones qui ambulant circa terram, & circa pontum
Indefessi, domantur sub flagello DEI.

Sed ad propositum. Itaque in hoc schematismó primo loco G, occurrit pyramis cum sceptro papyraceo, iugum bilancis, quadratum, cum ouo, & oculo; sequuntur hæc phialæ Niloticæ, sacrum Alpha, brachium extensum, piscina sacra cum vestigio pedis, & binis vasis Niloticis; sequuntur deinde caput Accipitris, cum Luna sextili pyramidi insistente; post hæc brachium extensum, ouum, sceptrum papyraceum, sphœra, oculus, pyramis, altare. In latere H eadem prorsùs, si tria symbola excipias, occurrunt. Sed hæc omnia exponamus.

Interpretatio

Rectè itaque pyramis primo loco ponitur cum sceptro papyraceo, quia Canubica Mens aqueæ substantiæ præses sine ignea portione rerum necessariarum abundantiam producere non potest, neque temperare ad iustitiæ leges Mundum Elementarem; vti pulchrè indicat iugum bilancis, & quadratum cum ouo, quorum illud iustitiæ exactam mensuram, hæc duo Mundum hylæum indicant. Canubicæ itaque Mentis prouidentia per oculum indicata, necessaria est, & per cultum sacrum, quod Altare sequens notat, ad id, quod necessarium fuerit, concedendum, dum occulto motu Niloticis se vasis miscet; quæ aptè indicantur per brachium extensum, vestigium pedis, & Nilotica vasa vtrimque apposita. Sol enim Lunæ commixtus influxu precibus Sacerdotum impetrato, quæ per caput Accipitrinum, & Lunam sextilem pyramidi innexam, & duo brachia sursum porrecta indicantur, prouidâ benignitate rerum omnium necessariarum abundantiam confert, per sacri ignis cum substantia aquea mistura, concessam. Atque hic est idealis hieroglyphicorum in latere G positorum sensus. Estque hæc inscriptio eadem cum ea, quæ suprà in Iconismo Mumiarum, figura G, col. *d*, exhibetur.

Ponebantur autem hæc symbola ex vtroque latere eadem, quoniam efficaciam magnam habere credebantur, ad Canubicum Genium Apotropæum alliciendum, & ad id quod volebant, impetrandum, vti in Magia fusè docuimus. Ex his characteribus præterea Sacerdotes precatoriam formulam ponebant, quâ Numen Canubicum adiuratum se constringere, compellere, & sui iuris facere posse credebant; eratq; ferè huiusmodi; *Per Hemphta triforme Numen, per sacrum ignem, per sceptrum Pantamorphi, per bilancem Omphta, per oculum omnia videntis Osiridis, per sacram*

aram,

amni & sacri Nili phialas &c. *te adiuramus & obsecramus, vt id quod intendimus, nobis concedas.*

Porrò in abaco huius monumenti alia hieroglyphicorum series occurrit; & primo loco, æquilibrium cum gnomone, Serpens volans, duæ pennæ, volucris cum transuerso baculo, circulus cum quadrato, oculus cum figura aræ; quadratum cum brachio extenso, quæ sequitur sceptrum papyraceum, denique canalis Niloticus. Per æquilibrium indicatur iustitiæ lex, per Serpentem volantem igneæ virtutis efficacia, quâ omnia inferiora per tres globos indicata penetrat; quia verò hæc effectum suum habere nequit, nisi aëreâ Intelligentiâ patrocinante, hinc congruè duas pennas cum volucri, & sceptro, quæ decussim exprimunt, posuerunt, vt ostenderent, hanc totius Vniuersi membra motu suo peruadere, calidi-humidi influxu veluti vehiculo quodam: hæc enim ritè culta, omnibus, vt ara cum suprapoſito oculo indicat, prouidet, & hylæo Mundo hâc beneficentiâ rerum omnium necessariarum abundantiam per Niloticos canales confert, quæ quadratum, brachium extensum, thyrsus papyraceus, & canalis Niloticus aptè designant. Atque hæc est huius nobis propositi monumenti interpretatio. Quorum omnium veritas cùm in præcedentibus passim per varias authoritates demonstrata sit, hinc easdem repetere superuacaneum duximus.

Hieroglyphica in abaco Apotropæi Genij.

CAPVT VI.

Figura V. vasis Canopici interpretatio.

FIgura V. vasis Nilotici binas facies ostendit, anteriorem & posteriorem, quæ ligaculo connectuntur; quod vas inter alia quæ passim hoc Opere adducuntur, ab humanissimo Viro Bertholdo Nihusio ex Museo Gerardi Reinstij Senatoris Ambstelodamensis extractũ, mihi transmissum fuit. Et est vas Canubicum portatile, vti ansæ E, F, & A, B, apertè demonstrant, quo sacram Nili aquam Fanis Adytisque inferebant. In cuius anteriori facie figura B infantulus, id est, Horus hoc apparatu mystico, vt aliàs docuimus, exhibetur. Binas notas C, D, vtrinque appositas habet, quarum prior C in sagittæ formam effigiata indicat curam huius Genij esse, nimiam siccitatem à Typhonia potestate immissam, virtute suâ omnium attemperatiuâ destruere; altera in formam vncini efformata, indicat, Osirin Horum, aqua suffocatum, id est, nimiam humiditatem quâ Mundus subinde opprimitur, extrahere, & ad temperiem reducere. Est enim Horus, teste Plutarcho, hoc loco nihil aliud, quàm spiritus quidam virtute suâ omnia alens & conseruans, estque ipsa aëris temperies virtute Solis calefactiua attemperata; quem & ideo circa Butum in paludibus educatum fabulantur Ægyptij. Et profectò ita est: vliginosa enim tellus & aquis redundans vapores alit, qui ariditates & siccitates perimunt.

Vas Canopicum.

Vasis anterior facies explicatur.

Vasis posterior pars explicatur.

Altera facies signata literis A B C D, characteres hieroglyphicos, omnis generis promiscuos, quos suprà in Oraculo Canopico figura III. exposuimus, continet; qui tametsi pessimè transformati sint, ex alijs tamen inscriptionibus facilè innotuerunt. Primus character est ramus inuersus, cuius significationem integro capite exposuimus suprà in Obelisco Flaminio, & in Obelisco Pamphilio Hierogrammatismo de plantis sacris. Sequuntur hunc duo thyrsi ad inuicem inclinati, qui passim in Tabula Bembina occurrunt; deinde duo characteres, tametsi oppidò corrupti, ex Obelisco tamen Flaminio, vbi sæpius occurrunt, nihil aliud sunt, quàm Serpens, sceptrum Hircinum, duo quadrata; vltimo denique loco, figura sagittæ, Serpens globo caudam inserens, & laqueus, quibus supponuntur Noctua cum hydroschemate. Quorum omnium hic sensus est; *Ceremonia Thyrsianaclibus Genijs iuxta tres anni stationes ritè peracta, Momphtam Niloticum Numen alliciunt, ad vitam rebus omnibus fœcundam in hyleis Mundi concedendam, ariditate Typhoniâ ab aquis profligatâ.* Ponebanturque in vase veluti prophylactica, ad id quod significant, efficiendum.

CAPVT VII.

Figuræ VII. interpretatio.

Vas Niloticũ eiusque interpretatio.

FIgura VII. ex Museo Petri à Valle habetur, & nihil aliud quàm Canopum notat, vti ventrosum vas, & hieroglyphica eidem inscripta expressè docent, vti *a*, hydroschematis figura, sub figura ⲙ; *b* sub figura ⲡ; *c* sub figura ⲫ; qui tres characteres sunt Coptici, vti in Alphabeto hieroglyphico docuimus, & idem significant ac ⲙⲟⲫⲧ Numen aqueum; ⲙ enim aquam significat, ⲡ Numen, ⲫ verò sphæram indigitat amoris, quo omnia Mophtæâ virtute connecti indicantur. Porrò hieralpha A Agathodæmonem, baculus incuruus regimen & potestatem influxiuam, C hydroschema aquam, denique *f* vasis figura, aquam Niloticam indicat, vt iam innumeris locis docuimus; atque adeo tota hæc inscriptio hunc sensum refert: *Mophta Agathodæmon cum potestate summa, aqueæ substantiæ & Nilo præsidet.*

CAPVT VIII.

Figurarum VIII. XI. XII. interpretatio.

FIgura VIII. ex Museo Hippolyti Vitelleschi extracta fuit, quam & apud Petrum Stephanonum olim me vidisse memini; figura vasi foraminoso & aquas spargenti imposita, & varijs characteribus insignita, quos paulò post exponemus. Figura XI. ex Museo Petri Stephanoni, &

XII.

XII. Canopus μαστώδης mammatus ex eodem extractæ fuerunt. Atque hæ omnes figuræ historiam illam exhibent, quam apud Suidam legimus, & ita se habet. *Olim vt fama fert, Chaldæi suum Deum, qui est ignis, magnificis verbis extollentes, passim circumferebant, vt cum omnium Prouinciarum Dijs compararetur, & vt ille, qui cæteros vicisset, ab omnibus iudicaretur Deus. Cæterarum autem Prouinciarum & Nationum Dij, quòd ex ære, vel argento, ligno, aut lapide, vel alia huiusmodi materia confecti, & in templo, locisq; sacris essent collocati, & huiusmodi materia facilè ab igne consumeretur; necesse erat, vt vbique ignis semper vinceret; hoc audito Canopi Sacerdos, quoddam huiusmodi callidum consilium iniit: in varijs Ægypti partibus fictiles hydriæ minutis, & continuis foraminibus interpunctæ fieri solebant, vt per illa foramina aqua turbida percolata, pura redderetur & limpida. Canopi Sacerdos cùm harum vnam accepisset, & illa foramina obturasset cera, & varijs coloribus depinxisset*, in Græco est, ποικίλοις ζωγραφίαις χρώμασι, hoc est, varijs animalium hieroglyphicis figuris, coloribusq; delineatis, *aquâ repletum, vt Deum collocauit, cùmq; veteris statuæ caput amputasset, quæ Menelai cuiusdam Gubernatoris fuisse dicebatur, id illi suæ nouæ statuæ imponens accuratè accommodauit. Aduenerunt postea Chaldæi: accensus est ignis, & cera quâ obturata erant illa foramina, liquescebat; hydriâ autem sudante, & aquam eijciente per foramina, ignis extinguebatur. Hac igitur calliditate & versutia, Canopus victor Chaldæorum declaratus est, & ab eo tempore vt Deus colitur.* Atque hanc quidem historiam exactè referunt numismatum paulò antè propositorum figuræ VIII. IX. XI. XII. Sed exponamus præ reliquis mysteriosam, quæ numero VIII. signatur. Et figura quidem vasi imposita Canopicam Mentem indicat humoris copiam omnibus rebus largientem, quam & Canopus μαστώδης mammatus fig. XII. notat, vt alibi exposuimus; hunc Ægyptij postmodum more suo in omne superstitionis genus præcipites, iuxta relatæ historiæ seriem in certa materie effingentes, inter sacra symbola collocarunt, eoque phylacterij loco postmodum illos contra ignis flammarumque violentiam vsos, πεντάλφα seu πεντάγραμμον à latere ei adiunctum abundè docet; hoc enim, eò quòd hanc vocem Græcam, ΥΓΕΙΑ, quæ salutem significat, vario situ referat, prosperitatis symbolum apud Ægyptios fuisse, tritum est ex historia Antiochi Soteris, qui contra Galatas decertaturus, huius symboli vexillis impositi subsidio, de quo faciendo in somno monitus fuerat, insignem victoriam reportasse fertur. Quadratum autem ex altera parte nihil aliud quàm μονόγραμμα nominis Kanub, hoc est, Canopi esse, ostendunt literæ ΚΑΝΟΥΒ quæ omnes in dicto monogrammate continentur. Et ratio scribendi fuit Ægyptijs propria, vt alibi dicetur. Atque hisce duobus symbolis Canopi Numinis contra ignis flammarumque nocumenta prophylacticam imaginem adhibendam esse, ἱερογλυφικῶς significarunt. Literas verò singulis vasis canalibus appositas Coptas esse, alia quidem ad id probandum authoritate opus esse non arbitror, nisi parallela quadam dictorum characterum inter se factâ comparatione, quam Lectori relinquo ex hac tabula iudicandam.

Historia & origo Canopi.

Monograma Canopi.

Literæ capitales earum vocum, quæ 10 entium gradus indicant.

ϭⲁⲧ	Mineralia.
ⲛⲓϭⲣⲓⲣⲓ	Flores metallici
ⲥⲁⲗⲏ	Mare.
ⲱⲏⲣⲱⲧ	Arbores
ⲟⲩⲓⲣⲟ	Natura spermatica
ⲁⲫⲑⲏⲣⲓⲟⲛ	Sensitiua natura
ⲁⲓϭⲁⲧⲉϥⲓ	Reptilia.
ⲙⲱⲓ	Aquatilia.
ⲕⲁⲗⲍⲓ	Volatilia.
ϧⲁⲗⲧⲉⲧⲓ	Quadrupedia

Literas verò 10 vasi circumsitas, tametsi in Prodromo Copto ignorabiles fassus sim; multorum tamen annorum labore in hieroglyphica disciplina exercitatus, tantùm abest vt ignorabiles iudicem, vt potiùs nihil illis explicatu faciliùs mihi fuerit. Indicant enim 10 entium gradus, de quibus in Arithmetica hieroglyphica, quibus Canopica Mens bonitatis suæ affluentiam affundit.

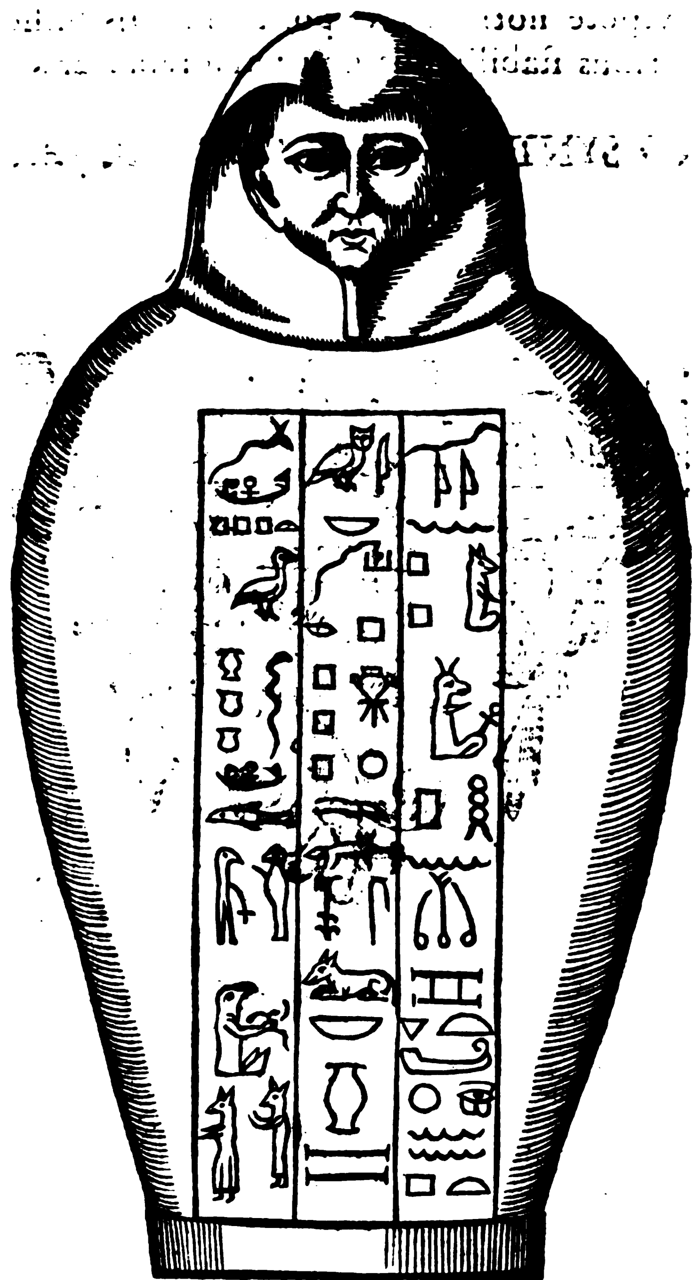
ϭ	Prima litera, Mineralia indicat.
ⲛ	Flores, succos ad metallorum generationem ordinantes, vti in Obelisco Pamphilio docuimus.
ⲥ	Mare, lacus, flumina &c.
ⲱ	Natura vegetabilis.
ⲟ	Vires & semina singulis indita.
ⲁ	Natura sensitiua.
ⲁ	Insectorum & reptilium natura.
ⲙ	Aquatilium natura.
ⲕ	Volucrium natura.
ϧ	Quadrupedium natura.

Atque in 10 entium gradus Canopica Mens humoris sui fœcundi abundantiam spargit, eosq; in suo esse conseruat. Quòd autem hæ literæ dictorum entium gradus indicent, inde docetur, quòd hæ literæ sint capitales literæ vocabulorum, quæ dictos gradus indicant, vti in præcedenti tabula ostenditur.

Statua Canopica ex museo Smithij. Inter alias statuas Canopicas & hæc non infimum locum occupat, à Clarissimo Nihusio ex Batauico Museo Clarissimi Viri Ioannis Smithij extracta. Vas marmoreum est, caput cooperculi loco seruiens, testaceum quid olet; mystico illo velaminis amictu fœminam mentitur barbâ è mento prominente spectabilem, more cœterarum velatus cum prominente

barba

barba vultus deformatus; cæterùm toto corpore venter eſt, in cuius antica parte hieroglyphica tribus columnis contenta ſpectatur inſcriptio, quorum ſenſus is eſt, qui ſequitur. (nos notas rudi & imperitâ manu exaratas in prototypo, paulò politiùs hic exhibuimus.)

Prima columna. *Huius virtute ſimulacbri vita ſuperna Barydis Thauſticæ vehiculo defertur in tres inferiores Mundos, vbi eam Hermanubis Niloticus inſerit liquoris clauſtris, per Baryn malorum propulſatricem, & auerruncam, ſequentium ſimulacbrorum virtute & efficaciâ.*

Secunda columna. *Infauſta & aduerſa à Nilometrio remouentur; Hylæi Mundi liquore Hempbtæo, à triformis ſupremi Numinis influxu participato, malis depulſis, rerum omnium neceſſariarum abundantia confertur, Anube Horizontis, & humidæ naturæ cuſtode inuigilante.*

Ter-

Tertia columna. *Vitalis liquor in inferiores Mundos defertur, vi statuarum sequentium, quarum concatenatus influxus humorem congruum tripartitis anni temporibus confert; vnde religioso semper cultu obseruandæ; beneficentia enim earum, quâ Mundus seminalis humoris copia repletur, vnicum felicitatis complementum sequitur.* Verùm cùm omnia symbola iam sæpe, vtpote notissima, exposita sint, ijs authoritatibus stabiliendis non immorabimur.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMIQVARTI.

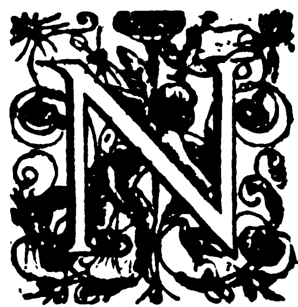

SYN-

SYNTAGMA XV.
DE SPHYNGIBVS NILOTICIS.

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO
PRINCIPI
BERNARDINO
S. R. E. CARDINALI SPADAE,
Sabinorum Episcopo.

ON habet Sapientia nobiliores Heroës, Eminentissime Princeps, *quàm doctos Purpuratos, quorum doctrina Solis instar in Ecclesiæ Cælo refulget; vnde suam haurit lucem Orbis terrarum, & vniuersa generis humani amplitudo accipit disciplinæ iubar. Quare non immeritò Ægyptiam meam Sphyngem euoluturus, ad* Te *accedo, eamque volo in* Tuo *nomine apparere, vt eiusdem abstrusa interpretatio non aliunde quàm ex insigni* Tuæ *Purpuræ lumine illustretur. Roma illa Sapientum, ingeniorumque æstimatrix satis testatur, quo in Viros Sapientiæ studio deditos sis animo, quàm impensè eorundem conatus promouere studeas. Nec mirum; æstimare non potest is, qui quod æstimat, non possidet. Vt vel ex hoc capite meritò suspiciant & admirentur viuidam* Tuæ *indolis energiam in omni prudentiæ, sapientiæque genere, in omnibus arcanarum artium mysterijs, atque in vniuersis penè Reipublicæ officijs amabiliter simul & magnificè versantem. Quamquam, vt ingenuè fatear, alia me non minùs ratio commouit, vt hanc mei Operis partem* Tibi *repræsentare iamdudum obæratus auderem; singularis videlicet illa* Tua *benignitas, quâ me semper excepisti, meaq; complectens effecisti vt crederem non futura alijs ingrata, quæ* Tibi *probarentur; ac reuera in hoc Sphyngem meam superasti, dum Sapientiæ* Tuæ, *cui nonnisi summa quæque probantur, haud ingratas esse meas myricas ostendisti. Vale omni Sapientiæ laude* Eminentissime Princeps, *meisq; conatibus faue.*

SYN-

SYNTAGMA XV.

De Sphyngibus Niloticis, earumque vera significatione.

Sphynx Nilotica quid significet.

PHYNX Nilotica, compositæ naturæ hieroglyphicum, vti totò passim Opere indicatum fuit; cuius quidem anagogicam seu mysticam significationem nihil aliud esse dicimus, quàm arcanæ Sapientiæ symbolum: nam vti Plutarchus dicit, Περὶ τῶν ἱερῶν σφίγγας ἱστάντες, ὡς αἰνιγματώδη σοφίαν τῆς θεολογίας αὐτῶν ἐχούσης. *Ante templa Sphynges plerumque collocantes, quo innuunt, suam sacrarum rerum doctrinam constare perpetua, & sub inuolucris latente Sapientia:* Οὐδὲν γὰρ ἄλογον, οὐδὲ μυθῶδες, οὐδ᾽ ὑπὸ δεισιδαιμονίας, ὥσπερ ἔνιοι νομίζουσι ἐγκατετάχθη ταῖς ἱερουργίαις, ἀλλὰ τὰ μὲν ἠθικὰς ἔχοντα καὶ χρειώδεις αἰτίας, τὰ δὲ ἄμοιρα κομψότητος ἱστορικῆς, καὶ φυσικῆς ἐστι. *Neque enim irrationabile, neque fabulosum, neque superstitioni subditum hoc doctrinæ genus; sed Ethicas suas & obsequentes causas habet, argutiæ historicæ & Physicæ expers.* Sphynx itaque erat arcanæ Sapientiæ, virtutumque à materia abstractarum symbolum, & hoc pacto in templis passim eam collocabant, vt monerentur, ad θεωμίξεων impetrandam nihil efficaciùs esse posse quàm per occulta huiusmodi symbola animum ad diuinitatis consortium præparare. Hæc verò sub physica ratione considerata, nil aliud indicat, quàm incrementum Nili. Ponitur autem ab Ægyptijs sub duplici ratione: vel enim illam sub Leonis abaco incubantis figura, vel sub figura quæ corpore Leonem, facie Virginem exhibet, exprimunt. Priori modo indicat Momphta incrementi Nilotici præsidem Agathodæmonem; cuius vires, effectus, officiaque fusè tùm in præcedentibus, tùm in Obelisco Pamphilio fol. 282. descripsimus, ad quæ Lectorem remittimus. Posteriori, ipsum incrementum Nili, quod potissimùm Sole Leonem & Virginem transeunte durat, indicat; de quo in sequentibus fusiùs. Verùm vt res ab ouo demonstretur, de Nilo primò, deinde de Niloscopijs, & demùm de Sphyngum significatione, quantum ingenij vires permittent, tractabimus.

CAPVT I.

De Nilo, eiusque cultu ab Aegyptijs vsurpato; vti & de Niloscopijs, eorumque vsu.

DE Nilo, eiusq; origine, eiusq; maximis inter cœtera flumina prærogatiuis, ex professo dictum est in primo Tomo fol. 48. Quare hoc loco tantùm nobis de cultu eius agendum est, vt cur Ægyptij tanto eum

to eum nullo non tempore cultu affecerint, Lectori curioso patefiat; atque adeo hieroglyphicorum structura, quæ huic magna ex parte innititur, luculentiùs demonstretur. E cœlo itaque à Ioue lapsum Nilum non Ægyptij duntaxat, sed & posteri Græcorum Philosophi existimabant; vnde alij eum Iouis donum, alij Deorum lachrymam, alij venam Paradisi, Deorum semen, Prothei piscinam, maritum Isidis appellabant, alijsque Epithetis, vti citato loco ostensum fuit, cohonestabant. Siquidem Nilum non tantùm veluti diuinum quiddam, & à Deo singulari fauore concessum, sed & veluti ipsum Osiridem venerabantur, & diuino cultu prosequebantur, teste Plutarcho, qui libro de Iside & Osiride, *Sacerdotum*, ait, *Sapientiores non Nilum duntaxat Osiridis, mare Typhonis nomine accipiunt, sed Osiridem in vniuersum omne principium facultate humectandi præditum, vtpote causam ortus, & substantiam seminis censuerunt. Typhonē verò omne siccum, igneum, & quidquid denique exsiccandi vim habens aduersum est humori.* Hinc Hecatombarum frequentia circa exundationis initium, quas in honorem Nili fœcundi Numinis faciebant Ægyptij. Principem verò causam incrementi Protheus aperuit, cùm dixit, Ioui hecatombas faciendas, iuxta illud;

Nilus donum Deorum putabatur.

Nilo cultus diuinus exhibebatur.

Plutarchus.

Nilo fiebant hecatombæ.

Ægypti donec fluuius Iouialis ad vndas
Rursus eas, faciesque Dijs sacras hecatombas.

Et flumen Diapetes appellauit, id est, è Cœlo delapsum. Si enim hecatombæ offerendæ cuipiam Deorum, illi certè maximè, cui augmentum fluminis præcipuè acceptum ferebatur. Is igitur cùm Iuppiter siue Osiris ille toties à nobis decantatus sit, quis non videt apertè denotari à Ioue incrementum profluxisse? Quæ verò aquæ à Ioue proueniunt, nisi illæ quæ pluuijs è Cœlo veniunt? Quamuis igitur in Ægypto non pluat, Nilus tamen non incongruè ideo Diapetes vocatur, quòd imbribus crescat. Igitur Ioui hecatombas faciendas putabant, eò quòd is pluuijs è Cœlo cadentibus præsideat, quibus Nilus augeatur.

Erat autem hoc Ægyptijs, teste Eusebio, Plutarcho, Diodoro, Herodoto citatis Tomo I. locis vsitatum, vt eas res, è quibus insignem aliquam vtilitatem atque sustentandæ vitæ emolumentum perciperent, præcipiti quodam zelo, & insana stolidaque superstitionis Religione colerent: hinc æstro perciti vanissimam Religionem non ad Ibides tantùm, Crocodilos, Accipitres, Canes, Scarabæos, aliosque immundos, quos portentorum Mater Ægyptus ferebat, Deastros, sed & ad stulta illa & ridicula hortorum Numina, cæpas, allia, pepones, extendebant, in quæ non immeritò Satyricè inuehitur Iuuen:

O Sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis
Numina.

Hæc inquam cùm colerent, Nilum quoq; quia vtilitate, commodis, alijsque diuinitatis argumentis cœteros Orbis fluuios excellebat, singula-

Nilum cur colerint Ægyptij.

gulari quodam cultu colebant & venerabantur; præsertim cùm primos hominum assererent apud se creatos, tùm bonitate soli felicitateque, tùm Nili multa generantis, ac suapte natura, quæ genuit, facilè nutrientis, fœcundo genio, cùm ab eo vno veluti à perenni fonte omnem suam felicitatem pendere perspicerent. Hunc enim terram cœteroquin sterilem, arenosam, infructuosamque fœcundi limi profluuio veluti bonorum omnium alluuione fœcundare videbant. Hunc herbarum, fructuum, plantarum, frumentorum, animalium terrâ marique copiosi prouentus vnicam causam cognoscebant. Huius præter dictas vtilitates lympham non gustui tantùm gratam, sed & medendis corporibus saluberrimam nôrant; quin ampliùs non bestiarum tantùm, sed & hominum fœcunditati multùm prodesse, atque proinde non malè fœtiferum dixêre;

Nilus fœcunditatis causa.

adeo vt prodigiosam hominum multiplicationem (qua Plinius mulieres subinde quaternos fœtus excludere solitas asserit, quod & alij confirmant Authores) nulli alteri rei quàm Niliacæ lymphæ fœcunditati adscribere sint ausi: ac proinde huic omnia sacrificia deputabantur; huic veluti Deorum omnium, & superstitiosorum Numinum parenti omnes ritus ac solennitates festorum exhibebantur, vti paulò post videbimus; vt proinde Phallophoria, Pammelia, aliaque execranda solennia non aliunde quàm hinc originem duxerint. Hinc per Nilotica incrementa iurat Apuleius, quasi per diuini Numinis reuerentiam. Nilum ergo veluti Numen quoddam Ægyptij colebant, imò veluti ipsum Osiridem, vt quem & Momphta dicebant, vti Plutarchus verbis suprà citatis testatur.

Herodotus.
Nili comparatio ad diuinas virtutes.
Nili encomia & commoda.

Sicut verò Deorum origo mortalibus incognita, & difficilis inuentu Deus; sic & Nili originem nulli vnquam perspectam, testatur Herodotus. Sicut Deus maximam mortalibus præstat animis corporibusq; illapsus voluptatem; sic & Nilum cœlitùs delapsum omnis felicitatis suæ causam confitebantur. Iterum sicut Dij in inferiora illapsi ea suo aduentu ditant; ita & ille. Vnde vt Elias Cretensis scribit, sicuti omne Deorum genus ab cœlesti illa Iside Luna, hominum Deorumque (vt cum Apuleio loquar) matre descendit; sic & Nilus dicitur descendisse è montibus Lunæ. Sicut cœlestis Osiris, seu Iuppiter ille cœlestis, Sol inquam 365. dierum spacio vltrò citròque currendo rerum omnium in sublunari Mundo productionem causatur; sic & Nilus paulatim crescendo decrescendoque ad exemplar Solis, totam Ægypti regionem fœcundo limi profluuio beat; quod & numeris in nomine suo reconditis monstrare videtur. Numerus enim è nomine Νεῖλος collectus 365, tot nimirum, quot dies in anno, constituit. Præterea quemadmodum Luna à Sole aspecta certa quædam præbet terrestribus virtutis suæ incrementa vel decrementa, siquidem nunc cornuta, nunc integra, nunc per eosdem gradus descendens penitus euanescit; sic & Nilus, teste Plutarcho, iuxta Elephantinam Vrbem ad viginti octo cubitos excrescens nobis periodicum motum Lunæ, seu Lunæ & Solis Syzigiam refert; ad hos verò gradus pertingens totum euanescit plenitudine fluminis Nilometrium, iuxta Mendesium verò & Xoin quatuordecim cubitos excrescens ple-

N	50
E	5
I	10
Λ	30
O	70
Σ	200
	365

Nili incrementa ac decrementa.

plenam nobis Lunam exactè demonstrat, tùm enim instrumenti Nilometrij medium infra, medium supra aquas eminebat. Iuxta Memphim verò, vbi ád septem excrescebat cubitos, Lunam cornutam maximè referebat. Porrò sicut has phases Lunæ mirabilium in sublunaribus effectuum causam credebant, & ex ijs veluti ex infallibilibus quibusdam indicijs de constitutione temporum, de fœcunditate aut sterilitate rerum diuinabantur; sic & de incremento decrementoque Nili. Sicut enim cornuta Luna & imperfecta, inter malignos reputabatur aspectus, teste Ptolomæo; sic & septem cubitorum incrementum sterilitatem minabatur. Et sicut Luna plena pro configuratione mediocri futura, & fœcunda reputabatur; sic & quatuordecim cubitorum incrementum. Denique sicut Luna 28 dierum maximos præstat coniuncta Soli effectus, & efficacissimè agit; sic & Nilus 28 cubitorum incrementum excedens coniungitur terræ, hoc est, Isidi, ad eam vegetabilibus principijs fœcundandam. Quæ omnia pulchrè Plutarchus lib. de Osir. & Iside indigitat.

Nilus phases Lunæ, eiusq; effectus æmulatur.

Misit non ita pridem ad me ex Batauia Sphyngis figuram ex Museo Gerardi Reinstij, Senatoris & Scabini Ambsterodamensis extractam, Bertholdus Nihusius. Simulachrum ex marmore subnigro fabrefactum est, fœmineo vultu, reliquo corpore in Leonem transformatum, in quo maximè elucet, quod paulò antè indigitauimus, V amuletum seu sacra tabula, Accipitrinâ Statuâ, Hircino sceptro, & Nilometrio eidem subiecto, vti sequens figura docet, conspicua: quod & in præcedentibus passim

Plutarchus: Sphyngis simulachrum ex Museo Reinstij.

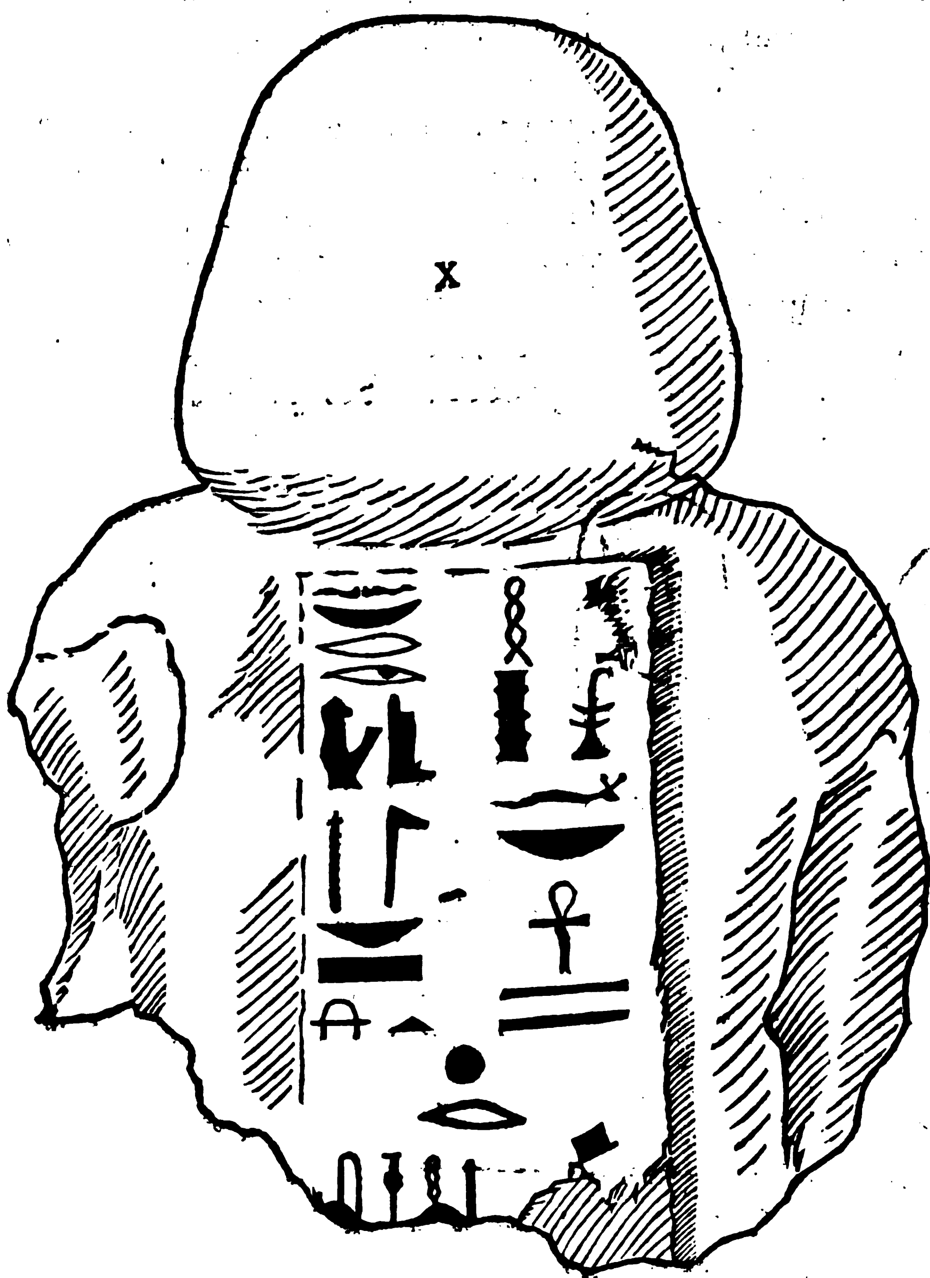

tabulam Momphto-Mendesiam appellauimus. Vt proinde nemo miretur, si Ægyptij ad trahendum Numen, similia sacra amuleta adhibuerint. Et sacra quidem tabula V dextro Sphyngis lateri incisa spectatur; P, verò sinistro, vt apparet, quam & Osiriacam tabulam vocamus; quæ duæ

tabulæ in omnibus passim Obeliscis spectantur simul iunctæ, vti hic in appositis figuris AB & CD patet; apertum signum, magnæ eas apud Ægyptios virtutis fuisse, cùm nulli non loco, nulli non statuæ, aut Obelisco ipsas inciderint; quarum proinde significationes mysticas singulari tractatu Obelisco Flam. præfixo prosecuti sumus, ad quem Lectorem remitto. Figura verò S medietatem figuræ V exhibens, pectori Sphyngis incisa spectatur.

Sphyngis fragmentum.

Alterius Sphyngis fragmentum, quod literâ X notatur, in dorso hieroglyphicam habet inscriptionem; quæ hieroglyphica cùm in sequentibus exposituri simus (sint enim eadem quæ in Sphynge Burghesiana occurrunt) ea suo loco reseruauimus.

Sphyngis Reinstianæ expositio.

Sed ad sacri huius præsentis amuleti, quod in Sphynge signatur, expositionem reuertamur. Statua est Leontomorpha, Osiridis Mophtæi ver-

vertice pennigero conspicua, cum Hircini capitis sceptro apposito, quibus subiungitur feretrum, & sub hoc Niloscopij figura. Quid enim aliud pinnatus ille Osiridis Leontomorphi vertex, nisi impenetrabilis Momphteæ naturæ vis, & ab intellectu longè remotissima? Quid aliud mysteriosum illud symbolum ansatæ Crucis, nisi rerum omnium creatarum fœcundo influxu suo conseruatio? Caput verò Hircinum nihil aliud significare videtur, nisi fœcundum dicti Numinis influxum, & igneam quandam vim; quæ quidem non nisi per radiorum, qui sunt veluti cornua quædam, diffusionem, omnia penetrat. Capiti verò immediatè supponitur symbolum Nili, indicans quòd ex ignea illa Solis virtute, & calore mixto aquæ seu humido, rerum omnium generatio resultaret; cùm tota generationis vis non nisi in humido & calido consistat, id est, omnia Momphto-Mendesia virtute perficiantur. Certè non incongruè symbolum Nili immediatè sub Hircini capitis canalem posuerunt, vt ex ignea virtute seu calore & humido vegetali, hoc est, è Sole & Nilo rerum omnium resultare generationem monstrarent. Sicut verò, vt fœcunda illa Solis & Nili vis effectum habeat, necessariò requirat vti subiectum, quod cœlesti Soli correspondeat, virtutis receptiuum, Lunam inquam, seu Isidem cœlestem, in quam vegetabilia principia seminet; ita & subiectum terrestre, quod terrestri Osiridi correspondeat, id est, terram seu Isidem terrestrem, quam fœcundaret, requirere videbatur; vt ex aqua & terra, id est, ex Osiris & Isis congressu & copula, intenta inferioris Mundi generatio prodiret, quod in Nili inundatione potissimùm contingit; vt proinde Isis non malè à Plutarcho dicta sit ea naturæ pars, quæ quasi fœminea omnes in se recipit ortus, tanquam nutrix quædam, & omnium commune receptaculum, πανδεχὴς à Platone dicta, à plerisque μυριώνυμος, id est, innumeris prædita nominibus, quòd eam in omnes formas speciesque vertat rerum generandarum. Sed ad Niloscopium hircino capiti infrapositum quod attinet; est illud idem instrumentum, quod Aben Vaschia & Abenephius Nili mensuram appellat. Verba eius Arabica suprà in Obel. Flam. allegata vide, interpretatio eorum sequitur. *Vt fæcundam naturam Nili monstrarent, illam structuram ponunt, qua incrementa Nili mensurantur sub forma Leonis.* Cuius vestigia adhuc aliquibus in locis videntur. Apparet autem in similitudine animalis caudati & iacentis fuisse. Nilometrium Strabo hisce verbis describit: Συήνης νῆσος ἐστὶ μικρὰ, καὶ ἐν ταύτῃ πόλις ἔχουσα ἱερὸν Κνούφιδος, καὶ νειλομέτριον ἐν μονολίθῳ κατεσκευασμένον ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ νείλου σημειοῦντα τὰς μεγίστας δὲ, καὶ ἐλαχίστας, καὶ τὰς μέσας. hoc est, *Altera Insula dimidium stadium in Nilo ante Syenem posita, in qua ea Vrbs, quæ Knuphides templum, & Nilometrium habet; hic autem est puteus quidam in ripa Nili ex integro lapide constructus, in quo & maxima, & minima, & mediocria Nili incrementa denotantur.* Meminit huiusmodi instrumenti quoque post Herodotum, Diodorum, Apuleium, Plutarchum Ioannes Leo Aphricanus, qui huius structuræ se oculatum testem dicit; sic enim ait: *E regione Ciuitatis veteris in medio Nili Michios, hoc est, mensura videtur Insula, ex qua pro ratione inundationis Nili, eius anni*

pro-

Vide figuram A B.

Symbolum Nili quid significet.

Niloscopium

Iohan. Leo Africanus l. 8.

prouentum per totam Ægyptum certissimâ ratione à priscis Ægyptijs adinuenta colligunt. Diodorus Siculus Nilometrij his quoque verbis meminit: *Quoniam enim*, inquit, *curâ molestiaq; vrgebat accolas Nili inundatio, excogitata est in Memphi incrementi mensurandi à Regibus antiquis obseruatio: nam quibus id negotij demandatum est, per epistolam Vrbibus vicisque significant, quot cubitis, quotue digitis fluuius auctus sit, & simul quo tempore cœperit decrescere; hoc modo vacuus redditur à solicitudine populus, & incrementi magnitudine decrementique nota, vbertatem futuram euestigio ab inundationis modo, notatis prioribus temporibus, noscit*. Quam exactiùs adhuc describit Geographia Nubiana lib. 2. quam nos I. Tomo fol. 33. vnà cum figura Nilometrij adducimus.

Verùm de Niloscopio, vtpote re passim notissimâ, non moror; vnum me in Arabico textu Auen Vaschia Arabis de Ægyptiorum cultura suspensum perplexumque summoperè reddidit, neque quid per iacentis & caudati animalis imaginem voluerit, intelligere valui; donec variam antiquitatem consulendo, tandem id, quod erat, subolfaciens, occultum verborum contextum inuestigauerim. Vult autem Auen Vaschia hisce verbis nihil aliud dicere, nisi quòd fuerit in similitudinem Sphyngis, quod apud Authores inundationis Nili symbolum reperitur. Erant autem Sphynges (sicuti apparet ex ijs, quæ Romam ex Ægypto deductæ passim hinc inde in Vrbe videntur) biformes statuæ, quarum prior humanam faciem, cœtera Leonem referebant, vti paulò antè sat superque docuimus. Erant autem hæ figuræ ab Ægyptijs expressæ, non quòd crederent, similia animalia vllibi reperiri, sed ad connotanda reconditiora mentis sensa. Sphynges itaque sic expressæ stationem Nili Ægyptum inundantis denotabant. Cùm enim in toto Iulio & Augusto Nili incrementa durarent, Sol autem dictis mensibus maxima ex parte Leonem & Virginem peragraret; genti ad portentosas & polymorphas rerum compositiones cœteroquin propensissimæ facile fuit ex Virgine & Leone formare monstra, quas Sphynges appellabant, erantque propriè statuæ Nilo consecratæ, ventribus incumbentes, quibus stationem inundantis Nili repræsentabant. Huiusmodi Sphynges hodierno adhuc die ad Thermas Diocletiani aquæ felicis, vndas magno faucium hiatu vomentes, item in horto Quirinali, ad fontem Capitolij, & in Villa Burghesia, vti & in Principis Iustiniani ante Flaminiam Portam horto omnigena antiquitatum supellectile celeberrimo, quarum interpretationem hoc in Syntagmate molimur, spectantur. Earumque Sphyngium magnus numerus, teste Plinio, in Aegypto erat; quarum aliquæ ingentis molis in celebrioribus Aegypti locis, maximè verò circa loca, in quibus solet inundare Nilus, sicuti Heliopoli, & Sai, & in deserto Memphitico, collocabantur; in quo inter cœteras vna prodigiosæ magnitudinis 143 pedes longa, & 62 pedes lata. Videntur autem habuisse simul officium designandi incrementa Nili, vti ex verbis Aben Vaschia apparet. Imò dicam aliquid ampliùs. Certè ipsa figura Nilometrij, quam hic Aegyptij pro symbolo fœcunditatis Nili posuerunt, rudi suâ effigie nil aliud insinua-

Sphynges quales figuræ & cur ita effictæ.

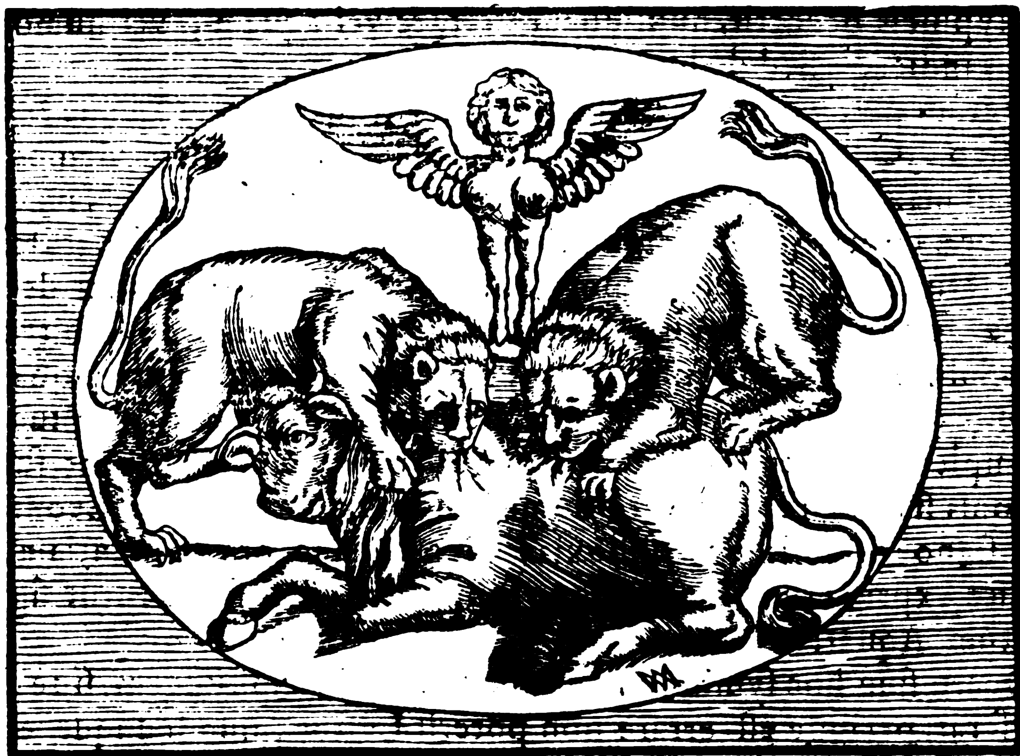
Sphyngium simulachra varia Romæ.

Plinius l. 36. c. 13.

Sphynges in diuersis locis Ægypti.

nua-

nuare videtur. Confirmat opinionem nostram Pierius, qui ait, Aegyptios ad incrementum Nili, quod Aegyptia lingua Nun significat, Leonis iacentis hieroglyphico vsos esse, eò quòd cùm Sol Herculei Leonis terga adit, Nili diluuium excitet, duplumque recentis aquæ Sole in eo signo commorante sæpius exundet; quæ vis aquæ per spatiosam Aegypti planitiem latè diffusa, solum ea fertilitate grauidum reddit, quâ non tantùm indigenæ sibi alimentum colligant, sed magnam Orbis partem fame leuent. Quæ aptissimè sanè omnia exhibentur in gemma quadam Petri Stephanoni Ciuis Romani, quam hic exhibere visum fuit. Sphyngium officium Nili incrementa notare. L. I. Pierius.

Vides in hac Sphyngem aligeram, & mammis turgidam, supra duos Leones, qui taurum vehementi impetu dilacerare videntur. Certè per Sphyngem nihil aliud nisi Genius Nili inundationis præses designatur; per Leones astrum illud, quod cùm subit Sol, Nili incrementum incipit; per Taurum Terra seu agriculturæ opera insinuantur, quæ à Leone Momphtæo aquarum diluuione veluti absorbetur. Sed hæc eùm potiùs Græcanicum, quàm Ægyptiacum ingenium sapiant, relinquamus.

Propter eam verò aquarum redundantiam, quam Leonis beneficio consequi se quotannis experiuntur, institutum est, & apud omnes Gentes vsu iam receptum, vt canales, tubique & siphones, qui aquam eructant, per terebrata foramina in Leonina capita ad id locis opportunis adsculpi solita aquam immittant, quæ inde Leoninis rictibus euomi videatur. Atque hæc ita sese habere, testantur non pauci, qui in hunc diem Romæ visuntur Leones, vt dixi, ad radices Capitolij, & fontem iuxta Ædem Diuæ Virginis de Victoria, qui plenis rictibus aquam eructant. Nè verò in hieroglyphicis inscriptionibus semper integram Leonis aut Sphyngis fig. ad Nili incrementū denotandum ponere cogerentur, hinc

per

Characteres Astronomici ♌ & ♒

per ipsum eundem characterem, quo Ægyptij Astrologi Leonis figuram præfigurabant, id est, per ♌ caudam Leonis, illud ponere consultiùs iudicarunt. Characteres enim Astronomicos signorum & planetarum ab Ægyptijs primò excogitatos suprà ostensum fuit, & Deenus in Monade hieroglyphica fusè probat; de quibus & nos ex professo in Astronomia Ægyptiorum. Sed & signum infra positum ♒ id manifestè monstrat; hoc enim symbolum aquæ esse, à similitudine figuræ aquæ vndulatæ depromptum, alibi copiosissimè demonstratum fuit; & ob eandem causam ab Ægyptijs, & communi Astrologorum consensu & approbatione pro symbolo aquarum assumptum fuit. Quod & proinde vbicunque in hieroglyphicis occurrit, humidum refert, & vel aquam, vel humorem quemuis indicat. Sed de his fusiùs suis locis.

Aquarij signū Leoni cur apposuerint Ægyptij.

Verùm posset quis hîc obijcere, quid Aquario cum Leone? Huic respondeo. Cùm Ægyptij excellentiam alicuius rei vellent demonstrare, eos id maximè per contrariorum appositionem fecisse. Nam cùm Nilum præ cœteris Mundi fluminibus mirandis quibusdam naturæ dotibus ditatum perspicerent, vtpote qui non tantùm totius anni decursu maxima fœcunditatis argumenta monstret, sed maximè eo ipso tempore, quo Sol Leonino æstu inflammatus omnia adurit, & cùm reliqua omnia flumina humoris quoque inopiâ deficiunt, ille omnia plenitudine suâ adimplere videatur; & contrà, in Aquario maximum habeat suæ diminutionis statum, reliqua verò flumina non nisi in Aquario Leoni opposito signo diluuijs sint obnoxia; ideo vt hanc præeminentiam Nili symbolicè exprimerent, Leonis signo supponere voluisse videntur signum oppositum Aquario.

Quare siue hoc symbolum Nilometrium, siue Sphyngem, siue Leonem referat, perinde est, errare non poterit Lector, quodcunque elegerit; nam & Nilometrium, & Sphyngem, & Leonem singula inundationis hieroglyphica fuisse, paulò antè demonstrauimus, & potuit fieri, eas structuras illos construxisse, quæ & Sphyngem, ac Leonem referentes, Nilometrij munere fungerentur; quòd sanè simile quid fuisse & verba Authoris non tacitè, & Strabo, lib. 17. Herodotus, alijque Antiqui, imò quotquot modò Nili statuæ inueniuntur, innuunt. Sed hæc omnia subtili Lectori vlteriùs inuestiganda relinquimus.

CAPVT II.

De Sphyngibus Aegyptiacis, earumque interpretatione.

Sphynges aquæ Felicis Romæ

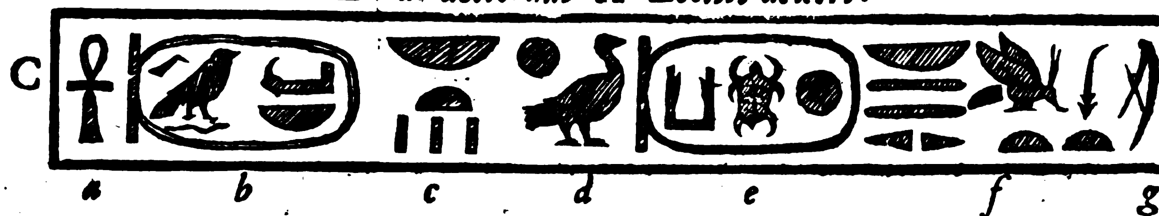
DE Sphyngibus, & cur facie Virginem, & reliquo corpore Leonem referant, sat superque innumeris iam in locis actum fuit. Quare nihil superest modò, nisi vt exactam eorum hieroglyphicorum, quæ abacis Sphyngium vtplurimùm circumscriptæ spectantur, interpretationem exhibeamus. Quas inter principem non immeritò locum occu-

occupant, duorum Leonum simulachra, quæ olim ex Ægypto vnà cum Obeliscis adducta fuerunt, & modò ad fontes aquarum felicium iuxta Thermas Diocletiani, è regione Ecclesiæ Carmelitarum Discalceatorum, quæ à Victoria nomen habet, aquarum vomitu celebria spectantur; quorum figuras hic apponendas duxi vnà cum hieroglyphicorum inscriptione, quæ in abacis Leonum habetur.

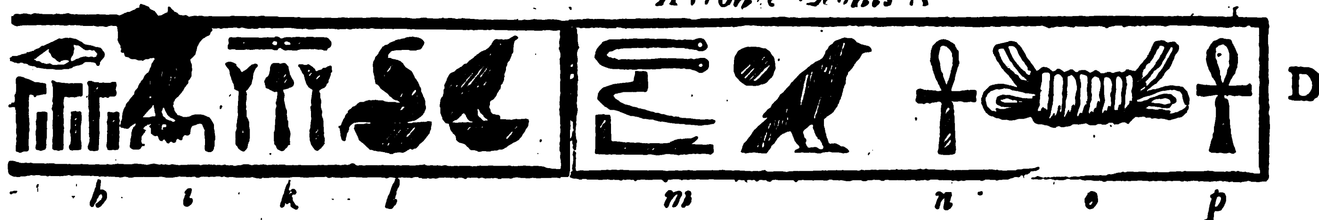
Leones Nilotici seu Momphtæi, quorum limbi sequentibus hieroglphicis insigniuntur, & extant ad aquas felices, iuxta Campos Thermarum Diocletianearum.

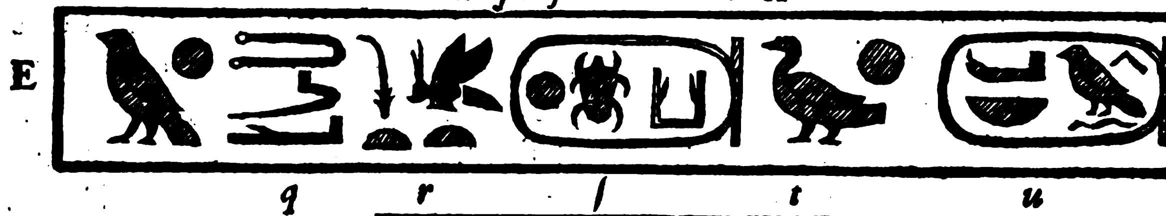
Latus dextrum A *Leonis dextri.*

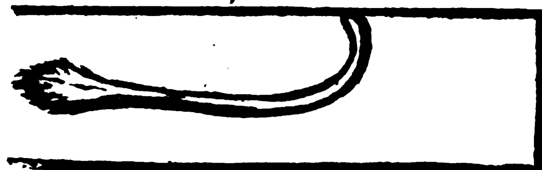

A fronte Leonis A

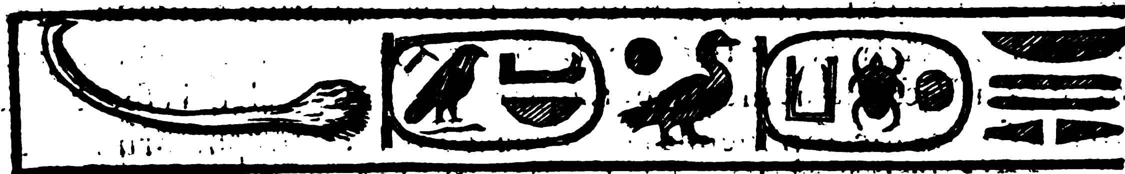

Latus sinistrum Leonis A.

Latus dextrum Leonis B.

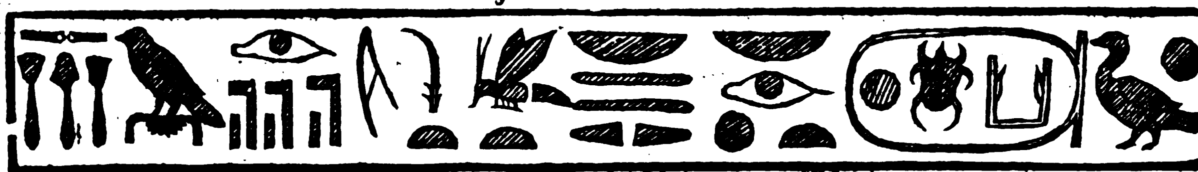

A fronte Leonis B.

Latus sinistrum Leonis B.

Leo Momphtam Nilotici incrementi præsidem significat.

Amuleta varia ad Momphtam attrahendum.

Et primò quidem simulachrum Leonis A dextrum, in abaco suo hieroglyphica tenet, quæ nos signauimus literis C D E F, à dextris incipiendo vsque ad finem, videlicet ad retortam Leonis caudam; quorum significationem antequam exponam, Notandum est, Leonem hunc mysticè nihil aliud significare nisi Momphtam, incrementi Nilotici præsidem, vti suprà ostensum fuit, ad cuius virtutem, efficaciam, effectusque omnes mysticæ notarum significationes alludunt. Hunc enim si quandoque minùs se beneuolum propitiumque ostenderet, huiusmodi arcana notarum efficientia placari, & ad id, quod desiderabant obtinendum, videlicet felix Nili incrementum, pellici posse sibi imaginabantur. Hinc tot sacræ tabulæ seu amuleta Mophtæ attrahendo apta in abaco positæ cernuntur. Totius inscriptionis argumentum nihil aliud est, quàm dictum Momphtam sacrorum huiusmodi symbolorum virtute ad fœcundum Nilotici fluminis incrementum, vnde meritò totius Ægypti salus pendebat, concedendum, propitiari, sacrisque ritibus & cœremonijs ad votis eorum obsecundandum attrahi.

§ I.

§ I.

Interpretatio hieroglyphicorum, quæ in primi Leonis Abaco inscripta cernuntur.

PRimo loco Crux ansata literâ *a* signata; deinde sacra tabula *b*; postea segmenta bina obuersa *c*, cum tribus terminis; quæ excipit Anser *d*; hunc sacra tabula *e*; tandem hæc excipiunt ordine sequentia symbola *f*, *g*, *h*, *i*, *k*. Quoniam itaque nihil in hoc Mundo sine influxu Numinum prosperari potest, hinc aptè primo loco Crucem ansatam ponunt magnæ virtutis periapton, & diuinum in vniuersum Mundum influxum indicat, vti alibi copiosè ostendimus. Hanc sequitur tabula sacra cum Accipitre, brachium extensum cum segmento circuli; quibus indicatur memoratum influxum in Nilum non impetrari, nisi ab Osiri summo bonorum largitore, quæ aptè per Accipitrem, brachium, & segmentum indicantur. Hinc enim omnia inferiora per triplicem anni portionem bonorum augmentum acquirunt, & per bina segmenta, & tres terminos pulchrè indicatur. Quia verò ea durare non possunt, obsistente aduersarum potestatum violentia, nisi continuâ protectione custodiantur; hinc sequitur Anser sacer, seu Chenosiris, qui per sequens amuletum perpetuæ custodiæ alligari posse putatur. Continet autem sacra tabula *e* amuletaria duo brachia erecta, cum Scarabæo, & globo: per brachia erecta Sacerdotum in precibus Numini fundendis occupatorum cæremoniæ faciendæ indicantur; per Scarabæum & globum, Osiridis in terrestris Mundi œconomia labores, dum influxu suo spermatico omnia animat & conseruat. Pantamorphus verò Agathodæmon per *f* & *g* indicatus, omnia inferiora in formas rerum vniuscuiusque naturæ congruas dispescit, ad necessariarum rerum abundantiam & varietatem producendam. Verùm cùm & huius operationibus vtplurimùm aduersæ potestates obsistant; hinc *h* trium potentiarum efficacium prouidentiæ supplicandum præcipitur: harum enim virtute crater Osiridis, id est, humidæ naturæ receptaculum, ab omnibus inimicis potestatibus defenditur, videlicet triplicis dominij iam trium recensitorum Numinum Osiridis, Chenosiris, & Pantamorphi Agathodæmonis virtute; & per tria sceptra Lotifera scitè signantur, quæ sicuti Lotus ad Solem continuò conuertitur, ita sympathicâ quâdam vi hæc tria Numina ad res fidei suæ commissas tutandas, iuxta ideas à triformi supremo Numine præscriptas, conuertuntur.

Hieroglyphica Leonis A abaco inscripta.

Hieroglyphica in latere dextro abaci.

Sequitur iam fronti Leonis expositum aliud magnæ virtutis synthema, quod Thausticum ab Accipitre vocant; & sunt Aspis surrecto capite, cum Accipitre contracto collo veluti dormituriente, quæ sequuntur *m* brachium extensum, canalis sacer cum figura piscinæ, claudit tandem agmen Accipiter cum *n* Crucibus ansatis mediante fasce funiculorū. Quæ quidem symbola retrogrado ordine eadem & eodem ordine ad Cru-

Hieroglyphica in fronte abaci.

cem terminantur & indicant, machinationes Typhonias, nè canalibus ſacris noceant, per ſacri Oſiridis influxum, ligatis quodammodo, Thauticæ Crucis ſigillo ſtipatas, interceptaſque ſiſti. Notandum tamen eſt, Ægyptios non tantùm multum virtutis hieroglyphicis ſymbolis, ob arcanam quandam eorundem compoſitionem, tribuiſſe, ſed & ordini, eorumque diſpoſitioni. Nam Dijs maximè rerum ordinem arridere, iam dudum cognôrant. Hinc ſummo ſtudio ſatagebant, nè ſymbola temerè, aut tumultuaria quâdam congerie tùm Obeliſcis, tùm cœteris monimentis inciderentur, ſed ordine quodam Dijs beneplacito & peraccepto; quem hoc loco maximè obſeruaſſe viſi ſunt, dum vides ſymbola *l m n*, illa eadem *q p o n* retrogrado ordine recurrere; ita vt bini Accipitres Crucem anſatam, myſterioſiſſimum omnium ſymbolum, veluti in medio tenerent, & cœtera omnia ad eam veluti ad ſupremi Numinis influxus ſymbolum, vtpote à quo originaliter omnes reliquæ coucatenatarum mentium ſeries vim ſuam haurirent, conuerterentur. Vnde non incongruè magnæ virtutis amuletum & Thauſticum à Thauſto Intelligentia Solari indigitatur; ſiquidem ſupremi Numinis influxus, qui per hanc Crucem, vti iam ſæpius indigitatum fuit, in Solaris Intelligentiæ mentem diffuſus, hinc atque illinc piſcinas ſacras, ſacroſque canales munificentia, quæ aptè per figuras *m* indicantur, replet; quibus Ophionium Numen, & Accipitrinum, quæ per Aſpidem ſurrecto pectore, & dormiturientem Accipitrem indicantur, vitam & motum illis præſtat. Nota tamen, Accipitrem hoc loco oſcitantia ſculptoris non congruè exhibitum, ſed potiùs Coturnicem referre; at perperam; ſiquidem in omnibus Obeliſcis nunc Meleagridem, nunc Accipitrem refert, vti patet ex Obeliſco Pamphilio fol. 514. vbi & veram huius ſymboli ſignificationem fuſè expoſitam inuenies.

Hieroglyphica cum ordine inſculpebantur.

Porrò ponitur hoc hieroglyphicum ſynthema in fronte abaci Leonis; quod myſterio non caret; ſiquidem Idealis ſupremi Numinis Momphtæi influxus ex intellectu ſupramundano originem ſuam habet, ex quo veluti perenni quadam ſcaturgine in omnes Mundi partes, & hinc in omnes Mundi plagas, corporaque ijs ſubiecta diffuſus, omnia bonitate ſuâ, vitâ, motu, replet.

Hieroglyphica ſiniſtri lateris abaci.

Sequitur iam ſiniſtri lateris hieroglyphica inſcriptio EF. Verùm cùm ea retrogrado ordine conſiderata prorſùs eadem ſit cum ea, quæ recto ordine ponitur in dextro latere Leonis, cuius explicatio iam innotuit; ideo eiuſdem expoſitionem iterare ſuperuacaneum eſſe ratus ſum. Cauſam verò, cur toties eadem ſymbola repeterent, paulò antè indicauimus. Quare ad alterius Leonis B hieroglyphicam epigraphen deſcribendam nos conferamus.

§ II.

§ II.

Simulachrum Leonis B sinistri, abaco insistentis, eiusque significatio.

IN abaco Leonis sinistri B in ouata figura, & in formam sacræ tabulæ contorto, hieroglyphica inscriptio literis EF notata spectatur. Quæ quidem vti priori inscriptioni prorsus similis est, imò eadem, quemamodum vnam cum altera comparanti patebit; ita quoque eandem significationem continere certum est. Quare qui prioris inscriptionis interpretationem ritè intellexerit, eum quoque huius significatio latere non potest. Hieroglyphica Leonis B abaco insculpta.

Notæ in factam interpretationem.

QVæritur primò, cur abacus Leonum in sacræ tabulæ ouatam figuram contortus sit? Respondeo, id à Sacerdotibus mysterij causa factum esse; nam quo mysteriosior structura alicuius monimenti hieroglyphici existebat, tantò maiorem vim obtinere putabant, ad Numen illud Momphtæum, cui dedicabatur, alliciendum. Cùm itaque sacræ tabulæ seu amuletariæ sequentes in hac inscriptione ponantur; vel ipsam Leonis, cui incubabat, basin in sacræ tabulæ ouatam figuram, nè quicquam mysteriorum deesset, adaptandam existimabant; adeoque Leo Momphtæus sacræ tabulæ incubans, eandam tabulam referret, quam passim inter hieroglyphyca reperimus huius figuræ, id est, Mundi fecundâ geniturâ impraegnati. Abacus Leonis cur sit ouiformis.

Quæres secundò, cur in binis hîc expositis abacis, singula ferè repetantur? Respondeo id factum esse tùm mysterij causa, vt quemadmodum ouata figura Mundum refert, ita Numina Mundi præsides ex omni parte harum notarum occultâ proprietate attraherentur; tùm etiam vt ipsa concinna characterum dispositio, quâ delectantur, Numina faciliùs alliceret, vt paulò antè innuimus; potissimùm autem Momphtam totius humidæ substantiæ, quam Niloticus humor refert, præsidem. Cur eadem hieroglyphica in vtroque abaco repetuntur.

Notandum verò, hanc periochen hieroglyphicam, non tantùm Nilotici liquoris beneficium significare; sed & liquorem illum supramundanum in Ideali supremi Numinis essentia latentem, ex qua veluti ex vberrimo quodam fonte omnium bonorum affluentia redundat. Quam primò quidem Genij supremi Numinis administri participatam in omnia mundana corpora deriuant. Sed ex his facilè Lectori patebit verus huius hieroglyphicæ inscriptionis sensus & ratio. Quare iam ad Sphyngum interpretationem procedamus.

CA-

CAPVT III.

Sphyngum quæ in Villa Burghesia spectantur, interpretatio.

Sphynges Burghesiæ Villæ.

SPectantur hæ duæ Sphynges in Villa Burghesia retro Palatium, è sinistra regione areæ, hieroglyphicis conspicuæ, quibus è regione dextra duæ aliæ respondent, sed nullis hieroglyphicis insignitæ. Quare ijs relictis ad propositas nobis primo loco Sphynges exponendas conuertamur.

Sphynges hæ denotant incrementa Nili.

Notandum verò, has Sphynges propriè Nili incrementum referre; sunt enim ex corpore Leonino, & vultu Virgineo compositæ, abacis suis in sacræ tabulæ ouatam figuram fabrefactis, & hieroglyphicis eleganter incisis, conspicuis, incubantes. Sinistra Sphynx sequentem hieroglyphicorum seriem in dextro latere inscriptam habet, literis terminalibus V X signatam; frons eam, quam literæ X T continent; sinistri verò lateris inscriptio literis S R comprehenditur, quæ quidem inscriptio retrogrado ordine eadem est cum priori, quæ literis V & X comprehenditur, si pauca quædam symbola excipias. Quare ad huius lateris significationem exponendam, priorem explicasse sufficiat. Notæ denique quæ literis R, P, continentur, posteriorem abaci partem obtinent. Sed hisce præmissis, iam interpretationem ordiamur.

Sphyngis sinistræ interpretatio.

Differentia inter Sphynges & Leones Momphtæos.

Aduertendum porrò, inter Leonem Momphtæum & Sphyngem nonnullam differentiam existere. Leo enim Momphtæus, nihil aliud nisi Osirin, in quantum Nilotico humori præest, signat. Sub figura Leonis pingitur, quia Sole Leonem ingrediente, maximum virtutis suæ robur exhibet, vti iam passim docuimus. Sphynx verò compositæ naturæ simulachrum ex Leone & Virgine transformatum, hoc loco nihil aliud nisi congressum Osiridis Momphtæi seu Nilotici cum Iside signat, vti innumeris passim locis ostensum est. Nam vt rectè Plutarchus ait:

Plutarchus.

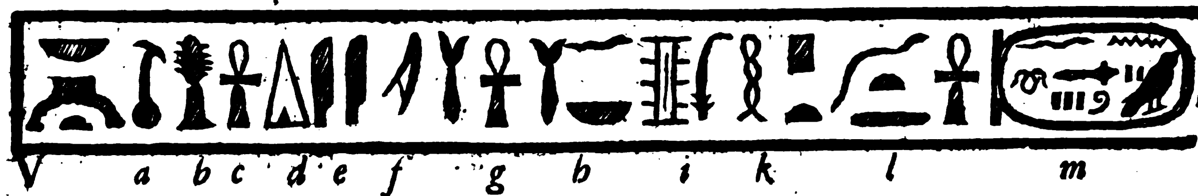
Τῶν δ᾽ ἄστρων τὸν σείριον Ἴσιδος νομίζουσι, ὑδραγωγὸν ὄντα, καὶ τὸν λέοντα τιμῶσι, καὶ χάσμασι λεοντείοις τὰ τῶν ἱερῶν θυρώματα κοσμοῦσιν, ὅτι πλημμυρεῖ Νεῖλος ἡλίου τὰ πρῶτα συνερχομένου λέοντι. ὡς δὲ Νεῖλον Ὀσίριδος ἀπορροὴν, οὕτως Ἴσιδος σῶμα γῆν ἔχουσι, καὶ νομίζουσιν οὐ πᾶσαν· ἀλλ᾽ ἧς ὁ Νεῖλος ἐπιβαίνει σπερμαίνων, καὶ μιγνύμενος. ἐκ δὲ τῆς συνουσίας ταύτης γεννῶσι τὸν Ὧρον· ἔστι δ᾽ Ὧρος ἡ πάντα σώζουσα, καὶ τρέφουσα τοῦ περιέχοντος ὥρα, καὶ κρᾶσις ἀέρος. *Et de sideribus Sirium Isidi adscribunt, vtpote qui aquam ducat; Leonem verò venerantur, rictibusque Leoninis ianuas templorum ornant, quia Nilus exundat Titanis primùm curru tangente Leonem. Sicuti autem Nilum Osiridis defluxum, ita corpus Isidis terram putant, non vniuersam, sed quam Nilus inundans ac coiens fœtam reddit; hoc ex coitu Horum nasci perhibent. Est autem Horus tempestas ac temperies aëris ambientis, omnia seruans & alens.* Sole siquidem Leonem & Virginem subeunte, Osiris dicitur cum Iside concumbere, id est, Nilus cum terra, ex quo concubitu meritò fœcundum & omnia nutriens Numen Horus nascitur. Ex Nilo enim terram Ægyptiam fœcunditate & humore suo imprægnante, totius felicitatis Ægy-

Ægyptiacæ origo resultat; vt proinde nemo miretur, tot tamque diuersis cœremonijs & ritibus Nilum nullo non tempore cultum, tam impensâ sollicitudine, hunc salutiferum Osiridis & Isidis concubitum, qui per Sphyngem ex fœminino Isidis vultu, & Osiri Leonino occultâ & mysticâ ratione transfigurabatur, fuisse expressum. Elucet hic concubitus maximè in hieroglyphico schemate, quod Tabula Bembina exhibet, & illud est quod sequitur. Vbi vides Niloticum Leonem seu Osirin Momphtæum in formam lecti compositum, cuius anteriora pedes Leonis referunt; intus autem reticulato cooperculo inuoluta Isis Osiri mista Horum producit. Sed vide interpretationem citato loco adductam, vbi quæ ad hunc locum pertinent, luculentiùs exposita comperies. Sed jam ad interpretationem.

Sphynges cum abacis hieroglyphicis sequentibus insignitæ sunt, & extant hodie in Villa Burghesia retro Palatium, è regione fontis sinistra.

Sphyngis sinistri latus dextrum.

A fronte Sphyngis.

Sphyngis latus sinistrum.

In

R

P

Hieroglyphica dextro lateri abaci Sphyngis incisa. Niloticorum canalium consecratio,

Herodotus.

In inscriptione itaque Lateris dextri sinistræ Sphyngis, primo loco occurrit segmentum cum abaco canalium Niloticorum; quo quidem symbolo nihil aliud indicatur, nisi Niloticorum canalium consecratio, quod in Ægypto vnum è celebrioribus festis habebatur. Mense siquidem vltimo Mesori, & inundationem futuram præcedente, Sacerdotes conueniebant (Herodoto teste, in Clio) in Adytis, & impositis in abacum canalium figuris, eas consuetis ritibus & cœremonijs consecrabant. Nam Horo teste l. 1. c. 21. *Tubos canalesque sacrorum fontium solent ij, qui sacris præsunt operibus, Leonis figurâ fabricare; quapropter in hodiernum vsque diem, qui pro ingenti inundatione se in preces effundunt, Leonis signo vti solent.* Diuinum obtestantes influxum, quem tunc obtenturos sperabant, cùm sacris amuletis *a b c d e f g h* ordine circumgestatis, sacra Numina placassent. Amuletum *a* prius Accipitrino capite insigne, ansâ inferiùs circulari ad gestandum aptum, quo Osiridis cœlestis potestas innuitur. Secundum est palma Solaris vbertatis symbolum, & summas, quas Solare Numen per huiusmodi aquarum incrementum Ægypto conferebat, vtilitates denotabat, quarum 365, tot quot dies in anno, palmam tangiri Plutarchus docet. Sequitur, *c*, Crux ansata supremi Numinis influxum sollicitans; posteà pyramis, *d*, igneam vim & qualitatem, quâ si humidum destituatur, nihil parturit, sed iners ac sterile manet, indicans; sequuntur, *e*, binæ pennæ Accipitris, perpetuum Numinum ornamentum, & sublimis Intelligentiæ Agathodæmonis, quem Sphynx refert, symbolum. Has excipit, *g*, Crux ansata inter duo lotifera sceptra posita, sympathici supremi Numinis dominij in inferiora symbolum, ex quo vita inferiorum resultat, vti Serpens cum segmento, *h*, notant. Atque hisce amuletis Sacerdotes vtebantur in sacris cœremonijs ritè obeundis, ad obtinendum felix Niloticum incrementum, & rerum omnium necessariarum abundantiam, vti Nilometrium, *i*, & thyrsus papyraceus ei adiunctus, dictorum symbolum, satis docet: hisce enim *k* catena Numinum mota inferiori hylæo Mundo vitam largitur per diuini Numinis influxum, id est, ansatæ Crucis virtute, & per sequentis tabulæ sacræ potentem efficaciam; in qua primò Serpens cum hydroschemate, deinde alius Serpens in formam vasis Nilotici transformatus cum sceptro, Accipitre, & tribus terminis, quibus Capreolus apponitur. Per Serpentem & hydroschema vitalis liquor innuitur; per vas Niloticum, quod Serpens effingit, signa-

Amuleta quibus vtebantur Ægyptij ad Niloticum incrementũ obtinendum.

tur

tur vita humorem Niloticum vndequaque penetrans, virtute & dominio Osiris, vegetabilium tribus anni stationibus congruorum præsidis; quæ aptè per Accipitrem, sceptrum, tres terminos, & Capreolum indicantur; id quam vitam attrahendam sequens quoque amuletum positum est, Anser sacer, id est, Chenosiris, vitalis memorati liquoris custos. Amuletum verò *n* tres secures continet cum feretro supposito, quod sequitur sacer Apis sub forma Tauri, cum hydroschemate; quibus indicatur trium efficacis sectionis potestatum, quos Hypozocos Ægyptij vocant, cultu, Apin sacrum humore concesso in agriculturæ opera influere. His quoque in inferiora dominium polymorphi Dæmonis *o* attractum rerum necessariarum abundantiam confert, recisa omni potestate aduersa.

Hieroglyphica fronti abaci Sphyngis incisa.

Porrò in fronte aliud amuletum continetur, quod literis X T comprehenditur; & sunt baculus in formam literæ, sceptrum ægomorphum, & Accipiter siue Thaustus cum Cruce ansata; cui ex altera parte eadem symbola ordine retrogrado respondent, & indicant influxum supremi Numinis à Thausto, fœcundo & harmonico quodam dominio in omnes Mundi partes diffundi. Cur verò eadem symbola repetantur, suprà dictum fuit.

Hieroglyphica sinistro lateri abaci Sphyngis incisa.

Restat sinistri lateris S R inscriptio exponenda. Verùm cùm illa ordine retrogrado eadem prorsùs sit cum ea, quam iam exposuimus, inter literas V X comprehensa, superuacaneum esse ratus sum ijs repetendis tempus perdere. In posteriori denique abaci parte, inter R & P, hæc symbola continentur, scilicet segmenta bina, globus cum parallelogrammo, globus ansatus, Serpens cum segmento & sceptro; quæ symbola retrogrado ordine explicantur, vt vides; quibus quidem nihil aliud indigitatur, nisi quòd vita Mundi huius virtute periapti, in omnia Mundi corpora transfundatur.

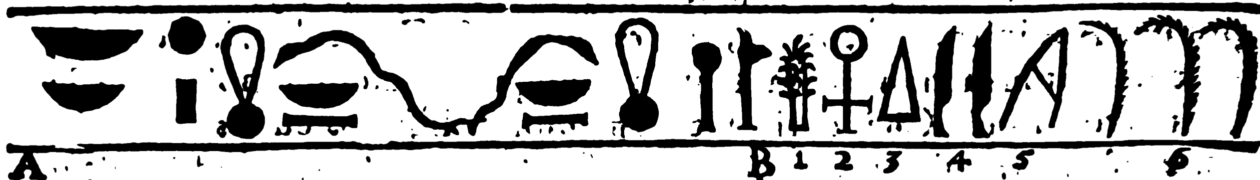
Dextræ Sphyngis interpretatio.

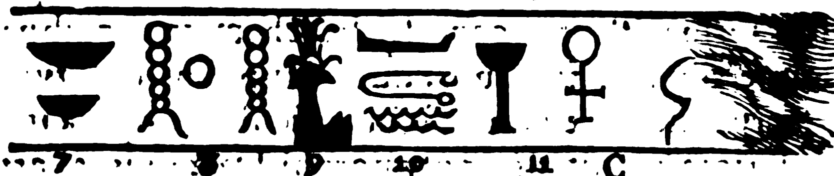
Sphyngis dextræ interpretatio.

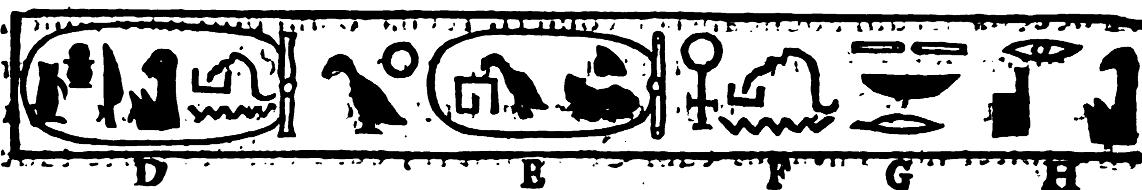
Notæ quas in antica & postica abaci parte hæc sequens Sphyngis figura continet, eædem prorsùs sunt cum notis in præcedentis abaci antica & postica parte positis; & anterior quidem pars in hoc abaco comprehenditur literis QR; posterior verò A B; reliqua intermedia symbola vti differunt, ita eorundem expositionem non negligendam duximus. Omissis itaque symbolis in antica & postica parte positis, reliqua à B incipiendo ita exponimus. Primo loco se offert palma; secundò Crux ansata; tertio pyramis; quarto duæ pennæ; quinto sacrum Alpha; sexto tres thyrsi linei; septimo duo segmenta; octauo duæ catenæ intermedio globo; nono statua Accipitrina cum tutulo ὀφι-αυλλεπτ-ευμόρφῳ in capite; decimo brachium extensum, figura fauissæ, & hydroschema; vndecimo sceptrum lotiferum cum Cruce ansata. Symbola quæ primò sequuntur, vti ab imperito huius temporis incisore ad veterum corruptorum defectum supplendum, posita sunt, ita quoque non genuinam hieroglyphicorum rationem obtinent, atque adeo consultiùs

Hieroglyphica fronti abaci incisa.

Sphyngis dextræ hieroglyphica.
In postica parte.

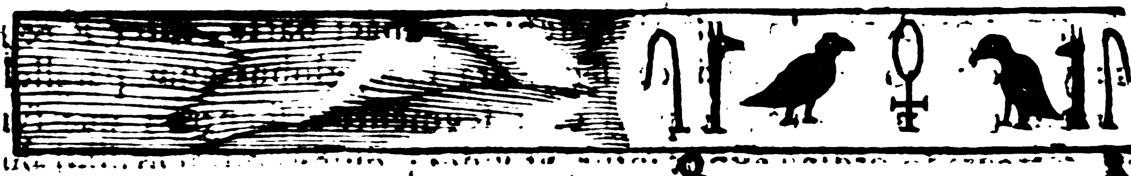

In fronte Sphyngis dextræ.

ea omittenda, quàm exponenda duximus. Symbola itaque paulò antè recensita nihil aliud indicant, quàm vtilitates immensas, quas supremi Numinis influxus mediantibus Agathodæmonum catenis, legitimarumque cæremoniarum exhibitione, præstat; quorum quidem symbolorum significationem cùm in præcedentibus exposuerimus, ea Lectori euoluenda relinquere visum fuit.

Sacræ tabulæ D & E. Binæ sacræ tabulæ, quæ signantur literis D & E, restant exponendæ. Prior ordine E Crucem ansatam cum Nilometrio F sibi prępositam habet; quibus luculenter signatur, influxum supremi Numinis, felix Nili incrementum minimè concedere, nisi per præcedentes immediatè sacras tabulas E & D; quarum prior E continet Leonis procumbentis signum cum phallo eidem superposito, quem sequitur Ibis cum piscinæ sacræ figura. Quibus indicatur fœcundus Momphtæ, & Mercurij sacræ piscinæ custodis influxus. D verò seu tabula primo loco posita cum vase Nilotico, pennâ, statuâ Accipitrinâ, Niloscopij figuram continet;

tinet; quibus indicatur, ad felix Nili incrementum statuam Accipitrinam cum penna & sacro Nili vase ponendam, vt Momphta exoretur ad id concedendum. Mysticas rationes Niloscopij amplè descriptas, vti & reliquorum, vide in præcedentibus.

Ex his itaque fusiùs, quàm par est, deductis, luculenter patet, has Sphynges hieroglyphicas eo fine positas, vt per occultam symbolorum cum suprema diuinitate connexionem, Numina quæ inferioribus præsunt, ad necessariarum rerum omnium abundantiam, per felix Nili incrementum concedendam, vel irata placarent, vel propitia veluti sympathicis quibusdam illicijs, ad votis eorum obsecundandum, attraherent. Hinc toties eadem symbolorum repetitio; hinc mysteriosa in ouatam figuram singularum inscriptionum deductio. Quæ omnia sagaci Lectori vlteriùs ex præcedentibus iam instructiori, considerãda relinquo.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMIQVINTI.

SYNTAGMA XVI.

DE PENATIBVS, LARIBVS, ET SERAPIBVS AEGYPTIORVM.

ILLVSTRISSIMIS, NEC NON EQVESTRIS ORDINIS DIGNITATE CONSPICVIS VIRIS DD.

CASSIANO, ET CAROLO ANTONIO, DEL POZZO

Germanis Fratribus apprimè colendis.

ERITA Veſtra, Illuſtriſſimi Viri, *in Rempubl. Lit. nullo non tempore collata, tanta ſunt, vt ex literatis Viris nemo ſit, qui in ſuam rem, quæ eſt* Veſtra *ſingularis humanitas, comitas, & beneuolentia, à* Vobis *inſignia literarum promouendarum ſubſidia ſe adeptum non fateatur. Teſtis & ego in huius Operis Ægyptiaci editione iam à multis luſtris* Veſtræ *huius in bonis artibus promouendis ſollicitudinis eſſe poſſum; dum Bibliothecam* Veſtram *omni librorum antiquitatiſque reconditioris ſupellectile inſtructiſſimam, benigno voluntatis affectu ſemper apertam eſſe voluiſtis. Nè itaque præſtitorum beneficiorum immemor eſſe videar, ecce hoc præſens de Penatibus Ægyptiorum argumentum, honori* Veſtro *inſcribendum duxi, vt ſi quid in hoc Opere rarum & ſingulare, id* Veſtrâ *curâ & diligentiâ collectum, grata poſteritas recognoſcat. Valete.*

CAPVT I.

De Penatibus, Laribus, & Serapibus in genere.

Penates & Lares ac Serapes apud Ægyptios quid.

GYPTII nullo non tempore in ſumma veneratione habuerunt ſtatuas quaſdam, quas Serapes, Latini Penates ſeu Lares appellarunt. Et primò quidem quid Penates & Lares apud Latinos, deinde quid Serapes fuerint apud Ægyptios, exponemus. Referunt nonnulli, Penates nihil aliud eſſe, quàm Genios ſeu Deaſtros illos, per quos ſpi-

ſpiramus, per quos cognoſcimus, per quos videmus, per quos Solem intuemur, Iouem videlicet, Iunonem, Mineruam, & Veſtam. Nam Iouem æthera medium, imum Iunonem, Mineruam ſummam ætheris partem, quæ vis eſt diuinæ Intelligentiæ, Veſtam terram eſſe dixerunt. Hos & Deos Patrios, & Genethlios, & Ciuitatum præſides, & priuatarum domuum cuſtodes nominarunt, & crediderunt. Dionyſius Halicarnaſſæus: Dionyſ. Halic.

Τοὺς δὲ Θεοὺς τούτους Ῥωμαῖοι μὲν Πενάτας καλοῦσιν, οἱ δ' ἐξερμηνεύοντες εἰς τὴν ἑλλάδα γλῶσσαν τοὔνομα, οἱ μὲν πατρῴους ἀποφαίνουσι, οἱ δὲ γενεθλίους, εἰσὶ δ' οἱ κτησίους, ἄλλοι δὲ ἑρκίους, οἱ δὲ μυχίους. *Deos autem hos Romani Penates vocant, atque nonnulli in Græcam linguam transferentes, genethlios ſeu genitales interpretati ſunt; alij vocant Deos domeſticos ac familiares, alij poſſeſſionum præſides, alij Arcanos.* At cur dicuntur Genethlij? quia cuſtodiæ hominum, mox ac naſcerentur, deſtinari putabantur; vel quia ipſorum vigilantiâ omnia generantur, vnde & Genij dicuntur, rerum generandarum præſides. Cur Patrij? quia ijs ſolummodò rebus, quæ Regno alicui aut Prouinciæ communes ſunt, præſidere credebantur; in qua non modò Ciuitates ſingulas, ſed & ſingulas domus, atque adeo ſingulos homines, plantas, animalia, pro cura ſibi commiſſa, ſummâ diligentiâ adminiſtrabant; hinc & tutelares appellati ſunt. Penates à Laribus non officio, ſed origine diſcrepant; officia enim vtriuſque communia in cura priuatarum rerum. Verùm de his conſule fuſiùs primum Tomum Syntagmate III. Genethlij quid;

Serapes verò Ægyptiorum nihil aliud erant, quàm imagines ſine vlla membrorum eminentia veluti faſcijs quibuſdam inuolutæ, quarum magna ex Ægypto copia, differentiſque magnitudinis deportatur, partim ex appropriato lapide, partim metallo, ligno, aut teſta confectæ. Harum nonnullæ veluti tutelares publicis locis ad cuſtodiam eorundem ponebantur; aliæ verò horum cuſtodiæ deſtinabantur, erantque tutelares ſtatiui; quædam aliæ portatiles, quas quocunque tenderent, ſecum portabant; quaſdam etiam loco amuletorum collo, cingulis, manibuſque portabant. Porrò variâ vultus figurâ exprimebantur. Quædam enim vultu fœmineo, & vertice velato; quædam ſub forma pueri vittati; aliæ alijs modis exhibebantur, vt poſtea videbitur. Inſtrumentis quoque differebant: nonnullæ, quas Auerruncos ſeu Apotropæos dicebant, varijs inſtrumentis, vti ſcuticis, flagellis, retibus ab humeris dependentibus figurabantur. Omnia tamen huiuſmodi ſimulachra anticâ & poſticâ facie variâ hieroglyphicorum ſculpturâ exornabantur, vti poſtea in explicatione eorundem patebit. Serapes Ægyptiorum quid

Atque hæc ſunt ſimulachra quæ Hebræi Theraphin vocant, quæ Rachelem patri ſuo Laban furatam ſacer textus Geneſ. cap. 31. teſtatur; de quibus integro tractatu Tomo primo, Syntagmate IV. fol. 254. egimus, & ex Ægypto per ſeruos Abrahæ in Palæſtinam portata, propagataque ibidem docuimus. Theraphim dicebant, quia cùm S pronunciare non poſſent, mutato S in T, more Chaldæis ſolito, & mutato vltimo S in im, Theraphim ea ſimulachra dicebant, quæ Ægyptij Serapes dicebant. Theraphin Hebræorum

Erant autem Penates Ægyptiorum ijdem, qui Oſiris, Iſis, Nephte, Ho-

Penates Ægyptiorum qui? Horus, Harpocrates, Arueris, Apopis, & innumeri huius farinæ Deastri; qui tametsi vniuersales totius naturæ Genij haberentur, & ijdem quoad substantiam, effectibus tantùm differentes; in quantum tamen ij priuatarum rerum custodiæ deputabantur, in tantum Tutelarium nomen obtinebant, & pro priuatis Numinibus colebantur. Verùm cùm de hisce amplissimè locuti simus Syntagmate III. & IV. primi Tomi, eò Lectorem remittimus.

Penates Ægyptiorum cur informes. Hoc loco solùm meritò quispiam dubitare posset, cur omnes Ægyptiorum statuæ ita constructæ sint, vt nullum corporis membrum exstitium sit, sed omnia corpori ita incisa, vt vnum truncum efficere videantur? Respondeo, Ægyptios maximam curam habuisse integritatis statuarum: putabant enim statuas Deorum immortalium tanto ritu & cœremonijs consecratas tam diu vim & efficaciam suam habituras, quàm diu debitam integritatem conseruarent; quæ si vel membri alicuius læsuram, aut nocumentum, aut fracturam accepissent, eodem quoque tempore omnem simul Deorum assistentiam influxumque desiturum superstitiosiùs credebant. Ægyptij statuas Deorum fere informes Græci contra effingebant. Hinc non tantùm è durissimo lapide & quasi incorruptibili statuas suas conficiebant, sed & membra ita corpori adaptabant, vt impossibile esset, membrum aliquod, sine totius statuæ fractura, frangi posse. Hinc quoque soluitur illud sculptorum dubium, cur Ægyptij soli sine exsititijs membris statuas confecerint, contrà Græci; quia Græci artis peritiam ambientes, simulachra Deorum, eâ maiestate & decore, quo ea decere putabant, viuum exemplar naturæ intuentes, constituebant; Ægyptij verò superstitiosiores, nimium de indignatione aut offensa Deorum, si quandoque mutilarentur, solliciti, ea tali construebant modo & ratione, quæ ab omni ruptura aut mutilatione immunia, integritate suâ Deorum per sacrificia attractorum assistentiam & influxum continuò conseruaret; quod minimè futurum rebantur, si vel minimum membrum, aut incuriâ, vel malitiâ hominum vitiaretur. Cùm præterea simulachra sua prophylactica secum, quòcunque pergerent, portarent; si membris exsititijs essent, facilè fieri poterat, vt aut brachium, manus, digitus, aut pes, vel aliud instrumentum, quod vtplurimùm manibus gerebant, continuo vsu & circumlatione frangeretur. Hinc talibus incommodis præuidentes, eas eo sculpturæ apparatu faciebant, quem sequentes imaginum, quarum ingens multitudo ex Ægypto translata nullo non tempore fuit, typi luculenter ostendunt; hæ enim saccis, cistisque sine vllo rupturæ alicuius membri periculo inclusæ, non exiguam etiam violentiam facilè sustinebant. Vnde patet etiam Labanis idola, quæ Rachelē patri suo furatā Sacra scriptura dicit, huius farinæ idola fuisse ex Ægypto translata, aut ad imitationem eorum in Chaldæa constructa, cubitales nimirum statuas, membrorum eminentiâ destitutas, quæ facilè de loco in locum transferrentur, & etiam intra fœnum, paleas, ligna, saxa sine periculo absconderentur. His itaque præmissis, iam tandem propositam nobis materiam prosequamur.

CA-

CAPVT II.

De hieroglyphica Penatum seu Tutelarium Aegyptiorum Numinum significatione.

CONdebatur in pyramidibus genus quoddam statuarum tutelarium, quas corporibus custodiendis, animabusque in sphæras suas transferendis destinabant, cuiusmodi duæ sequentes statuæ sunt; quæ quomodo ad me peruenerint, paucis accipe.

Anno 1632 cùm Marsiliæ negotiorum causa morarer, recens ex Ægypto secum adduxerat duo ingentia simulachra Mercator istius Vrbis; quæ cùm dignissima visa essent, quæ Oedipo insererentur, eorum effigiem, eâ quâ fieri potuit, diligentiâ exprimendam curaui, quam vnà cum historica relatione postmodum ad me Aueniônem destinauit Pater Ludouicus Brusettus Societatis nostræ Sacerdos, cuius verba hic ex Gallico in Latinum traducta ad totius negotij authenticationem apponenda duxi. Penatum Ægyptiorum statuæ binæ, earumque explicatio.

Reuerende Pater in Christo.

ECce mitto tandem duorum simulachrorum, quorum R. V. desiderabat effigiem, vnà cum hieroglyphicorum in ijsdem contentorum exacta delineatione.

I. Nôrit itaque primò R. V. statuam nigram ex phario lapide exsculptam esse, alteram ex communi marmore; illam fœmineum, hanc masculinum vultum referre.

II. Idola memorata fuerunt inuenta in Prouincia Said, in loco non adeo remoto à mari rubro, intra magnam quandam pyramidem, quæ edacitate temporis ex vno latere corruptionem passa, adytum aperuerat, per quam Turcæ intrantes inuenerant dicta idola, credebantque ea esse, quæ olim Pharao huius Prouinciæ adorabat, adorarique ab omnibus suis subditis præceperat; qui & post mortem eius hanc ei pyramidem extruxerunt, intra quam vnà cum binis bisce idolis sepultus fertur. Et dicunt Sapientes huius Prouinciæ, hunc Pharaonem sedulò horum cultu confisum, animalium, quæ in dictis simulachris hieroglyphicè expressa cernuntur, operâ se in Paradisum portatum iri credidisse. Atque hic vetusta Gentis huius mos erat, mortuos suos vnà cum idolis paruis, cuiusmodi hodiernâ die intra Mumias adhuc reperiuntur, sepelire.

III. Hæc idola ex Said in Cairum summo cum labore allata fuerunt, siue ob distantiam itineris longitudine sexaginta dierum, siue ob pericula latrocinantium Turcarum, qui huius Prouinciæ deserta passim oberrare solent.

IV. Pondus singulorum idolorum inuentum fuit esse octingentarum librarum; quæ naui imposita opportunè Genuam primùm appulerunt; vbi Princeps Doria raritatem idolorum admiratus magnam pecuniæ summam, si Mercator ea vendere voluisset, obtulit.

Ægyptiorum Numinum
Typus
Quæ nunc Serapes, nunc Ephori aut Lares uocabuntur
et erant Numina Ἀποτροπαιοῦχα, siue malorũ auersiua
Extant Marsiliæ apud Mercatores dictæ urbis.

Fig. prima

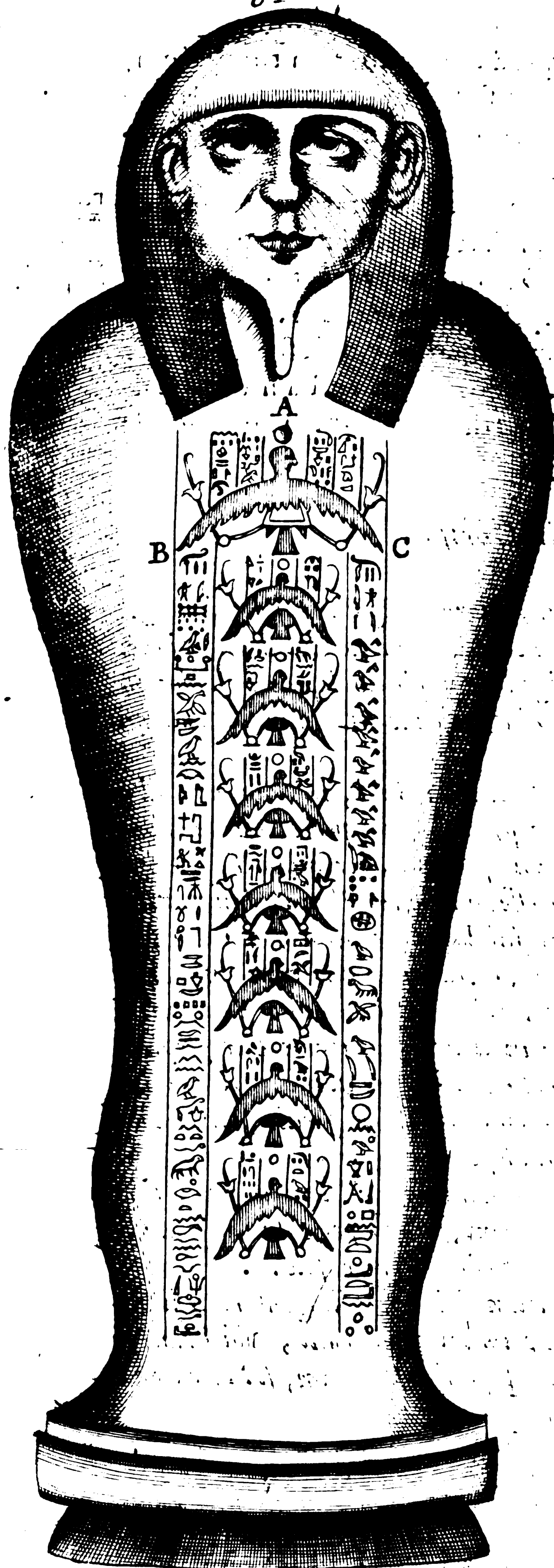
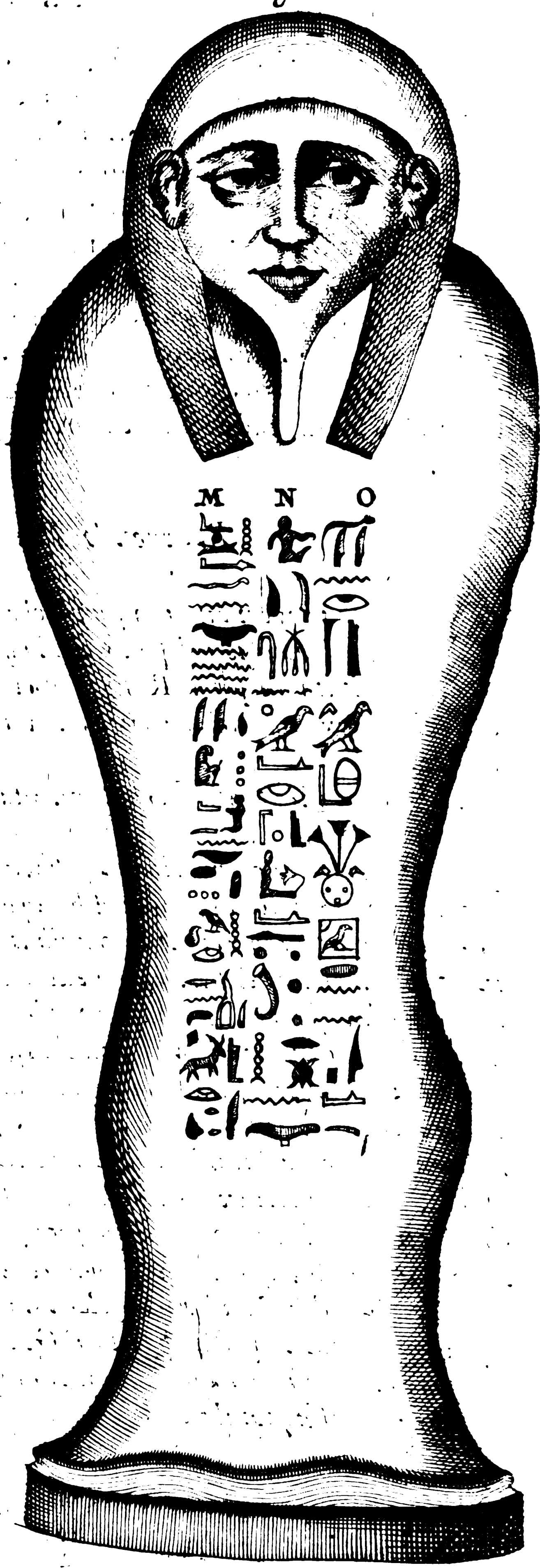

Fig. Secunda

V. Altitudo idolorum est septem pedum, quæ tandem feliciter in portum Marsiliensem appulerunt 4. Septemb. 1632. vbi & in hunc diem cum spectatorum admiratione ostendantur.

Atque hæc sunt quæ R. V. paucis intimare volui circa dictorum idolorum historiam: si plura huius generis mihi occurrerint, de singulis R. V. propediem certiorem me facturum promitto; atque hisce vnà me R. V. sacrificijs & orationibus commendo. Marsiliæ 28. Decemb. 1632.

R. V. Seruus in Christo

Ludouicus Bruset.

Figuras memoratorum idolorum æri incisas hîc, vnà cum eorundem hieroglyphicæ inscriptionis interpretatione, apponere visum est.

Interpretatio primæ figuræ A.

PRima figura ex lapide phario existit, velato capite, fœmineo vultu, reliquo corpore turbinato habitu in basin desinente; cuius anteriori parti inscripti sunt hieroglyphici Iconismi hoc ordine. Primæ figuræ seu statuæ Serapis explicatio.

Primo loco figura latè expansis alis, Accipitrino capite, & lotiferis sceptris vtrique pedi insertis conspicua occurrit, & vtraque ala in duas extremas hieroglyphicas columnas A B terminat. In medio verò, recto ordine descendendo, septem similes priori figuræ sequuntur, quarum singulæ hieroglyphica schemata adiuncta habent. Quid verò mysteriosus horum hieroglyphicorum apparatus sibi velit, eâ quâ potero breuitate aperiam.

Catena seu Siræ Ægyptiorum.

Diximus in Theologia & Medicina Ægyptiorum, Ægyptios certas quasdam Deorum catenas, quas σειρὰς appellabant, constituisse, quibus totius Mundi cura & administratio commissa esset, per continuum vnius in alteram influxum. Hæ catenæ initium sumebant à prima omnium Mente, & per Mundi sphæras deriuatæ, singulæ suum ducem & ministrum habebant, primæ Menti similem. Quas quidem catenas tantæ efficaciæ & potestatis esse credebant, vt mox ac mystici eorum characteres, iuxta legum sacrarum præscriptionem, simulachro fuissent insculpti, hoc ipso virtutem acquirere admirandam contra omnes aduersarum potestatum machinationes putarent. Atque talem quoque catenam exhibet præsens hieroglyphica inscriptio, quam catenam Iyngæam vocabant. Erat autem Iynx nihil aliud apud Hieromantas, quàm Mens prima solo intellectu comprehensibilis, in intimo Deitatis recessu abscondita, cuius & ineffabilem incompræhensæ naturæ caliginem apposite sanè per nigri coloris marmor, per velatum simulachri verticem, & turbinatum habitum indicabant, veluti ab omni corporeæ materialisque contagionis labe longè remotissimum. Character verò hieroglyphicus, quem litera A signat, eius naturam & proprietatem abditis symbolis oppidò luculenter Iyngæa catena. Iynx quid apud Ægyptios.

exprimit: Globum capiti superpositum gerit, ad diuinitatem eius expri-
mendam; Accipitrino capite fingitur, ad intellectus ignei vim & pote-
statem indicandam; alas extensas habet, vt indicetur, nihil esse, quod
non eius virtute foueatur & conferuetur; sub alis nescio quid triangu-
lare elucet, ex cuius duobus angulis loco pedum canales se duo exten-
dunt in circulum desinentes; ex circulo verò bina sceptra exsurgunt
loti flore insignita; sub triangulo demum cauda volucris, cum extremo
pedum veluti Crucem quandam ansatam efformat. Quæ omnia ordine
mysterijs fœta hoc pacto interpretamur. Triangulum notat hanc Iyn-
gem omnem vim suam & potestatem ex archetypo trigono accipere. Et
primò quidem Mundum, quem circuli notant, vnà secum ex eiusdem
vberrimis canalibus profluxisse, adeoque omnia quæ in Mundo sunt, ad
huius exemplar producta esse, cuius symbolum loti flos est: sicuti enim
lotus ad Solem, sic omnes Mundorum substantiæ ad archetypum suum
conuertuntur, in idem reflexæ. Ex quo satis apparet, cur Ægyptij vo-
lucrem loco pedum mysterioso canalium in Mundos dispositorum appa-
ratu exhibuerint; cùm enim pedes hieroglyphicè manifesta & sensibilia
Deorum in Mundis vestigia, quæ in mirifica rerum ad diuinas virtutes
analogia consistunt, notent; Iyngis autem supremæ vires effectusque non
nisi mentis flore attingantur; hinc mirum non est, ipsos Iyngis effigiem
non nisi symbolis abditis, & non nisi profundâ mentis contemplatione
attingibilibus exhibere voluisse.

Septem Iynges sibi inuicem concatenatæ.

Quoniam verò in catena Iyngica omnia ex primæ Iyngis mente
participatam virtutem habent, hinc septem Iynges, quæ septem Mundi
sphæris præesse dicuntur, ordine sibi inuicem concatenatæ, & similibus
prorsùs symbolorum schematis adornatæ spectantur: quarum officium
est, primæ Iyngis ideis in omnibus sese in Mundi administratione con-
formare, defluxusque ab altissima omnium Iynge per medias in infimam
Mundi sphæram concatenatâ quâdam propagine in omnium, quæ Mundi
ambitu continentur, membrorũ bonum deducere. Nam vt rectè Zoroaster:

Zoroaster.

Σύμβολα γὰρ πατρικὸς νόος ἔσπειρε κατὰ κόσμον ὃς τὰ νοητὰ νοεῖ, καὶ ἄφραστα καλλύνεται, ὁ λοφυὴς με-
ρισμὸς, καὶ ἀμέριστος. *Symbola enim paterna mens seminauit per Mundum, quæ
intelligibilia intelligit, & ineffabilia exornat tota partitio & impartibilis.* Quæ-

Paternæ Mentis semina quæ?

nam sunt paternæ mentis semina secundùm Zoroastrum & veteres Hie-
romantas, nisi Intellectus secundus, immediatum Dei opus? Et quænam
sunt in sidereos hylæosque Mundos sparsa semina, nisi paternus ex in-
tellectualibus mentibus emanantium virtutum in commissarum sibi
sphærarum œconomiam influxus? Quæ sunt illa intelligibilia & ineffa-
bilia, quæ paterna mens & intelligit & exornat, nisi ideæ rerum omnium
possibilium in diuina mente existentes, in exemplari suo sempiterno
impartibiles, partibiles cum diffusione virtutum earum ad extra? Atque
hæc sunt semina illa Zoroastræa diuinæ mentis, in vniuersas Mundorum
series diffusa per Iynges. Nam vt in Zoroastræis Oraculis docuimus:

Zoroaster.

Ἴυγγες γὰρ πολλαὶ ἐπεμβαίνουσι φαεινοῖς κόσμοις ἐνθρώσκουσαι, καὶ ἐν αἷς ἀκρότητες εἰσὶ τρεῖς.
ὑπόκειται αὐταῖς ἀρχιὸς, καὶ ὑποκείμεναι ἄλλαι αἱ πατρὸς ἔργα νοήσασαι νοητὰ αὐτῷ αἰσθητοῖς ἔρ-
γοις

γουσι, καὶ σώμασι ἀπεκάλυψαν. *Iynges enim multæ ascendunt lucidos Mundos insilientes, & in quibus summitates tres sunt, subiectum ipsis princeps, sub hoc aliæ, quæ patris opera intelligentes intelligibilia sensibilibus operibus & corporibus reuelarunt.* Quid aliud hisce signatur, nisi trium summitatum profundum paternum, quod Aegyptij adorabant, cuius immediatus conceptuum in eo latentium executor Iyngicus chorus est, ipsis subiectus, qui hosce trium triadum paterni fundi Mundos empyreos contemplationem dum intelligunt, eos sensibilibus operibus & corporibus reuelant, id est, iuxta diuinarum legum præscripta Mundi membris per ineffabiles quasdam virtutes inserunt; & vti Zoroaster ait: Διαπόρθμιοι ἑστῶτες φάναι τῷ πατρὶ, καὶ τῇ ὕλῃ, καὶ τὰ ἐμφανῆ μιμήματα τῶν ἀφανῶν ἐργαζόμενοι. *Transuectrices stantes dicere patri, & materiæ, & manifesta imitamina latentium operantes.* καὶ τ' ἀφανῆ κοσμοποιΐαν ἐγγράφοντες. *Et latentia in manifestam Cosmopæian inscribentes.*

Verùm rem ita sese habere, hieroglyphica apertè docent. Vides figuram A, Iyngem cœteris vti primam in ordine, ita maiorem quoque esse, imò Iyngicæ veluti hierarchiæ choragum; vides in ventre eius trigonum, ex cuius angulis canales in globum deducuntur, & hinc in sceptrum lotiferum reflectuntur; quo quidem nihil aliud indicatur, nisi Iyngem immediatum fundi paterni triadici opus ex trigono archetypo per occultos & ineffabiles quosdam canales opera patris & fundi eius deducere in Mundos, & hinc in ipsum patrem perenni quâdam contemplatione & amoris affectu reflecti: Mens enim suprema, vt Hermes ait, vtriusque sexus fœcunditate plenissima, in seipsum suum reflectit amorem. Fœcunda itaque paterna Mens non ad intra tantùm, sed ad extra, dum ex trigono suo archetypo Mundum genuit, teste Platone, in eum quoque perenni virtutum suarum emanatione influens, Iyngici chori administratione conseruat; quæ omnia per Crucem Tauticam sub trigono emergentem scitè signantur. Præterea Iynx prima à prima Mente igne impregnata, calore omnia Mundorum membra implet; vnde non sine causa sub Accipitris alis extensis, veluti omnia fouentis figura expressa cernitur. Nam vt rectè Zoroaster: Τροφὴ δὲ τῷ νοοῦντι τὸ νοητόν. *Cibus enim intelligenti intelligibile est.* Μάνθανε τὸ νοητὸν ἐπεὶ νοῦ ἔξω ὑπάρχει, καὶ τοῦ νοῦ, ὃς τὸν ἐμπύρειον κόσμον ἄγει· νοῦ γὰρ νοῦς ἐστὶν ὁ κόσμου τεχνίτης πυρίου. *Disce intelligibile, quia extra Mentem existit, & Mentis, quæ extra empyreum Mundum ducit; Mentis enim Mens est Mundi ignei opifex*; & deinde igneam amoris vim in omnia Mundi membra diffusam sequentibus verbis docet: Νοεραῖς ἀστράπτει τομαῖς, ἔρωτος δ' ἐνέπλησε τὰ πάντα, ἄμορφα μορφοῦντα, σμήνεσσιν ἐοικότα φέρονται ῥηγνύμεναι κόσμου ἀεὶ σώματα. *Mentalibus sectionibus fulget, amoreque impleuit omnia, infigurata figurans, examinibus similes feruntur perrumpentes per Mundi corpora.* Iynx verò suprema sui ordinis choraga, vti à fundo paterno immediatè emanauit, intellectum paternæ Mentis simillimum adepta, sic in subsequentes se Iynges septem sphærarum præsides simili igneæ Mentis influxu agit, ita quidem, vt ipsa suprema Iynx in stellato cœlo, in intelligibili Mundo omnis generis ideis referto sedem suam figens, in octauum cœlum igneo influxus vigore secundùm analogiam quandam agat; & deinde hinc in

Prima septem Iyngum cœteris maior.

Hermes.

Plato.

Iynx suprema in cœteras influit.

ordine ſequentem Iyngium Chorum, hic in ſphæram Saturni, & hoc pacto ordine Iynges in correſpondentes ſibi ſphæras Siderei Mundi vſque ad Lunam influxum ſuum pandant. Nam vt appoſitè Zoroaſter:

Zoroaſter.

Νῷ μὲν κατέχει Ἴυγξ τὰ νοητὰ, αἴσθησιν δ' ἐπάγει κόσμοις· νῷ μὲν κατέχει τὰ νοητὰ, ψυχὴν δ' ἐπάγει κόσμοις. *Mente quidem Iynx continet intelligibilia, ſenſum verò inducit Mundis; Mente quidem continet intelligibilia, animam verò inducit Mundis.* Nam vti in Theologia docuimus, omnes à paterna Mente Pantamorphis ideis referta emanant, mentali igne diſponuntur, diſpertitis ſeptem Mundi canalibus vitam largiuntur & motum. Quæ omnia adeo luculenter deſcripſit Zoroaſter, vt eius verba interpretationis loco eſſe poſſint; verba eius allego. Νοῦς πατρικὸς ἐρροίζησε νοήσας ἀκμάδι βουλῇ παμμόρφους ἰδέας, πηγῆς δ' ἀπὸ μιᾶς ἀποπτᾶσαι ἐξέθορον· πατρόθεν γὰρ ἔην βουλή τε τέλος τε δι' ὧν συνάπτεται τῷ πατρὶ ἄλλην κατ' ἄλλην ζωὴν ἀπὸ μεριζομένων ὀχετῶν, ἀλλ' ἐμερίσθησαν νοερῷ πυρὶ μοιρηθεῖσαι εἰς ἄλλας νοερὰς, κόσμῳ γὰρ ἄναξ πολυμόρφῳ προὔθηκεν νοερὸν τύπον ἄφθιτον, Ἴχνος ἐπειγόμενος μορφῆς καθ' ἃ κόσμος ἐφάνθη παντοίαις ἰδέαις κεχαρισμένος, ὧς μία πηγὴ ἐξ ἧς ῥοιζοῦνται μεμερισμέναι ἄλλαι, ῥηγνύμεναι κόσμου περὶ σώμασι καὶ κόλπους σμερδαλέους. *Mens paterna ſtriduit intelligens vigente conſilio; omniformes ideas fonte ab vno euolantes exilierunt. A patre enim erat conſilium, & finis; per quæ coniunguntur patri per aliam atque aliam vitam à compartitis canalibus, ſed partitis & mentali igne diſpoſitis in alias mentales; Mundo namque Rex multiformis propoſuit mentalem typum incorruptibilem, veſtigiumque promouens formæ per quæ Mundus apparuit omnifariis ideis gratioſus, quarum vnus fons, ex quo ſtrident aliæ diſpertitæ perrumpentes circa Mundi corpora & ſinus* ἀμφίβιτυς. Quæ & hieroglyphicæ inſcriptiones in columnis B & C, ſatis indicant; nihil enim aliud ſignificant, quàm effectus & operationes, quas in Sidereo Mundo, & deinde in Elementari præſtant. In columna C primo loco Serpens occurrit cum pennis Accipitrinis, quæ ſequuntur octo Accipitres; quibus indicatur Iyngem primò in Solem influere, per quem deinde reliquis octo ſphæris, per totidem octo Accipitres indicatis, virtutem Solarem diffundit; hæ verò virtute Iyngica Solari impregnatæ, inferiorem Mundum pariter virtute ſuâ in Mundi bonum imbuunt. Minutiorum hieroglyphicorum ſignificationem conſultò omitto, partim nè Lectorem intricatiſſimis characteribus confunderem, partim, quia nihil aliud, quàm quod dixi, continent, & facilè Lectori curioſo, haſce inſcriptiones cum alijs ijſdem paſſim in hoc opere occurrentibus comparanti conſtare poſſunt.

Hieroglyphica columnis B & C ſimulachri Serapis inciſa.

Hoc loco ſolùm quæri poſſet, cur præſenti Idolo tam ſublimem Philoſophiam inſculpſerint? Reſpondeo, hoc ideo factum eſſe, quia quemadmodum ſuprà demonſtrauimus, cùm Iynges immediatæ diuinæ ſeu paternæ voluntatis executrices eſſent, animas verò poſt exuta corporis inuolucra ſuis ſingulas ſphæris vnde defluxerunt, quarum mentes Iynges, reſtituendas crederent; hinc Idolo, quod ſupremam Mentem indicabat, Iynges paternæ Mentis adminiſtras, eo conſilio inſculpſerunt, in ſepulchriſque collocauerunt, vt ſacrorum ſymbolorum tam eximia myſteria in ſe continentium ornatu aduerſarum poteſtatum inſultus infringerentur, atque adeo hoc religioſo cultu anima, cuius corpus ſepulchro

Cur ſimulachro Serapis tot hieroglyphica inſculpta.

chro continebatur, post varias reuolutionum permutationes tandem sphæræ suæ Iyngum ope restitueretur. Iynx enim religiosi operis exhibitione, id est, hieroglyphico hoc sacramento concitata, mox se, vti opinabantur, coram sistebat, & corpus ab omni noxa tuebatur, donec anima iuxta fatales Adrastæ leges, varijs transmigrationibus agitata, Iynges animarum transuectrices. eidem restituta, beatamque in eo vitam ducendo, soluta denique in sphæram vnde defluxerat, Iyngis ope deportaretur. Hinc non incongruè illas Zoroaster διαπορθμίας, id est, transuectrices vocat, vti suprà visum fuit. Nam dum in Mente paterna leges fatales contemplantur; καὶ αὐταὶ φραδαῖς ἀφθέγκτοισι κινούμεναι, *Et ipsæ consilijs ineffabilibus mouentur*, vt animabus, quarum curam habent, congrua habitacula præparentur. Atque hinc patet cur hæc Iyngis figura in nullo non Mumiarum inuolucro expressa cernatur, vti ex Mumiarum Syntagmate luculenter patet.

Cùm itaque hæc statua pyramidi inclusa fuerit, vti relatio historica hoc Syntagmate proposita docet; certè ad nihil aliud, nisi ad ea quæ exposuimus, hâc mysteriosâ Iyngum exhibitione allusisse videtur. Iynx Intelligentia Deo proxima. Est enim Iynx hoc loco nihil aliud, quàm Intelligentia illa Deo proxima, cuius munere animæ paterno fonti restituuntur, & vt Psellus ait, δεσμὸν μεταξὺ τοῦ πατρὸς, καὶ τῆς ψυχῆς. *Vinculum inter patrem & animam*. Psellus. Octo verò Iynges Iynges octo cur insertæ idolo Serapis. ponuntur, quarum prima choraga cœterarum septem; vt octo sphæræ indicarentur, quibus animæ pro meritorum congruitate nunc huic, nunc illi, ab Iyngibus singulis suæ curæ commissis sphæris insererentur.

Quid verò minuti characteres Iyngibus circumpositi? Dico explicare effectus Iyngum; quas quidem libenter hoc loco exponerem, verùm Characteres minuti Iyngibus circumpositi. cùm ij infidelem pictoris manum in designando experti, & insignem mutilationem passi sint, vti passim in omnibus alijs minutioribus figuris videre est; consultiùs eos intactos relinquere volui, quàm eos mea industria substituere. Accessit quòd eadem passim in alijs & alijs simulachris repræsentata spectentur, de quibus singulis suis locis tractabitur inferiùs.

§ II.

Secundæ figuræ interpretatio.

Est hoc præsens secundùm simulachrum, priori quoad figuram, si hieroglyphica & colorem excipias, prorsùs simile. Quid verò id significet, hieroglyphica nos docent anticæ simulachri parti triplici ordine Secundæ figuræ seu statuæ Serapis explicatio. inscripta. Dicimus itaque hoc Tutelaris pariter Numinis, sensibilis Mundi administratoris simulachrum esse. Quod vt intelligatur, Notandum est, quòd sicuti primum simulachrum ex Intelligibili Mundo Numinis, vt ex hieroglyphicis patuit, simulachrum est, ita hoc sensibilis Secundum hoc simulachrum ex Mundi Sensibilis præsidibus. Mundi præsidis simulachrum esse: siquidem quæcunque mens Iyngæa sapienter disposuit, hæc sensibilis Mundi mens iuxta participatum Iyngum influxum in executionem deducit. Mundum sensibilem superno-

rum

rum influxuum ideis imprægnando. Hinc aptè Iyngæo Numini coniungitur, veluti rerum ab eo sibi commissarum executrix. Nam hos fontanorum craterum ideales influxus ab Iynge impressos in singulas sphæras deriuat. Sicuti etiam ab Iynge suprema catena efficitur Iyngæa, sic ab hac Zonæa, id est, Numinum sphæris assistentium catena deriuatur; illa Intelligibilem, hæc Sidereum Mundum spectat, ita vt Siderei Mundi præsides superintelligibilis Mundi præsidibus paralleli veluti inferiores superioribus subdantur, vti in Theologia Ægypt. fusè deduximus; hinc illa nigro saxo, ob inaccessæ caliginis profunditatem, intellectui inexplorabilem; hæc candido, ob Siderei Mundi fulgorem constituta fuit.

Hieroglyphica secundo simulachro incisa.

Sed hæc ita esse, iam ex hieroglyphicorum structura pandamus. Sunt in hoc simulachro tres hieroglyphicorum series, quæ totidem literis M, N, O, signantur. In primæ seriei columna, brachium conspicitur cum catena & circulo, feretrum, alterum brachium, Serpens cum hydroschemate & cratere, quem sequuntur quatuor hydroschemata. Quid brachium, feretrum, Serpens cum hydroschemate, & reliqua significent, iam sæpe sæpius expositum est; vnde omissa vlteriori descriptione sensum tantùm assignemus, qui is est vt sequitur in prima columna M. *Benefica Numinum Sidereo Mundo præsidum catena vitalem humorem in crateres fontanos deriuat*; vti Genius Solaris, & statua Accipitrina notant; *eos committit Isi benefica*, quemadmodum sequens statua docet; *humidam substantiam crateri inferiorum & hylæorum Mundorum inserit, catena Genij Solaris ope, cuius prouidentiâ porta aperitur Mendesio Genio* per Hircum indicato, *& omnia inferiora animantur*.

Columna M.

Columna N.

In secunda columna N occurrit statua Genij alterius, cuius officium est & dominium in tripartitas anni partes affluxus supernos deducere, vnicuique suam congruam proportionem assignando, cuius symbolum Columba est, teste Horo, & nos in Obelisco Pamphilio fusè ostendimus. Primò enim beneficâ quâdam prouidentiâ, quæ consuetis religionis ritibus concitatur à Sacerdotibus, ad exemplar Archetypum adaptatis attractâ, flos Loti in manu statuæ indicat; rerum omniũ vbertatem inferioribus Mundis indit, & cornucopiæ cum tribus circulis luculenter docent; catena quoque Solaris Numinis inde mota, humore replet fontanos inferioris Mundi crateres.

Columna O.

In tertia columna O Serpens occurrit cum duabus pennis, hydroschemate, oculo, sceptris, Columba, gnomone, cui sphæra insistit, & vase, è quo emergunt tres Loti flores; sequitur quadratum, cui Accipiter includitur, cum cycloide, hydroschematis binis, cycloide, Scarabæo à penna, brachio extenso; quorum hic sensus est: *Vitalis Intelligentiæ humidi prouisor, omnia mirâ quâdam ratione temperat per symmetriam & amorem, quem singulis rebus in hoc Mundo indit*. De qua amoris sphæra cùm amplè disseruerimus in Geometria hieroglyphica, eò Lectorem remittimus. Consistit autem amor rerum in conformatione, quâ omnia archetypum suum appetunt, vt tres Loti flores aptè docent; hi enim ab Ortu, Meridie, & Occasu constanti motu Solé, veluti Sideris amore conciti, sequuntur; vtpo-

Amor rerum in quo consistat.

vtpote à quo vitam & alimentum omne habent. Hac enim conformatione Osiris ille supramundanus Mundo inferiori includitur, veluti sympathicâ quâdam operatione attractus; ex hoc denique benefica rerum omnium vbertas. Atque hæc omnia non tantùm ad physicas considerationes traduci possunt, sed & moralibus & physicis quàm maximè applicari; ostenditur enim hisce ijsdem, quomodo anima piè sanctèque corpore soluta per catenas Numinum ad supramundani crateris delicias transferatur, & ab Osiri, Isi, Ammone, vitâ, motu, fœcunditate cœlesti imbuatur; quomodo bonis omnibus repleatur, si præsentis vitæ rationem Numinibus conformem instituerit. Quare vel ex hoc patet, huiusmodi hieroglyphica non alio fine huic præsenti simulachro fuisse incisa, quàm vt Numen ijs motum primò corpus ab omni noxa conseruet, animam verò bonis omnibus repleat, suæ sphæræ restitutam.

Atque hæc sunt quæ de binis hisce simulachris paucis indicanda duxi.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMISEXTI.

SYN-

SYNTAGMA XVII.

De magnæ efficaciæ Idolis, siue de Dijs Auerruncis primi ordinis.

ADMODVM REVERENDO AC RELIGIOSISSIMO PATRI,

P. VINCENTIO FANO.

ORDINIS PRAEDICATORVM,

SS. Theologiæ Magistro, & Reuerendissimi S. Apostol. Palatij Magistri, Socio meritissimo.

APIENTIA, quâ Tu, Religiosissime Pater, *oppidò polles, lux est, tantæ virtutis, vt nullum non radiorum suorum fulgore trahat; radij huius lucis sunt magna animæ* Tuæ *ex eodem Sapientiæ fonte deducta talenta, ingenij sublimitas, iudicij limatissimi perspicacitas, diuinarum humanarumque rerum absoluta notitia, cum insolita beneuolentia & humanitate ita aptè connexa, vt inde mira quædam resultet harmonici animi* Tui *temperies, quâ corda rapis omnium. Censuisti hoc Opus cæteroquin sanè difficile, & intellectu arduum; & ita quidem censuisti, vt nihil quod ad debitum decorem splendoremque consequendum vllatenus necessarium ei videretur, omiseris. Quæ virtutum omnium & humanitatis complexu adeo me non tantùm vicisti, sed ita deuinxisti, vt* Tuum *me penitus ex esse feceris. Et cùm meum in* Te *affectum aliâ re commonstrare non liceat, hoc* Tibi *argumentum inscribendum duxi, veluti perenne quoddam* Tuorum *in me meritorum mnemosynon. Vale.*

CA-

SYNTAGMA XVII.

De magnæ efficaciæ Idolis, siue de Dijs Auerruncis primi ordinis.

CAPVT I.

Auerrunci Dij qui dicantur.

INTER cœtera Ægyptiorum simulachra, quàm plurima eorum Deorum, quos Græci ἀποτροπαίους, Latini Auerruncos, alij Curetas vocant, reperiuntur. Dicebantur autem Auerrunci, eò quòd omnes malorum impendentium occursus auertere crederentur; vnde à Græcis ἀποτρόπαιοι, ἀπὸ τοῦ ἀποτρέπειν, id est, *auertere*, dicuntur. Sunt autem huiusmodi simulachra in varias diuisa Classes. Quorum omnium interpretationem hoc loco opportunè sanè adducemus.

Auerrunci Dij qui dicantur.

Primo quidem loco ea occurrunt, quæ magnæ efficaciæ dicuntur, eò quòd situ, gestu, ἀντιτέχνοις potestatibus formidinem incutere videantur; cuiusmodi præsens statua est ex Museo Hippolyti Vittelleschi extracta, minax vultu & manibus; cuiusmodi præ foribus delubrorum ponere solebant, ad assultum contrariarum potestatum impediendum. In hac velatus vertex latentis diuinitatis indicium est; vultum minacem præsefert, & brachijs pendulis, manibusque validè contractis, stimulis quos manibus gestat, ad terrorem incutiendum intenta, pedibus quoque ad resistendum cum impetu compositis, plena minarum & indignationis nescio quid ferociter exhibeat. Spectantur huius generis gygantea magnitudine in hunc vsque diem Tibure, ante Cathedralis Ecclesiæ vestibulum, bina simulachra, quos Goecios vocant. Hos vide in Iconismo Obelisci Barberini, genuinà delineatione exhibitos, eiusdem prorsus formæ & habitus, quo præsentem intueris, nisi quòd Canophoræ sint.

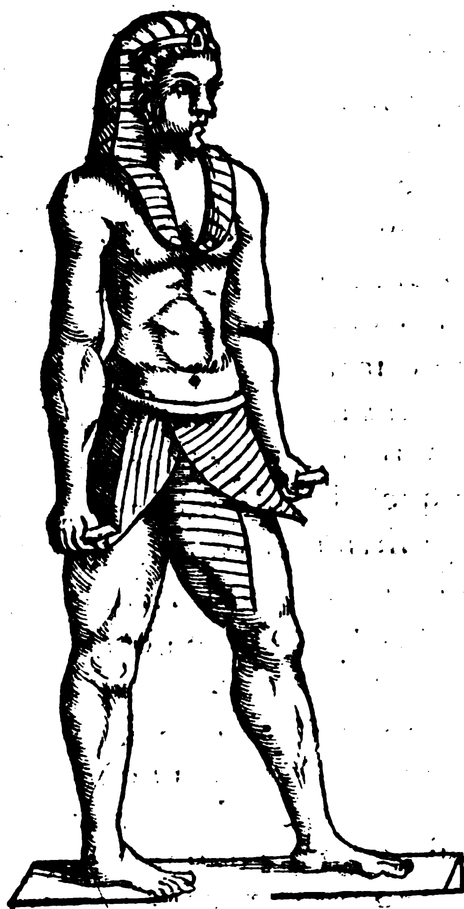
Statua Auerrunca magnæ efficaciæ.

De Statua loquente.

DÆmones non tantùm ex statuis varijs, veluti Oraculis quibusdam, sed & vel ipsos Sacerdotes ad populum maiori erga Deos cultu & veneratione detinendum locutos, plebi simpliciori callidâ arte imposuisse, varijs huius Operis locis ostendimus; fuitq; adeo huiusmodi loquentium statuarum vsus in Ægypto frequens, vt vix Nomus esset, qui ijs careret. Atque adeò principalis Sacerdotum finis in hoc constitutus fuisse videtur, Dæmones per Magicas adiurationes variaque incantamenta, in statuas legitimis ritibus in adytis priùs consecratas attrahere, atque attractos varijs deinde quæsitis consulere. Et quoniam Dæmones non semper responsa dabant veritati consentanea, sed consulentes varijs modis illusos prorsùs dementabant; hinc factum est, vt Sacerdotes officio Dæmonis functi, & ad fraudes conuersi, eo artificio statuas adornarent, vt per occultos meatus deductis vsque ad caput statuæ syphonibus per eos, quæ vellent ad superstitiosæ plebi imponendum, quasi Deorum voces & pronunciata immurmurarent; quemadmodum de Sphynge Memphitica in Mechanica, & in Magia de Oraculorum ratione, statuarumque loquentium constitutione fusè differuimus.

Ex Museo Francisci Serræ.

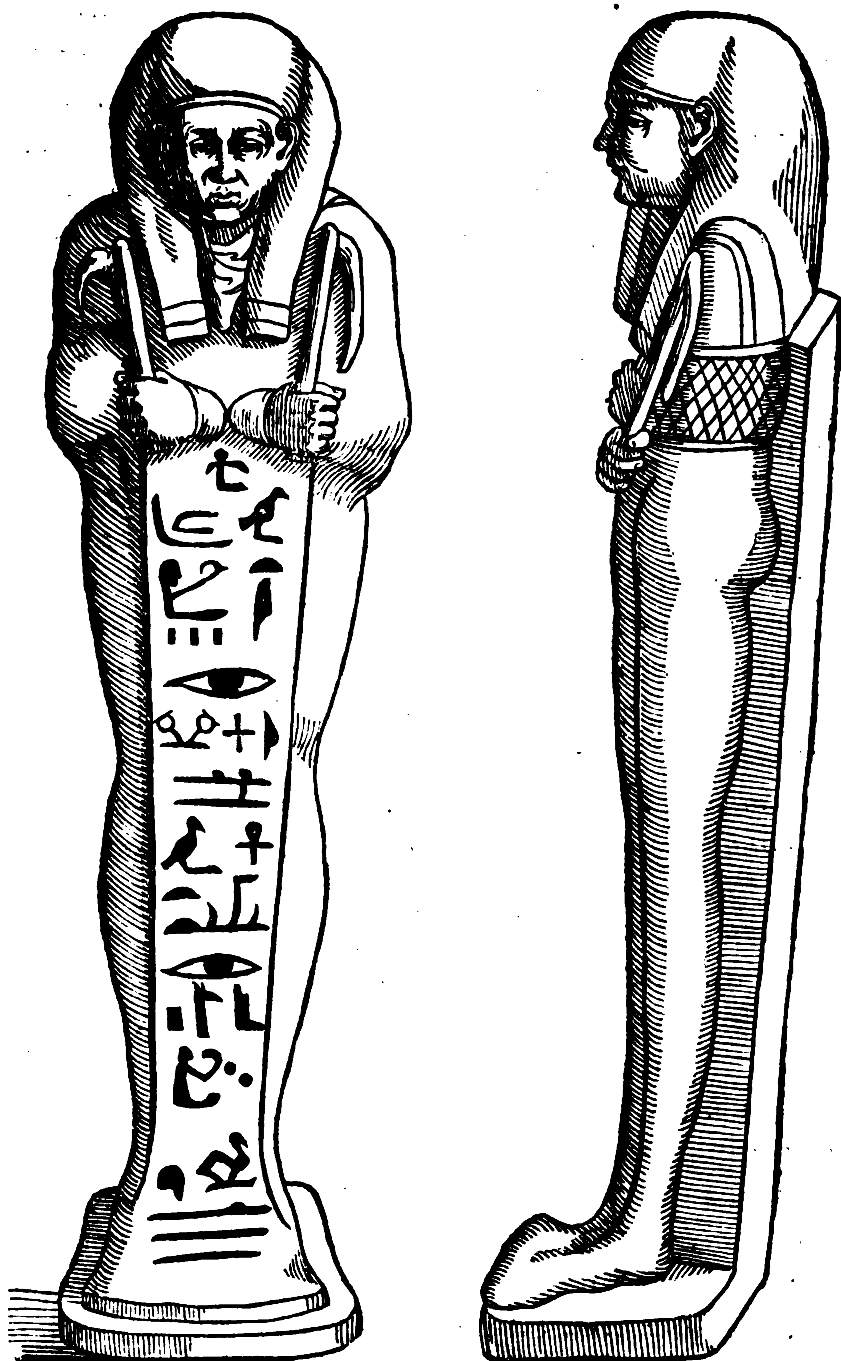

Atque talis fuit statua hæc præsens, quæ in Museo Illustrissimi Equitis Francisci Serræ Romani, Viri & nobilitate, omniumque bonarum artium cultura eximij, spectanda exhibetur, adeo præcedenti similis, vt nulla prorsùs differentia inter illas dignosci possit, nisi quòd illa ex nigro, hæc ex fusci coloris lapide sit efformata. Habet hæc præterea os patulum & vsq; ad occiput pertusum, ab occipite verò vsque ad medium dorsi meatum habet, per quem haud dubiè canalis ex bucca Deastri meatui huic insertus per parietem in abditum quoddam receptaculum deducebatur, in quo per eum Sacerdotes immurmuratis compendiosi sermonis effatis, de varijs consulentibus responsa dabant; hoc enim pacto contingebat, vt à responso dato, veluti à Numinis ore pronunciato pendentes, non tantùm in Numinis istius (veriùs Dæmonis) cultu superstitiosiores obstinatioresque fierent, sed & hoc impio Sacerdotum dolo illusi ad oblationes & munera Dijs debita; vti ipsi putabant, veriùs dolosis Mystis offerenda magis magisque animarentur; magnū quid-

piam

piam se patrasse opinati, si illud, quod fraudulenti ingenij astutiâ actum erat, in simplicioris plebis animis, diuinæ Numinum operationis, & miraculi cuiusdam existimationem obtineret.

Auerruncorum Deorum statuæ varijs auerruncationis symbolis conspicuæ spectantur. Sunt quæ vncinos & harpagones manibus decussatis portant; aliæ flagellis ex sacrorum animalium caudis instructæ; nonnullæ retibus ab humeris dependentibus; quædam hieralpham manu gestant. Quæ omnia ordine exponentur. Auerruncorũ Deorum instrumenta auerruncatiua varia.

Et primò quidem in præsenti figura, antica & laterali, vides fœminæ vultum velato vertice conspicuæ, & manibus decussatis harpagones gestantis, cuius in dextra harpago annexum habet rete ab humero dependens; quæ quid significent, aperio. Isis Dea auerrunca.

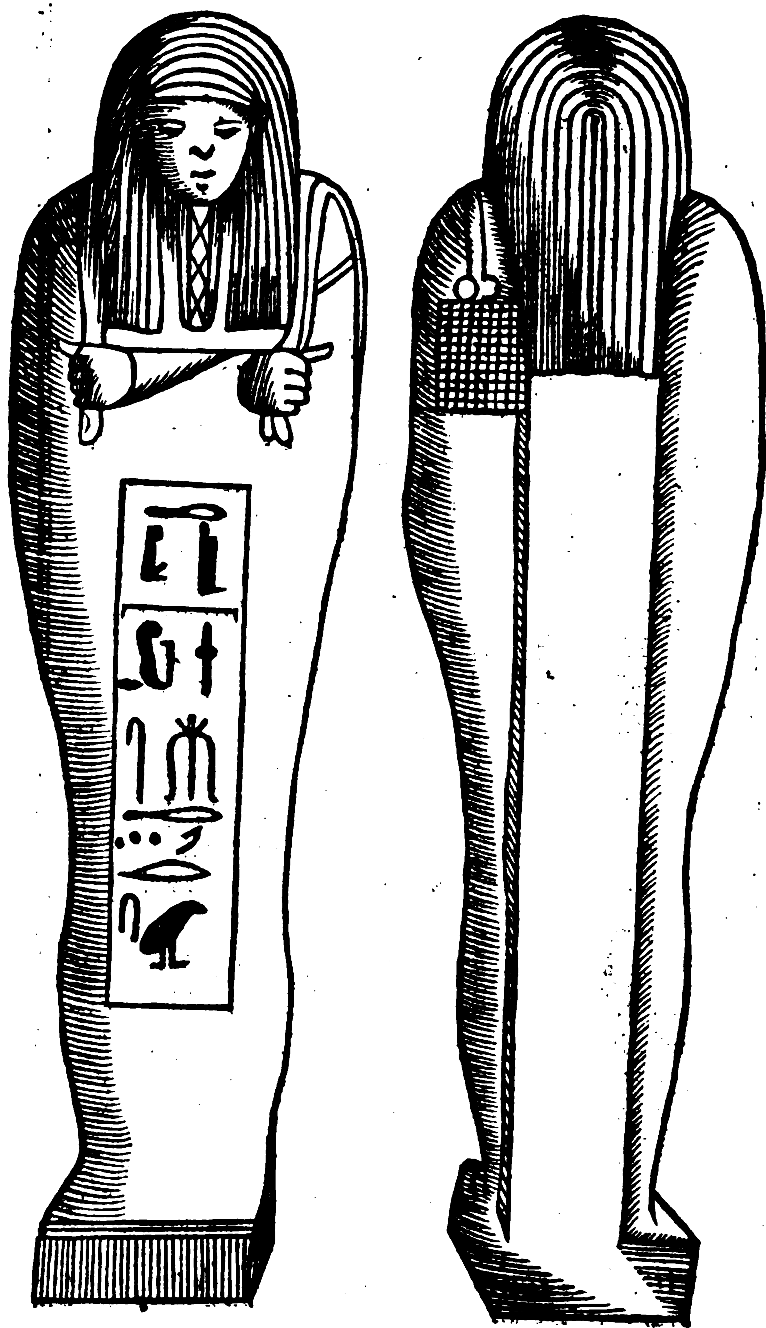
Iam passim hoc Opere ostensum fuit, Isidem Auerruncum Numen

ab vniuersa Ægypto creditam esse; quæ, Plutarcho teste, cadauer Osiridis à Typhone in Nilum proiectum, vncino extra Nili fluenta reti excepisse memoratur. Atque hoc est, quod aptè sanè hoc loco exprimitur per vncinum & rete ab humeris dependens. Isis Nili Genius est, aduersas ab eo potestates sistri sono prohibens, citato Plutarcho teste; sistrum itaque proprium Isidis symbolum. Et nè Typhoniæ potestates denuò nonnihil contra Osiridis corpus, id est, Nilum (Osiris enim iam sæpè dictum fuit pro Nilo sumptum fuisse) vel immodicâ siccitate, aut humiditate suffocatiuâ, in damnum totius Ægypti machinarentur; statuam hanc vncinis & harpagonibus, vti & reti terribilem, ἀντίτεχνον statuerant; vt symbolis potestati eorum contrarijs, à nocendo lædendoque desisterent, magnæ, vt vocant, ad eas cohibendas efficaciæ; & hieroglyphica anticæ parti statuæ incisa luculenter docent; vbi primò statua sedentis in morem exposita, manibus extensis, infra se fauissam cum canali Nilotico & Accipitre continet; sequitur mox alia statua, malè tamen efformata, cum tribus terminis, cum vncini figura, quæ tamen non, vt hìc, separata est, sed edacitate temporis detrita, atque adeo nihil aliud quàm statua est manu vncinum gestans; quod verum esse, similes inter hieroglyphica vncino instructæ statuæ passim docent. Sequitur hemicyclum cum penna; deinde oculus; quem sequuntur bini flores Loti cum Cruce & penna; hos verò duo pistilla cum sceptro, Accipiter quoque crateri insistens, cum Cruce; deinde hemicyclum cum securi inter duos terminos locata, quam sequitur oculus, vas Niloticum, securis, altare, vas Nili, altera statua vncino instructa, & denique Ibis cum apposito vase Nilotico, & sceptris. Quorum omnium sensus est qui sequitur: *Statua Isidis auerrunca malorum à fauissa & canalibus eius, vti & crateris Osiridis tutrix; Isis auerrunca malorum à tribus hyleis Mundis; prouidentia ad archetypum adaptat omnia, quadrifido in Mundum inferiorem influxu cohibet Typhonias potestates, Osiridis craterem in quadrifidum Mundum deriuat; noxia & perniciosa auertit, prouidentia humidæ substantiæ omni honore veneranda; Isis extractrix ex Nilo Osiridis, humiditatis Lunaris domina & administratrix.* Huic congruunt complures statuæ, ex diuersis doctorum Virorum Museis extractæ, & inter cæteras haud absimilis est statua, quam olim eruditissimus Medicus Bartholus Bartholinus Danus mihi communicauit, & ferè eadem est cum ea quæ sequitur, vti & hieroglyphica inscriptio eadem est, vt proinde ob similitudinem denuò incidendam non duxerim; quare consule sequentem. Fœmina velato vertice, sinistrâ vncinum cultriformem, dextrâ hieralpham, cui annexum est rete, gestat, in antica parte hieroglyphicâ inscriptione insignita. Vncinum & hieralpham, cui rete annexum est, manibus portat, & indicant Agathodæmonem auerruncum, quem statua refert; velatus vertex diuinitatis latentis symbolum est; hieroglyphica verò ea sunt quæ sequuntur: Sceptrum, oculus, sed cuius pupilla desit, statua Accipitrina, Altare, brachium extensum, canalis sacer, Crux, baculus incuruus, ramus triplex inuersus, oculus, tria quadrangula cum hemi-

Hieroglyphicæ statuæ Auerruncæ.

Alia statua Auerrunca.

hemicyclo, cycloides, baculus incuruus cum Coturnice: quorum sensus est; *Prouidentia Numinis venerandi, canales beneficâ vi suâ imbuat, tres anni partes prouidentia dirigat, à tribus Mundis hylæis auertat omnia Typhoniarum potestatum molimina.* Nota has notas meliùs in sequenti simulachro

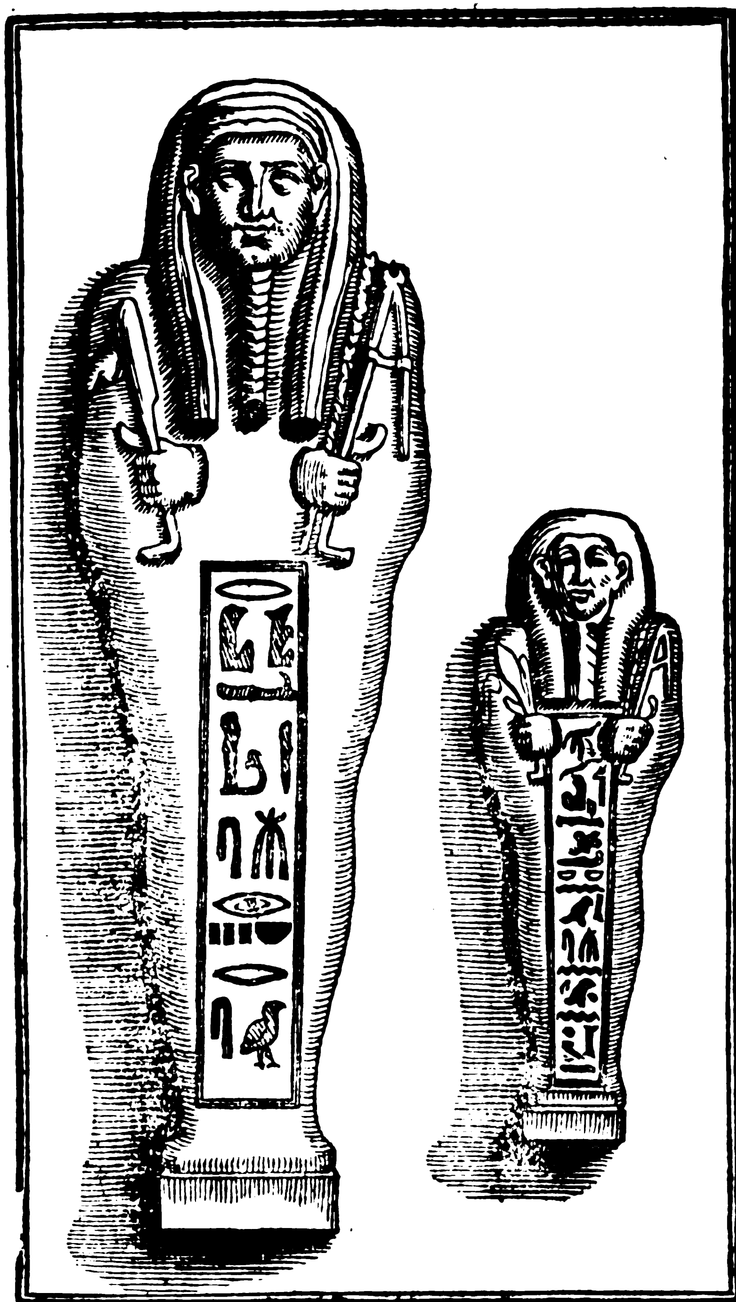

exprimi. Huic prorsùs similis] est, quam non ita pridem ad me propriâ manu delineatam per Nihusium transmisit Clarissimus Vir Philippus Cæsius, quam & apud hæredes Ioannis Volckeschen ex testa fictili subcærulei coloris extraxit.

Tertiò sequuntur statuæ binæ prorsùs præcedentibus similes, quarum maior manu dextrâ, hieralpham & rete à tergo dependens, sinistrâ verò cultrum tenet; quæ quidem symbola nihil aliud quàm potentis sectionis Agathodæmonem notant. Hieroglyphicorum inscriptio Aliæ binæ statuæ Auerruncatiuæ.

cùm

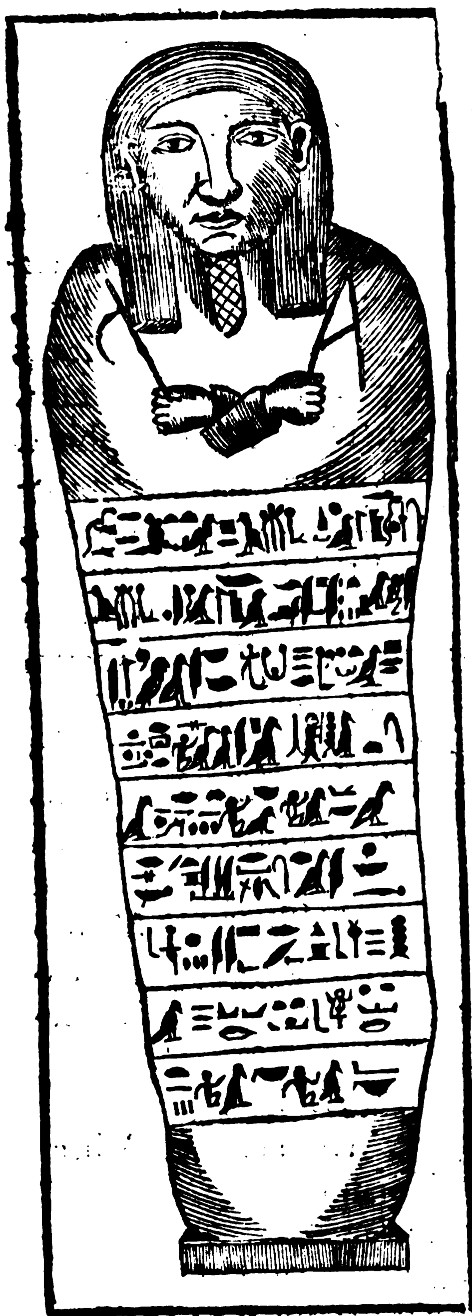
cùm prorsùs eadem sit cum præcedenti, vti vnam cum altera comparanti patebit, ita eundem quoque sensum refert. Simulachrum minus fo-

lium perseæ manu sinistrâ tenet, dextrâ hieralpham, cœterùm vti præcedentia velato vertice; quæ quid indicent, iam dictum est. Perseæ folium sapientiæ symbolum est, habet enim fructum persea cordi, folium linguæ simile, teste Horo, gestabaturque ad Mercurium attrahendum, cui persea dicabatur, vti ad eiusdem potestates ἀντιτέχνους profligandas apta.

Alia statua Auerruncatiua.

Sequitur aliud simulachrum pariter vertice velato, quod superiori anno summâ diligentiâ delineatum mihi Illustrissimus Dominus Guilielmus Hustlerus Anglus communicauit; manibus hieralpham & vncinum gestans cum barba reticulari, totum reliquum corpus anticum varijs hieroglyphicorum schematis insignitum est, vt in subiuncta figura apparet; quam nihil aliud esse dicimus, nisi Agathodæmonem Auerruncum, vt ipsa auer-

auerruncationis ſymbola abundè teſtantur. Quid verò velatus vertex, quid ſymbola velint, iam ſuprà dictum eſt; quid hieroglyphica ſignent, aperiamus.

Primus ordo continet Serpentem cum quatuor lineolis, quæ tamen quid repræſentent, diſpici non potuit; hæc ſequitur ampulla ſacra cum hemicyclis, & brachio extenſo (tale enim exhibere debet, licet depictor id non exactè aſſecutus ſit). Sequuntur Ibides binæ mediante quadrato, poſtea ramus triplex inuerſus, poſt hunc ſequitur figura, quæ vti ex alijs hieroglyphicis ſchematis patet, aliud non refert, niſi ſtatuam ſedentem; hanc pyramis piſcinæ ſacræ inſiſtens, quam denuò Ibis cum ſecuri, & Altari, oculo, Serpente, & baculo nodoſo; agmen claudit thyrſus. Quorum ſenſus hic eſt. *Vitalis humor inferioris Mundi beneficentiâ Mercurialium Geniorum Mundo hylæo præſidentium, tripartito anni tempore communicatur per ſtatuam quæ ſacræ piſcinæ influit; quâ Mercuriale Numen attractum prouidentiâ ſuâ vitam largitur ſuæ curæ commiſſis.* Hieroglyphica huius ſtatuæ.

Secundus ordo hunc ſenſum efficit. *Mercuriale Numen tripartitum anni tempus influit; & poſita ſibi ſtatua propitiatoria, canales laxat, aduerſa repellit, Mercuriale Numen debito honore cultum, aërem inferiorisq́; Mundi ſubſtantiam fœtura rerum imbuit, per ſtatuas ſibi appropriatas religioſè cultas.*

Tertius, vti ex ſymbolis patet, hunc ſenſum efficit; *Typhonicæ poteſtates per Ibiacas intelligentias, ſupremi Numinis influxum in inferiora propagantes religioſo cultu Sacerdotum, profligantur, vnde hylæo Mundo magnum ſtabilimentum naſcitur.*

Quartus. Hâc ſymbolorum ſerie hic ſenſus efficitur: *Mundi ſuperiores inferioresque Ibiacorum, id eſt, Mercurialium Numinum catena dominatrice, malis expulſis conſeruantur.*

Quintus. *Vita datur Crateri magni Oſiridis per ſtatuas myſticas, & Momphtæas ipſum circumſtantes, & beneficâ vi fouentes.*

Sextus. *Cœleſtis Crater ope Intelligentiarum magnam vim acquirit ad abundantiam inferioribus conferendam.*

Reliquas tres ſeries non expono, tùm quia ex figuris ipſis notæ ſunt, tùm etiam vt nonnihil exercitij curioſo indagatori relinquatur: continent enim ſymbola nota, & iam ſæpe ſæpius explicata.

CA-

CAPVT II.

De ſimulachris Aegyptiorum portatilibus.

Simulachra portatilia Ægyptiorum.

Nihil his ſimulachris vulgarius eſt, cùm vix ſit Muſeum in quo non reperiantur; & magna eorundem quotannis ex Ægypto multitudo adfertur. Sunt autem longitudine vnius digiti, aut etiam cubitales, & eodem penè habitu, quo maiores ſtatuæ, exornantur. Quæritur itaq; quid Deaſtri huiuſmodi ſignificent? Reſpondeo ex eorum numero eſſe, quos Auerruncos ſiue Apotropæos diximus, & quos Hebræi Theraphim vocabant. Atque hoc ita eſſe, ſymbola quibus exornantur, apertè docent; ſunt enim vt plurimùm hieralphis, harpagonibus, vncinis, flagellis, ſcuticis, ſimilibuſque auerruncationis ſymbolis inſtructa. Sunt etiam partim ex teſta, partim ex ligno, & metallo ſubinde ſabrefacta. Horum ſimulachrorum tria in Muſeo meo ſpectantur; quorum prius teſtaceum pro ſuis in Rempublicam literariam meritis donauit Clariſſimus ac ſummè eruditus Vir Nicolaus Heinſius; alterum metallicum priori prorſus ſimile Illuſtriſſimus Hiſpaniæ Inquiſitor; tertium ex cedrino ligno, in Ægypto Mumiæ faſcibus inuolutum eruerat P. Marcus Ord. S. Franciſci, à S. Congregatione propagandæ fidei in Ægypto Miſſionarius, quod & pro ſua in me humanitate ſanè ſingulari, ex Ægypto tranſlatum in Muſeo meo conſtituit. Singula decuſſatis manibus arma ferunt malorum auerſiua. Inſcriptio quoque hieroglyphicorum cùm eadem ſit, vnam hîc explicaſſe ſufficiat.

	Hieroglyphica.	*Lectio.*
1	Serpens	1 Vitalis 2 trium elementarium Mundorum
2	Tres termini	
3	Hydroſchema	3 humor
4	Brachium extenſum	4 beneficus
5	Ara cum penna	5 cultu religioſo allicit
6	Ibis	6 Mercurium, qui
7	Serpens cum duobus terminis	7 vitam deriuat in hylæos Mundos,
8	Vas Niloticum cum catena	8 in aquam Niloticam, ope catenæ Numinum aquaticorũ.
9	Hieralpha	9 Agathodæmon humorem naturæ deducit
10	Hemiſphærium	10 in inferiores
11	Figura piſcinæ	11 piſcinas adytorum;
12	Muſca Ægyptia, cum thyrſo papyraceo.	12 Vbi polymorphus Dæmon ſingulis diſtributâ ſuâ portione, inde neceſſariarum rerum abundantiam confert.

Com-

Complura huiusmodi in Museo Gualdi, Angelomi, Barberinorum, cœterisque priuatis domibus spectantur. Melitæ tres bipalmares huius generis statuas possidet Clarissimus Vir **Io. Francis. Abela**, Ordinis Viceeancellarius, quas hoc loco libenter proponerem; verùm cùm eædem prorsus sint cum ijs, quas paulò antè descripsi, nè temporis iacturam paterer, eas consultò omisi.

Atque hæ quidem statuæ nihil aliud sunt, quàm Hebræorum Theraphim, quas Rachelem patri suo furatas, abscondisse sacræ literæ testantur; de quibus cùm primo Tomo in Pantheo Hebræorum, capite de Theraphim, amplissimè egerimus, eò Lectorem remittimus. **Teraphim Hebræorum.**

Ad hanc quoque Classem reuocantur eæ statuæ, quæ Mumiarum inuolucris insutæ reperiuntur, de quibus cùm postea Syntagmate XVIII. fusè acturi simus, Lector id consulere poterit.

CAPVT III.

De statuis Auerruncis alia forma, quas Μεσίτας *vocant.*

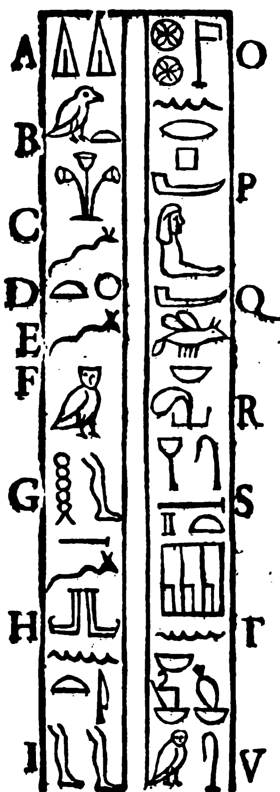
OCcurrunt complures Deastrorum Ægyptiacorum statuæ quas μεσίτας, id est, mediatrices vocant; & ita dicuntur, quia maioris ordinis Numina ab inferioris ordinis Numinibus supremæ Menti ad id, quod prætendebant, obtinendum, sollicitanda exhibebantur. Meminit horum Chrysippus in Libro de Antro Mythræ; Τὰ τείχη τοῦ σπηλαίου παντοποικίλοις εἰκόσι κοσμούμενα, καὶ τὰ τῶν Θεῶν, οὓς μεσίτας καλοῦσι, ἀγάλματα περιεστάμενα. *Muri Speluncæ omnigenis imaginibus ornati, & Deorum, quos mediatores dicunt, simulachra circumstantia.* Et sunt iterum in varias Classes diuisæ: nonnullæ ingeniculatæ, quædam stantes, aliæ sedentes Deorum μεσίτων simulachra ante se posita exhibent; quibus quidem figuris omnes Obelisci referti sunt, vti suo loco patuit; quæ & seorsim lapidibus appropriatis incisæ adytis, delubris, ædibus priuatis auerruncationis malorum causa imponebantur, & maximam habere putabantur ad superna charismata adipiscenda virtutem & efficaciam. **Statuæ auerruncæ dictæ μεσίται.** **Chrysippus.**

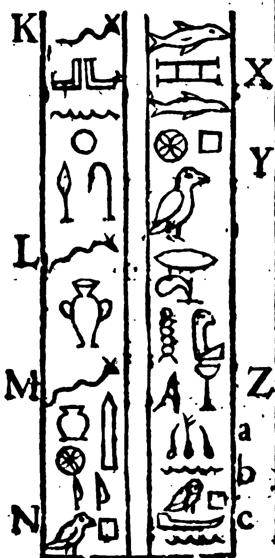
Spectatur in hunc diem Romæ in Palatio Farnesiorum simulachrum ingeniculatum formâ fœmineâ, quod ante se gestat aliud simulachrum Numinis turbinato habitu indutum; manu sceptrum tenet, capite cydari in cucurbitæ formam adaptata, cui globus insidet, spectabilis, vti in sequenti figura patet. Fœminea forma Isidem, id est, tellurem indicat; Idolum verò quod ante se tenet, Canopicum Numen exprimit, cuius proprium est, terram fœcundo humore beare, cuius cucurbitalis tiara quam capite gestat, symbolum est, quam & duo cornua ambiunt cum globo intermedio, quibus humorem, nisi radiorum cœlestium virtute haberi minimè posse, indicabant. Sed vide quæ de hoc Idolo fusiùs locuti sumus in Syntagmate de Canopis, in expositione figuræ VI. Iconismi Canopici, vbi huic haud absimile exhibuimus. Habet hoc simulachrum

in dorso sequentem hieroglyphicam epigraphen, duabus columnis comprehensam. Prioris columnæ sensus hic est. *Ignea* A *vis & potestas* B *Osiris ad supremi Numinis* C *archetypo disposita*, D *vitam Mundo inserit*, E *precibus & cæremonijs Sacerdotum*; *queis Harmonia vita attrahitur Typhonijs malis eliminatis dispulsisque*; G *catena Deorum occulto motu concitata*, *vitam largitur* H *benefica vegetabili naturæ*; I *occultus Deorum motus* K *beneficus iterum vitam influit Mundo aqueo*, *vnde* L *rerum necessariarum vbertas*; M *vitali Nilotici liquoris fecunditate*, *quadrifidi Mundi facies repletur*, N *Osiris Mundi inferioris præsidis fauore.*

Nota, inter D & E omissa esse à sculptore 2 brachia cum capite Arietino.

Statua Farnesiana.

Secundæ columnæ sensus hic est. O *Quadrifidæ Mundorum facies cœlesti & elementari liquore replentur*, P *beneficio statuæ Isiacæ*, Q *cuius cultu Polymorphus Dæmon* R *cœlestem vtrem exonerat in inferioris Mundi piscinas*, *potestate cui omnia substant*, *portas Mundorum inferiorum* S *portas* T *naturæ humidæ vegetabili naturæ summo* V *dominio & sapientia aperit*; *vnde* T *religione à Sacerdotibus ei ritè peractâ*, V *dispulsis malis*, & X *Typhonia sobole*, Y *quadrifidi Mundi inferioris facies* Y *Osiridis luce repleta*, *cœlestis vter in inferiora exoneratur*; Z *catena Geniorum Solarium & Agathodæmonum*, *ad eius ideam conformata*, a *tres anni stationes benefico & fœcundo* b *humore pro cuiusque exigentia replentur*, c *bubone profligato*.

De

De statua Mesitica Orignana, quæ in Orignano Oppido spectanda exhibetur.

Est Orignanum Oppidum ad radices montis Soractis 24 mill. pass. Roma dissitum, in cuius cœmiterio, quod est ante dicti Oppidi Ecclesiam, statua cernitur ex phario lapide, ingeniculata situ, prorsus & per omnia similis præcedenti, nisi quòd multò maior sit; neque enim maiorem, si Tyburtinæ Basilicæ appositas statuas excipias, Ægyptiam statuam me vidisse memini: genibus enim nixa iuxta corporis humani proportionem, septem palmorum altitudinem habet; iniuriâ temporis capite, & aliquantum pectore mutilata est; ante se tenet aliam statuam quadrangulo impositam, prorsùs eandem, quam statua Farnesiana superiùs apposita, cum duobus alijs Idolis & Serpentibus, obtinet; retrò ingentem hieroglyphicorum congeriem tribus columnis digestam exhibet; quæ quidem à me transcripta, attamen ob temporis breuitatem & angustiam non licuit incidere. De qua statua in epistola quadam Fabius Ghisius olim in Germania Nuncij Apostolici munere functus, modò S. R. E. Cardinalis longè Eminentissimus dignissimusque, dum illac transiret, & de statua certior factus eam examinasset, ita scribit.

Statua Orignana.

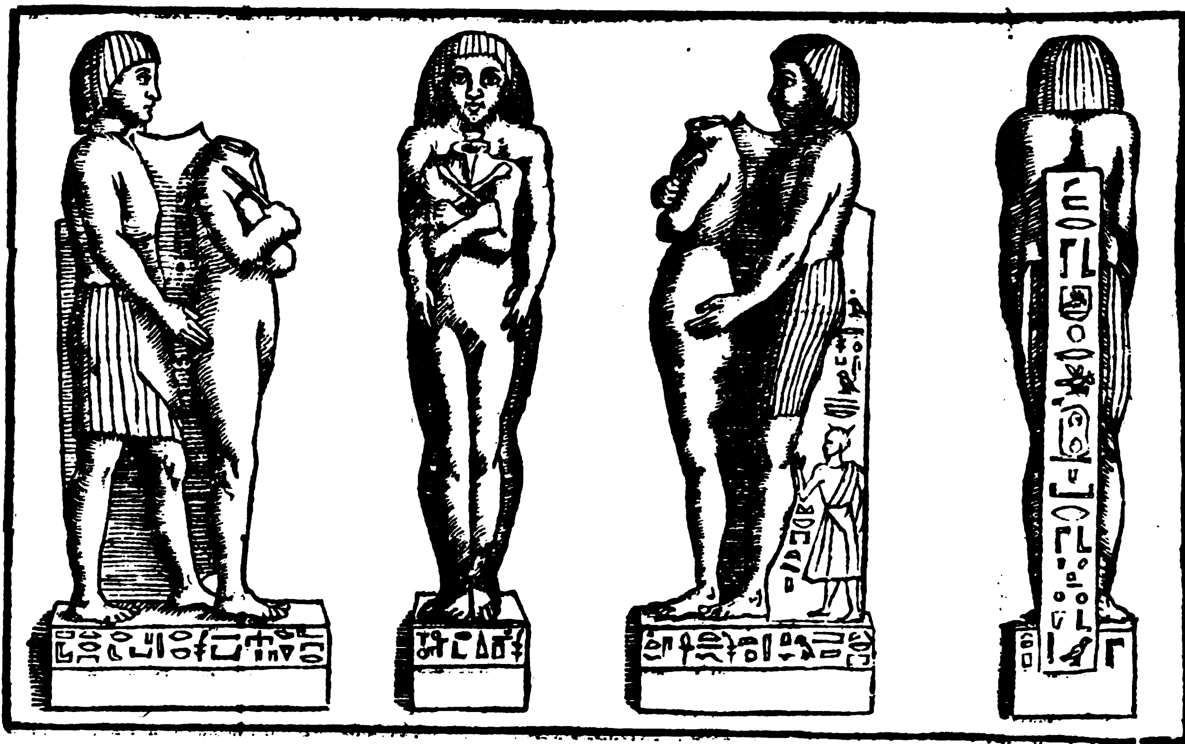
Admodum R. P. Athanasio Kirchero Soc. IESV Fabius Episcopus Neritonensis, S. P. D.

DIscessi Roma die XVI. perueniique subnoctem ad Rignani Oppidum, quod est sub ditione Excellen. Principis Burghesij (modò Ducis Muti) *XXIII. ab Vrbe lapide. Inueni ibidem signum perantiquum, licet non integrum, hominis sedentis, è lapide nigro, ni fallor, sustinentisque duas paruulas figuras, & circumquaque arcanis distinctum notis, quales tu, eruditissime Vir, rimaris & conspicis in vnaquaque Pyramidum. Opus ego iudico Ægyptium, & multâ eruditione refertum: ideo volui indicare tibi, vt accedas aliquando ad locum, & vberem inde copiam habeas doctissima volumina, quæ moliris, exornandi &c. Cluenti die 19. Iunij 1639.*

Aliud ex Museo Excellentissimi Viri Ioannis Rhodij Medici Patauini.

Simulachrũ auerruncum à Rhodio missum.

QVadruplicem tibi huius simulachri faciem exhibemus; anteriorem, posticam, sinistram, & dextram. Anterior fœminam tibi exhibet velato vertice, more Ægyptiaco, conspicuam, quæ ante se aliud exponit Idolum sine capite stans, & decussatis brachijs binas clauas gestans. Figura fœminea Isis est, fœmineum sexum mentiens, & masculina quâdam virtute præditum, vti in tabulæ Bembinæ exposi-

tione demonstratum fuit. Quod repræsentat, simulachrum Hori est, filij Isidis; sine capite est, quia quem Typhon diuinitatem eius abolitam cupiens, occiderat, Isis ad immortalitatem restauratum resuscitauit: nam vt rectè Plutarchus, Isis est vis illa fœminea, & totius susceptrix generationis

tionis, & non incongruè τιθήνη & πανδεχὴς, nutrix & susceptrix inde dicta fuit; habet enim congenitum amorem erga id quod primum ac summum est inter omnia, ipsum scilicet bonum, ad hoc enim rapitur, hoc optat, hoc sequitur; quod verò malum est, fugit & aduersatur. Hinc non abs re Osiridis animam incorruptam & sempiternam testantur, corpus verò à Typhone dilaceratum, Isidem verò id quærere, atque in artus restaurare. Nam quod perpetuum est, id desultorio ac mutabili multò præstantius, & quas à mutabili imagine sumit, nec perennant, nec semper eædem sunt, sed quasi è cera sigilla & impressiones vestigiaque delentur. Cùm has itaque præter rationem admittit ac mutuatur, tunc aduersus Horum manus conserere dicitur, eumque conficere Typhon, quem Isis ceu sensibilem intelligibilis Mundi imaginem progenuit. Habentur huius vestigia in Museo Gualdino montis Pinciani, vbi bina simulachra spectantur Isidis sedentis genibus Horum puerum exceptum lactantis, quæ omnia ad dicta alludunt. Quid verò partes Hori ex Iside & Osiride? Quid sine oculis & capite mutilatum corpus Hori, nisi primam adhuc & imperfectam generationem factam, vti putabant, ante visibilem Mundi constitutionem, aut rude quoddam, vt cum Plutar. loquar, & imperfectum Mundi nascentis simulachrum? Quæ simulachrum Hori, quod Isis exhibet, nudum & ἀνόφαλον satis superque demonstrat. Isis itaque Horum veluti μοίτην exhibet Osiridi Patri, vt dissipatis Typhonis moliminibus, sensibilem Mundi imaginem, quam Isis natura rerum, & passiuum principium vtero produxit, tueatur, instauret, atque perficiat. Hinc Sacerdotes huiusmodi simulachrum mysticis hisce rationibus adornatum, magnam potestatem obtinere ad Typhonias potestates eliminandas arbitrabantur. Hieroglyphica verò in abaco & postica parte posita, effectus indicant rerum, quas huius cultu simulachri se consecuturos sperabant; quæ libenter hoc loco ordine exponerem, verùm cùm adeo malè efformatæ sint, & magna ex parte mutilatæ, malui expositionem intactam relinquere, quàm illas varijs coniecturis supplere. Hæc autem quæ dixi, ita se habere, confirmat

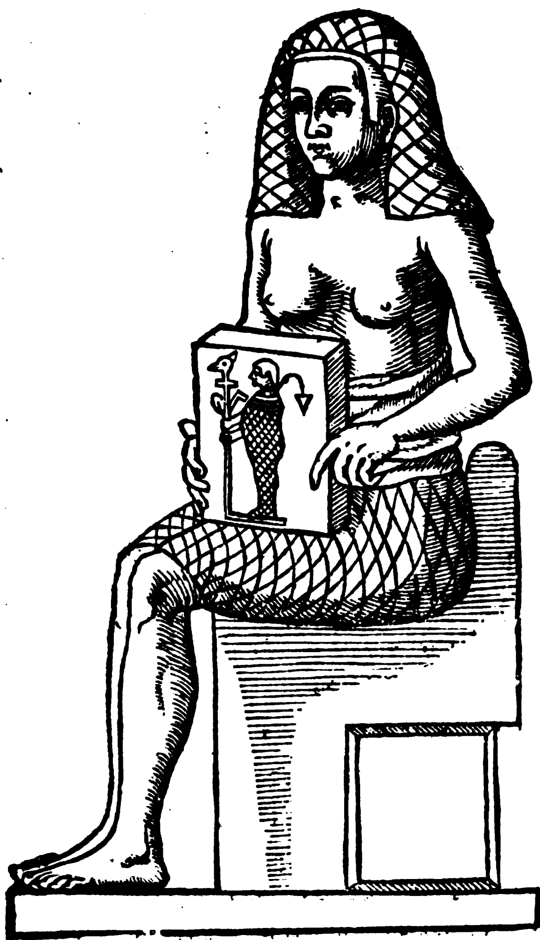
Isis totius generationis susceptrix.

Hieroglyphica huius simulachri.

Aliud huiusmodi apud Petrum Stephanonium, Idolum, & est Isis sedens, & Horum μοίτην tabulæ insculptum exhibens, ijs symbolis adornatum, quibus passim eum exhiberi in hoc Opere vidimus. Horus turbinatæ vesti inuolutus, & vittâ redimitus, manibus baculum Cucuphomorphum gerit, vt sequitur. Quorum omnium symbolorum significationes, cùm varijs huius Oedipi locis passim expositæ sint, Lectorem eò remittimus. Huiusmodi Idolum quoque se offert in Hortis Quirinalibus PP. Theatinorum, quod olim ijs Marcus Milesius Iurisconsultus Romanus legârat, aliaq; similia innumera passim in celebrioribus Museis spectantur, quæ huc alludunt; quæ quidem omnia si hîc adducere vellem, illud non aliud foret, quàm tomos tomis addere: Lector curiosus ex his paucis, quid de similibus, si quæ alicubi occurrerint, statuendum sentiendumque sit, nullo labore discernet. Est & in ædibus Cardinalis Verospij in Sarcophago excisa statua μοίτης; cuius hieroglyphica cùm

tem-

temporis iniuria excesa sunt, consultò omittenda duxi; vbi fœmina comparet exhibens statuam auribus cornibusque pectore tumido, spectabilis, cœtero corpore Hermarum more in conum abeunte.

Ex Museo Francisci Serræ.

Est & alia statua in ædibus Francisci Serræ Equitis Romani, quem suprà laudaui, ingeniculata, ante se positam habens sacram tabulam, cuiusmodi passim in Obeliscis occurrunt; cuius in postica parte hieroglyphica inscriptio hunc sensum habet: *Ignea vis dominatrix humidi, huius Genij vi & efficaciâ, vti & Sacerdotum ritibus, vitam inferit Momphtæam, tribus Mundis elementaribus; piscinam sacram benefico liquore implet; craterem supernis influxibus fœcundat.*

C A P V T IV.

De statuis Polymorphis, & Auerruncis omnis generis.

Polymorphæ statuæ quæ.

POlymorphæ statuæ vocantur, eò quòd humanâ formâ in varios sacrorum animalium vultus transformatæ spectentur; quarum iterum magna, pro Numinum exprimendorum varietate, multitudo reperitur, cùm vix vllus Obeliscus aut monumentum Ægyptiacum sit, in quo non insculptas reperias; vt proinde vel ex hoc capite constet, Obeliscos nihil aliud fuisse, quàm idolorum quandam hieroglyphicis descriptorum con-

congeriem, ex quibus deinde veluti ex archetypis quibusdam Sacerdotes & Sacri Scribæ in publicum, atque priuatum vsum simulachra seorsim excerpta formarent. Ex quorum numero sequentia quoque sunt, partim stantium, partim sedentium situ, variâ transformatione conspicua simulachra. Sequens statua hodierno die in Museo Palatij Barberini asseruatur, ex ruderibus Ecclesiæ PP. Dominicanorum, quæ vulgò Mineruæ dicitur, egesta; quæ vti olim delubrum Isiacum extitit, ita nullus in Vrbe locus, maiorem Ægyptiacorum monumentorum copiam nobis suppeditauit. Simulachrum est ἱερακόμορφον, id est, Accipitrinâ facie constans, velato vertice, situ recto, manibus pendulis, quarum vnâ Crucem ansatam gestat, corpore nudo, si velamen, quo verenda teguntur, excipias. Hæc statua Osiridem auerruncum exhibet; cuius symbolum est Accipitrina facies, & Crux ansata, nullis non idolis ei consecratis annexa; cuius mysteria cùm innumeris huius Oedipi locis exposita sint, hìc ijs repetendis non immoror. Similis huic in Hortis Barberinis Monti Quirinali adnexis spectatur, altitudine decem palmorum, & Cruce ansata spectabilis. Simulachrū ex templo Mineruæ erutum.

De Polymorphi Dæmonis simulachro.

MIsit non ita pridem ad me, pro summa sua erga Remp. Lit. quouis modo ditandam, beneuolentiâ, & affectu incredibili, Serenissimus Princeps Magnus Dux Hetruriæ, simulachri Ægyptiaci, vndique & vndique innumeris hieroglyphicis exornati ectypon; cuius litera A anteriorem, B posteriorem partem significat. Huic iam aliqua similia hìc Romæ repereram: quorum prius ex Ergasterio Barberino extractum, in Obelisco Pamphilio exposuimus; alterum habebatur in Museo Francisci Angelomi, quo mortuo, & Ergasterio subhastato, id possessorem obtinuit Torquatum de Alexandro Capitaneum. Tertium prorsùs simillimum continetur in Museo Regio Montis Pinciani Francisci Gualdi. Verùm cùm nullum hoc præsente Mediceo integrius repererim, id hoc loco minutim exponendum censui. Polymorphi Dæmonis simulachrum

Statuæ anterior portio formam fœmineam toto corpore nudam, mammis turgentibus, binis Crocodilis insistentem, sexu androgynam exhibet, capitis cincinnus in Arietinum cornu contortus; capiti verò immi- Anterior simulachri pars.

minet Leoninum caput, cui in ſuperiori parte, vti in ſecunda figura patet, globus alatus imminet; præterea vtráque manu binos Serpentes cum Scorpione continet, dextrâ Canis quoque figuram appoſitam habet, ſiniſtrâ verò caudâ Leonem quaſi efferatum ſuſtinet. Conſiſtit verò intra duos baculos, quorum vterque in florem Loti deſinit; horum primus Androſphyngem ſuſtinet, alter plantam, quam Ægyptij Motmuti dicunt; circumdant in ſuperiori parte imaginem iam deſcriptam Genij varij, dicti Numinis aſſeclæ; denique per totam interiorem ſuperficiem complura paſſim hieroglyphica inſerta ſpectantur. Sed quid inſolitus hic polymorphorum Numinum apparatus ſibi velit, exponamus.

A

Simulachri hieroglyphici explicatio.

Totum hoc complexum magnæ efficaciæ amuletum eſt apud Ægyptios, in quo ſimulachrum exhibet Polymorphum Dæmonem, ſiue Mentem ſupremi Numinis omnium executricem, dum in totius naturæ amplitudinem deſcendit. Capite geſtat Leoninum caput, cornibus Lunam ſextilem mentientibus inſertum; quo poteſtas & dominium in Solem & Lunam demonſtratur: cincinnum capitis gerit in Arietis cornu contortum, ad fœcunditatem & Ammoniam vim, quam rebus confert, indican-

candam; vberibus tumet, ad rerum vbertatem, quam præsidio suo præstat, signandam; vtrâque manu binos Serpentes cum Scorpionibus tenet, quibus absolutum eius in vitam & mortem, in bona & mala, in generationes & corruptiones dominium docetur; sinistrâ Leonis renitentis caudam, dextrá Canem tenet, quibus potestas in Momphta & Anubin signatur, quos inhibere videtur, nè nimiâ suâ potestate vtantur, sed in tantum, in quantum legibus à suprema Mente præscriptis conforme est.

B

Per Scorpiones, exitialia animalia, mors & interitus, siue malorum paratio, teste Horo l. 2. c. 34. indicatur: per binos Serpentes duplex Mundi, Horus.

di, cœlestis & elementaris, vita: per Leonem, Momphta humidæ naturæ præses; per Anubin vigil craterum mundialium custos significatur, vnde & dextrum pedem crateri impositum habet. Androgynam exhibet, quia respectu inferiorum fidei suæ commissorum se habet per modum principij actiui; in quantum verò supramundanis influxibus substat, per modum principij passiui. Binis Crocodilis insistit, eosque quasi conculcare videtur; siquidem hoc Numen, omnem Typhoniam vim virtute suâ domat & exterminat. Bina sceptra vtrinque apposita habet, in Loti florem desinentia, in quorum dextro Androsphynx collocata videtur, & Mentem supramundanam exprimit, iuxta cuius idealium rationum influxus operationes suas efformatas dirigit & gubernat; alterum sceptrum plantam impositam habet, quam ⲁⲙⲟⲩⲧⲙⲉⲧⲩⲝⲛ appellarunt Veteres, eò quòd liberet à morte, cuius virtutes descriptas vide in capite de Herbis Ægyptiacis; & erat antidoti symbolum, quo contra pestiferas & contagiosas Typhoniarum virtutum antitheses vtebantur. In superiori parte varios Numinum asseclarum typos vides, qui tutelares rerum Genios, & pantamorphi Numinis ministros denotant, quorum expositionem in Obelisco Pamphilio fol. 464. fusè peractam vide. Reliqua verò hieroglyphica intermedio spatio sparsim interiecta, non tam ad significandum, quàm ad aduersos Genios occulta mysteriorum, quæ exprimunt, allusione absterrendos sunt posita. His enim & similibus non Adyta tantùm, sed & Obeliscos, statuas, cœteraque monumenta, vt in huius contextu Operis sat superque patuit, signabant.

ⲁⲙⲟⲩⲧⲙⲉⲧⲩⲝⲛ herba.

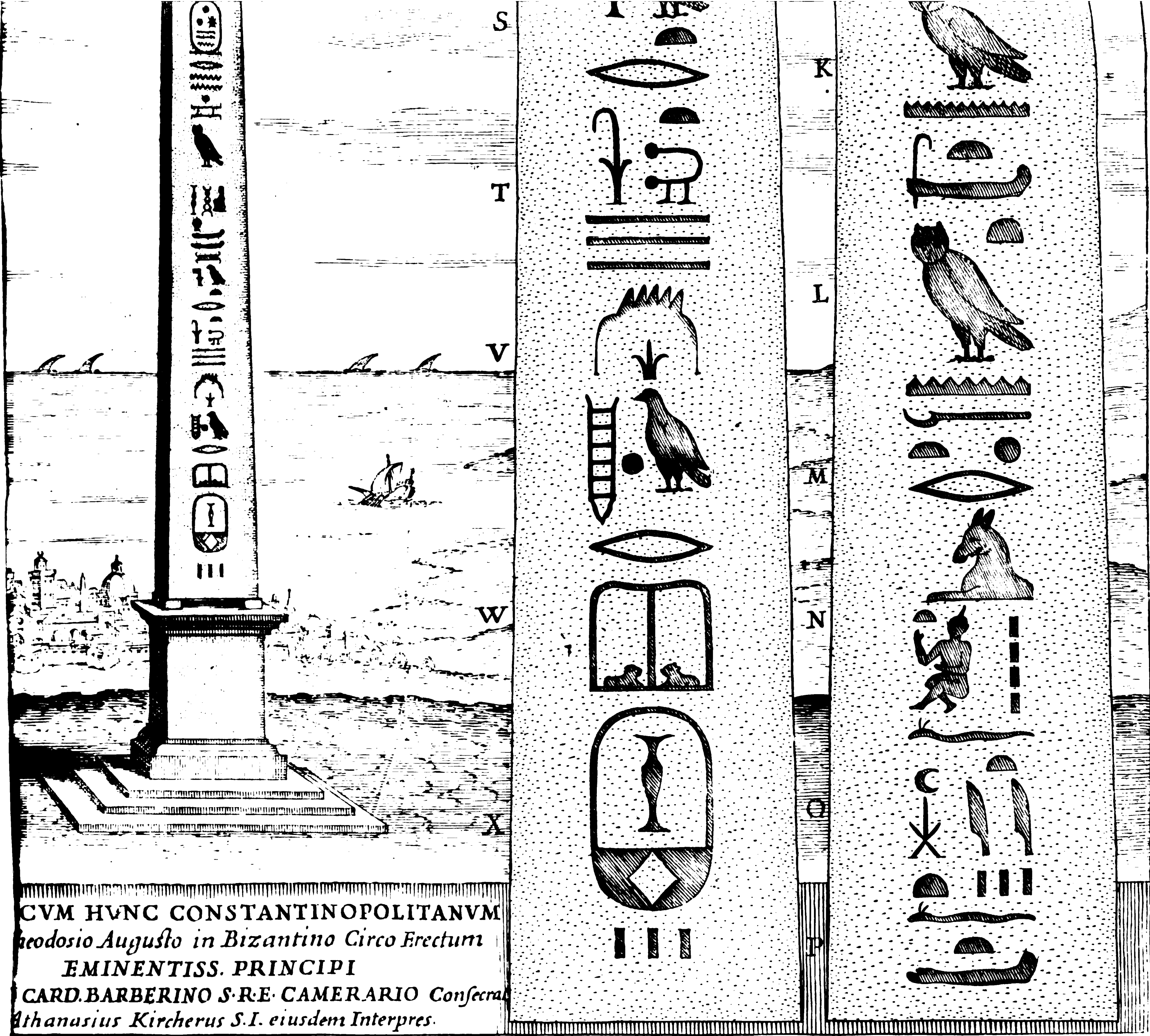
Posterior Amuleti pars.

Posterior simulachri pars.

Figura hæc Momphtæ reperitur in Palatio Excellen. Ducis Muti.

PRimo loco continet cyclum ὀφι-πτερόμορφον supremi triformis Numinis indicem, vt iam innumeris locis dictum fuit; quem sequuntur Genij rerum præsides, varia vultus habitusque transformatione, id est, Accipitrinâ, Hircinâ, Leoninâ, Caninâ, humanâque specie depicti, ac baculis, Serpentibus, flagris, vncinis, clauis muniti; quorum significationes cùm in præcedentibus vbertim intepretati simus, superuacaneum esse ratus sum ijs diutiùs inhærere. Videtur autem inter cœteras in ordine septima Serpentibus variè, vti & Leoninâ facie terribilis figura, quæ Momphtam exhibet, cuiusmodi simulachrum non ita pridem in Horto domestico Eccellentissimi Ducis Muti, prope Villam Ludouisianam sito, reperi. Figuram hic appono Leoninâ facie, iubarumque diffusione formidabilem, Binis clauibus quas

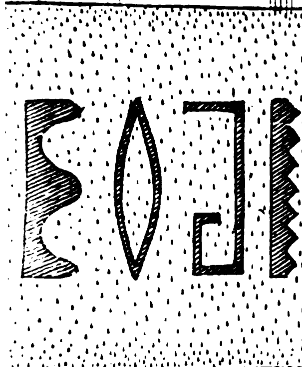
CVM HVNC CONSTANTINOPOLITANVM
[Th]eodosio Augusto in Bizantino Circo Erectum
EMINENTISS. PRINCIPI
CARD. BARBERINO S·R·E· CAMERARIO Consecra[t]
[A]thanasius Kircherus S.I. eiusdem Interpres.

R

I H

quas vtrâque manu gestat, in omnia Mundi arcana receptacula potestatem iurisdictionemque se habere demonstrat. Serpens cuius gyris inuoluitur, & globus cui insistit, luculenter docent, vitali calore Momphtam omnia quæ in Mundo sunt, fouere ac sustentare. Atq; hâc quidem formâ Ægyptij, Momphtam illum suum exprimere solebant. Sed iam filum dimissum repetamus. Sequuntur modò 14 ordines inscriptionum hieroglyphicarum, quibus quidem nihil aliud notant, quàm effectus & operationes, quas singuli dicti Genij in Mundo perficiunt: quorum significationem libenter hoc loco adducerem; verùm cùm pessimè sint efformatæ figuræ, & vix nisi anxijs coniecturis dignosci potuerint, ijs exponendis longior esse nolui, cùm ex ijs figuris, quæ cognoscuntur, facilè mihi reliquarum significatio innotuerit; adeoque nihil aliud sunt, quàm Geniorum, vt dixi, Pantamorphæ Mentis asseclarum, effectus & operationes, & prorsus eædem, quas in Isiacæ tabulæ expositione Pantamorphæ naturæ eiusque ministris assignauimus; quare Lector citatum locum adeat. Spectantur & aliæ statuæ polymorphæ sub larua Accipitris, Ibidis, Canis, Lupi, Leonis, Cercopitheci: verùm cùm hasce omnes partim in Obelisco Pamphilio, partim in hoc tertio Tomo varijs in locis exposuerimus, eò Lectorem remittimus.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMISEPTIMI.

SYNTAGMA XVIII.

De Statuis Aegyptiacis Polycharacteristicis, id est, toto corpore hieroglyphicorum contextu conspicuis.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

ADALBERTO S. R. E. TIT. S. Praxedis Presbytero Cardinali ab Harrach, Archiepiscopo Pragensi, & Boëmiæ Primati.

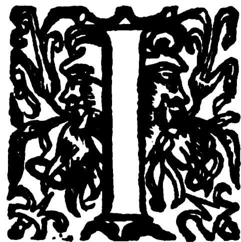

IBI uni, Cardinalis Eminentissime, *Principi verè πολυϊδάκτῳ hoc meum de polycharacteristicis Ægyptiorum simulachris debebatur argumentum. Siquidem inter paucos* Te *summum nullo non tempore obseruaui, qui non duntaxat literarij negotij dignitatem ex æquo dignoscere & æstimare soleas, sed & datâ opportunitate eruditorum hominum labores impensè promouere studeas.* *Est* Tibi *non solùm ob politicæ disciplinæ notitiam animus ad ardua quæuis peragenda idoneus; sed & in penetrandis naturæ adytis, atque in diuinarum humanarumque rerum scientia mirè capax ingenium: vt interim sileam* Tuum *ad diuinam gloriam propagandam zelum ardentissimum, in pastoralis* Tibi *commissi officij cura sollicitudinem, in Lupis à Dominica caula coërcendis vigilantiam. Quibus cœlitùs* Tibi *concessis muneribus, tantò virtutum* Tuarum *ramos cœteris extollis sublimiùs, quantò altiùs emines. Suscipe itaq; hoc mei in* Te *affectus perenne quoddam veluti symbolum. Quod si ingenij* Tui *limatissimo iudicio in huius Operis decursu minus quidpiam responderit, veniam à* Tua *benignitate vel ex hoc capite facilè me obtenturum confido, si præstitæ operæ causam non meæ tenuitatem personæ, sed magni Cæsaris imperium fuisse intellexeris.*

CAPVT I.

De statuis Aegyptiacis Polycharacteristicis, id est, toto corpore hieroglyphicorum contextis conspicuis.

Statuæ πολυχαρακτηρισικαί.

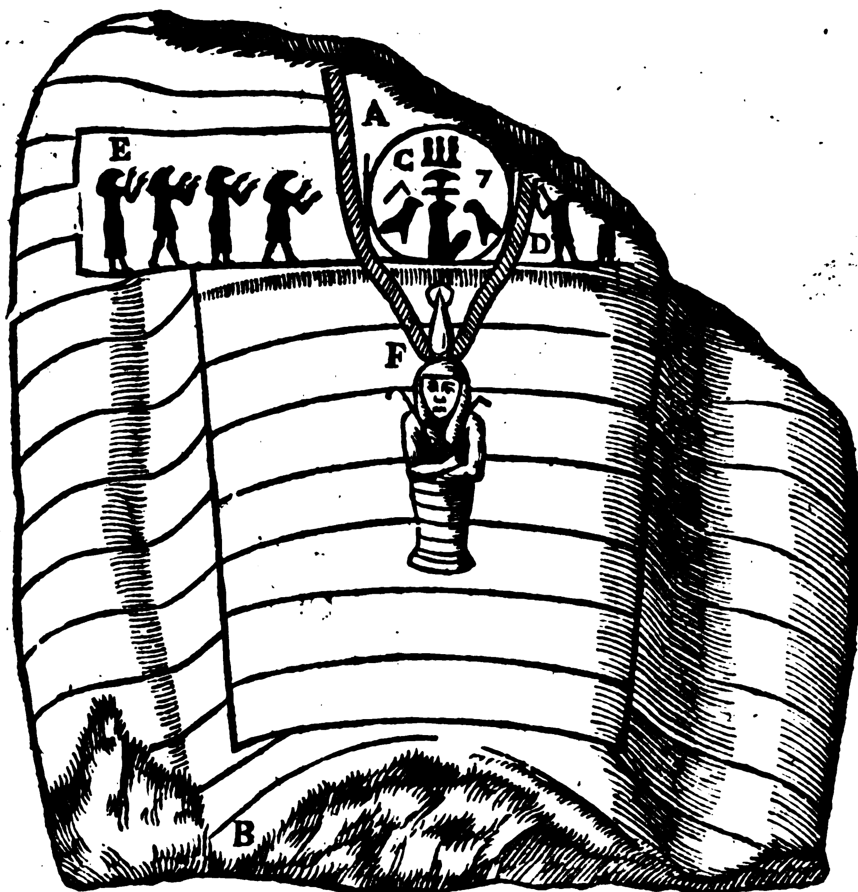
NVENIVNTVR in antiquissimis Romanæ Vrbis ruderibus nonnulla statuarum fragmenta, miro hieroglyphicorum ornatu per totum corpus contexta, quas ea de causa πολυχαρακτηρισικὰς appellamus; cuiusmodi duæ in Museo meo ab Antiquarijs amicis donatæ reperiuntur. Quæ quid indicauerint, paucis aperiamus.

No-

Notandum itaque, Ægyptijs nonnulla simulachra, quibus primæ Classis Numina, & quæ immediatè supremo triformi Numini subderentur, cœterorum Numinum veluti quosdam Archichoragos exhibebant, extitisse. Quæ quidem Numina vti vniuersalem non intellectualis tantùm, sed & sensibilis Mundi curam sortiebantur, ita peculiari quoque sacrarum sculpturarum cultu exornabantur, vt hoc pacto & Numinum, & rerum mundialium arcana symbola, vniversali dictorum Numinum intellectui aptiùs quadrarent. Hinc arcanorum quæuis symbola tùm ex Obeliscis, tùm ex alijs monumentis deprompta dictorum Numinum simulachris eo ingenio incidebant, vt nullus ferè ijs in simulachris locus vacuus appareret; quemadmodum ex præsentis statuæ fragmento videre est, vbi vides primò truncum statuæ sine capite, totum hieroglyphicis exornatum. Amuletum verò F ligaculo pectori appensum, est omninò idem cum eo, quod in præcedentibus folijs descripsimus. Figura præ-

Numina primæ Classis Ægyptiorum

Truncus statuæ sine capite.

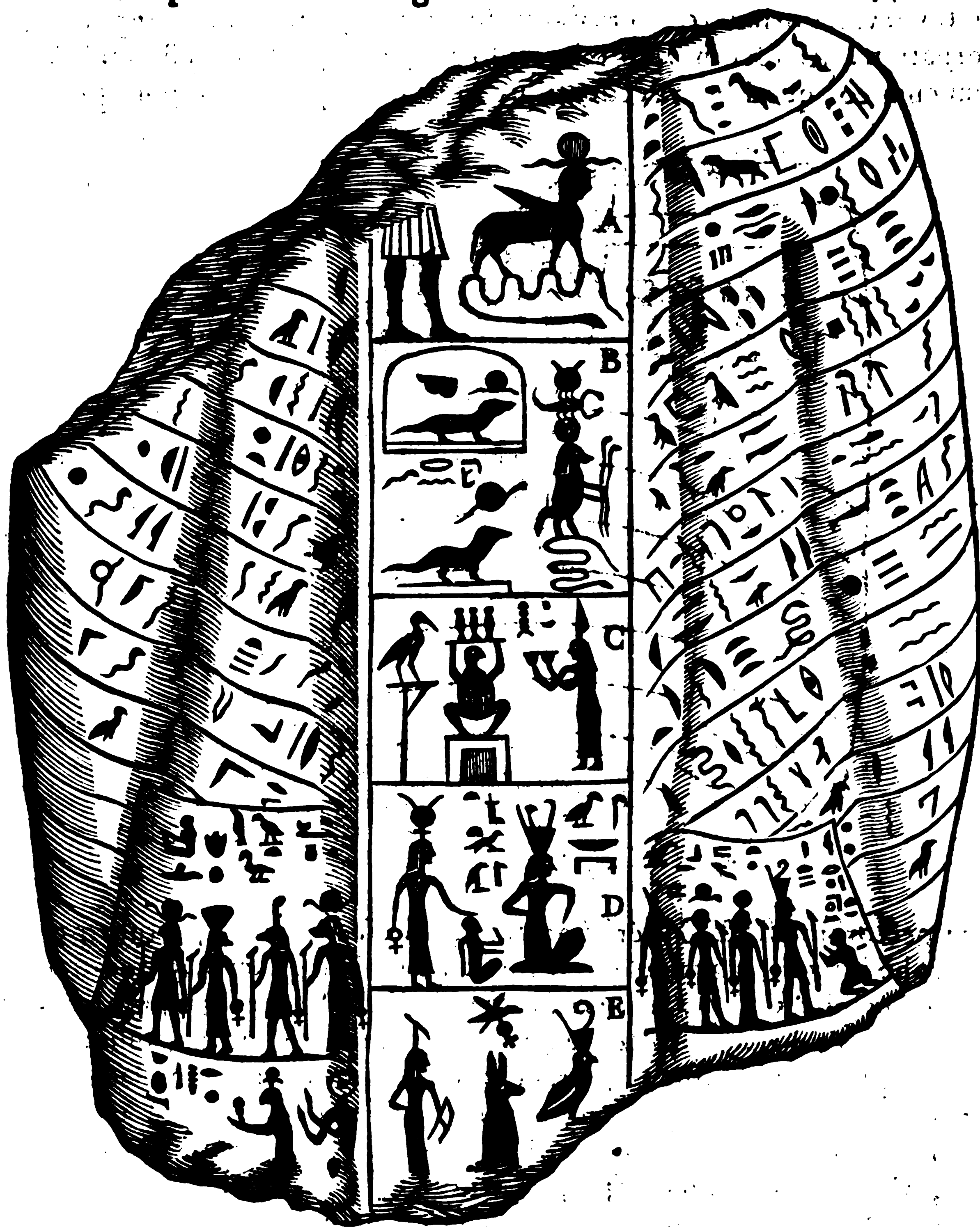

terea pectori incisa, & C literâ signata, statua est auerrunca, tutulo polymorpho insignis, ingeniculata, & forma fœminina, quam vtrinque duo stipant Accipitres, versus humeros verò octo Genij Solares ἱερακόμορφοι ordine ponuntur, Pantamorphæ naturæ administri, cui & expansis brachijs supplicare videntur; quorum expositio hæc est. Simulachrum fuit Pantamorphæ naturæ, cuius principalis ministra figura est pectori incisa & ingeniculata, immediatè inferioris Genialis ordinis choraga, vti tutulus globo ὀφιμόρφῳ, & tribus cucurbitis, id est, signaculo triformis Numinis, & fundi paterni, id est, Pantamorphæ naturæ signa-

Hieroglyphicorum dictæ statuæ explicatio.

culo

culo conspicuo significat. Accipitres E assidentes Intelligentias Solares eiusdem administras notant. Circulo imponitur, quia in Vniuersum dominium suum exerit; cui & octo Genij Solares Accipitrino capite transformati, manibus extensis veluti supplicare, eiusq; iussa, rerumq; sidei suæ commissarum influxûs executionem operiri videntur. Reliqua hieroglyphica tùm quia nota sunt (nihil enim aliud quàm effectus & operationes dictorum monstrant,) tùm quia minutiora sunt quàm vt dignosci possint, ob magnam corruptionem quam, vti in huiusmodi ferè omnibus minutioribus characteribus vsu venit, passa sunt, omittenda duxi. Quare ad ea tantùm hieroglyphica maiora, quorum figuræ certò sibi constant, exponenda nos accingamus.

Duo

Dorſum ſtatuæ pariter innumeris hieroglyphicis ornatum eſt; inter quæ medium ſpatium continet figuras in varias Claſſes diuiſas: verùm cùm ſtatua truncata ſit, prima & vltima hieroglyphica ſchemata deſunt; medias autem ſchematum Claſſes ſignauimus literis A B C D E. In ſpacio A ponitur figura Bouis alati humanâ facie, cuius capiti flammas euibranti globus imminet, Serpentique vndulato inſiſtit. Bos humanâ facie flammas capite euibrans cum globo ſuperpoſito, indicat Mentem Apidis, vitalis motûs per quatuor Mundi ſtationes propagati præſidem, cuius ſymbolum Serpens eſt, cuius 4 gyris 4 pedibus inſiſtit; globus diuinitatem, flammæ igneam vim, ala velocitatem quâ omnes peruadit Mundi ſemitas, ſignificant. Quem ſequitur paulò poſt in ſpacio B principalis eius miniſter Cynocephalum Numen, Scarabæum in capite globis intermediũ pro tutulo habens, manibus binos Serpentes, infra pedes pariter vndulatum Serpentem continens; quibus ſymbolis vita Lunæ-ſolaris indicatur, quam in inferioris Mundi portiones diſtribuit; è regione Crocodilus receptaculo incluſus cum phallo oculato, quem ſequitur globus Serpente fœtus cum alio Crocodilo; quo indicatur Typhonia vis, vitalis, & fœcundæ propagationis deſtructrix, quã Cynocephalus vi ſuâ antitechna diſſipat & eliminat. Porrò in plano C ſequitur Scarabæus raniformis Accipitrino capite conſpicuus, pedibus anterioribus tutulum è tribus phialis Niloticis compoſitum continens, poſterioribus pedibus aræ inſiſtens; quo ſignificatur Solaris vis materiali potentiæ, quæ in humida Nili ſubſtantia conſiſtit, dominans, quæ per Scarabæum raniformem & tres phialas indicatur; quem Ibis Mercurialis, ſiue Lunaris Agathodæmon ſtipite in hieralpham transformato, promouet. Figura verò humana pennam in capite geſtans, & manibus bina vaſa præferens, ei quaſi ſupplicare videtur, ad humidam ſubſtantiam virtute ſuâ imbuendam. In plano D ſequuntur Momphtæa Numina Leoninis capitibus transformata, quorum prius Crucem portat, alterâ manu alteram ſtatuam ingeniculatam, manu capiti eius impoſita, veluti protegere videtur; quæ omnia ſymbola ſunt Momphtææ Potentiæ aquæ inferioris Præſidis, & notæ ſunt imperij & dominationis. Figura verò quæ immediatè ſequitur ingeniculata, calathum in capite geſtans Serpente fœtum, indicat auerruncum Momphtæi Numinis adminiſtrum, quem ponere oportebat ad eas, quæ vitæ, bonorumque inde reſultantium vbertati inſidiantur, poteſtates aduerſas reprimendas. Quæ denique in vltimo plano E continentur, trium Numinum effigies ſunt, Agathodæmonis miniſtri polymorphi Numinis, Anubis, & Oſiridis; quæ cùm aliàs ſæpe ſæpius expoſitæ ſint, ijs non immoror.

Hieroglyphica dorſo prædictæ ſtatuæ incuſa.

Bos humana facie flammas capite euibrans.

Nota pictorem capita Leonina non benè expreſſiſſe iuxta originale.

Momphtææ Potentia ſymbolum.

Quæ verò è latere ponuntur vtrimque quaterna Numina, omnia anſatis Crucibus inſtructa, & miris modis transformata, hucuſque dictorum Numinum adminiſtri ſunt, qui omnia Mundi corpora peruagantes, quæ ad bonum Vniuerſi ſunt, exequuntur, omnibus aduerſis Poteſtatibus profligatis. Verùm cùm hæ figuræ in Menſa Iſiaca fuſè expoſitæ ſint, vti & in alijs Obeliſcis, tempus perdam ſi ijs diutiùs inhæſero.

Con-

Consectarium.

Simulachrũ supremi Choragi Mundi Genialis.

EX his itaque patet, simulachrum hoc præsens totum hieroglyphicis ex omnibus naturæ ordinibus compositis inscriptum, nihil aliud expressisse, nisi supremum Genialis Mundi choragum; reliqua verò recensita Numina eius administratores, dicuntur Mundi duces siue rectores, quia dicto archichorago substant, & ad imperium eius mouentur. Quæ omnia pulchrè sanè describuntur à Psello in Zoroastræorum Oraculorum expositione his verbis: Δυνάμεις ἐν τῷ κόσμῳ οἱ Χαλδαῖοι τίθενται; καὶ ὀνόμασιν αὐτὰς κοσμηγαγὺς, ὡς τὸν κόσμον ἀγύσας προνοητικαῖς κινήσεσι. Ταύτας δὲ τὰς δυνάμεις ὀχῆας καλεῖ τὸ λόγιον, ὡς τὸν πάντα κόσμον ἀνέχουσας, καὶ τῷ παντάρχῳ ὑποκεῖνται. *Chaldæi posuerunt Potentias in Mundo, quas nominarunt Mundi Duces & Rectores, quòd Mundum motibus cum prouidendi curâ regant; quas Potentias Oraculorum sustentatores vocant, eò quòd Mundum vniuersum sustineant; & hæ subduntur imperio supremi Ducis, quem Pantarchum vocant.* Stant, quia, vt Psellus ait, Τῷ μὲν ἀκαμπεῖ τῆς σταθερᾶς αὐτῶν δηλουμένης δυνάμεως, *immobili videlicet statione illarum vis firma & stabilis declaratur.* Τῷ δὲ ὀχικῷ τῆς φρουρητικῆς, *Sustentatione vero custodiæ atque conseruationis cura.* Ταύτας δὲ τὰς δυνάμεις διὰ μόνης τῆς κόσμων αἰτίας καὶ ἀκλινοῦς ὁρίζονται. *Istas autem Potestates per solas Mundorum causas & immobilitatem designant.* His enim vti subsunt omnes inferiores Dæmones, ita veluti ipsis supplicare videntur, ab ijs benignas imperiorum executiones deposcentes, vti figuræ vltimæ post quatuor hinc inde cosmogagos, genibus inclinatis luculenter demonstrant. Nam vt rectè Psellus in libello de Dæmonibus, sicuti sese habet Princeps in regno suo ad officiales suos, ita Numina maiora ad sibi subditos Dæmones. Hoc itaque simulachro ab Ægyptijs posito, & rectè culto, omnem sibi felicitatem, ob infandorum symbolorum potestatem & efficaciam, spondebant. Hieroglyphica minora, cùm, vt dixi, vix discernantur, non explico, cùm nihil aliud quàm effectus & operationes dictorum Numinum contineant. Quare hæc pauca de statuis Polymorphis sufficiant, & Lector curiosus ex huius vnius expositione, quid de similibus statuendum sit, facilè iudicabit.

Psellus.

Potentiæ Mundi Duces & Rectores iuxta Chaldæos.

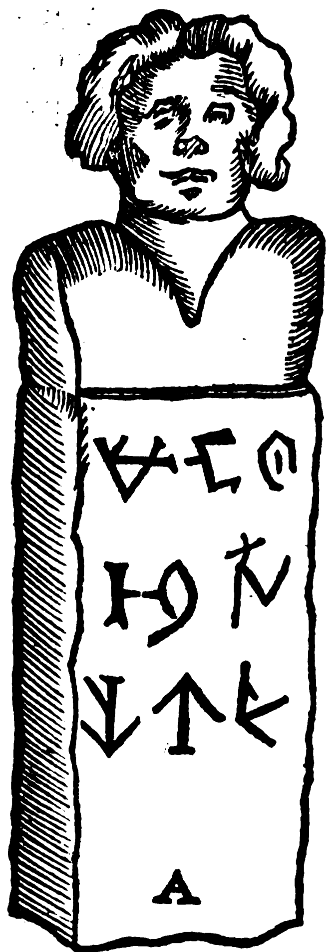
Psellus.

Ægyptios secuti Græci, & sua pariter simulachra simili literarum contextu exornare sunt soliti, quemadmodum in Magia Hieroglyphica de Diana Ephesia dictum fuit; quam literis, quæ ea de causa Ephesiæ dictæ sunt, exornare consueuerunt; imò in Circis positas passim huiusmodi polygrammatismis exornatas Bulingerus l. de Circis docet; verba eius sunt: *Circum non modò statuis & columnis ornatum fuisse, sed eas statuas vtplurimùm literis exaratas, quæ aliquid significarent, & à Magis Philosophisq; positas, quibus verbis fatum contineretur.* Græcos secuti Arabes, quibus cùm ex legis præscripto statuas fabricari non liceret, vtensilia sua, vti vrnas, pocula, conchas, innumeris literis passim exornare solent, sententijs ex Alcorano deductis, Magicisque characteribus, quos ex Cabala deprompserant, admistis. Quæ quidem consuetudo tantum potuit, vt & in vltimas terrarum partes, vti Chinam & Iaponiam, ramos suos extenderit, vbi

Græci Deorum simulachra literis exornabant.

Bulingerus.

Arabes vtensilibus literas insculpebant.

vbi in hunc vsque diem huius farinæ polygrammatica simulachra spectantur, & in Europam passim transportantur. Huius generis Idolum quoque illud est quod sequitur, à Gerardo Reinstio mihi communicatum, cuius characteres ex eorum numero sunt, quos suprà in Syntagmate de Canopis figura IV. exposuimus, ad quod Lectorem remitto.

Est autem ex eorum numero simulachrorum, quos Hermas Ægyptij nuncupabant, quorum Martialis meminit: *Truncoq; simillimus Hermæ*; Hebræi מרקוליס *Marcolis* vocant, dicebanturque à Mercurio viarum Numine Hermæ, de quibus amplè discurrimus Tomo I. fol. 388. quorum rationem pulchrè sanè Empedocles apud Tzezem 11. Chiliad. ostendit, dum Hermas ita describit.

Non enim mortali capiti membra adiuncta sunt,
Non quidem ab humeris duo rami emicant,
Non pedes, non cita genua, nec pudenda lanuginosa,
Sed mens sacra, atque immensa est solùm
Cutis Mundum omnem quâ mouet celeriùs.

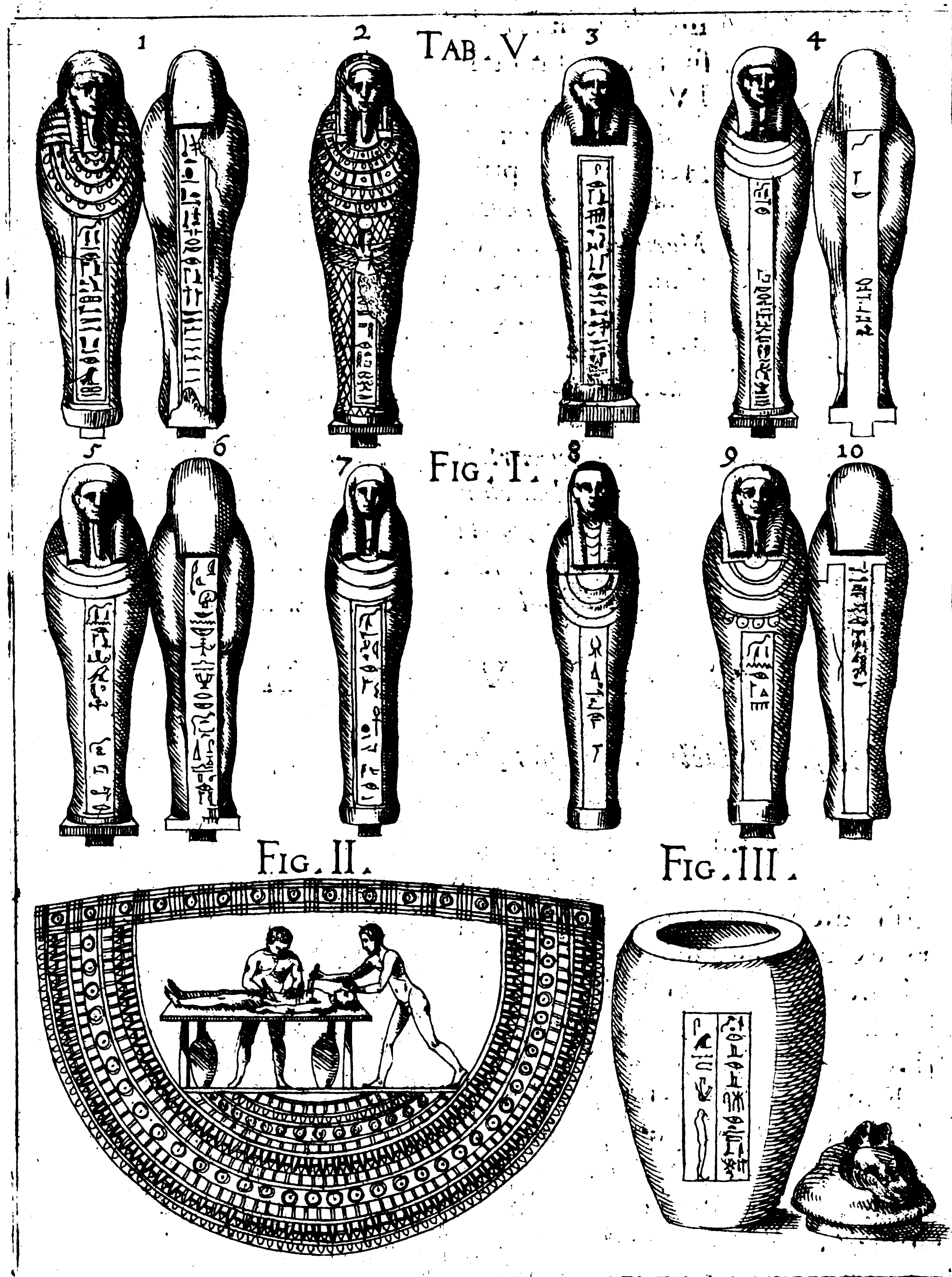
CAPVT II.

De prophylacticis Statuis, seu Amuletis portatilibus.

Minorum simulachrorum, quæ secum gestare solebant Ægyptij, quæ & prophylactica, à conseruando & custodiendo ab omni malorum occursu, dicebant, maxima quoque copia in Cimeliarchijs diuersis reperitur; ex quorum numero nonnulla medicatis funeribus vtplurimùm insuebantur; quædam collo, brachijs, cingulis alligata gestabantur; de quibus hoc loco nonnihil dicemus, à prophylacticis funerum initium ducturi. Prophylacticæ statuæ.

Excellentissimus Medicus Ioannes Nardius Lucretio suo annectit Iconismos quosdam, in quibus simulachra aut Mumijs insuta, aut tumbis circumposita spectantur, vt sequens Iconismus siue Tabula V. docet, vbi omnes imagines eo ferè cultu & ornatu, quo Mumias ipsas amictas fuisse suprà docuimus, manibus & pedibus destitutas, solo turbinato habitu, figurarumque varietate spectabili decoratas vides. Quorum mysteria citato loco exposita vide Lector. Vides hîc figuras signatas numeris 1, 2, 3, 4, reliquasque, eodem ornatu figurisque hieroglyphicis insignitas esse, quibus inuolucra Mumiarum suprà fol. 421. exposita; vt proinde expositionem eorum hîc iterare superuacaneum ducam. Quod verò in Tabula V. figura II, schema exprimitur, id modum rationem- Nardius.

que corporum tùm secandorum, tùm condiendorum, quo typo nonnulla medicata corpora insigniri solebant, docet; sunt autem hic linteus pectoris amictus, varijs coloribus distinctus, quem in vna è suis Mumijs spe-

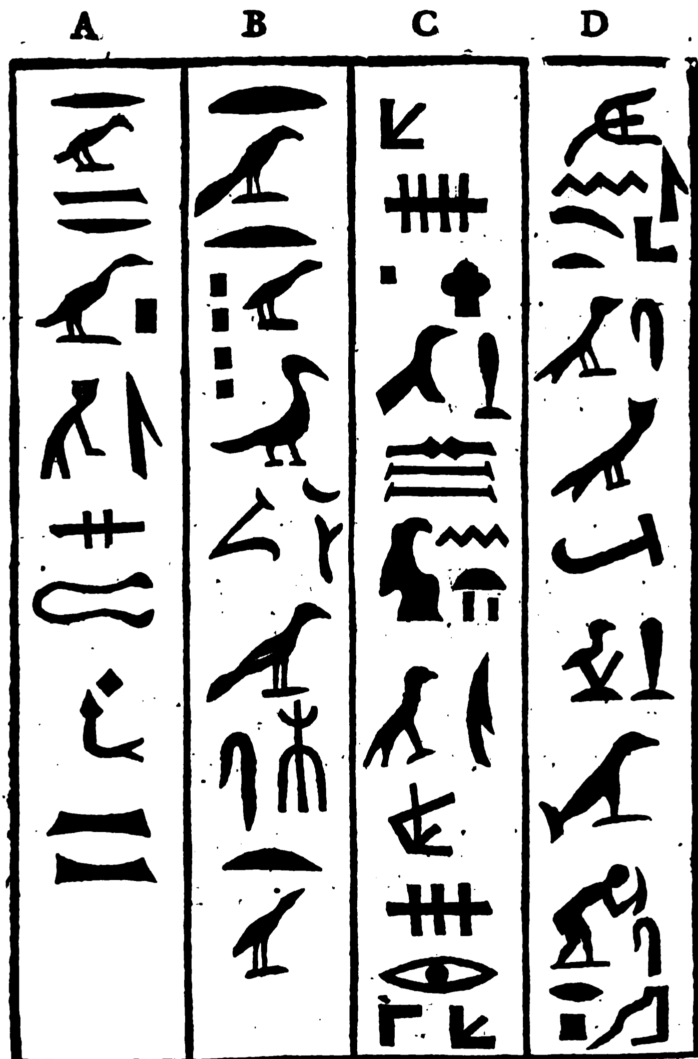

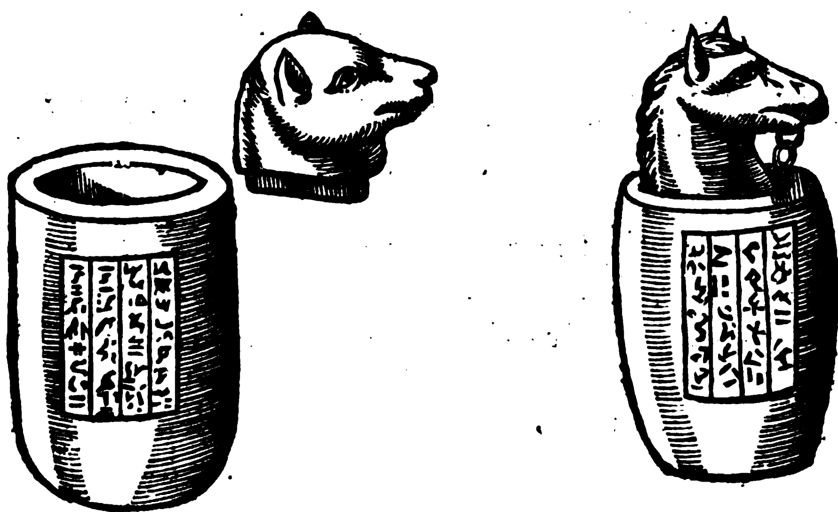
ctari scribit sæpe laudatus Ioannes Nardius. Figura simulachrorum præsens est Tabula V. tribus figuris distincta.

CAPVT III.

De vasis sacris.

FIgura III eiusdem Tabulæ V, Vas indicat asphalto refertum, quo ad corpora condienda vtebantur. Hieroglyphicæ verò binæ inscri- *Vas sacrum eiusque hieroglyphica.*

ptiones 2 columellis comprehensæ, hanc imprecationem continent. Prior: *Dominator Osiris humore cœlesti lotas transmigrare faciat in ideam suam.* Po-

sterior: *Vitâ cœlesti imbuantur ab supremi Numinis cultum temporum dominatoris, cuius prouidentiâ locum sortiantur ex præscripto Deorum debitum.* Alludunt ad mysticas operationes asphalti ab incorruptione seruantis, quasi dicerent: *Sicuti asphaltum à corruptione immunia facit corpora, ita prouidentia Numinis Anubici seu Mercurialis,* quod operculum Canino capite insignitum indicat, *hoc animæ habitaculum construet incorruptum ad immortalitatem.*

Vasa sacra à Nihusio missa.

Similia huic Clarissimus Nihusius ex Batauorum Museis extracta ad me transmisit; quorum prius vas cooperculum habet κυνοκέφαλον, vti præcedens; hieroglyphicam verò sculpturam paulò maioribus notis expressam in paulò antè positâ figurâ seorsim exhibemus. Quatuor columnis A B C D notæ continentur, quarum prior, A, hanc imprecationem efficit.

A I. *Cœlestis Intelligentia inferiorum dominatrix & custos, auertat aduersam Beboniam vim ab hoc deposito.*

B II. *Cœlestis Intelligentia ex hylæis Mundis, eorumque contagione transferat per Mercuriale Numen ad lucidam Zonam Osiridis dominatoris temporum.*

C III. *Per cultum Numinis septo inclusi, per influxum Osiris, per sceptra Potestatum grandium, per Ibiforme Numen aquæ præsidis, per pennam Arueris, per Momphtæum Numen, triformi dominio & prouidentiâ omnia sibi subijciens.*

D IV. *Per vitam piscinæ influentem, per Thaustum auerruncum malorum Typhoniorum auersorem, per Ibin & Accipitrem auerruncos malorum à piscina sacra.*

Atque hæc est idealis lectio inscriptionis in vase positæ, vti ex symbolis iam sæpenumero expositis patet, & nihil prorsus difficultatis habet.

Vas sacrum ab Heurnio transmissum.

Aliud vas cum operculo Accipitris capite insignito, cineritij coloris, ad me per Nihusium transmisit Clarissimus Vir Otho Heurnius. Verùm vt ipsius conditio & ratio vasis liquidiùs pateat, hic eius ad Nihusium verba vnà cum figura vasis addere visum fuit.

Literæ Clarissimi Viri D. Othonis Heurnij ad Nihusium datæ.

VRna feralis Ægyptia, Canopum Ægyptiacum repræsentans, in qua prisca Ægyptiorum artificiosa encheiresi ante illustratam Ægyptum almo Christianæ religionis lumine (quod contigit anno 300 à Saluatoris nostri salutifera Natiuitate sub Constantino Magno) repositus fuit aromatibus in Mumiæ massam conditus fœtus humanus, isque, vt corporis exiguitas ostendit, abortiuus, lethali Matris profluuio muliebri præcipitatus. Hoc designat hieroglyphicum capitis Noctuæ in operculo conspicuum, cruentis stigmatibus respersum, præcipuè latere sinistro. Nam apud Ægyptios Sacerdotes mystico solemni ritu Noctua mortem designabat, eamque (vt coniectura abblandiri videtur) cruentam, cum sangui-

nolen-

violentis notis latere sinistro insigniretur. Adiacet Mumiæ huic latere sinistro fictilis Icuncula Isidis, aromatum conditura impacta, & bona sui parte immersa; quod solenne fuit Ægyptijs in omni huiusmodi cadauerum adornatione. Extrinsecus vrnæ insculptus est casus miserabilis historia à Sacerdotibus conscripta vetustissimis characteribus hieroglyphicis. Est hæc vrna columnæ apex, nam inferiùs manifestè apparet quòd sit à saxi soliditate rescissa: Hanc ex subterraneis concameratis latebris eruit quatuor milliar. à Cayro vltra Nilum in Pyramidum vicinia Vir præstantissimus D. Dauid de Willem anno 1619, & in Theatri Anatomici ornamentum ibidem loci reposuit. D. Otho Heurnius, Med. Anat. & Chirurg. Prof.

Dicit itaque eruditissimus Vir, statuam Canopum exprimere, vetustâ Sacerdotum literaturâ exaratam; quod verum est. Dicit præterea Ægyptum Christianæ religionis lumine illustratam post Christum anno trecentesimo sub Constantino Magno; de quo dubito, cùm ab ipsa primæua Ecclesiæ origine, id est, à S. Marco Euangelista, vsque ad irruptionem Saracenorum nullo non tempore Ecclesia Ægyptiaca mirum in modum, vti ex tot SS. Patribus, Anachoretis, Monasterijs in Ægypto florentibus abundè constat, floruerit, eo videlicet tempore, quo iamdudum Ægyptiaca literatura defloruerat, imò prorsùs perierat. In vrnula quoque cadauer nescio cuius abortiui conditum fuisse non abnuo, sed casum in ea hieroglyphicis descriptum, id nullâ ratione, bonâ Viri eruditi veniâ, approbare possum. Quare vt veritas dictorum pateat, hìc expositionem scripturæ ordiar; quod optimè fiet, si quædam ad veritatem penitiùs dilucidandam, præmisero.

Ægyptus fidem suscepit statim à Christi passione.

Ostendimus innumeris huius Oedipi locis, Literaturam Ægyptiacam, non temporibus Romanorum Cæsarum, aut immediatè ante Christi in carne aduentum, multò minùs tempore Constantini Magni, vsitatam fuisse, sed iam tùm à Cambysis Ægyptiacum Imperium inuadentis impietate & temulantiâ destructam & deperditam esse; quod verum esse, ex innumeris Authoribus passim tùm in Obelisco, tùm in præsentis Operis, vti diximus, contextu docuimus. Dicimus itaque hanc vrnulam priscis temporibus, quibus hieroglyphica literatura, vti & conditura corporum, quas Mumias vocant, iuxta Sacerdotales leges, adhuc in vsu erant, in cryptis subterraneis cum eo hieroglyphicorum apparatu, quem exhibet, conditam fuisse; cadauer verò fœtus humani in ea conditum, fuisse aut Regis, aut ex Proceribus Regni filium. Nam suprà in tractatu de Mumijs diximus, omnia medicata Ægyptiorum cadauera tanto studio condita, tot fasciarum inuolucris amicta, tam denique artificioso hieroglyphicorum contextu adornata, non plebeiorum hominum, sed vel Regum, vel Procerum, aut Sapientiæ laude conspicuorum hominum, quibus

Hieroglyphica literatura Cambysis temporibus perijt.

Vas ab Heurnio missum priscis temporibus sculptū.

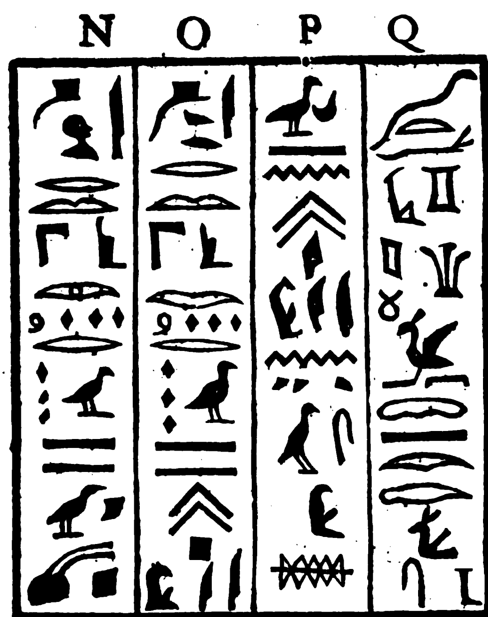
bus ſolis ad Regni gubernacula ſpes erat, fuiſſe, idque ex Herodoto, & Diodoro, alijſque Hiſtoriographis, oſtendimus. Quòd verò Mumiacum in vrnula conditum, fœtum abortiuum fuiſſe, ex puſilla corporis quantitate colligi poſſe afferat, id nihil probat, cùm experientia diuturna iam innotuerit, Mumiarum conſtrictiua aſphalti vi, quæ vel ipſa oſſa peruadit, corpora ſucceſſu temporum ita contrahi, tantumque à naturali ſtatu dimoueri, vt quæ in vita iuſtæ ſtaturæ hominem referrent, iam pueros referre videantur. Quod experimento mihi in multis Mumiarum partibus, ſcilicet manuum, pedum, capitis, quarum magna in pharmacopolijs Romanis copia eſt, quas ſummo ſtudio dimenſus cum viui corporis proportione comparaui, innotuit. Quem itaque Vir eruditus embrionem putat, illum ego puerum fuiſſe aſſero, ſiue Regis, ſiue alterius cuiuſpiam Primatis filium. Accedit hiſce, quòd ſi fœtus fuiſſet abortiuus, nunquam ab Ægyptijs ſolito hoc cœremoniarum apparatu fuiſſet cohoneſtatus. Cùm enim omne abortiuum tanquam maligni Dæmonis opus execrarentur, illud vel comburebant, vel in Nilum proijciebant, veluti maledicto boni Dæmonis ſubiectum, vti alibi à me demonſtratum fuit. Puerile itaque corpus id eſſe, & aſphalti qualitate in tenerrimum corpuſculum maiorem vim obtinente, in huiuſmodi paruitatis ſtatum temporis diuturnitate contractum, imaguncula quæ corpuſculi tutelarem Genium exprimit (quæ omnibus ferè Mumijs appoſita videtur) ſat ſuperque docet; imò & hieroglyphica inſcriptio, cuius interpretatio vera & genuina ea eſt, quæ ſequitur. Cooperculum non Noctuæ, ſed Accipitris caput exhibet. Cùm enim Noctua Typhoniarum peruerſæ & exitialis naturæ Poteſtatum ſymbolum ſit, eam neutiquam in ſacrorum ſimulachrorum vſum adhibebant: neque enim inter omnia hieroglyphica ſtatuam ſacram reperies, aut Noctuæ, aut Coturnicis, aut Crocodili capite inſignitam; foret enim hoc contra propoſitum finem, ad quem collimabant. Omnes igitur ſtatuæ ſacrorum tantummodo animalium vultibus, ad terrorem ἀντιτέχνοις ijs incutiendum, transformatæ conficiebantur. Cuiuſmodi & hoc vas eſt, cuius operculum Accipitrino capite inſignitum; Accipitre autem Solare Numen innuebant, vti ex innumeris huius Operis locis conſtat, cuius tutelæ corpuſculum vaſi inditum committebatur. Inſcriptio verò hieroglyphica vaſi inciſa quatuor columnas habet, quæ ſignantur literis N O P Q, quarum duæ priores N & O, eadem prorſus ſymbola habent, reliqua verò duo P & Q differunt.

Aſphaltus cadauera contrahit.

Abortiua Ægyptij proijciebant, non ſepeliebant.

Hieroglyphica interpretatio prædicti vaſis.

Statuæ Ægyptiorum ſacrorum tantum animaliũ vultibus ornabantur.

In prima itaque columna primo loco vas occurrit, ex quo Serpens emergit; cui ſupponitur Hori caput, cũ penna; ſequitur cycloideſcum figura oculi; deinde gnomon, cum figura Altaris; quem excipit oculus,

cum tribus terminis; hos ſequitur cycloides; & hanc phœnicopterus, cum tribus vaſis; ſequitur deinde ſceptrum, cum brachio extenſo, & Ibis cum quadrangulo; claudit agmen in prima columna ſacrum vas piſcinæ canalibus ſuis inſtructum cum quadrato. In ſecunda verò columna omnia ſunt eadem, excepta vltima figura, quæ eſt ſtatua Accipitrina cum duabus pennis. Hanc inſcriptionem inuenies quoque ſuprà in Mumiarum tractatu adductam. Symbola porrò hunc ſenſum efficiunt: *Liquor crateris Intelligentiæ Horææ cœleſtis prouidentiæ religioſo cultu & ritibus attractus, huic depoſito ſuperaffundatur; liquor prouido Numine in hylæorum Mundorum vaſa deriuetur per Chenoſirin, id eſt, Oſiridis conſeruatoris rerum, & Ibimorphi Numinis Mercurialis, beneficorum dominatorum; hi enim liquorem per canales deriuatum in piſcinam ſacram in humanarum mentium luſtrationem deriuant.* Columna O eandem, vt dixi, quam prima, inſcriptionem habet, exceptis duabus vltimis figuris.

In columna P primò Anſer occurrit, cum Serpente, Sceptro, & Hydroſchemate, & duobus apicibus angulatis; quem ſequitur eadem ſtatua cum ea quæ in ſecunda columna vltima eſt, Accipitrino capite conſpicua; cui ſubditur Hydroſchema, cum duobus Rhomboidibus, & hemicyclo; ſequitur deinde Ibis cum baculo incuruo; denique ſtatua Ibimorpha cum figura ſepti; quorum ſenſus hic eſt: *Chenoſiris cuſtos liquore diuino depoſiti Spiritum cœleſti influxu beet, Solaris intelligentia liquore cœleſti reficiat, Hermanibis influxu ſuo dominatiuo Oſiridis ſepto introducat.*

In columna Q primum locum obtinet Serpens cum hemicyclo, & brachio extenſo; ſtatua auerrunca, cum ara; funiculus contortus, cum tribus floribus Loti; auis cirrata volatum affectans inſiſtens duobus ſceptris; ſequitur fauiſſa ſacra, ſceptrum, cycloides, oculus, auis volatum affectans, baculus incuruus, cum pede humano. Quorum ſenſus eſt: *Huic vitam largiatur tutelare Numen; ſacrificijs & congruis ſympathicíſque ritibus attractum; Spiritum huius corporis cœleſtibus ſphæris inuehat, Numinum occulto conſortio beatum.*

Atque hic eſt ſenſus huius inſcriptionis. Quod verum eſſe, monſtrat alia prorſus huic ſimilis inſcriptio, quam Iconiſmo de Mumijs figuræ II. dorſo inſculptam ſeorſim exhibuimus, ex qua & hanc non adeo benè formatam correximus; vt proinde in hac inſcriptione nequaquam caſus huius pueri contineri putandus ſit, ſed is, quem expreſſimus, ſenſus verus & genuinus. Cur verò primis duabus columnis eandem inſcriptionem impoſuerint, id efficaciæ cauſa factum eſt, cùm nihil ferè frequentius occurrat huiuſmodi inſcriptionum ſymbolorumque repetitione in vno & eodem ſubiecto, vti in præcedentibus fusè demonſtratum eſt.

Eadem inſcriptio hieroglyphica cur aliquando repetatur in eodē loco.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMIOCTAVI.

SYN-

SYNTAGMA XIX.

De Amuletis, & Periaptis, cœterisque portatilibus Icunculis, quibus Aegyptij vtebantur.

CELEBERRIMO VIRO

BERTHOLDO NIHVSIO

THEOLOGO EXIMIO.

T Tuorum *in hoc præsens Opus meritorum amplitudinem grata posteritas cognoscat,* Tuo *huius Syntagmatis argumentum honori dicandum statui. Quid enim mei causa non egisti, mi* Nihusi? *Si* Tua *interfuisset, vereor vt plura fecisse dici potueris. Tu vnus omnes penè Septentrionis literatos in Operis auxiliares manus sollicitasti; mei causa Batauiæ Musea, nullis sumptibus aut laboribus, non grandæuæ parcens ætati, adijsti; vt si quid, quod ad meam rem faceret, reperires, excerptum in Lit. Reipub. bonum Oedipo transmitteres. Verbo, omnes sinceri amici partes explesti. Sit itaque hoc, qualecunque tandem, meæ in* Te *gratitudinis symbolum, meritis* Tuis *quidem impar, at ex animo depromptum.*

CAPVT I.

De varijs Aegyptiorum Amuletis, & Periaptis.

VID Amuleta seu periapta Ægyptiorum fuerint, innumeris huius Operis locis dictum est; quare remisso Lectore ad iam tradita, nos in particulari eorundem interpretationem hoc loco adornandam censuimus, vt si quando in huiusmodi Antiquitatis studiosus inciderit, quid de ijs sentiendum sit, sibi constare possit.

Amuletorum variæ Classes.

Fuerunt autem variæ horum amuletorum classes: nonnulla simplicem sacrorum animalium, Deorumque formam referebant; quædam

mistæ

mistæ seu compositæ naturæ rationem exhibebant; non desunt quæ insecta, vti Scarabæum, exhibeant; quorum ingens iterum varietas est. Fuerunt & humani corporis partes in vsum Amuletorum assumptæ, imò instrumenta omnis generis in sacrorum vsum adhibita; adeo quidem, vt nihil sit in omnibus ferè Obeliscis ita minutum, quod non in Amuletorum vsum cesserit; adeoque clarè mihi innotuerit, sacram hieroglyphicorum literaturam nihil aliud, quàm Amuletariæ artis Syntagma quoddam summâ diligentiâ, nec minori ingenij industriâ dispositum indicasse, ex quibus veluti prototypis quibusdam Amuleta, seu magnæ virtutis hierogrammatismi, in peculiarem priuatumque vsum decerperentur. De singulis itaque dictorum Amuletorum Classibus nonnihil dicamus.

CAPVT II.

De Amuletis quæ Deorum & sacrorum animalium formam referunt.

INter Amuleta, quæ collo, brachijs, cingulis, fœmoribus, & cuilibet corporum parti alligabantur, erant primò Scarabæi sacrorum animalium formâ expressi; vti sunt Ibides, Accipitres, Arietes, Feles, Boues, Canes, Cynocephali, & complura alia, quorum imagines hìc apponimus. Quæ quidem omnia periapta fuerunt in certos fines ab Ægyptijs destinata, qui vti diuersos Nomos sortiebantur, ita diuerso quoque cultu Nomorum Numina venerabantur. Amuleta Deorum, & sacrorum animalium formam referentia.

Ibidis Mercurialis Numinis Periapton ad dona Mercurio propria ab eodem obtinenda gestabatur, vti donum intellectus, & assiduum in notitia rerum naturalium obtinenda subsidium. Amuleta ad bonorum impetrationem.

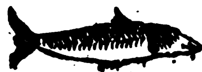
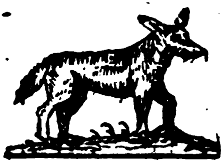
Accipiter Solis symbolum, tùm ad perfectam sanitatem, & vitalem cordis vigorem obtinendum, tùm ad contrarias cordis infirmitates dispellendas gestabatur.

Aries, & Hircus, Amuleta ad fœcunditatem obtinendam adhibebantur, vtpote Ammoni & Mendeti consecrata.

Bouis figuram ad Apidis influxum obtinendum seruire sibi persuadebant; in publicis verò eadem figura posita ad agriculturæ bonum promouendum.

Canis Amuletum, siue homo κυνοκέφαλος, ad sagacitatem in scientijs, & vigilem rerum custodiam obtinendam passim à Sacerdotibus in Anubidis honorem gestabatur.

Amuleta ad malorum pro pulsationem.

Ad malorum verò propulſationem ſequentia Crocodili, Piſcis, Lupi, efficacisſima Periapta portabantur. Nam vt in Magia diximus, ſicuti Numinibus beneficis, vt varijs beneficijs prodeſſent, varij honores exhibebantur; ita malignis Dæmonibus nè nocerent, ſummo feruore ſacrificabatur. Tanti autem momenti ſacra literarum ſynthemata putabant, vt ſe ſine ijs à nullis infauſtis occurſibus immunes eſſe poſſe arbitrarentur. Hinc de hoc conſulturis Oraculum reſpondiſſe fertur;

Κλυθὶ μευ ὐκ ἐθέλοντος ἐπεὶ μ' ἐπεδήσαι ἀνάγκη
Οὔνομ' ἀπαγκαίης τόδε καρτερὸν ἠδ' ἐτὶ βειδὺ
* Μολὲ δ' ἐσσυμένως τοῖσι δὲ μύθοις
Οὓς ἀπ' ἐμῆς κραδίης ἀνάγω ἱεροῖσι τύποισι.

Audi me nolentem, quia me illigaſtis neceſſitate,
Nomen neceſſitatis hoc validum, imò etiam graue
* *Veni autem feſtinanter his verbis*
Quæ è corde meo educo ſacris notis.

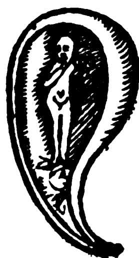
Amuleta alia diuerſa.

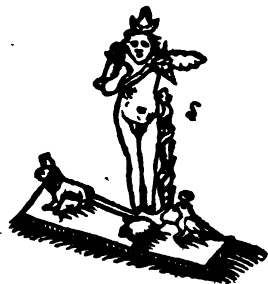

Sequuntur iam Amuleta Iouis Accipitrini, Horij, Panos, Canopi, Iſidis, Harpocratis, quorum geſtatione diuerſos ſibi fauores pro Numinum proprietate obuenturos ſperabant; de quibus qui plura deſiderat, is adeat Obeliſcum Pamphilium, vbi libro tertio de Hierogrammatiſmis omnia ampliſſimè expoſita reperiet.

Sunt & alia Parte Secunda Secundi Tomi Oedipi

fol. 450. expreſſa phylacteria, puer perſeæ folio incluſus, Harpocratem exprimens, quem ſequuntur K Oſiris ἱερακόμορφος, & Ammon κριόμορφος, quorum expoſitionem citato loco vide. Eſt & figura S pueri ad inſtar alati, pharetrâ inſtructi, baculo Serpente inuoluto innixi, pedibus adiunctis Leone, Scarabæo, & Accipitre. Puer Horum notat Solarem Genium; ala motus pernicitatem, pharetra cum ſpiculis, Solarium radiorum efficaciam, virtute ſuâ omnia penetrantem; Luna capiti inſidens vim influxiuam in dictam Lunam; baculus Serpente inuolutus annuum motum, quo omnibus influxu ſuo ſalutifero vitam præbet; Leo pedibus appoſitus Momphtam refert; Accipiter Solarem Genium, & Scarabæus

rabæus Solem hylæum, qui sunt dicti Hori ministri. Hoc autem potentissimum Amuletum fuisse, ansula dorso affixa vnà cum dicto hieroglyphicorum apparatu luculenter demonstrat. Vide in Magia hieroglyphica à fol. 445. vsque ad finem huiusmodi prophylactica schemata magno numero proposita.

CAPVT III.

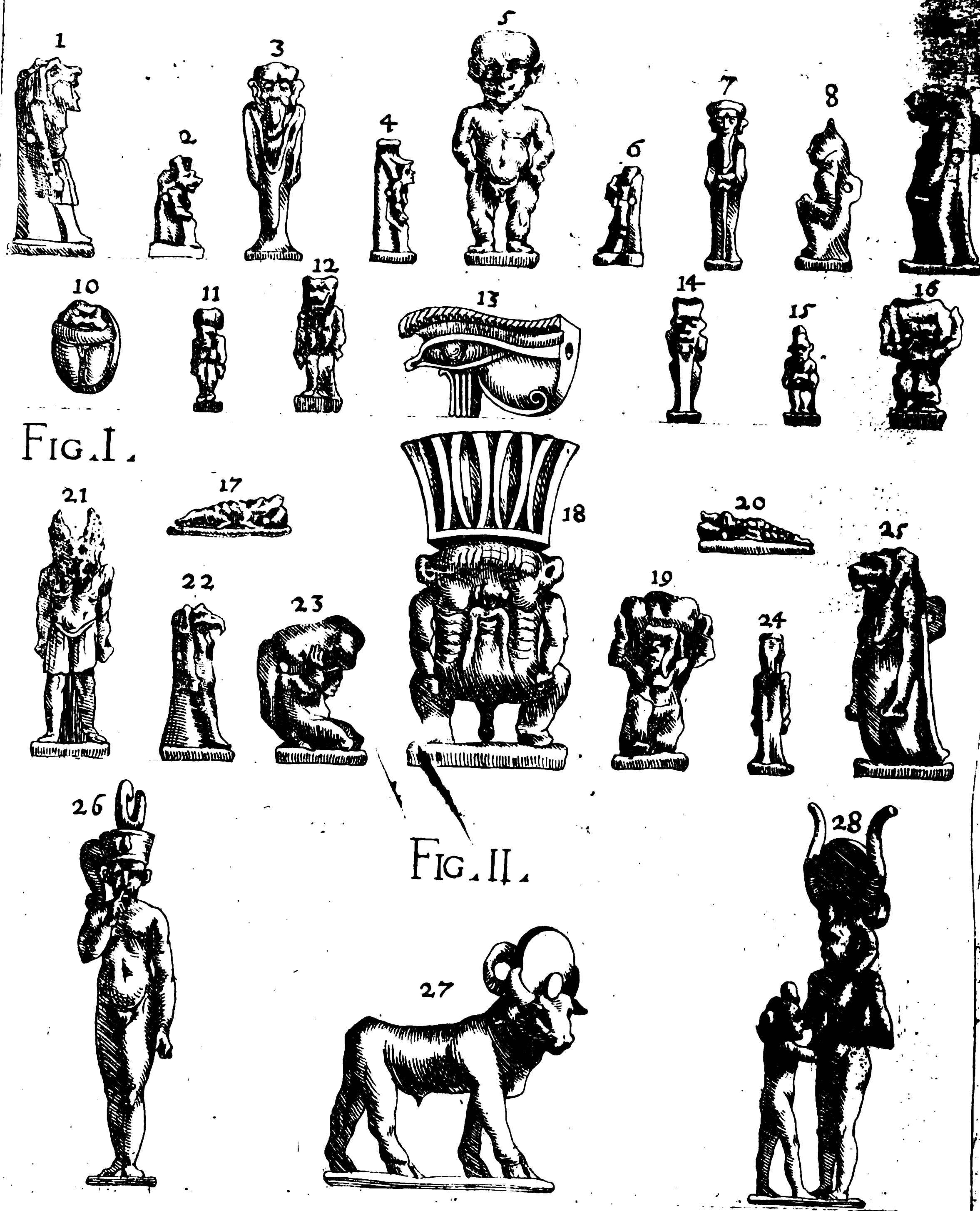
De mixtæ & monstruosæ rationis Amuletis.

PRopofuit sæpe laudatus Nardius in fine sui Lucretij è Museo suo peculiarem phylacteriorum figulinorum coloris varij, vitro obductorum, tabulam; quorum expositionem hoc loco opportunè apponendam duximus. Tabulam sequenti pagina contemplare. (Amuleta mixta & monstruosa.)

Tabula dicta mixtæ & monstruosæ naturæ phylacteria exhibet; quæ quid ex mente Ægyptiorum signent, paucis explicandum duxi. Notandum itaque, phylacteria à Græco φυλάττειν, id est, à custodiendo dicta, eò quòd qui ea portarent, contra aduersarum potestatum insidias immunes esse crederentur. Et quia nouerant, Agathodæmones terribiles luctas cum antitechnis Dæmonibus perpetuò exercere, terrorem hunc non meliori ratione, quàm per formidandas species exprimendum duxerunt; siquidem formidinem vel ipsa bonorum Geniorum terribili quâdam & monstrificâ architecturâ concinnata simulachra dictis aduersis Genijs incutere putabant; vnde & conceptis verbis, & adiurationibus horrore quodam ex barbararum vocum minis plenarum eadem in adytis consecrabant, quemadmodum amplè in Magia Hieroglyphica deduximus. (Phylacteria vnde dicta.)

Hinc 1. 2. 3. 4. 7. 8. 9. statuæ combinatis manibus & horrendâ facie tùm hominum, tùm animalium transformata, minas nescio quas intentant; vnde & ἀμειλιτήεια Græcis, Coptis ⲡⲓⲧⲟⲗⲙⲏⲟ ab audacia dicebantur. Et prima quidem, ac nona, Leonino vultu terribilis, Mophtæos Genios referunt; secunda & octaua, Caninâ facie instructæ, Anubicos; tertia & septima, monstruosis capitibus & barbis, Isiacos; quarta & sexta, Nephtæos; quinta tandem puerum monstruosi capitis Horum indicat; duodecima & 14, vti & 21, & 25, eosdem quos prima & nona, Genios videlicet Mophtæos signant; vndecima & 15 eosdem quos 4 & 6; decima sexta, terrificâ facie ingens saxum humeris gestans, vti & 11. 23, 19. minas intentant antitechnis, quas Demophilus describit l. de Sacrificio & Sacerdotum exorcismis; *Nisi cesseris, montibus te inuoluam, rupibus iniectis sepeliam, Baryn sistam, Osiridis claustra perfringam*, &c. Nam vt Psellus, lib. de Dæmonibus, nullis verborum minis maligni Dæmones adeò, quàm carcerum & exterminij, percelluntur; non quòd exterminari possint, aut carceribus claudi, sed quia sunt contra ordinem ijs à naturæ authore præscriptum, cuiusmodi sunt perpetua ad vnum locum condemnatio: adeo enim huiusmodi minis terrentur, vt ipsi (Statuæ minas intentantes.) (Minæ Dijs antitechnis intentatæ. Demophilus) (Psellus. Minas Dæmones abon nan...)

ipsi putant, vt sustinere nequeant, neque imagines quippiam horum exprimentes tolerare, quæ omnia fusè prosecuti sumus in Magia hieroglyphica fol. 454.

Serapis statua Alexandriæ. Figura decima octaua omnium monstruosissima modium in capite gestat, cœtera tota aut caput, aut venter; notatque Serapidem; cuius modi statua fuisse legitur Alexandriæ, ex omnibus naturalium rerum classibus adornata, & tam prodigiosæ magnitudinis, vt amplitudine corporis molisque vastitate vtrumque delubri seu Serapæi latus attingeret,

ret, de quo plura adducta vide Tomo I. fol. 199. Phallus verò oculatus numero 13 signatus, quid significet, iam innumeris penè locis expositum fuit, vnumque ex præcipuis amuletis contra sterilitatem portabatur. 26 figura Harpocratem notat, de quo pluribus egimus Tomo I. fol. 212. & in Magia hieroglyphica fol. 448. & sequentibus. Figura 27 Apidem refert, de quo consule Tom. I. fol. 199. & sequentia. Figura 28 Isidis Horum filium lactantis simulachrum exprimit, de qua vbertim Tomo I. Synt. III, c. 4. Figuræ numeris 17 & 20 signatæ Crocodilorum sunt, & passim Typhonis placandi gratia gestabantur; siquidem, vt passim docuimus, Ægyptij non tantùm Agathodæmonum fauorem huiusmodi phylacteriorum gestatione procurare intendebant, sed & aduersarum potestatum molimina, nè nocerent, symbolis ijsdem congruis auertere omnibus viribus studebant. Atque hæc sunt periapta Ægyptijs propria; & portatilia fuisse ansulæ, quibus singula instructa videntur, apertè monstrant.

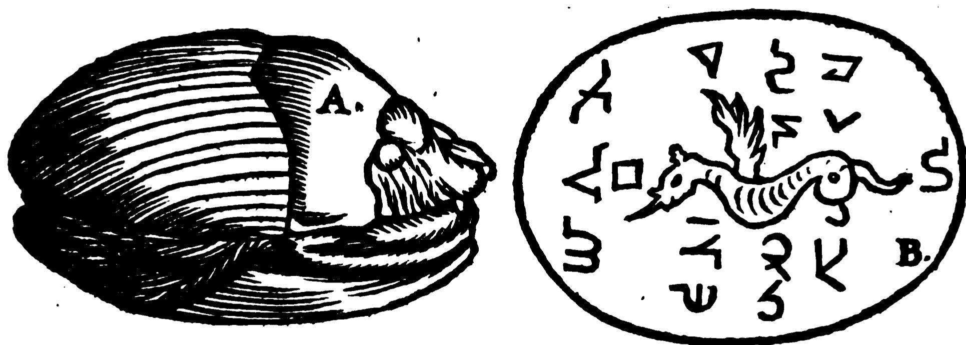
CAPVT IV.

De Scarabæis prophylacticis.

NVlla frequentiora in toto hieroglyphicorum ambitu Periapta reperio, quàm Scarabæorum figuris insignita, vt proinde illa magna in æstimatione apud Ægyptios fuisse, ipsa frequentia satis superque doceat. Sunt qui coronas integras ex eorundem contexuerunt multitudine. Amuleta nullis non Museis obuia, eaque variæ magnitudinis: sunt minima, mediocria, prægrandia: differunt & antiquitate, cùm nonnulla Gnosticorum, alia verè Ægyptiorum partus sint, vt hieroglyphicorum quibus signati sunt, varietas satis docet; quorum quantum ingenio nobis permissum fuerit, expositionē hoc loco ordiemur. Primi quatuor ex Museo Reinstiano extracti sunt, vt sequitur. Qui literâ A signatur, eius quam

Scarabæi Prophylactici

Scarabæi ex Museo Reinstij.

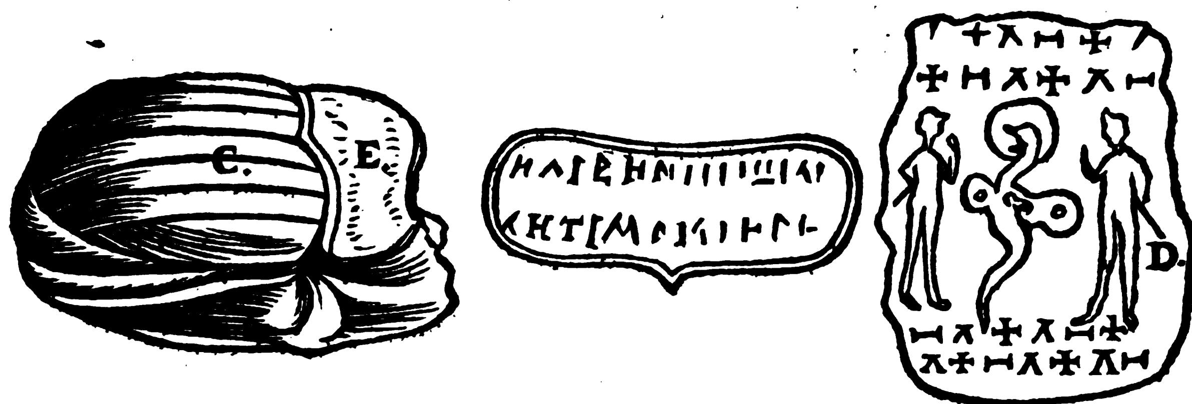

vides, magnitudinis est. A, Scarabæum refert, in cuius ventre in planam superficiem elaborato, Draco spectatur, circulo B demonstratus, Gnosticisque characteribus circumdatus. Per Scarabæum masculus regis animus, vti alibi docuimus, notatur, cui gestatione huius Periapti fortitu-

Primus Scarabæus.

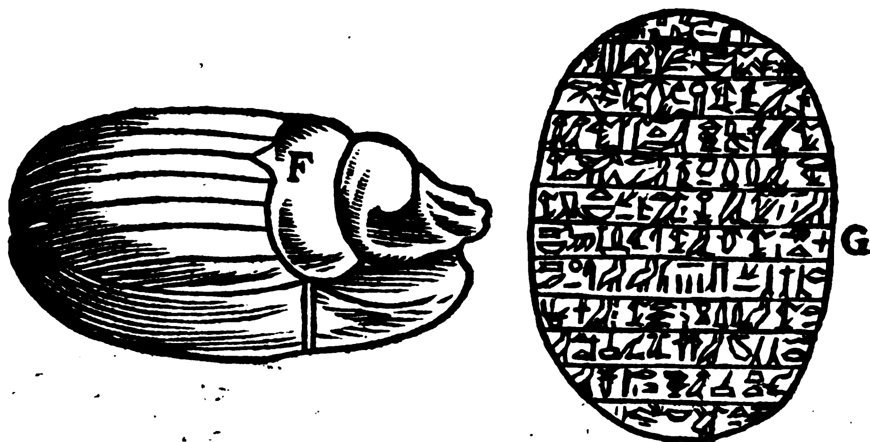
do,

do, robur, & vigilantia, quas Draco siue Ophionium Numen indicat, promittitur. Characteres verò Gnostici sunt, qui cùm pessimè formati sint, eorum interpretationem omittere malui, quàm fallaci coniecturâ in ijsdem resoluendis tempus perdere.

Secundus Scarabæus.

Alter eiusdem speciei C, superiori parte Scarabæum, inferiori D Draconem pariter exhibet, quem duo circumstant Genij, Ophionij Numinis nimbo illustrati asseclæ; & est, vti prius, Gnosticorum Amuletum; quod docent characteres Crucibus misti supra infraq; Draconem exhibiti. Characteres vocem IAAI exprimunt, quod idem est corrupta lingua Hebræa, aut Arabica, quod Deus; Cruces verò influxum Numinis indicant. Reliquam schedæ intermediæ factam inscriptionem nè penetraremus, pessima nobis characterum corruptio inuidit. Posita autem est dicta inscriptio ea in Scarabæi parte, quam E litera signat.

Tertius Scarabæus.

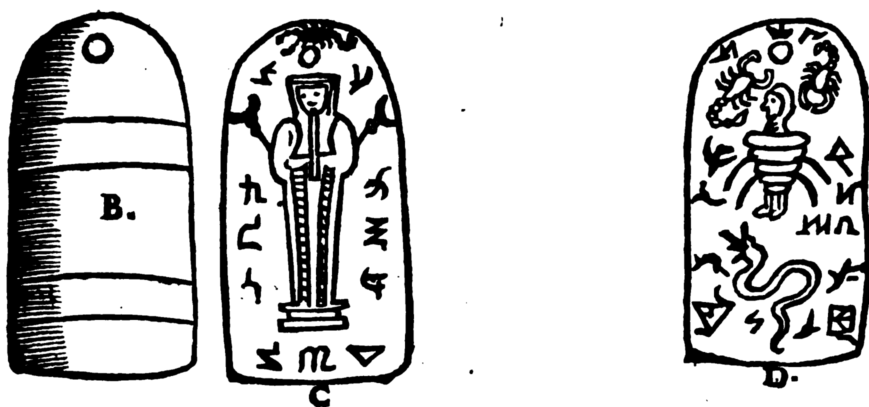
Tertium Amuletum F Scarabæi figurâ purè hieroglyphicum est, vti G inscriptio ventri eiusdem insculpta docet: quæ tametsi pessimè sit efformata, neque figuræ aut instrumenta dignosci possint; quantum tamen colligere ex varijs circumstantijs licuit, illa nihil aliud indicat, quem Regem perpetuis Osiridis, quem Scarabæus indicat, influxibus substare; quem si Rex religionis amore ritè coluerit, Genios in eo hieroglyphicè expressos ei perpetuò adfuturos, regnumque ab omni aduersa fortuna liberaturos. Huic prorsùs simile, olim ad me transmisit Reuerendissimus & Illustrissimus D. Georgius à Buchaim Episcopus Laubacensis, & Metropolitanæ Ecclesiæ Salisburgensis meritissimus Canonicus;

Scarabæus à D. Buchaim transmissus.

cus,& Excellentiss. quidam è Gallia Philologus non ita pridem transmisit, quorum vtrumque quia eandem inscriptionem habet, in tertio schemate immediatè antè expositam,reiterandam non duxi.

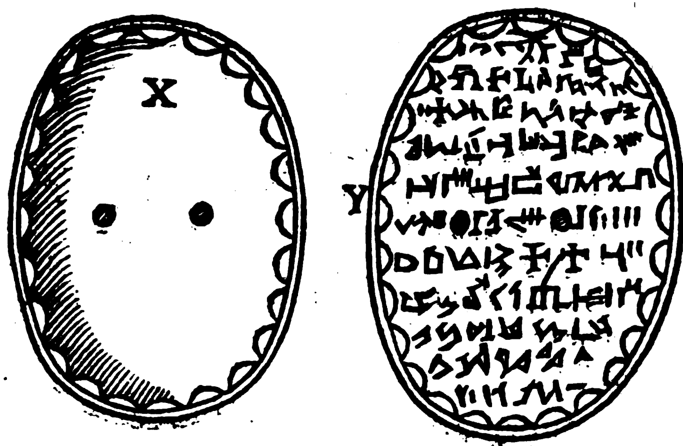
Quartum Amuletum pariter Scarabæi figura H, in ventre inscriptionem portat, signatam literâ I, & est Eques gladio euaginato minax; quem ambiunt characteres hieroglyphici, sed eius formæ, quas currentes vocant; quorum genuina interpretatio est, vt sequitur. Prima & octaua figura indicat statuam Cynocephali seu Genij Anubici; Secunda duos pedes exhibet hemicyclo insistentes, quo occultus Numinis inferioribus se insinuantis motus notatur; Tertia & Sexta Accipitrinos Osiridis ministros indicant; Quarta Dæmonem polymorphum; Quinta Crucem ansatam diuini influxus indicem; Septima Isidis caput refert. Horum itaque Numinum præsidio, in bello (quod per Equum & armatum hominem notatur) Regi stipato victoria contra inimicos promittitur. *Quartus Scarabæus.*

Præsentes binæ figuræ C & D, ex Reinstiano Museo extractæ sunt; quarum prior Isidem auerruncam notat, vti instrumentum docet; cuius capiti Scorpionis insidet figura, Typhoniæ potestatis symbolum, quam ipsa profligat, vnà cum asseclis suis, quos characteres, quibus circumdatur, indicant. *Figuræ ex Reinstiano Museo.*

Altera D, Canopum nobis exhibet, similem illi, quem suprà in Iconismo Canoporum expressimus, binis Scorpionibus circumdatum in superiori parte; Serpente tortuoso infrà posito; quod Amuletum contra vim adustiuam Typhonis, quâ omnis Canopici humoris copia exsiccata consumitur (quod fit Mense Athyr, Sole Scorpionem subeunte) constitutum

tutum est; Serpens verò vitalem humentis naturæ vigorem Typhonia vi suppressum medio Canopico Numine ἀντιτέχνῳ vi suâ resuscitare putatur. Reliquos characteres ob summam eorundem transformationem penetrare non licuit. Habent autem hæ figuræ ex Achate lapide sculptæ, in postica parte concauitatem quandam, vti signa *O O* monstrant,

cœterùm planæ, huius, quam vides, magnitudinis; quæ gestationi idonea fuisse, foramina immediatè supra capita vtriusque excauata satis ostendunt. His adiecta est gemma vtrinque modicè conuexa, teste Nihusio, ligamine argenteo inaurato circumdata, quasi pellucida, obscuri crystalli instar rubedine quâdam persusæ, duobus perfossa foraminibus, vti duo circuli monstrant in facie X; in Y verò latere scriptura tenetur, quam ob malè formatos characteres dignoscere non licuit. Huic adiungere libuit aliud huius farinæ Numisma, quod præterlapso anno pro summa sua humanitate ad me transmisit Clarissimus, idemque doctissimus Drepanitanæ in Sicilia Vrbis Secretarius Iacobus Scaphilus, vt sequitur.

CAPVT V.

Phylacterium lapideum ex Museo Clarissimi Viri Iacobi Scaphili.

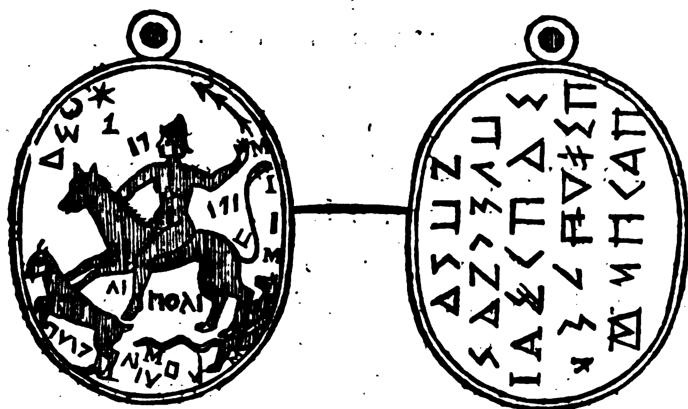
Phylacterium à D. Scaphilo missum.

EST hoc Phylacterium Gnosticorum, quod contra febres calidas & malignas, quas vis quædam maligna Solis, quam vim Typhoniam vocabant, tribus anni temporibus, videlicet Sole in ♈, ♌, ♐, ignei trigoni signis constitutus efficiebat, gestare præcipiebant. Tacitè itaque Solare Numen ternâ inuocatione tribus signis correspondente obtestabantur; quod & corrupta vocabula Græca & Hebraica, quibus vt plurimùm in suis superstitiosis sacrificijs vti consueuerant, sat superque demonstrant: ΙΑΙ siquidem Ægyptiaca vox est, à Græco ἴλιος, deriuata, qua Solem innuebant; voce verò ΙΑω ab Hebræo Iehoua corrupta Deum inuocabant, hâc verborum formulâ, quam schemati insertam vides. DA ✠ scilicet subsidium ΔωC ✠ ΙΑΙ ΙΑΙ ΙΑΙ *Sol, Sol, Sol,* ΙΑω, Numen Iehoua,

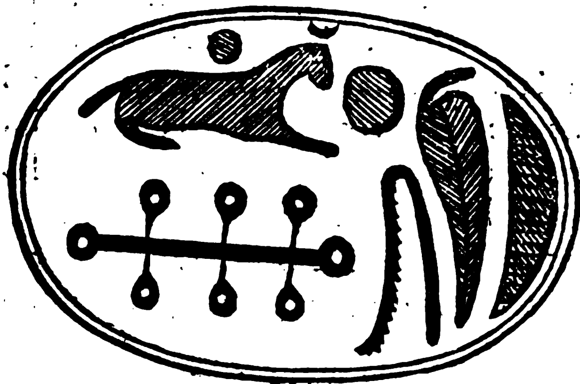
πολύ-

πολιμινς *polimins*, id eſt, contra inimicum Draconem, qui eſt Typhon, atq; in ♈ ♌ & ♐ potiſſimùm ſæuientem. Quæ omnia Vir Leonem equitans, Arietem ante ſe conſtitutum veluti conculcans, manu ſpiculo armatus, ſub pedibus Draconem habens, ſignat. Lateris verò poſtici characteres ſic leguntur: DEVN EDNVMAV IAOLPDO KOLPOTOP MNPLAP. Quæ quidem verba ficta ſunt, & certum numerum κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſoluta monſtrant, ad virtutes peculiares alicuius Numinis alludentem; de quibus omnibus fusè actum vide in Magia hieroglyphica.

Phylacterium lapideum ex Muſeo Drepanitano Excellentiſſimi Viri Domini Iacobi Scaphili.

Sequitur aliud ſchema Scarabæum exhibens à Tito Liuio Burattino tranſmiſſum, cuius poſtica pars reddit hoc quod ſequitur ectypon. Et

continet Aſpidem Ophioniam caudâ inſignem, quæ tamen ſculptoris vitio à corpore ſeparata ſpectatur, cum Canis iacentis forma & ſiſtro; & erat Amuletum, quo vigilantiâ Anubidis, & ſiſtri motu, illa aduerſa vis & poteſtas, quæ calori Solis vitali inſidiatur, profligatur. Vide quæ de Aſpide, Anubi, & ſiſtrorum Ægyptiorum variâ formâ & ſignificatione, varijs huius Operis locis tractauimus.

Præſens figura ex Muſeo Magni Ducis Hetruriæ extracta Dianam exhibet, cornucopiæ, temone, & tutulo, Caninîſque auribus inſignem.

Verùm cùm hæc Græcanicam potiùs quàm Ægyptiacam literaturam sapiant, & symbola trita sint, illis explicandis tempus non terendum duxi.

CAPVT VI.

De humani corporis partibus in vsum Periaptorum ab Aegyptijs assumptis.

Amuleta quæ humani corporis partes repræsentant. Phallus varijs modis ab Ægyptijs efformatus.

INter cœtera hieroglyphica, quibus Obelisci turgent, Phallus celeberrimus ac frequentissimus est. Est autem phallus imago ad veretri humani similitudinem efficta. Et inter phallos potissimum locum obtinet phallus oculatus, nullibi non obuius; de quo vide, quæ amplissimè tractauimus in primo Tomo, in Pantheo Hebræorum de Phegore seu Priapo, vbi & totius superstitionis originem tradidimus. Consule quoque Indices trium huius Operis Tomorum, vbi innumeris locis de eo actum reperies. Fuit autem multiplici schematum ornatu adaptatus: modò sub forma simplici, vt in Canoporum Iconismo in VI. figura videre est; modò ὀφθαλμοειδής, id est, *oculari figurâ*, quemadmodum in præcedenti Iconismo Nardiano 13 figura ostendit; & hoc pacto innumeris locis inter hieroglyphica Ægyptiorum monumenta occurrit. Fuerunt qui eum sub Serpentis alati, triplici pennâ, in cauda, capite, & loco naturali conspicui, forma fingerent, cuiusmodi non ita pridem mihi communicauit amplissimus idemque doctissimus Vir Dominus Franciscus Serra Eques Romanus, Reipublicæ Literariæ promouendæ ardentissimus zelotes; cuius tamen effigiem nè ponerem, pudor & verecundia inhibuerunt. Alij humano brachio eundem inseruerunt. Hoc pacto conspicitur apud Laurentium Pignorium in Mensæ Isiacæ expositione. Huius quoque vestigium apparet in Iconismo seu tabula III. Nardiana, vbi & mysteriosi schematis rationem dedimus. Tempus me deficeret, si ridicula Veterum circa tam propudiosi simulachri cultum deliramenta & insaniæ falsæ describendæ forent. Sufficiat Lectori, non alia de causa huiusmodi periapta, nisi ad fascinum prohibendum, fœcunditatemque impetrandam, gestata atque adhibita fuisse. Sed de his, vt dixi, vide citata loca, vbi omnia exactè descripta reperies.

Hieroglyphicum quod sequitur numero 1 signatum, Græco-Ægyptiacum est, & notat Mercurium totius Sapientiæ Præsidem. Canino capite est, quia sapiens sagacitate multa ad res inuestigandas valet. Lunam sextilem, cui Noctua, quæ hoc loco malè expressa est, insidet, capite gestat, vt innuatur sapientiam silentio, & nocturnis ab omni hominum strepitu semotis lucubrationibus, comparandam. Pennam manu gestat prægrandem, qua literarum scriptionis indefessum studium signatur. Manu gestat Pauonem Serpente bicipiti & ventroso implicatum; quo notatur, Sapientem perpetuò memorem esse debere, pulchritudinem mentis quam Sapientiæ studio acquisiuit, terrenorum affectuum, quæ per

Ser-

Serpentes notantur, mortificatione in vberrimos fructus tandem excrescere. Secunda & tertia figura manum indicant, ex Magni Ducis He-

truriæ Museo extractam, eandem prorsus cum illa, quam in Magia hieroglyphica fol. 451. exposuimus; quare Lector eius interpretationem citato loco videre poterit.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMINONI.

SYNTAGMA XX.

DE LVCERNIS VETERVM AEGYPTIORVM.

EXCELLENTISSIMO ATQVE ILLVSTRISSIMO COMITI DOMINO

FRANCISCO DE NADASD

Equiti Aurato, S. C. Regiæque Mai. Cubiculario, Consiliario, ac per Vngariam Curiæ Regiæ Magistro, &c. Domino meo vnicè colendo.

VM hasce veterum Ægyptiorum Lucernas è tenebris euolutas in lucem vindico, Lucerna non dicam Cleanthæa, sed vel Diogenis opus fuit, vt nonneminem, cui tam dignum argumentum appositè congrueret, reperirem. Tu *inter paucos vnus occurristi,* Illustrissime Comes, *cuius celebre, & iamdudum Mundo notum nomen, harum splendore Lucernarum illustraretur.* Tu *siquidem Lucerna es, in qua tam illustre fidei lumen accendit Deus, vt augustissimus Catholicæ veritatis splendor, curis* Tuis *verè cælestibus, complures à densa Ægypti caligine prouocârit ad lucem. Cui luci exaggerandæ Sopronij veluti igniarium (veriùs Prytanæum sacrum) auxisti adeò, vt Societatis IESV istic Fundatori* Te *immortalium lychnuchorum Collegam Dei & Patriæ amor adiunxerit. Vt quemadmodum Magni* Nicolai Esterhasij *Soceri* Tui *Proregis affinitas* Te *Generum haud constituit degenerem; ita is vnà cum* Ladislao Tuo, Te *heroicarum virtutum exemplis hortatur, vt intermicantium tenebris cœli Lucernarum imitatus mores, pergas inclytæ pandere vela virtuti, & sacrosanctum æterni honoris thema* Tibi Tuoque *in spes excelsas nuper nato Hæredi, factis luculentissimis conscribas. Vt dum Hungariam sua fata canentem audis, adscitis in gloriæ societatem alijs Patriæ Patribus, quoties nobilem & generosam animam illustrissimo anhelitu reciprocas, toties* Te, Tuos, *ac Patriam æterno diuinæ gloriæ sacramento authoratam, sacris religionis legibus, & empyreâ quâdam* Nadasdiani & Esterhasiani *nominis, sanguinis, virtutis indole, granditate, immortalitate illustres. Vale Lucerna Deo ardens, lucens Patriæ; cuius elychnium seu pretiosum vitæ filum, affuso abundè diuini sui nominis & Numinis oleo diu & semper prosperè foueat Deus, ac perpetuâ diuinitatis flammâ in lucem afferat gratiarum, & omnium gloriarum.*

SYN-

SYNTAGMA XX.

De Lucernis veterum Aegyptiorum.

CAPVT I.

De origine Lucernarum.

GNEM ſubterranei Oſiridis, quem Græci Plutonem vocant, alij Vulcanum, ſymbolum fuiſſe, alibi copioſè docuimus. Quemadmodum enim ſingulis Mundis Oſirin præponebant, Archetypum in Intelligibili, in Intellectuali Pantamorphon, in Sidereo Solarem; ita iuxta analogiam quandam ignis, id eſt, Solis hylæi præſidem in Hylæo Mundo ponebant; qui quidem ita ad inuicem diſponebantur, vt influxus ſupernus per intermedios in infimo terminaretur. Et vti nihil igneo colore in inferiori natura rerum præſtantius eſt, & magis neceſſarium, vtpote Soli analogo; ita ſummo quoque ſtudio, contentis viribus, ac miro cultu cœremonijſque eum, ne quandoque deficeret, aut Numen muneri ſuo in eo conſeruando deeſſet, proſequebantur. Hinc celeberrimum illud Lucernarum feſtum & ſolennitas originem inuenit, quo certis anni diebus tota Ægyptus Lucernarum fulgore illuſtrabatur; cuius mentionem amplam facit Herodotus in II. libro quem Euterpen inſcripſit. Ἐς Σάϊν δὲ πόλιν ἐπεὰν συλλεχθῶσι τῇσι θυσίῃσι ἐν τῇ νυκτὶ λύχνα καίουσι πάντες πολλὰ ὑπαίθρια περὶ τὰ δώματα κυκλῷ, τὰ δὲ λύχνα ἐστὶ ἐμβάφια ἔμπλεα ἁλὸς, καὶ ἐλαίου, ἐπιπολῆς δ᾽ ἔπεστι αὐτὸ τὸ ἐλλύχνιον, καὶ τοῦτο καίεται παννύχιον, καὶ τῇ ὁρτῇ οὔνομα κέεται λυχνοκαΐη. οἳ δ᾽ ἂν μὴ ἔλθωσι τῶν Αἰγυπτίων ἐς τὴν πανήγυριν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν νύκτα τῆς θυσίης καίουσι, καὶ αὐτοὶ πάντες τὰ λύχνα· καὶ οὕτω οὐκ ἐν Σάϊ μούνῃ καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν Αἴγυπτον, ὅτευ δὲ εἵνεκα φῶς ἔλαχε, καὶ τιμὴν ἡ νὺξ αὕτη ἐστὶ ἱρὸς περὶ αὐτοῦ λόγος λεγόμενος. id eſt, *Vbi verò Sain Vrbem ſacrificatum conuenerunt, noctu ſub dio vniuerſi circa domos frequentes lucernas accenderunt, imbutas ſale, & oleo plenas, cum multo lychno, quod tota nocte ardet; cui feſto nomen impoſitum eſt, accenſio lucernarum* λυχνοκαΐη. *Ad hunc conuentum quicunque Ægyptiorum non ieint, obſeruantes ſacrificij noctem & ipſi vniuerſi lucernas accendunt, atque ita accenduntur lucernæ non in Sai modò, ſed per vniuerſam Ægyptum. Qua vero gratia nox hæc lumen & honorem ſortita ſit, ſacra quadam ratio commemoratur.* Ita Herodotus. Quænam verò ſacra ratio, ob quam tantum feſtum inſtitutum fuerit, Manethon apud Syncellum docet, Typhonem occiſo Oſiri vniuerſam Ægyptum tenebris & denſâ caligine offudiſſe; quo portento exterriti Sacerdotes Ægyptij Oraculum conſuluêre, quod reſpondit, caliginem terræ obfuſam non deſituram, niſi Oſirim à Typhone occiſum frequenti lucernarum fulgore placarent; quod vbi factum fuit, caligine mox diſcuſsâ, deſiderata lux redijt, atque adeò Lucernarum accenſionis feſtum inſtitutum, maximo impoſterum ardore celebratum fuit. Non deſunt tamen qui velint, accenſionis Lucernarum feſtum originem ſuam

Ignis ſymbolum ſubterranei Oſiridis.

Ignis cultus apud Antiquos Ægyptios.

Lucernarum feſtum apud Ægyptios.

Herodotus.

Lucernarum feſtum cur inſtitutum.

ſuam traxiſſe à decem plagis Ægypti, quibus Ægyptum Moyſes diuinâ virtute percuſſit, inter quas tenebræ propè palpabiles vna fuit; quibus non diſſentio, præſertim cùm paſſim toto hoc Opere oſtenderimus, pleraque Ægyptios ab Hebræis mutuata ſui iuris feciſſe, tametſi alijs & alijs fabulis commentiſque deprauata, vti ex dictis patet. Hieromantas tamen myſticis rationibus inuolutum negotium Oſiri cœleſtium lucium aſtrorumque rectori id potiſſimùm inſtituiſſe, veriſimilius videtur: fuit enim nullo non tempore & loco, vti paſſim docuimus, Oſiris veluti Numen quoddam Solare, in ſumma veneratione habitus, & cùm Soli, quem ignem cœleſtē dicebant, nihil in inferiori Mundo ſimilius ſit igne, non alia meliori ratione eum, quàm Lucernarum frequentium vſu colendum cenſuerunt; adeo quidem, vt lucerna, Seneca teſte de beata vita c. 27. & Suida, religionis hieroglyphicum euaſerit, idque ſcitè exponit Beroaldus in 11. cap. Aſini Aurei apud Apuleium. Imò Plutarcho Authore l. 7. Symp. 14 c. lucernam extinguere violentâ quâdam extinctione, ſummæ ſibi religioni ducebant; vnde oleo poſito inextinctam Lucernam dimittebant, quouſque ignis oleum totum conſumpſiſſet, & deficiente nutrimento, ipſa quoque deficeret Lucerna ſeipſa; quo facto, nouum ſuppeditabant nutrimentum, idque ſacri reuerentia ignis præſtabant, vti apud Plutarchum Coſenus refert, vel vt ibidem Lucius, nè necem inferre elemento quodammodo animato, vel vt Florus ibidem exiſtimabat, nè Lucernam extinguentes lucem alijs inuidere viderentur. Sed vt eò, vnde digreſſi, redeamus; de feſto ſiue ſolennitate accenſionis Lucernarum varij variè ſentiunt: alij ad inquirendum cum Iſide Oſiridem Lucernas accendere Ægyptios conſueuiſſe exiſtimant; quæ quidem inueſtigatio Iſidis vti magna lachrymarum profuſione contigiſſe fertur, ita luctus quoque Iſiacus, lamenta, ploratuſque nunquam ab huiuſmodi ſolennitate deerant; ſiquidem, Plutarcho teſte, in plenilunio ſub dio inter tenebras quaſi Lunam, id eſt, Iſidem comitaturi Lucernis accenſis magno cum luctu Oſirin quærebant, magnam ſibi ex vana huius cultus obſeruatione rerum abundantiam ſpondentes. Sed audiamus Pauſaniam: *Ægyptij feſtum Iſidi celebrare conſueuerunt, quando ipſi Oſiridem lugere dicunt; & illis quidem diebus Niliacum incipere incrementum, argumentum fluminis, agrorumque inundationem non niſi Iſidis lacbrymis procurari*, iuxta illud Statij lib. 1. Theb.

Ignis cur tanto honore habitus ab Ægyptijs.

Seneca. Suidas. Beroaldus. Plutarchus.

Lucernarum accenſio cur inſtituta.

Pauſanias.

Statius.

- - melius vobis mareotica fumat
Coptos, & æriſoni lugentia flumina Nili.

Quidquid ſit, ille nunquam ſatis quæſitus Oſiris, vt cum Lucano loquar, nihil aliud niſi Solem indicabat, quem veluti vitæ authorem cùm ſibi palpabilium tenebrarum diuinitùs immiſſâ caligine ereptum putarent, tenebraſque mors primogenitorum Aegypti ſecuta fuiſſet, magnus mox in Aegypto clamor, teſte Sacro textu, exortus eſt; neque enim erat domus in qua non erat mortuus; vnde non eſt dubium quin ex tam

memo-

memorabili & inaudito euentu Lucernarum solennitas ad Osirin placandum quotannis per vniuersam Aegyptum instituta apud posteros viguerit; nam id Apuleius citato paulò antè loco apertè ostendit his verbis: *Magnus præterea sexus vtriusque numerus lucernis, tædis, & alio genere facium luminis siderum cœlestium stipem propitiantes*. Qui verò plura de superstitioso Lucernarum cultu desiderat, is legat Clem. Alexandr. l. 1. Strom. Eusebium l. 10. de præparatione. Lactantium l. 6. diuin. instit. Sideribus quoque quibuscunque ignis cultum, ex analogia quadam ignei fulgoris ad ignium cœlestium lucem, exhibitum, vide si placet, Tom. I. Synt. 3. de Sacrificijs & ritibus Aegyptiorum. Verùm ante omnia consulat rarum, doctissimum, & omnigenâ eruditione refertum Opus, quod non ita pridem in lucem summo Reipub. liter. bono emisit Excellentissimus Fortunius Licetus de Lucernis Veterum; in cuius vberrimam messem nè falcem immitteremus nostram, hoc loco tantùm, quæ ad instituti nostri argumentum propriè spectant, id est, Aegyptiacas Lucernas aut ibi omissas, aut non nisi superficie tenus expositas, hoc Syntagmate prosequamur.

Apuleius.

Fortunius Licetus.

C A P V T II.

De loco, figura, alijsque lychnuchorum, Lucernarumque Aegyptiarum proprietatibus in genere.

LOca in quibus Lucernæ poni solebant, erant Delubra, Adyta, Cryptæ seu cœmiteria subterranea, de quibus singulis ordine dicemus. In Delubris pro qualitate Numinis, cui litabant, Lucernam ponere consueuerunt. Ita in Fano Anubidis Lucernam ponebant vel Canino capite, vel integrâ Canis figurâ conspicuam, vt postea ostendemus. In Delubro Osiridis vt plurimùm Accipitrino vultu, aut etiam totius volucris habitu spectabilem. In Fano Isidis, ipsam Isidem Lunari hemicyclo, & flammis è vertice surgentibus venerabilem. In Templo Canopi, Canopici Numinis ventripotentis, & dolij instar protuberantis similitudinem adumbrabant. Haud secus in cœteris Deorum Fanis, eo ornatu Lucernas adornabant, quo ipsa Numinum in ijs coli solitorum simulachra effigiabant. Quæ omnia vera esse, testantur Lucernæ in hunc vsque diem superstites ex Ægypto deportatæ, quas postea adducemus. Hanc consuetudinem Græci, Romanique, qui nullo non tempore Ægyptiacæ religionis, veriùs superstitionis, veluti Simiæ quædam fuerunt, imitati sunt, vti ex Lucernarum à Clar. Fort. Liceto adductarum inscriptione patet, quæ eas nunc Ioui, modò Dianæ, aut Mineruæ, cœterisque Numinibus consecratas apertè docent.

Loca in quibus Lucernæ apud Ægyptios ponebantur.

Figuræ variæ Lucernarum apud Ægyptios.

In Adytis quoque secretioribus Sacerdotum conuenticulis, præter Lucernas, ignes quoque mirâ industriâ adornatos adhibuisse comperio; nam ignes non ex cuiuslibet materiæ nutrimento, sed Dijs sacrificijsque appropriato deputabant. Sic Horo ignis ex perseæ lignis, Osiri ex lauri,

Ignes quales in adytis Ægyptiorum.

Lucernæ in Cryptis & Sepulchris.

Iſi ex ſeriphij, aliiſque ex alijs lignis adhibebant; & ex fumo & fuligine, qui in hunc vſque diem, teſte Burrattino, ſimilium Adytorum fornicibus adhæret, luculenter apparet. In Cryptis denique mortuorum depoſitis deſtinatis in hunc vſque diem Lucernæ vario hieroglyphicorum apparatu ornatæ in magna quantitate, teſte Vallæo, & Burrattino, reperiuntur; apertum ſignum, ibidem proprium fuiſſe locum Lucernarum depoſitioni deputarum, de quibus nunc aliquantulum fuſiùs diſceptare viſum eſt.

Ignibus cœleſtes Deos colebant Ægyptij.

Ægyptios vt floribus, fructibuſque terrenos Deos, ita ignibus cœleſtes coluiſſe, aliàs dictum fuit. Fuit autem ignis diuinæ naturæ, immortalis, incorruptibilis, inſectiliſque ſymbolum; atque eam ob cauſam Deorum capitibus, vti Menſæ Iſiacæ ſimulachra monſtrant, vt plurimùm imponebant, igneam in diuina Mente vim & efficaciam myſticè indigitantes. Hinc pyramides, ignis pariter ſymbolum, conficiebant eius ſoliditatis, quæ & omnes temporum iniurias facilè ſuperare poſſent, & mentium immortalitatem vel ipsâ figurâ ſuâ demonſtrarent. Verùm cùm de hiſce in Geometria hieroglyphica copioſè diſſeruerimus, eò Lectorem remittimus.

Quæ quidem colendi ignis conſuetudo tantū in exterarum Gentium pectoribus obtinuit admirationis, vt nulla non natio hanc ab Ægyptijs edocta πυρολατρείαν omnibus modis receperit ad ſe propagatā. Quid enim Mythræ ſacrificia aliud ſunt quam ignis illius cœleſtis, Solis inquam cultus, qui apud Perſas potiſſimùm magnum ſumpſit incrementum? Nam vt rectè de Perſeo Gregorius Monachus: Ἐδίδαξε δὲ αὐτοὺς καὶ τὴν μυσαρὰν τελετὴν, καὶ μαγίαν τῆς λεγομένης Μεδούσης· ἐφ᾽ οὗ καὶ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατῆλθεν ἐν τῇ Περσίδι, ἐξ οὗ καὶ ἀνάψας, καὶ κτίσας ἱερὸν ἔθηκεν αὐτὸ ἐν αὐτῷ καλίσας τὸν ναὸν πυρὸς ἀθανάτου, καταστήσας δὲ ἄνδρας εὐλαβεῖς διακονεῖν αὐτῷ, καὶ φυλάττειν ἐκέλλωσε, (lege ἐκέλευσε) τοὺς μάγους· ὅπερ ἕως ἄρτι ἐν πολλῇ τιμῇ ἔχοντες οἱ Πέρσαι πυρολατροῦσι. id eſt, *Docuit Perſas ipſos execrandas cæremonias & magiam, quæ dicitur Meduſæ, quo regnante in Perſia ignis è Cœlo delapſus eſt, ex quo ignem alium accendens ei fanum extruens in eo repoſuit, vocauitque templum ignis immortalis, & conſtituens viros prudentes, vt ſeruirent ſeruarentque ignem, Magos eos appellauit, quos ritus in multa dignatione habentes Perſæ ignem colunt.* Sed ignem multò ante Perſeum cultum, & à Zoroaſtro introductum, Cedrenus his verbis notat.

Cedrenus.

Ἐκ τοῦ γένους τοῦ Βήλου καὶ Ζωροάστρης ὁ περιβόητος ἐν Πέρσαις ἀστρονόμος, ηὔξατο ὑπὸ πυρὸς ἀστρῴου κεραυνωθῆναι, καὶ ἀναλωθῆναι ἐντειλάμενος τοῖς Πέρσαις τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ καύσει ἀναλαβεῖν, καὶ φυλάττειν, καὶ τιμᾶν. *Is à Belo ipſo duxit originem, & inter Perſas clariſſimus Aſtronomus fuit, qui cùm nouiſſet, optaſſetque igne de cœlo tangi, præcepit Perſis, vt oſſa ſua poſt exuſtionem legerent, ſeruarent, & colerent.* Hunc Zoroaſtrum ex Chamo ſeu Belo filium Miſraim nullum alium fuiſſe, quàm corrupta à Perſis voce Mithram (quem & Oſirin dictum fuiſſe, conſtat) in Obeliſco Pamphilio amplè deduximus. Hic enim primus fuit, qui ignis cultum Ægyptios Chaldæoſque docuit; vt proinde quæcunque de Oſiri, Mythra, Zoroaſtro ibidem diximus, exactè ijs, quæ hìc tradimus, congruant. Quemadmodum enim Ægyptij in Adytis, ita Perſæ in ſpeluncis, ignis cultum magno cæremoniarum apparatu docebant, his verbis,

Zoroaſter docuit Perſas cultum ignis.

vti

vti Firmicus Maternus l. 5. testatur, Μικτάβαρ μυστικῷ ὁ κλοπῆς συνίδετε πυρὸς ἀγαθοῦ. adeoque huius πυρολατρείας insania dementabantur, vt non ignem modò, sed & omnia ea, quæ vel ignis speciem referrent, sacro cultu, teste Dionysio de situ Orbis, πάντα πυροειδῆ σέβουσι, prosecuti sint; vnde & pyropo quasi flammas emittenti honorem habebant Authore Strabone l. 15, quem neque ad mortuum admouebant, non magis quàm ignem ipsum. Ex quo & illa superstitio nata videtur, vt ijs nihil denegaretur, qui ignem in fluuium detulissent; & ni compotes fierent, ignem se mersuros aquâ minarentur, vti Plutarchus asserit. Ignis inter prima primò in Perside, non autem à plebecula tantùm, sed maximè à Regibus in ædibus ad eam rem sanctè comparatis, Theodoreto teste l. 5. Eccles. histor. colebatur; vnde ædes istæ πυρεῖα dicta, ignis verò πῦρ ἄσβεστον, inextinctus; in Pyræo verò ignem seruabant ad diuinationes, eo eum loco habentes, quo Vestam Romani, ait Procopius l. 2. Strabo l. 15. Οἱ τῷ δ' ἂν θύωσι θεῷ πρώτῳ τῷ πυρὶ εὔχονται. *Cuicunque Deo sacrificarent, primò igni vota nuncupabant*, τιάρας περικείμενοι πιλωτὰς καθηκούσας ἑκατέρωθεν μέχρι τοῦ καλύπτειν τὰ χείλη, καὶ τὰς παραγναθίδας, *Tiaris operti ex lana densa vtrinque demissis, vt labra & genas tegant*, καὶ πυρὶ θύοντες ἐπιφοροῦσιν αὐτῷ τὴν πυρὸς τροφὴν ἐπιλέγοντες, πῦρ δέσποτα, ἔσθιε. *Sacrificaturi igni, ei pabulum præbentes dicebant, Ignis Domine comede*. Quæ quidem omnia ab Ægyptijs ad Persas, & hinc ad Græcos, Romanosque propagata, maximum semper incrementum habuere.

Sed vt ad propositam nobis de Lucernis Veterum narrationem redeamus, Notandum est, Lucernas variæ omninò figuræ fuisse, siue lychnos spectes, siue figuram ipsam Lucernarum. Fuerunt ijs μονόμυξοι, πολύμυξοι, id est, vnius, & plurium, pro ratione Numinum quæ colebant, ellychniorum seu myxorum Lucernæ; τρίμυξοι, id est, 3 ellychniorum in trianguli formam concinnatæ supremo triformi Numini; τετράμυξοι, quatuor Elementorum præsidibus Dijs; quorum vnusquisque eâ figurâ animalis, quæ Numina referebant, concinnabatur. Non defuerunt in honorem septem Planetarum ἑπτάμυξοι, septem ellychniorum Lucernæ constitutæ; δωδεκάμυξοι, duodecim Zodiaci Genijs ordinabantur, cuiusmodi vnius ad me ex Ægypto transmisit delineationem Michaël Schatta, quem suprà citaui, meus olim in Copticis Amanuensis. Scribit Demophilus peruetus Author, in Templo Solis Heliopolitano Lucernam fuisse tot lychnorum, quot diebus annus constituitur. Quos secuti videntur Tarantini tempore Dionysij Iunioris, Athenæo teste l. 15. Ταραντίνους εἰς τὸ πρυτανεῖον ἀναθεῖναι λυχνεῖον δυνάμενον καίειν τοσούτους λύχνους, ὅσος ὁ τῶν ἡμερῶν ἐστὶν ἀριθμὸς εἰς τὸν ἐνιαυτόν. *Tarantinis in curia lychnuchum positum fuisse, tot instructum ardentibus lychnis, quot dies essent in anno*. Et tametsi Athenæus nuperum inuentum lychnum dicat, Παλαιὸν δ' εὕρημα λύχνος· φλογὶ δ' οἱ παλαιοὶ τῇ τε δᾳδὸς, καὶ τῶν ἄλλων ξύλων ἐχρῶντο. *Veteres enim igne tædæ & aliorum lignorum vtebantur*; negandum tamen minimè est, iam primæuis temporibus vsum lychnorum fuisse, siquidem in hunc vsque diem in abditissimis Cryptarum reconditorijs inueniuntur huiusmodi πολύλυχνοι, siue Lucernæ, tùm vnico, tùm pluribus myxis instructæ, hieroglyphico ornatu spectabiles, quas

Firmicus Maternus. Dionysius Geographus. Strabo. Theodoretus. Procopius. Strabo. Lucernæ Veterum variæ fuerunt figuræ. Nota Lector, huius Lucernæ figuram ex Ægypto à Schatta transmissam ob angustiam temporis incidi non potuisse. Demophilus. Lucerna in templo Heliopolitano. Athenæus. Lucernæ antiquissimis temporibus in vsu fuere.

non niſi ante Romam conditam impoſitas fuiſſe, ſuprà in Syntagmate de Mumijs fuſe docuimus. Voco autem lychnum ellychnium, lineam & papyraceam ſtupam, oleo imponi ſolitam, ignis quoddam nutrimentum, quæ ſcitè ſanè deſcribit Prudentius in hymnis;

Prudentius.

Viuax flamma viget ſeu caua fiſtula,
Succum linteolo ſuggerit ebrio,
Seu pinus piceam fert alimoniam,
Seu ceram teretem ſtuppa calens bibit.

Ægyptij itaque non Lucernis tantùm, ellychnijs ſtupeis, papyraceis, iunceis inſtructis, ſed & cereis, facibus ſeu tædis è cortice, quam λοφνίας vocat Athenæus (Alexidi dicitur ξυλολυχνοῦχος, Ciceroni lychnuchus ligneolus & obeliſcolychnus, cùm lignum in verruculo pro lampade ardet) thyrſis iunceis, quas λύχνους θρυαλλίδας vocat Ariſtophanes in Veſpis; thyrſis lotinis cera & reſina circumductis, vt interim varias lignorum ſtrues in Adytis omittam, vtebantur; accenſionem verò ipſam vocat Ariſtophanes λυχνοκαυτίαν, λυχναψίαν, φωσφόρους, Herodianus l. 4. δᾳδουχίαν. Sed & in hiſce omnibus magna differentia intercedebat. Erant aliæ Lucernæ pendulæ, aliæ poſititiæ; de ijs Virgil. l. 1. Æneid.

Ariſtophanes. Herodotus. Virgilius.

dependent lychni laquearibus aureis
Incenſi, & noctem funalia vincunt.

Paul. Nat. 9.

Tectoque supernè
Pendentes lychni ſpiris retinentur ahenis,
Et medio in vacuo laxis vaga lumina nutant
Funibus, vndantes flammas leuis aura fatigat,

De hiſce idem Nat. 3. Paulinus

Clara coronantur denſis altaria lychnis.
Lumina ceratis adolentur odora papyris,
Nocte diuque micant.

Ex his, ni fallor, luculenter patet, ratio Lucernarum Ægyptiarum; quare iam ad particularem earundem deſcriptionem paulò propiùs accedamus.

CA-

CAPVT III.

De Lucernis Aegyptijs in peculiari.

§ I.

Lucernæ à Rege Myceri no filiæ po sitæ.

MYcerinum Regem tùm sibi, tùm filiæ suæ Lucernas affabrè factas posuisse ante Bouem, cui cadauer filiæ incluserat, Herodotus ad longum describit; sed quoniam historia digna est, quæ ex ipso Authore percipiatur, verba eius hic apponam:

Herodotus.

Post hunc Chephrenem regnasse in Ægypto dicebant Mycerinum Cheopis filium, eumque paterna perosum facta, & templa reserasse, & populo ad vltimum calamitatis afflicto fecisse potestatem res agendi & sacrificandi: quin etiam super omnes Reges iustitiam exercuisse. Quo nomine ex vniuersis Regibus hunc Ægyptij maximè prædicabant, tùm ob alia quæ benè iudicabat, tùm verò quòd conquerenti de ipsius sententia, de suo donabat, vt indignationi hominis satisfaceret. Cùm autem esset in ciues ita clemens Mycerinus, atque ita studiosus, principium ei malorum contigisse obitum filiæ, quæ domi vnica soboles erat. Quâ clade supra modum dum doleret, velletq; filiam excellentiori aliquo genere sepeliri quàm cæteros, fecisse ligneam Bouem cauam; quam cùm inaurasset, in ea filiam sepelisse defunctam. neque humo Bos hæc condita est, sed ad meam vsque memoriam in propatulo fuit in vrbe Sai apud regiam, in conclaui quodam exornato posita, cui singulis diebus omnifarij odores inferuntur: noctibus autem perpetuò incensa Lucerna astat. In altero contiguo conclaui imagines stant Concubinarum Mycerini, vt in vrbe Sai Sacerdotes aiebant. Stant enim Colossi, id est, grandia simulachra, *circiter viginti, è ligno fabricati, nudi plerique: qui quarum sint mulierum, non possum dicere, præterquam quæ narrantur. Sunt qui de hac Boue & Colossis hæc referant: Mycerinum amore filiæ suæ captum, vim ei intulisse: deinde illam cùm præ mœrore se suspendisset, patrem in hac Boue sepelisse: matrem autem manus ministrarum quæ filiam patri prodidissent, præcidisse: & nunc earum hæc esse simulachra eius mali quod viuæ passæ fuissent. Hæc (vt ego opinor) dicunt nugatores, vt alia, ita & de manibus Colossorum: quippe quas ipsi vidimus temporis diuturnitate delapsas, quæ ad meam vsque ætatem ad pedes eorum stratæ visebantur. Bos quoque cum cæterum corpus operta est Phœniceo pallio, tùm verò ceruicem & caput crasso admodum auro: cuius inter media cornua circulus annexus inest, Soli assimilatus. Neque stans est Bos, sed in genua cubans, magnitudine quanta est grandis Vacca viua. Effertur autem à conclaui quotannis. & postquam Ægyptij verberarunt Deum quendam, quem in tali negotio non puto mihi nominandum, tunc & Bouem in lucem proferunt. Aiunt enim eam orasse patrem Mycerinum, vt defuncta quotannis semel Solem intueretur. Huic Regi, post calamitatem filiæ, secundo loco hoc accidisse: ex vrbe Buti venisse Oraculum, fore vt sex omninò annos viueret, septimo defuncturus. Id hunc ægrè ferentem, vicissim misisse ad Oraculum contumeliosas querimonias: quòd cum pater suus & patruus, qui Deorum immemores templa* clau-

clauserant, hominesque perdiderant, tamdiu vixissent, ipse piè faciens tam citò foret vita defuncturus. Rursus ei venisse dicuntur ex Oraculo responsa, eapropter ipsum properè vitam finiturum, quòd non id faceret quod deberet. Oportuisse enim Ægyptum centum quinquaginta annis affligi: idque duos qui ante eum fuissent Reges didicisse, ipsum verò nequaquam. Hæc vbi accepit Mycerinus, se iam à Numinibus damnatum, Lucernas fecisse permultas, quibus cùm noctesceret accensis, potaret ac se oblectaret, neque diu neque noctu intermittentem quin per paludes perque nemora vagaretur, vtque audiretur, humilibus in rebus studiosissimè versari. Hac autem idcirco excogitârat, quòd vellet Oraculum conuincere mendacij, vt duodecim pro sex fierent anni, diebus factis ex noctibus.
Vtrum verò Herodotus Lucernas perpetuò ardentes habuerit, vti inclytus Licetus existimat, dubium est; quid nos sentiamus, in sequentibus patebit.

§ II.

De Lucernis Ægyptiorum in sacra animalia transformatis.

Lucerna à Duce Hetruriæ missæ.

MIsit pro suo in Rempub. Literar. affectu iam dudum sapientissimus Princeps, Magnus Dux Hetruriæ, è suis Museis omni antiquitatis

Lucerna Bouis figura in Apidis Fano.

genere instructissimis, nonnullas veterum Ægyptiorum Lucernas, quas hoc loco opportunè inserendas existimaui. Quarum prima Bouis procumbentis figuram refert, cum puero dorso eius incumbente, & folijs fici, vti præsens figura docet. Bouem Apidis figuram, Apidem verò agriculturæ præsidem Genium expressisse, passim hoc Opere docuimus. In Fano itaque Apidis Lucernam ponebant in honorem huius Numinis adornatam. & per Lucernam quidem pium & religiosum erga Numen affectum, per ignem verò calorem vitalem notabant; qui si ab agricultura abesset, omnia in vltimum exitium ruitura existimabant. Numen itaque tacitò, vt hunc vitæ calorem agris campisque concederet, hoc symbolo sollicitabant. Puer dorso Bouis incubans, cum folio fici, vitam vegetabilem notat, cuius calore vitali à Numine communicato omnia re-

iuue-

iuuenescere videbantur per vim fœcundatiuam, quam folium fici, quam Ægyptiacè thrio vocant, notat; siquidem hoc folium, eò quòd pudendorum virilium formam exprimeret, non incongruè, teste Plutarcho, pro fœcundæ generationis symbolo assumpserunt. Huiusmodi autem Lucernas in Apidis Fano positas expressè docet Demophilus de priscorum religione: Ἐν τῷ τοῦ Ἄπιδος ἱερῷ ἐτίθεσαν λυχνοῦχον βόειον ... τῆς γεωργίας σύμβολον, *In templo Apidis ponebant Lucernam sub Bouis forma, symbolum culturæ agrorum*. Rectè igitur Numini agrorum præsidi Lucernam hanc mysticam ponebant, eâ spe freti, futurum vt Numen religiosa ignis cœremonia sollicitatum attractumque maiori vigilantiâ in rerum fidei suæ commissarum curam incumberet. Aliam Bouino capite conspicuam vidi apud laudatissimum Licetum in Opere de Lucernis Veterum fol. 996.

Plutarchus. Demophilus.

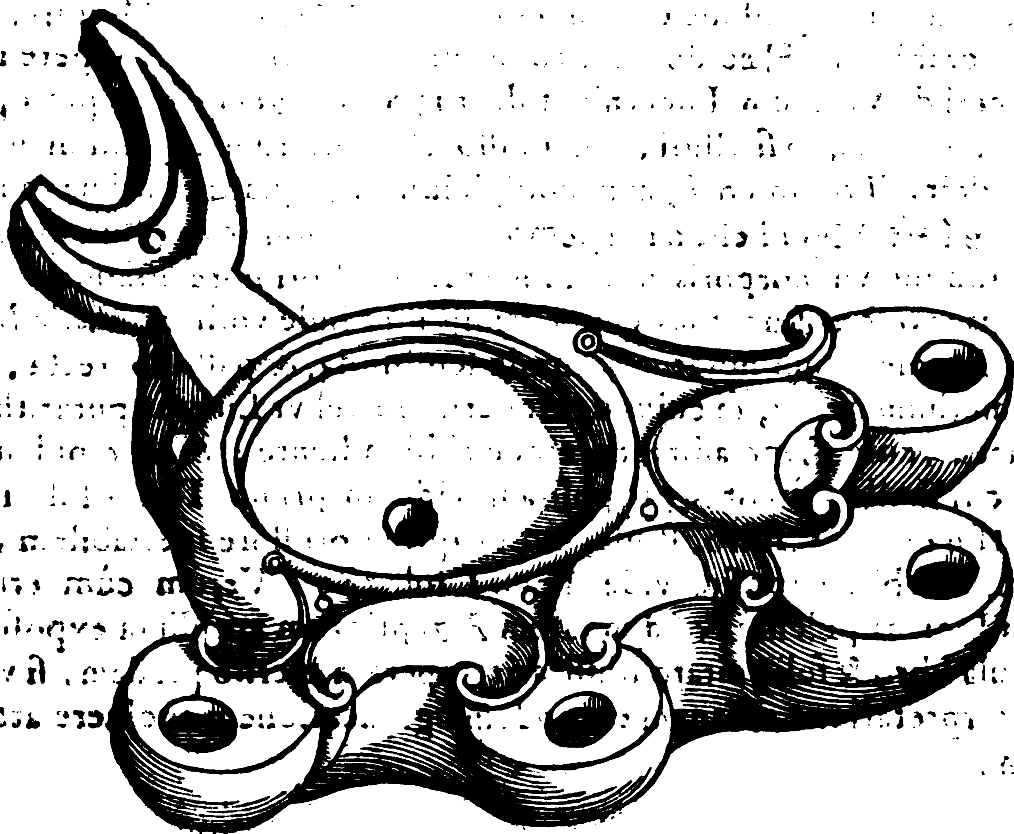
Lucernam Apidi cur posuerint Ægyptij. Licetus.

§ III.

Lucerna Aegyptia tetralychnis.

HAnc Lucernam vnà cum Mumijs ex Ægypto Magno Duci Hetruriæ allatam refert Nardius, & est τετράλυχνος; quâ quidem nihil aliud, quàm eorum Numinum, quæ quatuor anni stationibus præerant,

Lucerna tetralychnis.

cultum indigitasse videntur. Hanc in solenni Comasiarum pompa, & Adytorum consecratione adhibitam fuisse, refert Scholiastes in 11. lib. Metam. Apuleianæ. *Preferebatur*, inquit, *& Lucerna* τετράμυξος *in quatuor*

Numi-

Y 2

Numinum, quæ in Comasijs circumferre solebant, honorem accensa; & ea indigitabant eorum Deorum, qui quatuor anni tempestatibus præsidebant, propitiationem. Cùm enim totius Reipublicæ salus & prosperitas à rerum vbertate, cui quatuor dicta Numina, in quadripartiti anni curriculum distributa, præerant, dependeret; aptè sanè τετράλυχνον hanc Lucernam, nè quicquam mysteriosarum cæremoniarum deesset, præferebant. Nam vt suprà diximus, Ægyptij Lucernas suas tot lychnis instruebant, quot numerus Numini alicui consecratus vnitates contineret.

Lucerna tetralychna in Comasijs circumferebatur.

§ IV.

De Lucerna Canubica seu Canina, aut Κυνοφόρα.

Lucerna Canubica.

NIhil frequentiùs fuit Ægyptijs, quàm Lucernas suas Canis figurâ exprimere: erat enim Anubis inter tutelares eorum Deos præcipuus. Huius farinæ Lucernam, vnà cum alijs, Serenissimus Dux Hetruriæ transmisit vnam, integrâ Canis iacentis figurâ expressam. Reperiuntur & aliæ Lucernæ loco lychni Canino capite conspicuæ; quæ quidem omnes ad tutelaris Numinis vigilantiam alludunt, quâ deposita in Cryptis subterraneis corpora custodire putantur. Hinc eadem de causa omnibus ferè Mumiarum inuolucris Canis figura impressa cernitur. Verùm cùm hæc omnia amplissimè exposita sint in Syntagmate de Mumijs, hìc non immorabimur. Hæc dum tracto, occurrit mihi in eximio Opere Fortunij Liceti de Veterum Lucernis fol. 1178. ex gemma depromptus schematismus, in quo si vllibi, sanè in illo Ægyptiorum ingenium maximè elucescit. Tres in eo figuræ conspiciuntur, quarum prima nuda, τρίκολος, καὶ τρικέφαλος, id est, trium femorum, cum tribus capitibus, quorum vnumquodque vni corporis adnexum trunco, Loti flore insignitum est, quæ binis manibus Lucernas gestat, tænijs hinc inde volitantibus, & Mercurium Trismegistum notat. Secunda seminuda, & palliolo tecta, in capite modium gestat, in cuius dextra arundo, vel vt Licetus putat, thyrsus liliaceus, cum Cane adstante, eique abblandiente; & Serapidem signat; cui similem à nobis propositam vide in primo Tomo fol. 198. Tertia Isin exhibet, sistro, situlâ, & in capite Loti flore spectabilem, de qua simili habitu exposita vide Tom. I. fol. 189. Verùm cùm eruditissimus Licetus pulchrâ, & ad mentem Ægyptiorum aptissimâ expositione singula libro & folio citato illustrârit, operam meritò perdam, si vlteriori interpretatione arcanam eorundem significationem euoluere attentauerim.

Lucerna Ægyptia apud Licetum.

§ V.

§ V.

De Lucerna Sphyngis.

INter cœteras Lucernarum figuras, quas Sereniſſimus Magnus Hetruriæ Dux Oedipo communicauit, Sphyngis integræ figura ſpectabilis eſt, quæ tamen vtrum Lucernæ vſum habuerit, dicere nequeo, cùm foramina lychnorum non compareant; & illa eſt quæ ſequitur. Quamuis Lucerna Sphyngis.

non ignorem, Ægyptios Lucernas ſuas ſubinde in Sphyngis figuram adaptaſſe, cuius ſignificationem cùm ex profeſſo tradiderimus Syntagmate de Sphyngibus, eò Lectorem remitto. Protulit & nobis huius generis Lucernas binas in eximio ſuo de Lucernis Opere Licetus, cuiuſmodi eſt illa, quam folio 997. exponit, & alia in Sphyngis formam efficta, quam fol. 822. exhibet, quæ neſcio quid Ægyptiaco-hieroglyphicum oleant. Nam vt alibi docuimus, ſolebant Ægyptij Sphynges paſſim Delubrorum coronidi, teſte Clemente Alexand. incidere, tanquam intellectualium Poteſta-

teſta-

testatum symbola; in Lucernas verò eadem adaptabant symbola, vt innuerent vel ipso lumine igneæ mentis ingentem, qua inferiora omnia illustrat, virtutem; vsusq; harum maximè in Adytis, insolenti mysteriorum exhibitione celeberrimis, fuisse videtur. Sed de his passim in toto hoc Opere actum vide.

§ VI.

De Lucernis phallicis.

Lucernæ phallicæ.

QVanto honore Ægyptij nullo non tempore propudiosum phalli cultum prosecuti sint, innumeris huius Operis locis ostensum est. Hunc enim non duntaxat in phallophorijs siue pamelijs Osiri dedicatis festiuitatibus semper primo pompæ loco portabant, sed & eundem vtriusque sexus homines collo, fœmori, brachijs alligatum contra fascinum, sterilitatisque opprobrium gestare solebant; quin & sacris animalibus, Deorumque simulachris passim adnexum spectamus; quid mirum, si hunc Lucernis quoque impresserint? Nam vt sæpe diximus, Lucernæ pro Numinis, cui sacrificabant, ratione efformabantur: Anubi enim Lucernam Cynomorpham, Osiri Solari, Accipitrino vultu transformatam, ita & Osiri Nilotico fœcundo Numini, Lucernam φαλλόμορφον statuebant, & sic de cœteris Numinibus idem iudicium esto, vniuscuiusque videlicet effectibus & operationibus congruam. Harum nonnullas Licetus exposuit fol. 910. & fol. 1142.

§ VII.

De Lucerna Typhonia.

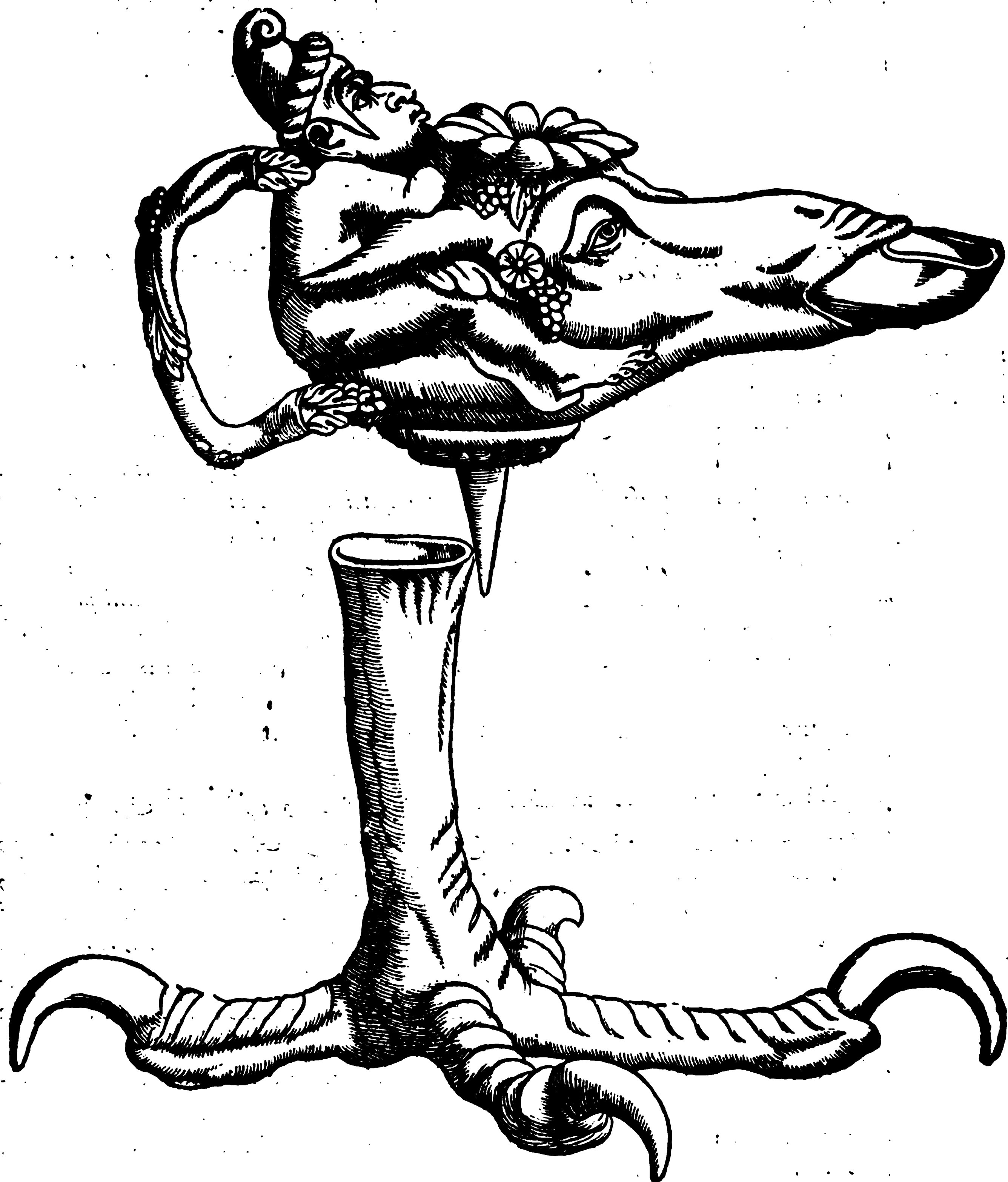
Lucernæ Typhoniæ.

ÆGyptij non Dijs tantùm beneficis, sed & maleficis, illis vt prodessent, hisce nè obessent, Lucernas statuebant; cuiusmodi ex Ægypto olim allatam, ex Museo Mediceo transmisit inclytus Nardius, Asinino capite, quod Silenus tenet, vt sequitur, ridiculam. Asinum Typhonis symbolum fuisse, passim docuimus; & Plutarchus refert, Typhonem vocem habuisse, Asininum ruditum proximè referentem, vnde & tubæ clangorem tolerare nequibant, vtpote ruditui & Typhoniæ voci similem; imò Mense Payni pœnas luisse Asinos, execrandi Typhonis gratia, quem Asinum tùm inertiâ, stoliditateque, tùm colore retulisse narrant: Καὶ πόπανα ποιοῦντες ἐπιπλάττουσι, verba Plutarchi sunt, παράσημον ὄνον δεδεμένον, *Placentas facientes ijs Asini figuram imprimunt*. Cur verò Lucernam hoc Typhonij Asini symbolo exornârint, explicemus.

Lucernæ Asini figura cur exornatæ.

Constat ex passim dictis, Typhonem omne id malum ab Ægyptijs habitum, quod sterilitatem, contagionem, adustionem, vim quandam ad cor-

corruptionem aptam, omniumque destructionem referret. Hanc vt amolirentur à fœcundo Nili profluuio, Lucernas hoc ei apparatu, quem vi-

des, adornabant, spe freti futurum, vt imagine sui cognitâ à malis perpetrandis cessaret. Hinc Silenum eidem veluti inequitantem, & caput Asini constringentem aptè apposuerunt, eò quòd Silenus fœcundi Numinis symbolum, & Osiridis stipator potentiam malignitate & adustiuâ vi refertam quadantenus, ob insitam ei ἀντιπαχίαν, cohibeat. Insistit autem Lucerna hoc typo adornata pedi Aquilino, seu Accipitrino, vt ostenderetur, Typhonia vis nociua & adustiua in Sole latens, quam Silenus Bacchi

seu Osiris Dionysii assecla, humorem qui præest, temperat. Nam vt rectè Plutarchus, Isis non omninò interemptum Typhonem, sed vinctum esse voluit, quia adustiua seu ignea vis tametsi subinde ob nimiam siccitatem perniciosa est, humori tamen nimio temperando suo tempore confert. Patet itaque Lucernæ Typhoniæ vis & genuina significatio.

Plutarchus.

§ VIII.

De Lucernis polylychnis, quæ in Cryptis subterraneis Aegypti passim reperiuntur.

Lucernæ in Cryptis Ægypti repertæ.

LVcernæ multiplici myxorum ordine constructæ subinde in cœmiterijs Ægypti reperiuntur; de quibus oculatus testis Titus Liuius Burrattinus, quem sæpe sæpius in præcedentibus allegauimus, literis ad me datis ita scribit: *In queste caue si trouano ancora gran quantità di vasi di creta cotta, fatti in guisa di Lucerne, mà capaci alcuni di quattro, & altri di sei, otto, e dodici stuppini; li quali dicono li Arabi, che erano lumi perpetui, mà io credo che fossero lumi ordinarij, poiche tutte le caue sono nella volta affumate. Affermano però li Arabi, di ritrouare spesse volte di detti lumi perpetui, quando s'aprono li sepolcri nuoui; mà non hauendone io mai veduto, non posso affermare cosa nissuna.* Quæ quidem ea quæ de polylychnis Ægyptiorum Lucernis suprà diximus, apprimè comprobant, & Michaël Schatta suprà memoratus in suis ad me Arabicis literis datis apertè docet, his verbis:

وتعرف ابونا لاني وجدت في مغارات المنف عتيقة كثيرين من الاسراخ
وحدهم ثلثة ومن احرين اربعة وثمنه سعاع النار وصورتهم بصورة الكلب والانسان
والثور والبزي والحية ومثل غيرهم كما تنظر في الصورة التي سلحت اليك ۞

Scias quoque Pater, quòd in cryptis subterraneis Memphis antiquæ inueni multas Lucernas, quarum aliquæ tres, aliæ quatuor, octo, aut duodecim lychnos habebant, in similitudinem Canis, Hominis, Tauri, Accipitris, & Serpentis effigiatas, & cætera similia hisce, vti vides ex figura quam misi ad te. Et est illa, quæ ob angustiam temporis incidi non potuit, δωδεκάλυχνος, haud dubiè duodecim Aegypti Numinum Principum honori consecrata. Non parua hoc loco nobis difficultas occurrit de Lucernis, quas perpetuo lumine fulgere in Cryptis subterraneis Burrattinus ex Arabum mente dicit; quæ vt decidatur, sit

§ IX.

Vtrum Aegyptij verè in subterraneis Cryptis Lucernas perpetuo lumine ardentes constituerint; & quod eorum fuerit artificium.

QVamuis Licetus in suo de Lucernis Opere fusè & doctè hanc materiam tractet, nè tamen nos tam luculentæ dignitatis argumentum transisse videamur, nostram hoc loco de eo sententiam apponendam duximus. Multi hucusque ex nonnullis Lucernis, quas in Cryptis subterraneis, indicio nescio cuius apparentis luminis repererunt, Veteres magnum hoc perpetui luminis secretum calluisse, firmiter sibi persuaserunt, idque varijs exemplis docent, ex quibus duas adducunt Lucernas proauorum nostrorum memoria detectas. Prima est Lucerna Pallantis, quæ temporibus Henrici tertij Imperatoris anno 1401 ab Agricola quodam non procul ab Vrbe ad Tyberim, vnà cum prodigiosa & gygantæa corporis Pallantini magnitudine reperta fuit, perpetuo igne à bis mille & ampliùs annis ardens, quæ nec flatu, nec aquæ, alteriusue liquoris superaffusione extingui potuerit; sed simul ac nescio quo casu fundo perforata & rupta ab importunis miræ lucis osoribus fuit, statim effuso liquore flamma euanuit. Illud autem corpus Pallantis Arcadis fuisse, filij Euandri, & à Turno olim interfecti, Volaterranus refert, cum hac inscriptione:

Lucernæ putatæ perpetuæ

Lucernarum dictarum exempla duo.

Volaterranus

Filius Euandri Pallas, quem lancea Turni
Militis occidit, mole suâ iacet hic.

Altera Lucerna in via Appia reperta fertur tempore Pauli III. Pontificis Maximi, in sepulchro Tulliolæ Ciceronis filiæ, vti inscriptio tumbæ docet.

TVLLIOLÆ FILIÆ MEÆ.

Hæc inquam Lucerna inuenta, dicitur à mille septingentis ferè annis perpetuo igne succensa, & ad patrum nostrorum memoriam perdurauit, sed ad aëris subeuntis ingressum, vix dum flamma comparuit, ecce disparuit. Ita Quido Pancirolus in suo de memorabilium rerum deperditarum libro tradit, & fusiùs totum negotium examinat Licetus.

Pancirolus.

Certè lubricum, & vix satis à quoquam explicatum argumentum de lumine perpetuo aggredimur; quod si neges, habebis, adductas hoc loco authoritates tanti esse momenti, vt ijs fidem non adhibere, idem sit, ac tantorum Authorum sinceritatem tacito quodam dissensu reprobare. Quid itaque de hoc negotio sentiendum sit, & quem modum Ægyptij in Lucernis perpetuo lumine fouendis adhibuerint, tùm exponemus, vbi priùs nonnulla ad inceptum argumentum luculentiùs demonstrandum, supposuerimus.

Lucernæ perpetuæ dictæ, diuersis modis constructæ. Nempe primò miraculosè.

Suppono itaque primò, inter Veterum Lucernas, quas perpetuo lumine fulsisse Authores referunt, earumque ingentem numerum ex omni antiquitate extractarum adducit Fortunius Licetus, scriptor sanè fortunatissimus, diuersâ ratione & modo constructas fuisse. Fuerunt quæ præternaturali & miraculoso lumine perpetuò arserunt, vti fuit Lucerna Antiochena, quæ ad quingentos annos lumen in propatulo & publico loco supra portam Ecclesiæ conseruasse fertur, vt Author est Cedrenus *Cedrenus.* apud Franciscum Citesium Pictauiensem Medicum in Opusculo, quod nuncupatur *Abstinens consolentanea*. Verùm qui stellas perpetuo lumine animat, eidem minimè quoq; difficile est, materialem Lucernarum ignem omnipotenti dextrâ suâ, non in quingentos duntaxat annos, sed in perpetuas æternitates conseruare; vt proinde de huiusmodi Lucernis minimè nobis sermo sit.

Secundò fraude Dæmonis.

Suppono secundò, non paucas quoque earum Lucernarum, quæ perpetuo lumine ardere repertæ sunt, opera Dæmonum, ad malè feriatorũ hominum siue curiositatem, siue auaritiam, siue falsorum Deorum cultum in animis eorum accendendum, per mille fraudes, quarum Diabolus artifex est, fuisse repræsentatas. Ita S. Augustinus *S. Augustinus.* l. 21. cap. 5. & 6. de Ciuit. Qui enim legit, quanta prodigia & pseudodogmata in Veterum consultatione Oraculorum ope Dæmonum contigerint, is apertè fatebitur, hanc ijs in Lucernis perpetuo igne putaticio lucentibus conseruandis potestatem minimè esse denegatam. Est enim proprium Cacodæmonum, homines primò prodigiosarum rerum obiecto, veluti illicio quodam trahere, tractis ad superstitionem, & falsum Deorum cultum viam sternere, & sic tandem sui iuris facere. Hominibus itaque Deorum sepulchra explorantibus, nihil faciliùs fuit, quàm earum rerum specie, quæ diuinum quid saperent, vti Lucernæ ab immemorabili tempore conditæ viuâ flammâ primò in admirationem, deinde etiam in illius Numinis, cuius beneficio Lucerna perpetuo igne constituta fuisset, cultum & venerationem trahere. Potuit itaque ad primum Cryptæ cuiuspiam introitum Dæmon hominibus flammam, vel aliam quampiam fulgidæ rei speciem oculis hominum obgerere, quam dum viribus naturæ altius quiddam existimant, soli illius Deastri, cui Lucerna consecrata fuerat, potestati adscriberent; qui quidem primus est ad idololatriam gradus. Atque

Lucernæ perpetuæ putatitiæ, à Dæmone constitutæ.

tales ego puto fuisse omnes eas Lucernas, quas in sepulchris Gentilium ad certi alicuius Numinis cultum positas, & deinde casu repertas perpetuo igne flagrantes, tradunt Authores; non quòd perpetuo igne arserint, sed quia Dæmon vel ad primum ingressum, vti dictum est, talem speciem obtulit, quæ illis veluti quidam ad impium Deorum cultum lapis foret offensionis. Quod idem in Chimicis operationibus præstare solet, ea intentione, vt homines incautos auaritiæ, χρυσολατρείας perpetua sibi deuinciat mancipia, quorum proprium est, dum irrito conatu ad abditum artis Sacramentum pertingere nequeunt, stygium mouere Acherontem, Dæmones, qui artis secretum doceant, prouocare, ac tandem cum æterno animarum exitio ijsdem se deuouere. His itaque suppositis, iam discutien-

cutiendum nobis restat, vtrum vi quâdam naturali tam mirificum perpetui luminis machinamentum confici possit.

Lucerna perpetuo lumine vtrum naturaliter confici possit.

Magnam de hoc argumento inter Authores controuersiam reperio. Sunt qui id fieri posse naturaliter, apertè negent; atque ita argumentantur: Omne quod in vaporem fumi resolutum tandem contabescit, perenne esse non potest: sed ignis nutrimentum pingue quodcunque dum accenditur, in vaporem mox resolutum contabescit; ergo ignis nutrimentum perenne esse nequit.

Negatiuæ sententiæ argumentum.

Aduersæ verò sententiæ sectatores, negant hoc loco minorem, aiuntque dari in natura rerum certas quasdam species, quæ ad æqualitatem resistunt igni, neque vnquam ab eodem penitùs superantur; vrgentque argumentum inductione empyricâ, Asbesti, Amianti, auri potabilis nescio cuius; & talibus adminiculis paulò antè citatas Lucernas perpetuo lumine fulgidas fuisse. At mirum est, à tot adeoque curiosis rerum scrutatoribus huiusmodi Asbestinos lychnos, quibus dictæ Lucernæ instruebantur, nunquam fuisse repertos. Fateor & ego, si vlla res in rerum natura perpetui luminis τέχνασμα præstare posset, id Asbestum, & Amiantum præstare debere, quorum lychnus stupaceus vti inconsumptibilis est, ita ex eo extractum oleum irresolubile esse nemo negare potest, qui naturam vtriusque penitiùs inspexerit. Et lychnus quidem ex Amianto confectus (quem iam à biennio Lucernæ meæ ardentem video, nec in minimo quidem defecisse reperio, neque defiturum puto) ἀφθαρσίας luculenter probat inditia; de oleo tantummodo irresolubili difficultas est, quòd si quis mihi ex Asbesto extraxerit, eum vnà mihi perpetui ignis nutrimentum suppeditaturum esse, nullum dubium est; at quis est hic? & laudabimus eum. Certè iam dudum cum summis Chimicæ artis magistris & insignibus distillatoribus de hoc negotio suscipiendo à me transactum fuit; nec defuerunt, qui in eo extrahendo nullum non lapidem mouerunt; at frustra; oleum enim inde extractum, vel non concepit ignem, vtpote aqueæ substantiæ quàm oleagineæ similius; vel adeo fæculentum euasit, vt igni concipiendo prorsus ineptum inidoneumque existeret; vnde desperato negotio in eam opinionem deueni, huiusmodi olei extrahendi mysterium si non ἀδύνατον, saltem difficilius esse, quàm vt ad illud humanæ operationis industria pertingat. Quare meritò, vti τετραγωνισμὸς, perpetuus motus, lapis Philosophorum, similiaque hucusque inaccessæ materiæ argumenta, ita & ignis perpetui artificium, pro desperatis habenda sunt.

Affirmatiuæ sententiæ argumentum.

Ellychnium inconsumptibile dari potest.

Oleum inconsumptibile dari non potest.

Lucerna perpetua dari non potest.

Sed dices, quod aliquando fuit, & factum est, id & modò esse & fieri potest; at irrefragabiles authoritates suprà allatæ apertè monstrant, huiusmodi Lucernarum apparandarum rationem priscis fuisse cognitam; ergo & moderno tempore eam à sagacibus ingenijs peruestigari posse; non est ἀδύνατον. Respondeo nullâ ratione euinci posse, Lucernas suprà allegatas fuisse perpetuo lumine instructas, cùm subitanea illa lux varijs modis se se operarum oculis ingerere potuerit, vel ex Dæmonum præstigijs, vel etiam naturali causa. Cùm enim aër temporum longitudine inclu-

Obiectio.

Responsio. Flammæ subitaneæ ex Cryptis apertis subinde erumpunt.

inclusus, exhalantium corporum pinguedine infectus fuerit, nihil facilius esse potuit, quàm vt is vel ad primum subeuntis noui aëris accessum per antiperistasin accenderetur; idque experientia docet quotidiana in Cœmiterijs, vbi huiusmodi flammæ plerumque cernuntur; imò fossores metallorum, quibuscum sæpè hac de materia consultò transegi, fassi sunt, vix vnquam se nouas cauernas aperire, quin huiusmodi flammæ erumperent. Accedit quòd in huiusmodi prodigiosis luminibus primò detectis, imaginatio magna efficacia polleat ad quidlibet sibi imaginandum, præterquàm quod fuit. Hoc pacto, quòd fossores suprà memorati perpetuæ Lucernæ effectum putabant, ego subitaneum meteorologicæ impressionis effectum fuisse assero; fumum se vidisse putant, at nullũ aliumquàm proprij oris halitum, quem vtplurimùm in crassiore aëre diffundere solent. Verùm cùm hanc materiam integro libro, & ex professo in Mundo subterraneo, Deo dante, discussuri simus, hìc diutiùs non immorabor. De lumine itaque perpetuo Ægyptijs vsitato, & quomodo id instruxerint, nonnihil dicendum restat.

Ægyptij Lucernas perpetuo fulgentes lumine qui construxerint

Ægyptios Sacerdotes Lucernas perpetuo lumine fulgentes habuisse in Adytis, Cryptisque sepulchralibus reconditas, non tamen ex Asbesto concinnatas, sed alio summo sanè ingenij conatu adornatas, tùm ex Burrattini, tùm ex Arabum Scriptorum authoritate constat, vti posteà videbitur. Sed vt omnes videant, quem in dicta Lucernarum adaptatione modum tenuerint, rem ab ouo demonstrare aggredior.

Prisci Sapientes vti summo ingenij acumine, nec minori naturalium rerum peritiâ instructi erant, ita nihil quoque aggrediebantur, nisi altum, arduum, insolens, & diuinis operibus proximum. Inter cœtera quoque machinamenta, cùm animarum statum extra omnes mortis limites, ab omni contagione immunem cognoscerent, defunctorum corporibus Lucernas quasdam constituebant, quas, vt quantum fieri posset, *animarum* naturæ responderent, perpetuo igne animare conati sunt. *Verùm* cùm nulla res in natura rerum reperiretur, quæ hunc effectum præstare posset, id naturæ perennis operationibus & auxiliatrice manu perfici posse cogitarunt, eo quo sequitur modo.

Bituminosa loca Ægypti.

Sunt in Ægypto multa loca bitumine & petroleo, vti omnes Ægyptiacarum rerum exploratores, Bellonius, Radzivilius, Vallæus, & Burrattinus testantur, inexhaustæ multitudinis referta, & abdito naturæ consilio ibidem constituta. Ægyptij itaque occulta naturæ molimina penetrantes, è puteis similibus occultos canales deriuabant in ipsas subterraneas corporum sepulchris destinatas Cryptas, vbi & Lucernam adaptabant, quæ canali pinguedinis vehiculo inserto, continuò aliunde deuecti liquoris, quo Asbestinus & inconsumptibilis lychnus seu myxus Lucernæ inditus inebriebatur, suctu nutriebatur. Cùm itaque liquoris oleacei affluxus perennis esset, & stupa Asbestina inconsumptibilis, perpetuum lumen ex consequenti durare necessarium erat. Atque hoc ita esse, Schiangia Arabs in historia memorabilium Ægypti testatur his verbis:

وكان

وكان في مصر قاع مملوا بقار ونفط والفلاسفة [illegible] عرفوا قوة
الطبع واهدوا الجدول منه حتي المغاراتهم وفيهم السرج الذي يتصل بالجدول
مذكورين وكان في السرج الخيط من الفتيل الذي لا يمكن ان هو يحترق
من النار وهكذا السرج كان يشرق ابدا من اجل النفط الذي هو يجري ابدا
ومن اجل الفتيل الذي هو لا يحترق من النار ✡

Fuit autem in Ægypto campus, cuius fossæ plenæ picis & liquidi bituminis, vnde Philosophi vim naturæ cognoscentes constituebant canales quosdam ex huiusmodi locis vsque ad cryptas subterraneas, in quibus Lucernam ponebant, quæ coniungebatur cum canalibus memoratis; Lucerna verò habebat filum ex lino, quod ab igne comburi non potest; & hoc pacto Lucerna semel accensa perpetuò ardebat, ob perpetuum bituminis affluxum, & ob lini filum incombustibile. Schiangia.

Atque hæc, meâ quidem sententiâ, verissima perpetui luminis construendi ratio est; quæ cùm purè naturalis sit, non magnâ, præsertim in locis quæ petroleo abundant, ad similes Lucernas construendas, difficultatem habet; vt proinde Arabes de lumine perpetuo inter Cryptas dispositis ardentibus Lucernis non sine fundamento ratiocinentur. Scopus denique & finis, ob quem Lucernas huiusmodi concinnabant, alius non fuit, quàm vt monstrarent, quòd sicut ignis natura Deorum operationibus simillima est, ita Numina quoque custodiæ corporis deputata, ob abditam quandam sympathiam consensumque, quem ad eundem obtinent, veluti sensibili quodam diuinitatis symbolo, tùm ad depositi tutelam, perennemq; præsentiam, tùm ad animæ perpetuam illustrationem, attracta hisce assistere putarentur. Atque hæc de Veterum Ægyptiorum Lucernis sufficiant.

Lucernas perpetuo ardentes cur posuerint Ægyptij in Cryptis.

FINIS SYNTAGMATIS VIGESIMI.

ANA-

ANACEPHALAEOSIS TOTIVS OPERIS.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO

LVCAE HOLSTENIO

Bibliothecæ Vaticanæ Custodi,

NEC NON

LEONI ALLATIO

ΦΙΛΟΛΟΓΩ ΠΟΛΥΣΟΦΩ,

Viris merito suo celeberrimis, & vndiquaque doctissimis.

ΧΑΡΙΣΤΟΣ *καὶ ἀπειρότος* *non immeritò videri possem,* Viri doctissimi, *si bonori meritisque* Vestris *longè amplissimis non aliquam mearum lucubrationum partem constituerem, quorum auxilijs, consilijsque plurimum me debere ingenuè fateor.* Vos *enim me Herculeâ argumenti mole vacillantem fulciuistis, difficultatum scopulis implexum extricastis, necessarijs librorum subsidijs instituistis, & quod caput est, authoritate quâ polletis maxima contra Criticastros vindicastis. Ardua, fateor, ausu forsan temerario aggressus videri possim; sed nostis* τὴν σοφίαν ἐν τοῖς γένεσι συντεθειμένην τοῖς πόνοις πωλεῖσθαι· οὐχὶ τὸ τῶν κακοζηλούντων κριτικῶν φοβητέα; μηδαμῶς, ἀκμὴν μέγιστος οὐ φοβεῖται τῶν ψόφους· ὑμῶν παρεστώτων, ἅπαν ἄπορον πόριμον ἐστι· μᾶλλον δὲ τῇ τόλμῃ δικαίᾳ, καὶ Θεὸς συλλαμβάνει. Vestris *itaque meritis hæc totius Operis, tanquam peritis rerum in ea digestarum Censoribus, debebatur* ἀνακεφαλαίωσις: *quam si haud* Vobis *displicuisse cognôrim, oppidò gaudebo,* ὀλιγωρήσων τοῦ δοκεῖν τῶν ἄλλων, *aliorum nunquam veriturus iudicium, si* Vestro *vndiquaque limatissimo responderit.*

ANA-

ANACEPHALAEOSIS TOTIVS OPERIS,

Quà abditarum, abstrusissimarumque rerum expositionem & interpretationem ab Authore verè iuxta Veterum Aegyptiorum mentem factam esse, Aegyptiosque nihil aliud per celebres hieroglyphicorum notas, quàm quod dictum est, intellexisse, varijs ijsque irrefragabilibus argumentis & rationibus demonstratur.

PRAEFATIO.

NTEQVAM ex immenso huius Operis Oceano, & pelago prorsùs inexhausto, contractis velis portui nos committeremus, hoc loco ostendere visum fuit, nos hoc in Opere veri, genuini, & ab omni fuco alieni Oedipi munere functos, interpretationem nostram ita veterum Sacerdotum menti accommodasse, vt ipsa præter id, quod ipsi senserunt, nihil aliud diuersum, aut commentitia ingenij impostura fucatum exhibeat; sed hanc, quam interpretati sumus, veram priscorum seculorum doctrinam esse, ab Ægyptijs primùm inuentam, à cæteris deinde propagatam, ac tandem, quæ est ineuitabilis temporum inconstantia & vicissitudo, perditam abolitamque, denuo à nobis singulari Dei beneficio instauratam, quemadmodum contra nescio quos Zoilos & Sycophantas paulò post demonstrare conabimur.

Rogo autem ante omnia Lectorem beneuolum, vt ea quæ de hoc argumento tradidimus vberrimè in Epistola parænetica, quam Obelisco Pamphilio præfiximus, consulat, vbi Lector occasionem, quâ primò in huius molitionem Operis deuenerimus, reperiet; modum quoque quem in eruderanda euoluendaque omnium disciplinarum abstrusissima obseruauimus, mirabitur; Authores Latinos, Græcos, Hebræos, Chaldæos, Arabes, Armenos, Æthiopes, Coptos, Persicos, innumerorumque Orientalium idiomatum monumentis celeberrimos Scriptores, quorum vsu & lectione profecimus, ordine allegatos contemplabitur; Antiquitatum quoque Cimeliarchia totius Europæ celeberrima, quorum scrutinio vsi sumus, inueniet; Obiectiones denique Philologorum quorundam, & Nasutulorum imperitas censuras confutatas intuebitur. Hanc itaque paræneticam epistolam antequam Canino nos dente, & præpostero liuoris æstu agitatus impetat, adeundam censeo, vt tandem æquiori iudicij trutina operam meam in hoc Opere præstitam ponderet. Nè itaque eadem cum nausea Lectoris repetere cogamur, remisso ad citatam parænesim Lectore; hoc loco tantùm ex expositarum rerum conditione, & hieroglyphicæ literaturæ contextu & proprietate, doctrinam à nobis expositam, eandem esse quæ olim à Sacerdotibus intenta fuit, Deo dante demonstrabimus.

Epistola parænetica Obelisci Pamphilij legenda.

Tria sunt, quæ maximè Oedipum Ægyptiacum scire oportuit. Primum

Oedipum Ægyptiacum tria oportet scire.

est, veræ & genuinæ veterum Ægyptiorum doctrinæ seu sapientiæ notitia: Secundum, Obeliscorum cæterorumque monimentorum, quibus hieroglyphica doctrina incisa fuit, in hunc vsque diem, ab immemorabili antiquitatis tempore superstitum, duratio: Tertium, modus tùm doctrinæ Ægyptiacæ cum Obeliscis, tùm horum cum illa exactè combinandi peritia. Quibus instructus Oedipus, tantæ molis Opus, diuinâ cooperante gratiâ aggressus, ni fallor, perfecit. Verùm singula per totidem Capita, non vti nonnulli sibi persuadere possent, demonstratione Mathematicâ, sed illâ, quam moralem vocant, & veterum authoritate Scriptorum potissimùm innititur, cum bono Deo demonstrare conabimur.

CAPVT I.

De veterum Aegyptiorum doctrina & sapientia.

Ægyptiorum Veterum doctrina hoc Opere restaurata.

Nihil passim toto hoc Opere egimus, quàm quòd ex Vetustorum monimentis Authorum, hanc sapientiam ab omni æuo memorabilem venati, longè sublimiori carpento quàm quo Triptolemum vectum legimus, per omnium artium & scientiarum Hieromantis vsitatarum adyta diuagati inquisiuerimus. Quo quidem intenso studio, speculatione pertinaci, & Herculeo prorsùs labore id consecuti esse videmur, vt hanc doctrinam vetustate temporum veluti abolitam, aut non nisi sparsim Veterum Authorum monimentis insertam, ac veluti in mille frusta discerptam, studiosè collectam suæ integritati restituerimus; vt proinde superuacaneum esse rear, illam hoc loco repetere.

Huius incunabula in primo Tomo tradunt Syntagmata ferè omnia; hanc in secundo Tomo per Sphyngem Mystagogam reconditis Veterum effatis definitam, ac sub vario scientiarum cortice veluti medullam latentem eruimus; hoc vltimo tandem Tomo hieroglyphicis symbolis expressam, integram exposuimus; scopumque ac finem, quo Prisci impulsi Mystæ, eam adeo abditis notis obuelarunt, enucleauimus. Vt proinde modò nihil aliud restet, nisi vt nos recto tramite, & ad filum Ariadnæ, quæ est Sapientum Ægypti mens & ratio, adyta à bis mille annis clausa inaccessaque adijsse, claustra reserasse, thesaurum abditum, tanto tempore conditum, non fucatum, aut in minimo adulteratum, sed veris genuinisque veteris Sapientiæ sigillis obsignatum, eruisse demonstremus.

Obelisci superstites continent doctrinam Veterũ Aegyptiorum

Si non superfuissent Obelisci, aut cœtera monimenta hieroglyphica, certum est, omne studium in hieroglyphica doctrina instauranda irritum fuisse. Cùm verò illos in hunc vsque diem à bis mille annis & ampliùs durasse tùm in Ægypto, tùm hîc Romæ cernamus; certè in illis quidquid hieroglyphicorum à Priscis prolatum fuit, contineri nullus inficiabitur, qui nostrum hoc Opus studiosè peruoluerit. Si itaque doctrina paulò antè indigitata, atque in Authoribus sparsim hinc inde dissipata cum hisce assidua mentis trutina ritè comparetur combineturque; nulli dubium esse debet, quin sagaci mentis scrutinio Oedipus ad veram eorundem significationem sit penetraturus; quemadmodum nos, vti totius

ctius huius Operis perioche docet, diuinâ gratiâ præstitimus. Nam sicuti in phrenoschematis seu impresijs, nec sententia sine adiuncta symbolica figura, nec symbolicæ figuræ sine adiunctæ sententiæ vocibus intelligi possunt, sed ad latentis argutiæ vim penetrandam vtriusque positione opus est; ita prorsùs in hieroglyphicis vsu venit. Doctrina seu Sapientia hucusque incorrupta ad nos veluti per fragmenta quædam & frusta hinc inde dispersa, propagata fuit, at sine symbolis: symbola quoque solis Obeliscis cœterisque monimentis incisa extiterunt quidem, at nemo hucusque fuit, qui symbola cum doctrina combinaret, combinando examinaret; vt proinde mirum non sit, à tanto tempore, veram hieroglyphicorum significationem latuisse. Ego ab ineunte ætate, nescio quo instinctu agitatus, Opus tandem aggressus, symbola cum doctrina spacio viginti annorum, continuo mentis scrutinio fatigatus, combinaui, singula singulis iuxta combinatoriæ artis regulas scitè adaptando comparaui, & tandem adytis reseratis, corticibusque ruptis, nucleum inueni, id est, veram & infallibilem hieroglyphicæ significationis veritatem adeptus sum; quam & hoc ingenti Opere posteritati consecrandam statui. Sed vt Critici imperiti videant, dictarum rerum irrefragabiles rationes, nonnulla argumenta, quibus dictorum veritas luculentiùs patefiat, primò proponam.

Authoris studium in eruenda Ægyptiorum doctrina ex monumentis hieroglyphicis.

ARGVMENTVM I.

Symbolorum Hieroglyphicorum multitudinem non esse innumerabilem, vti nonnulli Censores obijciunt.

FVerunt nonnulli, qui in hanc opinionem deuenêre, hieroglyphicorum doctrinam, ob innumerabilem symbolorum multitudinem, ἀδύνατον esse; contra quos hîc decertandum duxi. Verumtamen cùm tota hæc ab exhibitione figurarum dependeat demonstratio, exhibitio autem in singulari & specifica consistat rerum omnium enumeratione; fieri non potest, vt proposito fini satisfiat, nisi omnes Anatomici partes probè expleam: explebo itaque.

Hieroglyphica non sunt innumerabilia.

Totus sacrarum sculpturarum contextus ex triplici potissimùm ordine constitutus absoluitur. In primo ordine diuersa constituuntur animalia, ex hominum, quadrupedum, volucrium, Serpentum, insectorumque Republica in symbolorum fabricam assumpta. Quæ quidem vario ac diuerso significandarum rerum munere funguntur: vel enim significant integra per se posita, vel per positas eorum partes, vel per assumptam alterius diuersi animantis portionem, cum quo vnum quid constituant multiforme, quales sunt sculpturæ ἱερακόμορφοι, κυνάνθρωποι, ἱερακιόσφιγγες, aliaque sexcenta monstra, quæ passim in Obeliscis nostris exhibuimus.

Hieroglyphicorum triplex ordo.

In secundo ordine diuersi generis res continentur, veluti sunt her-

bæ, flores, vasa, baculi, sceptra, cruces, aræ, sedilia, instrumenta artificum, habitus varij, ornamenta capitis, mitræ, calathi, tutuli, instrumenta Musica, figuræ Geometricæ; verbo, omnia ea, quibus vel in festis & solennitatibus Deorũ passim vtebantur, aut quæ Osiridem, vel Isidem, vel reliquorum Deorum progeniem aliquando vsurpasse credebant, tanquam sacra ad significandum symbola assumebant.

In tertio ordine ea continentur, quæ à Clemente Alexandrino κυριολογικὰ dicuntur, hoc est, quæ similitudinem quandam ad res, quas denotant, obtinent, vti figura Solis & Lunæ, portuum, murorum, coronarum, limitum, flammarum, ignis, aquæ, craterum, piscinarumque figuræ, similiaque plurima; quæ quidem nihil aliud, quàm rem, quam referebant, significabant; quæ omnia hoc libro passim exposita vide. Præmissa itaque hac Anatomia videamus iam, quænam sit infinita animalium, ferarumque in hieroglyphicis Obeliscis occurrentium multitudo, quam nobis ceu scitu ἀδύνατον imprudentes obtrudere possunt. Ac primò quidem supponendum est, Ægyptios raro, vel etiam nunquam philosophandi gratiâ patrium solum egredi solitos; vt qui, teste Strabone & Herodoto, reliquas gentes veluti barbaras, ignaras, & sapientiæ suæ indigas reputarent; artes quoque & disciplinas, veramque philosophandi rationem nullibi nisi in Ægypto, sicuti prima terrarum, sic prima quoque rerum productrice quærendas existimarent. Atque ex hoc supponendum secundò, nullam quoque animalium extra Ægypti limites degentium singularem cognitionem habuisse Ægyptios, sed eorum tantùm, quæ fœcunda Mater Ægyptus illis producebat. Quod inde luculenter apparet, quia cùm Ægyptij toti essent in animalium virtutibus, proprietatibus, indole, ingenio, sympathicis & antipathicis eorum affectionibus, alijsque naturæ dotibus perscrutandis, omnes eorum nutus, teste Plutarcho, & gestus, minimasque actiunculas ad superstitionem vsque obseruarent, imò maximam in hisce cognoscendis secretioris Philosophiæ suæ partem ponerent; certè earum virtutum proprietatumque obseruationem, nisi in animantibus maximè obuijs, ijsque familiaribus minimè fieri potuisse verisimile est. Quod si ita, sanè nulla alia animalia præterquàm Ægyptia, quorum virtutes & proprietates ex quotidiana inspectione cognitæ erant, ad symbolorum seu hierogrammatum structarum assumpta fuisse, ex dictis patet. Vnde satis mirari non possum, quid Ammiano Marcellino l. 17. in Const. & Iulian. in mentem venerit, quòd in Obeliscis præter formarum innumeras notas, volucrum ferarumque etiam alieni Mundi genera multa Ægyptios insculpsisse, audeat dicere. Mihi certè huiusmodi alterius Mundi animalia in Obeliscis nostris Romanis nunquam deprehendere licuit; nisi forsan Ammianus hic nobis vtopiam aliquam, eiusque tùm Obeliscos, tùm animalia describat; quod ipse viderit. Quid enim inter hæc symbola, ignota animalia, veluti Gulo Septentrionalis, & Americus Vulpilupus, quorum indolem ingeniumque nè famâ quidem percepissent, agerent? Frustra sanè Scarabæus pro Solis symbolo poneretur, nisi actiones eius ad operum Solis similitudinem conformes cogno-

Ægyptij non egrediebantur patrio solo philosophandi gratia Strabo.

Quadrupedia Ægyptia tantùm assumpta ad significandum ab Ægyptijs.

Plutarchus.

Ammianus Marcellinus.

cognoscerentur. Gratis quoque Ibis, aut Simia v. g. pro symbolo Lunæ, nisi in actionibus suis omnibus Lunæ Simias experti essent, assumerentur. Nam quòd in sacris sculpturis nunquam & nusquam intueri liceat Elephantes, Cameloperdales, Rhinocerotes, Lynces, Ceruos, Bisontes, Alces, Vrsos, Struthiones, Apodes Paradisiacas, Psittacos, similiumque virtutibus maximis pollentium animalium imagines; certè nulla alia ratio esse potest, nisi quòd nullam huiusmodi animalium habuerint intimam cognitionem. Eandem ob causam species piscium veluti ignotas, & quorum virtutes difficile esset inquirere, veluti hieroglyphicis symbolis ineptas, repudiabant, præter Oxyrynchum & Phagrum, genus quoddam piscium, quod in omnibus passim hieroglyphicis monimentis obuium est. Cùm enim Sapientes Solaria & Lunaria maximè inquirerent, aut quæ dotibus naturalibus Deorum suorum proprietates referrent; timebant, nè si incognita animalia admitterent, Arimania seu Typhonia pro Oromasdæis & Osiriacis selecta, quod fugere deberent, allicerent; & ideo magnâ cautione in symbolis per animalia constituendis vtebantur. Hinc etiam Gallum gallinaceum in hieroglyphicis videntur neglexisse, non alia de causa, nisi quòd Leoni, Solari nimirum animali, esset contrarius & inimicus, Typhonio spiritu plenus. Quòd si verò in multis antiquis fragmentis figuræ superiùs indicatorum animalium, veluti Ceruorum, Elephantum, Gallorum, Vrsorum, similiumque incisæ reperiantur; nequaquam Ægyptiorum, sed Græcorum figmenta censenda sunt. Totam igitur infinitam illam quadrupedum in sacris symbolis vsitatorum multitudinem nobis superiùs obiectam vel vnico hoc versiculo comprehendimus:

Pisces non assumebantur ab Ægyptijs pro hieroglyphicis.

Gallus gallinaceus cur non reperiatur inter hieroglyphica.

Simia, Bos, Ariesq́, Hircusq́, Leoq́, Canisq́,
Ælurus, Lepus.

quibus ex amphibijs accedunt Crocodilus, & Hippopotamus. Inter Simiarum verò genus ponimus Cynocephalum quoque. Atque præter hæc inquirat quicunque & quantumcunque velit, columnas omnes discutiat, nulla alia in toto hieroglyphicorum ambitu inueniet siue integra, siue ex alijs mista.

Sed quæret fortassis quispiam, quæ causa fuerit tantæ quadrupedum in Ægypto raritatis? huius ego sanè aliam rationem reddere nequeo, nisi quòd nullam in ea, siue ob crebras Nili inundationes, siue ob maxima incommoda, quæ à Muscis, Culicibus, Serpentibus, alijsque noxijs bestiolis stagnantis Nili reliquijs patiuntur, inuenirent stationem. Vnde ex hoc capite mihi admodum suspectus redditur Horus, vt qui eas animantium species passim in hieroglyphicorum referat album, quæ nusquam tamen in vllis hieraticis schematismis occurrant; quæque non dicam Ægypto, sed nec alijs quidem nationibus, vt Hyæna, Phœnix, similiaque, cognita reperiantur; nisi forsan ipse Horus propriâ authoritate suâ eas hoc ἱεροθεσίας honore cohonestasse dicatur; quod verisimile est. Non negauero tamen, multa passim animalia in Ægyptum fuisse aliunde intro-

Raritatis quadrupedum in Ægypto causa.

Horus cur numeret inter hieroglyphica, animalia in Ægypto non reperta.

introducta; sed cùm eorum virtutes & proprietates Ægyptijs essent incognitæ, pro symbolis nequaquam fuisse assumpta: Ægyptias enim notas non decebant, nisi Ægyptiæ soboles. Exiguus itaq; fuit & omnium opinione minor quadrupedum numerus; volucrum aliquantùm maior, non tantus tamen, quantum ignari rerum sibi imaginantur. Nam si Accipitres, Ibides, Columbas, Anseres, Ciconias, Vpupas, Meleagrides, Hirundines, Phœnicopteros, Cornices, Noctuas, Coturnices, Passeres, & ex insectorum familia Scarabæum, Muscam, Papilionem δημιοστόμερων cognôris; omnem volucrum hieroglyphicarum notitiam complexus fueris. E reptilium verò numero Serpentes, Ranas, Aspides, Dracunculos si adsciueris; totam animantium hieroglyphicorum summam confeceris.

Volucres paucæ inter hieroglyphica numeratæ.

Altera porrò classis symbolorum tanta quoque non est, nec tam difficilis, vt earum significatio ex Authoribus antiquis haberi non possit. Et ad plantas quidem quod attinet, illarum certè, si Perseam, Palmam, Lotum, Colocasiam, Satyrium, Seriphium, Hederam, Omomi, Papyrum, Arundinem, Acaciam, Mormuti, Iuncos, folia Querus & Ficus excipias; nullæ aliæ inter sacras notas conspiciuntur, de quibus vide Diatribem de herbis hieroglyphicis suprà fol. 65. propositam.

Kyriologica symbola pauca sunt.

Tertiæ denique Classis symbola cùm κυριολογικὰ sint, eaque, quæ referunt, significent; superuacaneum esse existimaui de ijs hìc fusiùs loqui; quis enim Solis, aut Lunæ imaginem conspiciens, non subitò conceptum Solis & Lunæ in animo exprimit? sunt enim eiusmodi symbola talia, vt ea vidisse tantùm, explicasse sit.

Atque ex his omnibus positis colligo primò, non tantum esse sacrarũ notarum, quantam ad nobilia ingenia à tam egregio conatu absterrenda, ignari rerum censores passim obtrudunt, multitudinem. Quare idem ijs contingere videtur in sua censura, quod rudiori plebi, quæ stellatam Cœli faciem intuens, Astronomos, eò quòd innumerabilem stellarum multitudinem ad calculum reuocare audeant, nescio cuius temeritatis insimulant, cùm tamen tantum abest, vt sint iunumerabiles quo ad visum, vt etiam quotquot hactenus astra libero humani oculi acumine conspici potuerunt ab Astronomis, non nisi ad 1022 (exceptis ijs, quæ hisce nouissimis temporibus telescopij ope in galaxia & in nouo Orbe notata sunt) reducantur. Pari ratione illa hieroglyphica, quæ multi, cùm pyramides tanta scriptilium elementorum varietate insignitas intuentur, in infinitum excurrere falsò sibi persuadent, mihi rem ad calculum reducenti, corrasis hinc inde ex Asia, & Africa, atque è celebrioribus Germaniæ, Galliæ, Italiæ, ac Romanæ Vrbis Antiquarijs, sacris sculpturis, instituta singulari industriâ comparatione, certaque combinatoriæ artis adhibita methodo, destincta hieroglyphicâ vltra trecenta deprehendere non licuit; quod quidem παράδοξον videri posset.

Hieroglyphica vltra 300 non extant.

Hieroglyphica ad res sublimes significandas adhibita.

Colligitur ex hoc secundò, symbola hæc non ad quamuis materiam, & quosuis animi conceptus indifferenter significandos exprimendosque, sicuti in reliquis literarum notis fieri videmus, vniuersali ratione fuisse accommodata; sed solùm à Sapientibus ad sublimia de Deo,

de

de Genijs Mundi, de Dæmonibus, de Astris & Elementis, mysteria indicanda, fuisse instituta. Maiorem quoque hieroglyphicorum partem nihil aliud esse, nisi amuleta quædam seu philacterica, ad malorum incursus ab Aegypto arcendos posita, vti passim in hoc theatro ostendimus. Hieroglyphica multa sunt amuleta.

Quare maximopere falluntur ij, qui sub hieroglyphicis inscriptionibus res gestas, diuitias, itinera, victorias, redditus annuos Sesostris, Psammetici, Ramessis, aliorumque Regum Aegypti, contineri fabulantur. Non parum quoque errant ij, qui Aegyptios nullam aliam præter scripturam hieroglyphicam primis temporibus habuisse, eâque proinde gesta Regum expressisse arbitrantur. Quæ sanè opiniones ijs, qui vel pauxillum de reconditiori Ægyptiorum literatura hauserunt, ridiculæ videbuntur, nulloque nixæ fundamento. Si enim ad æterni nominis gloriam consequendam, hæc veluti suæ apud posteros excellentiæ testimonia relinquere statuissent; quid opus erat, rerum gestarum gloriam ex se suaque natura lucis appetentem, adeo obscuris & abditis ænigmatum inuolucris, qualia hieroglyphica erant, obscurare? Irritum enim, nè dicam stolidum foret, egregiè peractas à quopiam Rege aut Imperatore res gestas, incognito omnibus velle characterum genere explicare. Quòd si res gestæ, Regumque potentissimorum admiranda molimina ijs referebantur, cur nulli profanorum communicabantur? Cur ab earum lectione plebs (cui tamen maximè ad admirationem & reuerentiam erga Reges concitandam prælegi debebant) arcebatur? Vides igitur non hîc historias scriptas, non vitas Principum, non præclarè gesta Regum, sed mysteria nulli, nisi ijs, qui rerum in Ægypto potiebantur, quique ea applicare nôrant, communicata fuisse. Hieroglyphica non continent res gestas Regum.

Quod porrò Herodotus dicat, in pyramidibus nihil aliud contineri, nisi sumptus in earum erectione factos, & sexcenta talenta in allium, cœpas, aliaque cibaria operarum expensa literis hieroglyphicis scripta; omnes superat fabulas. Et apparet sanè hunc Herodotum simplici ingenio fuisse, & nimis ad cuiusuis etiam leuissimæ narratiunculæ credendum facili, obuia quæuis etiam ioco dicta pro veris & certissimis arripientem, quemadmodum alibi quoque de ridicula illa Nili è duobus montibus Crophi & Mophi scaturientis origine, à sacro Scriba iocosè narrata & credita apparet. Hermapionis denique apud Ammianum Marcellinum interpretationem hieroglyphicam magna ex parte confictam esse, ex eo patet, quòd ille plurima in ea ponat ab hieroglyphicorum ratione penitùs aliena, quorũ nè concipi quidem potest ex Obelisci sacris notis veritas. Sed quia hæc omnia fusè in Obelisci Pamphilij interpretatione ostendimus, de ijs plura dicere modò supersedemus. Herodoti error.

De

De requisitis ad Hieroglyphicorum interpretationem.

Requisita ad hieroglyphicorum interpretationem.

CVm hieroglyphica symbola non idem semper significent, sed pro diuersitate situs, partium, aliarumque notarum ijs adiunctarum, diuersam sortiantur significationem (aliud enim v. g. Accipiter sedendo, aliud volando, aliud solo capite, pennâ, tutulo, aliud in alio habitu refert, vti in hoc theatro hieroglyphico visum fuit) Sysiphi saxum absque dubio hoc in negotio voluet Oedipus, nisi duobus maximè ad negotium expediendum conducentibus probè fuerit instructus. Ac primò quidem, vt sacrorum animalium virtutes & proprietates, item plantarum, seu herbarum, quas Ægyptus profert Dijs consecratarum, instrumentorum ad hæc occurrentium qualitates & accidentia non optimè tantùm perspecta habeat, verùm aptè quoque ac congruè iuxta intentam à priscis ἀναλογίαν secretiori Philosophiæ & Theosophiæ, quæ in trium Mundorum similitudine & concatenatione consistit, dextrè nouerit applicare. Ad quod cum ea, quâ par est, sagacitate præstandum, alterum continuò requiritur, Philosophiæ nimirum & Theosophiæ dictæ omnimoda cognitio, vt in quo eius ratio, & quod dicitur, essentia potissimùm consistat, quis eius in rebus humanis vsus, quis in sacrificijs, quis in diuinatorijs artibus, quis in coniurandis Dæmonibus, & alliciendis Mundi Genijs, similibusque abditis actionibus modus & ratio. Quæ quidem nequaquam haberi poterunt, nisi ex occultis totius Philologiæ penetralibus; ex varia quoque antiquorum Poëtarum, Mythologorum, Historicorum, collatione summo ingenio, & studio pertinaci facta; quin ex Hebræorum etiam, quorum (vti suprà diximus) æmuli fuerunt Ægyptij, ex Arabum quoque, Æthiopum, Persarum, Græcorum, qui in ea præ alijs Gentibus hæreditate successisse videntur, relictis monumentis deducantur. Nisi itaque quispiam mediocri saltem linguarum Orientalium, Hebraicæ, Græcæ, Arabicæ, Chaldaicæ, vtpote ex eorum fontibus petendâ cognitione fuerit imbutus, nisi totius Antiquitatis consultus, nisi eximia reconditioris Philosophiæ notitiâ præditus; ad perfectionem requisitam Opus deducere minimè poterit, vt ex præsenti Opere satis patet. Quicquid enim in Masura Hebræorum, Chaldæorum Cabala, Persarum Magia, Astrologia Phœnicum, Græcorum Philosophia, Pythagoræ Mathematica, Arabum Chimia, Theologia denique Platonis arcanum & reconditum, hoc vnicè sibi sacra & symbolica Ægyptiorum Sapientia vendicare videtur. Vides igitur quantus apparatus necessarius, quot monumenta peregrina adeunda fuerint. Ex quibus, ni fallor, clarè liquet, Oedipum non nisi dicta artium reconditarum suppellectile institutum, intentam hieroglyphicæ doctrinæ veram significationem exhibuisse; cùm hæc omnia, non nisi ex Ægyptiorum Gymnasio, vti vberrimè docuimus, prodierint.

AR-

ARGVMENTVM II.

Hieroglyphica non syllabis, vocibus, ac periodis constare, vti reliqua idiomata, sed idealium rerum cognitionem esse.

MVlti perperam opinati sunt, Aegyptios, non secùs ac in reliquis idiomatis vsu venit, alphabetaria quâdam methodo hieroglyphica, quæ voces reddat, periodos distinguat, & non secùs atque orationem quandam oculis legentium præfigat, concinnasse. Quod falsum esse, passim toto hoc Opere demonstratum fuit, & ex suppositionibus huic Tomo præfixis satis patet. Siquidem ex Obeliscorum inscriptione prorsùs patet, hieroglyphica symbola, non secùs ac Chinensium literaturam, quomodocunque posita semper suum sensum integrum conseruare. Patuit hoc ex varijs tùm Obeliscorum, tùm cœterorum monimentorum inscriptionibus in hoc Tomo adductis, quæ vti prorsùs eædem sunt, ita nullam situs differentiam seruant, cùm eæ in alijs iam perpendiculari, modò sursum, modò deorsum, iam situ decliui, nunc dextro, paulò post sinistro ordine descriptæ exhibeantur; quod minimè fieret, si ex alphabeticis elementis contextæ fuissent; in quibus tamen sinistra lectio nil aliud docet, quàm quod dextrâ exhibetur; nam hieroglyphica, quomodocunque lectio instituatur, semper integrum ac perfectum sensum obtinent. *Hieroglyphica non sunt literæ.* *Hieroglyphica literatura est symbolica.*

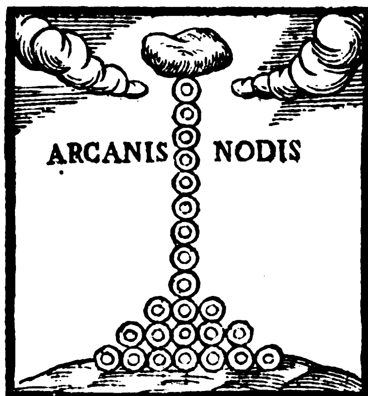
Præterea hanc literaturam minimè ex Alphabeto quopiam compositam, sed purè symbolicam esse, ex eo patet, quòd omnes ferè Obelisci in superiori parte eandem quasi inscriptionem figurarum exhibeant. Primò enim semper spectatur hæc epigraphe simulachris symbolicè adornatis mirè trãsformata; quas literas esse, nullâ ratione dici aut debet, aut potest. Vel enim tota figura, v. g. Accipitrinus homo sceptro Cruceque armatus, vnam vocem, vel multas simul, quæ deinde vocem reddant, indicat: neutrum dici potest: si enim singulæ figuræ eandem literam figurant (loquor semper de elementis seu literis Alphabeticis) & in singulis lateribus Obelisci quinque prima schemata, vti in apposita figura liquet, ferè semper eadem sunt; necessariò inde pentasyllaba vox emergeret, quæ in singulis lateribus ter posita eadem prorsùs foret, sine vllo fructu duodecies repetita. Sic hæc vox v. g. *Anima*, duodecies repetita, nullum prorsùs in legentis animo conceptum formaret, nec quicquam determinaret, sed otiosa foret, sine vlla determinata significatione; quod vti ridiculum stolidumque figmentum foret, ita longè à priscæ Sapientiæ Mystarum instituto abesse is solus nescire potest, qui quæ in hoc Opere tradidimus, penitiùs non ponderauerit. Neque dicas, sensum de-

terminari consequentium literarum contextu: cùm enim in vel maxima columna, vna normalis inscriptio nunquam vltra centum literas contineat; fieri non potest, vt tot ac tanta mysteria, quæ Ægyptij in huiusmodi inscriptionibus exhibebant, tam exiguo literarũ numero contineantur. Literæ itaque Alphabeticæ nullâ ratione dici possunt. Neque dici potest, figuras huiusmodi complurium literarum congerie adornatas, ita vt aliam literam corpus humanum aut belluinum, aliam tutulus, sceptrum denique, aut Crux ansata aliam, aliam sedes constituat: si enim ex pluribus huiusmodi literis constitueretur hierogrammatismus, quæri iam posset, quemnam locum prima, quem secunda, quem tertia, & sic de cœteris, ad vocem quampiam constituendam, obtineat; cùm litera nulla certo ordine, vti ex ipsis columnarum selidibus patet, vbi nunc recto, nunc inuerso ordine exhibentur, constet. Nullâ itaque ratione fieri potest, vt schematismi hi ex alijs literis veluti ex syllabis conflatæ voces constructi componantur. Accedit quòd sacræ tabulæ seu amuleta, quæ oualibus inclusa figuris in nullis non Obeliscis spectantur, nullâ ratione Alphabeticum sensum constituere possint; frustra enim toties vel in vno Obelisco repeterentur. Magna itaque illa virtutis symbola censenda sunt, Numinum attractiua, & idealibus rationibus expressa, quibus veluti ad occulta & appropriata symbola Numina sese sisterent, & votis supplicum fauerent. Hinc ea non Obeliscis tantùm, sed & reliquis simulachris Sphyngibusque, quin & Mumiarum inuolucris inscripta eadem de causa fuerunt. Symbolica itaque & mystica quædam scriptura est, in qua, vt rectè Iamblichus docet, *dimitte voces, & accipe sensum*. Nam sicuti, vti antè diximus, & Tomo secundo de institutione phrenoschematon seu Impresiarum fol. 8. affatim docuimus, in Impresia quauis duo continentur, symbolum, & sententia, quârum coniunctione in abditam tandem eius, quod præsefert, symboli significationem deuenimus; Verbi gratia in hoc Phrenoschemate præsente Magnetem vides, à quo concatenata annulorum series trahitur; vidisti symbolum, considera gnomen, quæ est, *Arcanis nodis*: quæ verba nisi apposita fuissent, nihil in symbolo certi innotuisset, sed gnomen addita symbolo, iam Parthenia Congregatio Collegij Romani Soc. IESV, cui inscripta est, hoc veluti occulto interioris animi incitamento docetur, incrementum dictæ Congregationis non nisi occulto quodam diuinę inspirationis tractu perfici; in qua dum quisq; boni exempli, sanctæ conuersationis, ac mutuæ ædificationis attractu proximos quosque allicit, fit vt omnes fraternæ dilectionis & concordiæ vinculis colligati, vberrimam iunctis viribus frugem eo in statu, ad quem eos diuina bonitas constituit, reportent, ac tandem cum beatis mentibus socientur æternùm beati. Ecce quanta significationum & contemplationum vel sub vno phrenoschemate copia latet. Eodem prorsùs

Tabulæ ouatæ Obeliscorum non sunt literæ.

Hieroglyphica similia Phrenoschematis.

pa-

pacto, dico, in hieroglyphica doctrina contingit, in qua per abstractos conceptus, vel in vnico symbolo, integræ alicuius Philosophicæ speculationis materia & argumentum comparet, vt in sequenti figura, vbi vides statuam variegato throno insidentem Accipitrino vultu transformatam, cidari calathoide, cucurbita, & capreolo ei insertis spectabilem, dextrâ thyrsum præ se ferentem, sinistrâ imperiosè aliquid mandantem; quo quidem mysterioso symbolorum apparatu supremi intellectus operationes occultè, non per verborum in discursum quendam concinnatorum modum, sed per idealem quendam conceptum, virtutes in suprema Mente latentes significantem, intellectus contemplatiui vi, veluti in speculo quodam repræsentatum innuuntur; ita vt literaturæ hieroglyphicæ peritus dum schematismum hunc præsentem intuetur, mox diuinæ mentis operationes, in Mundorum œconomiam imperium, lucis, vitæ, & caloris copiam, quâ omnia producit, animat, conseruat, infinitâ maiestate & potestate corruscans, Numen cognoscat; hîc comparet idealium fœtura conceptuum; hîc vitæ, lucis, calorisque in omnes Mundi semitas diffusa potestas; hîc Mundi sensibilis & elementaris varietas rerum, ac summa consono-dissonorum harmonica miscella, ex immensa diuini intellectus vnitate resultans, aliaque innumera, quæ cùm alibi exposuerimus, Lectorem eò amandamus.

Iterum in omnibus ferè Obeliscis epigraphes loco vides sequentes ideales diuinarum virtutum schematismos, quos sequitur tandem Accipiter, deinde Bos, iam in singulis lateribus vnus, iam triplicatus; quibus quidem nihil aliud, quam diuinæ vnitatis in trium Mundorum ordines diffusa vis & influxus, vti passim in hoc Opere demonstrauimus, indicatur. Atque hanc minimè syllabicam esse literaturam, sed intellectualem, vel ipse Aristoteles cognouit, & his verbis docet in sua Theologia Ægyptiaca l. 14. c. 14. *Conceptus animorum acceptos Ægyptij Sapientes scribebant, vti oculatâ fide legimus, in lapides per figuras, idem in omnibus scientijs artibusque facientes, quos locabant in templis, tanquam paginas perlegendas, talesque erant eorum libri vtensiles; quod fecerunt, vt indicarent etiam, quòd intellectus agens immaterialis creauit omnia secundùm propriam essentiæ cuiuslibet rationem similitudinemque; quod optimum fuit, pulcherrimumque documentum, &c.* Deinde l. 1. c. 1. prorsùs huius paulò antè insinuatæ interpretationis rationem his verbis attingit. *Nostra in hoc Opere intentio est, considerare Vniuersum secundùm mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeo occultas, vt non alius possit ad secreta huiusmodi scientiæ peruenire citra difficultatem, quantumuis ingenij sit subtilis & recti, nec vtatur negligentiâ.* Aristoteles. Indi-

cant itaque hisce Sapientes, quomodo Deus differt ab alijs, quòd Mundus & tempus existant sub eo; ampliùs quòd Deus est author causarum, quòdque creauit singula pro ratione singulorum: & quòd in ijs illuminat Intelligentias, per eas autem medium intellectum, per intellectum verò mediam animam vniuersalem, cœlestemque, & per animam mediam illustrat naturam generabilium corruptibiliumque. Quis non videt, hæc aptissimè huic præsenti Iconismo congruere? Vbi globus diuinæ mentis ac triformis Numinis symbolum exhibet, quod pyramidij vertici proximum, ostendit diuinæ Mentis veluti ex centro quodam in omnes Mundorum series ordine consequentes effusionem, primò in Intellectualem seu Angelicum, vti figuræ B docent; deinde in Sidereum C, quem Accipiter Solaris Numinis symbolum exprimit; ac tandem in Hylæum D, cuius Bos typus est, videlicet, Osiris Archetypus & Supramundanus, in Osirin Pantamorphum, Intellectualis Mundi choragum, & hic in Osirin Solarem Siderei Mundi animam, & hic in Hylæum Osirin, Elementaris Mundi præsidem, mirâ quâdam analogiâ diuinorum influxuum communicationem continuat.

Ægyptiorum sapientia à sacra Scriptura commendatur.

Ex quibus, ni fallor, luculentissimè patet, nihil aliud hac interpretatione, quàm quod dixi, innui posse & debere. Quod adeo ipse Plato, & Aristoteles, eorumq; sectatores non tantùm asseruerunt, sed tanquam dogma sacrosanctū amplexati sunt. Authoritates circa hoc negotium propositas, vide in huius Tomi vestibulo folio secundo, & in Classe Sexta, Systematica Mundorum circa finem allatas, ex quibus

bus apertè constat, hanc doctrinam non aliam, quàm mysticam & arcanam Supremæ & Archetypæ Mentis explicatricem fuisse. Quod si quis negare audeat, is eâdem audaciâ summorum humani generis ingeniorum apertè id asserentium authoritati, imò dicam ampliùs, vel ipsis sacris literis, se obtrectaturum nôrit, in quibus Sapientiæ Aegyptiacæ frequens fit mentio, Moysemque in ea institutum manifestè docetur; notum autem est omnibus sublimiorum palæstrarum exedris, Sapientiam non aliam scientiam esse posse, nisi altissimarum rerum in abdito diuinitatis recessu latentium inuestigatricem, prout allata huius Operis fol. 2. prima docet definitio; vt proinde frustra quis sub hisce symbolis rerum à Regibus Aegypti gestarum historias inquirat: vti enim sapientia artium omnium & scientiarum regina est, ita sibi omnes quoque subditas habet; vnde & ordinis necessitate sic postulante in hieroglyphicam doctrinam ex consequenti præter Theologiam, Medicina quoq;, Magia, atque Mathematicæ scientiæ irrepserunt, tanquam à fonte vnde omnia scaturiunt dependentes riui. Sed iam hæc omnia luculentiùs ostendamus.

ARGVMENTVM III.

Hieroglyphica ex mente Aegyptiorum non tantùm symbola significatiua rerum altissimarum, sed & ob occultam quandam cum supramundanis causis connexionem, attractiua Numinum, atque ab aduersis præseruatiua fuisse.

SYmbola hieroglyphica vti ex omnibus mundialium rerum Classibus assumpta fuerunt, ita magnæ quoque virtutis & efficaciæ, ob miram & occultam cum supramundanis causis connexionem fuisse, ex Ægyptiorum opinione amplè in hoc Opere demonstratum ex omnigena eruditione fuit: neque enim quisquam sibi persuadeat, primos huius literaturæ institutores temerè & fortuitò quarumlibet obuiarum rerum imagines ad sacræ sculpturæ institutum adhibuisse, sed eas sibi potissimùm, quas longo studio & experientiâ ex abditis naturalium characterismorum sigillis, ad mundanas Geniorum catenas magnam habere similitudinem, proprietatem, & analogiam nôrant, assumendas duxerunt. Quæ quidem tantò putabantur efficaciores, quantò maiorem ad mundanæ alicuius catenæ Numen choragum similitudinem exprimebant; vt proinde hinc Numinum catenæ, quas Seras vocant, originem traxerint; ad quas omnia ea, quæ siue in Sidereo, siue Hylæo Mundo, in quadrupedibus, volatilibus, vegetabilibus, mineralibus, ad Numen certæ catenæ cuiuspiam præsidem, analogiam quandam virtutibus suis præseferre videbantur, tanquam Numini istius catenæ tutelæ commissa, assumerent. Hoc pacto catena Osiriaca, Hermetica, Isiaca, Serapica, Momphtæa, atque innumeræ aliæ, quas in Astrologia & Medicina adduximus, erant

Hieroglyphica ad Numina attrahenda vim habere putabantur.

Catenarum quas Syras vocant, origo.

cer-

certæ quædam rerum ex diuersorum Mundorum ordinibus assumptarum Classes, in quibus singulæ res, quantumuis etiam disparatæ, Numinis catenæ alicui præsidentis virtutes & proprietates exprimebant. Et quemadmodum dictas res ab istiusmodi catenæ Archichorago profluxisse autumabant, ita eam quoque sympathiam cum Numine illo habere credebant, vt illâ positâ Numen infallibiliter & necessariò, tanquam ad rem vehementer sibi symbolam & maximè appropriatam, afficeretur, attrahereturque; vnde Magia nata est, quâ per magicam inferiorum cum supernis Entibus veluti passiuorum cum actiuis applicationem mirificos effectus producere se posse credebant. Ex hoc fonte quoque Oraculorum architectura profluxit, quâ per dictam Magicam peritiam Dæmones in statuas compingebant, eorumque verbis barbaris & prodigiosis ad quæstiones propositas responsa extorquebant; vnde diuinatoria ars natales suos inuenit. Ex hoc denique capite ars Amuletaria reperta, quâ sacra symbola dicto modo catenis mundialibus accommodata, loco periaptorum, ad bonum, quod ambibant, assequendum, ad malum verò, quod fugiebant, auertendum, portabant. Quæ quidem magnæ efficaciæ symbola summâ connexione ad rationes in idearum idea contentas primò quidem in Obeliscorum durissimis saxis, veluti prototypa quædam æternùm duratura insculpebant; ex quibus deinde quisque sibi depromeret in priuatos vsus, siue bonorum attractiua, siue malorum auersiua periapta prophylactica. Sacerdotes quoque iuxta ideales rationes, quas multiplex symbolorum in simulachris apparatus exhibebat, sacrificia sua, in ordine ad θεομόρφωσιν obtinendam, in Adytis peragebant. His itaque suppositis

Magiæ origo. *Oraculorum* *Amuletariæ artis origo.*

Hieroglyphica literatura quid.

Dico primò, Hieroglyphicam literaturam in Obeliscis exhibitam nihil aliud fuisse, quàm scientiam theoricam & practicam de Deo, diuinisque ordinibus Mundorum Præsidibus, ex quorum concatenato influxu omnia in Mundorum œconomia administrarentur. Atq; hanc Theorica sectabatur; Practica verò Numinum quam Theoria demonstrabat, quà propitiandorum, quà sui iuris faciendorum rationem suppeditabat. Sed hoc ita esse, sic ostendo.

Si Obelisci, præter hanc Theosophiam aliud quidpiam, vti historias, prophetias, laudes Regum, similiaque continerent; certum est, Obeliscos singulos vti diuersa exhibebant, sic diuersis symbolis, diuersoque eorundem contextu fuisse insignitos: quod tamen nullâ ratione dici potest, & res ad oculum patet; siquidem vix Obeliscus est, qui non eadem quasi contineat; in singulis non tantùm symbola eadem, sed & integra figurarum syntagmata, vti in actuali interpretatione demonstrauimus, ex vno in alium translata spectantur. Et vt paulò propiùs rem adoriar; Minores Obelisci, quos Monti-cœlium, Mahutæum, Mediceum nuncupauimus, adeo similes sunt, vt eos sine iniuria eosdem dicere possis. Obeliscos quoque maiores, tametsi fusiori pro argumenti ratione contextu signati sint, ad eundem tamen scopum, ad eandem prorsùs metam tendunt, in quam minores. Iterum Obeliscus Flaminius & Sallustius, vti ostensum

Obelisci minores inter se similes sunt.

fuit

fuit suis locis, prorsus ijdem sunt. Patet id quoque ex epigraphe omnium ferè Obeliscorum, quæ influxum supremæ Mentis veluti ex centro quodam in vniuersas Mundorum sibi subiectorum Classes diffusum indigitant. Atque adeo idem Ægyptijs contigisse videtur, quod moderno tempore in nostræ Christianæ religionis mysterijs exhibendis præstari videmus; in quibus tametsi diuinitatis mysteria, vt SS. Triadis, Incarnationis Verbi æterni, sub alia & alia ratione depicta videas, vnum tamen semper & idem, quoad essentialem significationem, exhibent. Quemadmodum itaque Ægyptij supremam causarum causam pro virtutum ab ea promanantium varietate vnà cum Fundo Paterno, Verbo suo, diuersis omninò modis & symbolorum structura exhibebant; ita hodie SS. Triadis, & Christi in terris peracta mysteria pro conceptu cuiusque passim varia & differenti pictura exprimuntur; ita tamen, vt nullus fere sit, qui dum huiusmodi, tametsi differentes picturas penitiùs inspicit, non mox quò colliment, intelligat. Idem de Geniorum, Secundeorumque, quos Orthodoxa doctrina Angelos nominat, ectyporum varietate sentiendum est. Vt proinde Obeliscos nihil aliud, quàm quod dixi, repræsentare ex dictis pateat.

Dixi suprà, Obeliscos non Theosophiæ duntaxat maxima quæuis sacramenta symbolis suis expressisse, sed & insuper fuisse apud Ægyptiorum existimationem magnæ virtutis sigilla, ad Numina non placanda tantùm, sed & eadem attrahenda, & sui iuris facienda, à Sacerdotibus constituta. Quod adeo verum est, vt ad id demonstrandum nihil aliud requiri videatur, nisi vt quæ suprà in Syntagmatis proprijs, de Mumijs, Canopis, Sphyngibus, cœterisque auerruncis simulachris tradidimus, assiduâ comparatione examines: nam ipso facto, nullam ferè siue simulachri formam, siue symboli alicuius ectypon seorsim extare, quod non in ipsis etiam Obeliscis spectatur, reperies; Argumentum sanè prorsùs irrefragabile, omnia symbola nō tantùm significatiua, sed & effectiua apud in ipsos fuisse, id est, magnæ efficaciæ Sigilla, quæ Amuleta, Periapta, Phylacteria, vel Alexiteria ab Authoribus passim nuncupantur. Cùm verò huiusmodi Amuleta non nisi ad supernas potestates propitiandas dirigantur; certum est, præter hanc, altissimarum quoque rerum, diuinarumque virtutum fuisse symbola, quæ mirum cum supramundanis causis ordinem & proportionem dicebant. Ita dictorum ordinum Choragos, quos exprimebant, ad id quod intendebant impetrandum, reciprocæ & occultæ actionis proprietate, solis Sacerdotibus nota, mirè sollicitari opinabantur, eo ferè pacto (si superstitiosa veræ religionis nostræ ritibus comparare fas est) quo hodierno die laudabili sanè Christi fidelium instituto sacrosanctæ Crucis, Beatissimæ Virginis, & Agni Dei cæræ sacræ impressas imagines, medalia, sacrasancta lipsana collo, brachijs, lateribus, tùm ad perpetuam beneficiorum in nos collatorum memoriam, tùm ad honorem & reuerentiam cultumque Deo, Christo, Beatæ Virgini, Sanctisque debitum attestandum, tùm denique in aduersis succursum viuâ fide impetrandum, laude dignissimâ consuetudine, portare consueuimus: sunt enim hæc efficacia conceptæ in Deum Sanctosque fiduciæ sigilla,

Hieroglyphica ad Numina attrahenda putabantur efficacia.

quæ

quædam, mirè Deo beneplacita, & quæ Deum ad gratiam animæ amorosis in Deum actibus agitatæ conferendam, hâc veluti dispositione præuiâ sollicitant. Differentia itaque priscæ religionis in hoc tantùm intercessit, quòd Sapientes vero fidei lumine destituti, ac proinde Satanicæ illusionis versutia in transuersum acti, latricum soli Deo debitum cultum ipsis creaturis & insensatis rebus attribuerint. Sed ad institutum nostrum reuertamur.

Continebant itaque Obelisci, non tantùm symbola rerum diuinarum significatiua, sed & effectiua Numinum attractûs; quin ipsi singuli Obelisci, tùm in templis, tùm locis publicis, veluti prototypon quoddam seu catholicum ex innumeris particularibus constitutum Amuletum, mysteriosa pyramidis figura spectabile præseferebant; quod quàm diu duraret, tamdiu tellurem Ægyptiam, Deorum immortalium, quos referebant, munere, ab omni hostium assultu, bellorumque sinistris euentibus immunem fore sibi persuadebant, vti aliàs passim docuimus.

Ægyptiorum intentio in Obeliscis erigendis.

Cùm itaque Obelisci tales sint; certè hinc concluditur, aliam priscos Sacerdotes in Obeliscis tùm erigendis, tùm tanto figurarum apparatu insigniendis intentionem nullam habuisse, nisi eam, quam tùm paulò antè, tùm in operosis apparatibus huius Oedipi passim demonstrauimus. Manet itaque, interpretationem nostram verè & genuinè ad Veterum mentem esse institutam.

Sed obijciet hoc loco forsan nonnemo hisce verbis: Fuisse hanc Veterum Mystarum sapientiam, & in hoc constitisse, minimè abnuo; verùm cùm hæc tantùm sub vniuersalibus quibusdam conceptibus demonstrata sit, non proinde video, quomodo ad particularia, aut quibus subsidijs descenderis, aut singula verè ad mentem Veterum descripseris. Sed qui huius Operis contextum ritè examinauerit, & Epistolam parenæticam attentè legerit; apertè videbit, nihil eorum me, siue vniuersalia, siue particularia spectes, prætermisse, quorum rationem non reddiderim. Fateor tamen, nonnullorum symbolorum typos adeo primâ fronte mihi ignotos visos esse, vt parum abfuerit, quin cum Apuleio ignorabilia dixerim. Quia tamen constans & impertæsus animus omnia vincit; hinc factum est, vt omnia cum omnibus, & singula cum singulis combinando, quod primò incomprehensibile, id vnda trudente vndam, non dicam ἀδύνατον, sed facile diuini Numinis gratiâ, visum fuerit. Et prima quidem difficultas sanè maxima, tùm in instrumentis, vasis, sceptris, similibusque, tùm in animalium specie genuina dignoscenda, quæ omnia rudi tantùm Mineruâ saxis incisa spectantur, occurrebat. Verùm diuinâ potiùs, quàm humanâ dispositione factum est, vt nihil ferè in monumentis Ægyptiacis ruditer tantùm expressorum symbolorum occurreret, quod inter Museorum latibula idolis & fragmentis, vti & Amuletis hieroglyphicis, politissimè incisum non repererim: vt proinde genuinæ animalium species, vti & dictorum instrumentorum, sub simili figurarum, quo in Obeliscis exhibebantur, Syntagmate, mox innotuerint. Accessit hisce non Latinorum dumtaxat, Græcorumque, sed & Hebræorum, Chaldæorum, Arabumque,

Hieroglyphicorum interpretatio difficilis.

Hieroglyphicorum notitiâ quibus subsidijs acquisiuerit Author.

que, vti & Coptitarum authoritas, quâ dictæ res ita confirmabantur, vt eorum verba adduxisse, vel totum mysterium explicasse, prout toto hoc Opere passim demonstratum vides, sufficeret. Fontibus itaque vniuersalium detectis, nihil faciliùs fuit, quàm riuulos vndiquaque diffusos, id est, particularia, detegere; cùm hæc ab ijs tanquam effectus à causa, ideatum ab idea, signatum à sigillo dependerent; adeoque fieri non potuerit, vt diligenti mentis indagine ex vno in alterum transilientes, tandem in particularium notitiam non deueniremus. Vides itaque Lector beneuole, quibus subsidijs, quâ arte in vniuersalem paulatim hieroglyphicorum notitiam deuenerim; atque adeo verè inferre possum, hanc, quam hoc Tomo protulimus hieroglyphicorum expositionem, non fictam aut commentitiam, sed veram & genuinam, à Priscis intentam, esse. Quod ita ostendo.

Hieroglyphica Ægyptiorum Sapientia, testantibus omnibus Veterum Scriptorum monumentis, nihil aliud erat, quàm scientia de Deo, diuinisque virtutibus, scientia ordinis Vniuersi, scientia Intelligentiarum Mundi præsidum, quam Pythagoras & Plato, teste Plutarcho, ex Mercurij columnis, id est, ex Obeliscis didicerunt. At hanc nos toto hoc Opere non tractauimus tantùm, sed & eam, quæ abditis hieroglyphicorum inuolucris in dictis columnis comprehendebatur, exposuimus: Ergo. Si enim aliam contineret præter dictam scientiam Theosophicam, illa vel Mathematica, aut Historica, aut Physica, aut Moralis foret: sed iam in præcedentibus demonstratum fuit, nihil horum in Obeliscis contineri, & non contineri quidem posse. Aliam itaque non exposuimus, nisi quam diximus, veram & genuinam Ægyptiorum sapientiam, in cognitione Dei, diuinarum virtutum, eiusque in vniuersas Mundorum series diffusione consistentem: reliquas enim scientias Mathematicas, Physicas, Morales, Diuinatorias, quas in publicis palæstris tradere solebant, non hieroglyphicis, sed linguâ omnibus notâ, & idiomaticâ, quam Pharaonicam & Coptam appellamus, Ægyptij consignabant. Et vti hieroglyphica Sapientia maximarum rerum arcanarumque sacramenta continebat, ita quoque non nisi ijs, quibus ad Regni solium spes erat, Sacerdotalis ordinis hominibus, sub arcto & rigoroso silentio in Adytis, vti probatum fuit, tradebatur. Cùm enim totius Regni spes & salus, in sola Numinum tutela, posita videretur, Numina verò hieroglyphicæ sapientiæ cultu & religione, mirum in modum in Regni conseruationem sollicitari crederentur; certè nulli maiori iure ad eam addiscendam tenebantur, quàm Sacerdotalis ordinis homines, è quorum numero primus Rex erat, qui per sacrificia, iuxta hieroglyphicas leges instituta, consortio Deorum beati, vel ipsis Numinibus imperare, mala Regno imminentia auertere, atque adeo Regnum ab omni hostili assultu tutum securumque solis hieroglyphicorum Amuletorum præsidijs reddere se posse credebant. Sed vide quæ de hisce copiosè in Politica Ægyptiorum, & alibi tractauimus. Quòd si quispiam versutioris ingenij, aliam nostrâ hâc præsenti traditâ meliorem, magisque Ægyptiorum ingenio mentique consentaneam attulerit,

Hieroglyphica sapientia, quid sit.

Hieroglyphica doctrina vera hoc Opere exposita.

Hieroglyphica doctrina solis Sacerdotibus tradebatur.

ei non tantùm me subscripturum, sed ambobus illam brachijs me amplexurum polliceor.

ARGVMENTVM IV.

Consensus omnium Philosophorum, & Poëtarum, circa Theologiam Aegyptiorum, demonstratur.

Trismegistus hieroglyphicorum institutor.

HErmes Trismegistus, Ægyptius, vti primus Hieroglyphicorum institutor, ita meritò totius Theologiæ & Philosophiæ Ægyptiacæ Princeps & Parens, primus fuit omnium & vetustissimus inter Ægyptios qui de diuinis rebus rectè sensit; suamque de ijs opinionem veluti æternùm duraturis lapidibus & ingentibus saxorum molibus insculpsit, vti fusè aliàs probatum fuit. Ab hoc, quidquid Orpheus, Musæus, Linus, Pythagoras, Plato, Eudoxus, Parmenides, Melissus, Homerus, Euripides, cœterique laude dignum de Deo, diuinisque rebus protulerunt, profectum esse, non Ethnici tantùm veteris Philosophiæ commentatores, sed & orthodoxa Sanctorum Patrum monimenta sat superque demonstrant. Et primò quidem Trismegistus in Pimandro & Asclepio Deum vnum & bonum essentialiter asserit, quem deinde reliqui Philosophi secuti sunt. Verùm vt hæc omnia pateant, totidem singula paragraphis expediemus.

§ I.

De vnitate & bonitate Dei, vti & rerum omnium causa, & rerum principio productiuo.

Trismegistus Dei Vnitatē cognouit.

Trismegistus.

TRismegistus ex Ethnicis primus diuinam descripsit Vnitatem. A Patriarchis enim primitùs didicerat vnum esse Deum, cœli terræque Conditorem omnium supremum; ob id in secunda parte Pimandri sermone primo sic loquitur Mens ad Mercurium. *Quòd autem hæc omnia genita sint, ò dulcissime mi Mercuri, nequaquam opus est, vt me disserente perdiscas; nam corpora sunt, habentq; animam, & mouentur. Hæc autem in vnum congredi absq; congregantis virtute impossibile est. Oportet igitur aliquem esse talem, & penitus vnum. Nam cùm multi varijque sint motus, & dissimilia corpora, vnus autem ordo velocitatis in omnibus; impossibile est duos, aut plures esse factores: neque enim ordo vnus seruaretur in multis. Præterea qui inter illos imbecillior esset, potentiori nimium inuideret, ex quo seditio quædam exoriretur. Itaque si vnus eorum Author mutabilium animantium extitisset, cuperet quoque immortalia gignere, quemadmodum genitor immortalium affectaret mortalia. Quinetiam vna existente anima, vnaque materia; ad quemnam illorum potissimùm fabricatio pertineret? Quòd si ad vtrumque, ad quem Prouincia maior?* &c. Et paulò inferiùs: *Esse itaque horum omnium vnum Authorem præ cœteris, est conspicuum: nam anima vna, vita vna, vnaque materia.*

ria. Quisnam iste? Quis alter præter vnicum Deum? Num alteri cuipiam, quàm soli Deo conuenit procreare viuentia? Vnus itaque Deus Mundum vnum esse confessus est, Solem vnum, vnicam Lunam, vnam quoque diuinitatem, ipsum verò Deum quotum vis esse? Vnus igitur singula facit in multis. Sic ibi. Subdit autem quasi horum rationem reddens. *Num censes arduum quiddam & laboriosum Deo, vitam, animam immortalem, mutationemque efficere? Dum enim tu tot tantaque potes, vides, audis, odoras, gustas, tangis, loqueris, graderis, spiras, intelligis, nec alter est in te qui videt, quiue audit alter, nec loquitur vnus, graditur alius, hic odorat, ille gustat, hic spirat, intelligit ille, at vnus hæc omnia præstat, neque etiam possibile est illa sine Dei numine fieri. Vt enim qui cessat ab his, non est ampliùs animal, sic qui ab illorum constructione cessaret, minimè Deus; id autem suspicari nefarium. Quòd si concessum est, nihil in rerum natura consistere, cui non insit naturalis quidam agendi vigor, simulque certi operis exequutio: quantò magis asseuerandum est Deo non deesse potestatem omnium & effectum? Nam quicquid otiosum, imperfectum; imperfectum dicere Deum nefas. Facit igitur vnus omnia Deus.* Sic ille.

Deus vnus iuxta Trismegistum.

Altissima & profundissima est hæc Mercurij Theologia, quandoquidem viuis rationibus diuinam probat vnitatem; quotquot verò alij de Dei vnitate disputarunt, ijsdem vsi sunt rationibus, vt Xenophanes Colophonius, Zeno Citticus, & Aristoteles Stagirites. Hinc Parmenides, hinc Melissus omnia quoad vnitatem Dei desumpserunt. Ab hoc Empedocles didicit, omnia ab vno profecta visibilia, inuisibilia, præsentia, præterita, & futura, quicquid marî terraque nascitur, feras, aues, pisces, demum & Deos ipsos; intellige, Angelos. Huius igitur vetustissimæ Philosophiæ primum Sacramentum fuit Dei vnitas, quod admiratus & imitatus Pythagoras ab Ægypto reuersus, sub ænigmatica numerorum significatione propalauit dicens. *Vnitas radix omnium, fons & origo*, Vnitatem appellans Deum, quod Syrianus Simplicij Præceptor in Metaphysicis apertissimè scripsit, vbi collaudans & defendens sententias Pythagoræ & Platonis de numeris, sic perhibet. Archemachus & diuinus Plato, quos secutus est Plotinus; qui quidem Viri Vnitatem dicebant Deum, vt Vnitatis in rebus omnibus causam, omnisque rei vitæque Authorem. Eudoxus etiam referens placita vetustæ Theologiæ, præcipuè Pythagoræorum, Authore Simplicio primò Physic. ait: *Et secundùm alium modum principium dixerunt omnium rerum ipsam Vnitatem, quòd ab ea nata sint omnia, etiam materia prima.* Damascius Platonicus ad aures Pythagoræ de Vnitate differens scripsit. *Vnitas tanquam Sol procul obscurè quasi videtur; si propiùs accesseris, obscurius; demum cœterarum rerum tollit apprehensionem. Verè igitur est lux incomprehensibilis, inaccessibilis, & profundè Soli comparatur, in quem quò magis intuearis, eò magis cœcutias & caliges, oculosque stupefactos reportes.* Rursus ait Damascius. *Vnitas honoretur silentio.* Et alibi. *Vnitas omnia producit. Ferax rerum omnium Vnitas.* Hæc autem, & si quæ alia sunt, à Trismegisto desumpta cognoscuntur, qui eodem pariter modo de Vnitate philosophatus est, dum in quarto sermone Pymandri sic scripsit: *Monas, id est Vnitas, omnium principium, radix, atque origo, absque*

Philosophi Veteres Dei Vnitatem à Trismegisto didicerunt.

Pythagoras.

Vnitas secundùm Pythagorã Deus est.

Damascius. Vnitas, id est, Deus rerum omnium principium.

Trismegistus.

vero principio nihil. Initium autem ex nullo, nisi ex se ipso dependens. Initium autem non est principij, sed alterius. Monas ergo principium omnem numerum continet, à nullo contenta. Et paulò inferiùs. *Id sanè quod augescit, virtute Monadis augescit: euanescit autem imbecillitate propriâ, cùm alterius Monadem capere nequeat.* Hinc non sine causa circulo vsus est veluti hieroglyphico quodam Vnitatis diuinæ. Quæ omnia fusè prosecuti sumus in 12 Classe Tomo II. quæ est Theologia Ægyptiorum, & in Geometria hieroglyphica. Hunc secutus Anaxagoras Clazomenius, cuius hæc est sententia; *Mens author vna omnium quæ cernimus. Omnia inquit simul erant, deinde accessit Mens, eaque composuit.* Scitiùs sanè Pythagoras Deum absolutè Monadem dixit; *Ipse*, inquit, *extra Mundum est, quia infinitus est, in ipso etiam est totus in toto, omnes circumquaque considerans generationes*; quæ omnia hieroglyphicâ ratione inuoluta ab Ægyptijs iam sæpe exposuimus. Sed audiamus aurea Pythagoræ Carmina.

Pythagoræ sententia de Deo.

Si quis Deus præter vnum? is debet
Mundum hunc parem condere, & dicere, hic meus est,
Nec solùm condere, & dicere, hic meus est, sed habitare
Ipse in eo quem fecerit, hic autem ab eo factus est.

Digna sanè Pythagorâ sententia. Cùm enim opus Dei sit Mundus, quisquis se Deum dicit præter vnum illum Deum Mundi effectorem, alterum Mundum producat necesse est, vt se Deum comprobet. Quem secutus Parmenides, tanta de Deo sublimitate discurrit, vt Christianus Theologus altiora dicere vix possit. Hic Socratis Præceptor, & Ægyptiorum Discipulus cùm diuinam considerasset naturam rerum omnium fontem, altiùs eleuatus Deum ipsum congruentissimâ vocis significatione, *Id quod est*, appellauit, atque id ipsum, vnum, immobile, immateriale, inuariabile, infinitum, æternum, ingenitum, & independens esse voluit, atque hanc ob causam omnia vnum esse, & vnum omnia arbitratus est; contra quem temerè inuehitur Aristoteles 1. Physic. damnans eum quòd omnia confuderit. Etenim nec de materialibus rerum principijs egit Parmenides eo in loco, in quo reprehenditur, quæ constat alibi explicasse; sed de principio principiorum omnium Deo, qui vnus quidem est, & solus, & in quo omnia sunt vnum. Etenim in eo sunt omnia, & in omnibus ipse est solus.

Parmenidis de Deo sententia.

Deum igitur per id, quod est, intellexit Parmenides, atque illud ingenitum, & ab interitu alienum, sine principio, sine fine asseuerat, integrum item & vnigenum, seu totum & vnum. Ei etiam conuenire illud simul totum, & quòd in eo nullum locum habeat id, quod non est, & præterea quod diuidi nequeat, sitque immobile in omni specie diuisionis & motus, & quod eodem modo & similiter se habeat, & quod sit extremum, id est, finis omnium; qua de re illud finitum appellat, quasi dicat, absolutum, perfectum, & completum. Finitum enim perfectionem quandam & absolutionem indicare consueuit, ex eo quòd imperfectum quod habe-

Parmenides quo sensu vocet Deum finitum.

betur, id infinitum, hoc eſt, ſine fruſtrari & egere dici conſueuerit. Vnde à poſterioribus Theologis infinitum priuatiuè dici ſolet, quia priuatum eſt congruenti fine, quo modo infinitam primam materiam dixêre multi, hoc eſt, debitâ formâ & termino ſuapte natura carentem. Deum autem, cuius virtutis & poteſtatis nullus terminus, nullus limes, finis eſt nullus, negatiuè dixêrunt infinitum. Quare primâ illâ acceptione infiniti, qua infinitum pro carentia perfectionis capitur, Parmenides primum illud Ens noluit infinitum haberi, ſed finitum & perfectum; vnde cecinit: Parmenides.

Permanet id firmum, valida illud namque coërcet
Vis finis.

Quaſi nihil ei perfectionis addi poſſit, cùm nulla re indigeat. *Si enim Deus* (vt inquit Simplicius 1. Phyſic. comm. 3.) *eſt id quod eſt, nullâ re indiget, & eſt perfectus; quod autem perfectum eſt, habet finem, & non eſt expers finis; quòd autem finem habet, finitum eſt. Finitus ergo eſt,* id eſt, completus, *in eſſentiæ perfectione, licet virtute infinitus.* Atque hoc modo à Parmenide & Meliſſo, modò finitus, modò infinitus appellatur. Quod etiam à Beſſarione obſeruatum eſt primo libro contra Trapezuntium, licet id optimè explicet citato loco Simplicius, vbi Xenophanis ac Parmenidis ſententiam, dicentium vnum eſſe & finitum principium, cum Meliſſo concordat aſſerente illud vnum eſſe & infinitum: illi enim finitum appellarunt perfectum, quod omnibus finis & termini cauſa ſit, ſicut eſt etiam omnium principium; ille verò pronunciauit infinitum, quia infinitam in eo conſiderauit tùm in vigore, tùm in duratione potentiam. Indiuiſibile etiam illud eſſe voluit, & ſimile ſibi vndique totum; quod deſumpſit à Triſmegiſto, qui 2. parte Pymandri, ſermone primo ſic inquit: *Nihil quippe ſimile eius eſt, quod diſſimile, ſolumque & vnum eſt.*

Simplicius.

Finitus quo ſenſu dicatur Deus.

Triſmegiſtus.

Sed vide quò Parmenidis cognitio peruenerit, vt id quod eſt, idem manens, & poſitum quoque per ſe eſſe dixerit, non indigum, non egenum? non enim bonorum noſtrorum eget Dominus, ſuumque intelligere idem eſſe contendit cum Intellectu, & re quæ intelligentia percipitur. Ex omni etiam vndiq; parte integrum nominat, & in totis finibus æquum, inſtar circuli, qui circumferentiam habet lineis omnibus æqualem. Quâ fortaſſe ratione moli orbis benè tornati illud perſimile aſſeuerat, vt eius perfectionem, & abſolutam in omnibus monſtret æqualitatem: ſicut enim æqualis eſt vndique circulus, ſic etiam vndequaque vniformis eſt DEVS. Id autem ab eo poëticè dictum putat Simplicius, ſicut etiam ab Orpheo dictum exiſtimat.

Circulus eſt DEVS, ex Parmenidis & aliorum ſententia.

Sed & alij quoque Deum vel circulum, vel circulo ſimilem eſſe deſignarunt. Primus enim omnium Triſmegiſtus Deum dixit eſſe Sphæram Intellectualem. Democritus quoque Deum in igneo circulo contineri demonſtrauit ex Gal. lib. de hiſt. Philoſophica. Aegyptij Deum etiam ex circuli hieroglyphico intelligebant, ſicut & Perſæ Iouem Cœli circulum nuncupabant. Verùm Parmenides id habuit à Xenophane

Præ-

Præceptore, qui Dei substantiam rotundam esse & globosam asseruit, nihilque cum hominibus habere commune, ex Laërtio in vita Xenophanis; omnes ab Hermete, qui hieroglyphicè Deum diuinaque semper per circulum expressit.

Parmenidis Theologia nostræ similis est.

Hæc igitur altissima illa est Parmenidis Theologia, nostræ quidem valde consimilis, quæ credit Deum à se, ex se, & per se esse, esseque ingenitum sine principio, sine fine, immaterialem, indiuisibilem, perfectum, æternum, esse in omnibus, esse omnia, idem ipsum, per se positum, independentem, inuariabilem, impermixtum, incomprehensibilem, inæstimabilem, quod nec substineri, nec ferri, nec indagari possit. Vnde enim, & quò, & vbi, aut quomodo, aut qualis sit, ignotum est, vt præter nostros Mercurius etiam in Asclepio scriptum reliquit. Ex quibus patet Parmenidem non inter Physicos, sed inter Theologos esse numerandum; sua enim dogmata profundo indigent natatore, vel Platone ipso teste in Parmenide. Theologum autem appellant eum, & Xenophanem eius Præceptorem Theophrastus ex Simplicio, Nicolaus similiter Damascius, & Alexander Aphrodisæus ex eodem; vt profectò accusandus sit Aristoteles, qui scripta illius de Deo vno, ingenito, incorruptibili, æterno, inuariabili, infinito, ad principia naturalia traduxerit, eumque reprehenderit, quòd dixerit principium rerum omnium vnum & immobile.

Aristoteles malè repræhendit Parmenidem.

Melissi de Deo sententia.

Melissus igitur Parmenidis Præceptoris vestigia secutus eadem profectò de Deo protulit, quem similiter, id quod est, appellauit; hoc vnum addidit, quòd nihil de Deo definiendum censuit, neque enim illius certam dicebat à nobis haberi cognitionem ex Laërtio. Ipse autem primum omnium Ens, quod vnum, verum, ingenitum, incorruptibile, infinitum, independens asseruit, hac methodo rationis inuestigauit. Sic enim incepit opus suum, vt primo Physic. refert Simplicius comm. 18.

Melissus.

Si nihil quidem est, quomodo de eo dicitur aliquid tanquam sit aliquid? Si autem est aliquid, aut est genitum, aut semper est. Sed si est genitum; vel genitum ex eo quod est, vel ex eo quod non est: sed neque fieri potest, vt ex eo quod non est, fiat aliquid, nec aliud quidem nihil quod est, multò autem magis id quod est absolutè: neque ex eo quod est; ita enim illud fuerit id, quod est, non autem fiet, aut gignetur. Non gignitur ergo id quod est; est ergo semper id quod est. Neque interibit id quod est; neque enim fieri potest, vt id quod est, mutetur in id quod non est, neque in id, quod est: ita enim manserit, & non interierit. Non ergo genitum est id quod est, neque interierit; semper ergo fuit, & erit. Sed quoniam quod genitum est, habet principium; quod non genitum est, non habet principium. Id autem quod est non genitum, non habuerit ergo principium. Præterea quod interit, habet finem; si quid autem est, quod non possit interire, finem non habet. Quod autem non habet principium, neque finem, est infinitum: est ergo id quod est, infinitum; si autem infinitum, vnum est; si enim duo fuerint, fieri non poterit vt sint infinita, sed inter se fines habuerint. Infinitum autem est id quod est. Non sunt ergo plura quæ sunt. Vnum est ergo id quod est. Atqui si vnum est, est immobile. Id enim quod est, est sibiipsi semper simile; quod est autem simile, neque perierit, neque maius euaserit, neque in alium ornatum conuerti poterit,

terit, neque vllo dolore aut molestiâ afficietur. Si quid enim horum in eum caderet, nequaquam vnum esset. Quod enim aliquo motu mouetur, ex aliquo & in aliquid aliud mutatur. Nihil autem erat aliud præter id quod est, id ergo non mouebitur, cùm præsertim nihil sit vacuum eo quod est: non mouetur igitur id quod est, secedere enim non potest, cùm nusquam sit quod est vacuum. Vacuum autem nihil est. &c.

Vniuersam profectò Hebræorum & Christianorum Theologiam in his licuit agnoscere. Deum enim appellat Melissus, sicuti & Præceptor eius Parmenides, id quod est, secutus non tantùm Moysem Exodi tertio, verùm etiam & Trismegistum in Asclepio cùm dixit; *Solus Deus est, & meritò solus ipse in se, & à se, & circum se totus, plenus atque perfectus. Isque sua forma stabilitus est, nec alicuius impulsu, nec loco moueri potest, cùm in eo sint omnia, & in omnibus ipse sit solus.* Sic ille. Hac de causa Melissus id quod est, principio & fine carere asseruit, quia ingenitum & à se est. Quod si ingenitum, & nunquam interiturum sit, infinitum meritò dicitur: si infinitum, vnum; neque enim duo, vel plura potuerunt esse infinita, cùm inter se fines habeant: & si infinitum, immobile & sibi semper simile, non diuisum, non fluens, non distinctum, sed totum simul, semper idem, semper plenum, semper perfectum; non igitur mouetur, quia ex aliquo in aliud non mutatur, nec de loco transit in locum, cùm impleat omnia, contineat omnia, ad omnia se extendens: vt enim dicebat Trismegistus. *Extra Deum nihil; extra nihil Deus.*

Melissi Theologia nostræ similis est. *Trismegistus.*

Trismegistus

Hæc est illa altissima Melissi Theologia de Deo, quam reprehendit Aristoteles, eam deducens ad Physica. Hoc est illud Ens vnum, quod & Plato quoque tradidit in Parmenide, eius excellentiam celebrans. Hoc etiam est illud vnum, quod Aristoteles, parum sibi constans, in opere quod dicitur Metaphysica, adeo celebrauit exclamans, Deos plures esse non posse, & necesse esse vnum esse Deum. *Multorum,* inquit, *haud bonus est principatus, nolunt enim Entia malè disponi. Vnus ergo sit Princeps, vnus sit Rex.* Hoc idem est Ens illud vnum, cuius Intelligere & Intellectus idem est cum re quæ intelligentiâ percipitur, sicut dixit Parmenides, & à quo illud ipsum mutuatus est Aristoteles tertio de Anima tex. 19. Hoc est illud Ens vnum Parmenidis intransmutabile, simplex, purum, sincerum, & quod nullius eget, à quo mutuatus Aristoteles 1. de Cœlo tex. 100. scripsit. *Diuinum ipsum intransmutabile esse necesse est omne primum, ac maximè summum; neque enim habet prauitatem vllam; neque indigens suorum bonorum vllo est.*

Aristoteles malè reprehendit Melissum.

Sed & Plato in Parmenide hæc eadem ab horum Theologorum fontibus hausta confirmauit, vt vel ex his agnoscas altissimè hos Viros de Deitate locutos. In eo enim Dialogo, in quo de vno edisserit Plato, similia profectò docet, quæ Parmenides & Melissus de Deitate statuerunt. Hæc autem hinc inde per Dialogum illum sparsa sic in vnum collecta sonant ex Camperio libro tertio de Platonica Philosophia cap. primo. *Vnum ipsum* (inquit Plato) *non multa est, nec partem, nec totum, nec principium, nec finem, nec medium habet, infinitum, informeque est, nullo loco circumscribitur,*

Platonis de Deo sententia.

bitur, nusquam permanet, nullo siue loci, siue alterationis motu mouetur, nec vllo modo fit, nec sibi alterius idem aut diuersum est, nec simile aut dissimile, nec æquale aut inæquale, nec antiquum aut nouum, nec in tempore vllo, sed omnino sine tempore, quamobrem nec generatum, nec generatur, nec erat vnquam, nec modo factum est, nec fit, nec est, nec post fiet, nec generabitur, nec erit, nec substantiæ particeps seu Princeps est. Ista enim verba, erat, fiebat, generatum est, præteritum tempus significant; erit autem, & fiet, & generabitur, futurum; est verò, & generatur, & fit, præsens. Quod autem nulli subiacet tempori, id nec erat, nec est, nec erit. Ex quo fit, vt nullum etiam nomen ei inditum sit, nulla definitio detur, nulla scientia, nec dicitur, nec cogitatur, nec cognoscitur, nec ab aliquo ente sentitur. Hæc Platonis verba sunt in Parmenide, licet ex multis pauca collecta.

Plotini de Deo sententia.

Sed & Plotinus libro quinto Enneadis 6. hoc ipsum multis confirmauit, probans quòd Ens vnum idemque existens simul sit vbique totum. Quæ profectò à Parmenide & Melisso deprompta, Plato primus accepit, atq; ipse postmodum tanquam à Theologicis fontibus hausta propalauit. Multis etiam ibi probat, omnia vnum esse, vt Parmenides Melissusque dicebant, non quidem indiuidualis essentiæ vnitate; id enim nullus dixisset; sed quia omnia sint in vno tanquam in idea, & ab vno tanquam à principio effluant, & ad vnum tanquam ad finem naturali quadam desiderij inclinatione reducantur & confluant. Plura ibi de his, quæ altissimæ huic Theologiæ consona, reperies, quam Parmenides & Melissus tradiderunt.

Delphici templi inscriptio.

Templum Delphicum, Plutarcho teste, hanc inscriptionem præferebat, *Εἰ*: id est, *Es*; in quod ingredientes Deum salutantes dicebant *εἶ*, id est, *Tu es*; quasi dicerent, Tu solus vnum es, in quo nihil prius est, nihil posterius, nihil futurum, nihil præteritum, nihil antiquius, nihil recentius; sed vnum cùm sis & verum Ens, in vnico nunc sempiternam imples durationem, & huius ratione quod esse dicitur, verè es, non futurum, non præteritum, neque ortum, neque desiturum. Quibus omnibus Orthodoxi Scriptores consentiunt.

Non sine causa itaque Ægyptij incomprehensam Dei naturam expressuri Sigalionem pingebant puerum digito silentium suadentem, quo innueretur, Deum incomprehensum non tam curiosâ inuestigatione, quàm sacro silencio colendum & adorandum. Verùm qui hæc omnia luculentiùs cognoscere desiderat, is adeat Sphyngem Mystagogam, Arithmeticam, & Geometriam, vti & Musicam, & Theologiam hieroglyphicam, vbi omnia de Deo, de bonitate, prouidentia eius, & quomodo ab vno igne omnia, quomodo in creaturas influat, amplissimè iuxta mentem Veterum hieroglyphicè descripta reperiet. Quæcunque enim dicti Authores de diuina natura fusè tradiderunt, illa omnia ex columnis Mercurij processisse is solus nescire poterit, qui interpretationes hoc Opere allatas non penetrauerit.

Con-

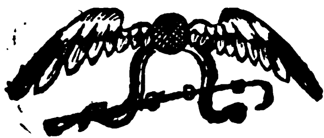
Consectarium.

EX dictis patent Illationes illæ sequentes. Si Deus bonum, vnum, principium & primum est, ergo ante primum nihil, post primum omnia, à principio omnia, à bono omnia, à supremo triuno Numine omnia: ab vno vnitas primæua, ab vnitate primùm vnitates omnes, ab vnitatibus essentiæ, ab essentijs vitæ, à vitis mentes, à mentibus animi, ab animis naturæ, à naturis qualitates, à qualitatibus formæ, à formis corpora; hæc omnia in Mundana hac vniuersi domo continentur; per quæ quidem omnia à primo ad vltimum descensus, & ex vltimo ad primum ad Deum ascensus reditusque paratur. Ecce totius Ægyptiacæ Philosophiæ compendium. Theologiæ Ægyptiorum compendium

§ II.

De triuno principio Aegyptiorum dogmate.

ÆGyptios triunum rerum omnium principium credidisse, quod & triforme Numen vocant, è Suida passim ostendimus, quod & globo alato Serpente fœto hieroglyphicè exprimebant. Hoc dogma omnes ferè Pythagoricæ & Platonicæ Scholæ sectatores amplexati sunt. Quo modo autem triunum in vno cognouerint, aperiam. Triunum Deum Ægyptij cognouerunt.

Ex Hermeticis fragmentis colligitur, à principio, ab vno, à Deo facta esse omnia; sine principio enim factum est nihil; principium autem ex nullo, nisi ex seipso; at principium, vt demonstratum est, vnum ipsum est, vnum quoque & μονὰς apud eundem Hermetem idem sunt, ἡ γὰρ μονὰς πάντων ὕζα ἀρχὴ, καὶ ῥίζα, ἐν πᾶσιν ὅζι. *Est enim Monas omnium principium, & radix in omnibus existens.* Monas ergo cùm principium sit, omnem numerum continet, à nullo contenta; omnem numerum generat, à nullo alio numero genita. Vnde non sine ratione ab Hermete μονὰς πατρικὴ, *Monas paterna* dicitur; si paterna est, ergo generat; at quid? id nimirum, quod post ipsum primum est natura, duo videlicet. Duo ergo ante omnia generat Monas. Ταναὴ ὅζι μονὰς, ἣ δύο γεννᾷ, *protensa est Monas, quæ duo generat*, dicit Zoroaster; quam & dyadem nominat apud Patrem sedentem, δυὰς γὰρ παρὰ τῷ κάθηται, *Dyas verò apud hunc sedet*; Monas itaque dyadi iuncta triadem constituit, quam vbique fulgere docet, παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει τριάς, ἧς μονὰς ἀρχὴ, *Toto enim Mundo trias fulget; cuius Monas Princeps est.* Tota autem hæc Monas iuxta eos tria principia euadit (quia tria hæc vnum principium sunt: quæ Mundo dominantur, vt omnia eis seruiant: ἀρχαῖς γὰρ τρισὶ τὸ δεῖ λάβεις δουλεύειν ἅπαντα, *tribus enim hisce principijs, accipias, seruire omnia.* Hinc Monadem illam sæpe patrem vocat, & primum principium, secundum verò πατρικὸν νόον αὐτογένεθλον Monas omnium principium & radix quomodo. Dyadem generat Monas. Zoroaster. Zoroastri de Trinitate sententia.

potentiam patris nominat, his verbis, οὐ γὰρ ἐν ἰδίῃ δυνάμει κλείσας ἴδιον πῦρ. *Neque in sua potentia clausit proprium ignem.* Tertium verò principium Mentem secundam vocat, πάντα γὰρ ἐξετέλεσσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ. *Omnia perfecit Pater, & Menti tradidit secundæ.* Mentem vocat secundam, quia illa αὐτογένεθλος per se & ex se genita est prima, estque terminus fundi paterni, ita tamen vt maneat in fundo paterno, μήτι προελθεῖν, ἀλλ' ἐμμένων ἐν τῷ πατρικῷ βυθῷ. Hanc præterea αὐτεργὸν, καὶ τοῦ πυρὸς τεχνίτην, κόσμου, καὶ τοῦ νοῦ νόον; *Ex se ipso operantem, Mundi artificem, Mentem Mentis* vocat. Trismegistus verò πάντων τὸν κύριον, καὶ Θεὸν, καὶ πηγὴν, καὶ ζωὴν, καὶ δύναμιν, καὶ φῶς, καὶ νοῦν, καὶ πνεῦμα, vocat, & in vnitate trinum his verbis asserit: *Vna sola lux fuit intellectualis ante lucem intellectualem, & fuit semper Mens Mentis lucida: & nihil aliud fuit huius vnio, quàm Spiritus omnia connectens, semper in se existens,* ἀεὶ τὸν ἑαυτοῦ νῷ, καὶ φωτὶ, καὶ πνεύματι πάντα περιέχων· *Semper sua Mente, & luce, & spiritu cuncta continens.* Vbi sanè per mentem, lucem, spiritum nihil aliud innuere videtur, nisi Patrem, Filium, & Spiritum sanctum. Et hoc ita eum sentire, expressè docet citato loco. *Ex mente,* inquit, *prima lucidum Verbum Filius Dei, idem cum Patre,* οὐ γὰρ διΐστανται ἀπ' ἀλλήλων· ἕνωσις γὰρ τούτων ἡ ζωή. *Neque enim distant à se inuicem, sed vnio eorum est vita,* & alibi quoque eam τῷ δημιουργῷ ὁμοούσιον, id est, Patri consubstantialem dixit. Mentem verò cum Verbo septem condidisse, ait, Rectores, qui sensibilem Mundum circulis continent. Ὁ γὰρ λόγος αὐτοῦ προελθὼν παντέλειος ὢν καὶ γόνιμος, καὶ δημιουργὸς ἐν γονίμῳ φύσει πεσὼν, καὶ γονίμῳ ὕδατι, ἔγκυον τὸ ὕδωρ ἐποίησε. *Verbum enim ex eo procedens perfectissimũ existens, in fœcundam naturam decidens, generatiuam aquam grauidam fecit.* Τὸν πάντα κόσμον ἐποίησεν ὁ δημιουργὸς ὁ πατὴρ οὐ χερσὶν, ἀλλὰ λόγῳ. *Vniuersum fecit Mundum Conditor Pater, non manibus, sed verbo.* Atque hæc sunt vetustissima omnium sacræ Theologiæ dogmata, à Zoroastre & Hermete (quos nos tamen in Obelisco Pamphilio confudimus) Mundo primæuo propalata; vt proinde hanc doctrinam non immeritò Proclus θεοπαράδοτον, καὶ θεόδοτον, *à Deo traditam & datam* asserat. Hanc SS. Patres nullo non tempore veluti ab hominibus diuino spiritu afflatis eructatam admirati sunt. Orpheus deinde huius doctrinæ illustratus splendore, & is triadem hanc agnouit, quam Phanetam, Vranum, Cronum, vnum Numen tribus distinctum nominibus, asserit; Plato verò tres Reges appellauit, & Theologia Ægyptiaca, à Platone oretenus tradita, ab Aristotele propalata, his verbis dicta confirmat. *Ideo nos asserimus, quòd Deus creauit Intellectum primum, & constituit eum Procreatorem aliarum rerum; creauit autem eum medio Verbo; quomodo? neque enim inter Deum & Intellectum aliud medium intercedit nisi Verbum, quod & fuit coagens Intellectus.* Atque ex hisce Authoribus plerique Platonici sequentium sententiarum suorum de tribus principijs tractatuum occasionem sumpserunt; vti Porphyrius, Plotinus, Iamblichus, Proclus, Syrianus, & Damascius; in quibus tametsi inter se in tribus hisce principijs dissenserunt, omnes tamen in hoc consensisse videntur, quòd hæc tria rerum omnium, & Mundi totius facerent principia seu tres substantias conditrices.

Trismegisti de Trinitate sententia.

Trismegisti de Mundi creatione sententia.

Proclus.

Orphei & Platonis de Trinitate sententia.

Aristoteles.

Platonicorum de Trinitate sententia.

Sed quomodo primi isti Theosophi ad tantam ingenij illustrationem prouecti fuerint, meritò cuipiam mirum videri posset. Sed qui nostra passim in hoc Opere tradita legerit, is facilè à concepto dubio liberabitur. Cùm enim Hermetem è Chananæa stirpe,& Abrahamo σύγχρονον passim demonstrauerimus, fieri non potuit, quin multa curiosum & omniscium ingenium, ab ijs de vera & recta Theologia, quam oretenus à protoplasto profectam, & continuâ successione vsque ad Noëmum deriuatam habebant (inter quæ diuinæ reuelationis sacramenta non infimum erat, Sacrosanctæ Triadis mysterium) expiscatus fuerit: quæ deinde varijs symbolorum inuolucris vestita,posteris tradiderit. Triunum hoc Sacrosanctæ Triadis Numen omnes Veteres Philosophi,insuperabilem, incomprehensibilem, semper & vbique existentem, æternam, infinitam potentiam & mentem dixerunt, Ægyptios secuti. Insuperabilis potentia est, quia infinita virtute pollet,ideóq;comprehendi non potest. vbique & semper existit,qui omnia implet infinitâ suâ existentiâ.Hinc Orpheus, *Qui omnes Mundi partes contines, generationis expers*; & Virgilius, *Iouis omnia plena*. Cùm itaque omnia vi suâ impleat; omnibusque insit, vitam motumque præbendo singulis Mundi corporibus; hinc non sine ratione Dionysius eundem κόσμιον, περικόσμιον, ὑπερκόσμιον, ὑπερουράνιον, καὶ ὑπερούσιον. *Mundanum, circamundanum, supramundanum, supercœlestem, & supersubstantialem* vocat; quem & Astrum, Solem, Ignem, Aquam, Spiritum, Rorem, Nubem, Lapidem, omnia existentia, & nihil existentium appellat, & sic omnia implens, omnia circumsonare facit. Quod idem & Ægyptij senserunt.

Triunum Sanctæ Triadis Numen quale secundùm Aegyptios.

Dionysius Areopagita.

Quomodo verò Deus Optimus Maximus in triplicem Mundum, Angelicum, Sidereum, & Hylæum, per concatenationem Numinum euoluatur; quomodo eadem, & quibus cœremonijs singula catenarum Mundialium Numina allicienda sint; quibus ritibus ac sacrificijs, si quandoque irata fuerint, placanda sint; ex omnigena Orientalium tùm Theologorum, Philosophorumque, tum Poëtarum eruditione passim toto hoc Opere declaratum est.

Cùm itaque hieroglyphicæ doctrinæ institutores alium scopum & intentionem non habuerint, nisi per occultum hunc sacrorum symbolorum contextum, ad supremum Numen, mundialesque Intelligentiarum catenas analogum, id efficere, vt diuinitatis Geniorumque eidem connexorum influxum per ritus & sacrificia simillima, non in publicum duntaxat, sed & priuatum bonum deriuarent, atque adeo hæc totius Sapientiæ Ægyptiacæ, id est, hieroglyphicæ doctrinæ summa omnium consensu fuerit, eamque nos in hoc Opere exposuerimus, vti ex innumeris authoritatibus constat; certum est, hanc nostram interpretationem veram & genuinam esse, neque ab intentione Hieromantarum diuersam.

I.

Expiatio Mentium apud Aegyptios ad diuinorum influxuum receptionem necessaria.

Animi purgandi cura apud Aegyptios.

QVoniam verò finem propositum, quæ θεομόρφωσις seu θεοληψία erat, quâ Deo penitus se conformatos, bonorum omnium scientiarumque felicitate beari credebant, sine castis & religiosis actionibus, bonorumque operum exercitio, nullâ ratione se consequi posse nôrant; hinc tanto studio ijs incubuerunt, quanto nullam aliam Nationem fecisse legimus. Verùm hæc omnia ex varia eruditione probemus, eo ordine, quo ea Pansa, non ignobilis Author, retulit.

Pansa.

Cœterùm purgandum esse à vitijs animum, vt similis Deo quis efficiatur, prisci omnes monent Sapientes. Sic enim diuinorum nobis innotescet cognitio. Extat Lysidis Pythagorei epistola ad Hipparchum de purgatione ante Philosophiam necessaria, quâ docet omnia vitia ab animis expellenda, vt quis veram nanciscatur humanarum diuinarumque rerum cognitionem. Plato certè existimauit necessariam esse successiuam & continuatam quandam animi purgationem, antequam ad altissima philosophiæ admittamur mysteria: quod in principio Septimi de Republica docuit, dum homines in tenebrosâ specu nutritos ad splendidissimum Solis iubar aspiciendum protrahere volebat. Clariùs autem in Sophista vniuersam hanc purgationem declarauit atque distinxit, vbi purgationem hanc nihil aliud esse demonstrauit, quàm quod prauum est, ab animo eijcere, reliquum verò seruare; discurritque ibidem, quomodo duæ sint prauitatis species in anima, Improbitas scilicet & Ignorantia, quibus animi impediuntur, nè ad altissimarum rerum cognitionem ascendant. Primus autem omnium id Trismegistus asseruit, dum in primo sermone Pimandri interrogatus, quo pacto quis ad vitam possit ascendere, respondit, id fieri posse, cùm homo mentis particeps seipsum animaduerterit; neque enim omnibus esse mentem, sed ijs tantùm, qui pij, boni, puri, religiosi, sanctique sunt, quique concedunt corpus morti suæ, sensuum illecebras fastidientes, lethifera putantes sensuum lenocinia, aditum turpibus blanditijs intercludentes, libidinumque fomites extinguentes; contra verò abesse ab ignaris, inuidis, improbis, ignauis, iniquis, homicidis, & impijs, & ab eis procul admodum habitare.

Animi purgatio necessaria ante Dei illuminationem.

Quibus ex verbis habemus clarissimè, ante Dei illuminationem, necessariam esse animi purgationem quandam, quæ ab affectu in Deum directo, exordium sumere solet. siquidem apud Platonem quinto de Repub. Philosophia nihil aliud, quàm ipsum Deum meditatur; nec enim in alijs, quàm in ipsius Boni, Verique scientia Philosophia versari debet, cùm sit ipsa Dei donum, vt Plato ait in Timæo.

II Si-

II.

Silentium necessarium.

COnsistit autem hæc animorum purgatio non solùm in vitiorum ab animis expulsione, verùm etiam in conuenienti mysteriorum taciturnitate. Secreta enim Philosophiæ non omnibus sunt diuulganda. Vulgarium etenim animarum oculi nequeunt radios diuinitatis sufferre, vt dicebat Melissus. Ob id Pythagoras æquè impios & iniustos putabat, qui Sapientiæ dona ijs, qui nè per somnium quidem mundati purgatiq; essent animis, communia fecissent, illos quoque qui Eleusinæ Deæ mysteria prophanis exposuissent. Non enim fas est quibusuis offerre, quæ tantis laboribus comparata seruantur. Quod & Christus Dominus docuit dicens, non esse dandum Sanctum Canibus, nec proijciendas Margaritas ante Porcos, Matthæi 7. Hanc ob causam Hipparchum Pythagoricum ferunt accusatum, & expulsum ex Schola, & propter ipsum tanquam propter mortuum factam esse columnam, quòd apertè scripsisset decreta Pythagoræ, quæ ipse semper celauerat, vt testis est Clemens lib. 5 Stromatum, & Nazianzenus in epistola ad Nissenum, nec non Cantherus libro primo variarum lectionum cap. 12. Quin etiam & Plato in epistola secunda ad Dionysium idem asseuerat, quo in loco de non vulganda omnibus Sapientia, & de habenda animi purgatione luculenter edisserit. Ait enim *inuestigationem diuinorum non rectè factam, id est, non debitis tùm purgationis, tùm disciplinarum gradibus instructam, malorum omnium esse causam, quod videlicet qui sic inuestigant Deum, tandem eò perueniant, vt vel negent Deum esse, vel de Deo affirment, quæ non sunt Dei*. Sic ille. Hac de causa Pythagoras, quem Plato in omnibus veneratur, sacra doctrinarum mysteria ab exactissima mentis expiatione exordiebatur, & Plato similiter præcipit, nè arcana efferantur in vulgum, nè vulgus accepta peruersè vel contemnat, vel incidat in errores. Arcana autem Deitatis tutiùs ibidem censet verbis committenda quàm literis, literæ namque cuiuis communia faciunt. Quibus verbis Plato antiquam Iudæorum consuetudinem secutus videtur, qui mysticum legis sensum ab ipso Deo per Moysem non tam literis traditum, quàm animis commendatum asseuerant. Pythagorici certè id obseruabant, & Pythagoras ipse publicè vetuit philosophari, vt Author est Lysias in epistola ad Hipparchum. Quinimò Damæ filiæ suæ propositis monumentis, ea cuipiam extra familiam tradere vetuit. Illa verò cùm multis pecunijs vendere huiuscemodi libros posset, noluit, sed egestatem & parentis mandatum auro potius esse & antiquius iudicauit. Aiunt autem eandem morituram Bistaliæ filiæ suæ hoc idem præceptum dedisse, atque id omne, nè Deitatis mysteria omnibus communia fierent.

Animi purgatio in quo consistat.

Mysteria diuina sunt celanda.

Clemens. Nazianzen. Cantherus. Plato.

III. *Mo-*

III.

Modus & ratio in purgatione seruanda.

Animus quomodo purgandus.

Trismegistus.

VErùm nunc quomodo purgandus sit animus, differamus, vt diuinorum nobis innotescat cognitio. Audiendus itaque imprimis est Trismegistus in 7. Serm. Pimandri, dum in hunc modum loquitur. *Imprimis autem oportet* (inquit) *vestem, quam circumfers exuere, quod est indumentũ inscitiæ, prauitatis fundamentum, corruptionis vinculum, velamen opacum, viuam mortem, sensitiuum cadauer, sepulchrum circumuectile, domesticum denique furem; qui, dum blanditur, odit; dum odit, inuidet. Huiuscemodi est quod circumfertis vmbraculum inimicum. Ad se ipsum te deorsum raptat, nè fortè conspiciens veritatis decorem ac proximum bonum; huius oderis prauitatem, nè huius insidias, quas in te assiduè machinatur, aliquando persentias. Hoc aciem interiorum sensuum hebetat atque obtundit, crassa illam materia suffocat, abominabili fastidiosaque inebriat voluptate, ne audias vnquam, neuè perspicias ea, quæ iure & audienda sunt, & imprimis inspicienda.* Sic ille. Exuere igitur oportet veterem hominem, deponereque corporis sensualitatem, vt quis purgatus animo diuina valeat intueri; sed nec ista sufficiunt, attollendus est in Deum animus, atque vt ita dixerim, deificandus, vt quis Deum intelligere valeat. Ob id rursus in secunda parte Pymandri Serm. 1. sic exclamat Trismegistus. *Nisi*, inquit, *te Deo æquaueris, Deum nunquam intelliges. Nam simile semper à suo simili cognoscitur.* Sic ille. Quid est autem Deo se æquare, nisi Deo inhærere, & vnum cum Deo fieri? *Qui adhæret Deo*, inquit Paulus, *vnus Spiritus fit cum Deo.* 1. Corint. 6. Adhæremus autem Deo maximè per animi rectitudinem, non vt Stoici voluerunt, & præsertim Chrysippus, qui in lib. de Natura voluit nullum Sapientem à Ioue superari, atque ob id rectitudinem, quâ vir bonus operatur, Dei æqualitatem existimans, sed vt per gratiam Deo coniunctus ea faciat, quæ Deus iubeat, quæue fieri iudicet & exoptet. Pythagoras autem adæquationem hanc traxit ad transmutationem in Deum, dum sic in aureis suis Carminibus cecinit.

Trismegistus.

Mortificationis studio purgatur animus

Pythagoras.

Cùm autem relicto corpore ad æthera liber ieris,
Eris immortalis Deus incorruptibilis, non autem mortalis.

Hoc autem sumpsit a Trismegisto, qui in primo Serm. Pymandri sic scriptum reliquit. *Atque*, inquit, *id est, summum bonum eorum, quibus cognoscendi sors competit, Deum scilicet fieri.* Exuendus igitur à corpore animus, non per veram separationem, sed per voluptatum sensibilium mortificationem, vt diuina quis valeat intelligere: & vt in Deum possit transmutari, deificandus est animus, hoc est reddendus Deo quàm simillimus; vnde & Zoroaster in Oraculo dixit. *Homo quodammodo Deum trahit in seipsum, quando nihil retinens mortale, totus diuinis haustibus ebriatur.*

Tran-

Transit igitur in Deum homo per separationem à carnis illecebris, transit etiam & per fidem, iuxta Ioannis Theologiam, *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius*, Ioan. 1. Vnde & hi filij Dei dicuntur per adoptionem, iuxta illud ad Romanos 8. *In quo clamamus Abba pater*. Pulchrè autem id Mercurius edisserit in 2. par. Pymandri Serm. 1. vbi de hac adæquatione cum Deo verba faciens sic loquitur. *Extende te ipsum in magnitudinem sine termino, emerge ex corpore, totum supergredere tempus, æternitas esto. Sic Deum denique noueris*. Quo in loco non solùm animi purgationem insinuat, verùm etiam & realem animi separationem à corpore, quam Græci extasim, Hebræi verò osculum mortis appellant. Sequitur autem purgatio hæc secunda priorem. Verùm quod attinet ad vitia deponenda, animumque in altissima subleuandum, audi quomodo id Mercurius expresserit in decimo Serm. Pymandri. *Impossibile ô fili*, inquit, *animam hominis in corporis fæce iacentem diuinam assumere formam, neque licet etiam Dei pulchritudinem intueri, nisi quis inde in Deum fuerit reformatus*. Vide quomodo à corporis fæce resurgendum asserat, & in Deum hominem reformare iubeat, vt diuina valeat intelligere. Zoroaster animi expulsores aduocandos voluit in Oraculis, vt quis diuinam assumere formam possit; sic enim scripsit. *Animi expulsores aduoca*. Quod dictum est, quia cùm duo præcipuè animi morbi sint, ignorantia videlicet, & malitia seu improbitas, quod in Sophista docuit Plato; duo quoque requiruntur expulsores, aut Medici constantes, doctrina videlicet atque vitæ puritas; doctrina autem non omnis, sed cœlestis & diuina, qua accedente DEI in nos descendit cognitio, propulsatâ ignorantiâ. Hæc maximè consistit in Fide, nam diuina nisi credantur, non intelliguntur.

Trismegistus. *Zoroaster.* *Animi expulsores duo requiruntur ad purgandum ipsum.*

Et nè quis in hac expositione eum existimet somniare, audiendus est etiam Proclus qui hæc ita confirmat. *His qui ad summum bonum peruenire cupiunt, non scientiâ & exercitatione ingenij opus est, sed animi firmitate, quiete & tranquillitate, quæ quidem diuina Fides est, quæ nos ad summum bonum diuinaque omnia ineffabili ratione trahit atque coniungit. Profectò non per scientiam aut actionem vllam ingenij exquirere summum bonum, aut ad ipsum aspirare debemus, sed offerre commendareque nos diuinæ luci, & præclusis sensibus in illa cognita & occulta Entium Vnitate quiescere. Hoc enim fidei genus omni doctrinâ antiquius est*. Hæc Proclus altissimè de fide ad Deum cognoscendum necessaria scripsit, vt proinde multi à S. Paulo eruditum, vtpote ei synchronū, opinentur, verùm idipsum veriùs accepit à Trismeg. qui in nono Serm. Pymandri, Fidem volenti Deum intelligere necessariam docet, non secùs ac Paulus, qui captiuandum in fide intellectum voluit; sic enim habet Mercurius. *Intelligere enim Deum, credere est; & non credere, procul dubio ignorare*. & paulò inferiùs. *Nam quæ de diuinis dicuntur, intellecta creduntur quidem, non intellecta negantur*. Plato certe in Theæteto fugiendum à Mundo in Cœlum docuit, vt Deo quis simillimus euadat; sic autem habet. *Quippe tentandum est, vt hinc eò quàm ocyssimè fugiamus*, & seipsum, quid per fugam intelligat, declarans, subdit.

Proclus. *Trismegisti de credendo sententia.* *Plato.* *Fuga è Mundo quid secundùm Platonem.*

dit. *Est autem fuga ipsa Dei similitudo, quantum in nobis est: similitudo autem, vt cum prudentia sancti & iusti simus*. Hæc est altissima Platonis Theologia de præparatione ad intelligendum Deum, & ea quæ Dei sunt, necessaria, scilicet vt iusti & sancti simus; & in sexto de Repub. dixit, *Hominem reddi Deo similem, cùm diuina imitatur*. Hinc Deo similem dixit hominem temperatum, intemperatum verò dissimilem in suo de legibus libro. Quo factum est, vt Theodoretus lib. Græcarum affection. 11. dixerit, finem bonorum statuisse Platonem, vt quantum in nobis sit, Dei similitudinem acquireremus, sic enim Deum poterimus intelligere.

I V.

Crater purgationi necessarius.

Trismegisti locus enodatur.

POstquam autem in id incidimus, enodandus est Mercurij locus in quarto serm. Pymandri, quem in Timæo secutus est Plato. Scribit enim ibi Mercurius, *Deum sermonem quidem omnibus hominibus fuisse impartitum, Mentem verò nequaquam, non quia inuiderit, omnis enim ab eo liuor abest, sed quia voluit eam tanquam certamen præmiumque animarum in medio proponere. Craterem igitur patulum Mente implens, præconem misit iubens talia quædam animis hominum nuntiare: Mergat seipsam in hanc pateram quæcunque potest, quæ videlicet credit craterem animam ad eum, qui dimiserat reducturum; quæue finem noscit, cuius gratiâ nata fuerit. Quicunque igitur præconium exaudierunt, seque merserunt in Mentem, ij cognitionis participes effecti sunt, Mentemque suscipientes in homines perfectos euasêre. At qui præconium neglexerunt, ij sermonis quidem participes, Mentis autem expertes relicti sunt, ignorantes, & cuius gratiâ, & à quo geniti fuerint*. Sic ille. Sublimis hæc est Mercurij Theologia & omni speculatione dignissima. Etenim Mentem nominat radium diuinum, quo præter rationalem discursum à quo sermo prouenit, illustrantur homines, de quo Ioannes ait cap. 1. *Erat lux vera quæ illuminat omnem hominem*. Aristoteles 3. de anima vocat Intellectum agentem. Plotinus verò Intellectum simpliciter, & ante hos Dauid lumen, cùm dixit Psalmo 35. *In lumine tuo videbimus lumen*. Pythagoras eodem similiter luminis nomine nuncupauit. Augustinus verò vocat portionem superiorem. Hebræi Nessemah, vel spiraculum vitarum. Hæc igitur Mens, radius seu lux non data est omnibus, licet vt Mercurius edisserit 4. serm. Pymandri, vna habitet cum animis hominum mente carentibus, nam etsi omnibus insit, non tamen ab omnibus deprehenditur, vt cap. 9. de Pulchro Plotinus testatur, vbi eam vocat oculum, dicens: *Quem oculum habent quidem omnes, vtuntur verò pauci*. Quod Ioannes ante dixerat capite primo. *Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt*. Vocatur & à Christo Regnum Dei, quod nihil aliud est, nisi habitatio diuinitatis in nobis, per lumen & amorem Dei nobis reuelatum. Quod profectò lumen cùm Christus nobis attulerit, non immeritò de se

ipso

ipso loquens dixit Ioannis 17. *Regnum Dei intra vos est*. Quod quidem Regnum ante omnia quærendum esse idem monuit dicens Matthæi 6. *Quærite primùm Regnum Dei, & hæc omnia adijcientur vobis*; Lumen autem istud vocatur Regnum, quia diuinum illud, quod in nobis habitat, à loco venit, qui apud secretiores Theologos Hebraicè dicitur Malchut, quod Regnum significat, nam per virtutem in nobis habitantis Deitatis Reges sumus, & omnibus dominari & imperare possumus, iuxta illud Lucæ 9. *Ecce dedi vobis* (per communicationem videlicet diuinitatis) *potestatem calcandi super Serpentes & Scorpiones, & super omnem virtutem inimici*. Vocatur etiam vita æterna, iuxta illud: *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te Deum, & quem misisti IESVM Christum*, Ioan. 17. Cognitio ergo Deitatis Mens est, seu lumen diuinum, lux inquam, quâ omnes homines illuminantur; vnde Dauid; *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine*. Hâc igitur Mente seu Lumine Craterem patulum impleuit Deus, inquit Mercurius, præconemque misit, vt animis nunciaret sese in illum mergerent, vt sic & Mentem & Sapientiam nanciscerentur. Est autem Crater patulus, affluens & superabundans diuinarum humanarumq; rerum cognitio, quem in Verbo condidit Pater, *in quo* (vt inquit Paulus) *sunt omnes thesauri scientiæ* & sapientiæ Dei. Præco autem clamans ille nobis innatus est appetitus & cupiditas sciendi, de qua dictum est ab Aristotele 1. Metaphys. Omnes homines naturâ scire desiderant, vel est Veritas ipsa, quæ sola est pabulum animæ, incredibili quâdam iucunditate refertum; vel est synderesis hortans & impellens ad bonum. Quicunque igitur se in Cratere immerserunt, Mentem consecuti Deum cognouerunt. In hoc igitur Cratere immergendus & abluendus est animus, vt ad diuina valeat peruenire. Et vt apertè & detecto velamine loquar, Crater Mentis plenus, est Filij cognitio, per quem solum ad Patrem ascendimus; *Nemo enim nouit Patrem nisi Filius, & cui voluerit Filius reuelare*; & rursus: *Nemo venit ad Patrem, nisi per me*, Ioann. 14. Hunc igitur priùs cognoscendum, ad hunc animum priùs applicandum monet Mercurius, vt cœtera, quæ de Deo sunt, valeamus intelligere. Hoc enim Verbum Dei, Dei Nuncius & Interpres non aliam ob causam venit in Mundum, nisi vt nomen Patris manifestaret hominibus. Hic potest animam reducere, vnde venit, vt Mercurius edisserit.

Malchut quid

Constat autem Mundus duobus Crateribus, vt prisci monent Sapientes, quorum vnus superior est, in quo omnia munda sunt, estque Mundus ille intelligibilis & exemplaris, ad cuius similitudinem factū hunc Mundum sensibilem testatur Plato in Timæo, de quo dixit Christus Ioann. 8. *Regnum meum non est de hoc Mundo*. Regnum suum istius Mundi superioris affirmans, quod alibi vocat Regnum amicis præparatum. Crater alius est inferior, rerum sensibilium cognitione plenissimus, de quo qui plùs bibunt, plùs sitiunt, & in quo omnia immunda sunt, veluti bona malis admixta. Qui igitur ex primo Cratere biberit, ad quem inuitat Mercurius, *fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam*. Qui verò ex secundo, sitiet iterum. In primo autem Cratere quis bibere non potest, nisi priùs suum

Mundus constat duobus Crateribus superiori, in quo omnia munda, inferiori, in quo omnia immunda sunt.

Mercurius.

corpus oderit atq; conculcârit, quod ibidem innuit Mercurius dicens: *Nisi priùs, ò fili, tuum corpus oderis, teipsum amare poteris, quàm primum verò teipsum dilexeris, Mentem protinus consequeris*. Quod sic accipiendum est, vt quis verum hominem, qui est anima rationalis iuxta Platonem, amare non possit, nisi suum contrarium hominem scilicet animalem odio habuerit, quod & Christus ipsemet docuit Ioann. 12. *Qui amat animam suam, perdet eam, & qui odit animam suam in hoc Mundo, in vitam æternam custodit eam*. Huius autem rei illa adducitur ratio à Mercurio ibidem, quod impossibile sit, vtrisque simul intendere mortalibus atque diuinis, vnde & Christus ipsemet dixit Matthæi 6. *Non potestis Deo seruire & Mammonæ*. In hoc igitur Cratere diuinitatis immergendus est animus.

Ex hac ablutione in Cratere quam posuit Mercurius, morem ablutionis traxêre Gymnosophistæ, quibus interdiu ter, noctu verò bis lauari aquâ frigidâ sanctum fuit, priusquam possent veneranda sacrorum penetralia ingredi. Erat ijs pariter linea vestis quotidie recens abluta, nam lanam prophanum vestitum arbitrabantur, quippe tanquam belluinæ sordis excrementum pecori detractum. Idem obseruarunt Indiæ Sapientissimi, quos Brachmanas vocant. His enim in quodam fonte lauari mos fuerat exutis vestibus, oblito priùs capite guttis electricis & odoribus ei rei aptis, deinde postquam se pro ritu satis mundos putârant, exibant circa meridiem quantocyùs ad sacra illic in Chori speciem, vestiti lino candido, & mitra alba, in digitis ferentes anulos, & baculos gestantes manibus, quæ munditia corporis & amictus, aliaq; similia, animi quoque puritatem adiuuare non parum credebantur. Hinc cecinit Hesiodus in libro, cui nomen est *Opera & Dies*.

Hesiodus.

Mane Ioui, ac reliquis superis libare caueto
Illotis manibus. Dij sordida sacra recusant.

Homerus.

Morem hunc diligentissimè in suo Opere obseruauit Homerus, dum enim describit Thelemachum Palladi supplicaturum, illum in æquore priùs inducit manus lauare, & dum matrem Achillis Thetidem Iouem producit exoraturam, illam maris fluctus exuere facit. 6. etiam Iliados sic cecinit.

Non decet illotis manibus libare superno
Vina Ioui, pudor hoc prohibet fecisse, cruore
Turpatum me, & cæde Virum Dijs fundere vota.

Maro.

Sed & Maro noster Homeri Simia id ipsum varijs in locis sui Operis obseruauit, 2. præsertim Æneidos, dum cecinit.

Tu genitor cape sacra manu, patriosque penates
Me bello è tanto digressum & cæde recenti
Attrectare nefas, donec me flumine viuo
Abluero.

Ablu-

Ablutiones igitur corporis apud gentes symbolum erant ablutionis in mente, vt ex his quæ scripsimus, elici potest. Existimarunt enim Antiqui eandem esse animi & corporis purgationem, vt cùm quis in flumine manus aut corpus abluisset, purus statim efficeretur. De hac autem re sic scribit Anticlides lib. 74. reddituum. *Erat*, inquit, *Antiquorum mos, qui nunc etiam seruatur, vt qui cædem hominum vel aliorum animalium commisissent, perenni aquâ manus abluerent ad commissi piaculi lustrationem. Non modò autem ad aras accedere pollutis non licebat, sed neque Deos quidem precari, qui omnem iracundiam siue indignationem in impurè precantes conuertebant.* Cuius rei testis est Tymarchides in libro de Coronis, qui Asterium fulmine fuisse percussum cecinit, quia manibus impuris aram Iouis attigisset. Sic autem habet. Ablutio corporis symbolum ablutionis in mente. Anticlides. Tymarchides.

Illotis manibus libans Iouis attigit aram
Quo pater hunc vssit flagrantis fulminis igne
Egregiè purum fas est contingere sacra.

Sed & hi omnes Gentium ritus tracti sunt ab Hebræorum monumentis, quibus dictum est, *Lauamini, mundi estote, & purgamini ab omnibus inquinamentis vestris*, Isaiæ 1. Ozam autem quia Arcam Domini tangere ausus est, ante ipsam mortuum cecidisse sacra testatur Historia 2 Regum 6. Isaias. 2. Regum. 6.

Puris igitur purgatisque animis se Deus præbet cognoscendum. Purgandus autem à vitijs & sensibus animus est; vnde iussit Pythagoras, nudis pedibus Deo esse sacrificandum, id est, affectus esse deponendos, cùm à Deo aliquid impetrare volumus; affectus enim nostri per pedes denotati discalciandi sunt, dum Deo sacrificamus. Sic Dominus mandauit Moysi, vt discalciaret pedes, quando ei loquebatur in rubo Exodi 3. Plato autem alas suscipiendas & affibulandas in Phœdone animis nostris edocuit, vt quodammodo corpore exuti ad altiora conscendamus. Sunt autem alæ hæ ad Platonis mentem contemplatiua scientia, & moralis, speculatio scilicet & operatio; secundùm Christianam verò Theologiam Fides & Charitas, vel Dei dilectio & proximi. Quod igitur per ablutionem in Cratere faciendam censet Mercurius, id ipsum per alas animis nostris affibulandas fieri posse Plato contendit. Quod profectò dogma Zoroastris prius fuit, quem Chaldæi quidam solitum dicere asseuerant; alatam esse animam, fractis verò alis in Elementa ferri præcipitem, tum illis succrescentibus ad superos reuolare; quod profectò dogma secutus est etiam Pythagoras & Plato, & à magno fuit Plotino confirmatum lib. 8. Enneadis 4. de descensu animarum in corpora. Geminas autem alas geminum instinctum menti ingenitum ad superna significare Rhodiginus est Author lib. 9. lectio. antiqu. cap. 39. in intellectu quidem instinctum ad diuinum Verum, in voluntate instinctum ad diuinum Bonum pro viribus conuertentem: his verò remissis è cœlo labi animam Pythagoricis placet. Pythagoras. Exodi. Pythagoras. Plato. Plotinus. Rhodiginus.

Sed audiendus est nunc Plotinus in lib. de Pulchro qui quàm elegantissimè hanc puræ mentis necessitatem indicauit. *Efficiatur igitur*, inquit Plotinus.

Puritas Mentis necessaria. Exemplum de puritate Mentis.

Plotinus, *quis diuinus, pulcher, atque Deiformis, necesse est, si modò Deum, sit & pulchritudinem inspecturus*. Et paulò superiùs. *Si nondum cognoscis te mundum & pulchrum, statuarium imitabere, hic enim vbi statuam optat pulchram, partim abscindit, partim quoque dirigit & expoliturus abradit, partim leuigat & abstergit, donec faciem in statua exprimat speciosam: ita & tu tolle superuacua, obliqua dirige, obscura purgando collustra, neque desinas circa statuam tuam elaborare, quousque diuinus virtutis fulgor tibi subrutilet. Si hoc ipsum euaseris, ac purus iam habitaueris ipse tecum, nihil habens impedimenti, nec duce ampliùs indiceque egeas; tunc solitarius effectus ingentem poteris aspicere pulchritudinem. Oportet enim visurum videndo cognatum similemque effici*. Hactenus Plotinus.

Orpheus.

Verùm audiamus & Orpheum, qui in Carminibus, quæ de virtute descripsit, quia abdita de Deo reserare proposuerat, eos tantùm inuitat, qui purgati mente virtutem excolunt, prophanos verò arcet quàm longissimè. Sic enim cecinit.

Vos qui virtutem colitis, vos ad mea tantum
Dicta aures adhibete, animosque intendite vestros.
Contrà qui sanctas leges contemnitis, hinc vos
Effugite, & procul hinc miseri, procul ite prophani.

Maro.

Similia & Maro cecinit in 6. vbi Sybillam mox Oracula reddituram exclamantem inducit:

- - - *Procul ò procul este prophani*,
Conclamat Vates.

Hac de causa vt de Zoroastri secreta sapientia aliquid etiam attingamus, conscendendum esse vehiculum quoddam Zoroaster asseruit, vt illuc redeat anima, vnde venit. Vehiculum autem hoc nihil aliud est, quàm mentis eleuatio in Deum, quæ oratione perficitur; quasi dicas, est boni operis cum oratione coniunctio, vt Gemistio placet. Plato certè currum quendam in Phœdro statuit ab Equis hinnientibus tractum, quo vnaquæque fertur anima, sed ab auriga regendum & moderandum dicit, nè in præceps feratur. Cuius dicti expositorem habemus Philonem lib. de agricultura. *Equi*, inquit, *sunt furor & concupiscentia, ille mas, hac fœmina; ideoque ille vt mas gestit elatâ ceruice, libertatem appetens, hac verò seruilior & callidior domum depascit ac deuorat vt fœmina. Insessor autem & auriga vnus est, nempe intellectus; sed auriga tunc, quando ascendit cum prudentia, quando autem cum imprudentia, insessor est*. Plutarchus in 8. quæst. Platonica hos Equos concupiscibilem & irascibilem vim similiter interpretatur: concupiscibilem appellans Equum omninò contumacem, refractarium, hirtum, circa aures surdum, & qui vix flagello stimulisque pareat. Irascibilem verò facilè rationi obsequentem eiusque adiutricem. Scio Philoponum aliter 1. de anima vtrumque Equum explicasse, quippe qui credidit

(Margin notes: Plato. Philo. Plutarchus. Philoponus.)

dit eos esse facultatem ad superiora & ad inferiora deducentem. Hoc igitur vehiculum quo vehimur semper & ducimur, conscendendum esse fortasse monuit Zoroaster, quem explicans Plato in Phœdro Aurigam & Rectorem apposuit, vt rectè possit gubernari. Crater ergo seu Patera Mercurij, Platonis alæ, Zoroastri vehiculum, exutio corporis Pythagorica, & ablutio Gymnosophistica idem sonare videntur, mysteriumque indicant subigendas esse corporis passiones, vt quis diuina valeat intelligere. Quæ ideò fusiùs deduximus, vt hieroglyphica doctrina ex omnium Scriptorum quà sacrorum, quà profanorum consensu sibi constet.

Verùm vt quæ hucusque dicta sunt, Hebræorum sententiâ confirmentur; subiungam hic discursum Rabbi Schabthe, quo SS. Triadem eiusque in Mundanos ordines influxum & emanationem satis appositè describit: ita autem dicit, *Et ecce nobis perspicuum est id quod explicauimus in capitibus prioribus mysterium nempe, quod dixerint Sapientes Cabalæ seu Theologiæ tres primarias Numerationes, quæ sunt Corona summa, Sapientia, & Intelligentia in æquali dignitate quasi summè vnum quid esse. Animaduertendum quoque est, quare dixerint eas in æquali dignitate quasi summè vnum quid esse; & non dixerint vnum propriè et simpliciter, cùm tamen omnes Numerationes sunt Vnitas, ob hanc rationem. Licet enim tres primariæ, Corona summa, Sapientia, Intelligentia, quæ sunt tres Mentes, non sint, nisi patefactio & diffusio centri, quod comprehenditur tribus delubris in mysterio luminis primordialis, luminis splendidissimi, & luminis splendidissimorum omnium splendidissimi, quæ vniuntur ipsi centro in mysterio nominis radicalis & essentialis, sicuti explicauimus in cap. I. eâ ratione, quòd illud centrum sit simpliciter & absolutè vnum ex omnibus partibus, & omnia comprehendantur in eo, nempe in vnitate eius. Tres tamen Mentes quæ diffunduntur de eo non sunt nisi patefactio centri, quod patefacit absconditum, reconditum, & occultum, quod est in ipseitate eius, & nulla differentia est inter eas, nisi quòd centrum sint tria delubra, quæ comprehenduntur in abscondito, in vnitate nempe centri. Verùm in tribus Mentibus diffunduntur & patefiunt, quòd quælibet illarum sit Mens per se, & propter hoc sunt illæ in æquali dignitate, quasi summè Vnum quid: verùm non vnum propriè & simpliciter, vti sunt in ipso centro; quia in ipso centro nullum cernitur delubrum, sed tantùm vnitas centri. Verùm hæc tria delubra iam antè prodierunt & distincta iam sunt in tria delubra, quæ sunt Corona summa, Sapientia, Intelligentia, tria inquam delubra distincta. Nec est obijciendum: Si ita? non erunt itaque in æquali dignitate quasi summè Vnum quid, sed erunt in dignitate æquali vt tria. Hæc nulla est obiectio. Quia hæ tres* (Mentes inquam) *non sunt nisi manifestatio Vnitatis centri, & illæ vniunt se radici suæ, eo modo, quod illæ nihil aliud sint nisi Vnitas centri; & manifestum nihil est, nisi id quod in abscondito latuit, propter hoc illæ sunt in æquali dignitate quasi summè vnum quid; ac si diceret æquales dignitate sicuti Vnitas centri, quia de centro vno prodierunt, & centrum patefactum est in illis. Et inde percipitur quoque Vnitas omnium Numerationum, quoniam licet hæ tres Mentes propinquæ sint emanatiuo suo* (illi scilicet, qui fecit emanare eas) *ecce propter*

pro-

Rabbi Schabthe.

Descriptio SS. Triadis eiusque in mundanos ordines influxus & emanationes.

propinquitatem earum lumen earum magnum valde; ita vt impossibile sit creatis frui lumine earum. Hanc igitur ob causam necesse fuit in ramos sese extendere & diffundere, in Caput, Medium & Finem, qui sunt septem Numerationes, Magnificentia seu Misericordia, Fortitudo seu Seueritas, Pulchritudo, Victoria, Triumphus seu Æternitas, Gloria, Fundamentum, Regnum ad manifestandum Delubra earum creatis, vt fruantur ijs, quatenus sunt tres gradus seu ordines. Ordo primus est mysterium centri; Ordo secundus mysterium trium Mentium; Ordo tertius mysterium diffusionis Mentium in septem Numerationes (id est attributa tribus Mentibus communia *) quæ omnes conficiunt decem Numerationes; & sunt vnum, tria, & septem. Et ecce hac ex parte omnes simul sunt Vnitas perfecta, quia centrum manifestauit delubra sua in tribus Mentibus, & tres Mentes manifestatæ sunt in septem Numerationibus, & quidquid inuenitur in septem Numerationibus, inuenitur quoque in tribus Mentibus, & quidquid inuenitur in tribus Mentibus, inuenitur quoq; in vnitate centri, inuenitur etiam in infinitudine; benedicta sit illa. Et nulla differentia est inter illas, inter Numerationes, inquam, nisi quòd in septem Numerationibus illæ sunt in manifesto, & in tribus Mentibus præ magnificentia luminis earum illæ in abscondito latent. Et etiam in tribus Mentibus respectu centri præ magnificentia luminis eius, illæ (*Mentes scilicet*) sunt in manifesto, & in ipso centro illæ latent in abscondito. Et sic quoque centrum respectu infinitudinis, benedicta sit illa; eò quòd infinitudini respectu luminis sui magnificentissimi, nullus est finis nec terminus: illæ verò sunt in manifesto. At in infinitudine, benedicta sit illa, illæ in abscondito latent vsque in omnem non finem infinitatis & non termini. Omnes sunt virtus vna vnitatis suæ summæ, perfectissimæ & absolutissimæ quæ absq; fine et termino comprehendit totum numerum decem in mysterio vnitatis infinitudinis, benedicta sit illa, & patefacit virtutem vnitatis suæ in mysterio Recessus per mysterium decem, & nihil est in manifesto, nisi quod & latet in abscondito & sicuti in abscondito illa est virtus vna, sic etiam in manifesto est virtus vna.* Atque hæc ad intentionem nostram Lectori insinuandam sufficiant.

EPILOGVS.

TAndem per immensos Oceani inexhausti anfractus, per rapidas immensi pelagi voragines; per scopulos & inaccessa præcipitia, per inuios & incognitos vastissimi maris recessus, ferocibus monstrorum portentis diuinâ assistente gratiâ domitis, monstrosa extincta Sphynge, contractis velis portum diu concupitum, anxiæ mentis inquietudine quæsitum, & tandem singulari diuini Numinis præsidio inuentum, viginti annorum æstu perfunctus, portum inquam vnicum voluntatis complementum ingredimur; cuius desiderio, quot labores, quot perplexitates, quot sudores, quot pericula, quod rerum discrimina exantlauerimus, grata, ni fallor, posteritas ex præsenti Operis hucusque à nemine, quod sciam, tentato specimine recognoscet. Prudentes & iudicio exquisito pol-

pollentes Viri, quorum in similibus incognitis eruendis industria quandoque desudauit, veluti propriâ experientiâ docti, quam difficile & plenum aleæ opus sit, incognitas tentare vias, omnique monstrorum genere refertis solitudinibus sine duce se committere, ingenuè fatebuntur; atque adeo si non omnia, saltem in omnibus eruendis conatum extollent.

Atque hæc sunt, quæ de Ægyptiorum Sapientia, hieroglyphicis velata symbolis quantum imbecilles ingenij mei vires permiserunt, dicenda duxi; nihil porrò restat, nisi vt oculis manibusque ab interpretationum tabula submotis, atque in cœlum sublatis Tibi Triuni bonorum omnium largitori DEO & beneficentissimo luminum Patri, pro tanto beneficio non hecatomben, non Taurorum aut Vitulorum holocausta, sed puræ mentis diuino amore institutum sacrificium, humili cordis obsequio instituam. Tu enim solus es, qui linguam infantium facis esse disertam; Tu solus humanæ menti igniculos ex vena lucis tuæ, & vitæ scaturigine emanantes indis, quibus ad incomprehensam operum Tuorum magnitudinem rimandam incenditur; hisce incensus Opus hoc aggressus Tuæ benignitatis ope perfeci, inspirasti necdum volenti, vt vellem; adiuuisti bonæ voluntatis conatus, vt facerem, qui in Tuis & velle & perficere operaris. Redeat ergo in Te Opus, quod à Te profluxit. Si bonum quicquam in eo, Tuum est, si malum, meum est. Qualecunque tandem fuerit id supremæ interminæ, ac incomprehensibili bonitati Tuæ, ego humilis & abiecta creatura Tua, cinis & fauilla & nihilum, vti acceptum fero, ita quoque, vt ad superexcelsæ Maiestatis Tuæ honorem & gloriam vnicè cedat, omnibus animæ meæ votis expostulo; promptus mihi semper fuit animus, ad quam emendatissimè philosophandum, si itaq; indignum consilijs Tuis quidpiam à me prolatum fuerit, id quoque inspirare pro infinita bonitate Tua, vt emendem, digneris; si Ethnicæ Theologię sacramenta prosecutus, in incomprehensa iudiciorum Tuorum abysso scrutanda, in temeritatem lapsus sum, aut propriam laudem, in Opere gloriæ Tuæ destinato sectatus sum, pro ea quæ infinita es clementia mihi condones, obnixè deprecor; si denique quicquam Orthodoxæ Fidei ac Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Sponsæ Tuæ non vsquequaque consonum ignoranter attulerim, id totum expunctum, repudiatum, reuocatumque volo. Restat nunc, vt quod olim Trismegistus, idem ego Tibi Trisagion, mei erga Te amoris veluti sempiternum trophæum statuam.

Hymnus Mercurij Trismegisti in Pymandro.

QVamobrem omnibus animi viribus Patri Deo gratias ago.

Sanctus Deus Pater omnium.

1. Sanctus Deus cuius voluntas à proprijs potestatibus adimpletur.

San-

Sanctus Deus qui tuis familiaribus innotescis.
Sanctus es, qui Verbo cuncta constituisti.
2 *Sanctus es, cuius imago est omnis natura.*
Sanctus es, quem nunquam natura superauit.
Sanctus es omni potestate validior.
3 *Sanctus es omni excellentia maior.*
Sanctus es omni laude melior.
Excipe verborum sacrificia sancta, quæ ab animo & corde deuoto in te, vnde profluxerunt, redundant.

Omnia ad maiorem DEI gloriam, & Orthodoxæ Ecclesiæ, nec non Reipub. Literariæ emolumentum.

Hoc vno arcana recludo.

FINIS.

IN-

CATALOGVS AVTHORVM.

Quorum authoritates afferuntur hoc Tertio Tomo.

A

Benephius
Aben Sina
Abenuaſchia
Abulfeda Geographus Arabs
Ælianus
Ali Arabs
Ammianus Marcellinus
Antonius Muſa
Apocalypſis Liber
Apollodorus
Apuleius
Aratus
Ariſtophanes
Ariſtoteles
Arnobius
Auctor Scalæ Magnæ
S. Auguſtinus

B

BAronius
Belonius
Beroaldus
Betrillus
Braſauolus
Bulengerus

C

CAntherus
Cælius Rhodiginus
Cedrenus
Centir Arabs
Chryſippus
Cicero
Clemens Alexandrinus
Columella
S. Cyrillus

D

DAmaſcius
Decnus
Demophylus
Diodorus Siculus
S. Dionyſius
Dionyſius Geographus
Dionyſius Halicarn.
Dionyſius Laërtius
Dioſcorides
Donatus

E

ELias Leuita
Eucherius
Euſebius
Exodus Liber
Ezechiel Propheta

F

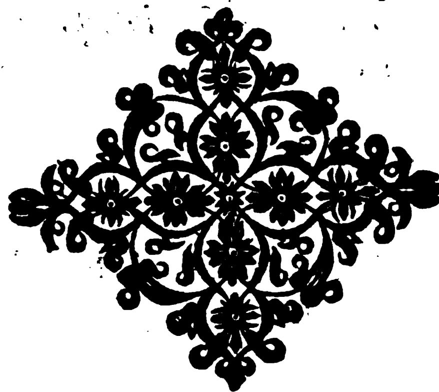
FEſtus
Firmicus Maternus
Fortunius Licetus

G

GAza
Genebrardus
S. Gregorius Nazianzenus
Gutherius

Ta-

Reliquorum Scriptorum nomina, quorum authoritatibus dicta hoc Tomo Tertio stabiliuntur, citata reperies in præcedentibus Libris.

INDEX
Diatribarum, Syntagmatum, Capitum, aliorumque Titulorum Tomi III.

Ca-

INDEX.

Di-

§. II.

Sche-

§. I.

Ca-

IN-

INDEX
Rerum notabilium locupletissimus
ORDINE ALPHABETICO.

A

-VI

Aegy-

B

C

Cano-

D

E

Ge-

Hie-

I

Idea

K

L

M

N

Q

R

S

T

V

FINIS.

AV

AVTHOR LECTORI.

NVllum hìc errorum typographicorum Catalogum adtexo, quia nulli in hoc III. Tomo occurrunt, qui te offendere possint, aut quos, si offenderint, non facilè corrigas. Quod quidem iam sæpe laudati Typothetæ nostri Zachariæ Dominici Acsamitek à Kronenfeld Germano-Boëmi Pragensis diligentiæ acceptum feras. Vale.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sff Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz.

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee Ffff Gggg Hhhh Iiii Kkkk.

Omnes sunt duerniones præter Kkkk.

ROMAE,

Ex Typographia Vitalis Mascardi, M DC LV.

SVPERIORVM PERMISSV.

